EESTI NSV TEADUSTE AKADEEMIA
MAJANDUSE INSTITUUT

PÕLLUMAJANDUS-ALASEID DIREKTIIVE, SEADUSANDLIKKE JA AMETKONDLIKKE AKTE

I

A-23418

EESTI NSV TEADUSTE AKADEEMIA
MAJANDUSE INSTITUUDI
ÕIGUSE SEKTOR

PÕLLUMAJANDUSALASED DIREKTIIVE, SEADUSANDLIKKE JA AMETKONDLIKKE AKTE

I

EESTI NSV TEADUSTE AKADEEMIA KIRJAVAHETAJALIIKME
R. ANTONSI ÜLDTOIMETUSEL

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1960

Koostanud juriidiliste teaduste kandidaat A. Aule

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium on käesolevasse kogumikku paigutatud põllumajandusalased direktiivid, seadusandlikud ja ametkondlikud aktid läbi vaadanud, nende valiku heaks kiitnud ning soovitab kogumikku käsiraamatuna kolhooside, sovhooside, nõukogude ja põllumajandusorganite töötajaile.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

SAATEKS

Käesolevasse, kahes köites ilmuvasse kogumikku on süstematiseeritud kujul paigutatud tähtsamad Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei direktiivid, NSV Liidu ja Eesti NSV seadused ja seadlused, valitsuse määrused ja korraldused ning ministeeriumide ja keskasutuste normatiivaktid põllumajanduse alal seisuga 1. mai 1960.

Kogumiku kasutamisel tuleb silmas pidada järgmisi asjaolusid: NSV Liidu Ülemnõukogu 1957. aasta 10. mai tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadusega likvideeriti järgmised üleliidulised ministeeriumid: Autotööstuse Ministeerium, Masinatööstuse Ministeerium, Aparaadi- ja Automatiseerimisvahendite Tööstuse Ministeerium, Tööpingi- ja Instrumenditööstuse Ministeerium, Ehitus- ja Teedemasinatööstuse Ministeerium, Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeerium, Transpordimasinate Tööstuse Ministeerium, Raskemasinatööstuse Ministeerium, Elektrotehnilise Tööstuse Ministeerium.

NSV Liidu Elektrijaamade Ministeerium ja NSV Liidu Elektrijaamade Ehitamise Ministeerium ühendati üleliiduliseks NSV Liidu Elektrijaamade Ministeeriumiks. Samuti ühendati NSV Liidu Riigikaitsetööstuse Ministeerium ja NSV Liidu Üldmasinatööstuse Ministeerium üleliiduliseks NSV Liidu Riigikaitsetööstuse Ministeeriumiks.

Samuti likvideeriti järgmised liidulis-vabariiklikud NSV Liidu ministeeriumid: Paberi- ja Puidutöötlemistööstuse Ministeerium, Linna- ja Maaehituse Ministeerium, Kergetööstuse Ministeerium, Metsatööstuse Ministeerium, Naftatööstuse Ministeerium, Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeerium, Toidukaupade Tööstuse Ministeerium, Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium, Kalatööstuse Ministeerium, Ehitusministeerium, Metallurgia- ja Keemiatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeerium, Söetööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeerium, Söetööstuse Ministeerium, Värvilise Metallurgia Ministeerium, Mustmetallurgia Ministeerium. Seoses sellega likvideeriti ka liiduvabariikide vastavad liidulis-vabariiklikud ministeeriumid. Mõned mainitud ministeeriumid esinevad käesoleva kogumiku aktides.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Rahvamajanduse Perspektiivse Planeerimise Komisjon reorganiseeriti NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikuks Plaanikomiteeks. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Rahvamajanduse Jooksva Planeerimise Majanduskomisjon likvideeriti, tema funktsioone täidavad NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja liiduvabariikide riiklikud plaanikomisjonid.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. aasta 18. aprilli määruse «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» alusel reorganiseeriti kõik traktorijaamad Eesti NSV-s remondi- ja tehnikajaamadeks. Samuti organiseeriti rajoonide põllumajanduse inspektsioonid. Need funktsioonid, mis varem kuulusid masina-traktorijaamadele kolhooside riikliku juhtimise alal, anti üle põllumajanduse inspektsioonidele.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. aasta 7. aprilli seadlusega reorganiseeriti pikaajaliste mahutuste pankade süsteem ning likvideeriti Põllumajanduspank, Kommunaal- ja Elamuehituse Finantseerimise Pank ning kommunaalpangad. Nende funktsioonid anti üle NSV Liidu Riigipangale ja NSV Liidu Tööstuspangale, mis nimetati ümber Üleliiduliseks Kapitaalmahutuste Finantseerimise Pangaks (Ehituspank).

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium kinnitas 1953. aasta 28. aprilli seadlusega Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esildise Eesti NSV-s Pärnu, Tallinna, ja Tartu oblasti kaotamise kohta.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. aasta 30. mai seadlusega ühendati NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja NSV Liidu Sovhooside Ministeerium liidulis-vabariiklikuks NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. aasta 24. jaanuari seadlusega Eesti NSV rajoonide reorganiseerimise kohta liideti mõned rajoonid ning käesoleval ajal kuuluvad Eesti NSV koosseisu järgmised rajoonid: Abja, Elva, Haapsalu, Harju, Hiiumaa, Jõgeva, Jõhvi, Keila, Kingissepa, Lihula, Märjamaa, Paide, Põltsamaa, Põlva, Rakvere, Rapla, Räpina, Tapa, Tartu, Valga, Viljandi, Võru, Väike-Maarja ja Vändra ning vabariikliku alluvusega linnad: Tallinn, Kohtla-Järve, Narva, Pärnu, Sillamäe ja Tartu.[1]

Aktid kogumikus on jaotatud osadeks vastavalt sellele, milliseid suhteid nende normidega reguleeritakse. Kuid on ka selliseid akte, mis otseselt ei kuulu ühegi osa alla, näiteks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 320 27. augustist 1958. a. «Kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja lahendamise kord Eesti NSV asutustes ja ettevõtetes». Mainitud määrus on paigutatud osasse «Kaadrid», kuna see on sellele osale ligem kui teistele.

Kogumikku on peamiselt võetud kehtivad aktid, sellest tingituna on osa akte esitatud väljavõtetena.

---

[1] Eesti NSV Teataja, 1959, nr. 25, art. 135.

Kogumik on kasutamise hõlbustamiseks varustatud kronoloogilise sisujuhatajaga.

Kogumikus avaldatud Eesti NSV ametkondlikesse aktidesse on tehtud hädavajalikke keelelisi parandusi, muutmata nende sisu ja mõtet.

Märkused kogumiku kohta palutakse saata aadressil: Tallinn, Estonia pst. 7, Eesti NSV Teaduste Akadeemia Majanduse Instituut.

Koostaja

I OSA

PÕLLUMAJANDUSE ARENDAMISE ÜLDKÜSIMUSI

MAADEKREET

VASTU VÕETUD II ÜLEVENEMAALISE NÕUKOGUDE KONGRESSI POOLT 8. NOVEMBRIL (26. OKTOOBRIL) 1917

1) Mõisnike maaomandus kaotatakse otsekohe ilma igasuguse tasumaksmiseta.

2) Mõisnike maad, samuti nagu kõik udelli-, kloostri- ja kirikumaad koos kogu nende elusa ja eluta inventariga, mõisahoonete ja kõigi päraldistega lähevad kuni Asutava Kogu kokkukutsumiseni valdade maakomiteede ja maakondade talupoegade saadikute nõukogude käsutusse.

3) Igasugune konfiskeeritava, nüüdsest peale kogu rahvale kuuluva vara rikkumine kuulutatakse raskeks kuriteoks, mida karistab revolutsiooniline kohus. Talupoegade saadikute maakonnanõukogud võtavad tarvitusele kõik vajalikud abinõud kõige rangema korra hoidmiseks mõisnike maade konfiskeerimisel, selle kindlaksmääramiseks, millise suuruseni ja nimelt missugused maatükid kuuluvad konfiskeerimisele, kogu konfiskeeritava vara kohta täpse nimestiku koostamiseks ja kõigi maapidamise juurde kuuluvate ja rahva kätte üleminevate varade — kõigi ehituste, tööriistade, kariloomade, saaduste tagavarade jne. rangeimaks revolutsiooniliseks kaitsmiseks.

4) Juhtnööriks suurte agraarümberkujunduste läbiviimisel kuni nende lõpliku otsustamiseni Asutava Kogu poolt peab kõikjal olema järgmine talurahva juhend, mis on koostatud talurahva 242 kohaliku juhendi põhjal ajalehe «Izvestija Vserossiiskogo Soveta Krestjanskih Deputatov» toimetuse poolt ja avaldatud selles «Izvestijas» nr. 88 (Petrograd, nr. 88, 19. augustil 1917).

5) Lihttalupoegade ja lihtkasakate maad ei konfiskeerita.

TALURAHVA JUHEND MAAKÜSIMUSES

«Maaküsimuse võib kogu selle ulatuses lahendada ainult üldrahvalik Asutav Kogu.

Kõige õiglasem maaküsimuse lahendus peab olema järgmine:

1) Maaeraomanduse õigus tühistatakse jäädavalt;

maad ei tohi müüa ega osta, rentida ega pantida või mingil muul viisil võõrandada.

Kogu maa: riigi-, udelli-, kabineti-, kloostri-, kiriku-, possessiooni-, majoraat-,[1] eravalduslik, kogukonna, talupoegade jne. maa võõrandatakse tasuta, muudetakse rahva ühisvaraks ja antakse kõigi nende kasutusse, kes selle maa peal töötavad.

Varandusliku pöörde tõttu kannatada saanuil on vaid õigus saada ühiskondlikku toetust selle aja kestel, mis on vajalik kohanemiseks uute elutingimustega.

2) Kõik maapõuevarad: maagid, nafta, kivisüsi, sool jne., samuti metsad ja veekogud, millel on üldriiklik tähtsus, lähevad riigi ainukasutusse. Kõik väikesed jõed, järved, metsad jne. lähevad kogukondade kasutusse, tingimusel, et need jäävad kohalike omavalitsuse organite valitseda.

3) Kõrge kultuuriga majanditega maatükid: aiad, istandikud, taimelavad, puukoolid, kasvuhooned jne. ei kuulu jaotamisele, vaid muudetakse musteraladeks ja antakse riigi või kogukondade ainukasutusse, olenevalt nende suurusest ja tähtsusest.

Õueaiamaa, nii linnas kui maal, ühes koduste puu- ja juurviljaaedadega jääb tegelike valdajate kasutusse, kusjuures nende maatükkide suurus ja nende kasutamise eest võetav maks määratakse kindlaks seadusandlikus korras.

4) Hobusekasvandused, kroonu- ja eraomanike tõukarja- ja tõulinnukasvandused jne. konfiskeeritakse, muudetakse rahva ühisvaraks ja lähevad kas riigi või kogukonna ainukasutusse, olenevalt nende suurusest ja tähtsusest. Tasumaksmise küsimus kuulub läbivaatamisele Asutavas Kogus.

5) Konfiskeeritud maade kogu majapidamisinventar, nii elus kui ka elutu, läheb ilma tasumaksmiseta riigi või kogukonna ainukasutusse, olenevalt inventari suurusest ja tähtsusest.

Inventari konfiskeerimine ei käi vähese maaga talupoegade kohta.

6) Maakasutuse õiguse saavad kõik Vene riigi kodanikud (olenemata soost), kes soovivad harida maad oma tööga, oma perekonna kaasabil või ühistus, ja ainult nii kauaks, kuni nad suudavad seda harida. Palgatöö ei ole lubatud.

Külakogukonna mõne liikme juhusliku töövõimetuse puhul 2 aasta kestel on külakogukond selle aja jooksul kohustatud teda abistama ühiskondliku maaharimise korras kuni tema töövõime taastamiseni.

Põlluharijad, kes vanaduse või invaliidsuse tagajärjel on jäädavalt kaotanud võimaluse isiklikult maad harida, kaotavad maa kasutamise õiguse, kuid selle asemel saavad nad riigilt pensioni.

7) Maakasutus peab olema võrdne, s. o. maa jaotatakse töötajate vahel kohalikke tingimusi arvestades töö- või tarbimisnormi järgi.

Maakasutuse vormide valik peab olema täiesti vaba, külatalude, krunditalude, kogukondade või artellide viisi, nagu otsustatakse üksikutes külades ja asulates.

8) Kogu maa läheb tema võõrandamisel üldrahvalikku maafondi. Selle jaotamist töötajatele juhivad kohalikud ja keskomavalitsused, alates demokraatlikult organiseeritud mitteseisuslikest küla- ja linnakogukondadest ning lõpetades piirkondade keskasutustega.

Maafond kuulub perioodilisele ümberjaotamisele, olenevalt rahvaarvu kasvust ning põllumajanduse viljakuse ja kultuuri tõusust.

Maatükkide piiride muutmisel peab selle algtuum jääma puutumata.

Lahkuvate liikmete maa läheb tagasi maafondi, kusjuures lahkunud liikmete maatükkide saamiseks jääb eesõigus nende lähematele sugulastele ja lahkunute poolt näidatud isikutele.

---

[1] Udelli- ja kabinetimaad — maad, mis kuulusid tsaariperekonna liikmeile. Possessioonimaad — maad, mis anti riigi poolt vabrikute ja tehaste valdajaile nende talupoegade varustamiseks, kes töötasid neis vabrikuis ja tehaseis ainult maatüki eest. Majoraatmaad — kaitse alla võetud suured sugukonna mõisad, mis pärandati jagamatult põlvest põlve vanemale pojale või suguvõsa vanemale meesliikmele.

Maasse mahutatud väetiste ja melioratsiooni (põhjalike maaparanduste) väärtus, kuivõrd need ei ole ära kasutatud maatüki tagasiandmisel maafondi, tuleb välja maksta.

Kui üksikutes kohtades olemasolevast maafondist ei piisa kogu kohaliku elanikkonna rahuldamiseks, kuulub elanikkonna ülejääk ümberasustamisele.

Ümberasustamise organiseerimise, samuti ka ümberasustamise ja inventariga varustamise ning muud kulud peab riik võtma enda kanda.

Ümberasustamine toimub järgmises korras: selleks soovi avaldanud maata talupojad, siis halvad kogukonnaliikmed, desertöörid jne., ning lõpuks kas liisu või kokkuleppe põhjal.»

Kõik see, mida see juhend sisaldab, kuulutatakse kui kogu Venemaa klassiteadlike talupoegade määratu suure enamuse kindel tahteavaldus ajutiseks seaduseks, mis kuni Asutava Kogu kokkukutsumiseni viiakse ellu võimalikult kohe, teatavates osades aga selle vajaliku järkjärgulisusega, mille peavad kindlaks määrama talupoegade saadikute maakonnanõukogud.

V. I. Lenin, Teosed, 26. kd., lk. 230—232

NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKE VABARIIKIDE LIIDU KONSTITUTSIOON

(Põhiseadus)

Väljavõte

§ 6. Maa, maapõuevarad, veed, metsad, tehased, vabrikud, kaevandused, murrud, raudtee-, vee- ja õhutransport, pangad, sidevahendid, riigi poolt organiseeritud põllumajanduslikud suurettevõtted (sovhoosid, masina-traktorijaamad jms.), samuti ka kommunaalettevõtted ja põhiline elamufond linnades ja tööstusasulais on riigi omand, s. o. kogu rahva vara.

§ 7. Kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondlikud ettevõtted koos nende elusa ja eluta inventariga, kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt toodetavad saadused, samuti ka nende ühiskondlikud ehitused moodustavad kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondliku, sotsialistliku omandi.

Peale ühiskondlikust kolhoosimajapidamisest saadava põhisissetuleku on igal kolhoosiperel isiklikuks kasutamiseks väike õueaiamaa ja isiklikuks omandiks abimajapidamine õueaiamaal, elumaja, tootlikud kariloomad, kodulinnud ja põllumajanduslik väikeinventar — vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale.

§ 8. Kolhooside käes olev maa kinnistatakse neile tasuta ning tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt.

(Põhiseadus)

Väljavõte

§ 6. Maa, maapõuevarad, veed, metsad, tehased, vabrikud, kaevandused, murrud, raudtee-, vee- ja õhutransport, pangad, sidevahendid, riigi poolt organiseeritud põllumajanduslikud suurettevõtted (sovhoosid, masina-traktorijaamad jne.), samuti ka kommunaalettevõtted ja põhiline elamufond linnades ja tööstusasulais on riigi omand, s. o. kogu rahva vara.

§ 7. Kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondlikud ettevõtted koos nende elusa ja eluta inventariga, kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt toodetavad saadused, samuti ka nende ühiskondlikud ehitused moodustavad kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondliku, sotsialistliku omandi.

Peale ühiskondlikust kolhoosimajapidamisest saadava põhisissetuleku on igal kolhoosiperel isiklikuks kasutamiseks väike õueaiamaa ja isiklikuks omandiks abimajapidamine õueaiamaal, elumaja, tootlikud kariloomad, kodulinnud ja põllumajanduslik väikeinventar — vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale.

§ 8. Kolhooside käes olev maa kinnistatakse neile tasuta ning tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt.

DEKLARATSIOON MAA KUULUTAMISEST KOGU RAHVA OMANDUSEKS

Vastu võetud Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940. a.

Aastasadasid vaevles eesti talupoeg. Teda sunniti painutama oma selga mõisnikkude ees. Ta kannatas parunite kubjaste peksu.

Ei vähenenud töötava talurahva hädad ka eesti kapitalistide võimuletulekuga. Ta kannatab maataoleku ja maapuuduse all, kannatab ränkade ja ebaõiglaste maksude ja raske võlakoorma all pankadele ning liiakasuvõtjatele. Teda ekspluateerivad suurtöösturid ja kaupmehed. Tema töö arvel rikastub käputäis nurjasöödikuid ning rahamehi.

Nüüd on tulnud lõpp sellele koledale ja painajalikule minevikule. Nüüdsest peale on eesti talupoeg vaba enda maal, mis vabastatud tagurlise klike võimu alt. Nüüdsest peale on töölised, talupojad ja töötav intelligents ise ainsad Eesti riigi täieõiguslikud peremehed.

Juhituna töötava talurahva tõelistest huvidest ja väljendades kogu töötava rahva tahet, Riigivolikogu otsustab:

Kogu maa ühes selle põue varadega, kõik metsad, järved ja jõed kuulutatakse kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks.

Maade suuruseks, mis antakse iga töötava talupoja kasutada, määratakse ülemmäär 30 hektaari. Kõik maade ülejäägid, mis ületavad selle suuruse, arvatakse riiklikku maatagavarasse selleks, et riigil võimalik oleks abistada maata ja vähese maaga talupoegi nende maaga varustamisel.

Nüüdsest peale meie maal ei ole ja ei saa olema kohta parasiitidele-kurnajatele ega nende käsikutele.

Maa, mis praegu on töötavate talupoegade valduses, samuti maad, mida riik annab maata ja vähese maaga talupoegadele, kinnistatakse töötavate talupoegade põliseks pidamiseks. Igasugused katsed haarata talupoegade isiklikku omandust või vastu töötavate talupoegade tahtmist neile peale sundida kolhoosidesse organiseerimist, tõkestatakse otsustavalt, kuna need on kahjulikud riigi ja rahva huvidele.

Riigivolikogu otsustab kustutada talurahvalt kõik väljaostumaksud, mis seoses varem läbiviidud maareformiga.

Riigivolikogu teeb Valitsusele ülesandeks arutada küsimust abinõude üle, mis tuleksid tarvitusele võtta kergendusteks kõigi muude võlakohustuste järele, millised koormavad põllumeeste ja kalurite majapidamisi, samuti ebaõiglaste maksude äramuutmise üle kui ka abinõude üle maksukoorma kergendamiseks kogu töötavale elanikkonnale.

Riigivolikogu otsustab kustutada töötavatelt talupoegadelt kõik maksuvõlad ja administratiivkorras pealepandud trahvid.

Parasiitliku ekspluataatorliku maapidamise lõpetamine ja sel alusel antav riiklik abistamine maata ja vähese maaga talupoegade varustamiseks maaga tähendavad, et talurahva näljale ja viletsusele, neile kapitalismi poliitilise ja majandusliku valitsemise alalistele kaaslastele, on tehtud lõpp.

Elagu Eesti töötav rahvas, ainus kogu maa seaduslik peremees!

Elagu tööliste ja talupoegade vankumatu liit!

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ning Eesti NSV valitsuse määruste kronoloogiline kogu. Esimene köide 1940—1941, Tallinn, 1953

NSV LIIDU PÕLLUMAJANDUSE EDASIARENDAMISE ABINÕUDEST

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS, MIS VÕETI VASTU 7. SEPTEMBRIL 1953. A. SM. N. S. HRUŠTŠOVI ETTEKANDE PÕHJAL

Väljavõte

I

NSV Liidu sotsialistlik põllumajandus, mis on loodud ja kindlustunud kommunistliku partei juhtimisel, tugineb võimsale tööstuslik-tehnilisele baasile ning on kõige suurem ja kõige ulatusli-

kumalt mehhaniseeritud põllumajandus maailmas. Ta on vaieldamatult tõestanud oma otsustavaid paremusi väikekaubatootliku talumajandusega võrreldes, samuti võrreldes kapitalistliku suurpõllumajandusliku tootmisega.

Pidevalt areneb ajakohase tehnikaga varustatud kolhooside ühismajapidamine ja tugevneb kolhoosikord. Kolhoosid ja sovhoosid on kindlustanud põllumajanduse produktiivsuse tunduva tõusu ja selle kõrge kaubalisuse. Sõjajärgsete aastate jooksul on teravilja tootmine taastatud ja seda tunduvalt laiendatud, meie maa on varustatud viljaga. On suurenenud puuvilla, suhkrupeedi, liha, piima, villa ja teiste saaduste riiklik varumine. Riikliku varumise kõrval realiseerib meie põllumajandus toiduaineid suurel hulgal kooperatiivse ja kolhoosikaubanduse kaudu. Vastavalt kolhoosimajanduse igakülgsele arenemisele kasvavad kolhooside ühisvarad ning suurenevad kolhoosnikute tulud rahas ja natuuras.

Nii rahuliku ülesehitustöö aastatel kui ka sõjaliste katsumuste rasketel aastatel tõestas sotsialistlik põllumajandus oma suurt elujõudu, oma võimet varustada järjest suurenevas ulatuses elanikkonda toiduainetega ning kerge- ja toiduainetetööstust — toorainega.

Kuid põllumajandussaaduste tootmise tase ei rahulda täiel määral elanikkonna kasvavaid vajadusi toiduainete järele ning kerge- ja toiduainetetööstuse vajadusi tooraine järele ega vasta põllumajanduse tehnilisele varustatusele ja kolhoosikorras peituvatele võimalustele.

Praegu, mil meie maal on loodud võimas, tehniliselt täiuslik rasketööstus ning kolhoosid on tunduvalt tugevnenud, on olemas kõik tingimused selleks, et kindlustada sellel baasil kõigi põllumajandusharude järsk tõus ja kahe-kolme aasta jooksul järsult tõsta meie maa kogu elanikkonna varustatust toidukaupadega, kindlustades ühtlasi kogu kolhoositalurahvale kõrgem materiaalse heaolu tase.

Ühtlasi märgib NLKP Keskkomitee pleenum, et sotsialistliku suurpõllumajanduse määratu suuri võimalusi kasutatakse alles halvasti. Paljudes kolhoosides ja rajoonides on teravilja, tangu-, lina, suhkrupeedi, õli- ja teiste kultuuride saagid ikka veel madalad. Põllumajanduse produktiivsuse kasv, loomakasvatuse areng, kartuli, köögivilja, kiulina, söödateravilja ja teiste söödakultuuride tootmine ei vasta rahvamajanduse nõuetele. Nende ja rea teiste tähtsate põllumajandusharude mahajäämine pidurdab kerge- ja toiduainetetööstuse, elanikkonna kõige igapäevasemaid vajadusi rahuldava tööstuse edasist arengut ning on tõsiseks takistuseks kolhooside ja kolhoosnikute tulukuse kasvule.

Eriti halb on lugu loomakasvatuse arendamise alal. Paljudes kolhoosides ei ole see tähtis majandusharu veel muutunud suurt kaubatoodangut ja suurt tulu andvaks, loomade hooldamine on organiseeritud halvasti. Viimaste aastate jooksul suureneb loomade arv äärmiselt aeglaselt, lehmade arv aga ei ole meie maal

praeguseni saavutanud sõjaeelset taset. Loomade produktiivsus on madal, kaod loomade lõpmise läbi suured; sagedane on emasloomade ahtrus. Loomakasvatuse söödabaas on kolhoosides arenenud nõrgalt, vähe toodetakse head heina, silo, juurvilja ja kartulit. Loomad ei ole rahuldavalt kindlustatud loomakasvatushoonetega, farmides on palju jõukulu nõudvad tööprotsessid vähe mehhaniseeritud.

Suureks puuduseks põllumajanduse arenemises on tõsine mahajäämine kartuli ja köögivilja tootmises. See takistab linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna nende saadustega varustamise parandamist. Mahajäämine kartuli tootmise alal pidurdab ka loomakasvatuse edasiarendamist.

Tõsiseid puudusi esineb sovhooside töös, mis ei ole veel muutunud eeskujulikeks ja kõrge rentaablusega sotsialistlikeks majandeiks. Paljudes sovhoosides on põllumajanduslike kultuuride viljakus ja loomakasvatuse produktiivsus madal, esineb ebaperemehelikkust, suuri mittetootlikke kulutusi ning raha ja materjalide ülekulutamist, toodangu tegelik omahind on kõrge. Paljud sovhoosid ei ole kindlustatud heade tootmishoonetega, tihtipeale on loomad paigutatud primitiivsetesse ja halvasti korrastatud ruumidesse. Tõsiselt jääb maha loomakasvatuse ja rea teiste sovhoositootmise harude mehhaniseerimine, elamuehitus areneb halvasti ja seda ei teostata küllaldases ulatuses.

Milles peituvad kogu põllumajandusliku tootmise ebarahuldava taseme põhjused ning reas tähtsates põllumajandusharudes ilmnenud mahajäämise põhjused?

Kommunistlik partei teostas järjekindlalt kurssi rasketööstuse igakülgsele arendamisele, sest see oli kõigi rahvamajandusharude eduka arendamise vajalikuks tingimuseks, ning ta saavutas sellel teel suurt edu. Selle esmajärjekordse rahvamajandusliku ülesande lahendamisele pöörati peamist tähelepanu, siia suunati põhilised jõud ja vahendid. Meie maa industrialiseerimisega tegeles meie parim kaader. Meil ei olnud võimalust kindlustada nii rasketööstuse kui ka põllumajanduse ja kergetööstuse üheaegset kiiretempolist arengut. Selleks oli vaja luua vajalikud eeldused. Nüüd on need eeldused loodud. Meil on olemas võimas tööstuslik baas, tugevnenud kolhoosid ja ettevalmistatud kaader majandusliku ülesehitustöö kõigil aladel.

Kuid on ka rea tähtsate põllumajandusharude mahajäämise teisi põhjusi, mis peituvad meie töö puudustes, põllumajanduse juhtimise puudustes, see on põhjused, mis sõltuvad meist enestest.

Niisuguste põhjuste hulka kuulub ennekõike see, et põllumajanduses rikutakse tootmise arendamisest, tootmise tulukuse suurendamisest töötajate materiaalse huvitatuse printsiipi, sotsialistliku majandamise üht põhilist printsiipi. Praktika näitab, et seda materiaalse huvitatuse printsiipi, mida edukalt rakendatakse puuvilla, suhkrupeedi, tee, tsitrusviljade tootmisel, ei viida ellu reas teistes tähtsates põllumajandusharudes.

Partei ja valitsuse poolt kehtestatud printsiip — arvestada kolhoosidele põllundus- ja loomakasvatussaaduste müügikohustusi igalt põllumaa või maapinna hektarilt, mis on kolhoosidele kinnistatud, tekitas kolhoosides huvi kõigi ühismajapidamise harude arendamise vastu ja on end täielikult õigustanud. Kuid varumise praktikas esineb selle printsiibi moonutamist, mis seisab selles, et eesrindlikele, hästi töötavatele kolhoosidele, kes saavad suuri põllumajanduslike kultuuride saake ja on saavutanud loomakasvatuse suure produktiivsuse, tavaliselt määratakse riiklike müügikohustuste alal tunduvalt suuremad ülesanded kui mahajäävatele, halvasti töötavatele kolhoosidele.

Niisugune ebaõige praktika ei stimuleeri võitlust põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise eest ega erguta eesrindlikke kolhoose. Selle süsteemi juures eesrindlikke kolhoose ja ausalt töötavaid kolhoosnikuid, kes suurendavad põllumajandussaaduste tootmist, ei ergutata ja nad asetatakse vähemsoodsasse olukorda, võrreldes kolhooside ja kolhoosnikutega, kes halvasti hoolitsevad ühismajapidamise tugevdamise ning põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse suurendamise eest.

Mahajäämist loomakasvatuse arendamises ning köögivilja ja kartulite tootmises on suurel määral soodustanud see, et riik neid tähtsaid põllumajandusharusid küllaldaselt ei ergutanud. Loomakasvatussaaduste, kartulite ja köögivilja seni kehtinud varumis- ja kokkuostuhinnad on nõrgalt stimuleerinud kolhooside ja kolhoosnikute materiaalset huvi nende põllumajandusharude arendamise vastu.

Paljudes kolhoosides on rikutud kolhoosimajanduse artellivormi tähtsaimat printsiipi — ühiskondlike ja isiklike huvide õiget kooskõlastamist artellis, kusjuures isiklikud huvid on allutatud ühiskondlikele. Põhikirja järgi on põllumajanduslikus artellis peamiseks ja otsustavaks ühismajapidamine. Ühtlasi antakse igale kolhoosiperele õigus omada väikest isiklikku abimajapidamist tarbimisvajaduste rahuldamiseks, niikaua kui neid ei saa veel täielikult rahuldada ühismajapidamise arvel. Selle printsiibi rikkumise, isiklikult abimajapidamiselt võetavate kohustuslike müüginormide suurendamise ja meil kolhoosnikute isikliku majapidamise suhtes rakendatud maksupoliitikas esinenud puuduste tagajärjeks oli see, et lehmade, sigade ja lammaste arv kolhoosnikute isiklikus omanduses väheneb. Niisugune olukord mitte üksnes kahjustab kolhoosnikute huve, vaid viib ka kolhooside artellivormi loomuse moonutamisele, vormi, mis on kollektiivse majapidamise ainuõige vorm kogu sotsialismi perioodiks.

Rea eluliselt tähtsate põllumajandusharude tõsise mahajäämise üheks peapõhjuseks on selle võimsa tehnika täiesti ebarahuldav kasutamine, millega sotsialistlik riik on põllumajanduse varustanud. Suures osas masina-traktorijaamades on ikka veel madal traktorite ja kombainide poolt vahetuses tehtav tööhulk, masinate

seisakud on suured, tähtsamate põllumajanduslike tööde tegemine venib pikale, mille tagajärjeks lõppkokkuvõttes on saagi kaod ja osa saagi koristamata jätmine. Kui teraviljakultuuride, suhkrupeedi ja puuvilla harimise mehhaniseerimises on saavutatud kõrge tase, siis on lastud tekkida mahajäämus niisuguste rahvamajandusele tähtsate harude mehhaniseerimises, nagu seda on loomakasvatus, kartulite ja köögivilja, lina ja teiste kultuuride tootmine.

Seniajani ei ole loodud masinate süsteemi, mis kindlustaks põllumajanduslike kultuuride harimise kompleksset mehhaniseerimist, arvestades meie maa eri tsoonide mitmesuguseid looduslikke ja majanduslikke tingimusi. Isegi teraviljamajanduses, kus on saavutatud künni, külvi ja koristamise mehhaniseerimise kõige kõrgem tase, ei ole seniajani rahuldavalt mehhaniseeritud palju jõukulu nõudvaid töid rehepeksuplatsidel terade koristusjärgse töötlemise, aganate ja õlgede kogumise ja kuhjapaneku, orgaaniliste ja mineraalväetiste põlluleandmise alal. Söötade tootmise alal on heinaniidu mehhaniseerimine küll tunduvalt tõusnud, kuid järgnevad väga tähtsad tööd heina kokkupaneku alal on peaaegu mehhaniseerimata. Tõsine mahajäämine esineb uute põllutöömasinate tüüpide konstrueerimise ja nende tootmise organiseerimise, massiliselt toodetavate masinate konstruktsiooni parandamise ja nende valmistamise kvaliteedi tõstmise alal.

Masina-traktorijaamades olemasolev keerukas tehnika, mis nõuab tehniliselt ettevalmistatud kaadrit, on usaldatud hooajalistele töötajatele, keda kolhoosid eraldavad selleks ainult põllutööde ajaks. Enamikul masina-traktorijaamade juhtivast kaadrist ei ole küllaldast insener-tehnilist ja agronoomilist ettevalmistust ja nad ei kindlusta mehhaniseeritud põllumajandusliku suurtootmise kvalifitseeritud juhtimist.

Rea põllumajandusharude tõsise mahajäämise tähtsaimaks põhjuseks on kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ebarahuldav juhtimine partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite poolt ning seda eelkõige kaadri valikus ja paigutamises põllumajanduse alal ning parteipoliitilise töö tegemises maal.

Sotsialistlik suurpõllumajanduslik tootmine, olles varustatud ajakohase tehnikaga, saab edukalt areneda ainult pideva kvalifitseeritud juhtimise tingimusel. Pärast läbiviidud ühendamist on kolhoosid muutunud paljuharulisteks keerulisteks majapidamisteks. Nüüd on loodud kõik vajalikud tingimused ajakohase tehnika, nõukogude agronoomiateaduse saavutuste ning põllumajanduse eesrindlaste ja novaatorite rikkalike kogemuste laialdaseks rakendamiseks.

See kõik nõuab iga kolhoosi, sovhoosi, masina-traktorijaama, rajooni, iga põllumajandusharu ja kogu põllumajandusliku tootmise oskuslikku juhtimist. Siit tuleneb vajadus, et kolhooside masina-traktorijaamade, sovhooside ja rajoonide eesotsas oleks juhtivate töötajate, agronoomide, inseneride-mehhanisaatorite, zootehnikute, ökonomistide ja teiste põllumajanduse spetsialistide

kvalifitseeritud kaader. Ilma selle väga tähtsa tingimuseta ei saa sotsialistlik suurpõllumajanduslik tootmine edasi areneda.

Kuid põllumajandusorganite süsteemis olevast 350 000 kõrgema ja keskharidusega spetsialistist töötab kolhoosides 18 500 ja masina-traktorijaamades 50 000 spetsialisti. 94 000 kolhoosi esimehest on kõrgem haridus kõigest 2400 ja keskastme eriharidus — 14 200 inimesel. Rõhuval enamikul masina-traktorijaamade direktoreil, masina-traktorijaamade peainseneridel ja peaagronoomidel ei ole kõrgemat haridust. Agronoomide, inseneride, zootehnikute, veterinaararala töötajate ja teiste spetsialistide põhimass on jäänud mitmesugustesse asutustesse, masina-traktorijaamad, kolhoosid ja sovhoosid aga tunnevad kvalifitseeritud põllumajandusalasest kaadrist teravat puudust.

NLKP Keskkomitee pleenum leiab samuti, et rea ministeeriumide, eriti NSV Liidu Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi, Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu, kohaliku ja kooperatiivse tööstuse poolt osutatakse põllumajandusele äärmiselt vähe abi kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside varustamisel metsamaterjalide, telliste, lubja ja katusematerjaliga. See pidurdab loomakasvatushoonete ja teiste tootmishoonete ehitamist kolhoosides ja sovhoosides, samuti ehitustegevust masina-traktorijaamades.

Lõpuks tuleb rääkida põhjustest, mis sõltuvad kolhoosidest endist, kolhooside esimeestest ja juhatustest ning kolhoosnikutest. Paljudes artellides on töödistsipliin ikka veel madal, kõik kolhoosnikud ei võta veel täiel määral osa tootmistööst kolhoosides. Kolhoosnikute töö ei ole veel kõikjal hästi organiseeritud. Esineb veel küllaltki palju ühisvarasse ebateadliku, hooletu suhtumise fakte.

Tunnistades reas tähtsates põllumajandusharudes valitseva olukorra ebarahuldavaks, peab kommunistliku partei Keskkomitee pleenum vajalikuks ja edasilükkamatuks rea suurte abinõude tarvituselevõtmist, mis on suunatud mahajäävate põllumajandusharude, kolhooside, sovhooside ja rajoonide tõstmisele eesrindlike tasemele, et kindlustada kogu sotsialistliku põllumajanduse võimas tõus. Ülesanne seisab selles, et rahuldada lähema 2—3 aasta jooksul külluslikult meie maa elanikkonna järjest kasvavaid vajadusi toiduainete alal ning varustada toorainega kerge- ja toiduainetetööstus.

Loomakasvatuse edasiarendamisest. Kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majapidamiste loomakasvatussaaduste kohustuslike müüginormide alandamisest

Kolhoosid ja sovhoosid said lühikese ajaga üle loomakasvatusele sõja aastatel tekitatud raskest kaotusest ning on ·utanud loomade arvu tunduva juurdekasvu. Ajavahemiku' aasta juulist 1953. aasta juulini suurenes veiste arv NSV· mil-joni veise võrra, lammaste ja kitsede arv — ·a, sigade arv — 25,1 miljoni ja hobuste arv — ·

Loomakasvatuse arendamises saavut· rendada loomakasvatussaaduste riik' varuti 1952. aastal 3 miljonit tonn· kem kui 1940. aastal, piima var·· 1,6 korda rohkem kui 1940. a· ·nk 1,5 korda rohkem kui 1940

Paljud sovhoosid ja · ·ue kõrge produktiivsuse. Kost· ·ski oblasti Omski, Moskva ob' ·a Holmogorka sovhoosis, samu· ·imastel aastatel lüpstud keskm· ·di 5500 kilogrammi piima aastas. L· 1952. aastal igalt lehmalt keskmiselt ·· piima. Kostroma oblasti Kostroma rajooni Dvenatsatõi Oktjabri kolhoos, Moskva oblasti Luhhovitsõ rajooni Stalini-nimeline ja Ramenski rajooni Molotovi-nimeline, Arhangelski oblasti Holmogorõ rajooni Novaja Žizni kolhoos ja paljud teised said 1951. ja 1952. aastal igalt lehmalt keskmiselt 4000—5000 kilogrammi ja rohkemgi piima.

Suuri peenvillasaake — 6,5—7 kilogrammi lamba kohta — saavad Stavropoli krai Sovetskoje Runo ja Bolševiku eesrindlik sovhoos, Altai krai Rubtsovski ja Groznõi oblasti Tšervlenõje Burunõ eesrindlik sovhoos, samuti Stavropoli krai Stepnoje rajooni Strana Sovetovi ja Ipatovo rajooni Vtoraja Pjatiletka kolhoos, rida Rostovi ja Groznõi oblasti ning Altai krai kolhoose.

Tšernigovi oblasti Tšernigovi rajooni Vsesvitni Žovteni ja Novi Šljahi kolhoosis, reas Poltaava ja Moskva oblasti kolhoosides saadakse iga saja hektari põllumaa kohta 2—4 tonni sealiha eluskaalus.

Ühtlasi märgib NLKP Keskkomitee pleenum, et ühisloomade arvus saavutatud juurdekasv ja loomade produktiivsuse tase ei ole kaugeltki küllaldased. Lehmade arv on meie maal sõjaeelsest 3,5 miljoni lehma võrra väiksem, 1928. aastaga võrreldes aga on see arv vähenenud 8,9 miljoni lehma võrra. Ainuüksi 1952. aasta jooksul on lastud väheneda veiste üldarvu meie maal tervikuna 2,2 miljoni, lehmade arvu — 550 000 võrra. Sealjuures tuleb silmas

pidada, et meie maal on hobuste arv revolutsioonieelse perioodiga võrreldes vähenenud 60 protsendi ja sõjaeelse, 1940. aastaga võrreldes 27 protsendi võrra. Õige majapidamise juures võimaldaks hobuste arvu vähenemine tunduvalt suurendada produktiivsete loomade arvu. Kuid seda ei juhtunud. Loomade arvu suurendamise riiklikud plaanid jäävad aastast aastasse täitmata. Loomade halva hooldamise tõttu püsib loomakasvatuse produktiivsus äärmiselt madalal tasemel. Sealjuures esineb kolhoosides viimasel ajal piimatoodangu ja villasaagi alanemist, samuti rea teiste loomakasvatuse kvalitatiivsete näitajate alanemist. Suuri loomade kadusid on kolhoosidel iga aasta loomade lõpmise tagajärjel ja suur hulk noorloomi jääb saamata emasloomade ahtruse tagajärjel. Selle asemel et organiseerida tööd farmides ühisloomade taastootmise alal, jätkavad paljud kolhooside, kohalike nõukogude ja põllumajandusorganite juhtivad töötajad loomade massilist kokkuostmist kolhoosnikutelt.

Eriti suuri puudusi loomakasvatuse arendamises on viimastel aastatel esinenud Kasahhi NSV, Kirgiisi NSV, Kalinini, Kaluuga, Kostroma, Novgorodi, Vologda, Smolenski, Kirovi, Novosibirski ja Voroneži oblasti kolhoosides ja sovhoosides.

Sõjaeelsetel aastatel ei olnud loomakasvatus küllaldaselt arenenud ega saanud täielikult rahuldada elanikkonna tarvidusi liha- ja piimasaaduste järele ja kergetööstuse tarvidusi tähtsamate tooraineliikide järele. Praegu, kus rahvamajandus on tõusnud uuele, kõrgemale astmele ja elanikkonna tarvidused loomakasvatussaaduste järele on mõõtmatult kasvanud, on loomakasvatuse pikaleveninud mahajäämine muutunud tõsiseks takistuseks töötajate materiaalse heaolu edasise tõstmise ning kerge- ja toiduainetetööstuse arendamise teel.

Ebarahuldav olukord loomakasvatuse arendamise alal on seletatav ennekõike söötade tootmise ja varumise mahajäämisega. Paljudes kolhoosides on nõrgalt arenenud heinakultuuride kasvatamine, väga madal on looduslike söödakõlvikute ja põldheina viljakus, laokil on söödajuurvilja, söödakõrvitsaliste, samuti ka siloks mineva maisi ja päevalille tootmine. Väga väikeses ulatuses toodetakse kartuleid loomasöödaks. Söödakultuuride madala viljakuse ning heinakoristustööde ja eriti heina kokkupaneku, õlgede kogumise ja kuhjapaneku nõrga mehhaniseerimise tagajärjel jäävad koresööda varumise plaanid aastast aastasse täitmata. Tõsiseks takistuseks tööviljakuse tõusule farmides on loomakasvatuses palju jõukulu nõudvate tööde, eeskätt veega varustamise ja söötade ettevalmistamise ikka veel vähene mehhaniseerimine. Loomakasvatusfarmides on endiselt ülekaalus väheviljakas käsitsi töötamine.

Põuastes stepirajoonides on mitterahuldavas olukorras loomade varustamine veega, mis pidurdab loomade arvu suurendamist ja nende produktiivsuse tõstmist.

Paljudes kolhoosides ei täideta loomakasvatushoonete ehita-

mise plaane, mille tagajärjel loomad talveks paigutatakse liiga tihedalt kokku, halvasti kohandatud ruumidesse.

Üheks loomakasvatuse mahajäämise tõsiseks põhjuseks on kolhooside ja kolhoosnikute mitteküllaldane materiaalne huvi selle väga tähtsa põllumajandusharu arendamise vastu. Paljud kolhoosid andsid suure osa loomakasvatussaadustest seniajani riigile müügikohustuste arvel, kehtivad liha, piima, või ja munade varumishinnad aga ei loonud kolhoosides ja kolhoosnikutes vajalikku huvi ühisloomakasvatuse arendamiseks.

NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeerium, NSV Liidu Sovhooside Ministeerium, paljud kohalikud nõukogude ja põllumajandusorganid leppisid rea aastate vältel puudustega loomakasvatuse arendamises, ei võtnud tarvitusele vajalikke abinõusid selleks, et tegelikult suurendada söötade tootmist, varustada kõik loomad ruumidega, arendada söötade tootmise ja farmides palju jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimist, parandada karja taastootmist ja kindlustada noorloomade säilimist. Teaduse saavutusi ja eesrindlike loomakasvatajate kogemusi ei rakendata küllaldaselt tootmisesse ja neid kasutavad tavaliselt ainult paremad kolhoosid ja sovhoosid.

Mitterahuldav on lugu kolhoosnikute isiklikuks omandiks olevate loomade kasvatamise alal. Paljud kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid on märksa nõrgendanud tähelepanu selle asja vastu, hoolitsevad vähe selle eest, et iga kolhoosipere muretseks loomi põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud normide piirides, ei anna kolhoosnikutele abi loomade varustamisel söötade ja karjamaadega.

Pleenum leiab, et loomakasvatuse ja eeskätt ühisloomakasvatuse kiireimal arendamisel on eluline tähtsus meie maale ja see on praegu partei ja riigi kõige pakilisem ülesanne põllumajanduses.

NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Pidada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite tähtsaimaks ülesandeks likvideerida lubamatu mahajäämine loomakasvatuse arendamises, luua kindel söödabaas, varustada põllumajandusloomad ja -linnud ruumidega, saavutada loomakasvatuse produktiivsuse otsustav tõus, loomade arvu suurenemise kiirem tempo, loomade tõulisuse paranemine ja lähema 2—3 aasta jooksul saavutada loomakasvatussaaduste tootmise järsk suurenemine.

2. Pidada vajalikuks viia 1954. aastal loomade arv kogu põllumajanduses järgmise ulatuseni: lehmade osas 29,2 miljonini, kõigi veiste osas 65,9 miljonini, lammaste ja kitsede osas 144,4 miljonini, sigade osas 34,5 miljonini.

Piima kogutoodangu suurendamise ja veiste arvu kasvu kindlustamise eesmärgil oma taastootmise arvel pidada edasilükkamatuks ülesandeks lehmade arvu kiireimat suurendamist kolhoosides selleks, et lähematel aastatel lehmade arvu erikaal veisefar-

mides tõuseks linnalähedaste rajoonide kolhoosides vähemalt 60 protsendini, muude rajoonide kolhoosides vähemalt 50 protsendini ning Kasahstani, Kesk-Aasia, Taga-Kaukaasia, Põhja-Kaukaasia, Astrahani, Tškalovi, Tšitaa oblasti, Burjaat-Mongooli ANSV ja Tuva autonoomse oblasti stepi-, poolkõrbe- ja kõrgmägirajoonide kolhoosides vähemalt 40 protsendini. Kindlaks määrata, et veiste arvu juurdekasvu plaan loetakse täidetuks ainult siis, kui on täidetud lehmade arvu juurdekasvu plaan.

Linnukasvatuse edasiarendamise eesmärgil pidada vajalikuks omada kolhoosides linnukasvatusfarme, kus on munejaid kanu 1954.—1955. aastal vähemalt 100—200 kana teraviljakultuuride külvipinna iga 100 hektari kohta, arvestades tsoonide iseärasusi. Stepirajoonide kolhoosides suurendada igati kalkunite arvu ja kasvatada heina- ja karjamaid ning veekogusid omavates kolhoosides peale kanade ka hanesid ja parte. Igati arendada kolhoosides kalakasvatust tiikides.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi kindlustama oma plaanides ülesannete kindlaksmääramine loomade arvu suurendamise ja nende produktiivsuse tõstmise alal oblastite, kraide ja vabariikide jaoks ning vabariikide ministrite nõukogusid, kraide täitevkomiteesid, oblastite täitevkomiteesid ja rajoonide täitevkomiteesid — rajoonide ja kolhooside jaoks. Ülesannete kindlaksmääramisel arvestada igakülgselt üksikute rajoonide, kolhooside ja sovhooside majanduslikke ja looduslikke tingimusi, mis soodustavad ühtede loomaliikide arendamist ja ei soodusta teiste liikide arendamist.

3. Rangelt teostada partei ja valitsuse poolt kehtestatud loomakasvatussaaduste riiklike müügikohustuste printsiipi hektarite järgi. Mitte lubada kahjulikku praktikat, mis seisab selles, et loomakasvatuse arendamise poolest eesrindlikele kolhoosidele määratakse suuremad ülesanded. Määrata kindlaks, et ühe rajooni piirides peab üldreeglina kehtima ühtne müügikohustuste norm hektarite järgi.

4. Tühistada kui ebaõige loomakasvatuse arendamise planeerimise ja ülesannete täitmise arvestamise kord iga aasta 1. jaanuariks. Selle korra juures on kolhoosid selleks, et anda aru plaani täitmisest, sunnitud säilitama ja söötma kuni 1. jaanuarini suurel hulgal mitteproduktiivseid ja väljapraagitud loomi, mis on määratud riigile andmiseks, müügiks ja lihaks kasutamiseks. Määrata kindlaks, et loomakasvatuse ülesannete planeerimist ja nende täitmise arvestust teostatakse iga aasta 1. oktoobriks, millal lõpeb söötade kogumine, ruumide remontimine ja ületalvepidamiseks ettevalmistamine, loomad omandavad hea toitumuse ja on võimalus kindlustada lihanormide plaani täitmist rammusate loomadega.

5. NLKP Keskkomitee pleenum kohustab partei- ja nõukogude organeid laialdaselt selgitama kolhoosnikutele, töölistele ja tee-

nistujatele NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee poolt vastuvõetud määrusi loomakasvatussaaduste varumis- ja kokkuostuhindade tõstmise kohta, liha, piima ja munade riikliku kokkuostmise plaani ja tingimuste kohta 1953. aasta teiseks pooleks, mis on suunatud kolhooside ja kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmisele ühisloomakasvatuse arendamise vastu, samuti ka NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee poolt läbiviidud loomakasvatussaaduste riiklike müügikohustuste normide alandamise kohta kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majanditelt.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõud 1953. aastaks kindlaksmääratud loomakasvatussaaduste müügikohustuste ja riikliku kokkuostu plaanide tingimatuks täitmiseks.

6. Soovitada kolhoosidel kolhoosnikute üldkoosolekute äranägemise järgi kolhoosnikutele välja anda avansina umbes 25 protsenti rahast, mis laekub loomade ja loomakasvatussaaduste realiseerimisest. Nimetatud rahalist avanssi kolhoosnikutele välja anda igas kvartalis kuni 15 protsendi ulatuses kõigi normipäevade eest, mis on välja töötatud ühismajapidamises möödunud kvartalis, ja peale selle kuni 10 protsenti normipäevade eest, mis on välja töötatud loomakasvatuse alal ja söötade kogumisel, määrates kindlaks, et kolhoosnikute poolt saadav rahaline avanss normipäevade eest, mis on välja töötatud loomakasvatuse alal ja söötade kogumisel, rahaliste tulude lõplikul jaotamisel ei vähene.

Kõrvalekaldumatult teostada kehtivat süsteemi, mis seisab selles, et makstakse lisatasu plaanide ületamise eest noorloomade üleskasvatamise, täiskasvanud loomade säilitamise ja loomade produktiivsuse tõstmise alal, kindlustades lisatasu õigeaegne väljaandmine.

7. Pleenum leiab, et rööbiti ühisloomakasvatuse igakülgse arendamisega peavad kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid jäädavalt lõpu tegema kahjulikule praktikale, mis seisab selles, et rikutakse kolhoosnikute huve isiklikuks omandiks olevate loomade suhtes, pidades silmas, et teatava hulga loomade olemasolu kolhoosipere isiklikus omandis on tähtis tingimus talurahva materiaalse heaolu tõstmiseks ja meie maal loomakasvatussaaduste varumise ulatuse suurendamiseks ning on järelikult kasulik nii kolhoosnikutele kui ka riigile. Et kergendada kolhoosnikutele võimalust muretseda loomi isiklikuks omandiks, vabastada 1953. aasta teisel poolel lihanormidest ja mitte võtta lihanorme 1954. aastal kolhoosnikute majapidamistelt, kus 1953. aasta 15. juuni arvestuse andmetel ei omatud isiklikus omandis loomi.

Kustutada kogu eelmiste aastate võlgnevus loomakasvatussaaduste riiklike müügikohustuste alal kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majanditelt seisuga 1. jaanuariks 1953. Selgitada kolhoosnikutele, töölistele ja teenistujatele, et riik võtab tarvitusele

selle abinõu selleks, et aidata neil säilitada isiklikuks omandiks olevaid loomi, samuti kergendada loomade muretsemise võimalust neile, kellel loomi ei ole.

8. Loomakasvatust ei saa edasi arendada, kui partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid, kõik põllumajanduse alal töötajad ei asu tõsiselt kindla söödabaasi loomisele igas kolhoosis ja sovhoosis. Söödabaasi laokil olukord on paljudes rajoonides ja kolhoosides omandanud täiesti lubamatu iseloomu.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohaliikke nõukogude ja põllumajandusorganeid ning masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtijaid likvideerima lühikese ajaga laokil olukord söödabaasi alal ja varustama ühisloomad täielikult hea heina ja teiste koresöötadega, söödajuurvilja, kartuli, silo, haljassööda, söödateravilja ja teiste jõusöötadega.

Saavutada mitmeaastase ja üheaastase heina, siloks kasvatatavate maisi ja päevalille, söödajuurvilja ja kõrvitsaliste söödakultuuride külvipindade laienemine ja viljakuse järsk tõus. Selleks tuleb võtta tarvitusele otsustavad abinõud söödakultuuride kasvatamise agrotehnika parandamiseks. Tuleb võtta tarvitusele abinõud siloks kasvatatava maisi külvide juurutamiseks must- ja mittemustmullavööndi keskoblastites, Valgevene ja Balti vabariikide rajoonides, Uraali, Siberi ja Kaug-Ida lõunarajoonides ning Kasahstani põhjarajoonides. Pidada vajalikuks, et iga kolhoos ja sovhoos valmistaks vähemalt 5—6 tonni silo lehma kohta. Ehitada igas kolhoosis ja sovhoosis silohoidlaid mahuga, mis täielikult kindlustavad söötade sileerimise ettenähtud plaani täitmise. Kartuli kõrge söödaväärtuse tõttu laiendada tunduvalt söödakartuli tootmist ja seda esijoones mittemustmullavööndi rajoonides, Uraalis, kesk-mustmullaoblastites ja Lääne-Siberis.

Rakendada kolhoosides ja sovhoosides ulatuslikult loomade suvist laagriviisilist käestsöötmist ühes kopliviisilise karjamaade kasutamisega.

Võtta tarvitusele abinõud loomade paremaks veterinaarseks teenindamiseks. Teha NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumile ülesandeks uurida rändkarjamaade kasutamist ning esitada 1. jaanuariks 1954 NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud nende õigeks ja ratsionaalseks kasutamiseks.

Soovitada kolhoosidel luua vajalikud materiaalsed ja olustikulised tingimused lamburitele ja karjustele, varustada nad vastavate tööriiete ja jalatsitega.

9. Heinakoristamise ja põhukogumise perioodil anda kolhoosnikutele ja traktoribrigaadide töötajatele normipäevade alusel, mis on välja töötatud heina koristamisel ja põhu varumisel, kuni 10 protsenti varutud, tuludesse kantud ja kolhoosi juhatuse poolt vastuvõetud heina ja põhu üldhulgast, looduslike heinamaade teistkordsel niitmisel aga — 20 protsenti; heinavarumisplaani täitnud kolhoosides anda normipäevade eest 30 protsenti üle

plaani kogutud heinast. Peale selle anda söötade kogumise perioodil kõigile kolhoosnikutele aasta algusest väljatöötatud normipäevade alusel avansina kuni 5 protsenti varutud heina üldhulgast ja kuni 10 protsenti varutud ja kuhjapandud põhu hulgast. Soovitada kolhoosidel anda kolhoosnikutele karjamaid loomade karjatamiseks ning abistada transpordi andmisega kogutud söötade veoks.

10. Teha lõpp paljude masina-traktorijaamade ükskõiksele suhtumisele kolhooside loomakasvatuse arendamisse. Tõsta kolhoosides tööde mehhaniseerimise ulatust heinaniidu, heina kokkuriisumise ja saadupaneku alal 1954. aastal kuni 65 protsendini ja heina kuhjapaneku alal kuni 50 protsendini, 1955. aastal aga — heinaniidu, kokkuriisumise ja saadupaneku alal — kuni 80 protsendini ja heina kuhjapaneku alal — kuni 65 protsendini, sileerimise alal vastavalt 65 protsendini ja 75 protsendini, silokultuuride ja söödajuurvilja külvi alal — 75 protsendini ja 95 protsendini, kombainide poolt koristatud pindaladelt põhu kogumise ja kuhjapaneku alal 1954. aastal — 50 protsendini ja 1955. aastal — 70 protsendini.

Suurendada mitmesugust süsteemi niidumasinate, loorehade, lohistajate, kuhjategemismasinate, põhukogujate, silokombainide, maisikoristusmasinate, ekskavaatorite, kraaviatrade ja mutt-drenaažatrade, buldooserite, greiderite, võsalõikajate, soofreeside, skreeperite, veetõstmise mehhaniseerimise pumpade, puust ja metallist veepaakide, malmist, asbotsemendist, raudbetoonist torude ja gaasitorude, automaatjootjate, rippteede ja mitmesugust süsteemi elektrimootorite tootmist ja nende andmist põllumajandusele.

Kohustada Masinatööstuse Ministeeriumi aktiviseerima tööd uute masinate ja riistade rekonstrueerimise alal, mis on vajalikud söödakogumise, heina- ja karjamaade kuivendamise ja põhjaliku parandamise ning karjamaade veega varustamise kompleksseks mehhaniseerimiseks ning loomakasvatusfarmides palju jõukulu nõudvate protsesside mehhaniseerimiseks.

11. Kindlustada loomakasvatusruumide ehitamine kolhoosides 1954. aastal järgmises ulatuses: loomalautu ja vasikalautu 4,2 miljoni looma jaoks, lambalautu 16,3 miljoni lamba jaoks, sealautu 2,5 miljoni sea jaoks, lindlaid 27 miljoni linnu jaoks, tibude ruume 30 miljoni tibu jaoks.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel ette näha kolhoosidele müümiseks vajalikul hulgal eterniidi, metsa ja teiste ehitusmaterjalide eraldamine.

Suurendada kolhoosidele müümiseks telliste, katusekivide ja lubja tootmist kohaliku ja kooperatiivtööstuse ettevõtetes. Soovitada kolhoosidel, kui see on majanduslikult otstarbekohane, valmistada telliseid, katusekive ja lupja omal jõul ja oma vahenditega.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumil ja NSV Liidu Sovhooside Minis-

teeriumil läbi uurida ja esitada kolme kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud kolhooside ja sovhooside vajadusteks kohaliku metsa ülestöötamise parandamiseks.

12. Sovhoosides loomakasvatuse tunduvaks tõstmiseks, loomade produktiivsuse suurendamiseks, toodangu omahinna alandamiseks ja riigile liha, piima, villa, naha ja teiste saaduste müümise suurendamiseks tuleb kindlustada küllaldasel hulgal hea heina ja mahlaka sööda tootmist ning tunduval määral suurendada omatoodetud jõusööda tootmist. Otsustavalt parandada ruumide ehitamist ja varustada kõik loomad hästi korrastatud ruumidega. Teostada lähema 2—3 aasta jooksul sovhooside kõigi tootmisharude kompleksne mehhaniseerimine. Ehitada aastail 1954—1955 sovhooside töölistele ja teenistujatele vajalikul hulgal elamuid, koole ja teisi kultuuri- ja kommunaalhooneid. NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel näha aastaplaanides ette vajaliku hulga summade, materjalide ja sisseseade eraldamine.

13. NLKP Keskkomitee pleenum juhib kohalike parteiorganite tähelepanu vajadusele otsustavalt tugevdada loomakasvatuse arendamise juhtimist. Ühisloomakasvatus on kõige keerukam põllumajandusharu, mis nõuab pidevat hoolitsust, tähelepanu ja kvalifitseeritud juhtimist. Parteiorganid peavad lõpu tegema loomakasvatuse olukorrasse mittevahelesegamise praktikale eriti mahajäänud kolhoosides ja sovhoosides. Tuleb rakendada kogu jõud selleks, et kiiremini omandada suure loomakasvatusmajandi juhtimise tehnika ja ökonoomika, luua selle väga tähtsa põllumajandusharu jaoks arvukas kõrge kvalifikatsiooniga juhtijate kaader. Tuleb õigesti paigutada partei- ja komsomoliorganisatsioonide jõud selleks, et loomakasvatuse alal töötajate read täieneksid uute tuhandete kommunistide ja kommunistlike noortega.

Kui kõik kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid, põllumajanduse spetsialistid ja organisaatorid, kommunistid, kommunistlikud noored, kõik kolhoosnikud ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajad otsustavalt ja sihikindlalt hakkavad edasi arendama loomakasvatust ega säästa selleks jõudu ega vahendeid, siis saab meie maa lähema 2—3 aasta jooksul külluses liha, piima, võid, mune ja teisi loomakasvatussaadusi elanikkonna jaoks ning külluses tähtsamaid tooraineliike kerge- ja toiduainetetööstuse jaoks.

III

Kolhoosides ja sovhoosides kartuli ja köögivilja tootmise suurendamisest ja varumisest

Meie maal on suured võimalused kartuli ja köögivilja tootmiseks. Neid võimalusi kasutades saavad eesrindlikud kolhoosid ja sovhoosid suuri kartuli-, kapsa-, tomati-, kurgi- ja teiste köögiviljakultuuride saake. Ivanovo oblasti Šuja rajooni Stalini-nime-

line kolhoos saab keskmiselt köögivilja 300 tsentnerit ja kapsast 450 tsentnerit hektarilt. Selle kolhoosi eesrindlikes brigaadides moodustas kapsa- ja porgandisaak 500 tsentnerit ja kurgisaak 320 tsentnerit hektarilt. Kiievi oblasti Tšernobõli rajooni Stalini-nimelises kolhoosis koguti kartuleid 607 tsentnerit hektarilt. Moskva oblasti Gorki-nimelises sovhoosis saadakse üksikutelt põldudelt kapsast 800—1000 tsentnerit ja porgandit 400—600 tsentnerit hektarilt.

Kuid olemasolevaid võimalusi kartulite ja köögivilja tootmise suurendamise alal ei kasutata rahuldavalt ning nende kultuuride suurte saakide saamise eesrindlikke kogemusi juurutatakse halvasti tootmisse.

Paljudes kolhoosides ja sovhoosides pannakse kartuleid maha suure hilinemisega, väetamata maasse, kartulipanekul esineb madaldatud külvinorme. Kartulite ja köögivilja vahelharimine on organiseeritud halvasti. Hiline ja halvakvaliteediline koristamine tekitab suuri kadusid. Kohalike nõukogude ja põllumajandusorganite teadmisel on kolhoosides kujunenud ebaõige suhtumine kartulite seemnefondide varumisse. Seemnefonde ei looda septembris, millal selleks on kõige soodsamad tingimused, vaid oktoobris ja novembris, millal algavad vihmased ilmad ja öökülmad. Selle tõttu pannakse kartulid talveks hoiule märgadena või külmast vigastatuna, läbi noppimata, suur osa kartuleid läheb hoidmisel rikki.

Nõrgalt on arenenud lava- ja kasvuhoonemajandus, mille tõttu toodetakse väga vähe köögivilja talvel ja kevadel ning mitteküllaldaselt kasvatatakse kapsaste, tomatite ja teiste köögiviljakultuuride istikuid.

Kartulite ja köögivilja tootmise tõsine mahajäämine kolhoosides ja sovhoosides on seletatav ennekõike sellega, et rea aastate vältel NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeerium ja NSV Liidu Sovhooside Ministeerium ei ole üles tõstnud ega lahendanud niisuguseid kartulite ja köögivilja tootmise põhilisi küsimusi, nagu kartulite ja köögivilja külvamise, istutamise, harimise ja koristamise mehhaniseerimine, nende harimise agrotehnika parandamine, kolhooside ja sovhooside majandusliku huvi tõstmine nende kultuuride tootmise vastu.

Masina-traktorijaamad tegelevad halvasti kartulite ja köögivilja tootmisega. Kui masina-traktorijaamad teraviljamajanduses teevad 90—95 protsenti põhilistest töödest, siis kartulipanekust tehti kolhoosides masina-traktorijaamade jõududega 1952. aastal ainult 14 protsenti, kartulivõtmisest vähem kui 6 protsenti ja töid köögiviljakultuuride harimise mehhaniseerimise alal peaaegu üldse ei tehtud. Kartulite ja köögivilja tootmine baseerus kuni viimase ajani käsitsi töötamisel ja majanduslikult seda küllaldaselt ei ergutatud, mille tagajärjeks pidi olema ja tegelikult oligi selle tõsine mahajäämine.

Kartulite ja köögivilja tootmise eduka arendamise üheks täht-

saimaks tingimuseks on teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste juurutamine tootmisse. NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumis, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumis ja nende kohalikes organites esineb ükskõikset suhtumist kartulite ja köögivilja kasvatamise uutesse progressiivsetesse meetoditesse ja eeskätt nende kultuuride ruutpesiti istutamisse, samuti ka köögivilja istikute kasvatamisse turba-kõdusõnniku kuubikutes. Neid võtteid, mis töötati välja palju aastaid tagasi ja mis annavad suurt majanduslikku efekti, kaua aega ei soovitatud kolhoosidele ja sovhoosidele massiliseks tootmisse juurutamiseks. 1953. aastal pandi kartuleid ruutpesiti meetodil ainult 318 000 hektarile, mis moodustab vähem kui 10 protsenti kartulipõldude üldpinnast. Turba-kõdusõnniku kuubikuid köögivilja istikute jaoks kasutatakse ainult üksikutes eesrindlikes kolhoosides ja sovhoosides.

NLKP Keskkomitee pleenum loeb kartulite ja köögivilja tootmises peaülesandeks nende kultuuride viljakuse tunduvat tõstmist kartulite ja köögivilja harimise mehhaniseerimise ja eesrindlike agrovõtete laialdase kasutamise alusel. Ülesanne seisab selles, et lähema 2—3 aasta jooksul viia kartulite ja köögivilja tootmine niisuguse ulatuseni, mis rahuldaks täielikult mitte üksnes linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna ja töötleva tööstuse vajadused, vaid ka loomakasvatuse vajadused kartulite järele.

NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Kartulite ja köögivilja tootmise edasise suurendamise eesmärgil viia 1954. aastal kartulite ja köögiviljakultuuride külvipind järgmise ulatuseni:

a) kolhoosides — kartulite külvipind 4 128 500 hektarini ja köögiviljakultuuride külvipind 1 003 400 hektarini. Kindlustada kartulite mahapanek niisutatavatele maadele kolhoosides 153 400 hektaril ja köögiviljakultuuride istutamine 284 200 hektaril;

b) NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides — kartulite mahapanek 218 000 hektarile ja köögiviljakultuuride istutamine 72 500 hektarile ning NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi sovhoosides kartulite mahapanek 44 000 hektarile ja köögiviljakultuuride istutamine 20 000 hektarile.

2. Määrata 1954. aastaks ülesanne kartulite ja köögiviljakultuuride viljakuse alal nii, et hektarilt saadaks vähemalt:

a) kolhoosides — kartuleid 140 tsentnerit, kapsaid 175 tsentnerit, kurke 110 tsentnerit, tomateid 135 tsentnerit, sibulaid 85 tsentnerit, porgandeid 120 tsentnerit, söögipeete 130 tsentnerit;

b) sovhoosides — kartuleid 140 tsentnerit, kapsaid 210 tsentnerit, kurke 115 tsentnerit, tomateid 165 tsentnerit, sibulaid 100 tsentnerit, porgandeid 135 tsentnerit ja söögipeete 155 tsentnerit.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid, kolhoose, sovhoose ja masina-traktorijaamu tunduvalt suurendama kartulite tootmist, eriti NSV Liidu Euroopa-osa keskrajoonides, kus selleks on väga soodsad

tingimused. NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumil, kohalikel nõukogude ja põllumajandusorganeil tuleb teostada abinõude süsteem kartulite viljakuse tõstmise alal NSV Liidu Euroopa-osa keskrajoonides ja enne kõike kindlustada:

a) kartulite mahapaneku ruutpesiti meetodi laialdane juurutamine ning tööde maksimaalne mehhaniseerimine külvide eest hoolitsemise ja kartulivõtmise alal;

b) kartulite paigutamine parematele maadele, sealhulgas jõeluhtadele;

c) kartulikülvide laiendamine niisutatavatel maadel;

d) väetiste, eriti sõnniku kasutamise tunduv suurendamine.

4. Teha NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumile, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile, vabariikide, kraide ja oblastite nõukogude ja põllumajandusorganitele ülesandeks kindlustada aastail 1954—1955 põhiliste tööde mehhaniseerimise järgmine tase kartulite ja köögivilja harimise ja koristamise alal kolhoosides ja sovhoosides (protsentides tööde üldmahust): kartulite mahapaneku, vaheltharimise ja koristamise mehhaniseerimise alal kolhoosides 1954. aastal 40—65 protsenti ja sovhoosides 80—90 protsenti. 1955. aastal viia kartulite mahapaneku, vaheltharimise ja koristamise mehhaniseerimise tase kolhoosides 80—90 protsendini ja sovhoosides 95 protsendini.

Mehhaniseerida 1954. aastal köögivilja külv kolhoosides 50 protsendi, istikute istutamine 35 protsendi ja vaheltharimine 70 protsendi ulatuses. Sovhoosides viia nende tööde mehhaniseerimise tase 80—85 protsendini. 1955. aastal viia mehhaniseerimise tase köögivilja külvamisel kolhoosides 80—90 protsendini, istikute istutamisel 70—80 protsendini, köögiviljakultuuride vaheltharimisel 80—90 protsendini. Sovhoosides kindlustada 1955. aastal kõigi tööde mehhaniseerimine köögivilja kasvatamise alal 95 protsendi ulatuses.

5. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid, masina-traktorijaamade ja sovhooside direktoreid kindlustama kartulite mahapaneku ning köögiviljakultuuride külvamise ja istutamise ruutpesiti meetodi laialdane juurutamine, mis võimaldab mehhaniseerida nende harimist kahes suunas. Kindlustada 1954. aastal kolhoosides ja sovhoosides kartulipanek, tomatite ja kapsaste istutamine üldreeglina ruutpesiti ja ruutasetuses. Arvestades, et 1954. aastal ei ole veel küllaldaselt kartulipanemismasinaid masinatega kartulipanekuks kogu külvipinnal, kasutada laialdaselt kartulite ruutpesiti meetodil panekuks atru, kultivaatoreid ja teisi põllutööriistu.

6. Juurutada laialdaselt tootmisse köögiviljakultuuride istikute kasvatamist turba-kõdusõnniku kuubikutes, sest see meetod tõstab tunduvalt saaki ja kindlustab köögivilja varasema valmimise. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõuko-

gude ja põllumajandusorganeid kindlustama 1954. aastast alates turba-kõdusõnniku kuubikute valmistamine ja nendes köögiviljakultuuride istikute kasvatamine igas kolhoosis ja sovhoosis. Kohalikel nõukogude organitel teha kolhoosidele teatavaks ülesanded turba-kõdusõnniku kuubikute valmistamise alal ja organiseerida kontroll nende ülesannete täitmise üle.

7. Selleks, et laialdaselt kasutada kartulite ja köögiviljakultuuride harimise ja koristamise tööde kompleksset mehhaniseerimist, hakata tootma järgmisi masinaid ja tööriistu ning varustada nendega põllumajandust: neljarealine ruutpesiti-kartulipanemismasin; neljarealine mineraalväetiste andmise seadeldisega varustatud kultivaator-muldaja; kultivaator-taimetoitja traktori HTZ-7 juurde; kartulivõtmiskombain; pealsete eraldamise aparaat; köögiviljakülvimasin traktori HTZ-7 juurde; istikute istutamise masin istikute ruutu istutamiseks; tööpink turba-kõdusõnniku kuubikute valmistamiseks mehhaniseeritud etteandmisega ja segajaga; pritstolmuti traktori HTZ-7 juurde; vihmutusseadeldis; universaalne ja rippuv laadija traktori juurde; sõnniku, turba, mineraalväetiste ja lubja laotamise masinad; autovirtsalaotaja vedelate orgaaniliste väetiste ja mineraalväetiste lahuste põlluleandmiseks, isetühjenduvad autod suurendatud mahuga kastidega köögivilja, kartuli, orgaaniliste ja mineraalväetiste vedamiseks ning teised masinad.

8. NLKP Keskkomitee pleenum kohustab partei- ja nõukogude organeid laialdaselt selgitama kolhoosnikutele, töölistele ja teenistujatele NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee poolt vastuvõetud otsuseid «Kartulite ja köögivilja varumise ja kokkuostmise riiklikust plaanist, 1953. aasta saagist ja nende saaduste varumishindade tõstmisest» ja «Kartulite ja köögivilja müümise laiendamisest kolhooside poolt», mis on suunatud kolhooside ja kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmisele kartuli ja köögivilja tootmise igakülgse suurendamise vastu.

9. Eesmärgiga tõsta kolhooside huvi köögivilja ja kartulite tootmise vastu alandada kolhoosidele nende kultuuride riiklikke müügikohustusi ja suurendada riiklikku kokkuostu kõrgendatud hindadega. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide täitevkomiteesid ja oblastite täitevkomiteesid välja töötama ja kuu aja jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule kinnitamiseks esitama uued rajoonilised kartulite kohustuslikud riiklikud müüginormid kolhoosidele ja kolhoosiperedele ning kolhoosidele köögivilja riiklikud kohustuslikud müüginormid. Uute normide väljatöötamisel mitte lubada suuri erinevusi normides rajoonidele, millel on ligikaudu ühesugused tingimused kartulite ja köögivilja kasvatamiseks; rajoonides aga, mis on linnade ja tööstuskeskuste lähedal, peavad kohustuslikud müüginormid olema ainult natuke kõrgemad teistest rajoonidest.

10. Köögivilja tootmise suurendamise eesmärgil linnade ja tööstuskeskuste ümber kohustada vabariikide ministrite nõukogu-

sid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid Moskva oblasti eeskujul välja töötama konkreetsed abinõud köögiviljade külvide kontsentreerimiseks üleujutatavatele ja madalamatele maadele ja kuivendatud soodele, köögiviljakultuuride harimise mehhaniseerimise ja selle alusel köögivilja tootmise suurendamise alal.

11. Omistades sovhoosidele suurt tähtsust kartulite ja köögivilja tootmise suurendamisel, kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi 1953.—1954. aastal üle viima täiendavalt köögivilja ja kartuli tootmisele 154 sovhoosi ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi — 7 sovhoosi.

12. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid kindlustama 1953. aasta rahvamajandusplaanis ettenähtud ülesannete täitmine lavade ja kasvumajade ehitamise osas kolhoosides ja sovhoosides.

Võtta kolhoosides ja sovhoosides 1954. aastal kasutusele lavaraame 9 197 000 tükki ja kasvumaju 514 500 ruutmeetrit ja 1955. aastal lavaraame 11 896 000 tükki ja kasvumaju 745 400 ruutmeetrit. Ehitada kolhoosides ja sovhoosides 1954. aastal lavaraame 2 789 000 tükki ja kasvumaju 252 000 ruutmeetrit ja 1955. aastal lavaraame 2 858 000 tükki ja kasvumaju 362 000 ruutmeetrit.

Ette näha kolhoosides ja sovhoosides auru, vee ja elektri abil soojendatavate lavade ja kasvumajade laialdast juurutamist, laialdaselt kasutada lavade, kasvumajade ja mulla soojendamiseks tööstusettevõtete soojusjääke. Tunnistada vajalikuks kolhooside šeffideks olevate Moskva tööstusettevõtete eeskujul osutada abi kolhoosidele lavade ja kasvumajade ehitamisel kolhooside rahaliste vahendite arvel. Kohustada NSV Liidu Plaanikomiteed rahvamajandusplaanides ette nägema kolhoosidele ja sovhoosidele vajalike materjalide ja detailide valmistamist ja müümist lavade ja kasvumajade ehitamiseks ning nende kindlustamist küttega.

13. Märkides ära tõsiseid puudusi seemnekartuli kasvatamise alal ja mõistes hukka külvinormi madaldamise kahjulikku praktikat, kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid, kolhooside ja sovhooside juhte võtma tarvitusele vajalikud abinõud selleks, et alates 1953. aasta saagist kolhoosid ja sovhoosid kindlustaksid ennast omaenda heakvaliteedilise seemnekartuliga täieliku tarviduse ulatuses ja et mitte mingil juhul ei lubataks külvinormi madaldamist. Määrata kindlaks, et iga kolhoos ja sovhoos peab varuma seemnekartuli fondid massilise koristustöö alguses.

14. Elanikkonna kartuli ja köögiviljaga varustamise parandamisel on suure tähtsusega nende kultuuride edukas koristamine, varumine ja kokkuost 1953. aastal. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, Tarbijate Kooperatiivide

Keskliitu, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide täitevkomiteesid, oblastite täitevkomiteesid kindlustama kartulite ja köögivilja varumise ja kokkuostu plaani edukat täitmist. Osutada kolhoosidele igakülgset abi koristustööde organiseerimisel ja eriti koristustööde mehhaniseerimisel ja samuti kartulite ning köögivilja transporteerimisel põldudelt ja kolhoosi aitadest varumispunktidesse, sadamatesse ja raudteejaamadesse.

NSV Liidu Teedeministeeriumil, NSV Liidu Mere- ja Jõelaevastiku Ministeeriumil ning NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumil anda kolhoosidele, kes on täitnud riiklike müügikohustuste ja naturaaltasu plaani kartuli ja köögivilja osas, transpordivahendeid kolhoositurgudel realiseeritavate produktide veoks.

15. Selleks, et kasutataks täielikumalt ja õigemini ära kolhoosidele müüdavad mineraalväetised, mida antakse kartulile ja köögiviljale, kindlaks määrata, et nende kultuuride külvidele antavad mineraalväetised 1953. ja 1954. aastal müüdaks kolhoosidele võlgu, sellele järgneva tasumisega natuuras jooksva aasta kartuli- või ühe köögiviljakultuuri saagist. Panna Üleliidulise Põllumajanduse Autotranspordi Peavalitsusele ja masina-traktorijaamadele mineraalväetiste väljavedu riiklikest ladudest, masina-traktorijaamadele ja kolhoosidele — nende külvamine põldudele.

16. Lugeda vajalikuks tugevdada köögiviljakasvatusbrigaade kolhoosides ja sovhoosides, organiseerida kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaile köögiviljakultuuride ja kartuli kasvatamise eesrindlike töövõtete õpetamist, valmistada igas kolhoosis ja sovhoosis ette kaader tööks kartulipanemismasinail, istutusmasinail ja teistel masinatel. Kursuste, raadio, kino ja ajakirjanduse kaudu, samuti spetsiaalsete loengute ja vestluste korraldamise teel tutvustada kõiki kolhoosnikuid, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid kartuli ja juurvilja kasvatamise ajakohase tehnikaga. Selle tehnika omandamine on köögivilja ja kartuli mehhaniseeritud külvi ja istutamise ning harimise ja koristamise eduka läbiviimise otsustavaks tingimuseks.

17. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei kraikomiteesid, oblastikomiteesid, partei rajoonikomiteesid, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside partei-algorganisatsioone otsustavalt parandama köögivilja ja kartuli tootmise arendamise juhtimist. Köögiviljakasvatus on põllumajanduse üks komplitseeritud haru. Selleks, et seda haru õigesti juhtida, peab teda tundma. Parteiline juhtija, kes ei tunne kartuli ja köögivilja harimise mehhaniseerimist ja agrotehnikat, ei kujuta endale ette, mis on sisuliselt kartuli ruutpesiti mahapanek, külv ja teised agrotehnilised abinõud, ei ole suuteline juhtima võitlust köögiviljakasvatuse ja kartulimajanduse tõusu eest. Pleenum nõuab parteilistelt juhtijatelt köögivilja ja kartuli tootmise järsu tõusu tegelikku kindlustamist.

Teravilja, tehniliste ja õlikultuuride viljakuse tõstmisest

Olulised saavutused on olemas teraviljamajanduse arendamises. Kõige väärtuslikuma toiduteravilja — nisu külvipinnad on 1940. aastaga võrreldes 8,1 miljoni hektari võrra suurenenud. Niisugused meie maa toiduainetega varustamise tähtsad rajoonid, nagu Ukraina, Põhja-Kaukaasia ja Krimm, mis said tugevasti kannatada sõja ajal, taastasid kiiresti põllumajanduse ja laiendasid tunduvalt teravilja, eriti talinisu tootmist. Paljud kolhoosid ja sovhoosid saavad hektarilt nisu 150—200 puuda ja rohkem.

Taastatud ja laiendatud on suhkrupeedi, päevalille ja rea teiste tehniliste kultuuride külvipinnad. Suhkrupeedi külvipinna laiendamine ja selle viljakuse tõstmine on kindlustanud elanikkonna suhkrunõudluse täielikuma rahuldamise. Suuri saavutusi on puuvilla tootmises, eriti Usbeki, Tadžiki ja Turkmeeni NSV-s. Selle tulemusena valmistab tööstus puuvillast riiet palju rohkem kui enne sõda.

Ühtlasi märgib NLKP Keskkomitee pleenum, et tõsiste saavutuste juures on teravilja, tehniliste ja õlikultuuride tootmises olulisi puudusi. Paljud kolhoosid ja sovhoosid saavad veel teravilja, õli- ja kaunviljakultuuride ning kiulina väikesi saake, eriti mittemustmullavööndi, mustmulla keskoblastite, Volgamaa ja Siberi rajoonides. Ukraina NSV kolhoosides on viimastel aastatel vähenenud maisi külvipind ja alanenud selle viljakus.

Põllumajanduslike kultuuride väikeste saakide peapõhjuseks on tööde mitterahuldav kvaliteet, mida teevad masina-traktorijaamad ning kolhoosid ja sovhoosid, hoolimatu suhtumine agrotehnika küsimustesse paljude nõukogude ja põllumajandusorganite, masina-traktorijaamade ja sovhooside direktorite ning kolhooside esimeeste poolt.

Paljud masina-traktorijaamad teevad mitteõigeaegselt ja halvakvaliteediliselt põllutöid, ei täida sügiskünni plaani, mille tagajärjel suur osa suvivilja külvatakse kevadel küntud põllule. Kevadkülv venib lubamatult pikale. Kesa küntakse hilja ja haritakse halvasti, talivilja ei külvata õigeaegselt. Ei ole lõplikult kadunud halb praktika, et külvatakse mittesordilise, halvakvaliteedilise seemnega ja madaldatakse külvinorme.

Niisuguseid eesrindlikke agrotehnilisi võtteid, nagu teraviljakultuuride kitsarealine ja ristikülv, maisi ja päevalille ruutpesiti külvamine ja teised, ei kasutata laialdaselt, kuigi nad on end praktikas täielikult õigustanud. Parimaid, kõige suuremat saaki andvaid sorte juurutatakse nõrgalt tootmisse. Laokile on jäänud tatra, hirsi, kiulina, mitmeaastase ja üheaastase põldheina seemnekasvatus.

Paljud kohalikud parteiorganisatsioonid ei ole arendanud vajalikku massilist tööd eesrindliku agrotehnika juurutamise

alal, organiseerivad nõrgalt kolhoosnikuid ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid kõigi tööde kõrgekvaliteedilisele tegemisele põllumajanduslike kultuuride harimise ja koristamise alal.

Üheks teravilja, õli- ja tehniliste kultuuride madala viljakuse peapõhjuseks reas meie maa rajoonides on see, et mulda ei anta küllaldaselt orgaanilisi ja mineraalväetisi, eriti sõnnikut, turvast, turbakomposte. Sõnnikuhoidlate puudumise tõttu hoitakse sõnnikut kolhoosides ebaõigesti ja ta kaotab oma väärtuse. Valgevene NSV-s, Brjanski, Smolenski ja Velikije Luki oblastis ning mõnedes teistes oblastites külvatakse väga vähe haljasväetiseks lupiini, seradellat ja teisi kultuure. Happeliste, leetmuldade rajoonides ei teostata suuremas osas kolhoosides mulla lupjamist.

Paljudes kolhoosides ja sovhoosides jääb suur hulk põllumajandussaadusi saamata selle tõttu, et teraviljade, õli- ja tehniliste kultuuride külvide hooldamise töid ei viida läbi õigel ajal, et neid töid tehakse halvakvaliteediliselt, samuti saagi kadude tõttu koristamisel, mistõttu palju põllumajandussaadusi jäetakse koristamata.

Kontrolli masina-traktorijaamade tööde tähtaegadest kinnipidamise üle ja tööde kvaliteedi üle ei ole organiseeritud. Riiklikud inspektorid masina-traktorijaamade traktoritööde kvaliteedi kontrollimise alal — rajoonide põllumajandusvalitsuste peaagronoomid, vabariikide põllumajanduse ministeeriumide pea- ja vanemagronoomid, kraide ja oblastite põllumajandusvalitsuste pea- ja vanemagronoomid jäävad eemale masina-traktorijaamade tööst ega täida neile pealepandud kontrollifunktsioone. Ei ole õige viljakuse planeerimise niisugune praktika, mille juures eesrindlikele kolhoosidele ja nende põllundusbrigaadidele antakse viljakuse alal ülemäära kõrged plaaniülesanded, mis võtab kolhoosnikutelt ja masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töötajatelt võimaluse saada lisatasu tootlikuma töö eest.

Teraviljade, tehniliste ja õlikultuuride kogu- ja kaubatoodangu edasiseks suurendamiseks NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Võttes arvesse, et teraviljamajandus on kogu põllumajandusliku tootmise aluseks, tuleb pidada vajalikuks igati arendada teraviljamajandust ning eriti kõige väärtuslikuma toiduteravilja — tali- ja suvinisu tootmist viljakuse edasise tõstmise teel nii nisu tootmise peamistes rajoonides kui ka kesk-mustmullavööndi rajoonides, Volga paremkalda rajoonides. Kagurajoonides, Kasahstani ja Lääne-Siberi rajoonides tuleb suurendada kõvanisu sortide tootmist.

2. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõusid mahajäämuse likvideerimiseks tangukultuuride, eriti tatra ja hirsi tootmises.

Selleks, et tõsta kolhooside ja sovhooside majanduslikku huvi tatra ja hirsi kasvatamise vastu, lubada kolhoosidel:

a) anda tatart riikliku müügikohustuse ja masina-traktorijaamade tööde eest makstava naturaaltasu korras teiste toidukultuuride asemel, lähtudes vahetuse ekvivalendist: 100 kilogrammi tatart 200 kilogrammi rukki või 150 kilogrammi nisu asemel. Soovitada kolhoosidel maksta kolhoosnikutele ja masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töötajatele lisatasu natuuras kuni 50 protsendi ulatuses tatrasaagist, mis on kogutud üle kolhoosile ettenähtud saagiplaani. Lisatasu anda sõltumata kolhoosi üldisest teraviljasaagist ja riikliku viljamüügikohustuse täitmisest;

b) anda riigile hirssi müügikohustuse ja masina-traktorijaamade tööde eest makstava naturaaltasu korras teiste toidukultuuride asemel, arvestades 100 kilogrammi hirssi 105 kilogrammi nisu või 125 kilogrammi rukki eest. Soovitada kolhoosidel anda kolhoosnikutele ja masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töötajatele lisatasu natuuras kuni 50 protsendi ulatuses hirsisaagist, mis on tegelikult kogutud üle kolhoosile kindlaksmääratud saagiplaani sõltumata teravilja kogusaagist kolhoosis ja riikliku viljamüügikohustuse täitmisest.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumile ülesandeks läbi viia instituutides ja katsejaamades tšumiisa laialdane uurimine, teha kindlaks kõige saagirikkamad, kohalikele tingimustele sobivad sordid, töötada välja tšumiisa kasvatamise agrotehnika, et hakata seda saagirikast kultuuri külvama kolhoosides ja sovhoosides.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid lõunapoolsetes, Taga-Kaukaasia, Kesk-Aasia ja Kaug-Ida oblastites ja vabariikides tarvitusele võtma abinõusid riisi viljakuse tunduvaks tõstmiseks ja külvipindade laiendamiseks, kindlustama niisutusvõrgu õigeaegne ettevalmistamine, riisi kasvatamise agrotehnika taseme tõstmine ja riisisaagi õigeaegne koristamine.

Pöörata erilist tähelepanu kaunviljade (herne, türgioa jt.) tootmisele, millel on suur tähtsus elanikkonna paremaks varustamiseks toiduainetega.

4. Loomakasvatuse probleemi lahendamisel on esmajärgulise tähtsusega söödateraviljade: maisi, odra ja kaera tootmise suurendamine. Nende kultuuride tootmist tuleb lähema 2—3 aasta jooksul arendada sel määral, et kõik ühisloomad kolhoosides ja sovhoosides oleksid varustatud küllaldase hulga söödateraviljaga.

Maisikülve tuleb tunduvalt laiendada lõuna- ja kagurajoonides, kesk-mustmullarajoonides ja mittemustmullarajoonides. Maisi tootmise suurendamiseks tuleb rakendada laialdaselt ruutpesiti külvimeetodit, mis kindlustab töökulu tunduva vähenemise, vaheltharimise mehhaniseerimise ning sellega viljakuse tõusu. Samuti tuleb otsustavalt üle minna hübriidseemnete kasutamisele maisi külvamisel.

5. NLKP Keskkomitee pleenum leiab, et puuvilla tootmise edasine suurenemine tuleb saavutada puuvilla viljakuse tunduva

tõstmisega kolhoosides ja sovhoosides ning külvipinna laiendamisega kasutamata maade taastamise ja uute niisutatavate maade kasutuselevõtmise arvel, samuti maade melioratiivse seisukorra parandamise arvel. Tuleb intensiivistada aretustööd uute saagirikaste, kiiresti valmivate keskmise kiupikkusega ja pikakiuliste puuvillasortide loomiseks, mis on kohandatud teatud kindla mulla- ja kliimatsooni tingimustele ja mida on võimalik masinatega töödelda.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõusid olemasolevate puuvillakoristusmasinate kasutamise tunduvaks parandamiseks ning Masinaehitustööstuse Ministeeriumi — uute, täiuslikumate puuvillakoristus- ja kuprakoristusmasinate loomiseks 1954. ja 1955. aasta jooksul.

6. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõusid suhkrupeedi tootmise edasiseks suurendamiseks suhkrupeedi kasvatamise agrotehnika taseme tõstmisega, koristustööde mehhaniseerimisega, väetamisega ning selle kultuuri haiguste ja kahjurite tõrjeks vajalike abinõude teostamisega.

Suhkrupeedi koristamise, peale- ja mahalaadimise mehhaniseerimise intensiivistamiseks kohustada NSV Liidu Masinaehitustööstuse Ministeeriumi ning Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi tunduvalt suurendama peedikombainide tootmist ning välja töötama aastail 1953—1954 peale- ja mahalaadimismehhanismide konstruktsioonid, et organiseerida juba 1954. aastal nende mehhanismide tootmine ja nende rakendamine suhkrupeeti kasvatavates kolhoosides ja sovhoosides.

7. Pidada lina- ja kanepikasvatusrajoonide partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite tähtsaimaks ülesandeks lina ja kanepi külvipinna laiendamist, nende kultuuride viljakuse ja kaubalisuse tunduvat tõstmist. Parandada lina ja kanepi kasvatamise agrotehnikat, külvates neid kultuure parimate eelviljade järel, parandades otsustavalt olukorda seemnekasvatuse alal, vähendades igati kadusid koristustööde ning lina ja kanepi esialgse töötlemise õigeaegse ja kvaliteetse läbiviimise arvel, samuti lina ja kanepi kasvatamise ja koristamise peamiste tööde mehhaniseerimise taseme tõstmise arvel.

Arendada lina- ja kanepivabrikute juures lina- ja kanepivarte tööstusliku leotamise ja kuivatamise tsehhide ning linapeksmise tsehhide ehitamist, et kindlustada 1955. aastal 85—90 protsendi ulatuses leotatud ja leotamata linavarte töötlemine linatööstusettevõtetes.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõusid päevalille viljakuse edasiseks tõst-

miseks, samuti laiendama õlilina kasvupinda Kasahstani, Siberi ja Uraali rajoonides, kindlustama õlikultuuride kasvatamisel kõrget agrotehnikat, rakendades laialdaselt päevalille ja riitsinuse külvil ruutpesiti meetodit, samuti mehhaniseerides nende kultuuride külvide harimist ja koristamist. Kindlustada uute suure õlisisaldusega, kiiresti valmivate ja haiguskindlate õlikultuurisortide aretamist ja tootmisse juurutamist.

9. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid:

a) tarvitusele võtma vajalikud abinõud viljapuu- ja marjaistandike igakülgseks laiendamiseks, saavutama uute viljapuu- ja marjaaedade ning viinamarjaistandike rajamise plaani kindel täitmine 1953. aastal, et kindlustada aastail 1954—1955 viljapuu- ja marjaistandike all oleva pindala järsk suurenemine.

Teha korda olemasolevad viljapuu- ja marjaaiad ning viinamarjaistandikud, lubamata mingil juhul nende hukkumist halva hooldamise tõttu, ning kindlustada puuvilja ja viinamarja suure saagi kogumine 1954. aastal;

b) suurendama arbuuside ja melonite külvipinda, lähtudes vajadusest kindlustada 1954. aastal arbuuside ja melonite meie maa tööstuskeskustesse sissevedamise ulatuse tõsine suurenemine 1953. aastaga võrreldes.

10. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid:

a) tegema lõpp mitmeaastase ja üheaastase põldheina seemnekasvatuse laokilolekule ning võtma tarvitusele abinõud selleks, et iga kolhoos ja sovhoos varustaks end mitmeaastase ja üheaastase põldheina oma seemnega, ning organiseerima seemnekasvatust müügi eesmärgil, eeskätt nendes rajoonides, kus ammust ajast saadakse suuri põldheina seemnesaake;

b) kindlustama 1953. aastal sügiskünd kolhoosides ja sovhoosides kogu tuleva aasta suvivilja külvipinnal ja tingimata täitma mustkesa künniplaani. 1954. aastal kindlustada aprilli- ja maikesa kündmine 1955. aasta teraviljasaagi jaoks ja peaasjalikult mustkesa 1956. aasta taliviljasaagi jaoks, samuti ka juuni- ja juulikesa suvinisu külvamiseks 1955. aastal Siberi ja Lõuna-Uraali rajoonides.

Küllaldase niiskusega rajoonides, eriti mustmulla- ja mittemustmullavööndis ning Ukraina metsastepirajoonides, kus on võimalik saada suuri taliviljasaake kultuuridega kesal, asendada järk-järgult lähemail aastail puhaskesa kultuuridega kesaga, külvates nendele kultuure, mis vara koristatakse.

11. Kindlustada kohalike väetiste (sõnniku, turba, virtsa, mitmesuguste kompostide ja teiste) kogumise ja kasutamise tunduv suurendamine. Rajoonides, kus on turbalademeid, suurendada selle ülestöötamist väetiseks ja alusturbaks. Laias ulatuses orga-

niseerida kompostide ja orgaanilis-mineraalse väetissegu valmistamist ja kasutamist selleks, et lähema 2—3 aasta jooksul suurendada kolhoosides orgaaniliste väetiste andmist 1,5—2 korda, võrreldes 1952. aastaga.

Kohustada Keemiatööstuse Ministeeriumi ja Metallurgiatööstuse Ministeeriumi suurendama aastail 1954—1963 võimsust mineraalväetiste tootmise alal (arvestatult tingühikutes) umbes kuni 16,5—17,5 miljoni tonnini 1959. aastal ja 28—30 miljoni tonnini 1964. aastal. Viia granuleeritud superfosfaadi väljalase 1955. aastal 45 protsendini ja 1958. aastal 60 protsendini superfosfaadi üldisest toodangust. Kindlustada 1956. aastast alates põllumajandusele ammooniumsalpeetri andmine ainult granuleeritud kujul. Töötada läbi põllumajanduse vajadusteks Hibiini apatiitide ja ka kohalike fosforiitide laialdase kasutamise küsimus.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke nõukogude ja põllumajandusorganeid tarvitusele võtma abinõusid mineraalväetiste kadude likvideerimiseks, nende hoidmise ja kasutamise parandamiseks.

12. Pidades väga tähtsaks happeliste muldade lupjamist ja sooldunud muldade kipsimist, mis on viljakuse tõstmise tähtsad vahendid, kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid alates 1954. aastast kindlustama lubja tootmise tunduvat suurendamist ehitusmaterjalide tööstuse, kohaliku tööstuse ja tööndusKooperatsiooni ettevõtetes selle kasutamiseks põllumajanduses, revideerides samaaegselt lubja müügihindu nende alandamise suunas.

13. Suurendada 2—3 aasta jooksul mürkkemikaalide, eriti DDT, heksakloraani ja granosaani tootmist kaks korda, võrreldes 1953. aasta plaaniga, hakata lähematel aastatel tootma fosfororgaanilisi preparaate selleks, et täielikult rahuldada põllumajanduse vajadusi mürkkemikaalide järele võitluseks taimekahjurite ja taimehaiguste vastu. Suurendada tootmist ja kindlustada lähema kahe aasta jooksul põllumajanduse varustamine suure tööjõudlusega masinate ja aparatuuriga põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste vastu võitlemiseks kolhoosides, sovhoosides, kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate isiklikel aiamaadel.

VI

Põllumajanduse juhtimise parandamisest

1. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum arvab, et uute suurte ja keerukate ülesannete täitmine põllumajanduse alal nõuab kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtimise otsustavat parandamist NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Minis-

teeriumi, kohalike partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite poolt.

Nende ülesannete edukaks täitmiseks on vaja tõsta maal tehtava poliitilise ja organisatsioonilise töö taset, mobiliseerida kommunistide, kommunistlike noorte, kõigi kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate loomingulist aktiivsust, panna liikuma sotsialistliku põllumajanduse kõik jõud ja vahendid, suurendada meie kaadri vastutust olukorra eest igas kolhoosis, masina-traktorijaamas, sovhoosis, igas rajoonis.

2. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum arvab, et praegustes tingimustes, kus kolhoosid on muutunud suurteks, paljude tootmisharudega majapidamisteks, masina-traktorijaamad aga on varustatud ajakohase tehnikaga ja on otsustavaks jõuks põllumajanduslikus tootmises, omandab suurima tähtsuse ülesanne edasiselt tugevdada kolhoose ja masina-traktorijaamu kvalifitseeritud kaadriga, kes on võimeline oskuslikult juhtima majapidamist ja kindlustama põllumajanduse ees seisvate ülesannete täitmist.

Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, kraikomiteesid ja oblastikomiteesid valima ja suunama 1953. aastal tööstusest ja rahvamajanduse teistest harudest insenere-mehaanikuid tööle masina-traktorijaamadesse ja spetsialiseeritud jaamadesse direktoritena, peainseneridena ja remonditöökodade juhatajatena, pidades silmas, et igas masina-traktorijaamas neil ametikohtadel asuksid reeglina kõrgema haridusega spetsialistid. Masina-traktorijaamade direktoreid, kellel ei ole eriharidust, kuid kes on oma tööd hästi tundma õppinud praktikas ja juhivad masina-traktorijaamu oskuslikult, on vaja jätta nende praegustele ametikohtadele ja aidata neid oma kvalifikatsiooni tõstmisel.

Parteiorganisatsioonid peavad tegema selgitustööd traktoristide ja muu mehhanisaatorite kaadri hulgas, kes on masina-traktorijaamadest läinud ära tööle tööstusettevõtetesse, ehitustele, teistesse organisatsioonidesse, ja pöörduda nende poole üleskutsega tulla tagasi masina-traktorijaamadesse, pidades silmas, et nüüd, kus traktoristid on masina-traktorijaama koosseisus ja saavad kõrget garanteeritud töötasu, lähevad paljud endised mehhanisaatorid meeleldi tööle masina-traktorijaamadesse.

Määrata kindlaks, et insenerid ja tehnikud-mehaanikud, keda suunatakse rahvamajanduse teistest harudest tööle masina-traktorijaamadesse ja samuti varem masina-traktorijaamades töötanud traktoristid ja teised mehhanisaatorid, kes on avaldanud soovi pöörduda tagasi masina-traktorijaamadesse, tuleb takistamatult ära lasta töölt vastavate ettevõtete, asutuste, ministeeriumide ja keskasutuste poolt.

3. Kohustada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi suunama aastail 1954—1955 NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumile tööks masina-traktorijaamades 6500 inseneri-mehaanikut, sealhulgas 1954. aastal 2500 inseneri noorte spetsialistide arvel,

kes lõpetavad põllumajanduse mehhaniseerimise instituudi või muu kõrgema tehnilise õppeasutuse.

4. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum märgib, et kolhooside agronoomilise ja zootehnilise teenindamise kehtiv kord, kus üks põllumajanduse eriteadlane teenindab mitut kolhoosi, ei vasta suurenenud ülesannetele, mis seisavad põllumajanduse ees. Sellises olukorras agronoomid, zootehnikud ja teised põllumajanduse spetsialistid paljudel juhtudel ei ole kolhoositootmise organiseerijaiks ja on eemale kistud otsesest tööst agronoomiliste ja zootehniliste abinõude, teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste ellurakendamisest kolhoosides.

Kolhoosidele antava agronoomilise ja zootehnilise abi suurendamise eesmärgil tunnistada vajalikuks, et jaoskonnaagronoomide ja -zootehnikute asemel oleksid masina-traktorijaamades agronoomid ja zootehnikud alaliseks tööks kolhoosides selliselt, et iga kolhoosi alaliselt teenindaksid 1—2 põllumajanduse spetsialisti, kes on masina-traktorijaamade koosseisus. Üksikute kõige suuremate kolhooside teenindamiseks on lubatud pidada masina-traktorijaamade koosseisus ühte spetsialisti ühe brigaadi ja farmi kohta.

Kohustada NSV Liidu põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide täitevkomiteesid ja oblastite täitevkomiteesid suunama 1954. aasta kevadeks masina-traktorijaamadesse kolhooside teenindamiseks 100 000 agronoomi ja zootehnikut kõrgema ja keskharidusega agronoomide ja zootehnikute arvel, kes vabanevad põllumajanduse ministeeriumide ja nende kohalike organite reorganiseerimise tulemusena, jaoskonnaagronoomide võrgu kaotamise arvel masina-traktorijaamades ja jaoskonnazootehnikute ja -agronoomide võrgu kaotamise arvel rajoonide põllumajanduse ja varumise valitsustest, teistes asutustes ja organisatsioonides töötavate spetsialistide arvu koondamise arvel, samuti noorte spetsialistide arvel, kes lõpetavad kõrgema põllumajandusliku õppeasutuse või tehnikumi.

5. Kohustada oblastite, kraide ja vabariikide partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid lõpetama kolhoosi juhtiva kaadri valiku ja kasvatuse alahindamine ja kindlustama kolhooside esimeeste koosseisu tugevdamine sel teel, et sellele tööle valitakse ja edutatakse poliitiliselt ja tööalaselt kontrollitud spetsialiste kõrgema ja keskpõllumajandusliku haridusega, samuti ka teisi spetsialiste ja põllumajandust tundvaid praktikuid, kellel on suured kogemused juhtiva ja organiseerimistöö alal, kes on võimelised kindlustama suure kolhoosimajapidamise juhtimist.

6. Ära märkida, et väljakujunenud praktika masina-traktorijaamade ja kolhooside juhtimise osas põllumajandusorganite poolt käesoleval ajal ei vasta kasvanud nõudmistele ja põllumajanduses toimunud muudatustele. NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeerium ja tema kohalikud organid töötavad tihtipeale eemal olles kolhoosidest ja masina-traktorijaamadest, lähenevad formaalselt paljudele põllumajanduse arendamise küsimuste lahendami-

sele, ei analüüsi rea tähtsate harude laokiloleku põhjusi ja ei osuta õigeaegselt vajalikku abi mahajäävatele rajoonidele ja kolhoosidele.

Põllumajanduse juhtimise parandamiseks ja kolhooside ning masina-traktorijaamade tugevdamiseks kaadriga võimalikult suurema arvu spetsialistide vabakstegemise arvel, kes on tööl põllumajandusorganite aparaadis, pidada vajalikuks ümber korraldada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi ja kohalike põllumajandusorganite aparaadi töö. Neil eesmärkidel:

a) tunduvalt koondada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi administratiivaparaati ja tema kohalike organite koosseisusid selleks, et spetsialiste, kes vabanevad aparaadist, suunata tööle masina-traktorijaamadesse ja kolhoosidesse ning et kindlustada põllumajandusorganite operatiivse ja organiseerimistegevuse parandamist põllumajandusliku tootmise juhtimise alal;

b) koondada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi töö järgmistel küsimustel: põllumajanduse põhiharude arendamise planeerimine ja kontroll riikliku plaani täitmise üle põllumajanduse osas; põllumajandusliku propaganda tõhustamine ja teaduslike asutuste juhtimine põllumajanduse alal, samuti teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste tootmisse juurutamine; masina-traktorijaamade juhtimine ja põllumajandusliku tootmise mehhaniseerimise edasiarendamine; põllumajanduse materiaalne ja tehniline varustamine ja finantseerimine; põllumajandussaaduste varumise juhtimine; kaadri valik, paigutamine ja ettevalmistamine ning põllumajandusliku artelli põhikirja täitmise kontroll;

c) panna Vene NFSV Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi peale kõigi Vene NFSV territooriumil asuvate kolhooside ja masina-traktorijaamade, kõigi põllumajandusharude juhtimine, et likvideerida väljakujunenud ebaõige olukord, et Vene NFSV Ministrite Nõukogu ja Vene NFSV Põllumajanduse ja Varumise Ministeerium ei kanna sisuliselt vastutust peamiste põllumajandusharude arendamise eest Vene Föderatsioonis.

7. NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et põllumajanduslik propaganda ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste rakendamine tootmisse ei ole veel saanud lahutamatuks osaks põllumajanduse juhtimises NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalike partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite poolt. Eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade, sovhooside ja põllumajanduse novaatorite uusi võtteid ja töömeetodeid juurutatakse tootmisse äärmiselt aeglaselt ja kõhklevalt, neid kasutatakse halvasti põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmisel, loomakasvatuse produktiivsuse ja masina- ning traktoripargi jõudluse tõstmisel.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide kom-

munistlike parteide keskkomiteesid, NLKP krai- ja oblastikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid:

a) tegema lõpp põllumajandusliku propaganda ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste tootmisse rakendamise alahindamisele ning kindlustama, et eesrindlike kogemuste laialdane juurutamine saaks põllumajanduse juhtimise lahutamatuks osaks;

b) parandama tõsiselt kolmeaastaste agro-zootehniliste kursuste tööd, likvideerides formalismi kolhoosnikute ja sovhooside töötajate õppuses, õpetama kursuste kuulajaid praktiliselt kasutama eesrindlikke töövõtteid, et kindlustada kolhooside ja sovhooside tootmisalase tegevuse paranemine;

c) viima süstemaatiliselt läbi põllumajanduse spetsialistide, traktori- ja põllundusbrigaadide brigadiride, põllunduse ja loomakasvatusala töötajate seminare uute, progressiivsete agrotehniliste ja zootehniliste võtete ning suurmajapidamise juhtimise meetodite tundmaõppimiseks.

8. Kohustada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, kohalikke partei- ja nõukogude organeid parandama massilise kirjanduse väljaandmist põllumajandusteaduse saavutuste ja eesrindliku praktika küsimustes, põllumajanduslikele õppeasutustele ja kursustele vajalike õpikute ja näitlike õppevahendite väljaandmist, samuti organiseerima värviliste plakatite, erilehtede väljaandmist eesrindlike kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade ning põllumajanduse novaatorite saavutustest.

9. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ning Üleliidulist Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingut parandama loengulist propagandat põllumajanduse alal kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, rakendama sellele tööle teadlasi, põllumajanduse spetsialiste ja eesrindlasi.

10. Kohustada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi:

a) organiseerima vajaliku hulga kõrgeväärtuslike, peamiselt värviliste põllumajandusalaste õppe- ja populaarteaduslike filmide tootmist NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi plaanide ja tellimuste põhjal; tarvitusele võtma vajalikud abinõud õppe- ja populaarteaduslike filmide massilise demonstreerimise organiseerimiseks vahetult kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides;

b) parandama tunduvalt teaduse saavutuste ja põllumajanduse eesrindlaste kogemuste propageerimist raadio kaudu.

11. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumi organiseerima põllumajanduse eesrindlaste, teadlaste ja spetsialistide sõnavõttude helilindistamist, kasutades laialdaselt magnetofoni helilindistatud loengute ja vestluste repro-

dutseerimiseks kolhoosides, sovhoosides, masina-traktorijaamades ning agro-zootehnilistes õpperingides.

12. Sotsialistliku põllumajanduse saavutuste laialdaseks propageerimiseks avada 1954. aastal Moskvas alaline üleliiduline põllumajandusnäitus; arendada kolhoosnikute, kõigi põllumajandustöötajate, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside, rajoonide, oblastite, katsejaamade ja teadusliku uurimise instituutide hulgas võistlust õiguse eest osa võtta üleliidulisest põllumajandusnäitusest. Praktiseerida ka põllumajandusnäituste igaaastast läbiviimist rajoonides, oblastites, kraides ja vabariikides.

13. NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et hoolimata teatud saavutustest jääb põllumajandusteadus ikka veel maha kolhoosi- ja sovhoositootmise nõuetest. Paljud teadusliku uurimise instituudid ja katsejaamad ei seo oma tööd praktikaga, sulguvad laboratooriumide ja katsepõldude kitsastesse raamidesse, ei rikasta teadust ja praktikat uute avastuste ja ettepanekutega ning abistavad vähe kolhoose, masina-traktorijaamu ja sovhoose põllunduse ja loomakasvatuse kultuuri tõstmisel.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, oblastite, kraide ja vabariikide partei- ja nõukogude organeid kõrvaldama puudused teadusliku uurimise asutuste töös, üle saama teaduse mahajäämusest kolhoosi- ja sovhoositootmise nõuetest, suurendama teaduslike asutuste osa kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele praktilise abi andmisel kõigi põllumajandusharude edasiarendamise alal. Suunata kõik teadlaste jõud põllumajandusteaduse edasiarendamiseks selleks, et ta relvastaks põllumajanduse töötajate kaadrit uute teadmistega ning tööviljakuse tõstmise ja põllumajandussaaduste tootmise suurendamise meetoditega.

14. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse ja Varumise Ministeeriumi, kohalikke partei- ja nõukogude organeid kindlustama süstemaatilist kontrolli põllumajandusliku artelli põhikirjast rangeima kinnipidamise üle, mitte lubama ühismaade ja kolhoosivara raiskamist, võtma tarvitusele abinõud kolhoosides ebaperemeheliku majandamise likvideerimiseks, saavutama töö organiseerimise paranemine ja töödistsipliini tõstmine, kindlustama kõigi kolhoosnikute aktiivne osavõtt ühiskondlikust tootmisest.

15. Praegu on kõigis meie maa rajoonides juba olemas suurel hulgal majanduslikult tugevnenud kolhoose, kes saavad suuri rahalisi ja naturaalseid tulusid, tulevad edukalt toime kohustuste täitmisega riigi ees ja kindlustavad iga aasta suurel hulgal saaduste ja raha väljaandmise kolhoosnikutele normipäevade eest. Partei ja valitsuse poolt väljatöötatud rea suurte abinõude tarvituselevõtmine põllumajanduse arendamise alal kindlustab kolhooside rahaliste tulude edasise tunduva suurenemise. Nendes tingimustes on kolhoosidel sedamööda, kuidas nende ühismajapidamine kasvab, täielik võimalus kasutada osa oma tuludest lasteaedade, lastesõimede ja sünnitusmajade ehitamiseks selleks, et luua nais-

kolhoosnikutele paremad tingimused töötamiseks kolhoositootmises ja aktiivsemaks osavõtmiseks ühiskondlikust elust. Majanduslikult tugevnenud kolhoosidel on võimalik ja nad peavad eraldama ka vajalikud summad klubide ja teiste kultuurihariduslike asutuste ehitamiseks.

Tuleb samuti soovitada kolhoosidele anda kolhoosnikutele abi majade ja kõrvalhoonete remontimisel ja ehitamisel, viljapuude istutusmaterjali muretsemisel nende istutamiseks aiamaadele, kütteaine muretsemisel ning kolhoosnikute teiste isiklike tarviduste rahuldamisel.

VII

Parteipoliitilisest tööst külas

Oleks ekslik arvata, et põllumajanduse edasine tõus toimub isevoolu teel. Materiaalsed tingimused ja võimalused, mis luuakse põllumajanduse arendamiseks, ei anna vajalikku efekti iseendast, ilma et parteiorganisatsioonid parandaksid oma tegevust. Et need võimalused ja tingimused ära kasutada, peavad parteiorganisatsioonid juhtima kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside tööliste laiu hulki ja viima nad võitlusele põllumajanduse võimsa tõusu eest.

Seega nõuab põllumajanduse edasiarendamise ülesannete edukas lahendamine parteiorganisatsioonide organisatsioonilise ja poliitilise töö igakülgset tugevdamist rahvahulkades.

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et parteiorganisatsioonide tegevuses maal on tõsiseid puudusi. Massilist poliitilist tööd tehakse paljudes kolhoosides madalal tasemel, töötajate poliitilisele kasvatamisele ei pöörata vajalikku tähelepanu. Paljudes kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides on halvasti korraldatud kultuuriline ja elutarbeline teenindamine.

Rajoonide partei- ja nõukogude organite töö sisu ja meetodid tihti ei vasta kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtimise parandamise nõuetele. Kuigi on olemas suurel hulgal töötajaid kohalikes partei- ja nõukogude organites, ei ole sisse seatud rajoonide juhtivate töötajate vajalik vastutus olukorra eest kolhoosides ja masina-traktorijaamades. Kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtimist teostatakse peaasjalikult sel teel, et saadetakse kohapeale põllumajanduslike kampaaniate läbiviimise ajaks volinikke, kes sageli ei tunne põllumajandust, mis vähendab majandite juhtijate vastutust nendele ülesandeks tehtud töö eest.

Partei rajoonikomiteed pööravad vähe tähelepanu kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside parteiorganisatsioonide tööle, on nad paljudel juhtudel jätnud omapead, ei tugine nendele põllumajanduse juhtimisel, mille tõttu paljud parteiorganisatsioonid ei avalda vajalikku mõju olukorrale kolhoosides, sovhoosides

ja masina-traktorijaamades, organiseerivad halvasti kolhooside aktiivi ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid.

Kohalikud parteiorganid alahindavad ja kasutavad puudulikult võitluses põllumajanduse arendamise eest niisugust suurt jõudu, nagu seda on kommunistlik noorsooühing külas. Komsomoliorganisatsioone ja maanoori tõmmatakse nõrgalt kaasa põllunduse ja ühisloomakasvatuse kultuuri tõstmise ülesannete lahendamisele.

NLKP Keskkomitee pleenum leiab, et puudused ja vead põllumajanduse juhtimises on suurel määral seletatavad sellega, et paljud oblastikomiteed, kraikomiteed ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed mitterahuldavalt juhivad rajoone, halvasti tunnevad olukorda kohtadel, ei anna tõhusat abi mahajäävatele rajoonidele ja kolhoosidele, on jäänud eemale masina-traktorijaamade juhtimisest ja on pannud kogu vastutuse masina-traktorijaamade tegevuse eest rajooniorganisatsioonidele.

Partei organisatsioonilise ja partei poliitilise töö parandamiseks külas NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Kohustada oblastikomiteesid, kraikomiteesid ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid tunduvalt tugevdama massilise poliitilise töö juhtimist külas, kindlustama käesoleva otsuse selgitamist kõigile kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistele. Arendada laialdast sotsialistlikku võistlust kõigi sotsialistliku põllumajanduse harude edasiarendamise, kolhooside ühismajapidamise tugevdamise ja igakülgse arendamise, kogu- ja kaubatoodangu suurendamise, põllumajandussaaduste riiklike varumisplaanide õigeaegse täitmise, kolhooside rahaliste ja naturaalsete tulude suurendamise ja kolhoosnikute materiaalse heaolu parandamise eest. Kogu oma töös peavad parteiorganisatsioonid tuginema kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside eesrindlikele inimestele, põllunduse ja loomakasvatuse meistritele, kelle read kasvavad ja suurenevad päevast päeva.

Kohustada kesk- ja kohalikke ajalehti laialdaselt valgustama sotsialistliku võistluse käiku, kolhooside ülesehitustöö eesrindlikke kogemusi ning partei- ja nõukogude organite tööpraktikat põllumajanduse juhtimisel.

2. Kohustada oblastikomiteesid, kraikomiteesid ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid muutma põllumajanduse juhtimise meetodeid, tegema lõpp pealiskaudsele, bürokraatlikule lähenemisele kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtimisele, likvideerima administreerimise kolhooside juhtimises, tugevdama sidemeid rajoonide ja kolhoosidega, tundma hästi iga rajooni olukorda.

Pidada vajalikuks tõsta otsustavalt rajoonide täitevkomiteede vastutust partei ja valitsuse otsuste täitmise eest ja põllumajanduse seisukorra eest rajoonides, kindlustada kolhooside, sovhooside, eriti aga masina-traktorijaamade, arvestades nende määratu

suurt ja järjest kasvavat osa põllumajanduse arendamises, konkreetsem juhtimine rajoonide täitevkomiteede poolt.

Võtma tarvitusele abinõud partei maarajoonikomiteede ja rajoonide täitevkomiteede tugevdamiseks vilunud, põllumajandust hästi tundva kaadriga, kes on võimeline õigesti ja asjatundlikult juhtima kolhoose, masina-traktorijaamu ja sovhoose. Valida välja ja saata rajoonide parteilise ja nõukogude juhtimise tugevdamiseks parimaid töötajaid oblastite, kraide ja vabariikide organisatsioonidest.

3. Tunnistades, et partei maarajoonikomiteede praegune struktuur ei vasta masina-traktorijaamade ja kolhooside juhtimise parandamise nõuetele, pidada vajalikuks korraldada antud etapil rajooni parteiaparaadi töö ümber selliselt, et likvideerida isikliku vastutuse puudumine ja vastutustundetus kolhooside ja masina-traktorijaamade juhtimises, et rajoonikomitees oleks iga masina-traktorijaama kohta grupp töötajaid eesotsas partei rajoonikomitee sekretäriga. See grupp peab tegema parteipoliitilist tööd masina-traktorijaamades ja oma tööpiirkonna kolhoosides. Kõigi nende gruppide üldjuhtimist teostab rajoonikomitee esimene sekretär. Tunnistada ebaotstarbekohaseks, et masina-traktorijaamades on direktori asetäitja koht poliitilisel alal.

4. Pidada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede üheks tähtsamaks ülesandeks kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside parteiorganisatsioonide tugevdamist, nende osa suurendamist põllumajanduse edasiarendamisel. Kindlustada kommunistide ja kommunistlike noorte õige paigutamine otsustavates tootmissektorites; tugevdada kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside parteiorganisatsioonide sekretäride koosseisu ettevalmistatud ja vilunud parteitöötajatega.

5. Kohustada oblastikomiteesid, kraikomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ÜLKNÜ Keskkomiteed tõstma komsomoliorganisatsioonide osatähtsust võitluses põllumajanduse edasiarendamise eest, kindlustada maanoorte kaasatõmbamist sotsialistlikule võistlusele, igati arendada ja toetada noorte initsiatiivi ja väärtuslikke algatusi. Komsomoliorganisatsioonid peavad olema sotsialistliku võistluse algatajaiks, eesrindlike töömeetodite, põllumajandusteaduse ja praktika uusimate saavutuste tootmisse juurutamise algatajaiks, ilmutama rohkem initsiatiivi parteiorganisatsioonide ees küsimuste ülestõstmisel, mis on seotud puuduste kõrvaldamisega kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside töös.

6. Märkides ära naiste suurt osatähtsust kolhoosi- ja sovhoositootmises, kohustada rajoonikomiteesid, oblastikomiteesid, kraikomiteesid ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid tõhustama massilist poliitilist tööd ja kultuurhariduslikku tööd naiskolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside naistöötajate hulgas, tõmbama naisi ulatuslikumalt kaasa kolhooside üles-

ehitustöösse ja aktiivsesse võitlusesse saagikuse suurendamise ja loomakasvatuse arendamise eest.

7. Parteiorganisatsioonid peavad arvestama seda, et sotsialistliku põllumajanduse arenemisega kasvavad kolhoosnikute ja masina-traktorijaamade ning sovhooside töötajate kultuurilised nõuded, mis nõuab suuremat hoolitsust maaelanikkonna kultuurilise ja olustikulise teenindamise eest. On vaja tõsta kultuurihariduslike asutuste töö taset maal, elustada klubide ja raamatukogude tegevust, korrapäraselt demonstreerida kinofilme, tõhustada külade radiofitseerimist ja parandada raadiosaadete kvaliteeti. Parteiorganisatsioonid peavad võtma oma nõudliku kontrolli alla ravi- ja lasteasutuste töö maal, samuti ka kaubandus- ja kooperatiivorganisatsioonide tegevuse, kindlustama kõigi vajalike rahvatarbekaupade häireteta kaubastamist.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum arvab, et pidev hool kolhoosiküla töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme tõstmise eest on kõigi partei- ja nõukogude organisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks.

*

Nõukogudemaa sammub kindlalt edasi teel kommunismile. Kommunistliku ülesehitustöö programmi tähtsaimaks koostusosaks on meie maal sotsialistliku tööstuse kui rahvamajanduse juhtiva jõu võimsa kasvu baasil põllumajandussaaduste külluse loomise ülesande praktiline lahendamine. Praegustes tingimustes on see ülesanne kerkinud meie ette kui kõige aktuaalsem üldrahvalik ülesanne. Selle ülesande edukas lahendamine aitab samuti kaasa töölisklassi ja kolhoositalurahva liidu edasisele tugevdamisele.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum kutsub üles kõiki kolhoosnikuid, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid rakendama kõiki oma jõude ja arendama loovat initsiatiivi NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise ülesande täitmiseks.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum väljendab kindlat veendumust, et kommunistliku partei juhtimisel töölisklass, kolhoositalurahvas, meie intelligents, kõik nõukogude inimesed lahendavad selle ülesande kõige lühema aja jooksul.

PÕLLUMAJANDUSE PLANEERIMISE PRAKTIKA MUUTMISEST[1]

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS 9. MÄRTSIST 1955

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja Varumise Ministeerium ei ole põllumajanduse planeerimise praktikas ära hoidnud tõsiseid puudusi ja vigu. Praegune põllumajanduse planeerimise süsteem oma ülemäärase tsentraliseeritusega ning kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele hulgaliselt määratavate näitajatega ei ole tingitud riiklikust vajadusest. Selleks, et kindlustada riiki iga liiki põllumajandussaadustega, ei ole hoopiski tarvis keskusest määrata kolhoosidele ja sovhoosidele kõigi kultuuride külviplaane, planeerida kõiki loomaliike ja loomade arvu, jätmata kolhoosidele ja sovhoosidele võimalust avaldada oma initsiatiivi õigemas ja ratsionaalsemas majandamises.

Planeerimisel väljakujunenud kord, et kolhoosidele anti külviplaanid, mis määrasid rangelt kindlaks, missuguseid kultuure ja kui suurel hulgal on vaja külvata, missuguseid loomi ja missugusel hulgal tuleb kolhoosil pidada, viis paljudel juhtudel selleni, et majapidamine kujunes ebaratsionaalseks. Külvipinna šablooniline planeerimine põhjustas põllumajanduslike kultuuride ebaõige paigutuse, mis ei vastanud kolhooside majanduslikele, mullastiku- ja kliimatingimustele, nende poolt põllumajanduse alal omandatud kogemustele, väljakujunenud maaviljeluskultuurile ega aidanud suurendada põllumajanduslike kultuuride kogusaake. Niisugune planeerimine ei võimaldanud ühtlasi kolhoosidel õigemini organiseerida ühisloomakasvatust, suurendada liha, piima, munade, villa ja muude saaduste tootmist. See kõik pidurdas kolhooside ja masina-traktorijaamade initsiatiivi, nõrgendas nende vastutust ja huvi põllumajandusliku tootmise arendamisel, ei stimuleerinud toodangu väljatuleku suurendamist kolhoosile kinnistatud maakõlvikutelt ning vähendas kolhoosides suurte tulude saamise võimalusi.

Just ebaõige planeerimisega ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi püüdega kõik ülevalt poolt ette kirjutada on võimalik seletada seda, et meie maa lõunarajoonidele ning eriti Ukraina lõunarajoonidele sunniti peale suvinisu kasvatamist vaatamata sellele, et kohalikud töötajad, tuginedes aastate jooksul omandatud töökogemustele, tõendasid, et on otstarbekohane külvata talinisu. Samal ajal planeeriti Siberi, Uraali ja Kasahstani rajoonidele rea aastate jooksul, vaatamata kohalike töötajate vastuseisule, taliviljade kasvatamist,

[1] Parandatud ja täiendatud vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. septembri 1959. aasta määrusele. — *Koostaja*

kuigi talivili annab selle tsooni tingimustes tavaliselt tunduvalt väiksemaid saake kui suvivili.

Vaatamata maisi erakordselt suurele väärtusele teravilja tootmise järsu suurendamise ning loomakasvatusele kindla söödabaasi loomise vahendina, planeeriti selle saagirikka kultuuri kasvatamist ainult lõunaoblastitele ja -vabariikidele ega nähtud ette meie maa teiste tsoonide jaoks, kuigi oli olemas küllalt teaduse andmeid ja eesrindlikke kogemusi, mis tõendasid, et maisi on võimalik kasvatada peaaegu kõigis meie maa rajoonides.

On teada, et Leedus, Lätis ja Eestis on talupojad mitmekümne aasta jooksul laialdaselt kasutanud sigade peekonnuuma. Nad on omandanud sel alal suuri kogemusi ja loonud vastava söödabaasi. Plaanimis- ja põllumajandusorganite töötajad aga sundisid Balti vabariikide kolhoosidele ja sovhoosidele intensiivselt peale sigade rasva- ja poolrasvanuuma.

Kõigile peaks olema selge, et linnalähedastes rajoonides, kus ei ole küllaldasel hulgal karjamaid, on riigile, kolhoosidele ja kolhoosnikutele kasulikum arendada piimakarja- ja seakasvatust. Ometi määrati nende rajoonide kolhoosidele ja sovhoosidele iga aasta põhjendamatult ülesandeid lammaste arvu suurendamise alal. Samal ajal ei arvestatud loomakasvatuse arendamise plaanides küllaldaselt soodsaid võimalusi peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamise arendamiseks Kasahstani, Siberi ja Kesk-Aasia kolhoosides ning sovhoosides, kus on määratu suured karjamaakõlvikud.

Tegeldes põllumajanduse arendamise plaanide tarbetu detailiseerimisega, ei pööra NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium samal ajal tähelepanu niisugustele tähtsatele küsimustele nagu meie maa üksikute tsoonide vajaduste rahuldamine mitmesuguste põllumajandussaaduste alal ega juhtinud kohalike töötajate tähelepanu nende saaduste tootmise suurendamise vajadusele. Kaug-Ida rajoonides on olemas kõik võimalused suurte kartuli- ja köögiviljasaakide kasvatamiseks, samuti loomakasvatuse arendamiseks. Vaatamata sellele planeeriti Kaug-Ida linnade ja tööstusettevõtete varustamist kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaadustega nende saaduste meie maa teistest rajoonidest toomise arvel.

Täiesti ebaõige oli see, et keskusest määrati rahvamajandusplaanis kindlaks suur hulk masina-traktorijaamade traktoritööde liike. See pidurdas masina-traktorijaamade direktorite ja spetsialistide, samuti kolhoosijuhatuste initsiatiivi nende traktoritööde liikide kindlaksmääramisel, mis on tegelikult vajalikud põllumajanduslike kultuuride suurte saakide saamiseks kohalikes tingimustes.

See kõik tõendab veel kord seda, et põllumajanduse planeerimise alal kehtiv kord ei ole tingitud vajadusest ja seda ei ole dikteerinud ei riigi huvid ega ka kolhooside ja kolhoosnikute huvid.

Niisuguse bürokraatliku, ülemäära paisutatud, elust irdunud

planeerimise juures ei arvestatud peamist — vajadust planeerida kolhoosides ja sovhoosides müügitoodangut niisugusel hulgal, mis kindlustab meie maa vajadusi põllumajandussaaduste alal.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks üle minna kolhooside töö planeerimise uue korra juurde, milles lähtepunktiks peab olema müügitoodangu maht. Põllumajandusliku tootmise planeerimist tuleb alustada vahetult kolhoosides koos masina-traktorijaamadega ja sovhoosides ning planeerimise läbiviimisel tuleb arvestada maakõlvikute parimat ärakasutamist. Sealjuures tuleb planeerimist ja arvestust teostada mitte ühe või teise kultuuriga seemendatud hektarite hulga alusel ega karjas olevate loomade arvu alusel, vaid saadud vilja, kartuli, köögivilja ja muude põllusaaduste tsentnerite hulga alusel, liha, piima, villa ja muude loomakasvatussaaduste hulga alusel.

Arvestades, et kolhoosid müüvad riigile müügikohustuste, naturaaltasu ja kokkuostu korras ainult osa oma põllumajanduslikust toodangust, suur osa sellest aga jääb kolhooside kasutada, jätab planeerimise uus kord kolhoosidele avarad võimalused majandusalase initsiatiivi ülesnäitamiseks kolhoositootmise reservide ärakasutamisel.

Uus planeerimise kord aitab stimuleerida kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate initsiatiivi põllumajanduse edasiarendamise alal, maksimaalse toodanguhulga saavutamisel igas kolhoosis ja sovhoosis neile kinnistatud põllumajanduslike kõlvikute pindalalt, suurendada kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside vastutust vajalikul hulgal põllumajandussaaduste tootmise eest riigile, see tähendab ka kogu nõukogude rahvale.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kehtestada, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatavas riiklikus põllumajanduse arendamise plaanis määratakse vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr. 690 p. 5 ja 6 põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise maht kindlaks niisugusel hulgal, mis kindlustab elanikkonna vajaduste rahuldamise toiduainete ning tööstuse vajaduste rahuldamise põllumajandusliku tooraine alal; samuti määratakse kindlaks masina-traktorijaamade poolt kolhoosides tehtavate traktoritööde maht.

2. Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogud annavad mainitud näitajate alal riiklikule plaanile vastavad plaaniülesanded kraidele, oblastitele ja autonoomsetele vabariikidele.

Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogud, samuti autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite täitevkomiteed määravad kindlaks põllumajanduse arendamise plaani samade näitajate alal rajoonidele.

3. Rajoonide täitevkomiteed, lähtudes põllumajanduse aren-

damise riiklikust plaanist, teevad kolhoosidele hiljemalt jooksva aasta 1. septembriks teatavaks eelseisva aasta plaaniülesanded põllunduse ja loomakasvatuse saaduste varumise mahu alal.

4. Kolhoosid määravad, lähtudes põllunduse ja loomakasvatuse saaduste riigile müümise ülesandeist ning kolhooside ja kolhoosnikute vajaduste rahuldamisest nende saaduste alal, omal äranägemisel kindlaks iga üksiku kultuuri külvipinna, samuti loomakasvatuse produktiivsuse ja loomade arvu liikide järgi.

Arvestades, et see toodanguhulk, mis tuleb müüa riigile, moodustab ainult osa kolhoositoodangust, peavad kolhoosid ühismajapidamise arendamise plaani koostamisel lähtuma vajadusest kasutada maksimaalselt ja intensiivselt ära kõik maakõlvikud kui kolhooside põhivara ning vajadusest suurendada toodangut põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta vastavalt konkreetsetele mullastiku-, kliima- ja majandustingimustele.

5. Soovitada kolhooside juhatustele nende poolt koostatud külviplaanid eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid arutada läbi ja kinnitada kolhoosnikute üldkoosolekutel.

Kolhoosnikute üldkoosolekutel vastuvõetud külviplaanid eri kultuuride järgi ja loomakasvatuse arendamise plaanid tuleb läbi vaadata rajoonide täitevkomiteedel. Neil juhtudel, kus kolhoosi poolt esitatud plaan ei kindlusta seda, et kolhoos täidaks kohustused vastavate kultuuride ja loomakasvatussaadustega riikliku kokkuostu alal, soovitab rajooni täitevkomitee kolhoosile teha plaanis vajalikke muudatusi.

6. Kõigi põllumajandusharude arendamise üle kontrolli sisseseadmiseks, põllumajandussaaduste tootmise ja varumise plaani täitmise kindlustamiseks, samuti tehnika, energeetika, kapitaalmahutuste ja muude riigi poolt põllumajandusse suunatavate materiaalsete ressursside õigeks jaotamiseks, teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ülesandeks üldistada ja analüüsida kohalike organite poolt esitatavaid plaane põllumajanduse arendamise alal.

Rajoonide täitevkomiteed esitavad rajooni kolhooside põllumajanduse arendamise eelseisva aasta koondplaani NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud vormis hiljemalt käesoleva aasta 1. oktoobriks oblastite täitevkomiteedele, kraide täitevkomiteedele, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudele ja oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

oblastite ning kraide täitevkomiteed ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud esitavad 20. oktoobriks oblastite, kraide ja autonoomsete vabariikide põllumajanduse arendamise plaanid liiduvabariikide ministrite nõukogudele;

liiduvabariikide ministrite nõukogud esitavad 10. novembriks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile liiduvabariikide põllumajanduse arendamise koondplaanid.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi,

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja nende kohalikke organeid suunama oma tööd ning teadusliku uurimise asutuste ja katseasutuste tööd kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside igakülgsele abistamisele majapidamise arendamise õiges planeerimises ning eesrindlike kogemuste ja teaduse saavutuste juurutamises, et saada põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta maksimaalne hulk toodangut kõige väiksema töö- ja summade kuluga toodanguühiku kohta.

9. Selleks, et saada esialgseid andmeid loodetava saagi suuruse kohta, kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi läbi viima saagi väljavaadete hindamine, pannes selle töö rajoonide põllumajanduse inspektsioonidele ja sovhooside peaagronoomidele.

10. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed keskendama põllumajanduse planeerimisel tähelepanu perspektiivplaanide koostamisele, põllumajandusliku tootmise õigele jaotamisele meie maa majanduslike ning looduslik-geograafiliste tsoonide vahel, põllumajanduse arendamise bilansilisele koordineerimisele teiste rahvamajandusharudega, samuti kontrolli teostamisele põllumajanduse arendamise plaanide täitmise ning meie maa kõigi vajalike põllumajandussaadustega varustamise üle.

11. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi uuesti läbi vaatama ja kinnitama 1. juuliks 1955 kolhoosi tootmisplaani ning masina-traktorijaama ja sovhoosi tootmis-finantsplaanide vormid, arvestades käesolevas määruses ettenähtud muudatusi põllumajanduse planeerimise praktikas.

12. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Varumise Ministeeriumi ja Statistika Keskvalitsust välja töötama koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega ning esitama 15. oktoobriks 1955 NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud üleminekuks tähtsamate põllunduse ja loomakasvatuse saaduste tootmise planeerimisele põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta ning kolhoosidele ja sovhoosidele põllumajanduse arendamise põhiliste näitajate planeerimiseks pikema aja peale.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et uus planeerimise kord võimaldab kõigil kolhoosidel ja sovhoosidel paremini ära kasutada neile kinnistatud maad ning suurendada järsult põllunduse ja loomakasvatuse saaduste tootmist. Kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate loov initsiatiiv põllumajanduse planeerimise alal aitab kaasa sellele, et võimalikult lühema aja jooksul lahendada põllumajanduses järsu tõusu saavutamise üldrahvalik ülesanne ning

anda meie maale külluses vilja, liha, piima, kartuleid, köögivilja ja muid põllumajandussaadusi ning rahuldada täielikult tööstuse vajadused tooraine alal.

KOLHOOSIKORRA EDASIARENDAMISEST JA MASINA-TRAKTORIJAAMADE REORGANISEERIMISEST

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS, MIS VÕETI VASTU 26. VEEBRUARIL 1958 SELTSIMEES N. S. HRUSTŠOVI ETTEKANDE PÕHJAL

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et NLKP XX kongressi ajalooliste otsuste sihikindla elluviimise tulemusena on nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel saavutanud viimase perioodi jooksul uut suurt edu sotsialistliku majanduse ja kultuuri kõigi alade arendamises ning töötajate heaolu edasises tõstmises.

Nagu varemaltki sammub esirinnas meie sotsialistlik tööstus ja eeskätt rasketööstus, mis moodustab kogu rahvamajanduse aluse. Partei XX kongressist möödunud kahe aasta jooksul on tööstustoodangu väljalase tõusnud 22 protsendi võrra ja rasketööstuse toodang peaaegu 24 protsendi võrra. Rahvatulu kasvas sama aja jooksul 18 protsenti, tööliste ja teenistujate reaalsissetulek suurenes iga töötaja kohta arvestatult 10 protsenti. Tööstuse juhtimise ümberkorraldus aitab kaasa demokraatliku tsentralismi leninliku printsiibi sihikindlale elluviimisele ja loovale arendamisele majanduslikus ülesehitustöös, tõstab veelgi liiduvabariikide ning kohalike partei-, nõukogude ja ametiühinguorganite osatähtsust ettevõtete ja ehituste juhtimises, tõmbab uusi miljoneid töölisi ja teenistujaid kaasa tootmise juhtimisele, loob tingimused sotsialistliku majanduse veelgi kiiremaks tõusuks.

Koos tööstuse kasvuga areneb edukalt sotsialistlik põllumajandus. Üldrahvalik võitlus põllumajanduse järsu tõusu saavutamise eest, mis algas pärast NLKP Keskkomitee septembripleenumit, on aidanud tunduvalt suurendada põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmist, tähistas uue etapi algust kolhoosikorra arendamises. Suurte uudis- ja jäätmaamassiivide ülesharimine meie maa idapiirkondades on ulatuslikult laiendanud teraviljamajanduse baasi, andis võimaluse suurendada viimase nelja aasta jooksul teravilja kogusaaki meie maal 27 protsendi võrra eelnenud neljaaastase ajavahemikuga võrreldes. On suurenenud suhkrupeedi, puuvilla, kiulina, kartuli, köögivilja ja teiste põllumajanduskultuuride tootmine.

Partei ja rahva sihikindlate jõupingutustega on üle saadud loomakasvatuse pikka aega kestnud mahajäämusest. Ajavahemikul 1953. aastast 1957. aastani suurenes veiste arv 10,9 miljoni, sigade arv 11 miljoni ja lammaste arv rohkem kui 20 miljoni võrra; liha tootmine suurenes karja juurdekasvu kaasa arvates 38 protsenti, sealjuures kolhoosides ja sovhoosides peaaegu 80 protsenti, piimatoodang — 50 protsenti, sealhulgas kolhoosides ja sovhoosides rohkem kui kahekordselt. NLKP Keskkomitee 1955. aasta jaanuaripleenumi poolt seatud ülesanne — tõsta lehmade piimatoodangut

kolhoosides ja suurendada piima varumist kuue aasta jooksul — täideti enne tähtaega, kolme aastaga. Meie maal areneb edukalt eesrindlike kolhooside ja sovhooside initsiatiivil alustatud liikumine selle eest, et lähematel aastatel järele jõuda Ameerika Ühendriikidele liha, piima ja või tootmises iga elaniku kohta.

Kolhoosimajanduse tõusu alusel kasvavad kolhooside sissetulekud, suurenevad nende jagamatud fondid, tõuseb kolhoosnikute normipäevatasu. Kolhooside jagamatud fondid suurenesid 63,1 miljardilt rublalt 1953. aasta algul 98,6 miljardi rublani 1957. aasta alguseks. Kolhoosnikute rahalised ja naturaaltulud ühismajapidamisest ja isiklikust majapidamisest suurenesid iga töötaja kohta arvestatuna 1957. aastaks 1953. aastaga võrreldes 33 protsenti (võrreldavates hindades).

Määratu suurt osa põllumajanduse tõusus on etendanud kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside materiaalse ja tehnilise baasi tugevdamine. Põllumajanduse varustatus traktorite, kombainide, veoautode ja teiste ajakohaste masinatega on suurenenud eelnenud nelja-aastase ajavahemikuga võrreldes poolteisekahekordseks. Viimase nelja aasta jooksul sai meie maa põllumajandus: 908 000 traktorit (arvestatult 15-hobujõulistena), 293 000 teraviljakombaini, 143 000 silo- ja maisikoristuskombaini ning 467 000 veoautot. Põllumajandusliku tootmise tehnilise varustatuse tõus ning kvalifitseeritud kaadri kasv kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides on loonud reaalsed eeldused põllumajanduse veel suuremaks tõusuks lähemas tulevikus.

Partei suunas juhtivale tööle kolhoosidesse mitu tuhat kommunisti — partei- ja nõukogude töötajaid, insenere tööstusettevõtetest, agronoome, zootehnikuid ja teisi spetsialiste. 1957. aasta algul oli kolhoosiesimeeste koosseisus üle 90 protsendi kommuniste, üle kolmandiku kolhoosiesimehi omas kõrgema ja kesk-erihariduse, kasvanud on praktikute hulgast esiletõusnud andekate kolhoositootmise organiseerijate suurepärane kaader. Kasvanud ja tugevnenud on kolhooside partei-algorganisatsioonid. Nüüd on kolhoosides võimekaid organiseerijaid ja kvalifitseeritud spetsialiste, kes oskuslikult kasutavad kohalikke reserve ja võimalusi põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks.

Praegustes tingimustes on kolhooside ühismajandus tõusnud uuele, kõrgemale astmele. Kolhoosikorra arengu uut etappi iseloomustab see, et ühinenud kolhoosid on viimastel aastatel muutunud majanduslikult tugevamateks, paljude tootmisharudega ja tehniliselt hästi varustatud majanditeks, kellel on arvukas kvalifitseeritud kaader; tunduvalt on suurenenud nende sissetulekud ja tõusnud kolhoosnikute heaolu. Kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmine, uue planeerimiskorra kehtestamine, kolhoosidele antud õigus teha vastavalt kohalikele tingimustele muudatusi põllumajandusliku artelli tüüppõhikirjas — kõik see päästis valla kolhoosnikute loova initsiatiivi, on tõstnud nende tööaktiivsust, suurendanud hoolitsust maa ja tehnika ning kolhoositootmise kõigi reservide

parema ärakasutamise eest. Kolhoosikaader on omandanud palju kogemusi uut tehnikat ja teaduse saavutusi kasutavate suurte ühismajandite juhtimises.

Kolhoosikorra rajamises ja kindlustamises, põllumajanduse tehnilises varustamises ning tööliskiassi ja talurahva liidu tugevdamises etendasid suurt ajaloolist osa masina-traktorijaamad. Kolhooside ülesehitamise esimesel etapil leidis partei masina-traktorijaamade näol tolleks ajajärguks kõige otstarbekama vormi kolhooside riiklikuks abistamiseks nende ühismajanduse tugevdamisel.

Masina-traktorijaamad olid selleks suureks poliitiliseks ja organiseerivaks jõuks, mille ümber talupojad ühinesid kolhoosidesse ja veendusid masinalise suurpõllumajanduse eelistes; masina-traktorijaamade kaudu toimus tehniline progress põllumajanduses ja selle ümberkorraldamine uue tehnika baasil, kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri ettevalmistus ning põllunduse ja loomakasvatuse kultuuri tõus. Masina-traktorijaamade määratu suur tähtsus seisis selles, et nad olid vilja ja muude toiduainete, samuti tööstusele tooraine saamise tähtsaks allikaks. Viimastel aastatel olid masina-traktorijaamad suureks organiseerivaks jõuks võitluses põllumajandusliku tootmise üksikute harude mahajäämuse likvideerimise eest, partei poolt põllumajanduse küsimustes vastuvõetud otsuste elluviimises.

Praegustes tingimustes, kus enamik kolhoose on organisatsiooniliselt ja majanduslikult tugevnenud, kus kolhooside ökonoomika on tunduvalt tõusnud, on senine vorm — kolhooside tootmistehniline teenindamine masina-traktorijaamade kaudu — lakanud vastamast põllumajanduse tootlike jõudude arendamise vajadustele. Veel enam — see vorm on hakanud paljudel juhtudel pidurdama eesrindlike kolhooside edasist tõusu, on hakanud aheldama kolhoosikaadri ja kõigi kolhoosnikute initsiatiivi kolhoositootmise reservide parema ärakasutamise alal. Üha suuremal määral ilmnevad säärase olukorra negatiivsed tagajärjed, kus ühel ja samal maatükil arendavad majapidamist kaks sotsialistlikku ettevõtet — kolhoos ja masina-traktorijaam, mis tihtipeale tekitab otsese vastutuse puudumist tootmise organiseerimises, vähendab vastutust saagikuse tõstmise eest, põhjustab suuri ja ebavajalikke kulutusi paralleelselt tegutseva administratiivaparaadi ülalpidamiseks. Säärase olukorra juures kuhjub masina-traktorijaamadesse suurel hulgal neile mittevajalikku tehnikat, masinaid kasutatakse ebatootlikult.

NLKP Keskkomitee pleenum leiab, et meie maa sotsialistliku põllumajanduse edasise tõusu ja kolhoosikorra arendamise huvides on otstarbekas muuta kolhooside tootmistehnilise teenindamise praegust korda ja järk-järgult reorganiseerida masina-traktorijaamad, mis, olles etendanud suurt positiivset osa, on juba paljuski suhtes ammendanud oma põhifunktsioonid. Nüüd, kus enamik kolhoose on suuteline soetama ja õigesti, tootlikumalt kasutama trak-

toreid, kombaine ja muid põllutöömasinaid, on otstarbekas hakata neid masinaid müüma vahetult kolhoosidele. See võimaldab tunduvalt paremini kasutada ajakohast tehnikat, kiirendada tehnilist progressi põllumajanduses, tõsta tööviljakust, suurendada kogu- ja kaubatoodangut maakõlvikute iga 100 hektari kohta ja alandada toodangu omahinda.

Masina-traktorijaamad tuleb reorganiseerida erinevaks tähtajaks, arvestades rajoonide ja kolhooside iseärasusi, remondi- ja tehnikajaamadeks (RTJ), millede ülesanne on traktorite ja teiste masinate remontimine, kolhooside tehniline teenindamine, kolhooside ja sovhooside varustamine (müügi teel) uue tehnika, tagavaraosade, mootorikütuse, väetiste, mürkkemikaalide ja muude materjalidega. Nendes rajoonides, kus veel mitte kõik kolhoosid pole suutelised soetama traktoreid ja teisi masinaid, ja mis peamine — ei suuda õigesti kasutada seda tehnikat, tuleb ajutiselt säilitada olemasolev kord selliste kolhooside tootmistehnilisel teenindamisel masina-traktorijaamade kaudu.

Traktorite ja teiste põllutöömasinate müük kolhoosidele ning masina-traktorijaamade reorganiseerimine tugevdab vahetuid majandussidemeid tööstuse ja põllumajanduse vahel, kindlustab veelgi töölisklassi ja talurahva liitu, parandab kolhooside ökonoomikat, aitab kaasa kogu rahvale kuuluva ja põliselt kolhoosidele kinnistatud maa paremale ärakasutamisele. Sel alusel suurenevad jagamatud fondid, laienevad kolhoosidevahelised sidemed, mis on tähtsaks tingimuseks, et tugevdada ja arendada kolhoosiomandit, mis soodustab kolhoosiomandi tõusu üldrahvaliku omandi tasemele.

Kavandatavad abinõud kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise alal kujutavad endast koostisosa partei poolt tehtavast tööst rahvamajanduse juhtimise täiustamise ja parandamise valdkonnas. Nende abinõude teostamise tulemusena tõuseb põllumajanduse juhtimine uuele, kõrgemale astmele. Masina-traktorijaamade reorganiseerimine, samuti nagu viimasel ajal läbiviidud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine, peavad tagama sotsialistliku majandussüsteemi eeliste ja tootmisreservide maksimaalse ärakasutamise, rahvahulkade loova initsiatiivi ja aktiivsuse edasiarendamise ning kiirendama nõukogude ühiskonna hoogsat liikumist teel kommunismile.

NLKP Keskkomitee pleenum leiab, et kavandatavatel abinõudel kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise alal on eluline tähtsus sotsialistlikule põllumajandusele ja kogu meie maale. Pärast põllumajanduse kollektiviseerimist, mis teostati Lenini geniaalse kooperatsiooniplaani alusel, on nende abinõude elluviimine uueks, erakordselt tähtsaks ja suureks sammuks sotsialistliku põllumajanduse arendamises.

Sellest lähtudes NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Tunnistada õigeks ja õigeaegseks NLKP Keskkomitee Presiidiumi ettepanekud kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-

traktorijaamade reorganiseerimise alal, mis on suunatud partei XX kongressi otsuste täitmisele põllumajanduse küsimustes.

2. Arvestades kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise küsimuse erakordselt suurt riiklikku tähtsust, esitada see arutamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu järjekordsele istungjärgule. Kinnitada aruandjaks selles küsimuses NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgul NLKP Keskkomitee esimene sekretär sm. N. S. Hruštšov.

Tunnistada otstarbekaks enne küsimuse arutamist Ülemnõukogu istungjärgul läbi viia kavandatud abinõude üldrahvalik arutelu üldkoosolekutel kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, tööstusettevõtetes ja ehitustel, teaduslikes organisatsioonides ja õppeasutustes, sõjaväeosades ja asutustes, ajalehtede ja ajakirjade veergudel.

Kiita heaks sm. N. S. Hruštšovi ettekande «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» teesid ning avaldada need üldrahvalikuks arutlemiseks.

3. Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed, partei krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteed ning partei-algorganisatsioonid on kohustatud ulatuslikult selgitama kavandatavate abinõude tähtsust ja organiseerima kõikjal teeside üldrahvalikku arutelu. Partei- ja nõukogude organid peavad hoolikalt uurima ja üldistama kõiki töötajate konkreetseid ettepanekuid, et leida kõige täiuslikumaid ja otstarbekamaid organisatsioonilisi vorme kolhooside materiaalse ja tehnilise teenindamise ümberkorraldamiseks kolhoosikorra edasiarendamise ja meie maal põllumajandussaaduste külluse loomise huvides.

Üldrahvaliku arutelu käigus peavad partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid suunama kõigi töötajate loova energia ja aktiivsuse riiklike plaanide täitmisele ja ületamisele, mobiliseerima kolhoosnikute ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate jõupingutused kevadkülvi edukale läbiviimisele igas kolhoosis ja sovhoosis, põllumajandussaaduste tootmise suurendamise alal võetud kohustuste täitmisele.

4. Teha liidu- ja autonoomsete vabariikide ning kraide ja oblastite partei- ja nõukogude organitele ülesandeks eri rajoonide ja kolhooside ökonoomika põhjaliku uurimise alusel kindlaks teha, missugused kolhoosid on oma majanduslike võimaluste alusel suutelised sel aastal traktoreid ja muid masinaid ostma ning neid heaperemehelikult kasutama, missugustel kolhoosidel on tarvis pikemat tähtaega tehnika soetamiseks ja missuguste kolhooside jaoks on otstarbekas ajutiselt säilitada senine kord, kus nende tootmistehniline teenindamine toimub masina-traktorijaamade kaudu.

5. Pidada otstarbekaks kutsuda 1959. aasta algul kokku kolmas üleliiduline kolhoosnikute kongress kolhooside ülesehitustöö akuutsete küsimuste arutamiseks ja vajalike muudatuste tegemiseks põllumajandusliku artelli tüüppõhikirjas.

*

NLKP Keskkomitee pleenum väljendab kindlat veendumust, et kolhoosnikud, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajad, kõik meie maa töötajad võtavad aktiivselt osa kolhoosikorra edasiarendamise ning sotsialistliku põllumajanduse uue tõusu saavutamise abinõude üldrahvalikust arutlemisest ja praktilisest teostamisest. Kommunistliku partei poolt organiseeritav uus tõus põllumajanduses on meie maale veel üks tähtis võit sotsialismi rahulikus majanduslikus võistluses kapitalismiga, kommunistliku üiesehitustöö ülesannete lahendamises.

KOLHOOSIKORRA EDASIARENDAMISE JA MASINA-TRAKTORIJAAMADE REORGANISEERIMISE SEADUS

VASTU VÕETUD NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU ISTUNGJÄRGUL 31. MÄRTSIL 1958

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu on seisukohal, et Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt NSV Liidu Ülemnõukogule arutamiseks esitatud kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise küsimusel on meie maal kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukaks lahendamiseks erakordselt suur tähtsus.

Selle küsimuse üldrahvalik arutelu näitas, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt väljatöötatud abinõud leidsid kolhoositalurahva, töölisklassi ja haritlaskonna — kogu nõukogude rahva hulgas üksmeelset heakskiitu ja toetust.

Viimastel aastatel on Nõukogude riik saavutanud uut suurt edu sotsialistliku majanduse ja kultuuri arendamisel. Sel alusel on tunduvalt tõusnud töötajate heaolu tase.

Sihikindlalt NLKP XX kongressi ajaloolisi otsuseid ellu viies suunab kommunistlik partei nõukogude rahva loova initsiatiivi ja energia meie maal kommunistliku ühiskonna ehitamise tähtsate ülesannete edukale täitmisele.

Otsustav osa rahvamajanduse edusammude tagamisel kuulub sotsialistlikule tööstusele ja eelkõige rasketööstusele, mis on Nõukogude riigi võimsuse ning rahva elutaseme pideva tõusu alus.

NSV Liidu Ülemnõukogu märgib rahuldustundega, et demokraatliku tsentralismi leninliku printsiibi kohaselt läbiviidud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine soodustab sotsialistliku majanduse edasist kiiret arengut. Selle tulemusena töötab tööstus kõrgemal tasemel, kasutab täielikumalt ära reserve.

Edukalt areneb sotsialistlik põllumajandus. Riigi industrialiseerimise alusel ja leninliku kooperatsiooniplaani elluviimise tulemusena on Nõukogude Liidus loodud eesrindliku tehnikaga varustatud sotsialistlik suurpõllumajandus. Kolhoosikorra loomine ja tugevdamine meie maal on nõukogude rahva maailmaajalooline võit. Kolhoosikord on kasvanud sotsialismi võimsaks jõuks, ta avas võimalused põllumajanduse tootlike jõudude enneolematuks

kasvuks, nõukogude talurahva heaolu ning kultuurilise ja tehnilise taseme tõusuks.

Võitluses maaelu sotsialistliku ümberkorraldamise eest, kolhoosikorra loomises ja kindlustamises ning töölisklassi ja talurahva liidu tugevdamises etendasid tohutut osa masina-traktorijaamad. Nad olid Nõukogude riigi käes selleks suureks poliitiliseks ja organiseerivaks jõuks, mille abiga talupojad ühinesid kolhoosidesse ja veendusid mehhaniseeritud sotsialistliku suurpõllumajandusę eelistes. Masina-traktorijaamade kaudu toimus tehniline progress põllumajanduses ja selle ümberkorraldamine uue tehnika baasil, kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamine ning maaviljeluse ja loomakasvatuse kultuuri tõstmine. Masina-traktorijaamades kasvas üles tohutu armee mehhanisaatoreid — traktoriste, kombainereid, traktoribrigaadide brigadire, autojuhte, remonditöölisi ja teisi töölisi, kes valdavad tehnikat ja industriaalset töökultuuri. Sellel kaadril on suuri teeneid sotsialistliku põllumajanduse ehitamises.

Üldrahvalik võitlus põllumajanduse järsu tõusu eest, mis algas pärast NLKP Keskkomitee 1953. aasta septembripleenumit, tõi kaasa põllumajandus- ja loomakasvatussaaduste tootmise tunduva suurenemise, tähistas kolhoosikorra arengus uue etapi algust. Kolhooside ühismajapidamine on praegu jõudnud kõrgemale arenguastmele. Uut etappi kolhoosikorra arengus iseloomustab see, et ühendatud kolhoosid on riigi suure abiga viimastel aastatel saanud majanduslikult tugevamateks, paljude tootmisharudega ja tehnikaga hästi varustatud majanditeks, kus on arvukas kvalifitseeritud kaader põlluharijaid, loomakasvatajaid, mehhanisaatoreid, agronoome, zootehnikuid ja teisi spetsialiste; on kasvanud kolhooside sissetulek, tõusnud kolhoosnikute aineline heaolu.

Sotsialistliku suurpõllumajanduse heaks kooliks olid kolhoosidele sovhoosid — riiklikud ettevõtted kõrgema tootmise organiseerimise tasemega. Viimastel aastatel on nende osatähtsus põllumajandussaaduste tootmises ja meie maa varustamises nende saadustega tunduvalt tõusnud. Sovhoosid peavad ka edaspidi olema eeskujuks täiuslikumate tootmismeetodite kasutamise ja maaviljeluse kõrge kultuuri poolest, näitama kolhoosidele eeskuju võitluses tööviljakuse tõstmise eest.

Praegustes tingimustes, kus enamik kolhoose on organisatsiooniliselt ja majanduslikult tugevnenud, on kolhooside tootmistehnilise teenindamise senine vorm — teenindamine masina-traktorijaamade kaudu — lakanud vastamast põllumajanduse tootlike jõudude edasiarendamise ülesannetele. Veel enam — paljudel juhtudel hakkab see vorm pidurdama eesrindlike kolhooside edasist tõusu, aheldama kolhooside ja kolhoosnikute initsiatiivi kolhoositootmise reservide parema ärakasutamise alal. Üha suuremal määral on hakanud ilmnema selle olukorra negatiivsed tagajärjed, kus ühel ja samal maa-alal tegelevad majandamisega kaks sotsialistlikku ettevõtet — kolhoos ja masina-traktorijaam, mis põhjustab

tootmise organiseerimises ja tehnika kasutamises isikliku vastutuse puudumist, vähendab niihästi kolhoosi kui ka masina-traktorijaama vastutust saagikuse tõstmise eest, põhjustab suuri ja ebavajalikke kulutusi.

Selle kõige tõttu on tungivalt vajalik muuta kolhooside tootmistehnilise teenindamise senist korda ja teostada järk-järgult masina-traktorijaamade reorganiseerimine remondi- ja tehnikajaamadeks ning asuda müüma kolhoosidele põllutöömasinaid. Nende abinõude teostamise tulemusena tõuseb põllumajanduse juhtimine uuele, kõrgemale astmele. Kolhooside majandus muutub veelgi tugevamaks, nende jagamatud fondid suurenevad, tootmine organiseeritakse täiuslikumalt ja kolhoosnikute aineline heaolu tõuseb.

Remondi- ja tehnikajaamad peavad tagama traktorite ja muude masinate remontimise, kolhooside tehnilise teenindamise, kolhoosidele ja sovhoosidele uue tehnika, tagavaraosade, mootorikütuse ja teiste tootmisotstarbeliste kaupade müümise, tegema kolhoosides spetsiaaltöid, organiseerima nende masinate laenutamist, mida kolhoosidel ei ole, juurutama kolhoositootmisse uut tehnikat, teaduse saavutusi ja eesrindlikke kogemusi masina- ja traktoripargi korrashoiu ja kasutamise alal, samuti osutama kolhoosidele abi mehhanisaatorite kaadri kvalifikatsiooni tõstmisel. Nendes rajoonides, kus mitte kõik kolhoosid pole veel võimelised omandama traktoreid ja muid masinaid ning mis peamine — ei suuda seda tehnikat õigesti kasutada, tuleb ajutiselt alles jätta niisuguste kolhooside tootmistehniline teenindamine masina-traktorijaamade või remondi- ja tehnikajaamade kaudu.

Masina-traktorijaamade reorganiseerimine peab nagu tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldaminegi tagama sotsialistliku majandussüsteemi eeliste ja tootmisreservide maksimaalse ärakasutamise, rahvahulkade loova initsiatiivi ja aktiivsuse edasiarendamise. Ta kiirendab nõukogude ühiskonna edasiliikumist kommunismile viival teel. Pärast põllumajanduse kollektiviseerimist, mis teostati geniaalse leninliku kooperatsiooniplaani alusel, on nende abinõude elluviimine uueks, erakordselt tähtsaks ja suureks sammuks sotsialistliku põllumajanduse arendamises.

Abinõud kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise alal kujutavad endast koostisosa kommunistliku partei poolt tehtavast tööst valitsemismeetodite täiustamiseks ja rahvamajanduse juhtimise parandamiseks.

Kolhoosikorra edasiarendamise ja kogu sotsialistliku põllumajanduse tõusu eesmärgil Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu otsustab:

Paragrahv 1. Kiita heaks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt väljatöötatud ning üldrahvaliku arutelu käigus üldise toetuse osaliseks saanud abinõud kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise alal.

Paragrahv 2. Arvestades kolhooside praegust majanduslikku ja organisatsioonilist arengutaset, tunnistada vajalikuks reorganiseerida masina-traktorijaamad remondi- ja tehnikajaamadeks. Masina-traktorijaamadele kuuluvad traktorid, kombainid ja teised põllutöömasinad müüa kolhoosidele, kes avaldavad soovi omandada seda tehnikat. Kolhoosidele, kellel ei ole võimalik ostetud traktoreid ja masinaid kohe välja maksta, anda maksupikendust vastavalt nende majanduslikule olukorrale.

Alates 1958. aastast müüa kolhoosidele ja sovhoosidele uusi traktoreid, kombaine ja teisi põllutöömasinaid.

Masina-traktorijaamade reorganiseerimine tuleb läbi viia järk-järgult, arvestades eri kolhooside majanduslikku arengut ja Nõukogude Liidu eri tsoonide ja rajoonide iseärasusi, — liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt määratavateks tähtaegadeks.

Paragrahv 3. Panna remondi- ja tehnikajaamadele järgmiste põhiülesannete täitmine: traktorite ja teiste masinate remont, kolhooside tehniline teenindamine, uue tehnika, tagavaraosade, naftasaaduste, väetiste, mürkkemikaalide ja teiste tootmisotstarbeliste kaupade müük kolhoosidele ja sovhoosidele, nende masinate laenutamise organiseerimine, mida kolhoosidel ei ole, kolhoosidega sõlmitavate lepingute alusel üksikute spetsiaaltööde ja muude tööde tegemine, kolhoosidele abi osutamine uue tehnika kasutuselevõtmise alal kolhoositootmises ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamises masina- ja traktoripargi korrashoiu ja kasutamise alal, samuti mehhanisaatorite kaadri kvalifikatsiooni tõstmises.

Remondi- ja tehnikajaamade tegevus toimub isemajandamise alusel.

Paragrahv 4. Remondi- ja tehnikajaamade põhimäärus ning kolhoosidele ja sovhoosidele masinate, tagavaraosade, mootoribensiini ja muude tootmisotstarbeliste kaupade müümise tingimused kinnitatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt.

Paragrahv 5. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata kolhooside tootmiskulutuste krediteerimise laiendamise küsimus, et luua kolhoosidele vajalikud tingimused tootmistegevuseks ja nende ühismajapidamise edasiarendamiseks.

Paragrahv 6. Seoses masina-traktorijaamade reorganiseerimisega teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata muudatuste tegemise küsimus põllumajandussaaduste varumise senise korra ja tingimuste alal kolhoosides, pidades silmas riigi kindlustamist vajaliku hulga põllumajandussaadustega.

Paragrahv 7. NSV Liidu Ministrite Nõukogu peab tagama nende mehhanisaatorite ja põllumajanduse spetsialistide õige ärakasutamise, kes lähevad masina-traktorijaamadest üle tööle kolhoosidesse, kusjuures tuleb ilmutada vajalikku tähelepanu ja hoolitsust nende ainelise kindlustamise suhtes.

NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKE VABARIIKIDE LIIDU SEADUS NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUSE «REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE VABASTAMISEST KOLHOOSIDELE JA SOVHOOSIDELE TOOTMISOTSTARBELISTE KAUPADE MÜÜMISE KOHUSTUSEST» KINNITAMISE KOHTA

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu otsustab:

Kinnitada NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 16. märtsist 1960 «Remondi- ja tehnikajaamade vabastamisest kolhoosidele ja sovhoosidele tootmisotstarbeliste kaupade müümise kohustusest».

Vastavalt sellele kustutada NSV Liidu 1958. aasta 31. märtsi seaduse «Kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise kohta» 3. paragrahvi esimesest lõigust sõnad: «uue tehnika, tagavaraosade, naftasaaduste, väetiste, mürkkemikaalide ja teiste tootmisotstarbeliste kaupade müük kolhoosidele ja sovhoosidele».

Moskva, Kreml, 7. mail 1960

Eesti NSV Ülemnõukogu Teataja, 1960, nr. 7

KOLHOOSIKORRA EDASIARENDAMISEST JA MASINA-TRAKTORIJAAMADE REORGANISEERIMISEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS 18. APRILLIST 1958

Kooskõlas NLKP Keskkomitee pleenumi otsusega 26. veebruarist 1958 ja Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu 1958. a. 31. märtsi Kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise seaduse täitmiseks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrasid:

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteedel, vabariikide ministrite nõukogudel, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteedel tuleb:

a) välja töötada ja ellu viia masina-traktorijaamade remondi- ja tehnikajaamadeks reorganiseerimise abinõud, arvestades rajoonide ja kolhooside iseärasusi;

b) määrata kindlaks, missuguseid masinaid müüa kolhoosidele ning missugused jätta remondi- ja tehnikajaamadesse, arvestades kolhooside soove ja kõigi põllumajanduses olevate masinate kõige efektiivsema ärakasutamise vajadust;

c) organiseerida masina-traktorijaamadele kuuluvate traktorite, põllutöömasinate ja -riistade müümist kolhoosidele. Rajoonide ja kolhooside majanduse põhjaliku uurimise alusel tuleb kindlaks teha, millised kolhoosid on suutelised sel aastal traktoreid ja muid masinaid ostma ning neid heaperemehelikult kasutama, mil-

listel kolhoosidel on vaja pikemat tähtaega tehnika soetamiseks ning milliste kolhooside jaoks on otstarbekas ajutiselt säilitada kehtiv tootmistehnilise teenindamise kord.

Määrata kindlaks, et alates 1958. aastast müüakse kolhoosidele põllumajanduslikuks tootmiseks vajalikke uusi traktoreid, põllutöömasinaid, mehhanisme ja seadmeid vabamüügi korras sularaha eest või selleks antud krediidi eest.

Masina-traktorijaamades olevaid traktoreid, põllutöömasinaid ja -riistu tuleb kolhoosidele müüa üksnes vabatahtlikul alusel nende nõudeavalduste põhjal ainult tehniliselt heas, ekspluatatsioonikõlblikus seisukorras. Üldreeglina tuleb kolhoosidele müüa neid masinaid, mis olid kinnistatud antud kolhoosi teenindanud traktoribrigaadidele.

Masina-traktorijaamadest kolhoosidele müüdavate traktorite, põllutöömasinate ja -riistade kõige õigemaks hindamiseks ning hindamisel vigade ärahoidmiseks kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) moodustama rajoonides komisjonid järgmises koosseisus: rajooni täitevkomitee esimees — komisjoni esimees, oblasti täitevkomitee (krai täitevkomitee, autonoomse vabariigi ministrite nõukogu, oblastilist jaotust mitteomava liiduvabariigi ministrite nõukogu) esindaja, oblasti, krai või vabariigi põllumajandus- ja finantsorganite esindajad, Riigipanga või Põllumajanduspanga esindaja, masina-traktorijaama direktor ja vastava kolhoosi esimees.

Teha nendele komisjonidele ülesandeks tehnika tehnilise seisukorra ja kulumise hindamise, müügihinna määramise ning kolhooside poolt ostetava tehnika eest tasumise tähtaegade kindlaksmääramise.

Mainitud komisjonide tööst peavad osa võtma kvalifitseeritud spetsialistid masinate tehnilise seisukorra ja kulumise kindlakstegemiseks;

b) tagama kontrolli kolhoosidele müüdavate traktorite, põllutöömasinate ja -riistade hindamise õigsuse üle ning tegema rangelt lõpu üksikute töötajate vääradele ülalpeetavuse meeleoludele — müüa kolhoosidele masinaid alandatud hindadega, mis on vastuolus riigi huvidega.

Määrata kindlaks, et kolhoosidele müüdavate ekspluatatsioonis olnud traktorite, põllutöömasinate ja -riistade hinnad määratakse töötamise aega, kulumise määra ja nende üldist tehnilist seisukorda arvestades järgmises korras:

a) tööstuse poolt väljalastavaid traktoreid, põllutöömasinaid ja -riistu (olenemata ajast, millal masina-traktorijaam need sai) hinnatakse kehtivate hinnakirjade järgi, lisades varustus- ja kau-

bandusorganisatsioonide hinnakõrgendi ning masinate kohaletoimetamise ja kokkumonteerimise kulud;

b) tootmiselt kõrvaldatud traktoreid, põllutöömasinaid ja -riistu, mille hinda pole selle tõttu ette nähtud kehtivates hulgihinnakirjades, hinnatakse vastavalt analoogiliste masinate kehtivatele hindadele, arvestades nende konstruktiivseid ja ekspluatatsioonilisi omadusi;

c) nende põllutöömasinate ja -riistade hinnad, mis on valmistatud üksikute tellimuste põhjal väikeste partiidena ja millel pole kehtivaid hindu hinnakirjades, määravad vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite täitevkomiteed.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Rahandusministeeriumile ülesandeks välja töötada ja kinnitada nädala jooksul juhtnöörid masina-traktorijaamadest kolhoosidele müüdavate traktorite, põllutöömasinate ja -riistade hindamise kohta, nähes neis ette masinate hindade määramise kord nii, et need hinnad vastaksid masinate tegelikule tehnilisele seisukorrale ning et müüdavate masinate hinna määramisel ei tekitataks kahju riigile.

Määrata kindlaks, et kolhoosid tasuvad masina-traktorijaamadest ostetud traktorite, põllutöömasinate ja -riistade eest sularahas või järelmaksuga.

Kolhoosidel, kellel pole võimalik ostmise juures täielikult tasuda soetatud traktorite, põllutöömasinate ja -riistade eest, võimaldatakse tasuda järelmaksu korras tähtajaga kuni 2—3 aastat — rajoonide täitevkomiteede otsuse põhjal, ning kuni 5 aastat — oblastite ja kraide täitevkomiteede, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ja oblastilist jaotust mitteomavate liiduvabariikide ministrite nõukogude otsuste põhjal.

Tasumisel järelmaksu võimaldamise korral annavad kolhoosid Põllumajanduspanga asutustele oma maksukohustused, kus on ära näidatud neile müüdud masinate eest osamaksude tasumise tähtajad ja summad. Osamaksude tähtajalisel tasumisel protsente ei võeta. Juhul, kui kolhoos ei kustuta oma võlgnevust õigeaegselt, on ta kohustatud viivitatud aja eest maksma tasumata jäänud summalt protsente selles ulatuses, mis on kindlaks määratud nende Põllumajanduspanga laenude kohta, mille tähtaeg on mööda lastud.

Määrata kindlaks, et kolhoosidelt neile müüdud traktorite, põllutöömasinate ja -riistade eest laekuvad summad kantakse üleliidulise eelarve erikontole.

Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) rakendama abinõusid kolhoosidele müümata jäänud traktorite ja põllutöömasinate tehniliseks korrastamiseks masina-traktorijaamades ning remondi- ja tehnikajaamades ning kindlustama nende otstarbekas kasutamine ja säilivus;

b) võtma (markide järgi) arvele nende traktorite, põllutöö-

masinate ja -riistade arv, milliseid ei saa põllumajandusliku tootmise tingimuste tõttu kasutada vabariigi piires, ja olukorra selgudes, kuid mitte hiljem kui 1. oktoobriks 1958, esitama NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ettepanekud selle tehnika ümberjaotamise ja kasutamise kohta.

Remondi- ja tehnikajaamadest

Seoses kolhoosidele traktorite, põllutöömasinate ja -riistade müümisega ning kolhooside tootmistehnilise teenindamise korra muutmisega panna remondi- ja tehnikajaamadele järgmiste põhiliste funktsioonide täitmine:

a) kolhoosidele, töökodasid mitteomavatele sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele kuuluvate traktorite, kombainide, autode, põllutöömasinate ja -riistade remontimine;

b) kolhooside abistamine masina- ja traktoripargi kasutamisel ja tehnilisel teenindamisel;

c) kolhoosides ja sovhoosides maaparandus-, niisutus-, planeerimis- ja teetööde ning aedade ja viinamarjaistanduste rajamisel istandustööde tegemine, turba ja lubja mehhaniseeritud tootmine ning muud tööd, samuti tiikide ja veekogude ehitamine;

d) kolhoosidele ja sovhoosidele nende palvel selliste masinate laenutamine, milliseid neil väikese töömahu tõttu pole otstarbekas soetada. Nendel masinatel töötamiseks annavad kolhoosid ja sovhoosid vajaliku tööjõu;

e) kolhooside ja sovhooside abistamine töömahukate protsesside mehhaniseerimisel ja elektrifitseerimisel loomakasvatuses ja teistes majapidamisharudes;

f) kolhooside ja sovhooside abistamine põllumajandussaaduste ja muude kaupade veol;

g) kolhooside ja sovhooside materiaalse ja tehnilise varustamise organiseerimine neile uute masinate, tagavaraosade, naftasaaduste, väetiste, mürkkemikaalide ja muude tootmisel vajalike kaupade müümise teel;

h) kolhooside abistamine uue tehnika, samuti teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamisel põllumajanduslikku tootmisse masina- ja traktoripargi kasutamise ja korrashoiu osas ning mehhanisaatorite kaadri kvalifikatsiooni tõstmisel;

i) masina- ja traktoripargi seisukorra üle riikliku tehnilise järelevalve teostamine rajooni kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes;

j) põllumajanduslike taimede haiguste ja kahjurite tõrje.

Määrata kindlaks, et käesoleva määrusega ettenähtud funktsioonide täitmiseks peavad remondi- ja tehnikajaamades olema: hästi varustatud töökojad, mis võimaldaksid teostada põllutöömasinate remonti eesrindliku tehnoloogia kasutamise alusel aasta läbi, kusjuures remonttööde kvaliteet oleks kõrge ja omahind madal; naftabaasid, põllutöömasinate, tagavaraosade ja mitme-

suguste materjalide laod; autodega, maaparandus-, teedeehitus-, ehitus- ja montaažtööde ning muu tehnikaga, samuti põllumajanduslike taimede haiguste ja kahjurite tõrjeks vajalike masinate ja aparaatidega varustatud salgad või brigaadid. Peale selle võivad remondi- ja tehnikajaamadel olla põllutöömasinad laenutamiseks kolhoosidele ja sovhoosidele.

Kolhooside tehniliseks abistamiseks kiiretel remonttöödel peavad remondi- ja tehnikajaamadel olema liikuvad töökojad autodel.

Remondi- ja tehnikajaamade arvu rajoonides määravad kindlaks ja kinnitavad oblastite täitevkomiteed ja partei oblastikomiteed, kraide täitevkomiteed ja partei kraikomiteed, oblastilist jaotust mitteomavate vabariikide ministrite nõukogud ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed. Remondi- ja tehnikajaamad teevad kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele töid lepingulisel alusel.

Remondi- ja tehnikajaamad tegutsevad isemajandamise alusel.

Vabariikide ministrite nõukogudel, kraide täitevkomiteedel ja oblastite täitevkomiteedel tuleb:

a) sõltuvalt kolhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete territoriaalsest paiknemisest ning remonttööde mahust määrata remondi- ja tehnikajaamade asukohad ning vajaduse korral asutada reorganiseeritavate masina-traktorijaamade baasil remondi- ja tehnikajaamade osakonnad;

b) masina-traktorijaamade reorganiseerimisel vabanenud ning remondi- ja tehnikajaamadele ja nende osakondadele mittevajalikud ruumid ning sisseseade üle anda sovhoosidele või müüa kolhoosidele.

Nimetatud varade hinna määravad bilansilisest maksumusest ja tegelikust seisukorrast lähtudes kindlaks rajoonikomisjonid.

Pidada otstarbekaks nende kolhooside suhtes, kes ei ole praegu suutelised traktoreid ja teisi masinaid soetama või efektiivselt kasutama, ajutiselt säilitada tootmistehniline teenindamine masina-traktorijaamade poolt või samadel tingimustel remondi- ja tehnikajaamade poolt.

Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed ja liiduvabariikide ministrite nõukogusid rahvamajandusplaanide projektides ette nägema traktorite, autode ja keeruliste põllutöömasinate mootorite, agregaatide ja sõlmede tootmine ja hankimine põllumajandusele sellises koguses, mis on vajalik vahetusfondi loomiseks remondi- ja tehnikajaamades kuni 15 protsendi ulatuses remondi- ja tehnikajaamade, sovhooside ja kolhooside üldisest masinapargist.

Soovitada kolhoosidel organiseerida lihtsamaid töökodasid traktorite tehniliseks hooldamiseks ja lihtsamate põllutöömasinate remontimiseks.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks kooskõlastatult liiduvabariikide ministrite nõukogudega kahe kuu jooksul välja töötada remondi- ja tehnikajaamade ning masina- ja traktoripargi seisukorra riikliku tehnilise järelevalve põhimää-

ruse projekt ja esitada see kinnitamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks kahe kuu jooksul välja töötada ning kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Riigipangaga kinnitada remondi- ja tehnikajaamadesse masinate remondiks vastuvõtmise ja remondist väljastamise kord ja tingimused, masinate remondi eest kolhooside poolt remondi- ja tehnikajaamadele tasumise kord, remondi- ja tehnikajaamade tehnika kasutamise kord, remondi- ja tehnikajaamade poolt tehtavate spetsialiseeritud tööde eest tasumise ning kolhoosidele ja teistele majanditele masinate laenutamise tingimused.

Määrata kindlaks, et põllumajanduslike taimede haiguste ja kahjurite tõrje salkade töötajatele ning masina- ja traktoripargi tehnilise seisukorra riikliku järelevalve töötajatele makstakse töötasu riigieelarve kulul.

Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks ühe kuu jooksul välja töötada ja kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kinnitada remondi- ja tehnikajaamade koosseisud.

Kehtestada remondi- ja tehnikajaamade töötajatele ametipalgad masina-traktorijaamade vastavatele töötajatele ettenähtud palkade tasemel.

Uue tehnika propageerimise ja põllumajanduslikku tootmisse juurutamise eesmärgil teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja rahvamajanduse nõukogudele ülesandeks organiseerida uute masinate näitusi ja nende töö ulatuslikku demonstreerimist kasutamispiirkondades. Riiklikud katsed läbi teinud masinad, mis on tõestanud oma majanduslikke ja konstruktsioonilisi eeliseid ja on tootmiseks vastu võetud, eraldada remondi- ja tehnikajaamadele (kolhoosidele demonstreerimiseks), eesrindlikele sovhoosidele, oblastite ja kraide põllumajanduslikele katsejaamadele, teadusliku uurimise instituutidele, kõrgematele õppeasutustele ja tehnikumidele.

Remondi- ja tehnikajaamad peavad laialdaselt propageerima kolhoosides ja sovhoosides uusi, tootmiseks vastuvõetud traktoreid, põllutöömasinaid ja -riistu. Selleks peavad remondi- ja tehnikajaamades olema kataloogid, plakatid ja muud materjalid, mis iseloomustavad nende masinate eeliseid. Tuleb praktiseerida uusi masinaid demonstreerivate majandite külastamist kolhooside juhtivate töötajate, kolhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning sovhooside inseneride ja mehhanisaatorite poolt.

Kohustada rahvamajanduse nõukogusid ning traktoreid, põllutöömasinaid ja -riistu valmistavate ettevõtete juhatajaid järjekindlalt läbi viima konverentse tootmiseks vastuvõetud traktorite ja põllutöömasinate kvaliteedi ning olemasolevate masinate moderniseerimise küsimustes kohalike põllumajandusorganite esindajate, kolhooside ja sovhooside mehhanisaatorite ning remondi- ja teh-

nikajaamade töötajate osavõtul. Konverentsidel nende küsimuste arutamise tulemuste põhjal rakendada konkreetseid abinõusid masinate konstruktsiooni edasiseks täiustamiseks.

Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed koos NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Teaduslik-Tehnilise Komiteega ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogudega kahe kuu jooksul esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud uute traktorite, põllutöömasinate ja -riistade katsenäidiste ja -partiide väljatöötamise ning valmistamise korra kohta ning nende katsetamise ja tootmisse juurutamise korra kohta.

Uute masinate seeriate suuruse ning tellimused nende masinate valmistamiseks määrab kindlaks NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee koos NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogudega. Nende masinate maksumus tasutakse liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide poolt tsentraliseeritud korras summade arvel, mis nendele ministeeriumidele on ette nähtud kapitaalmahutuste plaanis.

Remondi- ja tehnikajaamade, sovhooside ja kolhooside tõhusamaks abistamiseks masina- ja traktoripargi remonttööde läbiviimisel teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks rakendada abinõusid liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide alluvuses olevate remonditehaste tugevdamiseks, panna neile tehastele remondi- ja tehnikajaamadele, sovhoosidele ja kolhoosidele kuuluvate autode, auto- ja traktorimootorite ning statsionaarsete mootorite, tööpinkide, elektrijõuseadmete ning muude tehnoloogiliste seadmete kapitaalremont, samuti mittestandardsete remondiseadmete valmistamine.

Põllumajanduse materiaalse ja tehnilise varustamise organiseerimisest

Arvestades seda, et uutes tingimustes omandavad põllumajanduse materiaalse ja tehnilise varustamise küsimused eriti suure tähtsuse, tuleb pidada vajalikuks paremini korraldada kolhooside, sovhooside ning teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide varustamist masinate, seadmete, tagavaraosade ja muude tootmisel vajalike kaupadega, keskendades põhiliste materiaal-tehniliste vahendite müümise ühte kohta, s. o. remondi- ja tehnikajaamadesse.

Määrata kindlaks, et kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajanduslikud ettevõtted ning organisatsioonid ostavad remondi- ja tehnikajaamadest traktoreid, kombaine, põllutöömasinaid, autosid, seadmeid, tagavaraosi, naftasaadusi, väetisi, materjale ja muid põllumajanduslikuks tootmiseks ettenähtud kaupu. Remondi- ja tehnikajaamad müüvad kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele masinaid, seadmeid ja muid tootmisel vajalikke kaupu nende tellimuste põhjal ühtsete hindade järgi vastava hinnakõrgendiga.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliidule ülesandeks esitada kooskõlastatult liiduvabariikide ministrite nõukogudega kuu aja jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanek materjalide ja muude tootmisel vajalike kaupade nomenklatuuri kohta nende müümiseks remondi- ja tehnikajaamade kaudu kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Sisse seada alates 1958. aastast sovhoosidele senini kehtinud põllumajandusliku tehnika jaotamise korra asemel traktorite, põllutöömasinate ja muude seadmete vaba müük remondi- ja tehnikajaamade kaudu sovhooside nõudeavalduste põhjal sovhoosidele selleks otstarbeks eraldatavate kapitaalmahutuste limiitide piirides.

Pidades eriti tähtsaks kolhooside, sovhooside ning remondi- ja tehnikajaamade varustamist traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosadega ning laagritega, panna rahvamajanduse nõukogude esimeestele isiklik vastutus traktorite, autode, põllutöö- ja mullakaevamismasinate tagavaraosade ning laagrite tootmise eest.

Määrata kindlaks, et traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosi valmistavate tööstusettevõtete tootmisplaan loetakse täidetuks sel juhul, kui ettevõte on täitnud mainitud tagavaraosade tootmise plaani ettenähtud nomenklatuuris.

Keelata rahvamajanduse nõukogudel katkestada traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosade tootmist NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga kooskõlastamata.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule:

a) kahe nädala jooksul ettepanekud traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosade ja laagrite ning ratastraktorite rattakummide täiendavaks tootmiseks ja hankimiseks 1958. aastal;

b) kuu aja jooksul ettepanekud traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosade väljalaskmise jaoks tootmisvõimsuste loomiseks, silmas pidades vajadust täielikult rahuldada rahvamajandust mainitud tagavaraosadega ja arvestades masina-, traktori- ja autopargi iga-aastast kasvu.

Seoses sellega, et kolhooside, sovhooside ning teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide materiaalne ja tehniline varustamine on pandud remondi- ja tehnikajaamadele, teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks läbi arutada küsimus, kuidas parandada ja lihtsustada remondi- ja tehnikajaamade varustamist masinate ja tootmisel vajalike kaupadega nende müümiseks kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Sellekohased ettepanekud tuleb esitada kolme kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

Kuni uue varustamiskorra kehtestamiseni panna Põllumajan-

duse Varustamise Peavalitsuse, Autode ja Traktorite Turustamise Peavalitsuse ja Naftaturustuse Peavalitsuse süsteemide ning teiste põllumajanduse varustamisega tegelevate turustusorganisatsioonide baasidele ja osakondadele vastutus remondi- ja tehnikajaamadele masinate ja tootmisel vajalike kaupade hankimise eest nende müümiseks kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Panna oblastite ja kraide põllumajanduse valitsustele, autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumidele ja oblastilist jaotust mitteomavate liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumidele remondi- ja tehnikajaamade finantsmajandusliku tegevuse juhtimine.

Kohustada rahvamajanduse nõukogusid ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ulatuslikult praktiseerima remondi- ja tehnikajaamadele, kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele mineraalväetiste, masinate, seadmete ja materjalide transiitvedu, samuti neile seadmete, tagavaraosade ja materjalide hankimist konteinerites, väikeste partiidena ja kogukaubavagunites.

Teedeministeeriumil tuleb eraldada nendeks vedudeks vaguneid ja konteinereid veoste esitamisel.

Rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede põllumajanduse inspektsioonidest

Võttes arvesse, et kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise alal kavandatud abinõude eduka elluviimisega kasvab eriti kohalike partei- ja nõukogude organite osatähtsus ja vastutus ning et nendes abinõudes ilmneb partei hoolitsus nõukogude demokraatia edasiarendamise eest ning põllumajanduse juhtimises vabariikide osatähtsuse ja kohalike organite osatähtsuse tõstmise eest, tunnistada otstarbekohaseks muuta rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede struktuuri, luues nende koosseisus rajoonide põllumajanduse inspektsioonid.

Määrata kindlaks, et rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhataja on rajooni täitevkomitee esimehe asetäitja. Rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhataja ametikohale määratakse üldreeglina isik, kellel on kõrgem põllumajanduslik haridus ja praktilisi töökogemusi.

Panna rajoonide põllumajanduse inspektsioonidele järgmised funktsioonid: eesrindlike kogemuste ja teaduse saavutuste propageerimine ning juurutamine põllumajanduslikus tootmises, seemnekasvatuse ja tõuaretustöö, maakorralduse ja maade riikliku arvestuse organiseerimine, veterinaarteenistuse organiseerimine, järelevalve põllumajanduslike taimede haiguste ja kahjurite tõrje üle, kolhooside abistamine raamatupidamise korraldamisel ning kolhooside aasta- ja kvartaliaruannete koostamisel.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud peavad kohalikke tingi-

musi arvestades kinnitama rajoonide põllumajanduse inspektsioonide põhimääruse.

Anda veterinaarjaoskonnad ja -punktid üle rajoonide veterinaarravilate alluvusse, viies nende finantseerimise üle kohalikule eelarvele.

Säilitada mainitud jaoskondade ja punktide töötajatele nende senine palk.

Panna rajoonide veterinaarravilatele nende kolhooside, sovhooside ning teiste ettevõtete ja organisatsioonide veterinaarne teenindamine, kellel puudub oma veterinaarteenistus, samuti elanikkonna isiklike loomade ja lindude veterinaarne teenindamine.

Üle anda rajoonide põllumajanduse inspektsioonide alluvusse reorganiseeritavate masina-traktorijaamade seemnekontrolli- ja agrokeemialaboratooriumid, pannes nende finantseerimise kohalikele eelarvetele, samuti põllumajanduslike loomade kunstliku seemendamise jaamad ja haudelinnukasvatusjaamad.

Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks kinnitada NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Riikliku Komitee, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kooskõlastatult rajoonide põllumajanduse inspektsioonide koosseisud ja nende inspektsioonide töötajate ametipalgad vastavalt masina-traktorijaamade vastavate töötajate ametipalkadele.

Pidada otstarbekohaseks organiseerida rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juurde tootmistehnilised nõukogud põllumajanduse perspektiivse arendamise ettepanekute läbivaatamiseks ja ettevalmistamiseks ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamiseks põllumajanduslikku tootmisse.

Tootmistehnilise nõukogu koosseisu kuuluvad: rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhataja, kolhooside esimehed ja spetsialistid, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning rajooni teiste põllumajanduslike ettevõtete direktorid ja spetsialistid, rajooni põllumajanduse inspektsiooni peaspetsialistid, rajooni plaanikomisjoni, Põllumajanduspanga ja Riigipanga esindajad, teadusliku uurimise asutuste ning õppeasutuste teaduslikud töötajad ja spetsialistid, põllumajanduse eesrindlased ja teised töötajad.

Tootmistehnilise nõukogu liikmete isikulise koosseisu ja esimehe kinnitab rajooni täitevkomitee.

Määrata kindlaks, et kolhoosid, sovhoosid ning teised põllumajanduslikud ettevõtted ja organisatsioonid esitavad aruanded põllumajanduslike tööde käigu kohta Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektsioonile, kes tagab koondaruannete andmete õigeaegse esitamise rajooni põllumajanduse inspektsioonile.

Kaadrist

Pidada vajalikuks, et masina-traktorijaamade reorganiseerimisel masina-traktorijaamade traktoristid ja teised mehhanisaatorid läheksid üldreeglina tööle neisse kolhoosidesse, kus nad senini töötasid.

Soovitada kolhoosidel võtta alalisele tööle põllumajanduse spetsialiste reorganiseeritavatest masina-traktorijaamadest ning korgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetanud noori spetsialiste, kasutades neid inseneridena, agronoomidena, zootehnikutena ja muude kolhoosispetsialistidena, tootmisbrigaadide brigadiridena ja loomakasvatusfarmide juhatajatena ning edutades neid muudele juhtivatele ametikohtadele.

Soovitada kolhoosidele:

maksta mehhanisaatoritele töötasu vastavalt igas kolhoosis ettenähtud üldisele korrale ning sõltuvalt toodetud saaduste hulgast ja tehtud tööde kvaliteedist, kuid selliselt, et mehhanisaatorite töötasu ei oleks madalam sellest tasust, mida nad said masina-traktorijaamas töönormi täitmise eest garanteeritud miinimumi alusel. Seal, kus see on otstarbekas, tuleb mehhanisaatoritele kinnistada põllud pikemaks ajaks, et äratada mehhanisaatorites huvi orgaaniliste väetiste kasutamise, lupjamise ja muude niisuguste abinõude vastu, mis aitavad tõsta mulla viljakust.

Töötasu spetsialistidele tuleb maksta selliselt, et nende kuuteenistus ei oleks väiksem ametipalgast, mis on ette nähtud masina-traktorijaamade vastavatele spetsialistidele.

Mehhanisaatoreid tuleb iga kuu avansseerida võrdselt teiste kolhoosnikutega, kuid mitte väiksemas ulatuses, kui nad said masina-traktorijaamades ja kolhoosides garanteeritud miinimumi alusel.

Kuna enamik masina-traktorijaamade juhtivaid töötajaid ja spetsialiste suunatakse tööle kolhoosidesse 1958. aasta kevadel, kui kolhoosides on tulude jaotamine 1957. aasta tootmistegevuse tulemuste põhjal juba lõpetatud, tuleb 1. juulini 1958 säilitada masina-traktorijaamadest kolhoosidesse tööle läinud spetsialistidele töötasu maksmine nende summade arvel, mis on 1958. aastaks eraldatud töötasu maksmiseks masina-traktorijaamade töötajaile.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Riiklikule Komiteele, NSV Liidu Rahandusministeeriumile ja ÜAÜKN-ile ülesandeks välja töötada ettepanekud töötasu maksmiseks masina-traktorijaamades töötavatele põllumajanduse spetsialistidele, kes lähevad tööle majanduslikult nõrkadesse kolhoosidesse, ning esitada need ettepanekud ühe kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

Jätta kehtima puhkusrahade ja riiklike sotsiaalkindlustustoetuste maksmise kord nende mehhanisaatorite ja spetsialistide suhtes, kes on seoses masina-traktorijaamade reorganiseerimisega sealt siirdunud kolhoosidesse, ning arvata nende kolhoosides töötamise aeg üldise tööstaaži hulka.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud teevad kulutusi mainitud otstarbeks summadest, mis on masina-traktorijaamade 1958. aasta eelarvetes ette nähtud puhkusrahadeks ja sotsiaalkindlustuseks.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile, ÜAÜKN-ile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Riiklikule Komi-

teele ning NSV Liidu Rahandusministeeriumile ülesandeks välja töötada kolme kuu jooksul ettepanekud mehhanisaatorite, spetsialistide ja teiste kolhoosiliikmete sotsiaalkindlustuse süsteemi kohta, samuti neile puhkusraha maksmise korra kohta ning esitada need ettepanekud NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

Soovitada kolhoosidel luua mehhanisaatoritele ja spetsialistidele normaalsed korteri- ja elamistingimused, eraldada neile õueaiamaad võrdselt kolhoosnikutega ning abistada neid elumajade ehitamisel.

Kohustada Põllumajanduspanka andma aastail 1958—1960 kolhoosidele krediiti elumajade ehitamiseks masina-traktorijaamadest kolhoosidesse siirdunud mehhanisaatorite ja spetsialistide jaoks kuni 7000 rubla ulatuses ühe elumaja kohta seitsmeaastase tähtajaga, alates kustutamist teisest aastast pärast laenu saamist.

Laiendada kolhoosidele masina-traktorijaamades kehtivate ohutustehnika ja tööstustervishoiu eeskirju.

Teha ÜAÜKN-ile ülesandeks panna ametiühingute tehnilisele inspektsioonile järelevalve tööohutuse ja tööstustervishoiu üle kolhoosides.

Teha vabariikide ministrite nõukogudele, kraide ja oblastite täitevkomiteedele ülesandeks tagada ühe kuu jooksul remondi- ja tehnikajaamade komplekteerimine alaliste tööliste kaadriga.

Remondi- ja tehnikajaamu komplekteerivad alaliste tööliste kaadriga nende jaamade direktorid, lähtudes ülesandest tagada kolhooside häireteta teenindamine ja töökoja töö ning tootlikult ära kasutada remondi- ja tehnikajaamadesse jäävad traktorid ja põllutöömasinad, kusjuures töölistele oleks kindlustatud täielik töökoormus kogu aasta vältel.

Säilitada remondi- ja tehnikajaamade töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele töötasu maksmise kord, kõik soodustused ja eelised, samuti kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse õppima suunamise tingimused, mis on ette nähtud masina-traktorijaamade vastavatele töötajatele.

Traktoristide ja teiste mehhanisaatorite poolt välja töötatud normipäevade eest maksavad remondi- ja tehnikajaamad garanteeritud miinimumi rahas ja natuuras remondi- ja tehnikajaamade ning kolhooside summade arvel masina-traktorijaamade mehhanisaatoritele ettenähtud korras ja ulatuses.

Kolhoosidele kvalifitseeritud mehhanisaatorite ja muu tootmisalase kaadri ettevalmistamise tagamiseks kohustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Tööjõureservide Peavalitsust organiseerima vabariikide ministrite nõukogudega ning kraide ja oblastite täitevkomiteedega kooskõlastatult põllumajanduse mehhaniseerimise, tehnika-, tööstus- ja ehituskoolides ning tööjõureservide süsteemi koolides traktoristide, masinistide, mehaanikute, elektrikute, ehitajate ja muu mass-kutsealade kaadri ettevalmistamist kolhooside lähetuskirjade alusel.

Mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamist kolhoosidele nendel

kutsealadel, millel varem valmistati ette kaadrit masina-traktorijaamade jaoks, teostada 1958. ja 1959. aastal senistel tingimustel riigi arvel.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumile ülesandeks arutada koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega läbi küsimus, kuidas parandada põllumajandusliku kõrgema ja keskharidusega spetsialistide ettevalmistamist nii statsionaarselt kui ka tootmistöö kõrval, pidades silmas vajadust tagada põllumajanduslike kõrgemate õppeasutuste ja tehnikumide õige paigutamine ning tootmisele lähemale viimine. Ettepanekud selles küsimuses tuleb esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule 1. juuliks 1958.

Kolhooside ning remondi- ja tehnikajaamade finantseerimisest ja krediteerimisest

Seoses masina-traktorijaamade reorganiseerimisega ning traktorite ja põllutöömasinate ostmisega kolhooside poolt soovitada kolhoosidel:

a) teha vajalikud muudatused põllumajandusliku artelli põhikirjas, pidades silmas:

lähemail aastail kolhooside omade käibevahendite fondi tunduvat suurendamist ulatuseni, mis on vajalik normaalse tootmistegevuse kindlustamiseks, arvestades naftasaaduste, tagavaraosade, remondimaterjalide ja muude tehnika kasutamisega seotud materjalide alaliste varude loomist ning tulevaste aastaste saagi alla tehtavate mehhaniseeritud töödega seotud kulutuste katmist;

rahalistest tuludest jagamatusse fondi eraldatavate summade suurendamist kolhooside ühismajanduse edasise arengu kindlustamiseks, koolide, haiglate, internaatide ja teede ehitamiseks, traktorite, kombainide ja muude põllutöömasinate soetamiseks;

b) muuta kolhooside 1958. a. sissetulekute ja väljaminekute eelarves ja tootmisplaanis ettenähtud kapitaalmahutuste struktuuri selleks, et eraldada jagamatutest fondidest traktorite ja põllutöömasinate ostmiseks ning põllumajandusliku tehnika kapitaalremondi teostamiseks vajalikud summad.

Lubada NSV Liidu Riigipangal anda kolhoosidele, kui neil ei jätku omi vahendeid, lisaks käesoleval ajal krediteeritavatele kulutustele lühiajalist laenu remondi- ja tehnikajaamadele tasumiseks nende poolt tehtud ning rahas tasutavate põllumajanduslike ja muude tööde eest, samuti masinate laenutamise ja kolhooside tehnilise teenindamise eest, masinate ja seadmete jooksva remondi eest, naftasaaduste, tagavaraosade ning masina- ja traktoripargi remondiks vajalike materjalide ostmiseks, nuumamise otstarbel loomade ja lindude ostmiseks ning kuni omade käibevahendite loomiseni hooajalisteks tootmiskuludeks tuleva aasta saagi alla.

Kohustada Põllumajandus-panka neil juhtudel, kui kolhoosidel ei jätku raha uute ostetavate masinate hinna täielikuks tasumi-

seks, andma kolhoosidele nende taotluste põhjal krediiti tähtajaga kuni 5 aastat, olenevalt kolhoosi majanduslikust seisukorrast.

Pidada vajalikuks, et alates 1. juulist 1958 kolhoosid peaksid arveldusi remondi- ja tehnikajaamadega ja teiste hankijatega, NSV Liidu Riigipanga ja Põllumajanduspanga asutustega ning eelarvega samas korras, mis on kehtestatud riiklikele ja kooperatiivsetele ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Määrata kindlaks, et remondi- ja tehnikajaamade normaalse tootmis- ja kaubandusliku tegevuse kindlustamiseks antakse neile normatiivide järgi omi käibevahendeid:

a) kolhoosidele müümiseks määratud traktorite, masinate, tagavaraosade ja seadmete, remondiks vajalike vahetussõlmede, -agregaatide, tagavaraosade ja muude toodete, samuti mootorikütuse ja määrdeainete, väetiste, mürkkemikaalide ning nii oma tootmistöös kui ka kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike organisatsioonide varustamiseks ette nähtud muude kaupade ja materjalide soetamiseks;

b) lõpuleviimata tootmise ning abistavate ja abimajandite tootmisvarude jaoks.

Pidada otstarbekaks, et kolhoosid maksaksid traktorite ja põllutöömasinate tellimise juures kokkuleppel remondi- ja tehnikajaamaga avansina sisse kuni 10 protsenti nende maksumusest.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi määrama liiduvabariikide ministrite nõukogude, NSV Liidu Rahandusministeeriumi, NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ja NSV Liidu Riigipangaga kooskõlastatult hiljemalt 1. juuniks 1958 kindlaks remondi- ja tehnikajaamade kaubaliste materiaalsete väärtuste varude normeerimise põhiprintsiibid.

Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks täpsustada põllumajanduse vajadus traktorite ja põllutöömasinate alal teiseks poolaastaks, arvesse võttes kolhooside nõudeavaldusi traktorite ja masinate saamiseks, ning teatada sellekohased andmed NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele hiljemalt 1. juuniks 1958.

Määrata, et remondi- ja tehnikajaamades moodustatakse ettevõttefond töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ning tootmise täiustamiseks. Sellesse fondi eraldatakse 3 protsenti plaanilisest ja 30 protsenti üleplaanilisest kasumist tingimusel, et jaama ettevõttefondi eraldatud summa ei ületaks 7 protsenti jaama töötajate aastasest palgafondist.

Määrata kindlaks, et pärast seda, kui summad on eraldatud ettevõttefondi töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks, kasutatakse remondi- ja tehnikajaamade plaaniline kasum isemajandavate ettevõtete suhtes kehtiva korra alusel ning suunatakse eelkõige jaama omade käibevahendite juurdekasvu, kapitaalmahutuste ja jaama teiste kulutuste finantseerimiseks vastavalt plaanile, ülejäänud osas aga, kuid

mitte vähem kui 10 protsendi ulatuses, kantakse eraldiste näol liiduvabariikide eelarvetesse.

Kehtestada remondi- ja tehnikajaamade suhtes NSV Liidu valitsuse otsused, mille põhjal masina-traktorijaamade poolt kolhoosides tehtud kändude juurimise, võsalõikajatega maade puhastamise, uudismaa ülesharimise ja muude tööde eest tasutakse (täielikult või osaliselt) riigi kulul.

Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid ette kandma NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule käesoleva määruse täitmise käigust 15. juuliks 1958 ja 1. jaanuariks 1959.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et kolhoosikorra edasiarendamiseks ja sotsialistlikus põllumajanduses tõusu saavutamiseks rakendatavate abinõude elluviimisel on erakordselt suur tähtsus, ning nad kutsuvad üles liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid, kolhooside, remondi- ja tehnikajaamade, masina-traktorijaamade ja sovhooside partei-algorganisatsioone tagama nende abinõude edukas teostamine ning põllumajandusliku tootmise edasine tõus.

PÕLLUMAJANDUSE ARENDAMISE TULEMUSI VIIMASE VIIE AASTA JOOKSUL JA PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TOOTMISE EDASISE SUURENDAMISE ÜLESANDED

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS, MIS VÕETI VASTU 19. DETSEMBRIL 1958 SELTSIMEES N. S. HRUSTŠOVI ETTEKANDE PÕHJAL

Kuulanud ära ja arutanud läbi NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põllumajanduse arendamise tulemustest viimase viie aasta jooksul ja põllumajandussaaduste tootmise edasise suurendamise ülesannetest, kiidab NLKP Keskkomitee pleenum tervenisti ja täielikult heaks NLKP Keskkomitee Presiidiumi poliitilise joone ja praktilise tegevuse Keskkomitee 1953. aasta septembripleenumi ja sellele järgnenud pleenumite otsuste ning partei XX kongressi põllumajandusalase otsuse elluviimisel.

NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et NLKP Keskkomitee septembripleenumist möödunud ajavahemikul on partei ja meie maa elus, meie rahva elus ajalooline tähtsus. Sel perioodil töötas kommunistlik partei välja ja viis ellu tähtsad abinõud järsu tõusu saavutamiseks kõigis põllumajandusharudes, mis tähistasid

uut etappi kolhoosikorra ja kogu meie sotsialistliku süsteemi arendamises ning tugevdamises.

Marksism-leninism õpetab, et sotsialistlik majandusvorm, mis on kõige progressiivsem, võib demonstreerida ühiskondliku tootmise ennenägematut kasvutempot. Sotsialistlik organiseerimisvorm võib anda parimaid tulemusi tingimusel, et pannakse liikuma rahvahulkade revolutsioonilise entusiasmi suured jõud, järgitakse sihikindlalt printsiipi: kõigi töötajate materiaalne huvi ühiskondliku tootmise arendamise suhtes. Hiljutises minevikus, eriti NLKP Keskkomitee septembripleenumile eelnenud perioodil, rikuti tõsiselt neid tähtsaid põhimõtteid põllumajanduse juhtimises, mis tõi kaasa selle meie maale eluliselt tähtsa majandusharu mahajäämuse. Kuigi kolhoosid ja sovhoosid olid ravinud oma sõjahaavad, ei suutnud nende tootmistase rahuldada meie maa kasvavaid vajadusi toiduainete ja põllumajandusliku tooraine järele. See võis tuua ohtlikke tagajärgi, sest see oleks võinud pidurdada sotsialistliku tööstuse edasist tõusu, rahva heaolu kasvu ja meie maa liikumist kommunismile.

1953. aasta septembripleenumil, 1954. aasta veebruari-märtsipleenumil, 1955. aasta jaanuaripleenumil ja nendele järgnenud Keskkomitee pleenumitel ning NLKP XX kongressil töötas meie partei välja suured, tõeliselt revolutsioonilised abinõud kolhoosikorra edasiseks tugevdamiseks, sovhooside arendamiseks, teravilja ja loomakasvatussaaduste tootmise järsuks suurendamiseks ja kõigi põllumajandusharude edendamiseks.

Sotsialistlikus põllumajanduses järsu tõusu saavutamise programmi välja töötades lähtus kommunistlik partei Lenini õpetusest selle otsustava osa kohta, mis on tööstusel ja eelkõige rasketööstusel kui kogu rahvamajanduse alusel, kui meie maa majandusliku võimsuse ja kaitsevõime tugevdamise ning rahva heaolu tõstmise alusel. Sealjuures arvestas partei seda, et põllumajanduse hoogsal arendamisel on määratu suur tähtsus kommunistliku ülesehitustöö plaanide teostamisele meie maal. Põllumajanduses järsu tõusu saavutamise ülesanne kuulutati kogu meie partei, kogu nõukogude rahva tähtsamaks ülesandeks. Kommunistlik partei hakkas arendama suurt organiseerivat ja poliitilist tööd, asus juhtima üldrahvalikku võitlust põllumajandussaaduste tootmise järsu suurendamise eest. Partei lahendas sotsialistliku põllumajanduse arendamise tähtsad majanduslikud küsimused, taastas printsiibi kolhoosnikute ja kõigi maatöötajate materiaalse huvi kohta põllumajandussaaduste tootmise suurendamise vastu, tugevdas kolhoose ja sovhoose spetsialistide, mehhanisaatorite ja juhtivate töötajate kaadriga. Kehtestati uus planeerimise kord, mis päästis valla kolhoosnikute initsiatiivi.

Tänu töölisklassi kangelaslikele jõupingutustele sai põllumajandus lühikese aja jooksul sadu tuhandeid traktoreid, kombaine, autosid, mitmesuguseid põllutöömasinaid ja -riistu. Riigi kapitaalmahutused põllumajandusse moodustasid möödunud viie aasta

jooksul rohkem kui 97 miljardit rubla 40 miljardi rubla asemel (võrreldavates hindades) eelmisel viisaastakul.

Eriti suur töö tehti ära uudis- ja jäätmaade ülesharimisel, millel oli otsustav tähtsus teravilja tootmise suurendamisele ja kogu põllumajanduse edendamisele.

Nende abinõude elluviimine võimaldas lühikese ajaga üle saada põllumajanduse mahajäämusest ning tugevdada kolhooside ja sovhooside majandust. Sel alusel reorganiseeriti masina-traktorijaamad, seati sisse põllumajandussaaduste varumise uus kord ja uued tingimused, millel on suur tähtsus kolhoosikorra edasiarendamisele, kõigi põllumajandussaaduste tootmise suurendamisele, töölisklassi ja talurahva liidu tugevdamisele, kommunismi ehitamisele meie maal.

NLKP Keskkomitee pleenum konstateerib, et Malenkovi, Kaganovitši, Molotovi, Bulganini ja Šepilovi parteivastane grupp, kes oli irdunud rahvast ja astus välja tema eluliste huvide vastu, NLKP Keskkomitee septembripleenumi ja hiljem toimunud pleenumite otsuste vastu, püüdis nurja ajada selle kursi teostamist, mis töötati välja partei XX kongressil sise- ja välispoliitika tähtsamates küsimustes. See lõhestajate grupp astus välja tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimise vastu, liiduvabariikide ning kohalike partei- ja nõukogude organite õiguste laiendamise vastu, avaldas kangekaelset vastupanu partei tähtsatele abinõudele põllumajanduse alal ja pidurdas sellega meie maa majanduse arendamist. Parteivastane grupp võitles partei poliitika vastu uudismaade ülesharimise suhtes, uue planeerimiskorra vastu põllumajanduses, püüdis lämmatada patriootlikku liikumist, mille eesrindlikud kolhoosid ja sovhoosid alustasid loomakasvatuses kiire tõusu saavutamiseks ja selleks, et lahendada ülesanne — lühikese aja jooksul Ameerika Ühendriikidele järele jõuda loomakasvatussaaduste tootmises iga elaniku kohta, astus välja selle vastu, et kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majapidamised vabastataks liha, piima, kartuli ja teiste põllumajandussaaduste müügikohustusest.

Nüüd on kõigile selge, kui häbiväärselt on läbi kukkunud see põlatud fraktsionääride grupp, kelle NLKP Keskkomitee paljastas ja purustas ning partei ja rahvas minema pühkisid.

Meie partei ja kogu nõukogude rahva võitlust põllumajanduse tõusu saavutamise eest on krooninud suurepärane võit. Viimase viie aasta jooksul suurenes tunduvalt põllumajandussaaduste tootmine ja varumine, mis on soodustanud nõukogude inimeste elutaseme tõusu. 10. detsembriks 1958 oli vilja varumine 1953. aasta vastava perioodiga võrreldes suurenenud 91 protsenti, sealhulgas nisu varumine 2,3-kordseks, suhkrupeedi varumine — 2,2-kordseks, suhkru tootmine — 54 protsenti, kartuli varumine — 30 protsenti, köögivilja varumine — 80 protsenti, päevalille varumine — 65 protsenti, linakiu varumine — 2,1-kordseks, toorpuuvilla varumine — 16 protsenti, loomade varumine — 62 protsenti, piima

varumine — rohkem kui 2-kordseks, villa varumine — 60 protsenti ja munade varumine — 76 protsenti, võid valmistati võitööstustes 78 protsenti rohkem. Suurel määral kasvas põllumajanduse kogutoodang. Kui ajavahemikul 1949—1953 moodustas see keskmiselt veidi vähem kui 300 miljardit rubla aastas, siis ajavahemikul 1954—1958 üle 400 miljardi rubla (võrreldavates hindades) aastas.

Meie sotsialistlikul põllumajandusel on nüüd tugev, stabiilne baas edasiseks veel kiiremaks ja igakülgseks arenemiseks, taime- ja loomakasvatussaaduste tootmiseks niisugusel hulgal, mis on vajalik meie maale.

Väljapaistvatel saavutustel NSV Liidu põllumajanduse arendamises on suur rahvusvaheline tähtsus. Nad kujutavad endast Lenini kooperatsiooniplaani elavat kehastust, demonstreerivad ilmekalt sotsialistliku põllumajanduse suurt üleolekut kapitalistlikust. Need suurepärased saavutused tugevdavad sotsialismi maailmasüsteemi ja kujutavad endast teistele sotsialistlikele maadele väärtuslikku eeskuju põllumajanduse edukal arendamisel teel kommunismile.

Teravilja tootmise suurendamisest

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et möödunud viie aasta jooksul tehti ära ulatuslik töö teravilja, mis on kogu põllumajandusliku tootmise alus, tootmise suurendamiseks. On teada, et just teravilja tootmises esines ajajärgul enne NLKP Keskkomitee septembripleenumit tõsine mahajäämus, mis tõi kaasa stagnatsiooni mõnedes teistes tähtsates põllumajandusharudes, eriti loomakasvatuses.

Teravilja tootmises püsis meie maa pikemat aega peaaegu samal tasemel, mis oli saavutatud Venemaal enne revolutsiooni. Kaubavilja hulk meie maal, mis saabus riigi käsutusse, oli äärmiselt ebapiisav, tekkisid raskused elanikkonna varustamises leivaga.

See olukord oli kahtlemata teada Malenkovile, kuid faktidest hoolimata teatas ta NLKP XIX kongressil, et vilja kogusaak meie maal 1952. aastal moodustas 8 miljardit puuda ning et teraviljaprobleem, mida varem peeti kõige teravamaks ja tõsisemaks probleemiks, olevat nüüd lahendatud lõplikult ja alatiseks. See ei vastanud tegelikkusele ning oli partei ja rahva petmine tema poolt. Tegelikult kogusid kolhoosid ja sovhoosid isegi tolle perioodi kõige saagirohkemal, 1952. aastal mitte 8 miljardit puuda vilja, vaid ainult 5,6 miljardit puuda.

Arvestades rasket olukorda teravilja tootmise alal, töötas partei välja ja viis edukalt ellu Siberis, Kasahstanis, Volgamaal ja Uraalis uudis- ja jäätmaade ülesharimise programmi. Võeti tarvitusele abinõud maisi külvipinna laiendamiseks ja saagikuse tõstmiseks, selle kultuuri edasinihutamiseks uutesse piirkondadesse,

revideeriti külvipindade struktuuri selleks, et asendada vähese saagikusega kultuurid saagirohkematega ja suurendada teravilja kogusaaki vanadelt põllumaadelt meie maa kõigis piirkondades.

Kõik see võimaldas 1958. aastal tunduvalt laiendada teraviljakultuuride külvipinda ja suurendada teravilja tootmist. 1958. aastal oli vilja kogusaak 8,5 miljardit puuda, seega 69 protsenti suurem 1953. aastaga võrreldes. Viljavarumise plaan ületati — riik sai 1958. aastal 3,5 miljardit puuda teravilja. Säärasel hulgal vilja ei ole meie maa kogu oma ajaloo kestel kunagi omanud.

Suure panuse uudismaade ülesharimisse ning teravilja tootmise ja varumise suurendamisse andsid Venemaa Föderatsiooni ja Kasahhi NSV töötajad, samuti teised liiduvabariigid, kes osutasid uudismaaharimise piirkondadele igakülgset toetust ja abi kaadri ning tehnika näol.

NLKP Keskkomitee pleenum peab vajalikuks märkida, et kui tekkis uudismaaharimise idee, püüdsid Molotov ja teised parteivastase grupi liikmed partei ja riigi selle ürituse vastu välja astudes tõestada, et kulutused uudismaa ülesharimiseks ei õigustavat end ja et see üritus olevat majanduslikult ebatasuv. Tegelik elu on kummutanud need absurdsed väited. Riik sai tagasi uudismaa harimisega seotud kulud ja peale selle veel puhastulu rohkem kui 18 miljardit rubla. Ühtlasi suurenes uudismaadel tehtud kapitaalmahutuste arvel sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning varumisorganisatsioonide tootmisfond umbes 24 miljardi rubla võrra. Uudismaade ülesharimine oli mitte üksnes otsustav vahend teravilja tootmise suurendamiseks, vaid on ka riigile tähtsaks akumulatsiooniallikaks kommunistliku ülesehitustöö programmi teostamise eesmärgil.

NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

Pidada ka edaspidi põllumajanduse arendamise tähtsamaks ülesandeks teravilja tootmise igakülgset suurendamist, et vastavalt kontrollarvudele eelolevaks seitseaastakuks viia vilja kogusaak meie maal 1965. aastal 10—11 miljardi puudani.

Teraviljasaagi suurendamise peamiseks ja otsustavaks allikaks on teraviljakultuuride saagikuse tõstmine. Eeloleval seitseaastakul on olemas kõik tingimused teravilja hektarisaagi tõstmiseks keskmiselt 3—4 tsentneri võrra.

Suured ja püsivad saagid peavad kolhoosid ja sovhoosid saavutama õige maaviljelussüsteemi sisseseadmise alusel vastavalt looduslike ja majanduspiirkondade ning iga majandi iseärasustele, põllumajandusliku tootmise edasise spetsialiseerimise ja parema paigutamise alusel, umbrohu, põllukultuuride kahjurite ja haiguste vastu intensiivse võitlemise ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste ulatusliku rakendamise alusel. Nendes piirkondades, kus on võimalusi ilma suurte kuludeta uusi maid üles harida, on tarvis ka edaspidi laiendada teravilja ja teiste kultuuride külvipinda.

Peamiste teraviljapiirkondade — Siberi, Kasahstani, Ukraina,

Põhja-Kaukaasia, Volgamaa, kesk-mustmullavööndi oblastite ja Uraali — kolhoosides ja sovhoosides, kus on viljakate lauskmaade suuri massiive, on teravilja saagikuse tõstmise ja kogusaagi suurendamise otsustavaks tingimuseks põllutööde tähtaegadest range kinnipidamine ja nende tööde kõrge kvaliteet. See on eriti tähtis sellepärast, et suur osa teravilja piirkondi asub ebapiisava niiskusega tsoonis.

Nendel eesmärkidel tuleb tagada järgmiste abinõude teostamine:

— viia teraviljakultuuride kevadkülv läbi optimaalselt lühikese ajaga ja koristada saak 10—12 päeva jooksul. Tööde organiseerimisel, tööjõu paigutamisel ja tehnikaga varustamisel tuleb igas majandis lähtuda just nendest tähtaegadest;

— lähema 2—3 aasta jooksul seada kolhoosides ja sovhoosides sisse õiged külvikorrad ning jätta põuases tsoonis vajalikul määral mustkesa. Ühtlasi tuleb taotleda, et kogu põllupinnal tehtaks pärast saagi koristamist õigeaegselt kesa- ja sügiskünd;

— parandada teraviljakultuuride seemnekasvatust ja garanteerida lähematel aastatel kõigis kolhoosides ja sovhoosides üleminek rajoonitud suuresaagiliste viljasortide hea seemne külvamisele;

— tunduvalt suurendada orgaaniliste väetiste kogumist ja organiseerida nende õige kasutamine.

Suuri reserve teraviljatoodangu suurendamiseks on ka mittemustmullavööndis, kuid maaviljeluskultuuri madala taseme ja eriti ebaküllaldase väetamise tõttu on viljasaagid selle tsooni paljudes kolhoosides ja sovhoosides endiselt äärmiselt väikesed. Seepärast peab orgaaniliste ja mineraalväetiste igakülgne kogumine ja õige kasutamine ning maaviljeluse üldise taseme tõstmine meie maa nendes piirkondades olema saagikuse tõstmise otsustavaks eeltingimuseks. Põllumajanduskultuuride ja eriti sööda kogusaakide suurendamiseks on tarvis küllaldase niiskusega tsooni kolhooside ja sovhooside külvikordades puhaskesa asemel kasutusele võtta hästi haritavad kultuuridega kesad.

Teravilja tootmise oluline suurenemine meie maal on saavutatav ka maisi saagikuse edasise tõstmise arvel. Partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite ning kolhooside ja sovhooside ülesanne seisab selles, et tagada üle maa tervikuna maisiterade hektarisaagiks vähemalt 30 tsentnerit.

On tarvis rohkem toota teravilja-, kaunvilja- ja tangukultuure.

Praegustes tingimustes, kus igas majandis on kvalifitseeritud spetsialistide kaader, kolhoosid ja sovhoosid on tehnikaga paremini varustatud ning kasvab orgaaniliste ja mineraalväetiste tootmine, on ülesanne — tõsta teraviljakultuuride saagikust ja suurendada vilja kogusaake seitsme aasta plaani projektis ettenähtud määral — täiesti reaalne ja edukalt teostatav.

Tehniliste kultuuride, kartuli, köögi- ja puuvilja tootmise suurendamisest

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvudes aastaiks 1959—1965 on ette nähtud selleks, et täielikumalt rahuldada elanikkonna vajadusi toiduainete ja tööstuse vajadusi tooraine järele, edasiselt suurendada tehniliste kultuuride, kartuli, köögi- ja puuvilja tootmist järgmises ulatuses: suhkrupeeti 70—78 miljoni tonnini aastas; toorpuuvilla 5,7—6,1 miljoni tonnini; õlikultuuride seemet 5,5 miljoni tonnini, kiulina 580 000 tonnini ja kartulit 147 miljoni tonnini. Köögivilja tootmist tuleb suurendada ulatuses, mis täielikult rahuldab elanikkonna vajadused, puuvilja ja marjade tootmist vähemalt 2-kordselt ja viinamarja tootmist vähemalt 4-kordselt.

NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et suhkrupeedi tootmise edasine suurendamine peab toimuma peamiselt selle kultuuri saagikuse tõstmise ja kasvupinna laiendamise arvel vanades peedikasvatuspiirkondades, nagu Ukrainas, Põhja-Kaukaasias, Venemaa Föderatsiooni kesk-mustmullavööndi oblastites, Kasahstanis ja Moldaavias, kus on soodsad looduslikud tingimused, elanikkonna suur tihedus kolhoosides ja sovhoosides ja selle kultuuri kasvatamise häid kogemusi.

Peedikasvatuspiirkondades paiknevate liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteed, vabariikide ministrite nõukogud ning kraide, oblastite ja rajoonide töörahva saadikute nõukogud peavad tagama suhkrupeedi kasvatamise agrotehnika nõuete parema rakendamise ja külvipinna laiendamise, suhkrupeedi kasvatamise ruut- ja ruutpesameetodil, mis võimaldab rööbiti saagikuse tõstmisega järsult vähendada tööjõukulu peedi tootmiseks ja alandada toodanguühiku omahinda. Ühes uute suhkruvabrikute ehitamisega teostada lähema 1—2 aasta jooksul abinõud olemasolevate suhkruvabrikute võimsuse suurendamiseks, samuti tagada olemasolevate võimsuste efektiivsem ärakasutamine, milleks ulatuslikult rakendada vabrikute forsseeritud töörežiimi.

Toorpuuvilla tootmise suurendamise eesmärgil kohustada Usbeki NSV, Tadžiki NSV, Turkmeeni NSV, Kirgiisi NSV, Kasahhi NSV, Aserbaidžaani NSV ja Armeenia NSV kommunistlike parteide keskkomiteesid ning ministrite nõukogusid rakendama aastail 1959—1965 abinõusid, mis tagavad puuvilla saagikuse edasise tõusu ja olemasolevate niisutusmaade õigema kasutamise, samuti külvipinna laiendamise uute maade ülesharimise arvel, mis ei vaja selleks suuri kapitaalmahutusi.

On tarvis pöörata erilist tähelepanu tööviljakuse tõstmisele ja kulude vähendamisele puuvilla tootmisel, täiel määral ära kasutada puuvilla ruutpesakülvi eelised, otsustavalt üle minna puuvilla käsitsikoristamiselt masinatega koristamisele, üle saada rutiinist puuvillakoristustehnika kasutamise suhtes.

Kohustada meie maa lina- ja kanepikasvatuspiirkondades paik-

nevate liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, partei oblasti- ja kraikomiteesid ning kraide ja oblastite täitevkomiteesid tagama lina, kanepi ja teiste kiukultuuride tootmise edasise suurendamise nende saagikuse tõstmise ja külvipinna laiendamise arvel. Ühtlasi on tarvis tähelepanu pöörata toodangu kvaliteedi tõstmisele ja selle omahinna alandamisele.

On tarvis tagada päevalille, soja ja teiste õlikultuuride külvipinna laiendamine ja saagikuse tõstmine Ukraina NSV-s, Moldaavia NSV-s, Põhja-Kaukaasia, Kaug-Ida, Vene NFSV kesk-mustmullavööndi ja Volgamaa oblastites, samuti meie maa idapiirkondades — Kasahhi NSV-s ning Siberi ja Uraali oblastites.

NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et köögivilja, kartuli, puuvilja, viinamarja ja tsitrusvilja tootmise suurendamisel, mis on ette nähtud seitseaastakuks, on suur tähtsus meie rahva toiduainetevajaduse senisest täielikuma rahuldamise suhtes. Gruusia, Aserbaidžani ja Krasnodari krai parteiorganisatsioonidel tuleb pöörata erilist tähelepanu tee tootmise suurendamisele. Kavandatud ülesannete eduka täitmise eesmärgil on tarvis köögivilja ja kartuli tootmine ning viljapuuistandikud koondada spetsialiseeritud sovhoosidesse suurte linnade ja tööstuskeskuste ümber. Spetsialiseeritud sovhoosides ja kolhoosides tuleb köögivilja ja kartuli alla võtta paremad, peamiselt luhamaad, eraldada neile majanditele vajalikul hulgal mineraalväetisi ja põllumajandustehnikat. See võimaldab järsult tõsta tööviljakust ja suurendada saaki, tagada linnade ja tööstuskeskuste elanikkonnale külluses heakvaliteedilist kartulit ning köögivilja aasta läbi ulatuslikus sortimendis ja odavate hindadega.

Ühisloomakasvatuse arendamisest

NLKP Keskkomitee septembripleenumil paljastati ja kritiseeriti tõsiselt ühisloomakasvatuse arendamises esinenud puudusi. See eluliselt tähtis põllumajandusharu oli pikemat aega laokil, mille tõttu oli meie maal teravalt tunda piima, või, liha ja teiste loomakasvatussaaduste vähesust. 1949. aastal tehtud katse välja töötada ja ellu viia kolhooside ja sovhooside ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan ei andnud soovitud tulemusi, sest loomakasvatuse arendamise põhilised küsimused — söötade tootmise suurendamine, loomakasvatushoonete ehitamine ja kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmine — jäid lahendamata.

Selgitanud välja loomakasvatuse mahajäämuse põhjused, arutasid NLKP Keskkomitee septembripleenum ja jaanuaripleenum loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise ülesande läbi tihedas seoses kogu põllumajanduses ja eelkõige teraviljamajanduses tõusu saavutamise ülesandega. Uudismaade kasutuselevõtmine ja teravilja tootmise suurendamine olid loomade arvu kasvu ja nende produktiivsuse tõusu tähtsamaks eelduseks.

Ühtlasi töötas partei välja ja võttis tarvitusele ka teised pakilised abinõud loomakasvatuse arendamiseks, eelkõige loomakasvatuse söödabaasi tugevdamiseks. Nende abinõude hulgas kuulub eriline koht maisi tootmise suurendamisele. Kui 1953. aastal varuti kõigest 32 miljonit tonni silo, siis valmistasid kolhoosid ja sovhoosid 1958. aastal 148 miljonit tonni silo, sellest 108 miljonit tonni maisisilo.

Partei ja valitsus töötasid välja ja võtsid tarvitusele abinõud, et tõsta kolhoosnikute materiaalset huvi loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise vastu ning muuta loomakasvatus ühismajandi tulusaks haruks. Parteiorganisatsioonid saatsid tööle loomakasvatuse alal sajad tuhanded kommunistid ja kommunistlikud noored, tugevdasid farme zootehnikute ja muude põllumajanduse spetsialistide kaadriga. Kolhoosides ja sovhoosides on viidud läbi farmide ühendamine, areneb laialdaselt loomakasvatushoonete ehitamine, farmides juurutatakse kõige suuremat jõukulu nõudvate tööprotsesside mehhaniseerimist.

Partei poolt kavandatud abinõude tarvituselevõtmise tulemusena on pärast NLKP Keskkomitee septembripleenumit möödunud aastate jooksul saadud jagu loomakasvatuse pikaajalisest mahajäämusest. Loomade arv on suurenenud, nende produktiivsus on tõusnud, loomakasvatussaaduste tootmine ja varumine on tunduvalt kasvanud. See on andnud võimaluse varustada elanikkonda paremini loomakasvatussaadustega ja kergetööstust — toorainega. Liha tootmine (tapakaalus) suurenes 1958. aastal 1953. aastaga võrreldes 2 100 000 tonni võrra, piima tootmine — 21 300 000 tonni võrra, villa tootmine — 86 000 tonni võrra. Mune saadi 7 400 000 000 tüki võrra rohkem. Keskkomitee jaanuaripleenumil (1955. a.) seatud ülesanne — tõsta 1960. aastal piimatoodang ühe lehma kohta kolhoosides 1700 kilogrammini ja suurendada piima riiklik varumine 1,8-kordseks — ületati juba 1957. aastal, s. o. kolme aastaga kuue aasta asemel. Nõukogude Liit on nüüd piima ja või kogutoodangu poolest esikohal maailmas ning villatoodangu poolest kuulub talle teine koht.

1958. aastal kasvas 1953. aastaga võrreldes veiste arv 24 protsenti, sealhulgas lehmade arv 28 protsenti, sigade arv suurenes 41 protsenti ja lammaste arv 29 protsenti. Loomakasvatuse arenemise iseloomustavaks iseärasuseks möödunud perioodil on see, et ühisloomakasvatuse juurdekasv jõudis tunduvalt ette keskmisest juurdekasvust meie maal tervikuna. Kolhooside ja sovhooside erikaal 1958. aasta üldises varumises moodustas liha alal 84 protsenti, piima alal 89 protsenti, munade alal 57 protsenti ja villa alal 90 protsenti. Seega on nüüd kolhoosid ja sovhoosid muutunud otsustavaks jõuks riigi varustamisel loomakasvatussaadustega. See on silmapaistev võit mitte üksnes põllumajanduses, vaid ka kogu kommunistlikus ülesehitustöös.

Ühisloomakasvatuse tõusu alusel sai meie maal eesrindlike kolhooside ja sovhooside initsiatiivil alguse laiaulatuslik liikumine,

mille eesmärgiks on lähemail aastail järele jõuda Ameerika Ühendriikidele loomakasvatussaaduste tootmises ühe elaniku kohta.

NLKP Keskkomitee pleenum on arvamisel, et vaatamata suurtele edusammudele, mida viimastel aastatel on tehtud loomakasvatuse arendamisel, pole kõik oblastid ja rajoonid oma võimalusi täies ulatuses ära kasutanud.

Kui Ukraina NSV Vinnitsa, Hersoni, Kiievi, Tšernovtsõ ja Lvovi oblasti kolhoosid ja sovhoosid suurendasid nelja aastaga (1953—1957) liha tootmise 1,7—2-kordseks ja rohkemgi, siis kasvas Žitomiri oblasti kolhoosides ja sovhoosides liha tootmine selle aja jooksul kõigest 7 protsenti, Luganski oblastis 10 protsenti, Stalino oblastis 23 protsenti ja Poltaava oblastis 25 protsenti.

Krasnodari krai, Voroneži, Saraatovi, Omski, Smolenski, Kurgaani, Belgorodi, Kirovi, Sverdlovski ja Gorki oblasti, Tšuvaši, Mari ja Udmurdi ANSV ning mõnede teiste Vene Föderatsiooni oblastite ja autonoomsete vabariikide kolhoosid ja sovhoosid suurendasid nelja aastaga liha tootmise 1,4—1,7-kordseks. Samal ajal suurendasid Altai krai kolhoosid ja sovhoosid 1957. aastal 1953. aastaga võrreldes liha tootmist kõigest 2 protsendi võrra, Stavropoli ja Krasnojarski krai, Kalinini, Novgorodi, Tjumeni ja Astrahani oblasti kolhoosid ja sovhoosid — 4—11 protsendi võrra. Rostovi oblastis kasvas liha tootmine kolhoosides ja sovhoosides kõigest 5 protsenti, kogu oblastis tervikuna aga liha tootmine isegi vähenes 11 protsendi võrra.

Üksikutes oblastites, nagu näiteks Pihkva, Novosibirski, Pensa ja mõned teised, on liha tootmine kõigis majandite kategooriates kokku suurenenud, kuid kolhoosides ja sovhoosides toodetakse liha ikka veel vähe. Kasahhi, Kirgiisi, Gruusia, Aserbaidžani ja Armeenia NSV-s, Dagestani ANSV-s, Habarovski krais, Permi, Kostroma ja Jaroslavli oblastis on liha tootmine kolhoosides ja sovhoosides selle aja jooksul isegi vähenenud. Nende vabariikide ja oblastite juhtijad ei arvesta seda, et meie maal on põllumajandussaaduste peamisteks tootjateks kolhoosid ja sovhoosid ning et nende toodangust oleneb meie maa varustamine põllumajandussaadustega.

Piima tootmise suurendamise reservid on oskuslikult ära kasutatud Ukraina NSV kolhoosides ja sovhoosides, kus piima kogutoodang kasvas möödunud viie aasta jooksul 2,7-kordseks; Valgevene NSV-s on piimatoodang kasvanud 3,3-kordseks ja Moldaavia NSV-s 4-kordseks. Kurski, Rjasani, Orjoli, Voroneži, Lipetski, Kirovi, Kaluuga, Belgorodi, Tambovi, Brjanski, Gorki ja Tuula oblasti, Udmurdi, Põhja-Osseedi, Mari, Tšuvaši, Kabardiini-Balkaari ja Tatari autonoomse vabariigi kolhoosid ja sovhoosid suurendasid selle perioodi jooksul piima kogutoodangu 2,8—3-kordseks ja rohkemgi. Kõige paremad tulemused piima tootmises põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta on Moskva oblastil, kes on saanud 1958. aastal kolhoosides ja sovhoosides 308 tsentnerit piima põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta, Leningradi

oblastil 249 tsentneriga ja Kaliningradi oblastil 242 tsentneriga 100 hektari kohta. Samal ajal kasutatakse paljudes kolhoosides ja sovhoosides karja piimatoodangu tõstmise reserve esialgu veel vähe ja piimatoodang maa 100 hektari kohta ei ole veel küllaldane.

NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

Pidada loomakasvatuse alal eelseisval seitseaastakul peaülesandeks iga liiki loomade ja lindude arvu järsku suurendamist ja loomakasvatuse produktiivsuse edasist tõstmist, et 1965. aastal toodetaks vähemalt 16 miljonit tonni liha (tapakaalus), 100—105 miljonit tonni piima, ligikaudu 548 000 tonni villa ja 37 miljardit muna.

Praegu on väga tähtsaks ja pakiliseks ülesandeks igati suurendada liha tootmist kolhooside ja sovhooside ühisloomakasvatuse kiirendatud arendamise alusel.

Seda ülesannet tuleb, eriti seitseaastaku esimestel aastatel, täita seakasvatuse ja linnukasvatuse kiire arendamise arvel. Kui kolhoosid ja sovhoosid saavad suurel hulgal sealiha ja linnuliha, siis võivad nad märksa suurendada veiste ja lammaste arvu, et järgmistel aastatel toota rohkem looma- ja lambaliha.

Tuleb laiaulatuslikumalt organiseerida tibude kasvatamist ja nuumamist, toota seejuures linnuliha ühtlaselt aasta ringi lihtsates ja odavates hoonetes ja väikese töökuluga, kasvatada massiliselt parte, kalkuneid ja hanesid. On vaja asutada suurte linnade ja tööstuskeskuste ümbruses suuri linnuvabrikuid, kolhoosides ja sovhoosides aga spetsialiseeritud linnukasvatusfarme. Erilist tähelepanu veelindude kasvatusele tuleb pöörata Vene NFSV kesk- ja loodetsooni piirkondades, Valgevenemaal, Balti vabariikides, Siberis, Lõuna-Uraalis, Põhja-Kasahstanis, Kaug-Idas ja mujal, kus on olemas palju veekogusid.

Kasahhi NSV-s, Põhja-Kaukaasias, Volgamaal, Siberis, Kaug-Idas ja teistes piirkondades, kus on suuri stepikarjamaade massiive, tuleb igati arendada kiirelt arenevate lihaloomade kasvatamist.

Kolhoosides ja sovhoosides peab liha tootmise suurendamise tähtsaks allikaks olema loomade karjamaanuuma ja käestnuuma laiaulatuslik organiseerimine, emiste ühekordne kasutamine, samuti noorveiste kokkuostmine kolhoosnikutelt ja nende kasvatamine riigile müümiseks. Tuleb teha lõpp ebaõigele praktikale, et paljud kolhoosid ja sovhoosid müüvad riigile halva toitumusega ja alakaalulisi loomi. Halva toitumusega loomade riigile andmisele tuleb vaadata kui lubamatu ebamajanduslikkuse avaldusele, mis tekitab suurt kahju riigile ja kolhoosidele ning põhjustab liharessursside vähenemist meie maal. Tuleb ära kasutada kõik liha tootmise suurendamise täiendavad reservid, eriti aga laiaulatuslikult organiseerida veiste nuumamist toiduainetetööstuse ettevõtete jäätmetega, luua selleks kolhoosidevahelised nuumamispunktid suhkruvabrikute, piiritusevabrikute ja teiste ettevõtete juures, arendada hoopis ulatuslikumalt küülikukasvatust.

NLKP Keskkomitee pleenum on arvamisel, et liha tootmise suurendamisel on esmajärguline tähtsus ning et oblastite, rajoonide, kolhooside ja sovhooside saavutusi tuleb eelkõige hinnata selle tähtsa loomakasvatussaaduse tootmise taseme järgi.

Piima tootmise suurendamisel on praeguses olukorras otsustav tähtsus lehmade arvu kasvul. Seetõttu peab kolhoosides ja sovhoosides loomakasvatuse arenemise põhiliseks näitajaks olema loomade, eriti lehmade arv 100 hektari kohta. Ühtlasi ei tohi nõrgendada tähelepanu piimakarja produktiivsuse edasise suurendamise ja piima rasvasisalduse protsendi tõstmise vastu.

On tarvis parandada tõuaretust, suurendada tõuloomade arvu, ulatuslikult kasutada suure produktiivsusega tõuloomi kunstlikuks seemendamiseks.

Eeloleval seitseaastakul tuleb tunduvalt suurendada villa, peamiselt peen- ja poolpeenvilla, karakullnahkade ja kasukanahkade tootmist, samuti lambaliha tootmist, mis meie maa paljudes piirkondades on peamine lihaliik. Sel eesmärgil on tarvis igati arendada lambakasvatust, eriti Kasahstanis, Kirgiisias ja teistes Kesk-Aasia vabariikides ning Siberi, Lõuna-Uraali, Põhja-Kaukaasia ja Volgamaa piirkondades, kus on suuri karjamaid, mida veel vähe kasutatakse.

Otsustavaks tingimuseks loomakasvatuse edasiarendamisel on söödabaasi tugevdamine ja eelkõige maisi tootmise suurendamine. Paljud kolhoosid ja sovhoosid on nüüd juba omandanud maisikasvatuse agrotehnika. Lähtudes suurtel pindaladel rikkalike maisisaakide saamisel omandatud kogemustest, peavad kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid ning kolhoosid ja sovhoosid arendama võitlust selle eest, et saada 500—600 tsentnerit maisi haljasmassi (varsi ja tõlvikuid) ning vähese niiskusega piirkondades umbes 300 tsentnerit hektarilt, mis tagab kõigile kolhoosidele ja sovhoosidele söödavaru täieliku vajaduse ulatuses.

Rööbiti rikkaliku maisisaagi kasvatamisega tuleb meie maa eri vööndite iseärasusi arvestades tunduvalt suurendada kolhoosides ja sovhoosides kartuli, suhkrupeedi ja kõrvitsaliste tootmist söödaks, laiendada ristiku, lutserni, viki- ja kaerasegatise, lupiini ja teiste valgurohkete kultuuride külvipinda, samuti organiseerida valgu- ja mineraalsöötade tööstuslikku tootmist. On tarvis ulatuslikumalt levitada Leedu, Läti, Eesti ja Valgevene NSV ning Moskva ja Leningradi oblasti töökogemusi heina- ja karjamaade parandamisel ning pikaajaliste karjamaade rajamisel.

Loomakasvatuse edasiarendamine ning liha, piima ja teiste loomakasvatussaaduste tootmise suurendamine oleneb tunduval määral teraviljamajanduse edendamisest ja 85—90 miljoni tonni jõusööda eraldamisest loomakasvatuse vajadusteks, nagu see on kontrollarvudes ette nähtud seitseaastaku lõpuks.

Nõukogude Liidu sotsialistlikul põllumajandusel on niisugused reservid ja võimalused, et kui neid oskuslikult kasutada, siis kont-

rollarvudes kavandatud ülesanded liha, piima, või ja teiste loomakasvatussaaduste tootmise suhtes mitte üksnes täidetakse, vaid ka ületatakse tunduvalt niihästi mahu poolest kui ka ajaliselt. Parteiorganisatsioonidel tuleb igati ergutada eesrindlike inimeste initsiatiivi, kes arendavad liikumist selle eest, et lühikese ajaga Ameerika Ühendriikidele järele jõuda liha ja teiste loomakasvatussaaduste tootmises iga elaniku kohta. Kui sellesse liikumisesse lülituvad kõik kolhoosid ja sovhoosid ning parteiorganisatsioonid seda oskuslikult juhivad, siis on võimalik plaaniülesannete tunduv ületamine ja sellega realiseeritakse meie põllumajanduse eesrindlike inimeste üleskutse järele jõuda Ameerika Ühendriikidele loomakasvatussaaduste tootmise poolest iga elaniku kohta.

Sovhooside töö parandamisest

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et möödunud viie aasta jooksul tehti ära suur töö sovhooside tugevdamiseks ja arendamiseks. Selle aja jooksul loodi, peamiselt uudismaadel, palju uusi ja laiendati seniseid sovhoose. Sovhooside põhifondid suurenesid 1958. aastal 1953. aastaga võrreldes 2,3-kordseks. Tunduvalt on suurenenud sovhooside osatähtsus põllumajandussaaduste tootmises ja riigile andmises. 1958. aastal andsid sovhoosid riigile 1 371 000 000 puuda vilja, kuna 1953. aastal andsid nad kõigest 225 000 000 puuda. Olulised muutused on toimunud ka sovhooside loomakasvatuse arengus. Kui 1953. aastal andsid sovhoosid riigile 1 855 000 tonni piima, siis 1958. aastal on nad andnud 4 900 000 tonni ning liha vastavalt 637 000 ja 1 240 000 tonni, viila 33 000 ja 89 700 tonni.

Ühtlasi aga töötavad paljud sovhoosid veel ebarahuldavalt, ei kasuta ära kõiki võimalusi teravilja, liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks, koguvad söödakultuuride äärmiselt väikesi saake. Põllumajandussaaduste ja eriti loomakasvatussaaduste omahind on reas sovhoosides endiselt kõrge. Aeglaselt areneb loomakasvatus uutes sovhoosides uudismaadel.

Kontrollarvudes aastaiks 1959—1965 on sovhoosidele seatud uued ülesanded teravilja, liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks, samuti linnade ja tööstuskeskuste varustamiseks kartuli ja köögiviljaga.

NLKP Keskkomitee pleenum kohustab liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid rakendama kõiki vajalikke abinõusid selleks, et tõsta sovhooside töö kõrgemale tasemele. On tarvis keskendada sovhoositöötajate tähelepanu esmajoones kõigi põllukultuuride saagikuse tõstmisele, loomade arvu suurendamisele farmides ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisele, tööviljakuse suurendamisele ja toodangu omahinna alandamisele aineliste ja rahaliste ressursside kõige säästlikuma kulutamise juures.

Teha uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondade partei- ja nõukogude organisatsioonidele ettepanek tarvitusele võtta kiireloomulisi abinõusid selleks, et lähematel aastatel viidaks sovhoosides lõpule plaanis ettenähtud tootmishoonete, kultuuri- ja kommunaalobjektide ning elamute ehitamine, mehhaniseeritaks töömahukad tööd, eriti vilja puhastamise ja kuivatamise alal, parandataks tööliste ja teenistujate elu-olustikulisi tingimusi eesmärgiga, et sovhoosides oleks alaline kaader kõigi põllumajanduslike tööde tegemiseks ja poleks tarvis saata töölisi, teenistujaid ja üliõpilasi meie maa teistest piirkondadest saagi koristamisele.

NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et sovhoosid peavad hakkama etendama juhtivat osa meie maal sordiseemne tootmises ja tõuloomade kasvatamises. Sel eesmärgil on tarvis märksa laiendada seemnekasvatus- ja tõukarjasovhooside võrku, et nad põhiliselt rahuldaksid meie maa kolhooside ja sovhooside vajaduse sordiseemne ja kõrge produktiivsusega tõuloomade järele.

Sovhoositööliste ja -teenistujate ning nende perekonnaliikmete aktiivsemaks kaasatõmbamiseks ühiskondlikku tootmisse pidada vajalikuks organiseerida kõigis sovhoosides lasteaiad ja lastesõimed, samuti head sööklad, kus sovhoositöölised, -teenistujad ja nende perekonnaliikmed saaksid maitsvat ja mõõduka hinnaga toitu või lõunaid kojuviimiseks.

On tarvis igati toetada eesrindlike sovhooside tööliste ja teenistujate algatust, kes õigusega on üles tõstnud küsimuse — müüa oma loomad sovhoosile. Sovhoositootmise praegusel arenguetapil, kus sovhoositöötajate isiklikke vajadusi liha, piima ja teiste saaduste järele võib rahuldada sovhoositoodangu arvel, langeb sovhoositöölistel ja -teenistujatel ära vajadus pidada oma lehma. On tarvis, et kohalike partei- ja nõukogude organisatsioonide juhtivad töötajad ning sovhooside direktorid hästi valmistuksid selle akuutseks saanud abinõu teostamiseks, et järk-järgult, kahe-kolme aasta jooksul, sovhoosid ostaksid ära loomad oma töölistelt ja teenistujatelt, tagades nende varustamise loomakasvatussaadustega.

Sovhoosid peavad võtma endale hoolitsuse selle eest, et täielikult rahuldada tööliste ja teenistujate vajadusi köögivilja ja kartuli järele; müüma neile köögivilja ja kartulit, samuti piima- ja lihasaadusi omahinnaga, kuid mitte riiklikest jaehindadest kõrgemate hindadega.

Nende abinõude teostamise tulemusena kaob sovhoositöölistel ja -teenistujatel vajadus isikliku majapidamise järele, tõuseb perekondade sissetulek sovhoosist saadava töötasu arvel, neil jääb rohkem aega puhkuseks, oma kultuuritaseme tõstmiseks, õppimiseks ja ühiskondlikust elust osavõtuks.

Parteiorganisatsioonide ja nõukogude organite, kõigi sovhoositööliste ja -spetsialistide ülesanne seisab selles, et kõige lühema aja jooksul muuta kõik sovhoosid mustermajanditeks. Sovhoosid peavad tõusma uuele tasemele, paremini kasutama maad ja tehni-

kat, näitama eeskuju sotsialistliku suurpõllumajanduse õiges arendamises, tagama tööviljakuse tunduva kasvu ja toodangu omahinna alanemise.

Masina-traktorijaamade reorganiseerimine ja põllumajanduse edasise mehhaniseerimise küsimusi

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et parteiorganisatsioonid on teinud ära suure töö masina-traktorijaamade reorganiseerimisel partei poolt vastuvõetud otsuse praktiliseks täitmiseks. Juba esimene uudsel viisil töötamise aasta on näidanud, et tootmisvahendite keskendamine kolhooside kätte on avanud uusi võimalusi põllumajanduse tootlike jõudude suurendamiseks. Majanduslikult tugevnenud kolhoosid mitte üksnes ostsid masinaid, vaid ka kasutavad neid paremini.

Teha kohalikele partei- ja nõukogude organitele ülesandeks kõige lähemal ajal lõpule viia masina-traktorijaamade reorganiseerimine ja võtta tarvitusele vajalikud abinõud remondi- ja tehnikajaamade töö parandamiseks, ebatootlike kulutuste igakülgseks vähendamiseks ja nende poolt tehtavate tööde omahinna alandamiseks.

Põllumajanduse mehhaniseerimise alal seisab peamine praegu selles, et rööbiti kolhooside ja sovhooside edasise varustamisega täiuslikumate traktorite ja kombainidega organiseerida teiste põllumajandusele äärmiselt vajalike masinate ja eelkõige niisuguste masinate valmistamine küllaldasel hulgal, millede kasutamine vabastaks mees- ja naiskolhoosnikud raskest ja vähese tootlikkusega tööst, annaks võimaluse laiendada põllumajanduslikku tootmist, saada rohkem toodangut tööjõu ja vahendite väiksema kulutamise juures.

Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogusid ja põllumajandusorganeid kiirendama töid, et luua masinate süsteem puuvilla, suhkrupeedi, kartuli, köögivilja, lina ja tubaka kasvatamise komplekssseks mehhaniseerimiseks, samuti viljapuuaedade ja viinamarjaistandike harimise ning hooldamise masinate süsteem. Eelkõige on tarvis hakata valmistama uusi ja täiustada olemasolevaid puuvilla- ja peedikoristus- ning kartulivõtmismasinaid. Lühikese aja jooksul tuleb lahendada peale- ja mahalaadimis- ning traktoritööde probleem, luua head masinad heina koristamiseks ja põhu pressimiseks, maaparandustööde mehhaniseerimiseks, turba, lubja ja teiste kohalike väetiste varumise mehhaniseerimiseks ning varustada põllumajandust selle tehnikaga vajalikul hulgal.

Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, rahvamajanduse nõukogusid ja ettevõtete direktoreid tagama 1959. aastast alates autode, traktorite ja

põllutöömasinate tagavaraosade ning autode ja traktorite elektriseadiste tootmist koguses, mis on tarvilik rahvamajanduse vajaduste täielikuks rahuldamiseks kogu detailide-nomenklatuuri järgi ning selleks, et organiseerida nende vaba ja piiramatu müük tarbijaile.

Lugeda partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite tähtsamaks ülesandeks tööde läbiviimist kolhooside ja sovhooside elektrifitseerimiseks eeloleval seitseaastakul ja sel alusel töömahukate protsesside ulatuslikku mehhaniseerimist ning automatiseerimist loomakasvatusfarmides.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, kohalikel partei- ja nõukogude organitel, rahvamajanduse nõukogudel ja ettevõtete direktoritel tuleb organiseerida lüpsiaparaatide, lambapügamismehhanismide, inkubaatorite, söödaettevalmistamise masinate, mehaaniliste söötjate, transpordiseadeldiste ja muude seadmete tootmine ning nende eraldamine põllumajandusele senisest märksa suuremal hulgal, et mehhaniseerida ja elektrifitseerida loomakasvatusfarmid.

NLKP Keskkomitee pleenum kohustab liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid kolhoosidele ja sovhoosidele abi osutama nende tugevdamises insener-tehnilise kaadriga, pidevalt hoolitsema traktoristide, kombainerite ja teiste mehhanisaatorite väljaõpetamise ning nende kvalifikatsiooni tõstmise eest, et masinaid kolhoosides ja sovhoosides kasutataks tootlikumalt.

Kolhooside ühismajapidamise tugevdamisest ja kolhoosnikute ainelise heaolu tõstmisest

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et põllumajandussaaduste tootmise suurendamine on olnud meie nõukogude rahva heaolu edasise tõstmise tähtsaks teguriks. Nüüd saavad linnade töötajad rohkem toiduaineid, eriti niisuguseid väärtuslikke toiduained nagu piim, või, liha, suhkur, samuti köögi- ja puuvili. On suurenenud rahvatarbekaupade tootmine.

Ühismajapidamise arendamises, põllumajandussaaduste tootmise laiendamises ja kaubatoodangu suurendamises saavutatud edu tulemusena on tunduvalt kasvanud kolhooside sissetulekud ja nende jagamatud fondid, mille alusel pidevalt tõuseb kolhoosnikute aineline heaolu.

Kui 1952. aastal kolhooside rahaline sissetulek moodustas 42,8 miljardit rubla, siis kasvas see 1957. aastal 95,2 miljardi rublani. Normipäevade eest makstud naturaaltasu ja rahalise tasu kogusumma suurenes võrreldavates hindades 1952. aasta 47,5 miljardilt rublalt 1957. aastal 83,8 miljardi rublani. Kolhoosnikute reaalsissetulekud suurenevad 1958. aastal 1952. aastaga võrreldes 1,6-kordseks.

Koos tootlike jõudude arenemisega, kolhooside sotsialistliku

omandi tugevnemisega muutuvad mitte ainult tootmistingimused, vaid ka maaelu kultuurilised tingimused, muutub kolhoosiküla ilme.

Paljud kolhoosid ehitavad ümber oma külasid, kišlakke ja auule. Viimase viie aasta jooksul on kolhoosnikud kolhooside kaasabil püstitanud 3,3 miljonit elumaja. Kolhoosid ehitavad lastesõimi ja -aedu, koolimaju ja internaatkoole, haiglaid ning teisi kultuuri- ja kommunaalasutusi, mida vanades külades peaaegu üldse ei tuntud. Praegustes tingimustes on majanduslikult tugevatel kolhoosidel võimalik rööbiti lasteaedade ja -sõimede, koolimajade ja haiglate ehitamisega asutada leivatööstusi, pesumaju ja ühissööklaid.

Sedamööda, kuidas kasvab kolhooside ühismajapidamine, kaotab kolhoosnikute isiklik majapidamine aegamööda oma tähtsuse. Kolhoosnikutel on edaspidi kasulikum vastu võtta saadusi kolhoosilt, kui kulutada oma tööjõudu nende tootmisele isiklikus majapidamises. See aitab kaasa tööviljakuse edasisele kasvule ning toob suurt kergendust kolhoosnikutele, eriti aga kolhoosinaistele, jätab neile rohkem aega puhkuseks, hariduse omandamiseks, kultuurilisteks arenguks ja osavõtuks ühiskondlikust tööst.

Kolhoosikorra elujõu, tugevuse ja arengu, kolhooside ühiskondliku jõukuse kasvu ja kolhoosnikute heaolu tõusu tähtsaks allikaks on kolhooside jagamatud fondid, mida nad loovad kogu nõukogude rahva aktiivsel osavõtul. Kolhooside jagamatud fondid moodustavad kooperatiivse sotsialistliku omandi aluse. Jagamatute fondide suurendamine, nende õige kasutamine, kolhoosiomandi tugevdamine ja arendamine, selle järkjärguline lähendamine üldrahvalikule omandile, millele hiljem järgneb täielik liitumine üldrahvaliku omandiga, vastavad meie rahva huvidele, kommunistliku ühiskonna ehitamise huvidele.

NLKP Keskkomitee pleenum kohustab parteiorganisatsioone, nõukogude ja põllumajandusorganeid igati kaasa aitama kolhoosidevaheliste tootmissidemete arendamisele ja laiendamisele, toetama kolhooside initsiatiivi ja osutama neile abi elektrijaamade, niisutus- ja maaparandusobjektide, teede, põllumajandussaaduste säilitamise ja töötlemise ettevõtete, kolhoosidevaheliste ehitus- ja ehitusmaterjalide tootmise organisatsioonide ühise ehitamise organiseerimisel.

Kolhooside ühismajapidamise kasv ja kolhoosnikute heaolu tõus sõltuvad otsustaval määral tööviljakuse tõusust. Kolhooside ja kolhoosnikute sissetulekud suurenevad ka edaspidi sedamööda, kuidas areneb edasi kolhoosikord, kasvab põllumajanduse kogu- ja kaubatoodang. Ülesandeks on tagada kolhooside sissetuleku kasv mitte saaduste hindade tõstmisega, vaid kogutoodangu suurendamisega, tööviljakuse märgatava tõstmisega, toodanguhulga suurendamisega iga töötaja kohta. Ainult sel alusel on võimalik saavutada kolhooside ja kolhoosnikute sissetulekute pidev tõus.

Seitsme aasta plaani põhiülesannetest ja mõnedest põllumajanduse juhtimise küsimustest

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvudest aastaiks 1959—1965 NLKP XXI kongressil seltsimees N. S. Hruštšovi poolt esitatava aruande teeside kongressieelne arutelu näitab, et kogu partei, kogu nõukogude rahvas kiidab põllumajandussaaduste tootmise kasvu alal eelseisvaks seitseaastakuks kavandatud programmi üksmeelselt heaks ja toetab seda. See programm kavandab tähtsamate põllumajandusharude arendamise õiged vahekorrad, et rahuldada elanikkonna ja kogu meie maa kasvavaid vajadusi toiduainete ja põllumajandustooraine järele.

Kontrollarvude arutamisel märgivad oblastite, kraide ja vabariikide kolhoosid, sovhoosid ja töötajad, et meie sotsialistlikul põllumajandusel on võimalik kavandatud plaaniülesanded tingimusteta täita ja neid ka ületada.

NLKP Keskkomitee pleenum kiidab heaks seltsimees N. S. Hruštšovi ettekandes esitatud seisukohad ja järeldused ning soovitab parteiorganisatsioonidel mobiliseerida kõik jõud nende abinõude elluviimisele, mis partei on välja töötanud põllumajanduse edasiarendamiseks meie maal areneva kommunistliku ülesehitustöö praegusel etapil.

Vabariikide, kraide, oblastite ja rajoonide parteiorganisatsioonide, nõukogude ja põllumajandusorganite tähtsaks ülesandeks on praegu organiseerida igas kolhoosis ja sovhoosis eelseisvaks seitseaastakuks põllumajanduse arendamise plaanide koostamist. Sealjuures tuleb erilist tähelepanu pöörata reservide väljaselgitamisele ja nende täielikumale ärakasutamisele põllumajandussaaduste toodangu edasiseks tunduvaks suurendamiseks võimalikult väiksema töö- ja rahakuluga toodanguühiku kohta. Plaanide koostamisele tuleb laiaulatuslikult kaasa tõmmata kolhoosnikuid, sovhoositöölisi ja põllumajanduse spetsialiste, et tõesti põhjalikult ja igakülgselt analüüsida olukorda igas kolhoosis ja sovhoosis, määrata kindlaks, missuguste võimaluste arvel saab antud majandis suurendada teravilja, tehniliste kultuuride ja loomakasvatussaaduste tootmist, missuguste kultuuride arvel on võimalik järsult suurendada söötade varumist loomakasvatuse vajadusteks. Plaanide väljatöötamine igale kolhoosile ja sovhoosile ei ole lihtsalt ülesannete jaotamine, vaid iga majandi võimaluste, igas majandis valitseva olukorra ja majandi juhtimise taseme põhjalik tundmaõppimine.

Põllumajanduses edasise tõusu saavutamise ülesande eduka täitmise tähtsaks tingimuseks on maal asuvate partei-algorganisatsioonide osatähtsuse igakülgne tõstmine, samuti see, et suurendada nende mõju kolhooside ja sovhooside tootmisplaanide täitmise käigule. Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteedel on tarvis parandada kolhooside ja sovhooside parteiorganisatsioonide juhti-

mist, suunata nende tähelepanu massilise poliitilise ja organiseerimistöö taseme tõstmisele, aktiivsemale osavõtule tootmise organiseerimise, majandi ökonoomika, tööviljakuse tõstmise ja toodangu omahinna alandamise küsimuste lahendamisest.

Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ning partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid tarvitusele võtma praktilisi abinõusid kohapealsete riiklike ja parteiorganite struktuuri edasiseks täiustamiseks ja nende koosseisude vähendamiseks, nende juhtimismeetodite ja tööstiili parandamiseks.

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et möödunud viie aasta jooksul suunati juhtivale tööle maarajoonide parteikomiteedesse, rajoonide täitevkomiteedesse, kolhoosidesse ja sovhoosidesse palju tuhandeid kvalifitseeritud spetsialiste ja kogenud organiseerijaid. See on soodustanud põllumajanduses tõusu saavutamise ülesande täitmist. Uus etapp kolhoosikorra arengus ja suured ülesanded kõigi põllumajandusharude edasiarendamise alal nõuavad organisatsioonilise ja poliitilise juhtimise kõrgemat taset, põllumajandusliku tootmise tehnika ja ökonoomika põhjalikku tundmist. Asja edu sõltub eelkõige meie kaadri oskusest juhtida üldrahvalikku võitlust seitsme aasta plaani ülesannete täitmise eest, organiseerijate tahtest ja oskusest kolhoosnikutele ja sovhoositöölistele abi osutada konkreetsete ning pakiliste abinõude väljatöötamises ja teostamises põllumajandussaaduste tootmise järsuks suurendamiseks.

Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ning partei krai- ja oblastikomiteesid ka edaspidi jätkama tööd rajoonide, kolhooside ja sovhooside tugevdamiseks kvalifitseeritud kaadriga. On tarvis resoluutselt vabaneda kõlbmatuist töötajaist, kes ei suuda oma ülesandega toime tulla. Tuleb mitte lihtsalt asendada üks töötaja teisega, vaid edutada väärilisi, asjatundlikke ja kultuurseid juhtijaid, kes on suutelised asja hästi organiseerima ja rahvahulki innustama partei poolt seatud ülesannete lahendamisele.

Üheks tööviljakuse tõstmise ja toodangu omahinna alandamise tähtsamaks tingimuseks on tootmise ning töö normeerimise, arvestamise ja tasustamise õige organiseerimine kolhoosides. Praegu on kolhoosides toodanguühiku saamiseks kulutatava töö mõõdupuuks normipäev, kuigi ta ei peegelda kolhoosnikute poolt toodanguühikule kulutatud töö või aja konkreetset hulka. Seepärast lähevad paljud kolhoosid üle töö arvestamiselt normipäevades töö arvestamise ja tasustamise uutele, progressiivsematele vormidele, mis on suunatud sellele, et tõsta kolhoosnikute tööviljakust ja nende materiaalset huvi põllumajandussaaduste tootmise suurendamise vastu. Vabariikide, kraide, oblastite ja rajoonide partei-, nõukogude ja põllumajandusorganitel tuleb igati toetada kolhooside algatust selles suhtes, põhjalikult tutvuda nende kogemustega, üldistada neid ja kõike paremat soovitada kolhoosidele ulatuslikuks rakendamiseks.

NLKP Keskkomitee pleenum konstateerib, et nõukogude põllumajandusteadus on saavutanud tõhusat edu tähtsate teoreetiliste küsimuste läbitöötamises ja osutab sotsialistliku ülesehitustöö praktikale suurt abi. On aretatud väärtuslikud teravilja-, õli- ja köögiviljakultuuride sordid, uued suure produktiivsusega veise-, lamba-, sea- ja linnutõud, on loodud palju häid masinaid, välja töötatud ja praktikasse rakendatud rida eesrindlikke agro- ja zootehnilisi võtteid. Ühtlasi aga on teadusliku uurimise asutuste töös tõsiseid puudusi. Mõned teaduslikud asutused ja teadlased töötavad kolhoosidest ja sovhoosidest irdunult, nende uurimuste teemad on tihtipeale kunstlikult välja mõeldud ega anna midagi kasulikku teadusele, samuti sotsialistliku põllumajanduse praktikale.

Praegusel etapil peab teaduse osatähtsus põllumajandussaaduste tootmise suurendamise ülesande lahendamises tunduvalt kasvama. Teadusliku uurimise asutused on kohustatud välja töötama soovitusi teraviljamajanduse ja loomakasvatuse efektiivsemaks arendamiseks, tehniliste kultuuride, kartuli, köögi- ja puuvilja tootmise arendamiseks, kolhoosi- ja sovhoositootmise mehhaniseerimiseks, soovitusi töö normeerimise, arvestamise ja tasustamise organiseerimise alal ning paljudes muudes küsimustes.

Parteiorganisatsioonid peavad pidevalt ja asjatundlikult süvenema teadusliku uurimise asutuste töösse ja osutama abi nende ees seisvate ülesannete lahendamises. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil, NSV Liidu Rahandusministeeriumil ja V. I. Lenini nimelisel Üleliidulisel Põllumajandusteaduste Akadeemial on tarvis välja töötada teadusliku uurimise asutuste ja katsejaamade finantseerimise kord ning teaduslike töötajate töötasusüsteem selliselt, et teaduslike asutuste finantseerimine ja töötajate töötasu soodustaksid niisuguste teaduslike uurimuste tegemist, mis tõeliselt aitaksid arendada kolhoosi- ja sovhoositootmist ning viiksid teadust edasi.

NLKP Keskkomitee pleenum kohustab liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid ning NSV Liidu Kultuuriministeeriumi rakendama abinõusid maal tehtava kultuurharidusliku töö edasiseks parandamiseks, tagama populaarteaduslike, kroonika- ja dokumentaalfilmide tootmise täiustamist ja nende ulatuslikumat demonstreerimist, põllumajanduslikku tootmist käsitlevate raamatute väljaandmise laiendamist ja nende kvaliteedi tõstmist.

Seoses kõrgema kooli ja keskkooli ümberkorraldamisega ning kooli ja tootmistegevuse sidemete tugevdamisega siirduvad kolhoosidesse ja sovhoosidesse sajad tuhanded keskkooli lõpetanud noormehed ja neiud. See nõuab, et komsomol tunduvalt parandaks oma organiseerimis- ja kasvatustööd maanoorsoo hulgas. Parteiorganisatsioonid peavad pidevalt hoolitsema maal tegutsevate komsomoliorganisatsioonide kasvu ja tugevnemise eest, julgemini neid kaasa tõmbama majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö

tähtsate ülesannete lahendamisele, abistama maanoori põllumajandustehnika ning teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste tundmaõppimises, igati arendama võistlust, toetama komsomoli algatusel tekkinud patriootlikku liikumist kommunistliku töö brigaadide loomiseks kolhoosides, sovhoosides ning remondi- ja tehnikajaamades.

*

NLKP Keskkomitee septembripleenumist möödunud viie aasta jooksul on partei ära teinud suure töö põllumajanduse mahajäämuse likvideerimiseks ja järsu tõusu saavutamiseks kõigis selle harudes. Põllumajanduses saavutatud edule on õigusega uhke kogu meie nõukogude rahvas. Kuid ei tohi lubada, et see edu nõrgestaks meie tahet võitluses põllumajanduse edasiarendamise eest. Tuleb meeles pidada, et ees seisab veel määratu suur töö, et kõik tehtu on alles algus. Saavutatud edu peab olema tõukeks uuele ja veel võimsamale tõusule põllumajanduslikus tootmises, et nõukogude inimesed saaksid külluses kõrgeväärtuslikke toiduaineid ja tööstus külluses toorainet.

Kommunistliku ülesehitustöö suurejooneline programm eelolevaks seitsmeks aastaks on kutsunud esile tööliskiassi, kolhoositalurahva, intelligentsi, kogu nõukogude rahva poliitilise ja tööaktiivsuse uue võimsa tõusu. Meie maa töötajad kiidavad palavalt heaks partei poolt väljatöötatud programmi tööstuse, põllumajanduse, teaduse ja kultuuri edasiarendamiseks, rahva heaolu pidevaks tõstmiseks ning väljendavad oma kindlat tahet viia see programm ellu.

NLKP Keskkomitee pleenum kutsub partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioone üles juhtima rahvahulkade kasvavat aktiivsust, sihikindlalt kasvatama põllumajandustöötajates raugematut püüdlust sammuda edasi, uute kõrgete töötulemuste saavutamisele, igati toetama nende loovat initsiatiivi ja novaatorlust, veel ulatuslikumalt arendama sotsialistlikku võistlust kommunistliku ülesehitustöö plaanide eduka täitmise eest.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI XXI KONGRESSI RESOLUTSIOON

SELTSIMEES N. S. HRUŠTŠOVI ETTEKANDE «NSV LIIDU RAHVAMAJANDUSE ARENDAMISE KONTROLLARVUD AASTAIKS 1959—1965» PÕHJAL

VASTU VÕETUD ÜHEL HÄÄLEL 5. VEEBRUARIL 1959

Väljavõte

Põllumajanduse alal on põhiülesandeks niisuguse tootmistaseme saavutamine, mis võimaldaks täielikult rahuldada elanikkonna vajadusi toiduainete ja tööstuse vajadusi tooraine järele

ning tagada, et oleksid rahuldatud riigi kõik muud vajadused põllumajandussaaduste järele. See ülesanne tuleb lahendada esmajoones kõigi põllukultuuride saagikuse tunduva tõstmise, loomade arvu suurendamise ja ühiskarja produktiivsuse edasise tõstmise teel.

Seitseaastaku jooksul peab põllumajanduse kogutoodang suurenema 1,7-kordseks, kusjuures tähtsamate põllumajandussaaduste tootmine tuleb viia järgmise ulatuseni: teravili 10—11 miljardi puudani, suhkrupeet 76—84 miljoni tonnini, toorpuuvill 5,7—6,1 miljoni tonnini, liha (tapakaalus) 16 miljoni tonnini, piim 100—105 miljoni tonnini, kartul 147 miljoni tonnini ja köögivili niisuguse koguseni, mis täielikult rahuldaks elanikkonna vajadused.

Põllunduses jääb ka edaspidi peajooneks teravilja tootmise igakülgne suurendamine, sest teravili on kogu põllumajandusliku tootmise alus. Kolhoosides ja sovhoosides on nüüd kõik tingimused selleks, et lähematel aastatel kõikjal suurendada teraviljakultuuride keskmist hektarisaaki 3—4 tsentneri võrra. Loomakasvatuse alal on põhiülesandeks liha, piima, villa ja munade tootmise suurendamine, mis tuleb saavutada iga liiki kariloomade arvu suurendamise ja produktiivsuse tõstmise arvel ning kolhoosi- ja sovhoosifarmides linnu- ja küülikukasvatuse arendamise teel. On tarvis veel sihikindlamalt tugevdada loomakasvatuse söödabaasi, eelkõige maisi, kartuli, suhkrupeedi ning selliste valgurohkete söötade, nagu ristik, lutsern, viki ja kaera segatis, hernes, lupiin ja teised kultuurid, tootmise suurendamise teel vastavalt ühe või teise tsooni iseärasustele. On vaja suurendada soja tootmist.

Tähtsaks ülesandeks on kõigi põllumajandussaaduste kokkuostu aastaplaanide täitmine ja ületamine.

Kongress avaldab veendumust, et meie maal arenev liikumine selle eest, et ennetähtaegselt täita kontrollarvudes ettenähtud ülesanded põllumajandussaaduste tootmise, eriti liha ja teiste karjasaaduste tootmise alal, annab võimaluse mitte üksnes täita, vaid ka ületada seitsme aasta plaan niihästi ajaliselt kui ka mahu poolest. Igati väärib heakskiitu nende vabariikide, kraide ja oblastite algatus, kus on välja töötatud konkreetsed abinõud põllumajandustoodangu suurendamiseks lähematel aastatel ja on võetud kohustus tõsta 1959. aastal lihatoodang 2—3-kordseks ja veelgi suuremaks. Võetud kohustuste täitmisega annavad vabariigid, kraid, oblastid, rajoonid, kolhoosid ja sovhoosid väärilise panuse, et realiseerida eesrindlike kolhooside ja sovhooside üleskutse: lühikese ajaga Ühendriikidele järele jõuda liha ja muude põllumajandussaaduste tootmise alal iga elaniku kohta. Sealjuures tuleb iga vabariigi, krai, oblasti, iga rajooni, kolhoosi ja sovhoosi panust selle üleskutse elluviimiseks hinnata loomakasvatussaaduste tootmise järgi iga 100 ha kohta arvestatult.

Et edukalt toime tulla nende suurte ülesannetega, mis eelolevaks seitseaastakuks põllumajanduse ette seatakse, on partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid kohustatud igati tugevdama kol-

hooside ühismajapidamist, tarvitusele võtma ulatuslikke abinõusid põllumajandusliku tootmise edasiseks mehhaniseerimiseks ja elektrifitseerimiseks, paremini organiseerima tööd ning selle alusel tagama tööviljakuse tunduva tõusu ja põllumajandussaaduste omahinna alanemise. Veelgi rohkem peab kasvama sovhooside kui juhtivate sotsialistlike ettevõtete osatähtsus põllumajanduses.

Rööbiti põllumajandusliku tootmistegevuse edasise laiendamisega tuleb kolhooside, sovhooside ja tarbijate kooperatsiooni jõududega ehitada põllumajandussaaduste töötlemise ettevõtteid, igati laiendada elumajade, kultuuriasutuste ja kommunaalettevõtete ehitamist maal, teha heakorrastustöid külades. Seoses kolhooside sissetulekute kasvuga tuleb laiemalt praktiseerida mitme kolhoosi summade ühendamist elektrijaamade, teede, ehitusmaterjale tootvate ettevõtete, suurte ja hästi varustatud kolhoosidevaheliste konservitehaste, leivatööstuste ja teiste ettevõtete ehitamiseks.

NLKP XXI kongress asub seisukohal, et kõigi põllumajandusliku tootmise harude arendamise küsimused peavad ka tulevikus olema partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite, kõigi kolhoosi- ja sovhoositöötajate tähelepanu keskpunktis.

NSV LIIDU RAHVAMAJANDUSE ARENDAMISE KONTROLLARVUD AASTAIKS 1959—1965

ÜKSMEELSELT KINNITATUD NLKP XXI KONGRESSI POOLT 5. VEEBRUARIL 1959

Väljavõte

SOTSIALISTLIKU PÕLLUMAJANDUSE ARENDAMINE

Viimastel aastatel rakendatud suurte majanduslike ja poliitiliste abinõude tulemusena on saavutatud suurt edu sotsialistliku põllumajanduse arendamises. Meie sotsialistlik tööstus on põllumajanduse varustanud ajakohaste masinate ja mehhanismidega, on suurendanud mineraalväetiste ning põllumajanduslike kahjurite ja umbrohu keemiliste tõrjevahendite tootmist. Kolhoosidel ja sovhoosidel on nüüd suurearvuline ja kõrge kvalifikatsiooniga kaader. Viimase aja jooksul on üles haritud tohutud uudis- ja jäätmaade massiivid ning tunduvalt laiendatud külvipinda meie maal.

Eelseisval seitseaastakul seisab ülesanne selles, et saavutada selline põllumajandusliku tootmise kasv, mis võimaldaks rahuldada elanikkonna vajadusi tähtsamate toiduainete järele, järsult suurendada põllumajandusliku tooraine ressursse, et külluses varustada elanikkonda suures valikus ja kvaliteetsete toiduainetega ning rahuldada kõik muud riigi vajadused põllumajandussaaduste järele.

Kavandatava põllumajanduse edasiarendamise programmiga

kaasneb sotsialistlike tootmissuhete täiustamine, sotsialistliku omanduse kahe vormi — kolhoosliku ja üldrahvaliku — lähendamine. See ilmneb kolhoosikorra edasiarendamises, tootmisfondide kasvus, kolhooside jagamatute fondide suurenemises ja nende õiges kasutamises, kolhoosidevaheliste tootmissidemete laiendamises tööstus-, ehitus- ja muude majanduslike ettevõtete ühise organiseerimise, elektrijaamade, teede, niisutus- ja kuivendussüsteemide, põllumajandussaaduste töötlemise ettevõtete ja hoidlate, koolide, eriti internaatkoolide, vanadekodude, haiglate ja klubide ühise ehitamise teel.

Koos kolhoositootmise arenguga ja tingimustes, kus kolhoosid on kujunenud eesrindliku tehnikaga varustatud suurmajanditeks ning neil on kvalifitseeritud kaader, leiavad kolhoosnikute materiaalsed ja elutarbelised vajadused järjest suuremal määral rahuldamist ühismajapidamise arvel, mistõttu kolhoosnikute isiklik abimajapidamine kaotab järk-järgult oma tähtsuse.

Sovhoosid, millede tähtsus sotsialistlikus põllumajanduses on viimasel ajal tunduvalt kasvanud, hakkavad arenema kui sotsialistlikud musterettevõtted, mis näitavad kolhoosidele eeskuju maakõlvikute ja masinate paremas kasutamises, et saada maksimaalsel hulgal põllumajandussaadusi kõige väiksema vahendite kuluga ja töökuluga. Sovhooside arengusuunaks on tööliste aktiivsem kaasatõmbamine tootmise otsesele juhtimisele.

Uus etapp kolhoosikorra arendamises ja sovhooside osatähtsuse suurendamine põllumajandusliku tootmise edendamises võimaldab kiiremini luua põllumajandussaaduste külluse, mis on kommunismile ülemineku tähtsamaid eeltingimusi.

1. Aastaiks 1959—1965 nähakse ette:

— teraviljamajanduse edasine tõus, et seitseaastaku lõpuks oleks vilja kogusaak 10—11 miljardit puuda aastas;

— suurendada põhiliste tehniliste kultuuride tootmist 1965. aastaks järgmise ulatuseni: toorpuuvilla tootmine 5,7—6,1 miljoni tonnini ehk 30—40 protsendi võrra rohkem kui 1958. aastal, suhkrupeedi tootmine 76—84 miljoni tonnini ehk 40—55 protsenti rohkem, õlikultuuride seemne tootmine umbes 5,5 miljoni tonnini ehk 10 protsenti rohkem, linakiu tootmine 580 000 tonnini ehk 31 protsenti rohkem kui 1958. aastal;

— suurendada kartuli kogusaaki 1965. aastaks 147 miljoni tonnini 86 miljoni tonni asemel 1958. aastal;

— arendada köögivilja tootmist ulatuses, mis täielikult rahuldab elanikkonna vajadused;

— suurendada seitsme aasta jooksul puuvilja ja marjade tootmist vähemalt 2-kordseks ning viinamarjade tootmist vähemalt 4-kordseks;

— suurendada põhiliste loomakasvatussaaduste tootmist 1965. aastaks 1958. aastaga võrreldes järgmiselt: liha (tapakaalus) — vähemalt 16 miljoni tonnini ehk 2-kordselt; piim — 100—

105 miljoni tonnini ehk 1,7—1,8-kordselt; vill — umbes 548 000 tonnini ehk 1,7-kordselt, munad — 37 miljardi tükini ehk 1,6-kordselt.

Põllumajanduse kogutoodang suureneb 1965. aastal 1958. aastaga võrreldes 1,7-kordseks.

Eelseisval seitseaastakul tuleb järsult parandada maa kui põllumajanduses peamise tootmisvahendi kasutamist. Tuleb tagada tähtsamate põllumajandussaaduste tootmise märgatav suurendamine põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta, et ületada nende saaduste tootmist põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta Ameerika Ühendriikides.

2. Maaviljelus. Eelseisval seitseaastakul tagada põllusaaduste tootmise edasine kiire kasv. Nüüd, kus nõukogude rahvas on partei juhtimisel teinud suure töö uudis- ja jäätmaade ülesharimisel, põllumajanduse varustamisel uusima tehnikaga ja kvalifitseeritud kaadriga, kus tunduvalt on paranenud seemnemajandus ja suureneb keemiliste väetiste tootmine, on täies suuruses üles kerkinud üks tähtsam rahvamajanduslik ülesanne — tõsta kõigi põllumajanduskultuuride saagikust.

Maaviljeluse arendamise peasuunaks jääb ka eelseisval perioodil teravilja tootmise igakülgne suurendamine, sest teravili on kogu põllumajandusliku tootmise alus. Kaubavilja peamisteks tootjateks jäävad ka edaspidi Siberi, Uraali, Volgamaa ja Kasahhi NSV, samuti Ukraina NSV, Põhja-Kaukaasia ja Vene NFSV kesk-mustmullavööndi kolhoosid ja sovhoosid, kus rööbiti teraviljamajanduse arendamisega tuleb tunduvalt laiendamisele tehniliste kultuuride tootmine ja suure produktiivsusega loomakasvatus. Vene NFSV mitte-mustmullapiirkondades, samuti Valgevenemaal, Leedus, Lätis ja Eestis tuleb teravilja saagikuse ja kogusaagi tõstmise teel rahuldada kolhooside ja sovhooside oma vajadused toidu- ja söödateravilja järele.

Rööbiti teravilja tootmise suurendamisega on tarvis saavutada selle kvaliteedi tõstmine, pöörates erilist tähelepanu kõige väärtuslikuma kõvanisu, paremate tatrasortide ja kaunviljasortide kasvatamisele.

Uraali ja Siberi piirkondades, samuti Kasahhi NSV-s laiendada päevalille, õlilina ja teiste õlikultuuride kasvupinda ning tõsta tunduvalt nende saagikust. Pöörata erilist tähelepanu päevalille saagikuse tõstmisele Ukraina ja Moldaavia rajoonides, Põhja-Kaukaasias, Volgamaal ning Vene NFSV kesk-mustmullapiirkondades.

Suurte linnade ja tööstuskeskuste linnalähedastes tsoonides tuleb kartuli ja köögivilja tootmine koondada spetsialiseeritud sovhoosidesse, kasutada selleks esmajärjekorras luhtasid ja niisutatavaid maid ning kuivendatud turbasoid.

Kõigi põllumajanduslike kultuuride suured ja püsivad saagid ning kogusaakide ettenähtud suurendamine tuleb saavutada teaduslikult põhjendatud maaviljelussüsteemi juurutamisega, arvestades meie maa üksikute majanduspiirkondade ja iga majandi

olusid, põllumajandusliku tootmise edasise spetsialiseerimise ja parema paigutamise, teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste laialdatusliku kasutamise alusel. Õige põllumajandussüsteemi juurutamisele tootmisse tuleb vaadata kui suure riikliku tähtsusega ülesandele.

Eelseisval seitseaastakul tuleb igas kolhoosis ja sovhoosis sisse seada õiged külvikorrad kui majandamissüsteemi tähtis koostisosa, mis määrab tootmise suuna ja tootmisharude ratsionaalse kooskõlastamise, tagada maaharimise õige süsteem ja sordiseemne kasutamine kõigi põllumajanduslike kultuuride külvamisel.

Tuleb jätkata niisutatavate maade laiendamist puuvilla kasvatavates piirkondades, maaparandustöid loode- ja läänepiirkondades, samuti veeta ja vähese veega karjamaade veega varustamist.

1965. aastal tuleb põllumajandusele anda 31 miljonit tonni mineraalväetisi 1958. aasta 10,6 miljoni tonni asemel. Samuti on tarvis tunduvalt suurendada orgaaniliste väetiste kogumist ja nende andmist põldudele, happeste muldade lupjamise ja soolakumuldade kipsimise ulatust.

Keemiatööstuse kiirendatud arendamise tulemusena tekivad eeloleval seitseaastakul tingimused olukorra parandamiseks põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste tõrje alal, samuti keemilise umbrohutõrje alal. See on põllumajanduslike kultuuride kogusaagi suurendamise täiendavaks reserviks.

3. Loomakasvatus. Loomakasvatuses on eelseisval seitseaastakul peaülesandeks suurendada liha, piima, munade ja villa tootmist. Kui aastail 1952—1958 liha tootmine suurenes aastas keskmiselt umbes 500 000 tonni (tapakaalus), siis peab see aastail 1959—1965 moodustama üle 1 100 000 tonni, piima tootmine vastavalt 3,1 miljonit tonni ja 5,9—6,6 miljonit tonni, villatoodang — 18 000 tonni ja 33 000 tonni. Kolhoosides tuleb piimatoodangut lehma kohta suurendada vähemalt 2600 kilogrammini aastas.

Rööbiti sellega on vaja tagada kõigi loomade ja lindude arvu järsk suurenemine. Selle arvu aasta keskmine juurdekasv peab aastail 1959—1965, võrreldes keskmise juurdekasvuga aastail 1952—1958, suurenema järgmiselt: veiste arv 3,2-kordseks, sealhulgas lehmade arv 1,9-kordseks; lammaste arv 1,5-kordseks.

Esimestel aastatel suurendatakse liha tootmist peamiselt sea- ja linnukasvatuse arvel, hiljem aga, kui veiste ja lammaste arv on suurenenud, kasvab tunduvalt looma- ja lambaliha tootmine.

Loomade produktiivsuse tõstmiseks tuleb paremini organiseerida tõuaretustööd, suurendada kolhoosides ja sovhoosides tõuloomade arvu ja kasutada hea toodanguvõimega tõuloomi laialdaselt kunstlikuks seemendamiseks.

Loomakasvatuse arendamise alal kavandatud programmi eduka täitmise peamiseks tingimuseks on kindla söödabaasi loomine. On ette nähtud jagu saada söötade tootmise mahajäämisest ning tagada kõigis meie maa piirkondades loomakasvatusele küllaldane hulk mitmekesiseid ja täisväärtuslikke söötasid.

Teraviljatootmise projekteeritud suurendamine võimaldab eraldada 1965. aastal loomadele 85—90 miljonit tonni jõusööta. Samal ajal tuleb suurendada heina tootmist vähemalt kahekordseks, silo tootmist — vähemalt neljakordseks, kartulit eraldatakse loomadele söötmiseks umbes kaks korda rohkem kui 1957. aastal.

Otsustav osa söötade tootmise suurendamisel kuulub maisile. Meie maa mitmesugustes piirkondades ja suurtel pindadel maisikasvatamise kogemused on veenvalt tõestanud, et on võimalik saada vähemalt 500 tsentnerit tõlvikutega haljasmassi hektarilt. Ruutpesameetodil külvatud mais annab õige agrotehnika kasutamisel ning kõigi külvi-, hooldus- ja koristustööde mehhaniseerimise korral teiste kultuuridega võrreldes maksimaalse hulga söötühikuid hektarilt, kusjuures töökulu ja vahendite kulutused on kõige väiksemad.

Looduslike heina- ja karjamaade produktiivsus tuleb laiaulatuslike maaparandustööde läbiviimisega tõsta vähemalt poolteisekordseks.

Jõusöötade tootmist tuleb suurendada 1957. aasta 3,9 miljonilt tonnilt 18—20 miljoni tonnini, samuti on vaja tarvitusele võtta abinõud kala- ja lihatööstuse jäätmete täielikumaks ärakasutamiseks.

On tarvis ehitada tunduvalt rohkem kõige ökonoomsemaid loomakasvatushooneid, mehhaniseerida loomakasvatusfarmid, eriti veevarustus, lehmade lüpsmine ja farmisisene transport.

4. Põllumajandussaaduste kokkuost. Kokku osta 1965. aastal põhilisi põllumajandussaadusi järgmiselt:

	1965. a. (tuh. t)	1965. a. protsentides 1958. a. võrreldes
Toorpuuvill	5 700—6 100	130—140
Suhkrupeet	81 000	159
Õlikultuuride seemned	3 920	136
Kartul	11 720	174
Linakiu	530	137
Loomad ja linnud (eluskaalus)	11 050	196
Piim	40 610	184
Vill	540	172
Munad (miljardit tk.)	10	221

Nähakse ette kokku osta teravilja mõnevõrra rohem, kui oli plaaniline kokkuost 1958. aasta saagist. See tagab riigi vajaduse rahuldamise vilja alal ning võimaldab ühtlasi kolhoosides ja sovhoosides märksa rohkem teravilja kulutada liha, piima ja muude loomakasvatussaaduste tootmisele.

Põllumajandussaaduste kokkuostu planeerimine ja läbiviimine peab täielikult vastama põllumajandusliku tootmise õige paigutuse huvidele meie maa mitmesugustes piirkondades ja rajoonides,

arvestama nende looduslikke ja majandusiikke olusid ning kaasa aitama tootlike jõudude arenemisele põllumajanduses.

Põllumajandussaaduste kokkuostmise plaanide täielik ja õigeaegne täitmine näitab kõige selgemini, kas põllumajandustöötajad saavad õigesti aru üldriiklikest huvidest. On tarvis selles küsimuses ka edaspidi rangelt kinni pidada riiklikust distsipliinist, tarvitusele võtta abinõud kõigi põllumajandussaaduste iga-aastaste kokkuostuplaanide, samuti seitseaastakuks ettenähtud plaanide edukaks täitmiseks ja ületamiseks. Sealjuures tuleb tagada üleliidulisse fondi saaduste andmise ülesande tingimusteta täitmine; see fond on ette nähtud üldriiklike vajaduste õigeaegseks rahuldamiseks ja vabariikidevaheliste kohustuste täitmiseks.

5. Sovhooside arendamine. Eelseisval seitseaastakul suureneb ulatuslikult põllumajandussaaduste tootmine sovhoosides. Sovhooside kui juhtivate sotsialistlike ettevõtete osatähtsus põllumajanduses peab veelgi suurenema. Eeloleval seitseaastakul tuleb sovhoosides lõpule viia tootmishoonete ja elamute ehitamine, eriti uudismaade kasutuselevõtmise piirkondades. Nähakse ette tagada 1965. aastal 1957. aastaga võrreldes teravilja omahinna alanemine võrreldavates hindades vähemalt 30 protsendi võrra, liha omahinna alanemine 19 protsendi võrra, piima omahinna alanemine 23 protsendi võrra, villa omahinna alanemine 10 protsendi võrra ja puuvilla omahinna alanemine 20 protsendi võrra. Sovhoositootmise arendamiseks ja sovhooside kõrge rentaabluse tagamiseks tuleb tunduvalt parandada nende materiaalset ja tehnilist varustamist, täielikult rahuldada sovhooside vajadused mineraalväetiste alal. Sovhoosid spetsialiseeritakse teatud liiki saaduste tootmisele.

6. Põllumajanduse mehhaniseerimine ja elektrifitseerimine. Põllumajanduse arendamise alal aastaiks 1959—1965 ettenähtud ülesannete täitmise üheks otsustavaks tingimuseks on tootmise mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise ulatuse igakülgne suurendamine, kolhooside ja sovhooside edasine varustamine eesrindliku tehnikaga.

Seitseaastaku jooksul on ette nähtud toota põllumajandusele üle 1 miljoni traktori, ligi 400 000 teraviljakombaini ning suur hulk teisi masinaid ja seadmeid.

Tehnilise varustatuse kasv võimaldab lühendada põllumajanduslikeks töödeks kuluvat aega ja laiendada põllumajandusliku tootmise kompleksset mehhaniseerimist vastavalt meie maa mitmesuguste piirkondade oludele.

Aastail 1959—1965 omandab suure ulatuse põllumajanduse elektrifitseerimine. Nähakse ette seitseaastaku lõpuks põhiliselt lõpule viia kõigi meie maa kolhooside elektrifitseerimine, kusjuures sovhooside ning remondi- ja tehnikajaamade elektrifitseerimine viiakse lõpule tunduvalt varem. Kolhooside elektrifitseerimise alal eelseisvaks seitseaastakuks ettenähtud tööde maht on 2,5 korda suurem aastail 1952—1958 tehtud vastavate tööde

mahust. Elektrienergia tarbimine põllumajanduses kasvab seitsme aastaga umbes neljakordseks. Põllumajanduse elektrifitseerimise ülesande täitmiseks tuleb ulatuslikult rakendada kolhooside vahendeid kolhoosidevaheliste ja rajoonidevaheliste elektrijaamade ehitamiseks. Nähakse ette ka sovhooside ja kolhooside varustamist elektriga riiklike energeetikasüsteemide ja elektrijaamade elektrivõrkudest. Kolhoosid ja sovhoosid hakkavad ulatuslikumalt kasutama elektrienergiat tootmistöös.

7. Metsamajandus. Metsaressursside kasutamisel on ette nähtud arvestada nii meie maa jooksvate vajaduste täielikku rahuldamist kui ka metsade säilitamist ja uuendamist.

Rahvamajanduse ja elanikkonna kasvavaid vajadusi metsamaterjalide alal kavatsetakse rahuldada metsamaterjalide varumise ja töötlemise intensiivistamisega põhjapiirkondade, Uraali ja Siberi metsarikastes rajoonides. Metsavarumisorganisatsioonide tehnilisi vahendeid ja kaadrit tuleb kasutada metsa uuendamise tööde läbiviimiseks.

Teha metsakorraldustöid 262 miljoni hektari suurusel pindalal, külvata ja istutada metsa ning võtta tarvitusele metsa uuendamise abinõud umbes 11 miljonil hektaril. Edasilükkamatuks ülesandeks on parandada metsa liigilist koosseisu, teha töid metsa kaitsmiseks tuleohu ja kahjurite vastu.

Laiendada nende tööde ulatust, mida tehakse meie maa stepi- ja metsastepirajoonide tihedamaks metsastamiseks põllumajanduses mittekasutatavate ja harimiseks vähesobivate maade metsastamise arvel, ehitada metsades teid ja teha metsakuivendustöid.

*

Põllumajanduses, nagu kõigis teisteski rahvamajandusharudes, on praegu kerkinud esiplaanile tööviljakuse tõstmise, toodanguühiku saamiseks vajaliku töökulu ja vahendite kulu vähendamise küsimused. Seitseaastaku jooksul peab tööviljakus kolhoosides suurenema umbes kahekordseks ning sovhoosides 60—65 protsendi võrra. Iga kolhoos ja sovhoos peab saama võimalikult suurema hulga toodangut temale kinnistatud maalt, ja peale selle peab ka arukalt majandama, kasutama kõige paremini ära kõik võimalused ning rangelt kinni pidama kokkuhoiurežiimist. Just sel alusel tagatakse meil põllumajandussaaduste hindade pidev alanemine ja rahvahulkade heaolu edasine paranemine.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965 näevad ette põllumajandusliku tootmise edasise tõusu kiire tempo meie maal. Viimase viie aasta jooksul on põllumajanduses toimunud suured muutused, on loodud kõik tingimused eelseisvaks seitseaastakuks seatavate ülesannete edukaks lahendamiseks. Põllumajandustöötajate sotsialistlik võistlus ning eesrind-

like kolhooside ja sovhooside kogemused näitavad, et põllumajanduse arendamise suurte ülesannete eduka täitmise võimalus on reaalne.

* * *

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIK VABARIIK

Eesti NSV-s on ülesandeks arendada edasi põlevkivitööstust, keemiatööstust, elektrienergeetikat, masinaehitustööstust, tekstiili- ja kalatööstust, suurendada või ja liha tootmist.

Põllumajandus spetsialiseerub ka edaspidi piima-tõukarjakasvatusele, liha- ja peekoniseakasvatusele. On ette nähtud suurendada 1965. aastal 1958. aastaga võrreldes liha tootmine 1,6-kordseks, piima tootmine 1,8—1,9-kordseks, teravilja tootmine umbes 1,6—1,8-kordseks, kartuli tootmine 1,9-kordseks, köögivilja tootmine 1,7-kordseks, linakiu tootmine 1,8-kordseks.

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS, VASTU VÕETUD 25. DETSEMBRIL 1959. a.,

PÕLLUMAJANDUSE EDASIARENDAMISEST

(ABINÕUDEST NLKP XXI KONGRESSIL JA KESKKOMITEE 1958. AASTA DETSEMBRIPLEENUMIL MAAVILJELUSE EDENDAMISE NING TERAVILJA, SUHKRUPEEDI, PUUVILLA JA MUUDE TEHNILISTE KULTUURIDE, KARTULI, KÖÖGIVILJA, PUUVILJA, VIINAMARJA JA MUUDE TAIMEKASVATUSSAADUSTE TOOTMISE SUURENDAMISE KOHTA, ÜHISLOOMAKASVATUSE ARENDAMISE NING LIHA, PIIMA, VILLA, MUNADE JA MUUDE LOOMAKASVATUSSAADUSTE TOOTMISE SUURENDAMISE KOHTA, KOLHOOSI- JA SOVHOOSIKAADRI TUGEVDAMISE KOHTA, PÕLLUMAJANDUSE EDASISE MEHHANISEERIMISE, TÖÖVILJAKUSE TÕSTMISE JA TOODANGU OMAHINNA ALANDAMISE KOHTA NING KOLHOOSIDE ÜHISMAJAPIDAMISE TUGEVDAMISE JA KOLHOOSNIKUTE AINELISE ELUJÄRJE TÕSTMISE KOHTA TEHTUD OTSUSTE TÄITMISEKS.)

NLKP Keskkomitee pleenum märgib rahuldustundega, et ajavahemikku pärast NLKP XXI kongressi, mis kavandas kommunistliku ülesehitustöö grandioosse programmi, on tähistanud uued suured saavutused tööstuse ja põllumajanduse arendamises, rahva heaolu tõstmises ning Nõukogude riigi rahuarmastava välispoliitika teostamises.

Tänu kangelasliku töölisklassi jõupingutustele ületati 1959. aasta 11 kuu tööstustoodangu plaan. Tööstustoodangut anti üle plaani rohkem kui 40 miljardi rubla väärtuses. Tööstustoodang suurenes selle aja jooksul möödunud aasta vastava perioodiga võrreldes 11,3 protsenti plaanis ettenähtud 7,7 protsendi asemel. Seega näitavad seitseaastaku esimese aasta töötulemused, et meie tööstus areneb kiiremas tempos, kui see oli kavandatud seitsme aasta plaani kontrollarvudes. Edukalt viiakse ellu partei poolt välja töötatud programmi tehnilise progressi forsseerimi-

seks tööstuses ja ehitustegevuses. Ületatakse tööviljakuse suurendamise ning tööstustoodangu omahinna ja ehitustööde maksumuse alandamise plaaniülesandeid. Käesoleval aastal saavutatud edu on võimaldanud kavandada rahvamajanduse arendamise plaanis seitseaastaku teiseks aastaks tööstustoodangu niisuguse taseme, mis tunduvalt ületab varem 1960. aastaks ettenähtud kontrollarvud.

Partei XXI kongressi ja NLKP Keskkomitee 1958. aasta detsembripleenumi poolt põllumajanduses edasise tõusu saavutamiseks väljatöötatud abinõud on kutsunud esile nõukogude inimeste enneolematu tööaktiivsuse. Innustatuna NLKP kongressi otsustest, arendavad põllumajandustöötajad laialdast sotsialistlikku võistlust, et täita seitsme aasta plaani ülesanded enne tähtaega, neljaviie aastaga, ja selle eest, et lühikese ajaga Ameerika Ühendriikidele järele jõuda liha ja muude loomakasvatussaaduste tootmises iga elaniku kohta. Kolhoosid ja sovhoosid ületasid 1959. aastal suviviljakultuuride külvi plaani. Põllukultuuride üldkasvupind moodustas tänavu 196 miljonit hektarit — peaaegu 40 miljonit hektarit rohkem kui 1953. aastal. Maisi külvipind ületas 22 miljonit hektarit. Hoolimata põuast reas meie maa suurtes teraviljapiirkondades ostis riik tänavu vilja kokku küllaldaselt.

Kiires tempos areneb edasi ühisloomakasvatus. 1959. aasta 11 kuuga toodeti kolhoosides ja sovhoosides liha 32 protsenti, piima 15 protsenti, mune 25 protsenti ja villa 11 protsenti rohkem kui möödunud aasta vastaval perioodil. Ületati kõigi loomakasvatussaaduste riikliku kokkuostu plaan.

1959. aastal toodetakse meie maal piima 62 miljonit tonni, mis ületab piima kogutoodangu Ameerika Ühendriikides rohkem kui 5 miljoni tonni võrra. Võid toodeti tänavu 845 000 tonni ehk 4 kg iga elaniku kohta, mis ületab võitoodangu iga elaniku kohta Ameerika Ühendriikides, kus käesoleval aastal toodeti iga elaniku kohta arvestatult ligikaudu 3,7 kg võid.

Rõõbiti sellega, et kolhoosid ja sovhoosid suurendasid tänavu loomakasvatussaaduste tootmist ning kokkuostu korras müümist, saavutasid nad ka produktiivkarja tunduva suurenemise. Veiste arv oli 1. detsembril 1959 möödunud aasta sama ajaga võrreldes 18 protsenti suurem, sealjuures lehmade arv 13 protsenti suurem, sigade arv 19 protsenti, lammaste ja kitsede arv 5 protsenti ja kodulindude arv 33 protsenti suurem. Loomakasvatuses saavutatud tõusu otsustavaks tingimuseks oli söödabaasi tugevdamine, peamiselt maisi külvipinna laiendamise ja saagikuse suurendamise arvel.

Põllumajandus on nüüd veel paremini varustatud tehnikaga. Tehnika üleandmine kolhoosidele oli üks kolhoositootmise edasise tõusu saavutamise tähtsamaid vahendeid. Sellega loodi uusi võimalusi kolhoosikorras kätkevate eeliste realiseerimiseks, selleks, et kiiremini lahendada majanduslikke ja poliitilisi ülesandeid kolhoosiküla edasiliikumises kommunismile.

Meie partei on viimastel aastatel teinud suurt organiseerimistööd, et sotsialistliku põllumajanduse kõiki sektoreid tugevdada kogenud spetsialistide ja organiseerijate kaadriga. Kolhoosides ja sovhoosides on võrsunud palju häid juhtijaid. Kolhoosi- ja sovhoositootmise alal töötab nüüd rohkem kui 300 000 kõrgema ja kesk-eriharidusega spetsialisti. Rohkem kui pooltel kolhoosiesimeestel ja peaaegu 90 protsendil sovhoosidirektoritest on kõrgem või kesk-eriharidus.

Kuulanud ära ja arutanud läbi ettekanded Vene NFSV Ministrite Nõukogult ning Ukraina, Kasahstani, Valgevene, Usbekistani, Tadžikistani ja Aserbaidžaani Kommunistliku Partei Keskkomiteelt NLKP XXI kongressil ja NLKP Keskkomitee 1958. aasta detsembripleenumil maaviljeluse ja loomakasvatuse edendamise ning põllumajandussaaduste tootmise suurendamise kohta tehtud otsuste täitmisest, märgib NLKP Keskkomitee pleenum, et nende vabariikide parteiorganisatsioonid ning nõukogude ja põllumajandusorganid on töötanud välja ja viinud ellu abinõusid põllumajanduses edasise tõusu saavutamiseks ning seitseaastaku esimeseks aastaks antud plaaniülesannete ja võetud kohustuste täitmiseks.

Vene Föderatsiooni ja Ukraina vabariigi partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid ning kolhoosid ja sovhoosid on teinud ära märkimisväärse töö teraviljamajanduse arendamiseks ja meie maa varustamiseks viljaga ning suhkrupeedi ja muude tehniliste kultuuride tootmise laiendamiseks.

Kasahhi vabariigis, kus on rohkeid võimalusi ja reserve teravilja tootmise suurendamiseks, oli saak tänavu hea, kuid tõsiste puuduste tõttu põllumajanduse juhtimises ja organiseerimistöö madala taseme tõttu jäi saak õigeaegselt koristamata. Kasahstani KP Keskkomitee, vabariigi Ministrite Nõukogu, partei Kustanai, Koktšetavi ja Põhja-Kasahstani oblastikomitee ning nende oblastite täitevkomiteed ei organiseerinud nõuetekohaseid ettevalmistusi saagi koristamiseks, ei taganud kolhoosidele ja sovhoosidele mehhanisaatorite kaadrit, samuti koristusmasinate remonti. Vabariigi kolhoosides ja sovhoosides jäi saagi koristamisele rakendamata rohkem kui 30 000 kombaini ja 11 000 lõikusmasinat. Vabariiklikud organid ei suutnud õigesti kasutada seda suurt abi, mida riik tänavu osutas Kasahstanile mehhanisaatorite kaadri, koristustehnika ja autotranspordi näol. Kõik see tõi kaasa asjaolu, et koristustööd venisid väga pikale, lasti minna kaotsi vilja ja suurtel pindaladel jäi vili koristamata, lume alla. Vabariik jättis täitmata mitte üksnes oma kohustused, vaid isegi teravilja kokkuostu riikliku plaani.

Vene Föderatsioonis ja Valgevene vabariigis suurendati köögivilja ja kartuli tootmist, eriti spetsialiseeritud sovhoosides, mis on asutatud suurte linnade ja tööstuskeskuste ümbruskonnas.

Head edu puuvilla tootmise suurendamises on saavutanud Usbeki ja Tadžiki vabariik. Puuvilla kasvatavate rajoonide kolhoosid ja sovhoosid ületasid tänavu aastaplaani ning müüsid rii-

gile 4 669 000 tonni toorpuuvilla, mis on suurim kogus meie maa puuvillakasvatuse ajaloos.

Vene, Ukraina, Kasahhi, Usbeki, Gruusia, Aserbaidžani, Moldaavia, Tadžiki, Kirgiisi, Armeenia ja Turkmeeni vabariigi kolhoosid ning sovhoosid on saavutanud tõhusat edu viinamarja, puuvilja ja tee tootmise suurendamises.

Märkimisväärset edu on saavutatud liha tootmises. Käesoleva aasta 11 kuuga suurenes lihatoodang Vene Föderatsiooni kolhoosides ja sovhoosides 35 protsenti. Ukraina NSV-s 30 protsenti, Kasahhi NSV-s 37 protsenti, Valgevene NSV-s 31 protsenti, Usbeki NSV-s 13 protsenti, Gruusia NSV-s 9 protsenti, Aserbaidžaani NSV-s 12 protsenti, Leedu NSV-s 32 protsenti, Moldaavia NSV-s 9 protsenti, Läti NSV-s 39 protsenti, Kirgiisi NSV-s 32 protsenti, Tadžiki NSV-s 22 protsenti, Armeenia NSV-s 5 protsenti, Turkmeeni NSV-s 6 protsenti ja Eesti NSV-s 42-protsenti. Suurenenud on ka piima-, villa- ja munatoodang.

Väljapaistva võidu ühisloomakasvatuse arendamises saavutasid Rjasani oblasti töötajad parteiorganisatsiooni juhtimisel. Nad täitsid auga oma kõrge kohustuse, suurendasid lihatoodangu kolhoosides ja sovhoosides 1959. aastal 3,8-kordseks, ja müüsid üldse riigile liha kolm korda enam kui 1958. aastal. See Rjasani oblasti töötajate suurepärane saavutus kinnitab veenvalt, kui tohutuid reserve on igas kolhoosis ja sovhoosis, igas rajoonis ja igas oblastis põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks.

Üldrahvalikus võistluses seitseaastaku ülesannete ennetähtaegse täitmise eest näitavad eesrindlikud kolhoosid ja sovhoosid ning põllumajandusliku tootmise novaatorid eeskuju, kuidas oskuslikult kasutada tohutuid reserve põllu- ja karjasaaduste tootmise järsuks suurendamiseks.

Tambovi oblasti Kominterni-nimeline kolhoos, mida juhib sm. J. I. Andrejeva, täitis oma kohustuse tähtajast aasta võrra varem ning tootis põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta 171 tsentnerit liha ja 350 tsentnerit piima.

Rjasani oblasti Kirovi-nimeline kolhoos, mille esimeheks on sm. A. I. Jefremova, suurendas 1959. aastal lihatoodangu 4,5-kordseks, tootis kõlvikute iga 100 hektari kohta 173 tsentnerit liha ja müüs riigile iga 100 hektari kohta 346 tsentnerit piima.

Lvovi oblasti Ševtšenko-nimelise kolhoosi seatalitaja Jaroslav Tšiž andis käesoleva aasta 11 kuu jooksul riigile rohkem kui 560 tsentnerit sealiha ja võttis kohustuse anda 1960. aastal 1000 tsentnerit ja 1961. aastal 2500 tsentnerit sealiha.

Eriti väärtuslik selle loomakasvatuse novaatori töös on sealiha kaaluiibe-tsentneri madal omahind, mis tänavu moodustas 224 rubla. Niisuguse tulemuse saavutas sm. Tšiž tänu läbimõeldult koostatud söödaratsioonile, milles domineerivad odavad mahlakad söödad, kuna aga jõusööta kulutas ta kaaluiibe iga tsentneri kohta käesoleval aastal kõigest 2,7 tsentnerit. Sigade pidamine

sulgudeta, suurtes gruppides, ja töömahukate tööde mehhaniseerimine võimaldasid järsult vähendada tööjõukulu.

Omski oblasti sovhoosi «Pobeditel» seatalitaja Tatjana Perešivko nuumas 11 kuuga 2076 siga ja andis riigile 1972 tsentnerit sealiha.

Kalinini oblasti sovhoosi «Bolševik» seatalitaja Valentina Belova kohustus kasvatama tänavu 1500 siga ja andma riigile 1200 tsentnerit sealiha. Ta täitis oma kohustuse.

Anton Bartulis, Läti NSV «Katenieki» sovhoosi seatalitaja, nuumas 2014 siga ja andis riigile 2000 tsentnerit sealiha. Ta kohustus nuumama tuleval aastal 3000 siga ja andma riigile sealiha vähemalt 3000 tsentnerit.

Harkovi oblasti «Borki» sovhoosi linnutalitaja Veera Sidora talitab 1959. aastal üksinda 6000 munejat kana ja on saanud nendelt miljon muna. Ta kohustus talitama 1960. aastal 12 000 kana ja saama kaks miljonit muna.

Nimekas lüpsja Rjasani oblasti kolhoosist «Fundament Sotsializma», kahekordne sotsialistliku töö kangelane Praskovja Kovrova sai tänavu igalt lehmalt keskmiselt 8259 kg piima.

Stalingradi oblasti «Krasnoje Sormovo» kolhoosi lüpsja Veera Rõbatšok sai käesoleva aasta 11,5 kuuga igalt lehmalt 5100 kg piima. Valentina Gaganova eeskuju järgides andis ta temale kinnistatud suure piimaanniga lehmade grupi üle teisele lüpsjale, endale aga võttis vähese produktiivsusega lehmade grupi ja kohustus saama igalt lehmalt vähemalt 6000 kg piima aastas.

Stavropoli krai Stalini-nimelise kolhoosi vanemlambur Ivan Malašenko saavutas uttede intensiivsema poegimise ja sai aastail 1958—1959 igalt 100 utelt 374 talle. Villa sai ta oma karja igalt lambalt keskmiselt 10 kg aastas.

Tuntud mehhanisaatorid Nikolai Manukovski ja Aleksander Gitalov, kes on saavutanud suurt edu maisi ja muude kultuuride kasvatamise mehhaniseerimises, algatasid kõigi kolhoositootmise harude komplekssе mehhaniseerimise.

Suur tähtsus on silmapaistval edul, mida puuvilla kasvatamisel on saavutanud mehhanisaatorid Valentin Tjupko, Tursunoi Ahhunova, Melikuzõ Umurzakov, Samad Kurbanov, Abubakir Balabajev ja teised.

Noor mehhanisaator Tursunoi Ahhunova Taškendi oblasti Kirovi-nimelisest kolhoosist kogus tänavu puuvillakoristusmasinaga 210 tonni toorpuuvilla. Ta kohustus harima 1960. aastal oma mehhanisaatorite brigaadiga 100 hektarit puuvilla külvist kuni koristustöödeni masinate abil, kõplaid kasutamata. Tema brigaad kohustus saama 1960. aastal 50 tsentnerilt toorpuuvilla igalt hektarilt, seega 100 hektarilt kokku 500 tonni.

Paljud rajoonid, kolhoosid, sovhoosid ja tootmisnovaatorid on saavutanud rikkaliku maisisaagi suurtel pindaladel. Krasnojarski krai Jermakovskoje, Karatuzi, Kuragino, Krasnoturanski, Rõbinski, Sajaani ja Minussinski rajoonis oli maisi haljasmassi hektarisaak

rohkem kui 300 tsentnerit. Mehhanisaatorid N. Filippov ja N. Mjahkih Minussinski rajooni Stalini-nimelisest kolhoosist said N. Manukovskiga võisteldes käesoleval aastal käsitsitööd tegemata 153 hektari suurusel pindalal maisi haljasmassi üle 600 tsentneri hektarilt, kuna aga Jermakovskoje rajooni, Stalini-nimelise kolhoosi lülivanem M. Seleznjov kogus luhauudismaa 110 hektaril 1300 tsentnerit maisi haljasmassi iga hektari kohta.

Ternopoli oblastis oli maisi keskmiseks hektarisaagiks 40 tsentnerit teri 38 000 hektari suurusel pindalal, kuna rohkem kui 100 000 hektaril koguti hektarisaagiks 550 tsentnerit haljasmassi koos tõlvikutega. Pjotr Motruki lüli Zaleštšiki rajooni kolhoosist «800 Aastat Moskvat» kogus 15 hektaril 221 tsentnerit maisiteri ja 65 hektaril 1460 tsentnerit haljasmassi koos tõlvikutega igalt hektarilt. Jevgenia Dolinjuki lüli Melnitsa-Podolskaja rajooni Stalini-nimelisest kolhoosist sai 1605 tsentnerit maisi haljasmassi igalt hektarilt 105 hektari suurusel kasvupinnal ja 223 tsentnerit teri iga hektari kohta 20 hektari suurusel pinnal.

Kõigis vabariikides, kraides ja oblastites on tuhandeid tootmisnovaatoreid, kes näitavad kõigis põllumajandusharudes kõrge tööviljakuse eeskuju. See innustab kõiki põllumajandustöötajaid uutele saavutustele võitluses põllumajanduse edasiarendamise eest, põllu- ja karjasaaduste külluse eest meie maal.

Eesrindlike kolhooside ja sovhooside ning tootmisnovaatorite kogemused ja nende saavutused põllumajandussaaduste toodangu suurendamises on kindlaks tunnistuseks, et seitseaastaku ülesanded ja kohustused nende ennetähtaegseks täitmiseks on edukalt realiseeritavad iga kolhoosi ja sovhoosi, iga oblasti ja vabariigi poolt.

Konstateerides vabariikide, oblastite, eesrindlike rajoonide, kolhooside, sovhooside ja tootmisnovaatorite märkimisväärseid saavutusi, juhib NLKP Keskkomitee pleenum ühtlasi tähelepanu sellele, et paljudes oblastites, rajoonides, kolhoosides ja sovhoosides ei kasutatud täielikult ära reserve ja võimalusi põllumajandussaaduste toodangu suurendamiseks ning nad jäävad maha endale võetud kohustuste täitmisega.

Kuigi kogu meie maal loomakasvatussaaduste toodang suurenes, ei olnud reas vabariikides, kraides ja oblastites tänavu tõus küllaldane. 1959. aasta 11 kuu jooksul suurenes möödunud aasta sama perioodiga võrreldes lihatoodang Turkmeeni NSV kolhoosides ja sovhoosides kõigest 6 protsenti, Armeenia NSV-s 5 protsenti ja Tomski oblastis 5 protsenti, kuna aga Novosibirski ja Brjanski oblasti kolhoosides ja sovhoosides lihatoodang koguni vähenes möödunud aastaga võrreldes.

Peamiseks puuduseks põllumajanduse arendamisel paljudes oblastites, kraides ja vabariikides on kolhooside ja sovhooside majandusliku tegevuse taseme suur erinevus. Rööbiti eesrindlike kolhooside ja sovhoosidega, mis arendavad ühismajapidamist kõrgel tasemel ja pidevalt suurendavad põllumajandussaaduste toot-

mist, on veel palju majanduslikult nõrku kolhoose ja sovhoose, mis jäävad märksa maha eesrindlikest, annavad vähe toodangut iga 100 hektari kohta. Sageli on kolhoosidel, sovhoosidel ja tervetel rajoonidel, mis asuvad kõrvuti ja omavad ühesuguseid tingimusi, suuri vahesid põllumajanduskultuuride saagikuses, loomakasvatuse produktiivsuses, tööjõukulu ja toodangu omahinna suhtes.

Nüüd, kus aktuaalselt on päevakorda tõusnud ülesanne luua meie maal põllumajandussaaduste küllus, omandab majanduslikult nõrkade kolhooside viimine eesrindlike tasemele erakordselt suure tähtsuse. On tarvis maksimaalselt suurendada toodangut igas kolhoosis ja sovhoosis, eranditult kõigis rajoonides, oblastites, kraides ja vabariikides. Selle otsustavaks eeltingimuseks on mahajäänud kolhooside ja sovhooside tugevdamine kogenud, kvalifitseeritud kaadriga, kes on suuteline asja organiseerima ning tagama maaviljelus- ja loomakasvatuskultuuri järsu tõusu.

Eesrindlike kolhooside ja sovhooside kogemused kinnitavad veenvalt, et maaviljelus- ja loomakasvatuskultuur sõltub eelkõige oskuslikust tootmise organiseerimisest, olemasolevate reservide maksimaalsest ärakasutamisest ja teaduse saavutuste ning eesrindliku praktika ulatuslikust rakendamisest. Ometi esineb rohkesti seda, et jämedalt rikutakse põllumajandusliku tootmise elementaarseid nõudeid: ei peeta kinni külvitähtaegadest, kasutatakse halvasti kohalikke väetisi, mulda haritakse puudulikult, koristustöödel lastakse venida pikale, ei koristata õigeaegselt põldudelt põhku, süstemaatiliselt ei täideta kesa- ja sügiskünni plaani.

Veel ei ole lahti saadud maa ebaperemehelikust kasutamisest. Reas Vene NFSV oblastites (Vologda, Novgorodi, Pihkva ja mõned teised), Läti NSV-s ja Eesti NSV-s on mitte üksnes taastamata hooletusse jäetud põllumajanduslikke kõlvikuid, vaid koguni kahaneb veelgi põllumaa ja külvipind.

Paljudes kolhoosides ja sovhoosides on ebarahuldavalt organiseeritud karja, eriti veisekarja taastootmine; lehmade arv farmides suureneb aeglaselt, mille tagajärjel nende hulk põllumajanduskõlvikute iga 100 ha kohta on äärmiselt väike. Lipetski, Kemerovo, Põhja-Kasahstani ja mõnede teiste oblastite ning Stavropoli krai kolhoosidel ja sovhoosidel on kõigest 2—4 lehma kõlvikute iga 100 hektari kohta.

Aeglaselt areneb ühisloomakasvatus Gruusia, Aserbaidžaani, Kirgiisi ja Tadžiki liiduvabariigi kolhoosides ning sovhoosides.

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et paljud sovhooside, kolhooside ja põllumajandusorganite juhid alahindavad tõuaretuse ja loomade kunstliku seemendamise tähtsust kolhoosi- ja sovhoosikarja kiire ning tõhusa tõuparanduse seisukohalt.

Reas oblastites, kraides ja vabariikides ei ole veel täielikult lahendatud tugeva söödabaasi rajamise ülesanne. See on seletatav asjaoluga, et mõned kolhooside ja sovhooside juhid endiselt alahindavad maisi tähtsust ühiskarja varustamisel söödaga, seda

kultuuri kasvatatakse madalal agrotehnilisel tasemel ja kogutakse kehva saaki. Paljudes kolhoosides ja sovhoosides koristatakse maisi suurtel pindaladel enne piimvahaküpsete tõlvikute tekkimist, mille tõttu jääb saamata suur hulk võimalikku saaki ja silo toiteväärtus väheneb.

Suuri reserve liha-, piima-, villa- ja munatoodangu tunduvaks tõstmiseks on uudismaapiirkondadel, kuid enamikus nende piirkondade kolhoosides ja sovhoosides edeneb loomakasvatus veel aeglaselt.

Põllumajanduses tööviljakuse edasise tõstmise tähtsaks tingimuseks on ulatuslik kompleksne mehhaniseerimine. Kuid traktori- ja põllutöömasinatööstus, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ning teadusliku uurimise instituudid lahendavad loiult põllumajandusliku tootmise komplekssе mehhaniseerimise ülesandeid. Stalingradi, Lipetski, Kalinini, Gruusia, Rjasani, Voroneži, Taškendi ja Zaporožje rahvamajanduse nõukogu tehased, konstrueerimis- ja teadusliku uurimise organisatsioonid ei täitnud ülesannet töötada välja ja võtta tootmisele täiuslikumat tehnikat — kiiremaid traktoreid, samuti rippmasinaid ja -inventari, isesõitvaid šassiisid, kartulikoristuskombaine ja muid masinaid, mis on vajalikud töömahukate tööde edasiseks mehhaniseerimiseks ning vananenud, vähese tootlikkusega põllumajandustehnika asendamiseks.

Ei ole kõrvaldatud suuri puudusi traktorite, autode ja põllutöömasinate tagavaraosade, kummitoodete ja eriti rattakummide tootmise ning kaubastamise organiseerimises. Novosibirski, Rostovi, Pensa, Brjanski, Dnepropetrovski ja Vinnitsa rahvamajanduse nõukogu ettevõtted ei täitnud tagavaraosade tootmise plaani.

V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste Akadeemia, liiduvabariikide põllumajandusteaduste akadeemiad ning paljud teadusliku uurimise ja õppeinstituudid töötavad nõrgalt läbi põllumajanduse arendamise tähtsamaid teoreetilisi probleeme, korraldavad aeglaselt ümber oma tööd, ei ole veel küllaldaselt seotud tootmistegevusega. Teaduslike asutuste töö on korraldatud nii, et paljud teaduslikud töötajad ei vastuta oma teaduslike uurimuste ja soovituste tootmisserakendamise eest. Tihtipeale ei ole põllumajanduslikud katsejaamad, teaduslikud asutused ja õppeasutused kolhoosidele ning sovhoosidele eeskujuks, sest nende tootmisalased tulemused on halvemad kui naabruses olevatel majanditel.

NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et puudused maaviljeluse ja loomakasvatuse arendamises on suurel määral seletatavad sellega, et paljud kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid ei tee küllaldast organiseerimistööd, suhtuvad sageli vanaviisi kolhooside ja sovhooside juhtimisse. Selle asemel et olla tootmise organiseerijateks, sihikindlalt rakendada praktikas kõike uut ja eesrindlikku, piirduvad nad partei ürituste formaalse heakskiitmise ja üldsõnaliste üleskutsetega, lepivad puudustega, ei avalda olulist mõju olukorrale kolhoosides ja sovhoosides.

Meie maal on nüüd loodud kõik vajalikud tingimused edasise võimsa tõusu saavutamiseks kõigis põllumajandusharudes. Üha suurema ulatuse ja hoo võtab eesrindlike kolhooside ja sovhooside algatatud ning üldrahvalikuks saanud liikumine selle eest, et lähematel aastatel Ameerika Ühendriikidele järele jõuda ja nendest mööda minna liha, piima ja või tootmises iga elaniku kohta. Vabariikides, kraides ja oblastites arenev sotsialistlik võistlus näitab, et seitseaastaku ülesanded põllumajanduse arendamise alal on täidetavad enne tähtaega.

NLKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Kiita heaks abinõud maaviljeluse ja loomakasvatuse edendamiseks ja põllumajandussaaduste toodangu suurendamiseks ning kohustused seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegseks täitmiseks, mis on ära toodud Vene NFSV Ministrite Nõukogu ettekandes (sm. Poljanski), Ukraina KP Keskkomitee ettekandes (sm. Podgornõi), Kasahstani KP Keskkomitee ettekandes (sm. Beljajev), Valgevene KP Keskkomitee ettekandes (sm. Mazurov), Usbekistani KP Keskkomitee ettekandes (sm. Rašidov), Tadžikistani KP Keskkomitee ettekandes (sm. Uldžabajev) ja Aserbaidžani KP Keskkomitee ettekandes (sm. Ahhundov).

Teha mainitud vabariikide partei- ja nõukogude organitele ülesandeks koondada parteiorganisatsioonide ja kõigi põllumajandustöötajate jõupingutused nende abinõude tegelikule teostamisele, mis NLKP Keskkomitee pleenumil välja töötati ja heaks kiideti, selleks et viia ellu NLKP XXI kongressi otsused põllumajanduse edasiarendamise kohta.

2. Teha liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteedele, vabariikide ministrite nõukogudele ning kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteedele ülesandeks töötada seitseaastaku esimesel aastal saavutatud tulemusi arvesse võttes iga rajooni, kolhoosi ja sovhoosi osas välja abinõud seitseaastaku ülesannete ennetähtaegseks täitmiseks, teravilja, suhkrupeedi, puuvilla ja teiste tehniliste kultuuride, kartuli, köögivilja, puuvilja, viinamarjade ja muude taimekasvatussaaduste tootmise suurendamiseks; ühisloomakasvatuse arendamiseks ning liha, piima, villa ja munade tootmise suurendamiseks; tööviljakuse tõstmiseks ja toodangu omahinna alandamiseks. Need abinõud tuleb välja töötada spetsialistide, tootmisnovaatorite, kolhoosi- ja sovhoosiaktiivi laialdasel osavõtul ning läbi arutada kolhoosnikute ja sovhoositööliste koosolekutel, partei rajooni-, oblasti- ja kraikomiteede pleenumitel; pärast üldistamist esitavad liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed need NLKP Keskkomiteele.

Iga kolhoosi, sovhoosi ja rajooni osas vastavate abinõude väljatöötamisel tuleb pidada peaülesandeks põllumajandussaaduste tootmise suurendamise reservide väljaselgitamist ja mobiliseerimist. Tuginedes eesrindlike majandite ja tootmisnovaatorite kogemustele, teaduse saavutustele, on vaja ette näha tehnika parem

ärakasutamine, progressiivsete võtete rakendamine maaviljeluses ja loomakasvatuses, et tagada tööviljakuse pidev kasv, toodanguühiku kohta kulutatava raha ja töö hulga vähenemine ning sellel alusel seitseaastaku ülesannete ennetähtaegne täitmine igas majandis. Erilist tähelepanu tuleb pöörata põllumajandussaaduste tootmise suurendamise ülesannete ennetähtaegsele täitmisele 1960. aastal — seitseaastaku teisel aastal.

Sedamööda, kuidas põllumajanduslikus tootmises suureneb mehhaniseerimise ulatus, tõuseb kolhoosnikute kvalifikatsioon ja paraneb töö organiseerimine, tuleb kolhoosides süstemaatiliselt revideerida töönorme ja tööhindeid ning kehtestada nende asemele progressiivsemad, nagu seda tehakse tööstusettevõtetes. See tagab tööviljakuse pideva kasvu, ühismajandi laiendatud taastootmiseks ja kolhoosnikute ainelise elujärje parandamiseks vajaliku akumulatsiooni suurenemise.

Põllumajandussaaduste tootmise kasv ja nende omahinna alanemine toob kaasa kolhooside ja kolhoosnikute sissetuleku suurenemise ja võimaldab alandada nende saaduste jaemüügihindu, mis avaldab soodsat mõju kogu nõukogude rahva elatustaseme edasisele tõusule. Sealjuures ei tohi kolhoosniku töötasu ületada antud rajooni või oblasti töölise palka. Töölised ja kolhoosnikud, kes loovad ühise tööga meie maa ainelisi rikkusi, peavad oma heaolu tõstmises teineteisega sammu pidama.

3. Pidada kohalike partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite, kolhooside ja sovhooside väga tähtsaks ülesandeks suurendada teravilja tootmine vähemalt 10—11 miljardi puudani aastas, et luua reaalsed võimalused stabiilsemate kaubavilja ressursside moodustamiseks.

Selleks tuleb laiendada teravilja kasvupinda uute maade kasutuselevõtmisega, puhaskesa asendamisega kultuuridega kesaga niiskes tsoonis, samuti külvipinna struktuuri revideerimisega selleks, et asendada vähese saagikusega kultuurid saagirikkamatega ning laiendada maisi kasvupinda.

Tõsta resoluutselt maaviljeluskultuuri kõigis kolhoosides ja sovhoosides, pidada rangelt kinni kõigi põllutööde läbiviimise tähtaegadest ja kvaliteedinõuetest, koguda rohkem ja kasutada paremini kohalikke väetisi, kasutada külvil üksnes sordiseemet ning saavutada sel alusel saagikuse suurenemine ja teravilja kogusaagi stabiilsus.

4. Teha liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ja ministrite nõukogudele, NLKP oblasti- ja kraikomiteedele, oblastite (kraide) täitevkomiteedele kohustuseks tarvitusele võtta abinõud suhkrupeedi, puuvilla, kiulina ja teiste tehniliste kultuuride külvipinna laiendamiseks ja saagikuse suurendamiseks.

Tõsta kartuli ja köögivilja tootmine ulatuseni, mis tagab meie maa vajaduste täieliku rahuldamise, laiendades igati nende kultuuride tootmist varem loodud spetsialiseeritud sovhoosides ja asutades linnade ja tööstuskeskuste läheduses uusi sovhoose.

Põhja-Kaukaasia ja Taga-Kaukaasia, Ukraina, Moldaavia ja Kesk-Aasia piirkondades, kus on soodsad looduslikud tingimused, tuleb ette näha spetsialiseeritud sovhooside organiseerimine või üksikute kolhooside spetsialiseerimine puuvilja, marjade ja viinamarjade kasvatamisele.

NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee peab välja töötama ning esitama NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule abinõud, mis võimaldavad suurendada väetiste ja mürkkemikaalide tootmist aiandusele ja viinamarjakasvatusele, samuti traadi tootmist viinamarjaistandike jaoks.

5. Kiita heaks Usbeki NSV, Tadžiki NSV, Kirgiisi NSV, Turkmeeni NSV, Aserbaidžani NSV, Gruusia NSV ja Ukraina NSV kommunistlike parteide keskkomiteede ja ministrite nõukogude ning Vene NFSV Ministrite Nõukogu ettepanekud toorpuuvilla, teelehtede, kõrvitsaliste, viinamarjade, puuvilja ja villa tootmise omahinna alandamiseks kolhoosides, samuti nende ettepanekud kolhooside poolt riigile müüdavate mõnede põllumajandussaaduste kokkuostuhindade alandamiseks ning nende lähendamiseks sovhoositoodangu riigile andmise hindadele, mis võimaldab edaspidi alandada rahvatarbekaupade riiklikke jaemüügihindu ning parandada sellega veelgi nõukogude rahva ainelist elujärge.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Rahandusministeeriumile ülesandeks töötada kokkuleppel liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedega ja ministrite nõukogudega kolme kuu jooksul välja ning esitada NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud selles küsimuses.

6. Teha liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele, partei krai- ja oblastikomiteedele, vabariikide ministrite nõukogudele, kraide ja oblastite täitevkomiteedele ülesandeks välja töötada ja ellu viia abinõud ühisloomakasvatuse edasiarendamiseks, iga liiki produktiivloomade ja -lindude arvu järsuks suurendamiseks kolhoosi- ja sovhoosifarmides, tugeva söödabaasi loomiseks, loomade tõulisuse parandamiseks ja produktiivsuse tõstmiseks, kunstliku seemendamise laialdasemaks kasutamiseks, uute progressiivsete meetodite rakendamiseks loomakasvatuses, selleks et suurendada liha, piima, või, villa, munade ja teiste saaduste tootmist põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta ning tunduvalt alandada nende omahinda.

Selleks on tarvis: luua spetsialiseeritud farme ja brigaade, kes hakkavad tootma veiseliha riigile müümiseks; organiseerida nendes farmides ja brigaadides loomade intensiivne lauda- ja karjamaanuum, et saavutada veiste kõrge rammusus ning müüa riigile veiseid eluskaaluga vähemalt 325—375 kilogrammi;

laiendada riiklike, sovhooside, kolhooside ja kolhoosidevaheliste nuumamispunktide võrku suhkruvabrikute ja toiduainetetööstuse muude ettevõtete läheduses;

organiseerida sovhoosides ja spetsialiseeritud nuumamajandi-

tes riigi poolt kokkuostetavate loomade üleskasvatamine ning lauda- ja karjamaanuum.

Maal arenev sotsialistlik võistlus annab veendumuse, et seitsme aasta plaanis fikseeritud ülesanne — toota liha 16 miljonit tonni — täidetakse enne tähtaega, 1963. aastal. Selleks, et Ameerika Ühendriikidele järele jõuda lihatoodangu poolest iga elaniku kohta, on tarvis 20—21 miljonit tonni liha. NLKP Keskkomitee pleenum kutsub kõiki põllumajandustöötajaid üles 4—5 miljoni tonni liha tootmisele lisaks seitsme aasta plaani ülesandele — sotsialistlikus võistluses võetavate kohustuste täitmise korras.

7. NLKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et partei XXI kongressi poolt põllumajanduse edasiarendamiseks seatud ülesannete edukaks täitmiseks on eelkõige tarvis tagada pidevat tehnilist progressi mehhaniseerimises ja elektrifitseerimises, kiiremas tempos varustada kolhoose ja sovhoose uue tehnikaga tootmisprotsesside komplekssе mehhaniseerimise jaoks ning selle alusel märksa kiirendada põllumajandustöid, tõsta üldist maaviljeluskultuuri, saavutada tööviljakuse uus tõus ja toodangu omahinna alanemine.

Tähtsamaks suunaks põllumajandusliku tootmise edasisel mehhaniseerimisel peab lähematel aastatel olema traktorite ja põhiliste põllutöömasinate töökiiruse suurendamine, selleks uut tüüpi traktorite ning põllutöömasinate ja -riistade loomine, kolhooside ja sovhooside varustamine masinate ja mehhanismidega nende protsesside jaoks, mis on maha jäänud põllumajandusliku tootmise üldisest mehhaniseerimisest (viljapuhastus, peale- ja mahalaadimistööd, puuvilla, peedi ja kartuli koristamine, loomakasvatusfarmide kompleksne mehhaniseerimine, majandite sisetransport, tööde mehhaniseerimine aianduses ja viinamarjakasvatuses jt.).

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikul Automatiseerimis- ja Masinaehituskomiteel ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil tuleb koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega välja töötada abinõud traktori- ja põllutöömasinatööstuse konstrueerimis- ja eksperimentaalbaasi edasiarendamiseks ning kuu aja jooksul esitada need NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

Kohustada NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteed tagama traktorite, masinate ja mehhanismide tootmine ning põllumajandusele andmine ulatuses, mis garanteerib kõigi põllumajandusharude komplekssе mehhaniseerimise tehnoloogiliste kaartide alusel, eelkõige kevadkülvi läbiviimiseks 5—6 tööpäevaga ja teravilja koristamiseks 10—12 tööpäevaga.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks esitada kuu aja jooksul NLKP Keskkomiteele ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud selles küsimuses.

8. Pidada põllumajandusteaduse tähtsamaks ülesandeks arendada teoreetilisi uurimusi bioloogia, füüsika, keemia ja piirnevate

teadusalade uusimate saavutuste täielikuma ärakasutamise alusel, mis tagavad tootlike jõudude kasvu ja pideva tehnilise progressi põllumajanduses.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, V. I. Lenini nimelist Üleliidulist Põllumajandusteaduste Akadeemiat, põllumajandusalaseid teadusliku uurimise ja õppeasutusi igati laiendama ja tugevdama sidemeid tootjatega, tõstma spetsialistide ettevalmistuse taset, suurendama praktilist abi kolhoosidele ja sovhoosidele maaviljelus- ja loomakasvatuskultuuri tõstmiseks, majandamise uute progressiivsete võtete ja meetodite üldistamiseks ning laialdaseks rakendamiseks, mis võimaldavad kiiremini edendada ökonoomikat ja suurendada põllumajandussaaduste tootmist kõlvikute iga 100 hektari kohta, sealjuures tööjõudu ja vahendeid minimaaselt kulutades.

9. Pleenum märgib, et viimasel ajal on maal ulatuslikult arenenud kolhoosidevahelised sidemed, on tekkinud palju ehitusorganisatsioone, rajatakse ehitusmaterjalide tootmise, elektrijaamade, teede, internaatkoolide, haiglate ja lasteasutuste ehitamise, põllumajandussaaduste töötlemise ja karja nuumamise ettevõtteid.

Abinõud kolhoosikorra edasiarendamiseks, masina- ja traktorijaamade reorganiseerimine ja tehnika müümine kolhoosidele ning varumissüsteemi muutmine on loonud uusi tingimusi kolhooside ühismajapidamise edasiarendamiseks, tööviljakuse suurendamiseks ja toodangu omahinna alandamiseks ning sel alusel kolhoosnikute elujärje ja kultuuritaseme tõstmiseks.

Ühismajapidamise arendamisel saavutatud tasemest lähtudes on otstarbekas suurendada, kolhoosnikute üldkoosolekute otsusel, eraldisi kolhooside rahalistest sissetulekutest jagamatutesse fondidesse. Jagamatute fondide rahalised vahendid suunata esmajoones traktorite, põllutöömasinate ja -inventari soetamisele, majapidamishoonete ehitamisele, niisutus- ja maaparandusobjektide ning teede rajamisele, põhivahendite kapitaalremondile ja muudeks üritusteks, mis tagavad kolhoosi kiire majandusliku tõusu, tööviljakuse ning majandi kaubatoodangu ja sissetuleku kasvu, samuti kolhoosnikute jaoks majade ehitamisele, mis kuuluvad väljaostmisele järelmaksu korras. Eraldada vahendeid jagamatutest fondidest, et luua kolhoosidevahelisi fonde ehitusmaterjalide tootmise ettevõtete ja põllumajandusliku tooraine töötlemise käitiste ehitamiseks, teede rajamiseks, internaatkoolide, haiglate, kultuurimajade ja muude kolhoosidevahelise tähtsusega objektide ehitamiseks.

Jagamatutesse fondidesse eraldiste kindlaksmääramisel arvestada vajadust tagada kolhoosile lähemateks aastateks oma käibevahendid normaalse tootmistegevuse jaoks, samuti silmas pidada kolhoosnikute materiaalset huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Põllumajandusliku tootmise arenemisega, kolhooside ühistulu

suurendamisega ja kolhoosnikute heaolu parandamisega kaasneb ulatuslik ehitustegevus maal.

On vaja, et projekteerimisorganisatsioonid hakkaksid nüüd koostama ülerajoonilisi ja majandisiseseid planeerimisskeeme. Nendes skeemides tuleb ette näha põllumajandusliku tootmise arendamise ja spetsialiseerimise perspektiive, majapidamis- ja ühiskondlike hoonete ning elamumassiivide ratsionaalset paigutust, elektrifitseerimist, veevarustust, teedeehitust ja sidet ning kolhooside ja sovhooside asulate edasiarendamist.

Kohalikel partei- ja nõukogude organitel tuleb tugevdada kontrolli ehitustegevuse üle ning osutada kolhoosidele ja sovhoosidele abi seadmete soetamisel kohalike ehitusmaterjalide, -toodete ja -konstruktsioonide tootmise organiseerimiseks ning kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide tugevdamiseks.

NSV Liidu Riiklikul Ehituskomiteel ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil töötada välja kolhooside ja sovhooside jaoks maksimaalselt ökonoomsed majapidamishoonete, kultuuri- ja kommunaalobjektide ning elamute tüüpprojektid, pidades silmas monteeritava raudbetoonsõrestiku ja kohalike ehitusmaterjalide kasutamist ning arvestades piirkondlikke tingimusi, ja tõhustada kontrolli maal arendatava ehitustegevuse kvaliteedi üle.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel ette näha rahvamajanduse arendamise aastaplaanides, et toodetaks ning kolhoosidele ja sovhoosidele antaks ehitustegevuse jaoks mehhanisme, ehitusmasinaid, seadmeid ehitusmaterjalide ja -detailide tootmiseks, tõste- ja transpordivahendeid ning rippinventari kolhoosides ja sovhoosides oleva põllutöömasinapargi jaoks, torusid, sanitaartehnilisi seadmeid, metsamaterjali, tsementi, eterniiti, naelu, klaasi ja rauatooteid.

Põllumajanduse edendamise ülesanded nõuavad kolhooside juhtimise organisatsiooniliste vormide muutmist kolhoosidemokraatia edasiarendamise suunas. Mõned partei-, nõukogude ja põllumajandusala töötajad peavad soovitavaks luua kolhoosidevahelisi ühendusi — liitusid rajoonides, oblastites ja vabariikides, kusjuures samaaegselt korraldataks ümber põllumajandusorganite töö.

Teha NLKP Keskkomitee Presiidiumile ülesandeks uurida ja arutada neid küsimusi.

10. NLKP Keskkomitee pleenum teeb liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteedele ning partei-algorganisatsioonidele kohustuseks tõsta veelgi massides tehtava organiseerimis- ja poliitilise töö taset, suunata kommunistide, kommunistlike noorte, kolhoosnikute, tööliste ja kõigi põllumajandustöötajate jõupingutused seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegsele täitmisele, nende kohustuste tingimusteta realiseerimisele, mis on võetud teravilja, tehniliste kultuuride, liha, piima, köögivilja, kartuli ja teiste saaduste tootmise ning riigile müümise alal.

Väga tähtis on laiaulatuslikult arendada elanikkonna hulgas tehtavat massilist poliitilist tööd ja tõsta selle taset. Parteiorganisatsioonid on kohustatud täiustama kogu seda tööd, mida tehakse selleks, et kasvatada põllumajandustöötajais kommunistlikku suhtumist töösse ja veelgi tõsta nende teadlikkust, aktiivsust ja distsipliini, jagu saada mineviku iganditest inimeste teadvuses.

Teha kohalikele parteiorganitele, kolhooside ja sovhooside partei-algorganisatsioonidele ülesandeks ära kasutada kõik elanikkonna hulgas tehtava massilise poliitilise töö vahendid ja vormid ning saavutada, et iga kolhoosnik ja sovhoositööline, kõik põllumajandustöötajad selgesti ja sügavalt aru saaksid oma osast ja kohast nõukogude rahva ühises võitluses NLKP XXI kongressi ja NLKP Keskkomitee pleenumite otsuste tegeliku elluviimise eest ning seitsme aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest.

11. Et tõsta partei-algorganisatsioonide vastutust sovhooside tootmistegevuse eest, laiendada NLKP Keskkomitee poolt 26. juunil 1959 ettevõtetes majandusliku tegevuse kontrollimise komisjonide loomise kohta vastuvõetud otsust ka sovhooside partei-algorganisatsioonidele.

12. Pidada ka edaspidi liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede üheks peamiseks ülesandeks veelgi parandada kaadri valikut, paigutust ja kasvatust, igati tugevdada kolhoose ja sovhoose kvalifitseeritud töötajatega, energiliste ja oskuslike organiseerijatega, kes on võimelised masse ühte koondama, organiseerima ja mobiliseerima nende konkreetsete ülesannete edukale täitmisele, mis seitsme aasta plaanis on ette nähtud põllumajandussaaduste tootmise järsuks suurendamiseks.

13. NLKP Keskkomitee pleenum märgib rahuldustundega suurt loovat tööd, mida komsomoliorganisatsioonid ja kõik meie maanoored teevad partei XXI kongressi ja NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsuste tegelikuks elluviimiseks.

Rjasani oblasti komsomoliorganisatsioon saatis loomakasvatusfarmidesse enam kui 40 000 noormeest ja neidu, kes asusid tööle lüpsjate, seatalitajate ja vasikatalitajate, karjuste, brigadiride ja farmijuhatajatena. Paljud neist on keskharidusega ning tulevad oma tööga edukalt toime, saavutavad kõrgeid tootmisnäitajaid. Suurt tööd teevad Siberi ja Kasahstani uudismaade kasutuselevõtmisel piirkondade komsomoliorganisatsioonid. Maisi kasvatamisel on teinud häid edusamme Bresti oblasti ja teiste Valgevene oblastite kommunistlikud noored.

Parteiorganisatsioonid peavad toetama ja igati arendama maanoorte loomingulist initsiatiivi ja omaalgatust, pidevalt hoolitsema maa komsomoliorganisatsioonide kasvu ja tugevdamise eest, rakendama neid julgemalt majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö väga tähtsate ülesannete lahendamisele.

14. Sovhoositootmise tunduv kasv, eriti uudismaapiirkondades, tõstab partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide osa-

tähtsust võitluses sovhoositootmise edendamise eest, tööviljakuse tõstmise ja toodangu omahinna alandamise eest.

Sovhooside ametiühinguorganisatsioonid peavad parteiorganisatsioonide juhtimisel laialdasemalt arendama sotsialistlikku võistlust, igati õhutama masside loomisaktiivsust tootmise juhtimisel alaliste tootmisnõupidamiste kaudu, taotlema sovhoositööliste kultuurilise ja elutarbelise teenindamise edasist paranemist, eriti uudismaapiirkondades.

15. Seitsme aasta plaani ülesannete ja sotsialistlike kohustuste eduka täitmise tähtsamaks tingimuseks on sotsialistliku võistluse õige organiseerimine kolhooside, sovhooside, rajoonide, oblastite ja vabariikide vahel, millega peab kaasas käima eesrindlike kogemuste laiaulatuslik vahetamine, võistluse tulemuste pidev arvestamine ning võistluse käigu järjekindel valgustamine ajakirjanduses ja raadios. Võetud kohustuste täitmine peab olema masside kontrolli all. Partei, ametiühingu ja komsomoliorganisatsioonide ülesandeks on igati õhutada seitsme aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks arenevast üldrahvalikust võistlusest osavõtjate loomingulist initsiatiivi ja aktiivsust, energiliselt toetada kommunistliku töö brigaadide ja lööklaste liikumist.

*

Selle lühikese aja jooksul, mis on möödunud pärast NLKP XXI kongressi, on tööstuse, põllumajanduse ja teaduse arendamises ja nõukogude rahva heaolu tõstmises tehtud uusi suuri edusamme. See kõik on tööliste, kolhoosnikute ja nõukogude haritlaskonna kangelasliku töö ning meie partei tohutu loova tegevuse tulemus.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum kutsub kolhoosnikuid, sovhoositöölisi, põllumajanduse spetsialiste, kõiki töötajaid, partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioone suunama oma loomingulise energia seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegseks täitmiseks ja põllumajandussaaduste külluse loomiseks võetud sotsialistlike kohustuste realiseerimisele, andma väärilise panuse üldrahvalikku võitlusse kommunismi ülesehitamiseks meie maal.

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE IX PLEENUMI OTSUS, VASTU VÕETUD 25. JAANUARIL 1960

VABARIIGI PARTEIORGANISATSIOONI ÜLESANNETEST NLKP KESKKOMITEE 1959. AASTA DETSEMBRIPLEENUMI OTSUSE «PÕLLUMAJANDUSE EDASIARENDAMISEST» TÄITMISEL

Läbi arutanud NLKP Keskkomitee detsembripleenumi töötulemused, EKP Keskkomitee pleenum märgib, et meie partei hoogsa loomingulise tegevuse ja nõukogude rahva enneolematu tööaktiiv-

suse tulemusena on seitseaastaku esimesel aastal saavutatud uusi suuri edusamme tööstuses, põllumajanduses, nõukogude rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tõstmisel, Nõukogude riigi rahuarmastava välispoliitika teostamises.

Piima kogutoodangult ning või tootmiselt iga elaniku kohta on meie maa Ameerika Ühendriikidest ette jõudnud.

Vabariigi põllumajandustöötajad saavutasid parteiorganisatsiooni juhtimisel 1959. aastal uut edu põllumajandussaaduste tootmise suurendamisel ja riigile müümisel. Vabariigi kolhoosid ja sovhoosid suurendasid võrreldes 1958. aastaga liha tootmist 36%, piima tootmist 19% ja munade tootmist 31% võrra, ennetähtaegselt täideti kõigi põllumajandussaaduste riigile andmise ja müümise plaanid, võrreldes 1958. aastaga müüdi riigile rohkem: liha 44%, piima 17% ja mune 39%.

100 ha põllumajandusliku maa kohta toodeti vabariigis 1959. aastal liha eluskaalus 65,9 tsentnerit ja piima 424 tsentnerit.

Vabariigi kolhoosides ja sovhoosides suurenes iga liiki loomade arv ning kasvas nende produktiivsus, piima väljalüps lehma kohta suurenes aasta jooksul 320 kg ehk 14% võrra ning moodustas 2679 kg. 1959. aastal koguti kolhoosides ja sovhoosides suurem põllumajanduslike kultuuride saak, teravilja kogutoodang suurenes 15%, kartuli kogutoodang 17% võrra. Silo on varutud rohkem 21% võrra, samuti varuti rohkem muid söötasid ühiskarjale. 1959. aastal tugevnesid kolhoosid ja sovhoosid organisatsiooniliselt ja majanduslikult veelgi, kasvasid kolhooside rahalised sissetulekud ning kolhoosnikute töötasu. Paljud sovhoosid ja kolhoosid juurutavad loomakasvatuses uusi, progressiivseid võtteid, mille tulemusena kasvab tööviljakus, alaneb toodangu omahind.

Ühtlasi EKP Keskkomitee pleenum märgib, et reas rajoonides, kolhoosides ja sovhoosides ei kasutatud kaugeltki veel ära olemasolevaid võimalusi liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise kiiremaks kasvuks. Loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise alal võetud sotsialistlike kohustuste täitmist ei kindlustatud mõnel pool elava organiseerimis- ning massilise poliitilise tööga, mille tagajärjel paljud kolhoosid ja sovhoosid ning rajoonid ei täitnud endale 1959. aastaks võetud sotsialistlikke kohustusi.

Eriti suures ulatuses ei täitnud sotsialistlikke kohustusi liha tootmise suurendamise alal Tapa, Elva, Tartu ja Kohtla-Järve rajoon. Nende ning mõnede teiste rajoonide ja linnade parteiorganisatsioonide nõrk organiseerimistöö kolhoosides ja sovhoosides põhjustas sotsialistlike kohustuste mittetäitmist vabariigis tervikuna.

Pleenum tunnistab täiesti õigeks NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsustes sisalduva kriitika meie vabariigi kolhoosides ja sovhoosides põllumajanduslike kõlvikute ebaperemeheliku kasutamise kohta. Paljude kolhooside ja sovhooside juhtijad lepivad külvipindade vähenemisega, jätavad hooletusse põlde ja teisi põl-

lumajanduslikke kõlvikuid, ning selle asemel, et läbi viia vajalikke maaparandus-, kultuurtehnilisi ja teisi töid nende parandamiseks, taotlevad unarussejäetud maade mahakirjutamist. Millegagi ei ole õigustatud künnimaa suurte pindalade jätmine puhaskesa alla. Maakasutuses korra loomine avab väga suuri reserve põllumajandusliku tootmise edasiseks kasvuks vabariigis.

Tõsiseid puudusi esineb veel ka maisikasvatuses. Paljud kolhoosid ja sovhoosid külvavad vähe maisi, ei pea kinni selle kasvatamise agrotehnikast ja saavad madalaid haljasmassi saake. Samal ajal näitavad eesrindlike majandite kogemused, et meie vabariigi tingimustes on mais peamiseks silokultuuriks, mis võimaldab edukalt lahendada loomade mahlakate söötadega varustamise küsimuse.

Paljudes kolhoosides ja sovhoosides on jäetud laokile orgaaniliste väetiste kogumise ja kasutamise töö, orgaanilist väetist antakse kõlvikutele äärmiselt vähe. Sõnniku varumise, õige hoidmise ja kasutamise ning kompostide valmistamise eest majandites praktiliselt keegi vastutust ei kanna. Kõige selle tagajärjel kasvab põllumajanduskultuuride saagikus aeglaselt.

Enamikus vabariigi kolhoosides ja sovhoosides suureneb veiste, eriti lehmade arv lubamatult aeglaselt. Halvasti on korraldatud lehmade ostmine kolhoosnikutelt, sovhooside töölistelt ja teenistujatelt, loomade tihedus 100 ha põllumajandusliku maa kohta on endiselt vähene ja pidurdab loomakasvatussaaduste tootmise ülesannete ennetähtaegset täitmist.

Reas majandites pole lahti saadud tõsistest puudustest loomade pidamisel ja hooldamisel, nende tõuomaduste parandamisel, emasloomade kunstliku seemendamise kasutamisel. Vaatamata olukorra mõningale paranemisele noorloomade lihaks kasvatamise alal esines paljudes kolhoosides möödunud aastal hulgaliselt vasikate tapmist.

Paljudes majandites oli halvasti organiseeritud noorveiste nuumamine, vähe osteti ja kontraheeriti vasikaid kolhoosnikutelt, töölistelt ja teenistujatelt.

Pleenum märgib, et vabariigi edusammud põllumajandussaaduste tootmise suurendamises võiksid olla tunduvalt suuremad, kui kõik parteiorganisatsioonid, nõukogude ja põllumajandusorganid ning kolhooside ja sovhooside partei-algorganisatsioonid oleksid töötanud energilisemalt ja sihikindlamalt sotsialistlike kohustuste täitmise organiseerimisel, reservide ja võimaluste avastamisel ja ärakasutamisel, põllumajandustöötajate jõupingutuste mobiliseerimisel seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegsele täitmisele.

EKP Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Kiita heaks NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsus «Põllumajanduse edasiarendamisest» ning võtta see juhindumiseks ja kõrvalekaldumatuks täitmiseks kui võitlusprogramm vaba-

riigi parteiorganisatsiooni edasises töös põllumajanduse juhtimisel.

Parteiorganisatsioonide ülesanne seisab nüüd selles, et viia NLKP Keskkomitee otsused iga põllumajandustöötajani, et iga kolhoosnik, sovhoositööline ja põllumajanduse spetsialist saaks täiel määral aru, et ta oma igapäevase tööga annab isikliku panuse seitsme aasta plaani ennetähtaegse täitmise üldrahvalikku üritusse.

2. EKP Keskkomitee pleenum seadis parteiorganisatsioonidele, nõukogude ja põllumajandusorganitele, kolhoosidele ja sovhoosidele, kõigile põllumajandustöötajaile ülesande — täita seitsme aasta plaan liha tootmise osas kolhoosides ja sovhoosides nelja aastaga, s. o. 1962. aastal ja saavutada juba käesoleval aastal liha varumine koguses, mis on plaaniga ette nähtud 1965. aastaks, s. o. müüa riigile vähemalt 86 000 tonni liha.

3. Kiita heaks 1960. aastaks põllumajandussaaduste tootmise suurendamise alal kolhooside, sovhooside ja rajoonide poolt väljatöötatud ja vastuvõetud sotsialistlikud kohustused, millede kohaselt on ette nähtud suurendada liha tootmist vabariigi kolhoosides ja riiklikes majandites 40 protsendi võrra ja piima tootmist 17—18 protsendi võrra. 100 ha põllumajandusliku kõlvikute kohta toodavad kolhoosid ja sovhoosid liha eluskaalus 45 ts ja piima 270—275 ts.

4. Kohustada partei linna- ja rajoonikomiteesid, rajoonide ja linnade täitevkomiteesid organiseerima rajoonide poolt võetud kohustustest lähtudes liha ja piima tootmise ning andmise plaangraafikute väljatöötamine, kindlustama majandis saadud kõigi vasikate säilitamine ja üleskasvatamine, organiseerima spetsiaalsed brigaadid loomade lihaks kasvatamiseks ja nuumamiseks, organiseerima loomakasvatustöötajate laialdane sotsialistlik võistlus loomade õige hooldamise ja kõrge ööpäevase kaaluiibe eest, et anda kõik loomad riigile üle heas toitumuses.

5. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu rakendama abinõusid liha- ja piimatööstuse tootmisvõimsuse laiendamiseks, et tagada kõigi varumise korras saabuvate loomade, lindude ja piima pidev vastuvõtmine ja töötlemine, samuti organiseerima piimavedu vahetult kolhoosidest ja sovhoosidest. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil organiseerida väikese kaaluga ja halva toitumusega loomade täiendav nuumamine oma majandites.

6. Pleenum juhib kõigi parteiorganisatsioonide, nõukogude ja põllumajandusorganite, kolhooside juhatuste ja sovhooside direktorite erilist tähelepanu sellele, et loomakasvatuse kiire edasiarendamise ülesanded nõuavad põllumajandusliku maa kasutamise põhjalikku parandamist ning teeb ülesandeks künda kolhoosides ja sovhoosides juba 1960. aastal üles ning võtta aktiivsele kasutamisele vähemalt 20 000 hektarit sööti ja jäätmaid, rajada vähemalt 30 000 hektarit kultuurkarjamaid ja 25 000 hektarit kultuurheinamaid varem sööti jäetud või väheproduktiivsete maade

arvel. Suurendada kultuuridega kesa pindala vähemalt 40 000 hektari võrra, s. o. vähendada puhaskesa pindala 54 protsendilt 20 protsendini taliviljade külvipinnast, kasutades seda pindala söödakultuuride külvamiseks.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil organiseerida kolhooside ja sovhooside maafondide agro-tootmisalane uurimine, parandada nende kasutamist.

On tarvis igati tõsta maaviljeluse kultuuri, parandada maaharimist, külvide hooldamist, parandada järsult orgaaniliste väetiste kogumist, säilitamist ja kasutamist ning sel teel saavutada kõigi põllumajanduslike kultuuride saagikuse tõus, samuti on vaja pöörata rohkem tähelepanu looduslike rohumaade parandamisele nende produktiivsuse tõstmise eesmärgil.

7. Liha tootmise ja söödabaasi tugevdamise alal võetud sotsialistlike kohustuste täitmise tagamiseks teha partei linna- ja rajoonikomiteedele ülesandeks kahe nädala jooksul välja selgitada iga majandi suhtes, kui palju ta võib osta kolhoosnikutelt ning sovhooside töölistelt ja teenistujatelt vasikaid lihaks kasvatamiseks ning kui palju iga kolhoos ja sovhoos saab juba 1960. aastal üles künda ning võtta aktiivsele kasutamisele sööti ja jäätmaid.

8. Pidades eriti tähtsaks maisi külvipindade laiendamist ja maisi saagikuse tõstmist kui mahlakate söötade tootmise kiire suurendamise kõige efektiivsemat abinõu, kohustab pleenum partei linna- ja rajoonikomiteesid, linnade ja rajoonide täitevkomiteesid, kolhooside juhatusi ja sovhooside direktoreid laiendama 1960. aastal maisi külvipinna vähemalt kahekordseks, et varuda iga lehma kohta kolhoosides vähemalt 7 tonni ning sovhoosides 10 tonni silo. Maisi külvata üldreeglina ruutpesiti, juurutada maisikasvatuses kompleksset mehhaniseerimist ning tagada vähemalt 350—400 tsentneri maisi haljasmassi saamine hektari kohta.

9. Parteiorganisatsioonide, nõukogude ja põllumajandusorganite, kolhooside juhatuste ja sovhooside direktorite ning kõigi põllumajanduse spetsialistide tähtsaimaks ülesandeks on tööviljakuse tõstmine ning põllumajandussaaduste omahinna alandamine. Selle ülesande edukaks lahendamiseks pidada vajalikuks, et juba 1960. aastal igas kolhoosis ja sovhoosis võetaks kasutusele nuumsigade pidamine suurtes gruppides, noorveiste vabapidamine, kodulindude pidamine sügaval allapanul ning et laiaulatuslikumalt juurutataks lehmade vabapidamist ja ammlehmade kasutamist vasikakasvatuses.

Nende progressiivsete loomapidamismeetodite juurutamine peab toimuma üheaegselt lüpsmise, veevarustuse, söötade ettevalmistamise ja etteandmise, sõnniku koristamise ning teiste loomakasvatuses tehtavate tööde laiaulatusliku mehhaniseerimisega, et vähendada vahendite ja töö kulu toodanguühiku kohta.

10. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul tuleb organiseerida tööd selleks, et tööstusettevõtete kollektiivid võtaksid endale

sotsialistlikke kohustusi põllumajandusele vajalike materjalide üleplaaniliseks tootmiseks.

11. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, linnade ja rajoonide täitevkomiteesid töötama välja abinõud loomade ja lindude hooldamise progressiivsete meetodite ning vabariigi majandites omandatud eesrindlike kogemuste propageerimiseks ning kolhoosi- ja sovhoositootmisse juurutamiseks; parandama ja laiendama tööd kunstliku seemendamise alal nii, et 1960. aastal seemendataks kolhoosides ja sovhoosides 100 000—120 000 lehma.

12. Arvestades seda, et põllumajandusliku tootmise edasine kasv nõuab kapitaalmahutuste tunduvat suurendamist tootmishoonete ehitamiseks, tehnika soetamiseks, maaparandustöödeks, kultuuri- ja elukondlike hoonete ning kolhoosnikute elumajade ehitamiseks, samuti kolhooside rahaliste tulude kasvu silmas pidades soovitada kolhooside juhatustel suurendada kolhoosnikute üldkoosolekute otsusel eraldisi rahalistest tuludest jagamatutesse fondidesse. Ühtlasi peavad ENSV Põllumajanduse Ministeerium, linnade ja rajoonide täitevkomiteed, kolhooside juhatused ja sovhooside direktorid teostama ehitus- ja maaparandustöid võimalikult ratsionaalsete ning odavate projektide järgi, taotledes kulutuste tegemisel maksimaalset kokkuhoidu.

13. EKP Keskkomitee pleenum on seisukohal, et vabariigi põllumajanduse arendamise seitsme aasta plaani ennetähtaegsel täitmisel peab kuuluma tähtis koht kommunistlikele noortele, noorsoole ja ametiühinguorganisatsioonidele, ning seab vabariigi komsomoliorganisatsiooni ette ülesande — valida välja ning suunata 1960.—1961. aastal kolhoosidesse ja sovhoosidesse, esmajoones loomakasvatusfarmidesse tööle vähemalt 5000 noormeest ja neidu, neist vähemalt 2000 inimest 1960. aastal.

14. Kohustada EKP Keskkomitee bürood, partei linna- ja rajoonikomiteesid tagama kaadri valiku ja paigutamise töö edasist paranemist, igati tugevdama kolhooside ja sovhooside partei- ja komsomoli-algorganisatsioone, suunama mahajäävatesse majanditesse kvalifitseeritud töötajaid, kolhoosi- ja sovhoositootmise vilunud organiseerijaid, kes on võimelised kindlustama vabariigi põllumajanduse ees seisvate suurte ülesannete täitmist.

* * *

EKP Keskkomitee pleenum kinnitab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomiteele, et kolhoosnikud, sovhooside töölised, põllumajanduse spetsialistid, kõik vabariigi töötajad, partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid rakendavad kogu oma loova energia sotsialistlike kohustuste täitmisele, et ennetähtaegselt ellu viia seitsme aasta plaani ülesanded, ning annavad sellega oma panuse üldrahvalikku võitlusse kommunismi ülesehitamise eest meie maal.

«Rahva Hääl», 27. jaanuarist 1960

II OSA

MAAKASUTUS JA -KORRALDUS

KAITSEABINÕUDEST KOLHOOSIDE ÜHISMAADE LAIALIJAGAMISE VASTU

ÜK(b)P KESKKOMITEE JA NSV LIIDU RAHVAKOMISSARIDE NÕUKOGU MÄÄRUS 27. MAIST 1939

Väljavõte

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu konstateerivad, et kolhoosimaade kasutamise alal esineb tõsiseid partei poliitika moonutamisi. Need moonutused seisavad selles, et rikutakse põllumajandusliku artelli põhikirja teist punkti kolhoosipere isiklikus kasutuses oleva õueaiamaa normide kohta, mida seadusvastaselt suurendatakse kolhoosi ühismaade laialijagamise ja kolhoosniku isikliku majapidamise kasuks omastamise teel.

Kolhooside ühismaade laialijagamine ja omastamine kolhoosnikute isiklike majapidamiste kasuks toimub sel teel, et lisaks põhikirjas ettenähtud õueaiamaa normile antakse igasuguseid seadusvastaseid juurdelõikeid perekondade fiktiivse jagamise alusel, kusjuures kolhoosipere saab perekonnast fiktiivselt eralduvate liikmete jaoks pettuse teel täiendavalt aiamaad, või siis antakse kolhoosnikutele aiamaad otseselt kolhoosi ühiskondlike põllumaade arvel.

Sellise kolhoosi- ja riigivastase praktika tagajärjel tuuakse kolhoosi ühismaale rajaneva ühismajapidamise huvid ohvriks eraomanduslikele ning ahnitsevaile elementidele, kes kasutavad kolhoosi spekuleerimiseks ja isikliku kasu saamiseks.

Reas kolhoosides on välja kujunenud selline praktika, et kolhoosniku õueaiamaa muudetakse tegelikult kolhoosipere eraomandiks, mida ei käsuta kolhoos, vaid kolhoosnik oma äranägemise järgi: annab selle rendile, jätkab õueaiamaa kasutamist, hoolimata sellest, et ta enam kolhoosis ei tööta.

Kolhooside ühismaade laialijagamist ja omastamist soodustab segadus ja korralagedus kolhooside maakasutuses: aiamaad ning kolhooside ühismaad on segi aetud, aiamaad ei asetse hoonete läheduses, vaid on kolhoosipõldude keskel, aiamaad on põllumaast eraldamata, puudub põllu- ja aiamaade arvestus.

Kõigi nende ja analoogiliste põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste ja kolhoosnikute isikliku majapidamise suurekspaisutamise faktide tagajärjeks on see, et aiamaa kaotab abimajandi iseloomu ja muutub mõnikord kolhoosniku põhilise sissetuleku allikaks.

Selle tagajärjel on kolhoosides küllaltki palju fiktiivseid kolhoosnikuid, kes kas üldse ei tööta kolhoosides või töötavad ainult silmapetteks, pühendades suurema osa ajast oma isiklikule majapidamisele.

Selline olukord, kus üks osa kolhoosnikuid ei võta osa ühistööst kolhoosis ja samal ajal kasutab kõiki kolhoosielu hüvesid, spekuleerides kolhoosniku seisundiga ja kasutades kolhoosis olemise eeliseid isiklikuks rikastumiseks, — pidurdab paratamatult ühistöö viljakuse kasvu kolhoosides, õõnestab töödistsipliini kolhoosides, desorganiseerib ausaid kolhoosnikuid ja takistab sellega kolhooside sissetulekute ja jõukuse edasist kasvu.

Asjaolu, et kolhoosides osa kolhoosnikuid hoidub ühistööst kõrvale, toob kaasa tööjõu näilise puuduse kolhoosides; tegelikult aga on enamiku NSV Liidu rajoonide kolhoosides suur hulk ülearuseid töökäsi, mille ärakasutamisega kolhooside töös oleks võimalik likvideerida näiliselt esinevat tööjõu puudust kolhoosides ja vabastada ka suurt hulka tööjõudu tööstuse jaoks ja ümberasustamiseks NSV Liidu maarikastesse rajoonidesse, kus tõepoolest valitseb töökäte puudus (Volgamaa, Omski oblast, Tšeljabinski oblast, Novosibirski oblast, Tškalovi oblast, Altai krai, Kaug-Ida, Kasahstan).

Kõik need partei poliitika aluste moonutamised kolhooside ülesehitustöös on tekkinud seetõttu, et kohalikud rajoonide ja oblastite partei ja nõukogude organisatsioonid ei juhi kolhoose õigesti, bolševistlikult. Selle asemel, et olla valvel kolhoosi ühismajapidamise eest ning kaitsta kolhoosikorra jõu ja tugevuse põhiallikat — kolhoosi ühismaad — eraomanduslike elementide kallalekippumiste eest, jätsid kohalikud juhtivad partei ja nõukogude töötajad kolhoosielu tähtsamate küsimuste otsustamise saatuse hoolde ja sageli, olles kolhoosnikute hulgas leiduvate ahnitsevate elementide mõju all, olid ise põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise algatajaiks.

Paljud meie partei ja nõukogude juhtivad töötajad on nähtavasti unustanud, et kolhoosides leidub ausate töötajate kõrval, kes moodustavad hiiglasuure enamiku, teatud osa kolhoosnikuid, kes katsuvad kiskuda endale võimalikult rohkem, kolhoosile aga anda võimalikult vähem, kes kasutavad igasugust võimalust selleks, et kolhoosnikute hulka kuuludes ning võrdselt ausate ja kohusetundlike kolhoosnikutega kolhoosi maad, tööloomi, karjamaid, sööta jne. kasutades kõrvale hoiduda kolhoosi tööst, põlgavad ühistööd, tegelevad oma isikliku majapidamise suurekspaisutamisega.

Ülalloetletud ja analoogilised jämedad põllumajandusliku artelli põhikirja moonutused võisid laialt levida ainult seetõttu, et

juhtivad partei ja nõukogude töötajad, selle asemel et pidevalt kasvatada kolhoosnikuid kolhoosi põhikirjast range kinnipidamise vaimus, soodustavad ise oma oportunistliku tegevusega põhikirja rikkumist ja suhtuvad kuritegeliku muretusega sellesse, et kolhoosidesse tungib kolhoosikorrale vaenulikke eraomanduslikke ja kodanlikke tendentse, mida kannavad sinna purustatud kulakluse jäänused.

Pidades sellist praktikat bolševismile võõraks, täiesti oportunistlikuks praktikaks, nõuavad ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu kõigilt kohalikelt partei ja nõukogude organisatsioonidelt kolhooside ühismaade laialijagamise ja omastamise viivitamatut likvideerimist, õueaiamaade suuruse kooskõlastamist põhikirjas ettenähtud normidega, kõige rangema kontrolli sisseseadmist kolhoosi ühismaade puutumatuse üle, kolhoosides leiduvate ahnitsevate ja spekulantlike elementide resoluutset ohjeldamist.

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu o t s u s t a v a d:

1. Hukka mõista rajoonide ning oblastite partei- ja nõukogude organisatsioonide, kolhooside juhatuste ja põllumajandusorganite partei- ja riigivastane praktika, kus kolhoosimaade kasutamise alal sallitakse põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumist, mis väljendub kolhooside ühismaade kuritegelikus laialijagamises kolhoosnikute isiklike majapidamiste kasuks.

3. Igasugust katset kärpida kolhoosi ühismaid kolhoosnikute isikliku majapidamise kasuks, samuti igasugust õueaiamaade suurendamist üle põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud normi käsitatakse kui kriminaalkuritegu, süüdlased aga võetakse kohtulikule vastutusele.

4. Määrata, et partei rajoonikomiteede sekretärid ja rajoonide täitevkomiteede esimehed, samuti teised partei ja nõukogude töötajad, kes lasevad kolhooside ühismaid laiali jagada ja kolhoosnikute õueaiamaid üle põhikirjas ettenähtud normi suurendada, vabastatakse ametikohalt, heidetakse parteist välja ja antakse kohtu alla kui seaduserikkujad.

5. Kolhoosnikud, kes annavad õueaiamaa rendile või annavad selle kasutamiseks edasi teistele isikutele, heidetakse kolhoosist välja ja nende õueaiamaa võetakse ära.

6. Kolhooside esimehed, kes annavad kolhoosi heinamaid, olgu need põllu-, niidu- või metsamaadel, kolhoosnikutele või kolhoosi mittekuuluvatele isikutele individuaalseks heinamaaks, heidetakse kolhoosist välja ja antakse kohtu alla kui seaduserikkujad.

8. Piirata üksiktalundi kasutuses oleva põllumaa suurust niisutatavais puuvillarajoonides kümne sajandiku hektarini, mitteniisutatavais puuvillarajoonides — poole hektarini, puu- ja köögiviljaaedade ning peedikasvatuse rajoonides — poole hektarini, kõigis teistes rajoonides — kuni ühe hektarini, üksiktalundi kasutu-

ses oleva õueaiamaa suurust aga piirata niisutatavais rajoonides kümne sajandiku hektarini, kõigis ülejäänud rajoonides kahekümne sajandiku hektarini, kaasa arvatud ka hoonete all olev maa.

Kogu see osa üksiktalupoja põllu- ja õueaiamaast, mis ületab nimetatud normid, liita kolhoosimaadega ja kasutada peamiselt kolhoosi õueaiamaafondi täiendamiseks.

Samuti kasutada kolhoosi õueaiamaafondi loomiseks: a) õueaiamaid, mis kuuluvad fiktiivsetele kolhoosnikutele, kes on kolhoosielust ammu võõrdunud ja kolhoosist tegelikult eemale jäänud, b) õueaiamaid, mis kuuluvad kolhoosnikutele, kes ei tööta välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi ja loetakse seetõttu kolhoosist lahkunuks, c) õueaiamaid, mis kuuluvad kolhoosnikutele, kes asustatakse vähese maaga rajoonidest ümber maarikastesse rajoonidesse.

10. Iga kolhoosi õueaiamaad tuleb kolhoosi ühismaadest rangelt eraldada piiritulpadega.

11. Seada igas kolhoosis sisse nii kolhoosi ühismaade kui ka iga kolhoosipere õueaiamaa kohustuslik registreerimine, võttes selleks kasutusele spetsiaalse nöörraamatu.

12. Seada rajooni täitevkomiteede põllumajandusosakondades sisse riiklik maade registreerimise raamat, kus pidada arvestust: a) iga kolhoosi ühtse maamassiivi kohta kooskõlas põlise kasutamise aktiga, b) kolhoosi ühismaade kohta (eraldi), c) kolhoosnikute õueaiamaade kohta (eraldi) ja d) maade kohta, mida isiklikult kasutavad üksiktalupojad ja teised isikud, kes pole kolhoosi liikmed.

13. Selleks, et perioodiliselt kontrollida kolhooside ühismaade ja kolhoosnikute õueaiamaade tegelikku suurust ning vastavust põllumajandusliku artelli põhikirjale ja riikliku kolhoosimaade registreerimise raamatu andmetele, samuti ka selleks, et perioodiliselt kontrollida nende maade tegelikku suurust, mida kasutavad üksiktalupojad ja teised isikud, kes pole kolhoosi liikmed, kohustada NSV Liidu Põllutöö Rahvakomissariaati sisse seadma liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide põllutöö rahvakomissariaatide ning oblastite ja kraide põllumajandusosakondade juures revident-maamõõtja ametikohad.

16. Määrata, et kolhoosides elavate ja kolhoosidesse kuuluvate tööliste ja teenistujate perekondadele säilitatakse õueaiamaa ettenähtud normide ulatuses ainult sel juhul, kui mainitud perekondade töövõimelised liikmed töötavad kolhoosis ja täidavad kindlaksmääratud normipäevade miinimumi.

КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК, т. III, Москва, 1954

PÕLLUMAJANDUSES TÖÖTAVATE JA MAAL ELAVATE AGRONOOMIDE, ZOOTEHNIKUTE, LOOMAARSTIDE, MAAKORRALDAJATE, INSENERIDE JA HÜDROTEHNIKUTE ELUTINGIMUSTE PARANDAMISE KOHTA

EESTI NSV RKN-i JA EK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. KB 142/2
23. JAANUARIST 1946

Väljavõte

Põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elutingimuste parandamiseks ja kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 2804 2. novembrist 1945 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee m ä ä r a v a d:

1. Määrata kindlaks põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute eluasemekoha suurus kuni 0,25 ha, kaasa arvatud ehitiste all olev maa-ala.

«Eesti NSV Teataja», 1946, nr. 12, art. 96

ALG- JA SEITSMEAASTASTE KOOLIDE ÕPETAJATE SOODUSTUSTE KOHTA

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 171
1. MÄRTSIST 1948

Väljavõte

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 10. veebruarist 1948 nr. 246 ning alg- ja seitsmeaastaste koolide õpetajate ainelise seisukorra parandamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

4. Kohustada maakondade täitevkomiteesid[1]: eraldama maaõpetajatele elumajade juures olevast maast maatükid normide alusel, millised on kindlaks määratud vastava maakonna kolhooside kohta, kuid mitte üle 0,25 ha õpetaja perekonna kohta.

7. Riiklikel asutustel ja organisatsioonidel anda maal elavate koolide õpetajatele, õpetajatele-pensionäridele, direktoritele (juhatajatele), õppeala juhatajatele vajalikul määral kariloomade karjatamise võimalused vabadel riigimaadel, nagu: riikliku ja kohaliku tähtsusega metsades, raud- ja maanteede eraldatud vööndis, külanõukogude maadel.

Juhul, kui puuduvad eespool nimetatud vabad riiklikud maad, soovitada kolhoosidel anda õpetajatele, õpetajatele-pensionäridele, direktoritele (juhatajatele) ja õppeala juhatajatele tasuta kasutada maid kariloomade karjatamiseks.

«Eesti NSV Teataja», 1948, nr. 11, art. 60

[1] Nüüd rajoonide täitevkomiteesid. — *Koostaja*

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
26. novembri 1948. a. määrusega
nr. 4405

VEEMAJANDUSE ORGANITELE ERIVAJADUSTEKS ANTUD MAADE PÕHIMÄÄRUS

Üldeeskirjad

1. Veemajanduse organitele erivajadusteks antud maade hulka kuuluvad maad, millised on eraldatud seadusega kehtestatud korras ja määratud põllumajandusliku tähtsusega maade veevarustuse, niisutamise ja kuivendamise otstarbel ehitatud või ehitatavate veemajandussüsteemide ja hüdrotehniliste ehitiste püstitamiseks, rekonstrueerimiseks ning korrashoiuks, arendamiseks ja parandamiseks.

2. Veemajanduse organitele antud maade valitsemist ja kontrolli nende kasutamise üle teostavad NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja liiduvabariikide veemajanduse või maaparanduse ministeeriumid, liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide veemajanduse või maaparanduse valitsused kuuluvuse järgi.

Veemajanduse organitele erivajadusteks antud maade koosseis

3. Veemajanduse organitele erivajadusteks antud maade koosseisu kuuluvad:

a) maa-alad, kus asuvad niisutus-, veevarustus- või kuivenduskraavid, veebasseinid, selitajad, majanditevahelise tähtsusega hüdrotehnilised ehitised, kuivendussüsteemide eelvooludest ja niisutamisel üleliigse vee ärajuhtimise kraavid (välja arvatud jõed), üleujutuse kaitsevallid ja tammid;

b) eraldusvööndite alla antud maa-alad magistraalkraavide ääres, alates jõest kuni esimese veejaotussõlmeni, maa-alad üleujutuse kaitsevallide ja -tammide ääres ning majanditevahelise tähtsusega peamaa-alad ja muude hüdrotehniliste ehitiste juures olevad maad.

4. Magistraalkraavide, kaitsetammide ja hüdrotehniliste ehitiste ääres oleva eraldusvööndi laiuseks määratakse:

a) magistraalkraavidele — vee vastuvõtukohast kuni esimese veejaotussõlmeni, võrdses ulatuses kraavi ülemise osa laiusega, arvates mõlema poole kraavi äärest, kui kraav on välja kaevatud, või tammi alusest, kui kraav on tammide vahel, kuid mitte üle 60 meetri kummalegi poole;

b) kraavidel asuvatele hüdrotehnilistele ehitistele — läbivooluga kuni 5 m^3 sekundis, mitte üle 10 meetri, läbivooluga 5—20 m^3 sekundis — mitte üle 20 meetri, ja läbivooluga rohkem kui 20 m^3 sekundis — mitte üle 50 meetri kuni kindlustuse lõpuni

kraavi vastu- ja pärivoolu suunas ja vee-ehitiste äärmisest punktist kraavi kummalgi kaldal;

c) jõgedel asuvatele peaehitistele — 250—500 meetri piirides ehitiste äärmistest punktidest jõgede vastu- ja pärivoolu suunas ja 150—500 meetri laiuselt biefi alumisest ehitisest;

d) jõgedel asuvatele kaitsevallidele ja -tammidele võrdselt valli või tammi alumise osa kolmekordse laiuse ulatuses, kuid mitte üle 50 meetri, arvates välisest alusest jõe poolt ning kuni kalda veepinnani jõe poole.

5. Asustatud punktides määratakse eraldusvööndi laius linnade ning külade täitevkomiteede ja veemajanduse organite vahelisel kokkuleppel.

6. Veebasseinidele ja jõgedel asuvatele paisudele määratakse eraldusvööndi laius iga kord NSV Liidu Ministrite Nõukogu eriotsusega NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ettepanekul.

Veemajanduse organitele erivajadusteks antavate maade eraldamise kord

7. Veemajanduse organite tegelikul kasutusel olevate maade üleandmise vormistamine ning neile uute maade eraldamine käesoleva põhimääruse punktides 4 ja 5 ettenähtud piirides toimub veemajanduse organite taotlusel seadusega kehtestatud korras. Maade üleandmise vormistamisel veemajanduse organitele teostatakse maakorraldustööd viimaste arvel.

Vee-ehitiste, kraavide ja vallide all mitteolevate maade (eraldusvööndite) kasutamine veemajanduse organite poolt

8. Veemajanduse organitele erivajadusteks eraldatud ning ehitiste, kraavide ja vallide all mitteolevad maad kasutatakse veemajanduse organite poolt metsaistandusteks, tootmis- ning kultuuriliste ja elukondlike hoonete, elamute ja ladude ehitamiseks, samuti teede ja põllumajanduslike abimajandite rajamiseks.

9. Veemajanduse organeile pannakse täielik vastutus oma metsamajanduse õige juhtimise eest kooskõlas NSV Liidu Metsamajanduse Ministeeriumi eeskirjade ja juhenditega.

10. Puitu oma metsaistandustest võivad veemajanduse organid kasutada hüdrotehniliste ehitiste, hoonete ja seadeldiste remondiks, taastamiseks ja rekonstrueerimiseks, kaitse-, üleujutustõrje ja reguleerimistöödeks, kindlustuste, sildade ja igasuguste hüdrotehniliste ning muude ehitiste püstitamiseks, sidevahendite ja muude veemajanduse organite veemajanduslike süsteemide ja hüdrotehniliste ehitiste normaalse ekspluateerimisega seoses olevate vajaduste rahuldamiseks.

11. Veemajanduse organite metsaistanduste raiumine toimub

kooskõlas metsamajanduse plaaniga ja igal üksikjuhtumil veemajanduse vabariiklike organite loal.

Puude üleplaaniline raiumine on lubatud ainult kraavide või vee-ehitiste avariide likvideerimiseks, sellele järgneva raiumise kinnitamisega veemajanduse vabariikliku organi poolt.

12. Veemajanduse organite metsaistanduste raiumine kõrvaliste isikute ja organisatsioonide poolt on kategooriliselt keelatud ning isikud, kes seda eeskirja on rikkunud, kannavad seaduse järgi vastutust, kui riikliku tähtsusega istanduste hävitamise eest.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957.

MAAL ELAVATE TÖÖLISTE, TEENISTUJATE, MAAÕPETAJATE, AGRONOOMIDE JA TEISTE KOLHOOSILIIKMEKS MITTEOLEVATE ISIKUTE ÕUEAIAMAAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 371
23. MAIST 1949

Kolhooside territooriumil elavate, kolhoosiliikmeks mitteolevate tööliste ja teenistujate, maaõpetajate, agronoomide ja teiste maaintelligentsi liikide õueaiamaa kasutamise korrastamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata, et riiklikes ettevõtetes, raudteel, maanteedel ja asutistes töötavad ning kolhooside territooriumil elavad kolhoosiliikmeks mitteolevad töölised ja teenistujad, samuti maal elavad meditsiinitöötajad kasutavad õueaiamaad mitte üle 0,15 hektari perekonna kohta, kaasa arvatud hoonete all olev pindala.

2. Määrata põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, veterinaararstide, maakorraldajate, traktorijaamade mehaanikute ja õpetajate õueaiamaa suurus 0,25 hektarini, kaasa arvatud hoonete all olev pindala.

3. Eraldada Eesti NSV Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi metsaülestöötamise ja parvetuse ettevõtete töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele individuaalelamu ehituse ja puu- ning köögiviljaaia alla 0,5 kuni 0,75 hektarit õueaiamaad riikliku metsafondi arvel, tingimusel, et maad saava töötaja perekond ei kasuta maad teises kohas, sealhulgas ka kolhoosis.

4. Piirata kolhoosiliikmeks mitteolevate invaliidide, pensionäride ja vanade õueaiamaa 0,15 hektarini, kaasa arvatud hoonete all olev pindala.

5. Lubada kolhoosidel anda kasutamiseks õueaiamaad käesoleva määruse punktides 1, 2 ja 4 tähendatud kategooriate töötajatele ainult sel juhul, kui kolhoosi õueaiamaafondis on vaba maad.

6. Lubada riiklikel organisatsioonidel ja ettevõtetel anda maakondade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsuse kohaselt vajalikus suuruses karjamaad tööliste ja teenistujate,

maaõpetajate, agronoomide ja teiste kolhoosiliikmeks mitteolevate isikute isiklikul kasutamisel olevate loomade jaoks vabadel riiklikel maadel, nagu riikliku ja kohaliku tähtsusega metsades, raudteedele ja maanteedele eraldatud piirkonnas ja mujal.

Sel juhul, kui ei ole niisugust riiklikku vaba maad, pidada võimalikuks ja soovitada kolhoosidel lubada maal elavatel töölistel, teenistujail, agronoomidel ja teistel kolhoosiliikmeks mitteolevail isikuil kasutada oma loomade jaoks kolhooside karjamaid kokkuleppel kolhoosidega vastava tasu eest, mis katab kolhoosi kulud karjamaade ja veekogude korrashoiu alal.

Soovitada kolhoosidel anda õpetajaile, õpetajaile-pensionäridele, direktoreile (juhatajaile), õppeala juhatajaile maad loomade tasuta karjatamiseks.

«Eesti NSV Teataja», 1949, nr. 14, art. 102

VEEMAJANDUSE ORGANITELE ERIVAJADUSTEKS ANTAVATEST MAADEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 952 2. NOVEMBRIST 1950

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Määrata, et maade eraldamine Eesti NSV veemajanduse organitele toimub vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. novembri 1948. a. määrusega nr. 4405 «Veemajanduse organitele erivajadusteks antavatest maadest» kehtestatud põhimäärusele.

2. Majanditevahelise tähtsusega, kindlaksmääratud eraldusvööndit mitteomavate kraavide ääres asuvail maa-aladel, mis kuuluvad mitmesugustele maakasutajatele, keelatakse veemajanduse organite loata ehitiste püstitamine, aukude kaevamine, kraavide ning ehitusmaterjalide ja põllumajandussaaduste ladude rajamine lähemal kui 10—15 meetrit ja maa kündmine lähemal kui 2 meetrit kraavi äärest või selle tammi alusest, samuti loomade joogikohtade asutamine.

3. Kokkuleppel vastavate maakasutajatega on veemajanduse organeil õigus kraavide ääres olevatele maa-aladele, kus ei ole külve ega istandusi, asutada jooksvate remonttööde teostamisel ajutisi remondi- ja ehitusmaterjalide ladusid, panna kraavide puhastamisel muda ja vetikaid, võtta rohumättaid, paigutada ajutisi sepikodasid, rändtöökodasid, korraldada transpordi ja mehhanismide seisukohti, samuti rajada avariide puhul mullavõtu kohti.

4. Kohustada kõiki ministeeriume, keskasutisi ja kohalikke nõukogude organeid rangelt kinni pidama veemajanduse organitele erivajadusteks antavate maade põhimääruse nõuetest.

MAA TÄHTAJATA (PÕLISE) KASUTAMISE RIIKLIKE AKTIDE VÄLJAANDMISEST PÕLLUMAJANDUSLIKELE ARTELLIDELE

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 634
31. JUULIST 1951

Väljavõte

Vastavalt kolhoosnikute-lööktööliste teisel üleliidulisel kongressil vastuvõetud ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ning ÜK(b)P Keskkomitee poolt 17. veebruaril 1935. a. kinnitatud põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja p. 2 ja vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 7. juuli 1935. a. määrusele nr. 1385 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid alustama maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklike aktide väljaandmist põllumajanduslikele artellidele ja välja andma maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklikud aktid 100 kolhoosile 1. detsembriks 1951.

2. Määrata, et maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklik akt koostatakse kahes eksemplaris; esimene eksemplar antakse põllumajandusliku artelli juhatusele, teine aga hoitakse alal rajooni täitevkomitees.

3. Määrata, et maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklik akt antakse põllumajanduslikule artellile rajooni töörahva saadikute nõukogude täitevkomitee [1] poolt NSV Liidus kehtiva ühtse vormi kohaselt.

Riiklikus aktis peab olema täpselt näidatud vastavale põllumajanduslikule artellile põliseks kasutamiseks kinnistatud maa-ala suurus ja välispiirid.

4. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid maa põlise kasutamise riiklike aktide põllumajanduslikele artellidele kätteandmise momendiks lõpule viima vajalikud maakorraldustööd.

5. Määrata, et põllumajanduslike artellide maa looduses kindlaksmääratud välispiirid tähistatakse piirimärkidega (puupostidega või kividega).

6. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid rangelt kinni pidama käesoleva määruse juurde lisatud NSV Liidu 7. juuli 1935. a. määrusega nr. 1385 kinnitatud juhendist.

---

[1] Vastavalt Eesti NSV rajoonide põllumajanduse inspektsioonide põhimäärusele annab nüüd maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklikke akte kolhoosidele rajooni põllumajanduse inspektsioon. — *Koostaja*

PÕLLUMAJANDUSLIKELE ARTELLIDELE MAA TÄHTAJATA (PÕLISE) KASUTAMISE RIIKLIKE AKTIDE KOOSTAMISE JA VÄLJAANDMISE KORRA JUHEND

I osa

Maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklike aktide väljaandmise kord

1. Maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklik akt antakse NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud vormis välja rajooni täitevkomitee poolt neile kolhoosidele, kelle põhikirjad on registreeritud rajooni täitevkomitees.[1]

2. Riiklik akt koostatakse rajooni maaosakonnas rajooni täitevkomitee poolt vastuvõetud ja kinnitatud põllumajandusliku artelli täpsete välispiiride alusel.

3. Riiklik akt koostatakse kahes eksemplaris, kirjutatakse alla rajooni täitevkomitee esimehe, rajooni maaosakonna juhataja ja rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja poolt ja kinnitatakse rajooni täitevkomitee lakkpitsatiga. Esimene eksemplar antakse välja põllumajandusliku artelli juhatusele, teine säilitatakse rajooni täitevkomitees.

4. Põllumajandusliku artelli juhatusele kätteantaval riiklikul aktil on üleliiduline järjekorranumber. Aktide numeratsioon määratakse kindlaks iga krai, oblasti ja vabariigi kohta NSV Liidu Põllutöö Rahvakomissariaadi poolt.

5. Põllumajandusliku artelli juhatuse esimees annab allkirja riikliku akti kättesaamise kohta riiklike aktide registreerimise raamatus (p. 6) ja riikliku akti teisel eksemplaril, mis jääb rajooni täitevkomiteesse.

6. Iga rajooni täitevkomitee peab riiklike aktide registreerimise raamatut järgmise vormi kohaselt:

a) tiitelleht: «. . . . . rajooni, oblasti (krai), vabariigi kolhooside maa põlise kasutamise riiklike aktide registreerimise raamat»;

b) järjekorranumber;

c) põllumajandusliku artelli nimetus;

d) põllumajandusliku artelli asukoht (asula, küla, staniitsa jne.);

e) põllumajanduslikule artellile väljaantud riikliku akti number;

f) põllumajanduslikule artellile põliseks kasutamiseks kinnistatud maa-ala pindala;

g) põllumajanduslikule artellile riikliku akti väljaandmise aeg;

[1] Vt. viide lk. 138. — *Koostaja*

h) põllumajandusliku artelli esimehe allkiri riikliku akti kättesaamise kohta.

Raamat nööritatakse, tõestatakse rajooni täitevkomitee esimehe, rajooni maaosakonna juhataja ja rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja allkirjadega ning kinnitatakse rajooni täitevkomitee lakkpitsatiga.

7. Riiklike aktide registreerimise raamat ja riiklike aktide teised eksemplarid säilitatakse rajooni täitevkomitee tulekindlates kappides või eriliselt valmistatud kastides, kuhu pääsevad juurde rajooni täitevkomitee esimees, rajooni maaosakonna juhataja ja rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja.

II osa

Maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklike aktide koostamise kord

8. Enne maa põlise kasutamise riikliku akti koostamist viiakse põllumajandusliku artelli kasutuses oleva maa täpse suuruse ja välispiiride kindlaksmääramise eesmärgil läbi maakorraldustööd, kusjuures kõrvaldatakse maade lapimaasus, kaugemaasus ja teised maakasutuse puudused.

Need tööd viiakse läbi üheaegselt kõigis kolhoosides, mida teenindatakse ühe traktorijaama poolt, või ühe administratiivrajooni kõigis kolhoosides.

9. Uusi mõõtmisi ei teostata kolhoosides, kus maakorraldus on läbi viidud ning maa suurused ja välispiirid mõõdistamiste või mõõtmiste alusel juba kindlaks määratud; andmed kolhoosi kasutuses oleva maa suuruse ja piiride kohta kantakse riiklikku akti punktides 15—21 kindlaksmääratud korras.

10. Kolhoosides, kus pole maade lapimaasust, kaugemaasust ja teisi maakasutuse puudusi, mis nõuavad maade vahetust ja piiride õgvendamist, kuid kus ei olnud maakorraldust (sõltumata mõõdistamisandmete olemasolust), määratakse kolhoosi kasutuses oleva maa täpne suurus ja välispiirid kindlaks instrumentaalse (teodoliidiga) nurkade ja joonte pikkuste mõõtmise teel.

11. Kolhoosides, kellel on maade lapimaasus, kaugemaasus ja teisi puudusi maakasutamise alal, millede kõrvaldamiseks on tarvilikud maade vahetus ja piiride nihutamine, kuid ilma maakasutuse suuruse muutmiseta, määratakse kolhoosimaa välispiirid ja täpsed suurused kindlaks punktis 10 näidatud viisil, kuid vanade mõõdistamisandmete kasutamisega; seal aga, kus neid pole, uute horisontaalsete mõõdistamistega (teodoliidiga või mensuliga), mis aitavad kõrvaldada nimetatud puudusi.

12. Ülearuste keerulisuste vältimiseks mõõtmistehnikas mõõdetakse nurgad üheminutilise teodoliidiga ringi kahes asendis.

Nurga seostumatus ei või ületada üht ja viit kümnendikku minutit, korrutatud ruutjuurega maakasutuse nurkade arvust.

Lineaarne seostumatus ei või ületada üht poolteisetuhandikku käigu pikkusest (piiri joonest).

13. Üksiktalundite poolt kasutatavad maad eraldatakse väljapoole kolhoosi maamassiivi ja külvikorravälju ning asetatakse nii, et edaspidi üksiktalundite poolt kasutatavate maade liitmisel kolhoosi maamassiivi külge ei rikutaks kolhoosi külvikorda.

14. Sel korral, kus karjamaa ja heinamaa on mitme kolhoosi või kolhoosi ja sovhoosi ning teiste organisatsioonide ühises kasutuses, kinnistatakse nad samuti kolhoosidele põliseks kasutamiseks, pindalade ja piiride kindlaksmääramisega kooskõlas olemasolevate loomade arvu ja loomakasvatuse arendamise riikliku plaaniga, kuid mitte vähem kolhooside faktilisest kasutamisest.

15. Kolhoosi maa välispiirid määrab looduses kindlaks maakorraldaja koos artelli esimehe ja mõõtjatega ning naaberkolhooside, sovhooside ja teiste organisatsioonide esindajate kohustuslikul osavõtul.

Välispiiride kindlaksmääramisel koostab maakorraldaja protokolli, kus üksikasjaliselt kirjeldatakse piiride asendit maastikul ja avaldatud vastuväidete olemust.

Märkus. Asjasthuvitatud organisatsioonidele teatatakse eelolevatest maakorraldustöödest kutsetega, mis antakse kätte vähemalt kaks päeva enne seda. Piirimaade kasutajate esindajate mitteilmumise kohta (kutse õigeaegsel kätteandmisel) koostatakse protokoll ja piirid määratakse kindlaks nende osavõtuta.

16. Maakorraldaja poolt koostatud kolhoosi maakasutuse välispiiride projekt esitatakse külanõukogu esimehe juuresolekul kolhoosiliikmete üldkoosolekule. Üldkoosolekul arutatakse projekt läbi, selle kohta koostatakse protokoll. Protokollile kirjutavad alla üldkoosoleku juhataja, maakorraldaja ja kolhoosi esimees ning selle tõestab külanõukogu esimees. Seejärel esitatakse projekt koos protokolliga ja kõigi teiste materjalidega rajooni täitevkomiteele kinnitamiseks.

Kolhoosimaade välispiiride kindlaksmääramisel tekkinud vaidlused lahendatakse rajoonide maakomisjonide poolt, kelle otsused kuuluvad kinnitamisele rajooni täitevkomitees.

17. Rajooni täitevkomitee poolt kinnitatud kolhoosi maakorraldusprojekt kantakse üle loodusesse, kusjuures välispiirid eraldatakse piirimärkidega (postidega). Piiripostid püstitatakse kõigil piirikäänakutel. Piiri pöördepunktidest peavad olema nähtavad eelmine ja järgmine piiripost. Kui sirgjoonelise piiri pikkus on üle 500 m, püstitatakse postid iga 500 m järel.

Välispiirid, mis kulgevad mööda jõgesid, järvi ja soid, kinnitatakse piiripostidega ainult nende ristumiskohtadel arumaa piiridega.

18. Lagedates ja kuivades kohtades aetakse kolhoosimaade välispiiridele künnivagu.

19. Piiriposti pikkuseks on määratud 1,5 m ja läbimõõduks

0,20 m. Posti ülemisele otsale tahutakse laik, millele põletatakse tähed «СССР» ning sirbi ja vasara kujutis.

Posti alla laotakse telliseid või kive, selleks et posti kadumise korral saaks kindlaks määrata tema asukoha. Posti alumisele otsale tehakse sälk, millesse asetatakse ristpuu, selleks et raskendada posti väljatõmbamist. Posti alumine, maasse kaevatav pool söestatakse pealt ja tõrvatakse. Piiripöördeid tähistavatele postidele naelutatakse peale selle metallist sildikesed kolhoosi nimetusega.

Ülesseatud piiripostide alalhoiu kohustus pannakse kolhoosidele.

20. Riikliku akti kolmandale leheküljele, pealkirja «Põllumajanduslikule artellile põliseks kasutamiseks antud maade plaan» alla joonestatakse kolhoosi kasutada oleva maa-ala välispiirid.

Plaanis näidatakse maakasutuse piire mööda piirijoonte rumbid (lugeja) ja mõõdud (nimetaja).

21. Plaanile joonestatakse raudteetranspordi all olevad maaalad, jõed, järved, riikliku ja rajoonilise tähtsusega teed, mis läbivad kolhoosi maamassiive.

22. Kui pärast riikliku akti väljaandmist kolhoosimaadega liidetakse kolhoosi astunud üksiktalundite poolt kasutatud maid või riikliku fondi vabu maid, siis need juurdeliitmised märgitakse riikliku akti osas: «Täiendused maa tähtajata (põlise) kasutamise riikliku akti nr. . . . juurde.»

Näidatud juurdeliitmised kantakse samuti riikliku akti kolmandale leheküljele musta tušiga pidevjoontega, vanad piirid kustutatakse punase tušiga lühikeste kriipsudega.

Samasugused sissekanded tehakse riikliku akti sellele eksemplarile, mis säilitatakse rajooni täitevkomitees.

Kõik näidatud muudatused kantakse riiklikku akti rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja poolt ja tõestatakse rajooni täitevkomitee esimehe, maaosakonna juhataja ja rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja allkirjadega.

* * *

23. Maa põlise kasutamise riikliku akti koostamise täpsuse eest, välispiiride õige ja täpse kindlaksmääramise ja kolhooside kasutuses olevate maa-alade suuruse kindlakstegemise eest kannavad vastutust rajooni maaosakonna vanemmaakorraldaja ja maakorraldussalga juhataja.

24. Käesoleva juhendi väljaandmisega tühistatakse kõik juhendid kolhoosi maakasutuste mõõdistamise ja piiride vormistamise kohta, mis antud varem liidu- ja autonoomsete vabariikide põllutöö rahvakomissariaatide, kraide ja oblastite maavalitsuste poolt.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

KOLHOOSIMAADE NÖÖRRAAMATUTE JA MAADE REGISTREERIMISE RIIKLIKE MAARAAMATUTE SISSESEADMISEST

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 184
18. MÄRTSIST 1953

Väljavõte

Eesti NSV kolhoosides maade õige arvestuse ja rajoonide täitevkomiteede põllumajandusosakondades maade registreerimise kindlustamiseks ning kooskõlas ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 27. mai 1939. a. määrusega Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid kolhoosides 1953. aastal sisse seadma kolhoosimaade nöörraamatud ja rajoonide täitevkomiteede põllumajandusosakondades maade registreerimise riiklikud maaraamatud.

Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks anda oblastitele ja rajoonidele juhiseid kolhoosimaade nöörraamatute ja maade registreerimise riiklike maaraamatute sisseseadmiseks.

2. Kolhoosimaade piirides asetsevate võõrmaakasutuste kontrollimiseks, samuti kolhoosnikute õueaiamaa suuruse täpsustamiseks moodustada rajoonide täitevkomiteede juures komisjonid koosseisus: rajooni täitevkomitee esimees või tema asetäitja, rajooni täitevkomitee põllumajandusosakonna juhataja ja rajooni täitevkomitee vanemmaakorraldaja.

Juhul, kui kolhoosimaade piires asuvad võõrmaakasutused ületavad oma suuruselt kindlaksmääratud normid, tuleb ülejäägid võõrandada ja kolhoosi nõusolekul liita viimase ühismaadega.

3. Kolhoosimaade nöörraamatu täitmisel ei või vähendada kolhoosi arvel olevate kõlvikute suurust.

5. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi... ja rajoonide täitevkomiteesid rangelt kontrollima kolhoosimaade nöörraamatute ja maade registreerimise riiklike maaraamatute täitmise õigsust.

ERIOTSTARBELISTE MAADE KASUTAMISEST PÕLLUMAJANDUSLIKU TOOTMISE LAIENDAMISEKS

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 397
28. AUGUSTIST 1954

Väljavõte

Vabade eriotstarbeliste maade kasutusele võtmiseks põllumajanduslikku tootmisse, sealhulgas raudtee ja maanteede eraldusvööndisse võetud maad, mis on kõlblikud kolhooside ja sovhooside

põllumajanduskultuuride külvide alla ning söödabaasi laiendamiseks ja kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 13. augusti 1954. a. määrusega nr. 1700 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Anda kolhoosidele ja sovhoosidele õigus kasutada külvide alla ja heinamaadeks raudtee ja maanteede eraldusvööndi vabu maa-alasid.

Tähendatud maade jaotamist kolhoosidele ja sovhoosidele teostatakse vastavate rajoonide täitevkomiteede poolt kooskõlastatult Balti Raudteevalitsuse[1] Tallinna ja Pärnu teede osakondadega ja Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumiga igal aastal enne kevadkülvi perioodi.

METSAMAJANDITE, METSKONDADE, RIIKLIKE METSAPUUKOOLIDE JA RAUDTEETRANSPORDI LIINITÖÖTAJATE AMETIMAADEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 349 6. AUGUSTIST 1954

Metsamajandite, metskondade, riiklike metsapuukoolide ja raudteetranspordi liinitöötajaile eraldatavate ametimaade kasutamise korrastamiseks ning kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 3. juuli 1954. a. määrusega nr. 1346 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Anda õigus Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ning ministeeriumidele ja keskasutustele, kellele on kinnistatud metsad pikaajaliseks kasutamiseks, eraldada ametimaad järgmises suuruses ühele perekonnale:

a) metsavahtidele ja metsnikele — põllumaad — lähtudes antud rajooni kolhoosiperedele eraldatud õueaiamaade keskmisest suurusest ja heinamaad — 1—2 ha;

b) metsamajandite, metskondade ja riiklike metsapuukoolide juhtivatele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, kes elavad maal, põllumaad kuni 0,25 ha ja heinamaad 1—2 ha.

2. Võtta teadmiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu andis õiguse Teedeministeeriumile eraldada ametimaid teede, sildade, tunnelite ja varisemisohtlike kohtade valvureile, ülesõidukohtade valvureile, teetöölistele, teebrigadiridele, teede, sildade ja tunnelite meistreile, vanemaile teemeistreile, piirkondade tehnikuile ja tabelipidajaile, kaitsemetsandite meistreile, metsavahtidele ja metsnikele, nooremaile ja vanemaile pöörmeseadjaile, signalistidele, pumbamajade masinistidele ja kütjaile, vahejaamade (peatuskohtade, postide) ülemaile ning valvureile ja neis jaamades töötavaile

[1] Praegu Eesti NSV Raudteevalitsus. — *Koostaja*

elektrimehaanikuile side alal, vagunite ülevaatajaile, kaalujaile, kauba-piletikassade kassapidajaile, rongide koostajaile ja haakijaile ning šlakikoristajaile — põllumaad kuni 0,25 ha ja heinamaad kuni 1 ha perekonna kohta.

3. Käesoleva määruse p. 1 ja 2 loetletud töötajaile antakse heinamaid ainult tingimusel, kui nad omavad isiklikke loomi.

4. Ametimaid (põllu- ja heinamaad) eraldatakse ministeeriumide ja keskasutuste valduses olevatest maadest ning kinnistatakse käesolevas määruses loetletud töötajaile kogu nende töötamise ajaks antud ettevõttes või organisatsioonis.

5. Käesoleva määruse p. 1 ja 2 loetletud töötajaile, kes omavad õueaiamaid asustatud punktides, sealhulgas ka kolhooside maadel, eraldatakse täiendavalt põllumaad ametimaana, kuid selle arvestusega, et töötajal ja tema perekonnal nende elukoha järgi oleva õueaiamaa ja täiendavalt eraldatud põllumaa üldpindala ei ületaks käesoleva määruse p. 1 ja 2 ettenähtud ametimaa (põllumaa) suurust.

6. Teha ülesandeks Balti raudtee Tallinna ja Pärnu raudteekondadele, kui raudtee eralduspiirkonnas ei jätku maad eraldamiseks käesoleva määruse p. 2 nimetatud raudteetranspordi töötajaile, esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanek neile ametimaade eraldamise kohta riigimaade fondi vabadest maadest.

7. Määrata kindlaks, et käesoleva määruse p. 1 ja 2 loetletud metsamajandite, metskondade, riiklike metsapuukoolide ja raudteetranspordi töötajad kaotavad töölt vallandamise korral õiguse ametimaade kasutamiseks.

Juhul, kui ametimaadele külvatakse põllumajanduskultuure, kaotavad nimetatud töötajad õiguse selle maa-ala kasutamiseks pärast saagi koristamist.

Nimetatud töötajate töölt vallandamise korral seoses pensionile minekuga vanaduse või invaliidsuse tõttu, jääb neile õigus eluaegselt kasutada põllumaad ning kui nad omavad isiklikke loomi, ka heinamaad neile määratud suuruses.

8. Käesoleva määruse p. 1 ja 2 loetletud töötajate perekondadele säilitatakse õigus kasutada põllumaad ja kui nad omavad isiklikke loomi, ka heinamaad määratud suuruses:

a) kes on mobiliseeritud tegevteenistusse Nõukogude armeesse, Sõja-Merelaevastikku, piirivalve- ja sisevägedesse, samuti kes on komandeeritud õppusele — kogu nende töötajate tegevteenistuses või õppeasutuses viibimise aja jooksul;

b) kes on langenud ametikohuste täitmisel: töövõimetule naisele ja kõrges vanuses olevaile vanematele — eluajaks, ning lastele kuni nende täisealiseks saamiseni.

9. Kontroll ametimaade õige eraldamise ja õige kasutamise üle panna rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele.

10. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. detsembri 1949. a. määrus nr. 1015.

RIIKLIKEKS, ÜHISKONDLIKEKS JA MUUDEKS VAJADUSTEKS EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU OTSUST NÕUDVATE MAADE ERALDAMISE KÜSIMUSTE LÄBIVAATAMISE KORRAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 555
10. DETSEMBRIST 1954

Väljavõte

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. juuni 1954. a. määrusele nr. 1240 ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. augusti 1954. a. korraldusele nr. 9374-k, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks Eesti NSV Ministrite Nõukogu otsust nõudvate maade eraldamise küsimuste alal taotluste algatamise ja läbivaatamise korra määrustik, vastavalt lisale nr. 1.

2. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide täitevkomiteesid teostama süstemaatilist kontrolli asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtetele eraldatud maatükkide otstarbekohase kasutamise ja maade seaduspärase eraldamise üle vastavalt juurdelisatud määrustikule.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
10. dets. 1954. a. määruse nr. 555
juurde

MÄÄRUSTIK EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU KINNITUST NÕUDVATE MAADE RIIKLIKEKS, ÜHISKONDLIKEKS JA MUUDEKS VAJADUSTEKS ERALDAMISE TAOTLUSTE ALGATAMISE JA LÄBIVAATAMISE KORRA KOHTA

Väljavõte

I. Kolhoosimaade alal

1. Ministeeriumid, keskasutused ja ühiskondlikud organisatsioonid, kes on huvitatud kolhoosimaade eraldamisest, esitavad oma avaldused maatükkide eraldamise kohta Eesti NSV Ministrite Nõukogule ühes põhjendusega antud kolhoosi maadest maatüki eraldamise vajaduse ja suuruse kohta.

Juhul, kui nõutakse maatükki mitmesugust liiki ehituste alla, lisatakse täiendavalt: riikliku (ühiskondliku) organi otsus objekti ehitamise kohta, väljavõte selle ehituse kinnitatud tiitelnimestikust ja nõutavale maatükile ehituste paigutamise projekt või skeem, näidates ära ehituse järjekorra.

2. Eesti NSV Ministrite Nõukogu suunab maa eraldamise alal

sissetulnud avaldused Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile seisukoha võtmiseks. Maad taotlejad ministeeriumid, keskasutused või ühiskondlikud organisatsioonid esitavad Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile järgmised dokumendid:

a) rajooni täitevkomitee õiendi, et ei ole võimalik eraldada antud objekti alla maatükki riikliku maafondi, riigimetsafondi, linnade ja alevite maadest;

b) õiendid kolhoosi majandite (perede) ja töövõimeliste liikmete arvu kohta, maade suuruse kohta kõlvikute järgi ja nende kasutamise kohta kolhoosi poolt, samuti õiendi loomade arvu kohta kolhoosis;

c) kolhoosimaakasutuse plaani (kaardi), näidates plaanil (kaardil) kõlvikud, külvikordade väljad ja eraldamisele märgitud maa-ala.

Märkus. Erandina ei ole kolhoosi maakasutuse plaani esitamine nõutav olemasolevate raudteede ja maanteede laienduste, samuti olemasolevate magistraalkraavide või veejuhtmete alla maa-ala eraldamisel;

d) kolhoosi liikmete otsustusvõimelise koosoleku protokolli väljavõtte ja rajooni täitevkomitee otsuse kolhoosimaadest maa-ala eraldamise kohta;

e) rajooni täitevkomitee komisjoni (kolhoosi ja maade eraldamisest huvitatud organisatsiooni esindajate osavõtul) akti eraldatava maa harimiseks, väetamiseks, veega varustamiseks, kuivendamiseks jne. tehtud, kuid kasutamata jäänud kulutuste hindamise kohta ja õiendid maade eraldamisega seoses olevate kulude suuruse kohta.

Märkus. Juhul, kui asutus, ettevõte või organisatsioon ise ei ole nõutavaid dokumente suuteline valmistama, võib ta sõlmida lepingu Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga.

3. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium vaatab läbi avaldused ja juurdelisatud dokumendid maade eraldamise kohta ning esitab need koos ministeeriumi seisukohaga ja maade eraldamise korralduse projektiga eesti ja vene keeles Eesti NSV Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks.

4. Maade eraldamisega seoses olevate kulude ja kasutamata kulutuste tasumine kolhoosidele pannakse ministeeriumidele, keskasutustele ja ühiskondlikele organisatsioonidele, kellele eraldatakse kolhooside maid.

5. Pärast vajaduse möödumist või kasutamise tähtaja lõppemist kuuluvad maatükid tagastamisele neile kolhoosidele, kelle maadest nad olid eraldatud, põllumajanduslikuks või kolhoosi muudeks vajadusteks kasutamiseks sobivas seisukorras.

II. Sovhooside, abimajandite, riigimetsafondi, liidulise, vabariikliku ja kohaliku tähtsusega ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maade alal

6. Maade eraldamisest huvitatud ministeeriumide, keskasutuste ja ühiskondlike organisatsioonide avaldused esitatakse käesoleva määrustiku p. 1 määratud korras.

7. Eesti NSV Ministrite Nõukogu suunab maa eraldamise alal sissetulnud avaldused Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile seisukoha võtmiseks. Maad taotlevad ministeeriumid, keskasutused ja ühiskondlikud organisatsioonid esitavad Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile järgmised dokumendid:

a) õiendi sovhoosi ja abimajandi maa suuruse kohta kõlvikute järgi või vastaval korral õiendid ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maade kohta, näidates, kuidas kasutatakse neid maid käesoleval ajal, ning riigimetsafondi maade alal — vastava metsamajandi poolt koostatud tehnilise ülevaatuse akti ja joonise (plaani) nõutavate maa-alade kohta;

b) sovhooside, abimajandite maakasutuse plaani (kaardi), näidates plaanil maakõlvikud, külvikordade väljad ja nõutava maatüki või ettevõtete, asutuste, organisatsioonide maade plaani (kaardi), näidates plaanil eraldamiseks nõutava maatüki.

Märkus. Erandina ei ole sovhoosi või abimajandi maakasutuse plaani esitamine kohustuslik olemasolevate raudteede ja maanteede laienduste, samuti olemasolevate magistraalkraavide või veejuhtmete alla maa-ala eraldamisel;

c) vabariikliku organi seisukoha, kelle majandi maadest on kavandatud teostada maade eraldamist või vastava liidulise alluvusega ettevõtte, asutuse või organisatsiooni seisukoha.

Märkus. Juhul, kui asutus, ettevõte või organisatsioon ise ei ole nõutavaid dokumente suuteline valmistama, võib ta sõlmida lepingu Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga nende dokumentide valmistamiseks.

8. Pärast vajaduse möödumist või kasutamise tähtaja lõppemist kuuluvad maatükid tagastamisele neile maakasutajaile, kelle maadest nad olid eraldatud.

9. Kõik maade eraldamise ja dokumentide vormistamisega seoses olevad kulud kannab see ministeerium, asutus või ühiskondlik organisatsioon, kellele maatükid eraldatakse.

III. Muud maadealased küsimused, mis nõuavad Eesti NSV Ministrite Nõukogu kinnitust

10. Kolhooside ühiskondlike maade arvel õueaiamaafondi suurendamise küsimuses esitavad rajoonide täitevkomiteed oma otsused Eesti NSV Ministrite Nõukogule, lisades juurde järgmised dokumendid:

a) kolhoosi liikmete otsustusvõimelise üldkoosoleku protokolli ja rajooni täitevkomitee otsuse õueaiamaafondi suurendamise kohta;

b) nimekirja kolhoosiperede kohta, kellele eraldatakse õueaiamaatükid, näidates ära maatükkide suurused;

c) kolhoosi maakasutuse joonise (plaani), näidates sellel kolhoosi õueaiamaafondi võetava ühiskondliku maa-ala asukoha;

d) õiendid majandite (perede) ja töövõimeliste liikmete arvu kohta kolhoosis, maade suuruse kohta kõlvikute järgi ja nende kasutamise kohta kolhoosi poolt.

11. Maade vahetuse korral kolhooside, samuti kolhooside ja sovhooside ning teiste maakasutajate, riikliku maafondi ja riikliku metsafondi maade vahel, esitavad rajoonide täitevkomiteed oma otsused Eesti NSV Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks, lisades juurde järgmised dokumendid:

a) kolhoosi liikmete otsustusvõimelise üldkoosoleku protokolli;

b) vabariiklikku või rajoonilise organi seisukoha, kelle majandit maade vahetus puudutab;

c) õiendid maid vahetavate poolte maakasutuste suuruste ja vahetatavate maatükkide suuruste kohta kõlvikute järgi;

d) kolhooside, sovhooside ja teiste maakasutajate maakasutuse plaani (kaardi), kelle vahel toimub maatükkide vahetamine, näidates nende maatükkide asukoha;

e) rajooni täitevkomitee otsuse.

16. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide avaldused neile heinaniitmiseks kolhooside liigsete maakõlvikute eraldamise kohta, tähtajaga kuni üks aasta, vaatavad läbi vastavad rajoonide täitevkomiteed 2-nädalase tähtaja jooksul, arvates avalduse sissetuleku momendist ning esitavad oma otsused Eesti NSV Ministrite Nõukogule, lisades juurde järgmised dokumendid:

a) arvestused, mis põhjendavad taotletava maa-ala suurust;

b) õiendi heinaniitmise ja söötade varumise plaani kohta kolhoosis ja arvestused, mis tõestavad, et kolhoosil on liigseid heinaniitmiseks kõlblikke maakõlvikuid;

c) kolhoosi liikmete otsustusvõimelise koosoleku protokolli, milles oleks näidatud heinaniitmiseks üleantavate maade suurus ja paiknevus (looduslik piir).

17. Punktides 10—17 näidatud küsimuste osas on nõutavad Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi seisukohad.

EESTI NSV AUTOTRANSPORDI JA MAANTEEDE MINISTEERIUMI AUTOTEEDE REMONDI- JA KORRASHOIU TEENISTUSE TÖÖTAJATE AMETIMAADEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 595 31. DETSEMBRIST 1954

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. detsembri 1954. a. määrusega nr. 2457 — «NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede

Ministeeriumi autoteede remondi ja korrashoiu teenistuse töötajate ametimaadest», Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Anda Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumile õigus välja anda ministeeriumi autoteede remondi ja korrashoiu teenistuse liinitöölistele (teetöölistele, remontijatele, maanteede valvureile, parvetajatele, teemeistritele, maanteemeistritele, teekümnikele ja ilupuude ning lumekaitseks puude istutajatele—meistritele) ametimaid Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1954. aasta 6. augusti määruse nr. 349 p. 2 ettenähtud ulatuses.

2. Määrata kindlaks Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi autoteede remondi ja korrashoiu teenistuse liinitöötajatele käesoleva määruse p. 1 näidatud ametimaade väljaandmise ja kasutamise kord, mis on ette nähtud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 6. augusti 1954. a. määruses nr. 349, punktides 3, 4, 5, 7 ja 8.

3. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid kindlustama kontrolli selle üle, et ametimaade eraldamine ja kasutamine oleks kooskõlas käesoleva määrusega.

MAA ERALDAMISE NORMIDEST AUTOTEEDE JAOKS

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 298
22. VEEBRUARIST 1955

Väljavõte

Autoteede jaoks maade eraldamise normidest liialduste kõrvaldamise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada järgmine maksimaalne autoteede jaoks eraldatava vööndi laius, arvestades muldkeha, sõiduosa, teeäärte ja veeäravoolu seadeldiste ehitamisega:

I kategooria teede jaoks	39 meetrit
II kategooria teede jaoks	33 meetrit
III kategooria teede jaoks	22 meetrit
IV kategooria teede jaoks	19 meetrit
V kategooria teede jaoks	18 meetrit

Maade eraldamisel autoteede jaoks maadel, milliseid kasutatakse eriti väärtuslike kultuuride kasvatamiseks (puukoolid, tehniliste kultuuride ja tsitruste istandused jms.), määratakse autoteede jaoks ettenähtud kõige kitsam vöönd, arvestades võimalusega, et tamme oleks võimalik õigesti asetada maantee muldkehale, mis tehakse mullavallide juures kogutud reservidest, ning täiuslikumate vee kõrvalejuhtimise ehitustega.

2. Anda NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumile õigus kõrgete mullavallide, sügavate väljavõtete teostamisel, traktorite suveteede ja kõrvalteede rajamisel, trassi juures

olevate reservide töötlemisel ja karjääridest ehitusmaterjalide tootmisel, samuti teede liini- ja autotranspordi teenistus- ja eluhoonete ehitamisel, ehitajatele ajutiste elamuasulate ehitamisel, tootmisbaaside ning viljapuudest ja marjapõõsastest, dekoratiivpuudest ja -põõsastest jms. lumekaitse vööndite loomisel kasutada maatükke autoteede trassi ääres üle käesoleva määruse punktis 1 kindlaksmääratud normide.

Maatükkide eraldamine nimetatud juhtudel toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1954. a. 22. juuni määruses nr. 1240 ettenähtud korras.

Kehtestada, et: maatükid, mis eraldatakse autoteede ehitamiseks trassi juures asuvate tagavarade ning ehitajatele ajutiste elamuasulate ja tootmisbaaside paigutamiseks, samuti ajutiste juurdesõiduteede rajamiseks, kuuluvad tagastamisele neile maakasutajaile, kelle maadest need tükid eraldati, põllumajanduslikuks kasutamiseks kõlblikus seisukorras; teedeorganisatsioonid võivad lumekaitse vööndeid üle anda neile maakasutajaile, kelle maadest need eraldati, tingimusel, kui need hoitakse täiesti rikkumata ja seisukorras, mis tagab lume kinnipidamise.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE TASEME TÕSTMISE ABINÕUDEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1997

1. DETSEMBRIST 1955

Väljavõte

Eesti NSV põllumajanduse taseme kiire tõstmise tagamiseks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

12. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu aastail 1956—1960 taastama ja ümber korraldama Eesti NSV kolhoosides ja sovhoosides kuivendussüsteemi 194 000 hektari suurusel maa-alal, sellest kolhooside maadel 170 000 hektarit; ehitama kuivendussüsteeme ja võtma kasutusele uudismaid 38 000 hektari suurusel maa-alal, sealhulgas kolhooside maadel 30 000 hektarit; kapitaalselt remontima veevastuvõtjaid, magistraalkraave ja vee ärajuhtimise kraave 150 000 hektari suurusel maa-alal, sealhulgas kolhooside maadel 140 000 hektaril.

Kuivendussüsteemide ehitamisel ja ümberkorraldamisel tagada kinnise drenaaži ehitamine kolhooside maadel vähemalt 80 000 ja sovhooside maadel 20 000 hektari suurusel maa-alal.

Aastail 1956—1960 teostada Eesti NSV kolhoosides aruheina-

maade ja karjamaade võsast, kändudest ja kividest puhastamist 200 000 hektari suurusel maa-alal.

26. Kooskõlas Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt esitatud materjalidega kolhooside põllumajanduskõlvikute tegeliku suuruse täpsustamise kohta kustutada vabariigi 637 kolhoosi tulundusmaade hulgast 261 500 hektarit maad, sealhulgas jäätmaade arvel 34 500 hektarit, heinamaade arvel 124 600 hektarit ja karjamaade arvel 102 400 hektarit.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957.

MAA KASUTAMISE ÕIGUSE AKT

Näide

Kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt
27. jaanuaril 1956

Käesolev akt on välja antud .....
(rajooni, linna)
Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee poolt .....

.....
(ministeeriumi, keskasutuse ja maakasutaja nimetus)
maa kasutamise õiguse kohta .....
(rajoonis, linnas)
Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis.

Alaliseks kasutamiseks on eraldatud ..... hektarit maad, vastavalt allpool joonestatud plaanile ja piiride kirjeldusele.

Seisuga ..... 19..... aastal eraldatud maade üldpindalast oli: künnimaad (põld, köögiviljaed ja sööt) ..... hektarit, heinamaad ..... hektarit, karjamaad ..... hektarit, puuvilja-marjaaedu ..... hektarit ja muid kõlvikuid ..... hektarit.

Eraldatud maid tuleb kasutada ainult ettenähtud otstarbeks. Maad võib teisele maakasutajale üle anda seadusega kehtestatud korras.

Piiride kirjeldus:

A kuni B ..... maadega
B kuni C ..... maadega
C kuni D ..... maadega
D kuni E ..... maadega
E kuni F ..... maadega

F kuni G ..... maadega
G kuni H ..... maadega
H kuni I ..... maadega

....
(maakasutaja nimetus)
alaliseks kasutamiseks
antud maade
PLAAN

Mõõtkava

Pitseri koht ..... rajooni, linna Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee esimees

Rajooni vanemmaakorraldaja .....

Maa kasutamise õiguse akt on välja antud 19 ..... aasta .....

..... kuu ..... päeval.

Käesolev akt on koostatud kahes eksemplaris: esimene eksemplar on välja antud maakasutajale, teine hoitakse alal .... rajooni, linna Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitees.

Käesolev maakasutus on sisse kantud riiklikku maakasutuste registreerimise raamatusse nr. ..... all 19 ..... aasta ..... kuu ..... päeval.

Rajooni vanem-
maakorraldaja

Täiendused
maa kasutamise õiguse aktile

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

JUHENDID

MAA KASUTAMISE ÕIGUSE AKTIDE KOOSTAMISE JA MAAKASUTAJATELE (PEALE PÕLLUMAJANDUSLIKE ARTELLIDE) VÄLJAANDMISE KOHTA

Kinnitatud
NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi
poolt 23. veebruaril 1956

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kinnitatud vormi järgi maa kasutamise õiguse akt antakse välja sovhoosidele, kalurikolhoosidele, tööndusartellidele, linnadele ja linnatüüpi asulatele, riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtetele maa kohta, mis on

nendele antud alaliseks kasutamiseks seadusega kehtestatud korras.

Mitmes administratiivrajoonis paikneva maakasutuse (raudtee- ja autotranspordi maad jt.) kohta maa kasutamise õiguse aktid antakse välja iga administratiivrajooni piirides.

2. Maa kasutamise õiguse akt koostatakse kahes eksemplaris, sellele kirjutavad alla rajooni (linna) täitevkomitee esimees ja rajooni vanemmaakorraldaja. Linna täitevkomiteedele väljaantavatele maa kasutamise õiguse aktidele kirjutavad alla vabariigi ministrite nõukogu (oblastilist jaotust mitteomavate), krai täitevkomitee, oblasti täitevkomitee esimees ja maakorralduse valitsuse (osakonna) juhataja.

Maa kasutamise õiguse akti esimene eksemplar antakse välja maakasutajale, teine eksemplar aga hoitakse rajooni (linna) täitevkomitees või maakorralduse valitsuses (osakonnas).

Akti esimese eksemplari kättesaamise kohta annab maakasutaja allkirja teise eksemplari kolmanda lehekülje alumisel veerul.

3. Enne maa kasutamise õiguse akti koostamist teostatakse looduses mõõdistamis- ja maakorraldustööd maakasutaja kasutuses olevate maade välispiiride ja täpse suuruse kindlaksmääramiseks.

Neil juhtudel, kui on olemas mõõdistamise või maakorralduse materjalid ja maa piirid on kindlaks määratud, uusi mõõdistamistöid ei teostata.

4. Maastikul püstitatakse kõigisse piirikäänakutesse kindlaksmääratud kujuga piiripostid või krai (oblasti) põllumajanduse valitsuse, vabariigi (oblastilist jaotust mitteomava) põllumajanduse ministeeriumi maakorralduse valitsuse loal teisekujulised märgid (kupitsad, kivid jt.). Piiri pöördepunktid varustatakse piirimärkidega niisuguse arvestusega, et oleksid nähtavad eelmine ja järgmine piirimärk.

5. Sovhoosidele, kalurikolhoosidele, tööndusliikele artellidele, abi- ja teistele majanditele, kellele on maad antud põllumajanduslikuks tootmiseks, väljaantavate aktide plaanidele kantakse peale maakasutuse välispiiride ka sama maakasutuse massiivi sees paiknevate raudtee, autotranspordi ja teiste maakasutajate maade piirid.

Aktide koostamisel linnade maade ja ülejäänud (muude) maakasutuste kohta kantakse akti plaanile ainult välispiirid.

Maakasutuste välispiirid kantakse plaanile olemasolevate mõõdistamis-, maakorralduse või metsakorralduse materjalide kopeerimise või pantografeerimise teel, silmas pidades nendeks töödeks ettenähtud täpsust.

Plaani mõõtkava määratakse kindlaks olenevalt maakasutuse suurusest ja piiride plaanile mahutamise võimalusest. Piki maakasutuse välispiiri kirjutatakse plaanile ainult joonte pikkused kuni 0,1 meetrilise täpsusega. Joonte pikkused plaanil kirjutatakse

iga joone vastu või eritabelisse. Maade piirid ja joonte pikkused plaanil joonestatakse musta tušiga.

6. Alaliseks kasutamiseks eraldatud maa üldpindala ja samuti peamiste põllumajanduslike kõlvikute pindalad märgitakse akti kontrollitud ja täpsustatud maade arvestusandmete alusel.

7. Kui pärast maa kasutamise õiguse akti väljaandmist toimusid muudatused maakasutuse suuruses ja piirides, siis akti kolmandal leheküljel kantakse peale uued piirid pidevjoontega musta tušiga, vanad piirid aga kriipsutatakse ristikestega korralikult läbi punase tušiga. Akti neljandale leheküljele kirjutatakse alus, mille järgi on teostatud muudatused maakasutuse suuruses ja piirides ning pindala, mille võrra on vähendatud või suurendatud antud maakasutust.

Akti muudatuste sissekannetele kirjutavad alla rajooni vanemmaakorraldaja või maakorralduse valitsuse (osakonna) juhataja.

8. Maa kasutamise õiguse aktide hoidmine maakasutajate juures, rajoonide ja linnade täitevkomiteedes ja maakorralduse valitsuses (osakonnas) toimub tulekindlates kappides või selleks kohandatud kastides.

9. Maa kasutamise õiguse akti koostamise täpsuse, maa suuruse ja piiride kindlaksmääramise õigsuse ja täpsuse eest kannab vastutust rajooni vanemmaakorraldaja ja maakorralduse valitsuse (osakonna) juhataja.

10. Maakasutuse likvideerimise juhtudel tagastatakse maa kasutamise õiguse aktid rajooni või linna täitevkomiteesse, kes need kindlaksmääratud korras hävitavad, mille kohta tehakse märge riiklikus maakasutuse registreerimise raamatus.

11. Maa kasutamise õiguse akti koostamine, aga vajalikel juhtudel ka mõõdistamis- ja maakorraldustööde teostamine toimub maakasutajate kulul liiduvabariigi põllumajanduse ministeeriumi poolt kindlaksmääratavate hinnete järgi.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

INSTRUKTSIOON
RIIKLIKU MAADE ARVESTUSE JA MAAKASUTUSTE REGISTREERIMISE KORRA KOHTA

KINNITATUD
NSV LIIDU PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI POOLT
23. VEEBRUARIL 1956

I

1. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 31. detsembri 1954. a. määruse nr. 2529 «NSV Liidu maafondi ühtsest riiklikust arvestusest» täitmiseks, maade arvestamise korrastamiseks ja nende õige kasu-

tamise kontrollimiseks seatakse sisse kohustuslik riiklik maade arvestus ja maade jaotuse arvestus kõlvikute ja maakasutajate järgi ning kõigi maakasutuste riiklik registreerimine ühtse üleliidulise süsteemi järgi.

2. Arvestusele kuuluvad kõik maad, mis on kolhooside, sovhooside, teiste riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste, organisatsioonide, üksiktalunike ja üksikute kodanike kasutuses, samuti linnade ja alevite maad, riiklik tagavaramaa ja riikliku metsafondi maad.

3. Maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise juhtimine, samuti maade õige kasutamise kontroll, olenemata sellest, kelle kasutuses on maad, on NSV Liidu valitsuse poolt pandud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi juhendid maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise alal on kohustuslikud kõikidele ministeeriumidele, keskasutustele, asutustele ja organisatsioonidele.

4. Iga maakasutaja maade arvestamiseks (kõlvikute faktilise seisu ja kasutamise järgi) peetakse rajoonide ja linnade täitevkomiteedes riiklikku maakasutuste registreerimise raamatut.

5. Riiklikku maakasutuste registreerimise raamatut rajooni täitevkomitees peab rajooni vanemmaakorraldaja.[1]

Riikliku maakasutuste registreerimise raamatu andmete ja väljavõtete õigsuse eest, mis sellest välja antakse, kannavad vastutust rajooni vanemmaakorraldaja ja rajooni täitevkomitee esimees.

6. Linna piirides maade registreerimise ja arvestuse kord töötatakse välja ja määratakse kindlaks liiduvabariikide kommunaalmajanduse ministeeriumide poolt, kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga.

7. Kaitseobjektide alla eraldatud maade arvestuse kord töötatakse välja ja määratakse kindlaks nende ministeeriumide ja keskasutuste poolt, kelle kasutuses nad on, kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga.

8. Asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad on kohustatud esitama igal aastal hiljemalt 1. novembriks vastava rajooni või linna täitevkomiteele andmed nende kasutuses olevate maade kohta, arvestades aasta jooksul toimunud muudatusi, samuti rajooni või linna täitevkomitee nõudmisel esitatud andmete õigsuse tõestamiseks täiendavaid materjale ja dokumente.

9. Vabariikide ministrite nõukogud, kraide, oblastite, rajoonide ja linnade täitevkomiteed on kohustatud kindlustama maade arvestuse pidamise ja maakasutuste registreerimise ühtse üleliidulise süsteemi järgi ning igal aastal läbi vaatama ja kinnitama aruanded maade kasutamise ja nende jaotuse kohta maakasutajate ja kõlvikute järgi järgmistel tähtaegadel: rajoonides hiljemalt aruandeaasta 1. detsembriks, autonoomsetes vabariikides,

[1] Nüüd vaneminsener-maakorraldaja. — *Koostaja*

kraides ja oblastites — hiljemalt 20. detsembriks, liiduvabariikides (välja arvatud VNFSV) hiljemalt 20. jaanuariks ja VNFSV-s aruandeaastale järgneva aasta 15. veebruariks.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud esitavad aruanded NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ühe nädala jooksul pärast nende kinnitamist.

10. NSV Liidu Ministrite Nõukogu andis õiguse vabariikide ministrite nõukogudele, kraide ja oblastite täitevkomiteedele teostada kolhooside (eraldi iga kolhoosi kohta) põllumajandussaaduste kohustuslike riiklike normidega maksustatavate maade vähendamist, kui see vähendamine on seotud maade eraldamisega kindlaksmääratud korras. Peale selle, vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. mai 1955. aasta määrusele nr. 861 on antud õigus liiduvabariikide ministrite nõukogudele sisse viia muudatusi kolhooside maksustatavate maade suuruste ja koosseisu arvestusandmetesse maksustatavate kõlvikute, sealhulgas ka põllumaa, pindala vähendamiseta vabariigis tervikuna. Kõikidel teistel juhtudel kolhooside maksustatavate maade pindalade vähendamine teostatakse ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu loal.

II

11. Maade arvestuse pidamiseks ja maakasutuste registreerimiseks oblastite, kraide põllumajanduse valitsused, vabariikide põllumajanduse ministeeriumide maakorralduse valitsused (osakonnad) organiseerivad ja iga aasta teostavad töid plaanilis-kartograafiliste, uurimis- ja teiste materjalide ning dokumentide kogumise, süstematiseerimise ja tundmaõppimise alal, mis iseloomustavad maakasutuste üldsuurusi, maade jaotust kõlvikute järgi ja nende kasutamist rajoonide, oblastite, kraide, vabariikide kõikide maakasutajate poolt.

Neil eesmärkidel koguvad ja süstematiseerivad maakorralduse valitsused (osakonnad) rajoonide järgi kõik plaanihoidlates ja teistes organisatsioonides olemasolevad materjalid ja dokumendid, mis on vajalikud maade arvestamiseks ja maakasutuste registreerimiseks ning ärakirjad nendest saadavad rajoonide vanemmaakorraldajatele.

12. Kõik tööd rajoonis, mis on seotud maafondide arvestamisega, põllumajanduslikuks kasutamiseks uute maade väljaselgitamisega, samuti nende maade õige kasutamise ja maakõlvikute pindalade õige arvestuse kontrollimist, milledelt arvestatakse riiklikke põllumajandussaaduste müügikohustusi, teostab rajooni vanemmaakorraldaja.

Rajooni vanemmaakorraldaja juhendid, mis puudutavad maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise küsimusi, on kohustuslikud täitmiseks kõigile rajooni maakasutajatele.

Kolhooside kõigi maakõlvikute ja eraldi kohustuslike põlluma-

jandussaaduste normidega maksustatavate maapindalade arvestust ning põllumajanduslikuks kasutamiseks uute maade väljaselgitamist teostavad MTJ insener-maakorraldajad [1]. Ühtlasi teostavad MTJ insener-maakorraldajad pärast kevadkülvi lõpetamist tehniliste kultuuride külvipindalade täpsustamist, mis lülitatakse välja põllu pindalast kohustuslike põllumajandussaaduste normidega maksustamisel, ja töötavad välja vastavad ettepanekud paranduste sisseviimiseks kolhooside põllumajandussaaduste maksukohustustesse. MTJ insener-maakorraldaja kannab koos iga kolhoosi raamatupidaja või arvepidajaga kolhoosi maa-alade nöörraamatusse õigeaegselt sisse kõik muudatused, mis on kinnitatud kehtestatud korras. Maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise tööd teevad MTJ insener-maakorraldajad rajooni vanemmaakorraldaja juhtimisel.

13. Rajooni vanemmaakorraldaja peab koguma kõikidest rajooni organisatsioonidest (plaani-, rahandus-, varumis-, kindlustus- jts.) ja maakasutajate eneste käest andmeid ja materjale rajooni maakasutuste kohta, võtma need arvele ja usaldusväärseid andmeid kasutama maade arvestamiseks.

14. Olemasolevate ja kogutud materjalide alusel täpsustab rajooni vanemmaakorraldaja kõigi maakasutuste nimekirjad ja koostab maakasutuste paiknemise skemaatilised kaardid, nummerdades iga maakasutuse.

Samaaegselt kontrollib rajooni vanemmaakorraldaja andmete õigsust maade jaotuse kohta kõlvikute järgi iga maakasutuse osas ja selle üldpindala.

15. Skemaatilisele kaardile kantud rajoonimaade välispiire peavad tingimata kontrollima naaberrajoonide vanemmaakorraldajad.

Juhul, kui rajoonide administratiivpiirid ei ole täpselt kindlaks määratud suurtel riigi metsafondi massiividel, suurtel veekogudel jne., siis naaberrajoonide täitevkomiteed võtavad vastu kooskõlastatud otsuse, võttes arvesse asjasthuvitatud organisatsioonide ettepanekuid.

Andmed rajoonilise alluvusega linnade ja linnatüüpi alevite maade kohta kantakse rajooni vanemmaakorraldaja poolt riiklikku maakasutuste registreerimise raamatusse kooskõlas nende sissekannetega, mis tehakse samasugusesse raamatusse linna, alevi kommunaalorganite poolt. Oblastilise, krai, vabariikliku alluvusega linnades peetakse riiklikku raamatut linna kommunaalorganite poolt oblastite, kraide põllumajanduse valitsuste, vabariigi põllumajanduse ministeeriumi maakorralduse valitsuse (osakonna) kontrolli all.

16. Põhilisteks dokumentideks maade arvestamisel ja maakasutuste registreerimisel on maakorralduse, metsakorralduse, mõõdistamiste ja uurimiste materjalid. Andmete sissekandeid raama-

[1] Nüüd rajooni põllumajanduse inspektsiooni insener-maakorraldajad. — *Koostaja*

tusse maa kohta küsitlusandmete põhjal on lubatud ainult erandjuhtudel (nõutavate dokumentide puudumisel) maakorralduse valitsuse (osakonna) loal.

17. Kui maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise momendil olemasolevate või maakasutajate poolt esitatud materjalide tõepärasuses tekib kahtlus, teostatakse maade kontrollimist looduses kontrollmõõtmiste teel või organiseeritakse uued mõõdistamised.

18. Esialgsed sissekanded põllumajanduslike ettevõtete (kolhooside, sovhooside, abimajandite) maakasutuste kohta 1956. aastal tehakse kahel real. Esimesele reale kantakse endised maakõlvikute andmed riiklikust maade registreerimise maaraamatust ning aruandest maade jaotuse kohta kõlvikute ja maakasutajate järgi (maabilansist). Teisel real näidatakse kõlvikute tegelik seis ja kasutamine uute andmete põhjal, mis on saadud mõõdistamiste ja uurimiste tulemusena.

Järgnevail aastail, pärast 1956. aasta maabilansi kinnitamist kehtiva korra kohaselt, tehakse sissekanne ühe reana kõlvikute tegeliku seisu ja kasutamise järgi, võttes arvesse seaduslikke muudatusi.

19. Plaanilis-kartograafiliste ja uurimismaterjalide täpsustamine viiakse läbi:

a) kolhoosimaade, põllumajanduse ministeeriumi süsteemi kuuluvate organisatsioonide ja riikliku maafondi maade alal maakorralduse valitsuste, rajooni vanemmaakorraldajate ja MTJ insener-maakorraldajate poolt, tõmmates sellele tööle kaasa MTJ-de, kolhooside ja organisatsioonide spetsialiste (agronoome, zootehnikuid, melioraatoreid ja teisi);
b) riigi metsafondi maade alal — metsamajanduse organite poolt;
c) kõigi muude majandite alal — vahetult maakasutajate endi poolt või maakorralduse valitsuste (osakondade) poolt maakasutajate arvel hinnete järgi, mis on kinnitatud liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide poolt.

20. Mõõdistamis- ja uurimismaterjalide korrektuuri tehakse iga aasta MTJ ja teiste organite maakorraldajate poolt selleks, et iga aasta plaanilis-kartograafilised materjalid vastaksid kõlvikute tegelikule seisule. Neil juhtudel, kui toimuvad suured muudatused kõlvikute koosseisus ja plaani loetavus pärast korrektuuri muutub raskeks, valmistatakse korrigeeritud materjali põhjal uus maakasutusplaan ja antakse välja vajalikus tiraažis.

Mõõdistamise või plaanilis-kartograafilise materjali korrektuuri tulemusena tehakse muudatused maakasutuse üldsuuruses ja kõlvikute osas ainult sel juhul, kui need muudatused ületavad lubatud tehnilisi kõrvalekaldumisi.

21. Mõõdistamis- ja uurimistööd viiakse läbi vastavalt tehniliste juhendite ja eeskirjade nõuetele.

22. Kõik dokumendid maade arvestuse kohta üksikute maakasutajate järgi (aktid, kontrollmõõdistamised, väljavõtted otsuseist jm.) hoitakse rajooni vanemmaakorraldaja poolt eritoimikus.

23. Iga maakasutaja (sovhoosi, abimajandi ja teiste) poolt peetakse kasutuses oleva maa arvestust vastava alajaotuse vormi kohaselt ja riikliku maakasutuse registreerimise raamatu kolmanda osa järgi.

III

24. Põllumajanduslike kõlvikute ja maakasutuse teiste kõlvikute uurimiste eesmärgiks on tegeliku seisu kindlaksmääramine ja iga liiki kõlvikute intensiivsemalt kasutamise võimaluse määramine.

Uurimised jagunevad kahte liiki: agromajanduslikud ja spetsiaalsed.

Agromajanduslikud uurimised seisavad maakorraldaja poolt koos maakasutaja esindaja ja agronoomiga kõigi maakõlvikute kontuuride üksikasjalises ülevaatuses ning nende kõlvikute kvaliteedi määramises välistunnuste ja majandusliku kasutamise andmete järgi.

Kui maakõlvikute kvaliteedi määramisel välistunnuste järgi esineb raskusi, tõmmatakse sellele tööle kaasa teisi spetsialiste (mullateadlasi, melioraatoreid, metsateadlasi ja teisi).

Spetsiaalsete uurimiste hulka kuuluvad detailsed mullastiku, geobotaanilised ja melioratiivsed uurimised.

25. Agromajandusliku uurimise tulemused kantakse maakasutuse kaardile (plaanile), näidates sellel ära riiklikus maakasutuste registreerimise raamatus arvestatavate kõlvikute tegelikud piirid.

Detailsete mullastiku, geobotaaniliste ja melioratiivsete uurimiste teostamisel koostatakse vastavad kaardid, pidades kinni juhiste ja eeskirjade nõudeist. Neil kaartidel eraldatakse tingimata riiklikus maakasutuste registreerimise raamatus toodud kõlvikute piirid.

Uurimiste läbiviimiseks organiseerivad maakorralduse valitsused (osakonnad) olemasolevate plaanilis-kartograafiliste materjalide paljundamist (valguskoopiad, reproduktsioonid jt.).

26. Territooriumi agromajanduslike uurimiste kaardi (plaani) juurde koostatakse toimik, milles näidatakse kontuuri number, üheks või teiseks põllumajanduslikuks otstarbeks kasutamise otstarbekus. Kõlvikute kavandatud transformatsiooni õigsuse põhjendamiseks tuuakse toimikus näiteks järgmised andmed:

põllumaa, söötide, uudismaa ja vaba õueaiamaa fondi osas — mulla liik, mehaaniline koostis, huumusekihi sügavus, happesuse või soolade sisaldavuse aste, soolakute olemasolu ja nende protsent, põhjavee seis kriitilisel perioodil (kõige kõrgema seisu periood), nõlvakute järskus, kõlblikkus masinate ja traktoritega

harimiseks, erosioonist haaratud maade olemasolu ja muud mulla omadused, mis määravad mulla viljakuse ja võimaluse täisväärtuslikumaks kasutamiseks;

heina- ja karjamaade alal — mullastiku tüüp, mehaaniline koostis, huumusekihi sügavus, keskmine saagikus mitme aasta jooksul heina või haljasmassi tsentnerites ühelt hektarilt, kõlblikkus mehhaniseeritud harimiseks ja muud näitajad, mis on aluseks antud kõlviku jätmiseks samasse liiki, nagu teda kasutatakse, või kõlviku üleviimiseks teise intensiivsemasse liiki;

metsade ja põõsastike alal — mullastiku tüüp, soostumise esinemine, mehaaniline koostis, huumusekihi sügavus, happesus, põõsastega ja puittaimestikuga kattumise aste (liikide ja vanuse järgi) %-des üldisest pindalast;

muude põllumajanduses mittekasutatavate kõlvikute alal esitatakse näitajad, mis määravad kindlaks nende kõlvikute põllumajanduslikuks otstarbeks kasutamise võimaluse.

Põõsastumise, metsastumise, soolalaikude esinemine jne. näidatakse protsentides kontuuri üldpindalast.

27. Töö hõlbustamiseks tuleb iga eeltoodud kõlvikute liigi kohta koostada eraldi **uurimistoimik.**

Toimikusse annavad allkirja maakasutajate esindajad ja uurimistöid teostanud spetsialistid.

28. Agromajanduslike uurimiste tulemusi ja ettepanekuid maade intensiivsema kasutamise kohta kontrollivad MTJ-de, sovhooside, abimajandite peaagronoomid ja rajoonide vanemmaakorraldajad, kuid vajaduse korral ka revident-maamõõtjad ja maakorralduse valitsuste (osakondade) mullateadlased.

IV

29. Riiklik maakasutuste registreerimise raamat koosneb 3 osast ja 10 jaost. Raamatu esimeses jaos, mis eelneb raamatu üksikuile osadele, arvestatakse ja registreeritakse kogu rajooni (linna) territoorium maakasutuste kategooriate järgi. Raamatu eri osades arvestatakse ja registreeritakse:

esimeses osas — põllumajandusliku otstarbega maad — kolhooside, sovhooside, abimajandite, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide maad, riiklikud reservmaad (riiklik maafond) ja riikliku metsafondi maad;

teises osas — eriotstarbelised (mitte põllumajanduslikud) maad — tööstuse, transpordi, muude maakasutajate maad ja linna ning linnatüüpi alevite maad;

kolmandas osas — õueaiamaad, mis on antud seadusega kehtestatud korra kohaselt kolhoosnikute, tööliste, teenistujate, käsitööliste, pensionäride ja teiste kodanike isiklikku kasutusse, ametimaad kui ka üksiktalupidajate õueaiamaad ning välimaad.

30. Maakasutuste ja maakasutajate nimetuste sissekanded tehakse raamatus tähestikulises järjekorras. Selleks seatakse sisse

maakasutuste kohta abivihik — maakasutajate tähestik juurdelisatud vormi kohaselt. Maakasutuse asustatud punkti nimetusena näidatakse see asula, kus paikneb peamine tootmiskeskus.

31. Arvestamisele kuuluvad kõik maad, mis on antud maakasutajaile alaliseks ja pikaajaliseks (üle 2 aasta) kasutamiseks.

Maid, mis on antud ajutiseks kasutamiseks, s. o. 1—2 aastaks, arvestatakse eraldi töövihikus rajooni vanemmaakorraldaja poolt maakasutajate kõigi kategooriate järgi ja MTJ insener-maakorraldaja poolt MTJ poolt teenindatavate kolhooside osas.

32. Riiklikus maakasutuste registreerimise raamatus arvestatakse ja registreeritakse kõik maakasutused järgmises järjekorras:

esimeses jaos — kogu rajooni, linna territoorium (hektarites) summaarselt kõikide maakasutuste liikide järgi: põllumajanduslikud artellid, kaluriartellid ja muud tööndusko1hoosid, sovhoosid ja abimajandid iga süsteemi järgi, muud maakasutused, samuti riiklik maafond ja riiklik metsafond; seejärel tehakse üldine rajooni (linna) maade kokkuvõte;

teises jaos — iga kolhoosi (põllumajanduslike artellide, kaluriartellide, põhjapõdraartellide, tööndusartellide jt.) maad, mis on kinnistatud alaliseks kasutamiseks, ning eraldi ridadena maad, mis on antud pikaajaliseks kasutamiseks. Põllumajanduslikud artellid grupeeritakse tähestikulises järjekorras iga MTJ järgi, näidates ära kokkuvõtted MTJ viisi.

Kui kolhoosi maakasutuses on vaba õueaiamaa fondi, siis näidatakse selle kohta andmed eraldi reana pärast kolhoosile alaliseks kasutamiseks kinnistatud maade sissekannet — sellest «vaba õueaiamaa fond».

Kõigi põllumajanduslike artellide nimetused peavad olema kooskõlas kolhooside maa põlise kasutamise riiklikku akti sissekantud nimetusega, kuid teiste kolhooside osas — nende põhikirjaga;

kolmandas jaos — sovhooside maad süsteemide järgi, alaliseks kasutamiseks kinnistatud maad ja eraldi pikaajaliseks kasutamiseks antud maad;

neljandas jaos — abimajandite maad süsteemide järgi ning asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide muud maatükid, mis on neile eraldatud põllumajanduslikuks tootmiseks;

viiendas jaos — riikliku maafondi maad, sellest eraldi ridadena need maad, mis on antud pikaajaliseks kasutamiseks ühtedele või teistele maakasutajatele. Suurte veekogude pindalad (järved, veehoidlad ja muud), mis ei kuulu ühegi kindlaksmääratud maakasutuse koosseisu, arvatakse riikliku maafondi hulka ja registreeritakse eraldi reana;

kuuendas jaos — riikliku metsafondi maad, sellest eraldi ridadena need maad, mis on antud pikaajaliseks kasutamiseks ühtedele või teistele maakasutajatele.

Eriotstarbelised metsad, mis on antud alaliseks kasutamiseks

ühtedele või teistele maakasutajatele, arvestatakse ja registreeritakse nende maakasutuste koosseisus;

seitsmendas jaos — tööstusettevõtete, tehaste, vabrikute, elektrijaamade, gaasijuhtmete, mäe-, turba- ning teiste tööstuste jne. kasutusse antud maad;

kaheksandas jaos — raudtee-, vee-, õhu-, autotranspordi jne. maad üksikute maakasutajate järgi nii rajooni kui ka linna piirides;

üheksandas jaos — muude maakasutajate maad, mis on antud organisatsioonidele, asutustele jne. mittepõllumajanduslikuks kasutamiseks (klubid, koolid, lasteaiad, pargid, spordiväljakud, haiglad, kooperatiivid, MTJ, kalmistud, loomade matmispaigad jne.);

kümnendas jaos arvestatakse kõik linnade ja linnatüüpi alevite maad, mis asetsevad linna piirides, seejuures kantakse sisse eraldi ridadena: sellest maa-alad (maakasutuste viisi), mis on arvestatud raamatu teistes jagudes (näiteks abimajandid, kolhoosimaad jt.).

33. Maa-alad, mis on ühe või teise maakasutaja alalisel kasutamisel ja asetsevad mitmes administratiivrajoonis, arvestatakse ja registreeritakse selle rajooni raamatus, kus asetseb antud maakasutuse peamine tootmiskeskus. Pikaajalise kasutuse maatükid, mis paiknevad mitmes administratiivrajoonis, arvestatakse ja registreeritakse selles rajoonis, milles nad paiknevad ja selles rajoonis, kus on selle maakasutuse peamine tootmiskeskus, kusjuures selle kohta tuleb teha vastav märkus raamatu viimases lahtris.

34. Lahtris «maade kasutamisliigid» näidatakse eraldi ridadena — alaline kasutamine, pikaajaline kasutamine (üle kahe aasta) ja tehakse maade kokkuvõte. Eraldi ridadena arvestatakse «niisutusvõrguga maad» või «kuivendusvõrguga maad», samuti «luhamaad» (jõelammides paiknevad maad), näidates igas sissekandes omakorda alalise ja pikaajalise kasutamise.

Pikaajaline maade kasutamine kantakse sisse maakasutuste järgi, näidates ära, missuguseist maadest see koosneb (riiklik maafond, riiklik metsafond, linnamaad jt.), kusjuures sel juhul, kui pikaajalises kasutamises on maid niisutus- või kuivendusvõrguga, näidatakse iga rea järel: «sellest niisutusvõrguga» või «sellest kuivendusvõrguga».

35. Põllumajanduslikele artellidele alaliseks kasutamiseks kinnistatud maade üldpindala kantakse raamatusse riikliku akti järgi, kuid teiste maakasutuste osas selle dokumendi järgi, mis on antud maakasutajale maa kasutamise õiguse kohta. Pikaajalise kasutamisega maade üldpindala kantakse sisse raamatusse vastava otsuse põhjal maade eraldamise kohta.

36. Kõlvikute ja nende alaliikide arvestus toimub peamise tunnuse järgi, mis määrab nende seisukorra ja võimaluse kasutada põllumajanduses kindlaks otstarbeks.

Riiklikus maakasutuste registreerimise raamatus on vabad lahtrid kõlvikute alaliikide jaoks, mis täidetakse rajooni vanemmaakorraldaja poolt oblasti, krai põllumajanduse valitsuste, vabariikide põllumajanduse ministeeriumide (kui ei ole oblastilist jaotust) juhiste kohaselt, võttes arvesse kohalikke erinevusi, mis omavad majanduslikku tähtsust igale eritsoonile või erirajoonile.

Raamatus märgitud kõlvikute nimetuste muutmine toimub NSVL Põllumajanduse Ministeeriumi loal.

37. Riikliku maakasutuste registreerimise raamatu täitmist kõlvikute liikide järgi soovitatakse läbi viia järgmiselt.

Lahtrisse «põld» kantakse kõik maad, mida kasutatakse põllumajanduskultuuride külviks, kesad, köögiviljamaad. Põllu pindala õigeks määramiseks (külvipind+kesa+köögiviljamaa) tuleb läbi viia kontrollmõõtmised ja võrrelda neid andmeid operatiivaruandlusega.

Seda liiki kõlvikute vabu lahtreid võib täita nende alaliikidega, mis on kohalike iseärasuste järgi tähtsamad. Nii näiteks võib näidata kõlviku «põld» osas: liiga niisked, sooldunud, soolakud, kivised ja muud.

Looduslikke heina- ja karjamaid, mis on üles küntud rohukatte parandamise eesmärgil, ei arvata lahtrisse «põld», vaid arvestatakse vastavalt lahtrites «heinamaa» ja «karjamaa».

Liiga niiske põllu pindala määramisel tuleb lähtuda sellest, millisel määral on võimalik sellel ilma kuivenduseta teostada põllumajanduslikke töid põhiliste põllumajanduskultuuride jaoks agrotehniliselt paremal ajavahemikul.

Sooldunud põllu pindala määratakse kindlaks, lähtudes künnikihis olevatest või selle pinnal esinevatest selgesti nähtavatest scolade luidetest. Soolakate põldude hulka kuuluvad need maatükid, kus laikudena esinevad soolarikkad pindalad moodustavad üle 20% iga maatüki pindalast.

Kivise põllu hulka tuleb arvata see põllumaa, kus kivide rohkus tugevasti raskendab põllumajanduslike tööde läbiviimist.

Erosioonist haaratud (mõjustatud) põllu hulka kuuluvad need pindalad, kus pealmine huumusekiht on tugevasti ära uhutud või tuultest laiali puhutud. Vee erosiooni toimel uhutud põld asetseb tavaliselt märgatava kallakuga maatükkidel.

Põllu happesuse määramisel tuleb tugevasti happeliste hulka lugeda muldasid, kus happesus on alla 4,5 pH; keskmiselt happeliste hulka — 4,6—5,0 pH ja nõrgalt happeliste hulka — 5,1—5,6 pH; kõik need maatükid nõuavad lupjamist.

Raamatu 2., 3., 4., 5. ja 6. jao lahtrite (9, 10, 11, 12) pindala summa peab võrduma lahter 8 pindalale.

38. Söötidena arvestatakse maad, mis on varem kasutatud põlluna ja mida ei ole kasutatud põllumajanduskultuuride külviks või kesana mitte alla aasta, arvates sügisest. Mitmeaastaste heinte all olevaid pindalasid ei loeta söötideks, need arvestatakse põllu

lahtris. Erosioonist haaratud sööt arvestatakse samade tunnuste järgi nagu põldki (vt. p. 37).

«Söödi» vabad lahtrid täidetakse näiteks järgmiste alaliikidega:

a) soostunud söödid — s. o. söödid, mida ei saa kasutada põlluna ilma kuivendusmelioratsiooni teostamata;
b) tugevasti sooldunud söödid — millede pinnal on selgesti nähtavad soolade luited;
c) põõsastunud söödid, kui üle 20% iga söödis-maatüki pindalast on kaetud võsaga;
d) metsastunud söödid, kui söödis-maatükid on kaetud puittaimestikuga, mis ei anna võimalust künda neid maatükke ilma eelneva juurimiseta; üksikud söötide pindalad võivad olla üheaegselt nii põõsastunud kui ka metsastunud, kuid arvestada tuleb neid peamise tunnuse järgi, mis raskendab maa kündmist.

Sööte võib arvestada ka teiste erinevuste järgi (kivised, mättalised, happesuse astme järgi jne.).

Lahtrite 14 kuni 18 (kaasa arvatud) summa peab võrduma lahter 13 pindalale — «kokku sööte».

Põlluks sobivate söötide hulka kuuluvad maatükid, mida ajutiselt ei kasutata põllumajanduskultuuride külviks ja mis omavad viljakat mullastikku küllaldase huumusekihiga ning ka need söödid, mis nõuavad lihtsamat vähest maaparandust (põõsastest puhastamist jne.).

Lahtrites 19 ja 20 arvestatakse söötide pindalad, mida kasutatakse heinaniitmiseks ja karjatamiseks.

39. Luhaheinamaade hulka kuuluvad maad, mis asetsevad jõeorgudes ning on süstemaatiliselt teatud ajavahemikul üle ujutatud tulvavetega.

Parandatud heinamaadeks loetakse neid heinamaid, kus on läbi viidud: heinte külv, pinnase kobestamine, kündmine, väetiste andmine, mätaste lõikamine, kivide koristamine, põõsastikust puhastamine ja muud abinõud, mis tagavad rohukatte tunduvat paranemist.

Lagedateks heinamaadeks loetakse niisugused pindalad, mis ei vaja juurimist, metsast ja põõsastest puhastamist jne.

Soostunud heinamaadeks loetakse pindalad, mis kannatavad liigniiskuse all põhjavee ja sademete tõttu, samuti heinamaad jõgede orgudes ja madalikkudel (kallakutealused osad), mis kannatavad alaliselt liigniiskuse all.

Künnikõlblikeks heinamaadeks loetakse need, mis omavad küllaldast huumushorisonti, võimaldavad normaalset pinnase harimist ja põllukultuuride kasvatamist; luhaheinamaade künnikõlblikkuse määramisel on vajalik arvestada nende pinnase ärauhtumist tulvavete poolt.

Heinamaa kõlvikute täielikumaks arvestamiseks on jäetud vabad

lahtrid, milles näidatakse heinamaade alaliigid peamiste seisukorra tunnuste järgi (põõsastunud, metsastunud, kivised jne.).

Lahtrite 22, 27 ja 31 pindalade summa peab võrduma lahtri 21 pindalaga.

Lahtrite 23—26 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 22 pindalaga.

Lahtrite 28—30 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 27 pindalaga.

Lahtrite 32—34 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 31 pindalaga.

Lahtris 35 näidatakse kõigi künnikõlblike heinamaade üldpindala.

40. Karjamaadeks arvestatakse neid maid, mis on kõlblikud karjatamiseks, kaasa arvatud lihtsamat melioratsiooni vajavad, mida ei kasutata põllu- või heinamaana ning mis ei kuulu söötide liiki.

Parandatud karjamaadeks loetakse karjamaade pindalad, millel on teostatud metsast ja põõsastest puhastamine, mätaste lõikamine ja heinaseemne külv ning rakendatud teisi agrotehnilisi võtteid rohukasvu parandamiseks.

Veestatud karjamaadeks loetakse kuivi ja kõrbesteppides asetsevaid karjamaid, mis on veega varustatud kogu karjatatava karja jootmiseks. Veestatud karjamaad arvestatakse ühes vabas lahtris.

Soostunud karjamaadeks loetakse need pindalad, mis kannatavad liigniiskuse all ning millel kasvab madala väärtusega rohi, samuti need, mida on võimalik kasutada karjatamiseks ainult teatud aastaajal.

Vabad lahtrid on jäetud karjamaade iseloomustamiseks peamiste tunnuste järgi (põõsastunud, metsastunud, mätastunud, veestatud jne.). Järskudel kallakutel paiknevad ärauhutud pinnasega karjamaad arvestatakse lahtris «erosioonist haaratud».

Hooajalisteks karjamaadeks loetakse rändloomakasvatuse rajoonides karjamaid, mida kasutatakse perioodiliselt hooajal (kevadel, suvel, sügisel, talvel); neid arvestatakse lahtrites «hooajaliseks kasutamiseks».

Künnikõlblikeks karjamaadeks tuleb lugeda neid, mis omavad küllaldast huumushorisonti, mida on võimalik normaalselt harida ja kasutada põllukultuuride kasvatamiseks.

Põdrakarjamaadeks loetakse Kaug-Põhja rajoonides tundra ja metsatundra karjamaid, mida süstemaatiliselt kasutatakse põtrade karjatamiseks; nende karjamaade arvestamiseks võib kasutada lahtrit 51.

Lahtrite 37, 43 ja 51 pindalade summa peab võrduma lahtri 36 pindalaga.

Lahtrite 38—42 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 37 pindalaga.

Lahtrite 44—46 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 43 pindalaga.

Lahtris 50 (künnikõlblikud karjamaad) näidatakse kõikide karjamaade pindala (lahter 36).

41. Mitmeaastased istandused arvestatakse nende istanduste liikide järgi, mis on kohapeal kõige levinumad. Juhul, kui kõigi mitmeaastaste istanduste arvestamiseks vabu lahtreid ei jätku, lubatakse üksikuid liike, näiteks tsitruste ja teiste viljapuude istandused lülitada ühte lahtrisse «viljapuuaedade all».

Lahtrite 53—56 (incl.) pindalade summa peab võrduma lahtri 52 pindalaga.

42. Metsa pindala lahtrites 58—62 (incl.) peab võrduma lahtri 57 pindalaga.

43. Veekaitse tähtsusega põõsastikena arvestatakse need pindalad, mis paiknevad kaitsetsoonides, piki laevatatavate jõgede ja veemagistraalide kaldaid, niisutatavates rajoonides kanalite kallastel, samuti järskudel kallakutel, mis omavad erosioonivastast tähtsust.

Põlluks kõlblikeks põõsastiku pindaladeks loetakse niisuguseid põõsastikke, mis omavad küllaldast huumushorisonti, võimaldavad normaalset harimist ja põllukultuuride kasvatamist.

Põõsastiku pindalad, mis on kõlblikud heinaniitmiseks või karjamaaks, määratakse kindlaks pinnase omaduste ja teiste looduslike tingimuste järgi. Nende sissekandmiseks on raamatus jäetud vaba lahter.

44. Soode pindalade arvestamiseks ja sissekandmiseks on raamatus ette nähtud kaks vaba lahtrit, mis täidetakse peamiste tunnuste järgi (kõrg-, madal-, siirde- ja teised).

Kõrgsoodeks loetakse veelahkmetel paiknevad madalikud, mis on kaetud samblaga ja täidetud veega sademete arvel.

Madalsoodeks loetakse maa-alad, mis on kaetud peamiselt tarnalistega, kõrkjatega jt., ning mis kannatavad liigniiskuse all kõrge põhjavee ja pinnavete tõttu.

Lahtrite 68 ja 69 pindalade summa peab võrduma lahtri 67 pindalaga.

45. Kõigi teiste kõlvikute lahtrite täitmine riikliku maakasutuste registreerimise raamatu esimeses osas teostatakse vastavalt nende nimetustele, maade tegelikule seisukorrale ja kasutamisele.

V

46. Riikliku raamatu kolmandas osas arvestatakse ja registreeritaks maad, mis on antud kolhoosnikute, tööliste, teenistujate jt. kasutusse õueaiamaadena või ametimaadena. Õueaiamaad arvestatakse üksikute maakasutajate kategooriate järgi selles järjekorras, nagu nad on sisse kantud riikliku maakasutuste registreerimise raamatu 1. ja 2. osas.

47. Iga üksiktalumajapidamise õueaiamaa ja välimaa arvestatakse ja registreeritakse pärast kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate kasutuses olevate õueaiamaade sissekandeid.

48. Kolhoosiperede õueaiamaade arvestus teostatakse iga kolhoosi kohta selles järjekorras, nagu nad on registreeritud raamatu esimeses osas.

49. Riikliku maakasutuste registreerimise raamatu 3. osa täitmine kolhooside järgi teostatakse järgmises järjestuses:

a) selgitatakse iga kolhoosi kohta põllumajandusliku artelli põhikirjas vastuvõetud õueaiamaade suurusnorme, samuti õueaiamaade sissekannete õigsust kolhoosi maa-alade nöörraamatus;

b) registreeritakse kõik kolhoosipered, olenemata sellest, kas nad omavad õueaiamaad või mitte. Kui kolhoosipere omab õueaiamaad teisele kolhoosile kinnistatud või linna- ja teistel maadel, siis see kirjutatakse omas kolhoosis raamatusse õueaiamaa pindala näitamata, kolmandas lahtris tehakse märkus maatüki suuruse ja asukoha kohta. Niisugused õueaiamaad arvestab see maakasutaja, kelle maast nad on eraldatud, lahtris 3 selle kolhoosi nimetuse kohustusliku märkimisega, mille liikmeks antud kolhoosnik on;

c) kolhoosiperel kahes või rohkem tükis õueaiamaa olemasolul nende pindala summeeritakse ja kirjutatakse ühele reale maatükkide arvu äranäitamisega lahtris 5;

d) kui kolhoosis on mitu asustatud punkti, siis kolhoosiperede sissekanded teostatakse iga punkti (asula) kohta eraldi, alustades sellest asulast, kus asub kolhoosi juhatus. Asustatud punktide nimetused tuleb kirjutada lahtris 3;

e) ajutiselt lahkunud kolhoosiperede kohta mingisuguseid muudatusi sissekannetes ei tehta, ainult märgitakse kolhoosipere puudumise põhjus. Kolhoosnikute üldkoosoleku otsuste alusel nende õueaiamaade tervikuna või osaliselt teistele isikutele ajutiseks kasutamiseks andmisel nende ajutise kasutamise arvestust ei teostata raamatus, vaid erivihikus, mida peavad kolhoosi juhatus ja masina-traktorijaama insener-maakorraldaja või rajooni vanemmaakorraldaja;

f) töölised, teenistujad ja teised mittekolhoosiliikmed, kes kasutavad antud kolhoosile kinnistatud maast õueaiamaad, kirjutatakse sisse pärast kolhoosnikute isiklikus kasutuses oleva pindala kokkuvõtet, jättes teatud intervalli kolhoosi astuvate uute liikmete sissekandmise juhuks;

g) õueaiamaade pindala kokkuvõtte vastas lahtris 15 näidatakse kolhoosiperede üldarv ja eraldi kolhoosimaad kasutavate kolhoosiliikmete perede arv.

50. Iga pere õueaiamaa üldpindala ja kõlvikute järgi arvestatakse ja registreeritakse ühe sajandiku (0,01) hektari täpsusega, selle hulgas ehituste all — täpsusega kuni 0,001 ha. Ehituste all olev pindala arvestatakse ehituste vundamentide järgi.

51. Kõikide kõlvikute pindala, mis põllumajandusmaksu sea-

duse alusel ei kuulu maksustamisele, arvestatakse ja registreeritakse lahtris 13, lahtris 7—13 (incl.) mittearvestatud ülejäänud pindala registreeritakse raamatu lahtris 14.

Heina- ja karjamaad arvestatakse õueaiamaades ainult ametimaade osas, mis on antud töölistele ja teenistujatele seaduses ettenähtud korras.

52. Esialgsetesse sissekannetesse muudatuste tegemisel kriipsutatakse vana sissekanne raamatus korralikult läbi (joonlauaga) nii, et oleks selgesti loetav, uus sissekanne aga tehakse selgesti peale.

Lahtris 15 märgitakse muudatuste tegemise alus ja aeg.

53. Sovhooside maadel paiknevate tööliste ja teenistujate õueaiamaad arvestatakse sovhooside süsteemide järgi ja need kantakse raamatusse pärast kolhoosiperede arvestamist.

Uute perede sissekandmiseks on vajalik jätta vabu ridu iga sovhoosi kohta.

54. Maakasutajate teiste kategooriate (liikide) (transpordi, riikliku metsafondi jt.) maadel asuvad tööliste ja teenistujate õueaiamaad ja ametimaad arvestatakse ja registreeritakse iga kategooria osas eraldi aastase kokkuvõtte tegemisega, jättes intervalli uute sissekannete juhtudeks.

55. Kõikide sovhooside õueaiamaade, samuti teiste süsteemide majandite üldkokkuvõte kirjutatakse pärast nende maade arvestamist iga maakasutuse järgi.

56. Maakasutuste üksikute kategooriate õueaiamaade üldpindala lahtris «kokku» peab võrduma riikliku raamatu 1. ja 2. ossa sissekantud pindaladega.

57. Üksiktalunikele kasutamiseks antud maatükid registreeritakse järgmise korra järgi:

a) grupeeritakse üksiktalunike majapidamised külanõukogude viisi;
b) näidatakse asustatud punkti ja külanõukogu nimetus, kus elavad antud üksiktalunikud;
c) väli- ja õueaiamaad kirjutatakse sisse kahel real: esimesel real näidatakse üldpindala (koos välimaadega) ja teisel real — «selle hulgas õueaiamaad»;
d) jooksvad muudatused kantakse raamatusse perioodilise kontrollimise ja muudatuste võrdlemise alusel külanõukogu andmetega.

*

58. Kõik raamatus nööritatud leheküljed nummerdatakse. Viimasel nööritatud leheküljel märgitakse kõigi nööritatud lehekülgede arv; raamatu nöör pitseeritakse rajooni (linna) täitevkomitee lakkpitsatiga ja nöörraamatule kirjutatakse alla rajooni (linna) täitevkomitee esimehe ja vanemmaakorraldaja poolt.

Rajooni vanemmaakorraldaja vahetamisel koostatakse riikliku

maakasutuste registreerimise raamatu üleandmise-vastuvõtmise kohta akt. Seejuures kirjutab uus vanemmaakorraldaja raamatu lõppu oma allkirja ja märgib raamatu vastuvõtmise kuupäeva.

59. Riiklikku maakasutuste registreerimise raamatut hoitakse rajooni (linna) täitevkomitees tulekindlas kapis või eriliselt sisustatud kastis. Raamatule pääsevad juurde: rajooni (linna) täitevkomitee esimees, vanemmaakorraldaja ja rajoonis maakasutuste riiklikku revideerimist teostavad isikud.

60. Kõik sissekanded raamatusse tehakse tindiga ning mingisuguseid määrimisi ja väljakraapimisi seal ei lubata.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

Kinnitatud
NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 9. mail 1956. a.

VABARIIKIDE PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMIDE, KRAIDE JA OBLASTITE PÕLLUMAJANDUSE VALITSUSTE REVIDENT-MAAMÕÕTJATE TEENISTUSE

PÕHIMÄÄRUS

1. Vabariikide põllumajanduse ministeeriumide, kraide ja oblastite põllumajanduse valitsuste revident-maamõõtjate ülesandeks on:

a) maafondide tundmaõppimise tööde riikliku revideerimise organiseerimine ja läbiviimine, rajoonide (linnade) täitevkomiteedes, kolhoosides, sovhoosides, teistes ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes, kes omavad maafonde, maade arvestuse pidamise ja registreerimise kontrollimine, kaasa arvatud linnades ja linnatüüpi asulates asuvad maad, samuti kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate, üksiktalunike ja teiste kodanike isiklikku kasutusse eraldatud maad;

b) põllumajandussaaduste riiklike müügikohustustega maksustatavate kõlvikute ja pindalade õigeaegse ning õige arvestuse pidamise kontrollimine;

c) rajoonide vanemmaakorraldajate, samuti maakasutajate revideerimine ja instrueerimine maade arvestuse ja riikliku registreerimise läbiviimise küsimustes ühtses üleliidulises süsteemis;

d) maakasutajatele kehtestatud maade kasutamiskorrast kinnipidamise kontrollimine ja väljaselgitatud puuduste kõrvaldamine;

e) maakorralduse tööde õigeaegse ja õige teostamise kontrollimine;

f) riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks maatükkide eraldamise materjalide ja seisukohtade õigeaegse ettevalmis-

tamise kontrollimine; eraldatud maatükkide õige kasutamise kontrollimine ja abinõude tarvitusele võtmine väljaselgitatud kasutamiskorra rikkumiste kõrvaldamiseks;

g) materjalide ettevalmistamine maakõlvikutega põllumajanduslike kaartide koostamiseks ja väljaandmiseks, kaartide õigeaegse paljundamise ja mõõdistamis- ning uurimismaterjalide, maade arvestusdokumentide, põllumajanduslike kaartide ja maakasutuste ning maakorralduse muude dokumentide ja materjalide alalhoidmise kontrollimine;

h) vabariigi, krai või oblasti maade iga-aastase jaotuse arupoolt maade kasutamise parandamise abinõude kohta ning maade kasutamise kohta;

i) ettepanekute väljatöötamine ja esitamine maakasutajate poolt maade kasutamise parandamise abinõude kohta ning maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise korrastamiseks.

2. Vabariikide põllumajanduse ministeeriumide, kraide ja oblastite põllumajanduse valitsuste revident-maamõõtjatel on õigus:

a) takistamatult teostada kolhoosides, sovhoosides ning teistes ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes, kes omavad maad, riiklikku maakasutuste revideerimist;

b) kontrollida maa kasutamise õiguse dokumentide ja maade arvestusmaterjalide seisukorda ja hoidmist;

c) saada maakasutajatelt vajalikke materjale ja aruandeid koos andmetega maade arvestamise ja maade kasutamise kohta;

d) nõuda kõigilt maakasutajatelt maa kasutamises väljaselgitatud puuduste kõrvaldamist ja maade arvestuse ning maakasutuste registreerimise korra täitmist vastavalt kehtivatele seadustele ja instruktsioonidele;

e) kontrollida rajoonide vanemmaakorraldajate, masina-traktorijaamade insener-maakorraldajate ja teiste maakorraldajate tööd rajoonides, vajaduse korral maakasutuste riiklikule revideerimisele kaasa tõmmata neid ja teisi masina-traktorijaamades, kolhoosides, sovhoosides, ettevõtetes ja organisatsioonides töötavaid põllumajanduse eriteadlasi, kooskõlastatult nende majandite juhatajatega;

f) esitada vajalikel juhtumitel kehtiva maa kasutamiskorra rikkumise materjalid prokuratuuriorganitele süüdlaste vastutusele võtmiseks.

3. Vabariikide põllumajanduse ministeeriumide, kraide ja oblastite põllumajanduse valitsuste revident-maamõõtjad on maakorralduse valitsuste (osakondade) töötajad. Üks revident-maamõõtjatest määratakse maakorralduse valitsuse (osakonna) juhataja asetäitjaks.

4. Liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide revident-maamõõtjaid määrab tööle ja vabastab vastava liiduvabariigi põllumajanduse ministeerium.

Autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumide,

kraide ja oblastite põllumajanduse valitsuste revident-maamõõtjad määrab tööle ja vabastab vastava autonoomse vabariigi põllumajanduse minister või krai, oblasti põllumajanduse valitsuse juhataja.

Revident-maamõõtja ametikohale määratakse isikud, kel on üldreeglina kõrgem eriharidus.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

Kinnitatud
NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 9. mail 1956. a.

RAJOONI VANEMMAAKORRALDAJA[1] PÕHIMÄÄRUS

1. Rajooni vanemmaakorraldaja ülesandeks on:

a) maade riikliku arvestuse ja maakasutuste registreerimise teostamine ühtse üleliidulise süsteemi järgi, samuti iga-aastaste aruannete koostamine maade jaotuse kohta kõlvikute ja maakasutajate järgi ning maade kasutamise kohta;

b) rajooni maafondi tundmaõppimine maakõlvikute iga hektari kõige intensiivsema kasutamise ja põllumajanduslikuks kasutamiseks ning muudeks vajadusteks kõlblike uute maade väljaselgitamise otstarbel;

c) põllumajandussaaduste riiklike müügikohustuste arvutamise aluseks olevate maa-alade arvestuse õigsuse kontrollimine;

d) kindlaksmääratud maa kasutamiskorra täitmise, samuti kõigi maakasutajate poolt maakorralduse projektide õige rakendamise kontrollimine ja vastavate organite kaudu abinõude tarvitusele võtmine ilmnenud puuduste ning korrarikkumiste kõrvaldamiseks;

e) maakorraldus-, uurimis- ja mõõdistamistööde organiseerimine ja teostamine (masina-traktorijaama ja maade arvestuse ning maakorralduse salkade ja rühmade eriteadlaste osavõtul), põllumajanduslike artellide maa põlise kasutamise riiklike aktide ning samuti teistele maakasutajatele maa kasutamise õiguse kohta väljaantavate aktide koostamine;

f) kodanikelt maa kasutamisalastes küsimustes esitatud kaebuste ja avalduste osas ettepanekute ettevalmistamine ja nende õigeaegne esitamine rajooni täitevkomiteele läbivaatamiseks;

g) maakasutuste kõigi kategooriate osas riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks maa eraldamise otsuste projektide ja seisukohtade esitamine rajooni täitevkomiteele;

h) piirimärkide alalhoiu järelevalve ja mõõdistamise, uurimise, maakorralduse, maade arvestuse ning plaanilis-kartograafiliste materjalide ja dokumentide õige säilitamine kindlustamine;

[1] Nüüd vaneminsener-maakorraldaja. — *Koostaja*

i) külvi- ja koristuspindalade, samuti uuelt kasutusele võetud maade, kesa- ja sügiskünni pindalade kontrollmõõdistamise läbiviimine vastavalt vajadusele, operatiivse aruandluse ja maade arvestusandmete vastavuse kindlaksmääramiseks ja selle juures ilmnenud vigade parandamiseks abinõude tarvitusele võtmine;

j) rajooni masina-traktorijaamade insener-maakorraldajate tööde juhtimine, koos nendega rajooni maakorralduse tööplaani projektide koostamine ja nende esitamine kehtestatud korras kinnitamiseks.

2. Rajooni vanemmaakorraldajal on õigus:

a) takistamatult uurida kohapeal rajooni kõigi maakasutajate maid;

b) kooskõlastatult vastavate organisatsioonide ja asutustega, vastavalt vajadusele kaasa tõmmata masina-traktorijaama ja teiste organisatsioonide ning asutuste põllumajanduse eriteadlasi maade ülevaatuse (uurimise) ja kontrollmõõdistamise töödele ning maade kasutamise parandamise ettepanekute väljatöötamiseks;

c) nõuda kolhooside, sovhooside ja teiste majandite juhtkondadelt, samuti organisatsioonidelt ja asutustelt ning üksikisikutelt, kelle kasutusse on antud maad, maade arvestuse ja riikliku maakasutuste registreerimise alaste seaduste ja juhendite täitmist ning ilmnenud puuduste kõrvaldamist;

d) nõuda maakasutajatelt maa kasutamisõiguse materjalide ja dokumentide, samuti maa suuruse ja kõlvikulise jaotuse andmete esitamist ning vajaduse korral esitada kindlaksmääratud maa kasutamiskorra rikkumiste materjalid vastavatele organitele süüdlaste vastutusele võtmiseks;

e) anda juhtnööre masina-traktorijaamade insener-maakorraldajatele vajalike uurimuste, mõõdistamiste, maade arvestuse ja kolhooside maakorralduse teostamise küsimustes;

f) vajaduse korral rajooni täitevkomitee loal kokku kutsuda rajoonis töötavate maakorraldajate nõupidamisi.

3. Rajooni vanemmaakorraldaja töötab rajooni täitevkomitee, oblasti, krai põllumajanduse valitsuse, autonoomse vabariigi põllumajanduse ministeeriumi või oblastilise jaotuseta liiduvabariigi põllumajanduse ministeeriumi maakorralduse valitsuse (osakonna) juhtimisel ja kontrollimisel.

Rajooni vanemmaakorraldaja ametissemääramist ja vallandamist teostab rajooni täitevkomitee kooskõlastatult oblasti, krai, põllumajanduse valitsusega või vabariigi põllumajanduse ministeeriumiga. Rajooni vanemmaakorraldaja kohale määratakse kõrgema või keskeriharidusega isikud.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

KINDRALITELE, ADMIRALIDELE JA VANEMOHVITSERIDELE INDIVIDUAALELAMU VÕI SUVILA EHITAMISEKS ERALDATAVATE MAATÜKKIDE SUURUSE VÄHENDAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 108
28. MAIST 1956

Väljavõte

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. mai 1956. a. määrusega nr. 601 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eraldada maal või suvituskohtades kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele, kes on teeninud Nõukogude armees, sõjalaevastikus, NSV Liidu Siseministeeriumi ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee väeosades ja organites vähemalt 25 aastat, samuti kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele, kes on teeninud vähemalt 25 aastat ja arvatud tagavaraväkke või lastud erru tervisliku seisukorra või vanuse tõttu, maad individuaalelamu või suvila ehitamiseks järgmises suuruses:

kindralitele ja admiralidele — kuni 0,5 ha,
vanemohvitseridele — kuni 0,3 ha,

0,50—1,25 ha suuruste maatükkide asemel, nagu senini oli ette nähtud kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 12. juuli 1945. a. määrusega nr. 633 ja 17. juuli 1945. a. määrusega nr. 655.

Linnades ja töölisalevites eraldatakse kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele maad individuaalelamute ehitamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. septembri 1948. a. määruses nr. 834 ettenähtud suuruses.

2. Maa, mis on eraldatud kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele enne käesoleva määruse avaldamist, vähendamisele ei kuulu, välja arvatud need juhud, kui maa võetakse kehtiva korra kohaselt riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 10, art. 98

MAAKASUTUSE KORRALDAMISEST EESTI NSV LINNADES, RAJOONIKESKUSTES JA ALEVITES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 137
18. JUUNIST 1956

Väljavõte

Eesti NSV linnade, rajoonikeskuste ja alevite maakasutuse korraldamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada Eesti NSV linnade, rajoonikeskuste ja alevite

maade korraldamise põhimäärus vastavalt lisale ja kohustada linnade, rajoonide ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid sellest rangelt juhinduma.

2. Kohustada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid:

a) mitte lubama kodanike tähtajata kasutamises olevate maa-alade võõrandamist nende maade reservfondi arvamise sihiga;

b) uute individuaalehituse kruntide moodustamisel või linna, rajoonikeskuse või alevi planeerimise huvidest tulenevate vajaduste rahuldamisel vältima kodanike tähtajata kasutuses olevatel maa-aladel asuvate vilja- ja teiste puude või haljasalade hävitamist ning antud asukoha heakorrastuse kahjustamist;

c) pöörama erilist tähelepanu linnade, rajoonikeskuste ja alevite ümber asuva haljasvööndi loomisele ja säilitamisele;

d) kindlustama kodanike maksustamine maarendise ja tulumaksuga vastavalt nende faktilises tähtajata kasutuses olevale pindalale, sõltumata linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt varem vastuvõetud otsustest maa-alade vähendamise kohta kuni nimetatud otsuste looduses elluviimiseni;

e) maa-alade võõrandamisel kindlustama endiste maakasutajate hüvitamine võõrandatud maa-alal asuvate ehituste, istutiste ja kasutamata jäänud kulutuste osas ranges vastavuses käesoleva määrusega kinnitatud Eesti NSV linnade, rajoonikeskuste ja alevite maade korraldamise põhimäärusele;

f) selgitama linna ääremaadel asuvate aianduskruntide ja köögiviljaaedade valdajatele nende õigust ühineda kollektiivsetesse majanditesse.

3. Maade arvestamine ja maakasutuste registreerimine linna piirides toimub vastavalt Eesti NSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumi juhendile, mis on kooskõlastatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 10, art. 101

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
18. juuni 1956. a. määrusega
nr. 137

EESTI NSV LINNADE, RAJOONIKESKUSTE JA ALEVITE MAADE KORRALDAMISE PÕHIMÄÄRUS

I peatükk

Üldeeskirjad

1. Käesolevat põhimäärust rakendatakse Eesti NSV linnade, rajoonikeskuste ja alevite maade majanduslikul korraldamisel.

2. Kõik linna ja alevi, aga samuti rajoonikeskuse piires olevad

maad ühes neil leiduvate haljasaladega, maapõuevarad, rannavöönd ja veekogud, ükskõik kelle kasutuses need ka ei oleks, on vabariikliku alluvusega linnade või maarajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kommunaalmajanduse organite otseses valduses, välja arvatud käesoleva põhimääruse 3. punktis loetletud maad ning kolhooside ja sovhooside maad.

Märkus. Edaspidiselt väljendusega «linna või rajooni TSN täitevkomitee» on mõeldud vabariikliku alluvusega linnade või maarajoonide täitevkomiteesid.

3. Linna, rajoonikeskuse või alevi piires asuvad eriotstarbelised maad, mis on antud vastavate ministeeriumide või ametkondade otsesesse valdusse, tunnistatakse eraldatuks linna või rajooni töörahva saadikute nõukogude täitevkomitee organite otsesest valdusest:

a) raudteede, jaamaehituste ja vahetult raudteega territoriaalselt seoses olevate laohoonete, töökodade, elumajade jne. all olevad maad;

b) merekaubasadamate territooriumid, kui nende võõrandamine toimus selleks antud erisätete alusel, samuti meretranspordiga seoses olevate ehituste (laevatehased, tuletornid jne.) all olevad maad;

c) jõelaevandust teenindavate sadamate all olevad maa-alad, mis on Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Jõetranspordi Valitsuse vahetus valduses, siseveeteede rannavööndi kasutamise kohta antud eriseadustega kindlaksmääratud piires ja alustel;

d) linnadevahelise veetranspordi alaliste ehituste, nagu kanalite, lüüside, paisude, tammide ja teiste hüdrotehniliste ehituste all olevad maad;

e) õhutranspordi vajadusteks eraldatud maad;

f) üleriigilise tähtsusega maapõuevarade kaevandamiseks kasutatavad maa-alad;

g) laevatatavad veekogud (jõed, mered ja järved) transpordi vajaduse osas, välja arvatud linna või alevi poolt vahetult kasutatavad või riiklikele asutustele ja organisatsioonidele üldiseks kasutamiseks väljaantud osad (sillad, paadisadamad, ujuvad jne.);

h) üldkasutatavate maanteede maa-alad;

i) kõik maa- ja meresõjalise kaitse ülesannetega otseselt seoses olevate ehituste all olevad maa-alad.

Märkus 1. Kaitseehituste all olevate, samuti viimastega külgnevate linnamaade kasutamise tingimused määratakse kindlaks erieeskirjadega.

Märkus 2. Üleriigilise ja kohaliku tähtsusega kuurortidele kinnistatud maade kasutamine reguleeritakse erieeskirjadega.

Märkus 3. Maade võõrandamine kolhoosidelt ja sovhoosidelt toimub kooskõlas valitsuse vastavate määrustega.

Märkus 4. Üleriigilise tähtsusega heakorraküsimused (tuletõrje, sanitaarabinõude, planeerimise, juurdesõiduteede ehitamise jne. küsimused), mis on seoses kohaliku nõukogu valdusest võõrandatud maa-alade ja veekogudega, kooskõlastatakse käesolevas punktis loetletud maa-alasid valdavate organite poolt vastavaid alasid juhtivate linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee organitega.

4. Kõik linna, rajoonikeskuse või alevi piires asuvad maad ja veekogud, välja arvatud maa-alad, mis on tunnistatud linna, rajooni või alevi töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee valdusest võõrandatuks, kas:

a) kasutatakse otseselt linna või rajooni täitevkomitee organite poolt;

b) antakse riiklike asutuste ja ettevõtete või kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide, samuti üksikute isikute kasutusse;

c) antakse tasuta ühiskondlikuks kasutamiseks.

Linna, rajoonikeskuse või alevi maade asutustele, ettevõtetele, samuti ühiskondlikele ning kooperatiivsetele organisatsioonidele ja üksikutele isikutele kasutada andmine toimub linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse alusel kommunaalmajanduse organite poolt.

II peatükk

Maakasutamine linnades, rajoonikeskustes ja töölis-, suvitus- ning kuurortalevites

Hoonestusmaa-alad

5. Linna, rajoonikeskuse või alevi hoonestusmaa-ala koosneb:

a) hoonestatud maa-aladest — ehituste all olevatest ja ehituste teenindamiseks ettenähtud maadest, millised kinnistatakse nende tegelike piiride ulatuses;

b) hoonestamiseks või taashoonestamiseks määratavatest maa-aladest, millised jaotatakse kruntideks kinnitatud planeerimisprojekti põhjal.

6. Hoonestusmaa-alad, mis teenindavad neil asuvaid kohalikele nõukogudele kuuluvaid ehitusi ja hooneid, ekspluateeritakse otseselt kohalike nõukogude elamu-kommunaalmajanduse organite poolt.

7. Hoonestusmaa-alad, mis teenindavad neil asuvaid riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutuste ettevõtete või organisatsioonide, samuti üksikisikute ehitusi või hooneid, arvatakse nende asutuste, ettevõtete, organisatsioonide või üksikisikute kasutusse tähtajatult, kusjuures viimased peavad täitma kõiki maakasutamisega seoses olevaid eeskirju.

Heakorrastamine viiakse läbi kooskõlastatult kohaliku täitevkomitee kommunaalmajanduse organitega.

8. Maa-alade ja neil asuvate viljapuuistikute ja marjapõõsaste üleandmisel ühenduses hoonete müümise või vahetamisega on endine maakasutaja õigustatud nõudma uuelt maakasutajalt hüvitust tema poolt aeda mahutatud ja tuludena tagasisaamata jäänud töö ja kulutuste eest.

9. Kui omanik võõrandab osa majast, siis pole lubatud maja teenindava maa-ala tükeldamine. Maja kaasomanikud kasutavad ehitusmaa-ala ühiselt. Lahkhelide korral kaasomanike vahel maa-ala kasutamise osas lahendatakse küsimus kohtu korras.

Märkus. Kui ühele omanikule või kaasomandi alusel mitmele omanikule kuulub kaks või enam maja ühel krundil, on krundi tükeldamine võõrandamise korral lubatud juhul, kui see on looduses teostatav.

10. Hoonestusmaa-alal on keelatud igasuguste täiendavate ehituste püstitamine ilma linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee vastava loata.

11. Ehituse hävimisel tulekahju või muude loodusõnnetuste puhul jääb nende ehituste omanikule õigus kasutada maa-ala tingimusel, et ehitused taastatakse kolme aasta jooksul, kui tähendatud maa-ala või selle asumisrajoon pole linna, rajoonikeskuse või alevi planeerimiskava kohaselt ette nähtud teist liiki ehituste jaoks. Viimasel juhul tuleb anda hävinud maja omanikule teine maa-ala individuaalmajavalduse ehitamiseks.

12. Hoonestusmaa-alade suurus määratakse kindlaks maa-ala eraldava linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt:

a) riiklike asutuste ja ettevõtete ning kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vajadusteks — vastavalt ehitusprojektile;

b) individuaalelamute ehitamiseks — olenevalt kohalikest tingimustest ja maja suurusest, linnades 300—600 m², väljaspool linnu 700—1200 m² ulatuses.

Märkus. Alevite täitevkomiteedel ei ole õigust eraldada maatükke individuaalelamute ehitamiseks.

Tööstuslikud maa-alad

13. Tööstuslike maa-alade hulka kuuluvad vabrikute, tehaste ja iga liiki tööstusliku tähtsusega tehniliste ehituste all olevad maa-alad, samuti linna planeerimisprojektidega vabrikute, tehaste ja muude tööstuslike ettevõtete ehitamiseks ettenähtud maa-alad. Tähendatud maade kasutamine toimub kooskõlas sellel alal kehtestatud eeskirjadega.

14. Ladude avamiseks, ajutiste laoruumide ja elamubarakkide ehitamiseks võib linna või rajooni täitevkomitee rendile anda mistahes hoonestamata maa-alasid, kooskõlas linna, rajoonikeskuse

või alevi planeerimisprojektidega, silmas pidades tuletõrje- ja sanitaartehnilisi eeskirju.

Hoonestamiseks määratud maa-alasid võidakse kasutada lahtiste ladude, laoruumide ja ajutiste elamubarakkide ehitamiseks tingimusel, kui lähema aja jooksul puudub võimalus nende maa-alade hoonestamiseks alalist tüüpi hoonetega. Sel juhul peavad rendi tingimused tagama, et rendi tähtaja möödumisel tähendatud maa-alad ei kaota oma ehitusotstarvet, ning et nende maa-alade kasutamine ei mõjuks halvasti ümberkaudse elanikkonna tervisele ega halvendaks maakoha sanitaarseisukorda.

Üldkasutatavad maad

15. Linnade, rajoonikeskuste ja alevite üldkasutatavate maade hulka arvatakse maa-alad, milliseid kasutatakse:

a) liiklemiseks (tänavad, väljakud, läbisõidukohad);

b) linnaelanikkonna puhkuseks ja muude kultuur-elutarbeliste vajaduste rahuldamiseks (aiad, pargid, spordiväljakud, veekogud jne.);

c) kalmistuteks;

d) mahapanekukohtadeks — lume, prahi jne. paigutamiseks;

e) turgudeks.

Märkus 1. Turud, millised on NSV Liidu Kaubandusministeeriumi organisatsioonide poolt kapitaalselt välja ehitatud (asfalteeritud, betoneeritud, veevärgi ja kanalisatsiooniga varustatud, spetsiaalsed turuhooned jne.), ei loeta üldkasutatavail maa-aladel asuvaiks, vaid need kinnistatakse vastava turuvalitsuse nimele.

Märkus 2. Spordiväljakud ja staadionid, mis on riikliku või ühiskondliku organisatsiooni poolt kapitaalselt välja ehitatud, ei loeta üldkasutatavateks maadeks, vaid need loetakse kinnistatuks vastavale riiklikule või ühiskondlikule organisatsioonile või spordiühingule.

16. Üldkasutatavad maad on kohalike täitevkomiteede kommunaalmajanduse organite otseses valduses. Kommunaalmajanduse organid võivad üldkasutatavatest maadest anda rendile spetsiaalselt eraldatavaid maa-alasid müügitelkide, müügilaudade, paviljonide, einelaudade, kioskite, reklaamide jne. püstitamiseks, autobusside peatuskohtade, taksoautode seisukohtade jne. korraldamiseks.

Tähendatud maa-alade rendileandmine peab toimuma üldkasutamist kahjustamata, kusjuures tuleb ette näha tagatised sanitaar-, tuletõrje- ja liiklusohutuse eeskirjade täitmiseks. Tähendatud maa-alade rentimine peab olema vormistatud erilepinguga

17. Põllumajandusliku tähtsusega maa-alad, millised asuvad linna, rajoonikeskuse või alevi piires, antakse riiklikele asutustele ja ettevõtetele, ühiskondlikele organisatsioonidele, samuti töötajatele, sõja- ja tööinvaliididele ning pensionäridele tasuta kasutamiseks abimajandite ja köögi- ning puuviljaaedade organiseerimiseks, samuti heinamaadeks ja karjamaadeks kommunaalmajanduse organitega sõlmitava maakasutuslepingu alusel.

18. Eelmises punktis tähendatud asutustele ja isikutele eraldatavate maa-alade kasutamise tähtajad määratakse kindlaks linna või rajooni täitevkomitee poolt olenevalt kõlvikute vaba pindala suurusest ja pinnase viljakusest järgmiselt:

a) kollektiiv- ja individuaalaiamaadeks kuni 1500 m² ühele perekonnale, kuni 3-aastase tähtajaga, olenevalt nende maade edasise kasutamise plaanist;

b) karjamaadeks kuni 0,3 hektari ja heina niitmiseks kuni 0,5 hektari suuruses ühe looma kohta 1-aastase tähtajaga;

c) kollektiiv- ja individuaal-viljapuuaedadeks linnades kuni 600 m² ja väljaspool linna kuni 1200 m² ühele perekonnale tähtajatuks kasutamiseks.

19. Põllumajandusliku tähtsusega maa-alad, mis on kommunaalorganite otseses valduses ja kasutuses, määratakse esmajoones tööliste ja teenistujate kollektiivseks köögi- ja puuviljaaedade pidamiseks, suurte puu- ja köögiviljamajandite, kolhooside ja sovhooside asutamiseks, millised oma organisatsiooniliselt struktuurilt võiksid olla ratsionaalse majapidamise eeskujuks, ning puukoolide ja katmikaladel ning avamaal kasvatatavate saaduste kaudu aitaksid kaasa muude linna, rajoonikeskuse või alevi maadel asuvate majandite tootmistaseme tõstmisele.

Kommunaalorganite kohuseks on üldiselt reguleerida ja jälgida põllumajandusliku tähtsusega maade otstarbekohasemat kasutamist.

Majandite organiseerimine kommunaalorganite poolt ja linna, rajoonikeskuse või alevi maade kasutamiseks andmine toimub nende maa-alade kasutamise kavade alusel, millised koostatakse kommunaalorganite poolt ja kinnitatakse linna või rajooni täitevkomitee poolt.

Märkus. Ühe perekonna kasutusse eraldatava aiamaa, õueaiamaa ja puuviljaaedade pindala summaarselt ei tohi ületada 1500 m².

Haljasalad

20. Linnade, rajoonikeskuste ja alevite aiad, pargid, puiesteed, skväärid, kaitsevööndid ja üksikud istandid loetakse puutumatuks haljasalade fondiks.

Riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsiooni-

dele, samuti eraisikutele, kelle kasutamisel on haljasalad, pannakse kohustus valvata nende puutumatuse üle ja võtta tarvitusele abinõud haljasalade seisukorra ning kasvu parandamiseks ning nende kaitsmiseks.

Linna, rajoonikeskuse või alevi piires on keelatud puude ja põõsaste mahasaagimine, väljajuurimine või muul viisil hävitamine ilma kommunaalmajanduse organitega kooskõlastamata.

Haljasalade sihiliku rikkumise ja hävitamise eest võetakse selles süüdi olevad isikud peale kahjude tasumise kriminaalvastutusele.

Muud kõlvikud

21. Linna, rajoonikeskuse või alevi maadel asuvate turbalademete töötlemine reguleeritakse linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega. Ettevõtted, asutused ja üksikisikud, kellele on eraldatud turbalademed, on kohustatud neid üles töötama vastavalt väljaantud lubadele ja raba ekspluateerimise plaanile, mis kindlustab turbamassi ratsionaalse väljavõtmise ja vabanenud rabapindala edasise majandusliku kasutamise.

22. Üldlevinud maapõuevarade (liiv, kivimid, kruus, savi jne.) leiukohad, mis pole loetletud üleliidulise ja vabariikliku tähtsusega leiukohtade nimestikus ja asuvad linna, rajoonikeskuse või alevi piires, tunnistatakse kohaliku tähtsusega leiukohtadeks ja nende ekspluateerimist korraldab linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

Linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteel on õigus kommunaalmajanduse organite kaudu võtta ülaltähendatud maapõuevarade kaevandajailt tasu vastavalt kindlaksmääratud normidele üldkasutatavate kaevanduste ja karjääride korrashoiuks.

Maa-alade andmine üldlevinud maapõuevarade ülestöötamiseks vormistatakse lepingutega.

23. Linna, rajoonikeskuse või alevi piires asuvad jõed, järved ja muud veekogud antakse üldiseks kasutamiseks ühendusteedena, veevõtukohtadena ja muudeks vajadusteks, kui niisugune kasutamine pole üldkohustuslike otsustega piiratud.

Linnade, rajoonikeskuste ja alevite veekogude kasutamine spordiotstarbeks (liuväljad, paadisõit, supelmajad jt.), jää võtmiseks, kohaliku tähtsusega ülesõidukohtadeks ja kalatööndusеks toimub kas kommunaalmajanduse organite poolt või antakse need riiklike asutuste ja ettevõtete või ühiskondlike organisatsioonide kasutusse rendi või muudel tingimustel (näit. heakorrastamise kohustuse pealepanekuga jne.).

Maade kasutajailt äravõtmine ja maakasutuste vähendamine

24. Linnade, rajoonikeskuste ja alevite territooriumil asuvate maade kasutajailt äravõtmist, samuti vähendamist riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks ning linna, rajoonikeskuse või alevi planeerimise huvides teostatakse käesolevas peatükis ettenähtud korras, olenemata sellest, kelle valduses, kasutuses või korralduses need maad ka ei oleks.

Riiklike ja ühiskondlike vajaduste korral kuuluvad äravõtmisele ka maa-alal asuvad hooned, ehitused, istandid, külvid jm.

25. Seoses maade kasutamiselt äravõtmisega riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks võidakse äravõetava maa-alaga piirnevate maakasutajate õigusi maakasutuse osas piirata.

26. Maa-alade riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks kasutajailt äravõtmise vajaduse, samuti äravõetava maa-ala suuruse määrab kindlaks linna või rajooni täitevkomitee.

27. Kodanike poolt hoonestatud maa-alad, samuti viljapuuaiad, lähtudes nende suurusest, üldreeglina vähendamisele ei kuulu. Linna, rajoonikeskuse või alevi hoonestamise ja planeerimise huvidest lähtudes on linna või rajooni täitevkomiteel õigus erandina vähendada üksikute kodanike poolt tegelikult hoonestatud maa-alasid, silmas pidades, et:

a) vähendatud maa-alal oleks kindlustatud olemasolevate hoonete normaalne ekspluateerimine;

b) maa-alade vähendamine ei oleks seotud elujõuliste viljapuuaedade hävitamisega;

c) maa-alade vähendamine ei kahjustaks linna, rajoonikeskuse või alevi haljastust;

d) maa-alade vähendamine võib toimuda ainult vastava kvartali või linnaosa kinnitatud detailplaneerimise projekti alusel;

e) senise maakasutaja valdusesse jääv maa-ala ei oleks väiksem käesoleva põhimääruse p. 12 toodud normidest individuaalehituskruntide kohta.

Esimeses järjekorras kuuluvad vähendamisele hoonestusmaa-alad, mida kasutatakse individuaalvaldajate poolt mittesihipäraselt — mis on viljapuuaedade alla viimata, kus ehituskrunti kasutatakse teravilja külviks jne.

Märkus 1. Hoonete ja ehituste äravõtmine seoses hoonestusmaa-ala vähendamisega uute individuaalehituskruntide moodustamiseks ei ole lubatud.

Märkus 2. Riiklike asutuste, ettevõtete ja nendega võrdsustatud ettevõtete all olevate maa-alade suhtes lubatakse ülejääkide võõrandamist vaid tingimusel, kui see võõrandamine ei riku nende asutuste ja ettevõtete tootmishuve.

Märkus 3. On keelatud vähendada individuaalehitus-

krunte liigse maa arvamiseks linna või alevi reservfondi, välja arvatud vähendamine maakasutaja omal soovil.

Märkus 4. Maa-alade kasutamisõiguse üleminekul seoses hoonete müügiga juhul, kui on ilmne, et hoonete müük toimub maja juurde kuuluva maa kasutada saamise sihiga, on rajooni või linna täitevkomiteel õigus üleminevat maa-ala vähendada käesoleva põhimääruse p. 12 toodud normideni.

Märkus 5. Kodanike tähtajata kasutuses olevate maa-alade kohta, millised kuuluvad äravõtmisele või vähendamisele jooksval aastal, tuleb linna või rajooni TSN täitevkomitee poolt koostada vastav nimekiri hiljemalt eelneva aasta IV kvartali jooksul, informeerides maa-alade eelseisvast äravõtmisest või vähendamisest seniseid maakasutajaid.

Maa-alade kodanike tähtajata kasutamisest äravõtmist tuleb reeglina teostada pärast äravõetavalt maa-alalt jooksva põllumajandusaasta saagi koristamist.

28. Äravõtmisele kuuluva maa-ala eraldamiseks looduses esitab maa-ala taotlev asutus või ettevõte linna või rajooni täitevkomiteele avalduse koos alljärgneva dokumentatsiooniga:

a) ärakirja projektdokumentatsiooni kinnitava organi otsusest ehitustegevuse alustamise kohta;

b) äravõtmisele kuuluva krundi skemaatiline plaan, kus oleks näidatud kõik olemasolevad kui ka projekteeritavad hooned ja ehitused. Raudtee või teiste ühendusteede rajamisel, samuti olemasolevate rekonstrueerimisel esitatakse maakoha plaan koos trassiga, maakoha kirjeldusega ning kõigi trassil asuvate ehituste, samuti võõrandamisele kuuluva maa-ala näitamisega.

Märkus. Trassi läbimise korral asustatud punktidest, kus maade äravõtmine on seotud tunduva arvu elamute või muude ehituste lammutamisega, samuti kunstlikult niisutatavate või hinnaliste kultuuride all olevate maade äravõtmisel tuleb esitada äravõetavate maa-alade täpsed plaanid.

29. Linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee võtab eelmise punkti kohaselt esitatud avalduse suhtes vastu otsuse taotluse rahuldamise või äraütlemise kohta.

30. Pärast linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsust maa-ala äravõtmise kohta moodustatakse täitevkomitee poolt hindamiskomisjon maa-ala akteerimiseks ning kasutamata kulutuste ja eraldamisele kuuluvate varade hindamiseks.

Hindamiskomisjon töötab täitevkomitee esindaja eesistumisel ja selle liikmeiks on kommunaalmajanduse osakonna ja rahandusosakonna esindajad.

Hindamine toimub maa senise kasutaja ja maasaaja esindajate osavõtul.

Hindamiskomisjonil on õigus vajaduse korral juurde kutsuda asjatundjaid.

Hindamiskomisjoni moodustamisel määrab linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee tähtaja, mille jooksul hindamiskomisjon peab teostama äravõetava maa-ala akteerimise ja äravõetavate varade hindamise.

31. Riiklike asutuste või ettevõtete valduses olevate maa-alade äravõtmisel ei määrata hindamiskomisjoni, ning maa-alal leiduvate varade üleandmine lahendatakse kooskõlas vastavate valitsuse määrustega.

IV peatükk

Maade äravõtmisega seoses olevate kahjude hüvitamine

32. Maakasutajatele, samuti teistele asutustele, ettevõtetele ja üksikisikutele, kelle huvisid maa-ala äravõtmisega kahjustati, tasutakse sellega seoses olevad kahjud, nagu näiteks:

a) kõigi võõrandatavate ehituste, hoonete, istikute ja külvide maksumus või nende uude kohta üleviimise ja ülesehituse kulud;

b) kasutamata jäänud kulutused maa-ala ülesharimise, väetamise, kuivendamise, saamata jäänud lõikuse jne. eest;

c) kulud võõrandamisel järelejäänud varaosa taastamiseks.

33. Hüvituse suuruse määramine ehituste, istikute, külvide, samuti äravõetud maadel kasutamata jäänud töö ja maaparandustööde eest toimub Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud hinnete alusel.

34. Töölistele, teenistujaile, pensionäridele ja invaliididele, kelle valdusest võeti kas kogu maa või osa sellest, säilitatakse 2 aasta jooksul, arvates maa äravõtmise momendist, eesõigus individuaalehituskrundi, põllu- või aiamaa saamiseks.

35. Üheaegselt maa-alade äravõtmisega kaotavad oma kehtivuse kõik maa-ala kasutuslepingud, hoonestuslepingud, pandilepingud jm. maa-alal asuvatele varadele, kusjuures kreeditoridele, kellele senise maakasutaja poolt oli vara panditud, tasutakse neil (kreeditoridel) saadaolevad summad käesoleva põhimääruse p. 33 korras.

36. Kui asutustele või ettevõtteile eraldataval maa-alal leidub elanikega asustatud eluhooneid, mis kuuluvad vabastamisele elanikest, on nad kohustatud kõiki elanikke kindlustama elamispinnaga, vastavalt kehtivatele normidele.

37. Võõrandatava vara üleskirjutamise ja hindamise akt, mis koostatakse hindamiskomisjoni poolt, peab sisaldama võõrandatava vara loetelu koos hindega, samuti tasumisele kuuluvate kahjude loetelu, vastavalt käesoleva põhimääruse punktidele 33—36.

38. Kõik maade äravõtmisega seoses olevad kulud kannab see asutus, ettevõte või isik, kelle kasuks toimub maade äravõtmine.

39. Maade äravõtmine ajutiste hoonete ja ehituste jaoks toimub samas korras, mis on ette nähtud tähtajata eraldamiseks.

40. NSV Liidu Teedeministeeriumi ning Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi organeile antakse õigus vajaduse korral, ilma erilise loata või üleskirjutamist ja hindamist teostamata, seada raudteede või maanteedega piirnevatele maa-aladele lumeväravaid.

Maakasutajale tekitatud kahjude hüvitamine raudtee või maanteede valitsuse organite poolt toimub vastavalt maakasutajaga saavutatud kokkuleppele, lahkarvamuste korral aga kohtu või arbitraaži otsuse järgi.

V peatükk

Äravõetud maade ja võõrandatud varade üleandmine

41. Hindamiskomisjonide poolt koostatud ja asjaosaliste isikute poolt ilma vastuväideteta allakirjutatud üleskirjutus- ja hindamisaktid on lõplikud.

Ühe või teise asjaosalise poole mittenõustumisel hindamiskomisjoni otsusega esitatakse hindamistoimik koos esitatud vastulausega komisjoni poolt 10 päeva jooksul lahendamiseks sellele rahvakohtule, kelle tööpiirkonnas asub äravõetav maatükk või vaidluse puhul asutuste vahel — Riiklikule Arbitraažile.

42. Äravõetud maa ja vara üleandmine toimub kohe pärast hindamistööde lõpetamist ja maakasutaja või võõrandatava vara omaniku või pandipidaja hüvitamist osas, mis on õigeks võetud asutuse, ettevõtte või üksikisiku poolt, kelle kasuks toimus võõrandamine.

Üleandmise kohta koostatakse akt, mille alusel äravõetud krunt või võõrandatud vara läheb selle asutuse või ettevõtte valdamisele, kelle kasuks äravõtmine toimus.

43. Äravõetud maatüki kasutajate, samuti võõrandatava vara omanike hüvitamine toimub asutuste ja ettevõtete poolt, kellele maa üle läheb, järgmiselt:

a) vastuvaidlemata osas — vara üleandmisel;

b) ülejäänud osas — vaide lõplikul lahendamisel kohtu poolt.

44. Maade äravõtmisel ühelt üksikisikult teise üksikisiku kasuks toimub äravõetava maa-ala ja sellel asuvate väärtuste üleandmine looduses ainult pärast kõigi vaideküsimuste lõplikku lahendamist ja endise maakasutaja hüvitamist.

45. Võõrandatud vara ja maa üleandmine toimub nimekirja järgi linna või rajooni täitevkomitee organite poolt.

Eriotstarbeliste maade üleandmine toimub selle riikliku asutuse või ettevõtte esindaja poolt, kelle valduses maa on, vastava linna või rajooni täitevkomitee esindaja kohustusliku osavõtuga.

46. Äravõetud maade piiristamist teostavad kuuluvuse kohaselt linna või rajooni organid üldises korras, mis on ette nähtud maade registreerimise läbiviimiseks.

VI peatükk

Uurimistööde teostamise kord

47. Maade uurimine riiklikel ja ühiskondlikel vajadustel toimub linnades, rajoonikeskustes ja alevites peaarhitektide või sellise ametikoha puudumisel linna või rajooni täitevkomitee loal, eriotstarbelistel maadel — riigiorganite loal, kelle kasutuses on maa, kus toimuvad uurimised.

48. Uurimiste teostaja, saades eelmises punktis tähendatud loa, omab õigust ilma maakasutaja nõusolekuta, kuid teatades talle eelseisvast tööst, läbi viia kõiki uurimisega seoses olevaid töid.

Mäetööndusеks eraldatud maadel (mäe-sanitaarkaitse territooriumid, mineraal-allikate kaitsetsoonid jne.) toimuvad uurimistööd, mis on seotud maapinna terviklikkuse rikkumisega, kooskõlastatult vastavate mäetööstuse organitega.

Uurimistööde läbiviimisel tuleb rakendada kõik tehnilised abinõud üldkasuliku tähtsusega seadiste (veevarustus, gaasitorustik, kanalisatsioon, kaablid, õhuliinid jne.) vigastuste vältimiseks.

49. Uurimistel tekitatud kahjud hüvitab uurimiste teostaja kahepoolselt koostatud akti alusel. Ühe poole mittenõustumisel toimub hüvitamine käesoleva põhimääruse punkti 43 teises lõikes ettenähtud korras.

VII peatükk

Linnade, rajoonikeskuste ja alevite maade korraldamine

50. Linnade, töölis-, suvitus- ja kuurordiasulate tekkimisel, samuti nende territooriumide laiendamisel uue piiri projekt esitatakse pärast selle läbivaatamist linna või rajooni täitevkomitees, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikus Ehituse ja Arhitektuuri Komitees, Põllumajanduse Ministeeriumis ja Eesti NSV Ministrite Nõukogus, kinnitamiseks Eesti NSV Ülemnõukogule.

Linna, alevi või rajoonikeskuse piiri projekt koostatakse vastavalt planeerimisprojektile. Pärast piiri projekti kinnitamist tähistatakse piir looduses.

51. Linna, alevi või rajoonikeskuse maade korraldamise ülesandeks on:

a) kultuursemate ja sanitaarsemate tingimuste loomine hoonestatud osadele külgneval territooriumil (soode kuivendamine, haljastamine, veekogude puhastamine jne.);

b) linna kommunaalettevõtete (veejuhtmete, kanalisatsiooni, ladude jne.) kindlustamine maaga;

c) kultuuri-, puhke- ja spordiasutuste ning haljasalade õige ja majanduslikult otstarbekas paigutamine;

d) põllumajandusliku tähtsusega maade ratsionaalne kasutamine linnaelanike kindlustamiseks toiduainetega (marjad, puu- ja juurviljad, piim jm.);

e) linna, rajoonikeskuse või alevi piires asuvate metsade ratsionaalne kasutamine töötajaile kultuurse puhkuse baaside loomiseks;

f) muude kõlvikute ratsionaalne kasutamine (maapõuevarad, turbarabad, veekogud jm.).

Ülaltoodud maade korraldamine toimub maakorralduse kava kohaselt, mis on kinnitatud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt kooskõlastatult Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteega.

52. Maa-alade eraldamine ehituste alla, samuti põllumajanduslikeks, aianduslikeks jm. otstarveteks toimub linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt, kooskõlas linna, rajoonikeskuse või alevi planeerimisega ja iga-aastase maa kasutamise plaanidega, millised koostatakse igal aastal linna peaarhitekti või sellise ametikoha puudumisel linna või rajooni kommunaalmajanduse osakonna poolt ja kinnitatakse linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 10, art. 101

EESTI NSV MAAFONDI ÜHTSEST RIIKLIKUST ARVESTUSEST [1]

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 192 2. AUGUSTIST 1956.

Maade arvestuse korrastamiseks ja maade õige kasutamise kontrollimiseks ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 31. detsembri 1954. aasta määrusele nr. 2529 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Seada sisse alates 1956. aastast maade olemasolu ja jaotuse kohustuslik riiklik arvestus kõlvikute ja maakasutajate järgi, samuti kõigi maakasutuste riiklik registreerimine ühtse üleliidulise süsteemi järgi.

Määrata, et arvestamisele kuuluvad kõik maad, mis on kolhooside, sovhooside, linnade ja asulate, riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete, üksik-

[1] Käesolevasse määrusesse on tehtud osalisi muudatusi: a) rajoonide ja linnade täitevkomiteedele on tehtud ülesandeks lõpetada 1958.—1959. aasta jooksul maa kasutamise õiguse aktide kätteandmine määruse nr. 192 p. 12 ettenähtud maakasutajaile; b) asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad on kohustatud esitama vajalikud andmed ja plaani-kartograafilised materjalid rajoonide ja linnade täitevkomiteedele 1958. a. jooksul maa kasutamise õiguse aktide koostamiseks (vt. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 74 7. märtsist 1958. a.). — *Koostaja.*

talunike ja üksikute kodanike kasutuses, samuti riikliku maafondi reservmaad ja riikliku metsafondi maad.

2. Panna Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise juhtimine, samuti maade õige kasutamise kontroll, sõltumata sellest, kelle kasutuses need maad on.

Määrata, et Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi juhised riikliku maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise alal on kohustuslikud kõigile ministeeriumidele, keskasutustele, asutustele ja organisatsioonidele.

3. Seada sisse rajoonide ja linnade täitevkomiteedes riiklik maakasutuste registreerimise raamat, kuhu koondada maade arvestus maakasutajate kohta (kõlvikute tegeliku seisukorra ja kasutamise järgi).

Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi varustama kõik rajoonide, linnade ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed vajalikul hulgal vormikohaste riiklike maakasutuste registreerimise raamatutega ning maakasutusõiguse aktide blankettidega, mis on kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt.

4. Määrata kindlaks, et:

a) riiklikku maakasutuste registreerimise raamatut rajoonide täitevkomiteedes peab rajooni vanemmaakorraldaja;

b) riiklikku maakasutuste registreerimise raamatusse tehtud sissekannete ja sellest antud väljavõtete õigsuse eest vastutavad rajooni vanemmaakorraldaja ning rajooni täitevkomitee esimees;

c) linnade piirides maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise kord välja töötada ja kehtestada 15. augustiks 1956 Eesti NSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumil kooskõlastatult NSVL Põllumajanduse Ministeeriumiga.

5. Teha teatavaks, et kaitseobjektide alla eraldatud maade arvestamise kord töötatakse välja ja kehtestatakse ministeeriumide ja keskasutuste poolt, kelle kasutuses need maad on, kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga.

6. Kohustada asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid iga aasta hiljemalt 1. novembriks esitama vastava rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele andmed nende kasutuses olevate maade kohta, arvestades aasta jooksul toimunud muudatusi, rajooni või linna täitevkomitee nõudmisel esitama samuti täiendavaid materjale ja dokumente, mis tõendavad esitatud andmete õigsust.

7. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja vabariigilise alluvusega linnade täitevkomiteesid kindlustama maade arvestuse pidamist ja maakasutuste registreerimist ühtse üleliidulise süsteemi järgi ja iga aasta hiljemalt 1. detsembriks läbi vaatama ning kinnitama maade kasutamise ja jaotuse aruanded kõlvikute ja maakasutajate järgi; kinnitatud aruanded esitama ENSV Põllumajanduse Ministeeriumile 5. detsembriks.

8. Kohustada ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi pärast saadud aruannete läbitöötamist esitama Eesti NSV Ministrite Nõukogule hiljemalt 15. jaanuariks koondaruande (rajoonide ja vabariigilise alluvusega linnade lõikes) kõlvikute ja maakasutajate järgi ning maade kasutamise kohta, samuti esitama Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud nendes küsimustes.

9. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. veebruari 1948. a. määruse nr. 314 p. 4 osaliseks muutmiseks andis Eesti NSV Ministrite Nõukogule õiguse vähendada (iga kolhoosi osas eraldi) kolhoosimaade pindalasid, milledelt arvestatakse kolhoosidele põllumajandussaaduste riiklikke müügikohustusi, kui see vähendamine on seotud maade eraldamisega kehtestatud korras. Peale selle NSVL Ministrite Nõukogu 4. mai 1955. a. määrusega nr. 861 on Eesti NSV Ministrite Nõukogule antud õigus sisse viia muudatusi kolhooside maksustatavate maade suurustesse ja koosseisu arvestusandmetesse maksustatavate kõlvikute, sealhulgas põllumaa pindala vähendamiseta vabariigis tervikuna. Kõigil teistel juhtudel teostatakse kolhooside maksustatavate maade pindalade vähendamist ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu loal.

10. Panna Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile koos maakorralduse, põllumajandusliku mõõdistamise ja maade arvestamise teostamisega ka põllumajanduse planeerimiseks ning maade arvestamiseks vajalike põllumajanduslike kaartide koostamise ja väljaandmise tööde läbiviimine, koondades tähendatud tööde juhtimine Maakorralduse Valitsusse.

Määrata kindlaks, et kaartide koostamise ja väljaandmise kulud kaetakse assigneeringute arvel, mis eelarve järgi on ette nähtud maakorraldustöödeks.

Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ning rajoonide ja linnade täitevkomiteesid organiseerima Maakorralduse Valitsuse ning rajoonide ja linnade täitevkomiteede juures põllumajanduslike kaartide, maade arvestusdokumentide ja muude maakasutusse puutuvate materjalide hoidmiseks hoidlad-arhiivid, eraldades selleks vajalikud ruumid.

11. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide täitevkomiteesid kolme kuu jooksul kindlustama rajoonide vanemmaakorraldajate ja MTJ maakorraldajate vakantsete ametikohtade komplekteerimine ning võtma tarvitusele abinõud revident-maamõõtjate ametikohtade komplekteerimiseks, arvestusega üks revident-maamõõtja 10—15 rajooni kohta, samuti maade arvestuse teenistuskohtade komplekteerimiseks kvalifitseeritud eriteadlaste-maakorraldajatega, kindlustades mainitud töötajaid transpordivahenditega, töö- ja eluruumidega.

Keelata rajoonide vanemmaakorraldajate ning revident-maamõõtjate rakendamine teistele töödele, mis ei ole seotud nende otseste ülesannete täitmisega.

12. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid 1956.—1957. a. välja andma NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi

poolt kinnitatud vormi kohaselt maa kasutamisõiguse aktid sovhoosidele, kalurikolhoosidele, tööndusartellidele, rajoonilise alluvusega linnadele, linnatüüpi asulatele, riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtetele maade kohta, mis on nendele antud alaliseks kasutamiseks seadusega kehtestatud korras.

Maakasutuste kohta, mis paiknevad mitmes administratiivrajoonis (raudtee ja autotranspordi maad jne.), antakse maa kasutamisõiguse aktid iga administratiivrajooni piirides.

13. Määrata, et maa kasutamisõiguse aktid vabariigilise alluvusega linnadele annab välja ENSV Ministrite Nõukogu.

14. Kohustada ENSV Kultuuriministeeriumi Kirjastuste ja Polügraafiatööstuse Peavalitsust 15. augustiks 1956. a. trükkima riiklikud maakasutuste registreerimise raamatud ja maa kasutamisõiguse aktid vajalikul arvul, ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi tellimisel ja arvel.

15. Määrata, et maa kasutamisõiguse aktide koostamine, vajaduse korral ka mõõdistamise ja maakorralduse tööde läbiviimine, toimub maakasutajate arvel ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kehtestatud hinnete alusel.

16. Kohustada asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid, kes said seadusega kehtestatud korras maad alaliseks kasutamiseks, hiljemalt 1. novembriks 1957. a. esitama vastavale rajooni või linna täitevkomiteele vajalikud andmed maa kasutamisõiguse aktide koostamiseks nende maakasutustele.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 14, art. 143

KUIVENDUSVÕRGUGA MAADE ARVESTUSEST JA NENDE PÕLLUMAJANDUSLIKUST KASUTAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 241 20. SEPTEMBRIST 1956

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. juuli 1954. a. määrusega nr. 1132 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Läbi viia vabariigis kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise arvestus seisuga 1. november 1956 kolhoosides, sovhoosides ja teistes kuivendusvõrguga maid omavates riiklikes ja kooperatiivsetes majandites.

2. Kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise arvestuse läbiviimine panna Eesti NSV Statistikavalitsusele koos ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Sovhooside Ministeeriumiga.

3. Kohustada ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi, ENSV Sovhooside Ministeeriumi, ENSV Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, ETKV Liitu ja teisi ministeeriume ning keskasutusi, kellel on kuivendusvõrguga põllumajanduslikke maid ja metsi:

a) tagama, et kogu dokumentatsioon ja andmed kuivendusvõrguga maade kohta oleksid täpsustatud ning parandatud 20. oktoobriks 1956;

b) esitama NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektorile majandi asukoha järgi andmed kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise kohta hiljemalt 5. novembriks 1956 NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt kinnitatud aruandevormi kohaselt.

4. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid osutama vajalikku abi kolhoosidele, sovhoosidele, metsamajandeile ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektoritele kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise arvestuse läbiviimisel ja andmete kogumisel.

5. Panna ette rajoonide täitevkomiteedele läbi arutada täitevkomiteede koosolekuil kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise arvestuse tulemused ning võtma tarvitusele vajalikud abinõud selle töö parandamiseks.

6. Kohustada Eesti NSV Statistikavalitsust esitama Eesti NSV Ministrite Nõukogule kuivendusvõrguga maade ja nende põllumajandusliku kasutamise arvestuse tulemused vabariigi ulatuses 31. detsembriks 1956 ning administratiivrajoonide järgi 15. jaanuariks 1957.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KOLLEKTIIV- JA INDIVIDUAALAIAPIDAMISE EDASIARENDAMISE ABINÕUDEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 221
18. JUUNIST 1957

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et paljud kohalikud nõukogude organid, ettevõtted, asutused ja ametiühinguorganisatsioonid on seniajani pööranud vähe tähelepanu kollektiiv- ja individuaalaiapidamise arendamisele. Niisuguse olukorra on põhjustanud asjaolu, et linnade ja rajoonide täitevkomiteed, alevi- ja külanõukogud tihtipeale ei rahulda organisatsioonide avaldusi maa saamiseks kollektiivaedade jaoks, ei abista küllaldaselt töölisi ja teenistujaid istutusmaterjali hankimisel ja aiamaa hooldamise töödel.

Mõnedes linnades ei kasutata maad küllaldaselt ära kollektiivaedade rajamiseks. Käesoleval aastal on Tallinnas ja Pärnus kollektiivaedade all kõigest 52 hektarit, kusjuures 10 protsenti eraldatud maast ei ole veel täielikult kasutusele võetud.

Pidades aiapidamise arendamist tööliste ja teenistujate hulgas, eriti aga kollektiivaiapidamise arendamist, väga tähtsaks, Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada linnade ja rajoonide täitevkomiteesid, alevi- ja külanõukogusid igati soodustama kollektiiv- ja individuaalaiapidamist, eraldama rohkem maatükke kollektiivaedade jaoks, samuti

tarvitusele võtma abinõusid viljapuude ja marjapõõsaste istutamise töö parandamiseks tööliste ja teenistujate õueaiamaadel, pöörates sealjuures erilist tähelepanu kollektiivaiapidamise arendamisele linnade, töölisasulate ja tööstusettevõtete ümbruses.

2. Määrata kindlaks, et maatükid individuaal- ja kollektiivaiapidamiseks tuleb üldreeglina eraldada väljaspool linnade piire, riikliku maafondi ja riikliku metsafondi vabadel maa-aladel. Tallinna linna territooriumi piires tuleb selleks ära kasutada ainult üksikud väikesed maatükid, mida ei saa kasutada ehituskruntideks või muudeks linnamajanduse vajadusteks.

3. Teha Tallinna linna täitevkomiteele ülesandeks esitada koos Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Kohaliku Majanduse Ministeeriumiga Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu osavõtul kahe kuu jooksul Eesti NSV Ministrite Nõukogule arutamiseks ettepanekud maatükkide eraldamise kohta kollektiiv- ja individuaalaiapidamise arendamiseks väljaspool Tallinna linna piire.

4. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ja Eesti NSV Kohaliku Majanduse Ministeeriumile ülesandeks Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu osavõtul välja töötada ja kinnitada kollektiiv- ja individuaalaiapidamiseks eraldatavate maatükkide kasutamise tüüplepingu projekt.

5. Panna ette Tallina Linna TSN Täitevkomiteele järk-järgult rekonstrueerida individuaalehituse rajooniks linna piires asuv, varem aiapidamiseks eraldatud Mähe maa-ala, võttes selleks tarvitusele järgmised organisatsioonilised abinõud:

a) lõpetada edasine maade eraldamine puuvilja- ja köögiviljaaedadeks Mähel. Lubada erandina säilitada üksikud olemasolevad suvilatüüpi ehitused ning varem puuvilja- ja köögiviljaaedadeks eraldatud maadel kuni 20-ruutmeetrilise pindalaga pliidiga suvetüüpi hoonete ehitamine vastavalt väljatöötatud ja kinnitatud projektile tingimusel, et maatüki valdaja on võtnud tarvitusele abinõud selle kasutusele võtmiseks;

b) luua eriline komisjon, mille koosseisu kuuluvad linna peaarhitekt, linna täitevkomitee ja linnarajoonide täitevkomiteede ning teiste organisatsioonide esindajad, ja teha talle ülesandeks tähelepanelikult läbi uurida kogu Mähe ehituspiirkond ja välja töötada abinõud selle rekonstrueerimiseks ja heakorrastamiseks.

6. Soovitada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtivatele töötajatele ja ametiühinguorganisatsioonidele igati ergutada tööliste ja teenistujate kollektiiv- ja individuaalaianduse arendamist, rohkem abistada aiapidajaid istutusmaterjali hankimisel, taimekahjurite ja -haiguste tõrje vahendite muretsemisel, kuivendustööde läbiviimisel aiamaadel, veega varustamisel, samuti muude aiapidamise küsimuste lahendamisel, kasutades selleks summasid ettevõtete fondidest, mis on määratud kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks.

7. Kohustada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, lähtudes aiapidamiseks sobivate vabade maade olemasolust ning linnade ja asulate planeerimise projektidest, eraldama maatükke tööliste ja teenistujate aedadeks ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, viimased aga jagavad maatükid ametiühinguorganisatsioonide esildusel tööliste ja teenistujate vahel, kooskõlas Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. juuni 1956. a. määrusega nr. 137.

8. Määrata kindlaks, et individuaal- ja kollektiivaiapidamiseks eraldatud maatükkidel, mis asuvad väljaspool linna piire, lubatakse kinnitatud projekti järgi ehitada ainult väikseid, 10—20-ruutmeetrilise pindalaga suvetüüpi hooneid pliidiga. Mainitud hooneid võib kasutada ainult aiapidajate ja nende perekonnaliikmete puhkuseks aias töötamise perioodil, samuti inventari hoidmiseks.

9. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks hiljemalt 1. augustiks 1957. a. välja töötada ja kinnitada aiapidaja suvehoonete (aiamajakeste) tüüpprojekt.

10. Määrata kindlaks, et töölistele ja teenistujatele kollektiivaedades antavad maatükid kinnistatakse neile tasuta ja tähtajata kasutamiseks tingimusel, et nad pidevalt töötavad ettevõttes, asutuses või organisatsioonis kolme aasta jooksul pärast aiamaatüki eraldamist.

Alalise elukoha muutmise korral, õueaiamaa saamise, ettevõttest, asutusest või organisatsioonist vallandamise, sealhulgas ka omal soovil lahkumise korral, välja arvatud vallandamine allpool nimetatud põhjustel, samuti agrotehnilistest nõuetest mittekinnipidamise ja kollektiivaias ühistöödest osavõtmisest keeldumise korral kaotavad töölised ja teenistujad aiamaa kasutamise õiguse, kuid tegelikult tehtud kulutused tasuvad neile uued aiamaa kasutajad ulatuses, mille määrab kindlaks ettevõtte või asutuse aiapidajate üldkoosolek.

Määrata, et töölised ja teenistujad, kes on kaotanud õiguse aiamaa kasutamisele või on aiamaast loobunud, annavad oma maatüki üle sellele ettevõttele või organisatsioonile, kelle käest nad selle on saanud.

Töölistele ja teenistujatele, kes on üle viidud teisele tööle, vallandatud koosseisu koondamise tõttu, lahkunud töölt invaliidsuse või pensionile mineku tõttu enne kolme aasta möödumist maatüki saamisest, samuti nende isikute perekondadele, kes on kutsutud Nõukogude armeesse või on siirdunud õppima, ning surnud isikute perekondadele jäetakse õigus kasutada neile aiamaaks eraldatud maatükke.

11. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi kasvatama vajalikul hulgal kvaliteetseid talvekindlaid ja saagirikkaid mitšuurinlikke ning teisi sorte viljapuu- ja marjapõõsaistikuid ning tagama nende müümist töölistele ja teenistujatele kõigis linnades ja suuremates rajoonikeskustes. On tarvis laialdasemalt

organiseerida parimate viljapuude ja marjapõõsaste sortide populariseerimist ja selgitada nende muretsemise võimalusi.

12. Kohustada Eesti NSV Kaubandusministeeriumi ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi märksa suurendama linnades ja rajoonikeskustes töölistele ja teenistujatele mürkkemikaalide ja mineraalväetiste müümist väikestes pakendites, kusjuures pakendil peab olema kasutamise juhend, samuti aiatööinventari ning taimekahjurite ja -haiguste tõrjeks vajalike aparaatide müümist.

«Eesti NSV Teataja», 1957, nr. 12, art. 116

MÕNEDE KÜSIMUSTE LAHENDAMISE ÜLEANDMISEST EESTI NSV VABARIIKLIKU ALLUVUSEGA LINNADE JA RAJOONIDE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE TÄITEVKOMITEEDELE

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 125 12. APRILLIST 1957

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Anda vabariikliku alluvusega linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele lahendamiseks järgmised küsimused:

18. Kooskõlastatult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga ning teiste asjaosaliste ministeeriumide ja keskasutustega:

a) teostada maa-alade eraldamist riikliku maafondi maadest riiklikeks, ühiskondlikeks ja teisteks vajadusteks (tehaste, vabrikute, elektrijaamade, hüdrotehniliste ehitiste, kaitseobjektide ehitusteks, maapõuevarade kaevandamiseks), samuti kolhoosidele, sovhoosidele, masina-traktorijaamadele ja muudeks põllumajanduslikeks vajadusteks;

b) teostada kooskõlastatult kolhoosidega maa-alade eraldamist kolhooside maadest kuni 3 ha objektide ehituse alla, mis on seotud kolhooside teenindamisega (ravi- ja kultuur-elutarbelised asutused, kaubandusettevõtted, koolid, põllumajandussaaduste varumise punktid, kolhooside põllumajandussaaduste ümbertöötamise ettevõtted jne.);

c) teostada maa-alade eraldamist riikliku maafondi, riikliku metsafondi, kolhooside (viimaste nõusolekul), sovhooside, abimajandite, samuti ettevõtete, asutuste ning organisatsioonide maast vajalikus ulatuses niisutus-, kuivendus- ja teiste kanalite alla, maanteede ja teiste teede õgvendamiseks, kruusa- ja liivaaukude ning elektriliinide alla;

d) lubada asutustel ja organisatsioonidel, kes teostavad geoloogilise uurimise, topograafilisi ning teisi uurimistöid, kasutada tähtajaga kuni üks aasta, kooskõlas kinnitatud uurimistööde plaaniga, maa-alasid riikliku maafondi, riikliku metsafondi, sov-

hooside, kolhooside, samuti ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maadest, õigusega raiuda sihte metsaga kaetud maa-aladel, andes üle riigimetsast raiutud puidu metsamajandite käsutusse selle realiseerimiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt eraldatud fondide järgi, kolhoosimetsadest raiutud puit aga kolhoosidele ning riikliku maafondi metsadest raiutud puit rajoonide täitevkomiteedele.

19. Teostada maa-alade eraldamist tähtajaga kuni üks aasta tööliste ja teenistujate aiamaade alla kolhooside (viimaste nõusolekul), sovhooside ja abimajandite maade ülejääkidest, mis ületavad neile külvi- ja kesa ülesharimise plaani täitmiseks vajaliku pindala...

20. Lubada kolhoosidele, kes seda vajavad, ajutiselt teostada külve, heinaniitmist ning loomade karjatamist teiste kolhooside mittekasutatavatel maadel (viimaste nõusolekul) ...

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU 12. APRILLI 1957. a. MÄÄRUS NR. 125 OSALISEST MUUTMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 234 29. JUUNIST 1957

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1957. a. määruse nr. 125 «Mõnede küsimuste lahendamise üleandmisest Eesti NSV vabariikliku alluvusega linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele» osaliseks muutmiseks sõnastada ülalnimetatud määruse punktid 14 ja 17 järgmises redaktsioonis:

«17. Vabastada külanõukogude esildusel kolhoosiasulatesse taludest ümberasuvate kolhoosidesse mittekuuluvate isikute majandid põllumajandusmaksust kaheks aastaks, kaasa arvatud ümberasumise aasta, samuti eraldada kolhoosiasulatesse taludest ümberasuvatele kolhoosnikutele ja kolhoosidesse mittekuuluvatele isikutele majandi kohta 15 kuni 50 tihumeetrit tarbepuitu, kuid keskmiselt mitte üle 30 tihumeetri ühe majandi kohta rajoonis, vabastades nad kännurahast.

Taludest kolhoosiasulatesse ümberasuvad kolhoosnikud vabastatakse rajoonide rahandusosakondade poolt põllumajandusmaksust... tähtajaga kuni 3 aastaks, ümberasumise aasta kaasa arvatud.»

Lisa nr. 1
NSV Liidu Rahandusministeeriumi
25. juuli 1957. a. juhendi nr. 235
«Põllumajandusmaksu kohta»
§ 12 juurde

NSV LIIDU VALITSUSE VASTAVATE MÄÄRUSTE JA KORRALDUSTEGA TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE — MITTE-KOLHOOSILIIKMETE ÜKSIKUTELE KATEGOORIATELE KINDLAKSMÄÄRATUD MAATÜKKIDE SUURUSEST

Väljavõte

1. Töölistele ja teenistujatele (sealhulgas pensionäridele), kes töötavad riigiettevõtetes, raudteedel ja asutustes ning elunevad maal kolhooside territooriumil (peale allpool loetletute), eraldatakse õueaiamaad mitte üle 0,15 hektari perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala; kunstliku niisutusega maaviljelusrajoonides vähendatakse seda normi poole võrra (NSV Liidu RKN-i ja ÜK(b)P Keskkomitee 28. juuli 1939. a. määrus nr. 1125).

Maal elunevatele töölistele ja teenistujatele (peale käesoleva lisa 24., 28. ja 29. punktis nimetatute), kellel ei ole õueaiamaad, eraldatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt, kus nad töötavad, maatükke individuaal-köögiviljamaaks mitte üle 0,15 hektari perekonna kohta; kunstliku niisutusega maaviljelusrajoonides vähendatakse seda normi poole võrra (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. aprilli 1953. a. määrus nr. 979).

Maal elunevatele töölistele ja teenistujatele, kellel ei ole õueaiamaad ega individuaal-köögiviljamaaks eraldatud maatükke, eraldatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt maatükke aedade jaoks mitte üle 0,12 hektari perekonna kohta (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. veebruari 1949. a. määrus nr. 807).

Kui töölised ja teenistujad omavad õueaiamaad, siis võib neile täiendavalt eraldada maatükke individuaal-köögiviljamaaks sellises suuruses, et üldpindala (õueaiamaa ja individuaal-köögiviljamaa kokku) ei ületaks 0,15 hektarit perekonna kohta (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. aprilli 1953. a. määrus nr. 979).

2. Agronoomidele, zootehnikutele, maakorraldajatele ja veterinaararstidele, kes töötavad põllumajanduse alal ja elunevad maal, eraldatakse õueaiamaad kuni 0,25 hektarit perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala (NSV Liidu RKN-i 2. novembri 1945. a. määrus nr. 2804).

Õueaiamaid kuni 0,25 hektarit perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala, eraldatakse samuti:

veemajanduse inseneridele ja tehnikutele, kes töötavad Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemis niisutus- ja kuivendussüsteemide ja veehoidlate ekspluateerimise alal, rajoonide veemajan-

dites ja ekskavaatorijaamades ja elunevad maal (NSVL RKN-i 31. detsembri 1945. a. korraldus nr. 18745-k);

traktorijaamade mehaanikutele, sealhulgas mehaanikutele, kes töötavad masina- ja traktoritöökodade juhatajatena ning elunevad maal (NSVL Ministrite Nõukogu 10. juuni 1946. a. korraldus nr. 7434-k);

Põllumajanduse Ministeeriumi agrometsamelioraatoritele (inseneridele ja tehnikutele), kes töötavad ja elunevad maal (NSVL Ministrite Nõukogu 23. juuli 1946. a. korraldus nr. 9057-k).

Punktis 2 loetletud põllumajanduse eriteadlastele, kes elunevad maal ja töötavad administratiiv-ametikohtadel põllumajanduse alal või õpetajatena põllumajanduslikes õppeasutustes, eraldatakse samuti õueaiamaad kuni 0,25 hektarit perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala.

Punktis 2 märgitud põllumajanduse eriteadlastele, kes on üle viidud teisele tööle või töölt lahkunud invaliidsuse või vanaduspensionile mineku tõttu, samuti nende eriteadlaste perekondadele, kes on kutsutud Nõukogude armeesse või on lähetatud õppima, kui ka surnud eriteadlaste perekondadele säilitatakse õueaiamaa kasutamise õigus kuni 0,25 hektarit perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala. Kõigil ülejäänud juhtudel, kus nimetatud eriteadlased vabastatakse või lahkuvad töölt, vähendatakse neile varemalt eraldatud õueaiamaa kuni 0,15 hektarini perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. aprilli 1952. a. määrus nr. 1844).

3. Traktori- ja spetsialiseeritud jaamade traktoristidele, kombaineritele ja teistele traktoribrigaadide alalistele töölistele, kellel ei ole õueaiamaad kolhoosides ja kes asuvad ümber kolhoosidest traktorijaamade asukohtadesse, eraldatakse õueaiamaad kuni 0,25 hektarit, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala (NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 21. septembri 1953. a. määrus nr. 2458).

Traktori- ja spetsialiseeritud jaamade traktoribrigaadide töölisi varustatakse õueaiamaaga riikliku fondi, linnade ning teiste asulate maadest, sovhooside maadest ja ka kolhooside vaba õueaiamaafondi maadest viimaste nõusolekul.

Traktoristidele, kombaineritele ja teistele traktoribrigaadide töölistele, kes on arvatud alalisele tööle masina-traktorijaamadesse ja spetsialiseeritud jaamadesse, ning kes elunevad kolhoosis, säilitatakse õueaiamaa kolhoosiperedele kindlaksmääratud suuruses. Juhul, kui traktoristide, kombainerite ja teiste MTJ alaliste tööliste töövõimelised perekonnaliikmed ei tööta kolhoosis välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi, võib neil kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse alusel õueaiamaad vähendada (NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. märtsi 1956. a. määrus nr. 312).

4. Traktorijaamade instruktor-raamatupidajatele, kellel on kõrgem või keskeriharidus omal alal, eraldatakse õueaiamaad

kuni 0,25 hektarit perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 5. detsembri 1949. a. määrus nr. 5528).

7. Maal asuvate algkoolide ja seitsmeklassiliste koolide õpetajatele ning keskkoolide ja maanoorte koolide õpetajatele, direktoritele ja õppealajuhatajatele eraldatakse õueaiamaad antud rajooni kolhoosiperede jaoks kindlaksmääratud normide järgi, kuid mitte üle 0,25 hektari perekonna kohta (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. juuli 1949. a. korraldus nr. 11433-k ja 30. novembri 1955. a. korraldus nr. 8079-k).

See õueaiamaa norm on ette nähtud ka Riigikaitse Ministeeriumi Nahhimovi koolide ja jungade koolide üldhariduslike ainete vabapalgaliste õpetajate jaoks (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. detsembri 1951. a. määrus nr. 5406).

Maal asuvate algkoolide, seitsmeaastaste koolide ja keskkoolide õpetajatele, õppealajuhatajatele ja direktoritele (juhatajatele), kes on üle viidud teisele tööle või töölt lahkunud invaliidsuse või vanaduspensionile mineku tõttu, samuti nende töötajate perekondadele, kes on kutsutud Nõukogude armeesse või lähetatud õppima, ja ka selle kategooria surnud töötajate perekondadele säilitatakse NSV Liidu valitsuse ülaltähendatud otsuste põhjal õueaiamaade kasutamise õigus. Kõigil ülejäänud juhtudel, kus maal asuvate algkoolide, seitsmeklassiliste koolide ja keskkoolide õpetajad, õppealajuhatajad ja direktorid (juhatajad) vabastatakse või lahkuvad töölt, vähendatakse neile varemalt NSV Liidu valitsuse eelnimetatud otsuste kohaselt eraldatud õueaiamaad kuni 0,15 hektarini perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. juuni 1954. a. korraldus nr. 6606-k).

8. Niisutatavatel maadel vähendatakse käesoleva lisa 2., 3., 4., 5., 6. ja 7. punktis loetletud töötajate õueaiamaade norme poole võrra.

9. Teravilja- ja loomakasvatusrajoonides alalistele töölistele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides, välja arvatud Vene NFSV Põllumajanduse Ministeeriumi Moskva ja Leningradi tsooni sovhoosid (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuni 1947. a. määrus nr. 2060),

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi hobusekasvandustes (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. jaanuari 1948. a. korraldus nr. 749-k),

rahvamajandusnõukogude alluvuses olevates sovhoosides (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. juuli 1947. a. määrus nr. 2553)

eraldatakse maatükke sovhooside (hobusekasvanduste) territooriumil oma elamute ja teiste hoonete ehitamiseks, viljapuude istutamiseks ning köögivilja- ja teiste põllumajanduskultuuride kasvatamiseks, kusjuures maatüki suurus perekonna kohta võib olla:

d) teistes vabariikides, kraides ja oblastites 0,30 hektarit.

Rahvamajandusnõukogudele alluvates sovhoosides, mis asuvad pealinnadele ja krailise ning oblastilise alluvusega linnadele 25-kilomeetrilistes linnalähedastes tsoonides, eraldatakse sovhooside töötajatele maad kuni 0,15 hektari suuruses perekonna kohta.

Sovhooside (hobusekasvanduste) alalistel töötajatel, kellel on oma majad sovhoosi (hobusekasvanduse) territooriumil, viiakse maatükid eespool märgitud normideni.

Sovhooside (hobusekasvanduste) alalistele töötajatele, kes individuaalehitust ei teosta, eraldatakse maatükke individuaalköögiviljamaadeks kuni 0,15 hektarit perekonna kohta.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. juuli 1947. a. määrusega nr. 2553 kindlaksmääratud õueaiamaade suurused, milliseid rakendati üksikute ministeeriumide sovhooside alalistele töölistele, spetsialistidele ja teenistujatele, säilivad neis sovhoosides olenemata sellest, et tähendatud sovhoosid on käesoleval ajal rahvamajandusnõukogude või teiste organisatsioonide alluvuses.

Sovhooside, hobusekasvanduste ja spetsialiseeritud majandite territooriumil asuvaid maatükke eraldatakse vastavate paikkondade sovhooside töötajate jaoks ettenähtud suuruses ka alljärgnevate majandite töötajatele:

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi spetsialiseeritud majandite töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. detsembri 1951. a. määrus nr. 5318),

NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi sovhooside töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. septembri 1951. a. korraldus nr. 16416-k),

Tarbijate Kooperatiivide süsteemi kuuluvate sovhoositööliste kooperatiivide ja sovhoose teenindavate maa tarbijate kooperatiivide töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. detsembri 1950. a. määrus nr. 4821).

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi riiklike puukoolide alalistele töölistele eraldatakse õueaiamaid nende puukoolide territooriumil suuruses, mis on kindlaks määratud sovhooside tööliste jaoks (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. juuni 1951. a. korraldus nr. 9820-k ja 21. märtsi 1952. a. korraldus nr. 6107-k).

Eelnimetatud (sovhooside, hobusekasvanduste, spetsialiseeritud majandite, riiklike puukoolide, sovhoositööliste kooperatiivide ja maa tarbijate kooperatiivide) töötajatele, kes on üle viidud teisele tööle või töölt lahkunud invaliidsuse või vanaduspensionile mineku tõttu, samuti nende töötajate perekondadele, kes on kutsutud Nõukogude armeesse või astunud õppeasutustesse, surnud töötajate perekondadele säilitatakse õueaiamaad võrdselt kõigi samuti käesolevas punktis loetletud töötajatega.

Kõigil ülejäänud juhtudel, kui need töötajad vabastatakse või lahkuvad töölt, vähendatakse neile varemalt määratud õueaiamaa suuruseni, mis on kindlaks määratud maal elunevate tööliste ja teenistujate jaoks, s. o. kuni 0,15 hektarini perekonna kohta, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala.

Alalistele töölistele, spetsialistidele ja teenistujatele, kes on sovhoosidest läinud tööle NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi teadusliku uurimise instituutidesse, katsemajandeisse, õppemajandeisse või eliit-seemnekasvatussovhoosidesse seoses õppe- ja teaduslike asutuste õppe-tootmisbaasi tugevdamisega, säilitatakse õueaiamaad samas suuruses, mis nad kasutasid sovhoosides, vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. juuni 1956. a. määrusele nr. 774.

Endistele kolhoosnikutele, keda võeti tööle sovhoosi seoses kolhoosimaade üleandmisega sovhoosidele, ning ka perekonnata üksikutele kõrgesse ikka jõudnud ja töövõimetutele kolhoosnikutele säilitatakse õueaiamaad, mida nad kasutasid kolhoosis, maade nöörraamatus tähendatud suuruses (NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 3. mai 1957. a. määrus nr. 495).

11. Rahvamajandusnõukogudele alluvate maal asuvate piima-, või- ja juustutööstuste ning loomade varumise ja nuumamise organisatsioonide töölistele, teenistujatele ja eriteadlastele eraldatakse maatükke individuaal-köögiviljamaaks 0,15 hektarit perekonna kohta, kui nimetatud töötajad ei ehita individuaalelamuid, ja 0,30 hektarit perekonna kohta, kui need töötajad ehitavad individuaalelamuid (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. juuli 1947. a. määrus nr. 2694).

14. Raudteetranspordi töötajatele — tee-, silla- ja tunneli- ning maalihkekohtade valvuritele, ülesõidukohtade korraldajatele, teetöölistele ja -brigadiridele, tee-, silla- ja tunnelimeistritele, vanemteemeistritele, piirkondade tehnikutele ja tabelipidajatele, meistritele, raudtee kaitseistandike metsavahtidele ja metsnikele, noorem- ja vanempöörmeseadjatele, signalistidele, pumbamajade masinistidele ja kütjatele, vahejaamade (rongide kohtumiskohtade ja teepostide) ülematele ja korraldajatele ning neis jaamades töötavatele sideteenistuse elektrimehaanikutele, vagunite järelevaatajatele, kaalujatele, kauba- ja piletikassade laekuritele, rongide koostajatele ja haakijatele ning šlakikoristajatele eraldatakse ametimaaks põllumaad kuni 0,25 hektarit ja heinamaad kuni 1 hektar perekonna kohta.

Ametimaid (põllu- ja heinamaad) määratakse raudteetranspordi korralduses olevatest maadest ja need kinnistatakse loetletud töötajatele kogu raudteel töötamise ajaks, kusjuures heinamaid eraldatakse ainult sel juhul, kui töötajatel on isiklikuks omandiks olevaid kariloomi. Juhtudel, kui raudtee eraldusribas ei jätku maad, eraldatakse ametimaid riikliku maafondi vabadest maadest.

Raudteetranspordi loetletud töötajatele, kes omavad õueaiamaad asulates (sealhulgas kolhooside maadel), määratakse ametimaaks täiendavalt põllumaad juurde, kuid selliselt, et töötajal ja tema perekonnal nende elukohas olemasoleva õueaiamaa ja täiendavalt määratud põllumaa üldpindala ei ületaks käesolevas punktis märgitud ametimaa (põllumaa) suurust.

Kui tähendatud töötajad vabastatakse töölt seoses vanaduspensionile minekuga või invaliidsusega, säilitatakse neile kindlaksmääratud põllumaa, isiklikuks omandiks olevate kariloomade olemasolu korral aga ka heinamaa kasutamise õigus eluajaks. Kindlaksmääratud põllumaa, isiklikuks omandiks olevate kariloomade olemasolu korral aga ka heinamaa kasutamise õigus säilitatakse nende töötajate perekondadele, kes on kutsutud tegevteenistusse Nõukogude armeesse, Sõjalaevastikku või piirivalve- ja sisevägedesse või kes on lähetatud õppima, — kogu nimetatud töötajate tegev-sõjaväeteenistuses või õppeasutuses viibimise ajaks; teenistuskohustuste täitmisel hukkunud töötajate perekondadele säilitatakse see õigus: naisele ja elatanud vanematele — eluajaks, lastele — nende täisealiseks saamiseni.

Muudel juhtudel kaotavad ülalpool mainitud töötajad raudteetranspordi töölt lahkudes ametimaade kasutamise õiguse pärast seda, kui nad on koristanud nendele maadele külvatud põllumajanduskultuuride saagi.

15. Maal asuvate sideettevõtete töötajatele ning samuti nendele sideettevõtete töötajatele, kes asuvad ümber töökohta teistest asulatest, eraldatakse õueaiamaid kuni 0,25 hektarit, kaasa arvatud ehitiste all olev pindala, riikliku fondi maadest, sovhooside maadest ja samuti kolhooside vaba õueaiamaafondi maadest viimaste nõusolekul (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 11. septembri 1954. a. määrus nr. 1926).

16. Jõelaevastiku liinide laevasõiduseadmete töötajatele (paagivalvuritele, seadmete vanematele ja tuletornide ning hüdrotehniliste ehitiste töötajatele) eraldatakse ametimaid jõelaevastiku korralduses olevatest maadest: põllumaad-õueaiamaad mitte üle 0,15 hektari ja heinamaad isiklikuks omandiks olevate kariloomade jaoks kuni 1 hektar — tingimusel, et tähendatud töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal, sealhulgas ka kolhoosis (NSV Liidu RKN-i 3. oktoobri 1940. a. määrus nr. 1861).

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. septembri 1947. a. määrusega nr. 3203 on ette nähtud, et kui jõelaevastiku korralduses olevad maad antud rajoonis on täielikult ära kasutatud, siis antakse jõelaevastiku laevasõiduseadmete eespool märgitud töötajatele ametimaid — mitte üle 0,15 hektari põllumaad-õueaiamaad ja kuni 1 hektar heinamaad ühe perekonna kohta riikliku maafondi, riikliku metsafondi ning linnade ja töölisalevite maadest tingimusel, et nende töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal, sealhulgas ka kolhoosis, või ülalloetletud vabade maade puudumise korral — maatükke kuni 0,15 hektari suuruses perekonna kohta kolhoosi kasutamata jäetud mittepõllumaadest (kunstliku niisutusega maaviljelusrajoonides vähendatakse kolhooside maadest eraldatavate maatükkide suurust poole võrra).

Käesolevas punktis nimetatud töötajate töölt vabastamise kor-

ral (välja arvatud töölt vabastamine invaliidsuse tõttu) lõpeb neile väljaantud ametimaade kasutamise õigus.

17. Autoteede korrashoiu ning remonditeenistuse liinitöötajatele (teetöölistele, remonditöölistele, sillavalvuritele, parvemeestele, teemeistritele, sillameistritele, teekümnikkudele ja lumekaitsening dekoratiivsete istanduste meistritele) eraldatakse ametimaad raudteetranspordi töötajatele ettenähtud korras ning suuruses — käesoleva lisa 14. punkti kohaselt (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. detsembri 1954. a. määrus nr. 2457).

18. Sideministeeriumi liinide tehniliste jaoskondade ja jaoskonna järelevalve töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. veebruari 1949. a. määrus nr. 530) ning rahvamajandusnõukogudele ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni juures asuvale Naftaturustuse Peavalitsusele alluvate magistraaltorujuhtmete (naftajuhtmete, naftatoodete juhtmete ja gaasijuhtmete) liinide töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. jaanuari 1951. a. määrus nr. 155) eraldatakse eelpool loetletud organisatsioonide ja ministeeriumi käsutuses olevatest maadest ametimaadeks põllumaad-õueaiamaad mitte üle 0,15 hektari ja heinamaad isiklikuks omandiks olevate kariloomade jaoks kuni 1 hektar tingimusel, kui tähendatud töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal, sealhulgas ka kolhoosis.

Käesolevas punktis nimetatud töötajate töölt vabastamise korral (välja arvatud töölt vabastamine invaliidsuse puhul) kaotavad nad ka ametimaade kasutamisõiguse.

19. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ning samuti teiste, metsi pikaajaliselt kasutavate ministeeriumide ja ametkondade metsavahtidele ja metsnikele eraldatakse ametimaadeks põllumaad antud rajooni kolhoosiperedele eraldatud õueaiamaade keskmisest suurusest lähtudes ja heinamaad 1 kuni 2 hektarit;

metsamajandite, metskondade ja riiklike puukoolide juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele, kes elunevad maal, — ametimaadeks põllumaad kuni 0,25 hektarit ja heinamaad 1 kuni 2 hektarit (NSVL Ministrite Nõukogu 3. juuli 1954. a. määrus nr. 1346).

Ametimaid (põllu- ja heinamaad) eraldatakse kõigile loetletud töötajatele ministeeriumide ja ametkondade korralduses olevatest maadest ning kinnistatakse nendele töötajatele kogu selleks ajaks, mil nad töötavad antud ettevõttes või organisatsioonis, kusjuures heinamaid eraldatakse ainult siis, kui töötajatel on isiklikuks omandiks olevaid kariloomi.

Loetletud töötajatele, kes omavad õueaiamaad asulates (sealhulgas kolhooside maadel), eraldatakse põllumaad ametimaaks täiendavalt juurde, kuid selliselt, et töötajal ja tema perekonnal nende elukohas olemasoleva õueaiamaa ja täiendavalt eraldatud põllumaa üldpindala ei ületaks ettenähtud ametimaa (põllumaa) suurust.

Kui nimetatud töötajad vabastatakse töölt seoses vanaduspen-

sionile mineku või invaliidsusega, säilitatakse neile määratud põllumaa, isiklikuks omandiks olevate kariloomade olemasolu korral aga ka heinamaa kasutamise õigus eluajaks. Kindlaksmääratud põllumaa, isiklikuks omandiks olevate loomade olemasolu korral aga ka heinamaa kasutamise õigus säilitatakse nende töötajate perekondadele, kes on kutsutud tegevteenistusse Nõukogude armeesse, Sõjalaevastikku või piirivalve- ja sisekaitsevägedesse või kes on lähetatud õppima, — kogu nimetatud töötajate tegelikuks sõjaväeteenistuses või õppeasutuses viibimise ajaks; teenistuskohustuste täitmisel hukkunud töötajate perekondadele säilitatakse see õigus: töövõimetule naisele ja elatanud vanematele — eluajaks, lastele — kuni täisealiseks saamiseni.

Käesolevas punktis loetletud töötajate töölt vabastamise muudel juhtudel nad kaotavad ametimaade kasutamise õiguse pärast seda, kui nad on koristanud nendele maadele külvatud põllumajanduskultuuride saagi.

20. Rahvamajandusnõukogudele alluvate puidukeemia-metsamajandite juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele eraldatakse organisatsioonide kasutuses olevatest maadest ametimaaks põllumaad-õueaiamaad antud rajooni kolhoosnikute õueaiamaade jaoks kindlaksmääratud normide piirides ja metsaheinamaad isiklikuks omandiks olevate kariloomade jaoks 1 kuni 2 hektarit, kui nende töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal, sealhulgas ka kolhoosis (NSV Liidu RKN-i 9. märtsi 1945. a. määrus nr. 424).

Nimetatud töötajate töölt vabastamise korral, välja arvatud töölt vabastamine invaliidsuse tõttu, lõpeb neile väljaantud ametimaade kasutamise õigus.

21. Rahvamajandusnõukogudele alluvate metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. augusti 1947. a. määrus nr. 2804, NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuni 1949. a. korraldus nr. 8739-k ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. märtsi 1950. a. määrus nr. 840) ja rahvamajandusnõukogudele alluvate puidukeemia-metsamajandite, puidukeemia-metsatööstuskeskuste ja metsatööstuskeskuste töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. veebruari 1948. a. määrus nr. 302 ja 30. märtsi 1951. a. määrus nr. 992) eraldatakse riikliku metsafondi maadest õueaiamaid individuaalelamute ehitamiseks, aedadeks ja köögiviljamaadeks 0,50 kuni 0,75 hektari suuruses...

Loetletud töötajate töölt vabastamise korral (välja arvatud töölt vabastamine invaliidsuse tõttu) lõpeb neile väljaantud maa kasutamise õigus.

22. Rahvamajandusnõukogudele alluvate transpordi-metsamajandite töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. novembri 1947. a. korraldus nr. 16215-k),

NSV Liidu Siseministeeriumi metsatööstuslaagrite juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. jaanuari 1948. a. määrus nr. 132) ja

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi puiduvarumiskontorite ja metsatööstuskeskuste töötajatele (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. septembri 1950. a. määrus nr. 3870)

eraldatakse riikliku metsafondi maadest õueaiamaid individuaalelamute ehitamiseks, aedadeks ja köögiviljamaadeks 0,50 kuni 0,75 hektarit.

NSV Liidu Rahandusministeeriumi 1957. a. 25. juuli juhend nr. 235 põllumajandusmaksu kohta, Tallinn 1957

MÕNEDE MAJANDUSLIKU JA KULTUURILISE ÜLESEHITUSTÖÖ KÜSIMUSTE LAHENDAMISE TÄIENDAVA ÜLEANDMISE KOHTA LIIDUVABARIIKIDE MINISTRITE NÕUKOGUDELE

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1041 29. AUGUSTIST 1957

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Anda täiendavalt liiduvabariikide ministrite nõukogudele otsustada järgmised majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimused:

23. Otsustada kõik küsimused maatükkide eraldamise alal riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks riigi maa- ja metsafondist, abimajanditest, sovhoosidest, kõigi ministeeriumide, ametkondade ja rahvamajandusnõukogude ettevõtete ja asutuste maadest ning kolhooside maadest, sõltumata eraldatava maatüki suurusest.

Maatükkide eraldamist kolhooside maadest teostada kolhoosi liikmete üldkoosoleku nõusolekul, liidulise alluvusega ettevõtete ja organisatsioonide maadest — NSV Liidu vastavate ministeeriumide ja ametkondade nõusolekul, riigi metsafondi maadest esimese grupi metsades — NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi nõusolekul.

24. Kinnitada vastavalt sordiseemne varumise riiklikele plaanidele põllumajanduskultuuride sortide rajoneerimine, samuti seemnekasvatusmajandite võrk.

25. Lubada vajaduse korral riiklikest ressurssidest väljaantavate seemnete kindlaksmääratud konditsioonidest kõrvalekaldumist, suurendades vastavalt külvinorme.

26. Lubada kooskõlastatult NSV Liidu Viljasaaduste Minis-

teeriumiga anda seemnekasvatusmajandeile nende poolt üle kohustuslike müüginormide ja naturaaltasuna masina-traktorijaama tööde eest riigile antud õli- ja viljakultuuride eest nende soovi korral teiste kultuuride vilja kindlaksmääratud asendusekvivalentide alusel.

27. Otsustada kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga metsade määramine vastavatesse gruppidesse ja nende ühest grupist teise üleviimise küsimus.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. III, Москва, 1958

PIIRTASUNORMIDE KINNITAMISE KOHTA PÕLLUMAJANDUSLIKE MAADE RIIKLIKEKS JA ÜHISKONDLIKEKS VAJADUSTEKS ERALDAMISEL

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU KORRALDUS NR. 1758-k
14. DETSEMBRIST 1957

1. Kinnitada piirtasunormid põllumajanduslike maade riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks eraldamisel:

a) põllumajanduskultuuride ja kasutamata kulutuste eest vastavalt lisale nr. 1;

b) võõrandatavate viljapuude, marjaistandike, ehispuude ja -põõsaste eest vastavalt lisale nr. 2;

c) kasutamata jäänud maaparandustööde eest vastavalt lisale nr. 3.

2. Anda rajoonide täitevkomiteedele õigus kasutamata kulutuste hindamisel üksikutel juhtudel kõrvale kalduda käesoleva korralduse 1. punktiga määratud piirnormidest, nende alandamise suunas, arvestades tegelikku olukorda üleandmise momendil.

3. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 26. mai 1947. a. määruse nr. 405 punkt 1.

«Eesti NSV Teataja» 1958, nr. 1, art. 17

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
14. detsembri 1957. a. korralduse
nr. 1758-k juurde.

Põllumajanduskultuuride ja kasutamata kulutuste eest piirtasunormid rublades ühe ha kohta

Kultuuride nimetus	Kultuuride seisukord		
	Väga hea	Hea	Rahuldav
1	2	3	4
Talirukis ja -nisu	900	675	450
Mitmeaastaste heintaimede külv teravilja alla	600	450	300
Esimese kasutamisaasta mitmeaastased heintaimed	400	300	200
Teise kasutamisaasta mitmeaastased heintaimed	200	150	100
Valge mesika külv teravilja alla	250	190	125
Lutsern kuni kuuenda kasutamisaastani	500	375	250
Lutsernikülvid alates kuuendast kasutamisaastast	300	225	150
Kõrreliste heintaimede seemnepõllud laialtkülvis:			
a) nurmikas, rebasesaba, punane aruhein	800	600	400
b) teised kõrrelised heintaimed	600	450	300
Külviks ettevalmistatud kesa vähemalt 20 tonni orgaanilise väetise sissekünniga . . .	550	400	275
Tarastatud kultuurkarjamaa, kus on läbi viidud komplekssed agronoomilised ja kultuurtehnilised tööd (ilma kuivendussüsteemi hinnata)	700	475	350
Kultuurheinamaad (ilma kuivendussüsteemi hinnata) esimesel kasutamisaastal . .	900	675	450
Märkus. Iga järgneva kasutamisaasta eest vähendada kultuurheinamaade hinda 10% võrra.			
Põllu künd	50	40	35
Kõrre koorimine	15	12	10

Lisa nr. 2
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
14. detsembri 1957. a. korralduse
nr. 1758-k juurde.

Eraldatavatele maadele jäävate viljapuude, marjapõõsaste, ehispuude ja -põõsaste ning muude taimede piirtasunormid

I. Viljapuud

Puude vanus (istutamise ajast arvates)	(Rublades ühe puu eest)	
	Õuna- ja pirnipuud	Luuviljalised puud
Jooksval aastal kõigi agrotehniliste nõuete täitmisega istutatud puud	25.—	25.—
5 aasta vanused puud	75.—	50.—
10 „ „ „	175.—	125.—
15 „ „ „	275.—	200.—
20 „ „ „	400.—	200.—
25 „ „ „	500.—	150.—
30 „ „ „	500.—	100.—
40 „ „ „	350.—	—
60 „ „ „	50.—	—

Märkused.

1. Vahepealse vanusega puude hinnad saadakse interpoleerimise teel.
2. Viljapuude hinda tuleb vähendada:
   a) kui nad on söödis . . . . . 5—10% võrra
   b) kui puude vahekaugus on alla 6 m — õuna- ja pirnipuudel tugevakasvulisel alusel ning alla 3 m luuviljalistel . . 10—20% võrra
   c) kui pole teostatud taimekaitsetöid . . 5—10% „
   d) kui pole teostatud võra lõikusi või on lõigatud valesti, võra vigastatud . . . 5—20% „
   e) kui tüvi on vigastatud (tüve vähk, mehaanilised vigastused, kuid mitte üle 50% tüve läbimõõdust) . . . . 5—50% „
3. Mitme vähenduskoefitsiendi koosrakendamisel kuuluvad need liitmisele.
4. Viljapuude vanus arvestada istiku muldaistutamise momendist.

II. Marjapõõsad

Jooksval aastal istutatud põõsad	5 rbl/tk.
5 kuni 10 aasta vanused põõsad	40 „
11 kuni 20 aasta vanused põõsad	10 „

Märkused.

1. Vahepealse vanusega põõsaste hinnad saadakse interpoleerimise teel.

2. Marjapõõsaste hinda tuleb vähendada:
   a) kui aed on söödis või põõsad kasvavad tihedalt istutatud viljapuude all . . . 5—50% võrra
   b) kui marjapõõsad pole korralikult harvendatud . . . . . 5—20% „
3. Mõlema vähenduskoefitsiendi koosrakendamisel kuuluvad need liitmisele.

III. Istandikud

A. Maasikaistandik

Esimese aasta istandik	5 rbl/m²
Teise ja kolmanda aasta istandik	15 „
Neljanda aasta istandik	6 „

Märkus. Maasikaistandiku hinda tuleb vähendada:

kui istandik on metsistunud, tütartaimed kõrvaldamata	kuni 50%

B. Vaarikaistandik

Esimese aasta istandik	5 rbl/m²
3 aasta vanune istandik	12 „
10 aasta vanune istandik	12 „
15 ja enama aasta vanune istandik	5 „

Märkus. Vahepealse vanusega istandiku hind saadakse interpoleerimise teel.
Metsistunud istandik hindamisele ei tule.

C. Rabarbriistandik

Olenevalt istandiku hooldus-
astmest ja rabarbri sordist 5 kuni 10 rbl/m²
Metsistunud istandik hindamisele ei tule.

IV. Ehispuud, -põõsad ja lilled

A. Istutatud ehispuud (olenevalt puuliigist)

1. Noored ehispuud	20 kuni 30	rbl/tk.
2. Vanemad ehispuud:		
a) lehtpuud, harilikud	30 kuni 80	„
b) „ aedvormid	50 kuni 100	„
c) okaspuud, harilikud	80 kuni 120	„
d) „ aedvormid	100 kuni 150	„

Märkus. Halvasti hooldatud puud kuni 30% odavamad.

B. Ehispõõsad (olenevalt põõsaliigist)

1. Noored ehispõõsad	5 kuni 10	rbl/tk.
2. Vanemad ehispõõsad	10 kuni 20	„

Märkused.

1. Vääristatud sordid, põõsakujulised — 2 korda kallimad.
2. Vääristatud sordid, tüvikvormid — 3 korda kallimad.
3. Halvasti hooldatud põõsad kuni 30% odavamad.

C. Hekid (olenevalt põõsaliigist)

1. Lehtpõõsahekid	20 kuni 40	rbl. jm
2. Okaspuu- ja põõsashekid	40 kuni 70	„

Märkus. Halvasti hooldatud hekid kuni 30% odavamad.

D. Kaheaastased ja püsililled

Olenevalt sordist . . . . . 20 kuni 25 rbl/m²
Korrastamata lilled kuni 50% odavamad.

Lisa nr. 3
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
14. detsembri 1957. a. korralduse
nr. 1758-k juurde.

Eraldatud maa-aladele jäävatele maaparanduslikele töödele kulutatud tööjõu ja muude kulutuste piirtasunormid

1.	Peakraavide kaevamine: 1 m³ hind	3—5 rbl.
2.	Detailkuivendus ühe ha kohta:	
	a) lahtiste kraavidega, kraavide keskmine vahekaugus 40 m	600— 800 rbl.
	b) savitoru-drenaaž	2000—2500 „
	c laud- ja freestoru	1900—2300 „
3.	Võsa kõrvaldamine ühe ha kohta:	
	a) harv võsa	300 rbl.
	b) keskmine võsa	600 „
	c) tihe võsa	1300 „
4.	Juurimine koos äraveoga kuni 300 m kaugusele ühe ha kohta:	
	a) harv kännustik (keskmiselt 300 kändu ha peale)	600 rbl.
	b) keskmine kännustik (keskmiselt 800 kändu ha peale)	1600 „
	c) tihe kännustik (üle 800 kännu ha peale)	2400 „
5.	Mätaste tasandamine ühe ha kohta	355 „
6.	Kraavide koristamine veo kaugusega 100—300 m — ühe m³ kohta	10—15 „

Märkused.

1. Hinded, mis on toodud p. 1 ja 2, kuuluvad vähendamisele vastavalt tööde amortisatsiooni summale; toodud hinded on amortiseerimata tööde hind.
2. Tasumäärad maaparandustööde eest, mis on teostatud tasumisega soodustatud hindadega, kuuluvad vähendamisele vastavalt riiklikule juurdemaksule protsentuaalses vahekorras.

«Eesti NSV Teataja» 1958, nr. 1, art. 17

ABINÕUDEST MAAPARANDUSTÖÖDE PAREMAKS KORRALDAMISEKS VABARIIGIS

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 405
28. DETSEMBRIST 1957

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et maaparandustehnika kasvu ning rea organisatsiooniliste abinõude tulemusena on maaparandustööde teostamine käesoleval aastal mõningal määral

paranenud. Nii tegid vabariigi masina-traktorijaamad ning masina-maaparandusjaamad 1957. a. 1. novembri seisuga maade detailkuivendustöid 8 700 ha võrra ning ekskavaatoritöid 2 korda rohkem kui möödunud aasta samal ajavahemikul; samuti on tunduvalt suurenenud lubiväetise ning väetisturba väljavedu.

Kõrvuti sellega esineb maaparandustööde teostamisel siiski veel tõsiseid puudusi. Kuivendatud maade ekspluatatsiooni andmine jääb maha maaparandustööde teostamise tempost; korraldamata on projekteelarvelise dokumentatsiooni koostamine ja kinnitamine; Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemis teostavad maaparandustöid mitu organisatsiooni, kes pole allutatud ühtsele juhtimisele.

1949. aastal organiseeritud kuivendussüsteemide ekspluatatsiooni territoriaalvalitsused ei vasta enam nende ette seatud ülesannetele, ka masina-maaparandusjaamade võrk ei ole nendega seotud.

Paljud insenerid-melioraatorid rajoonide täitevkomitcede juures ei oma töös vajalikku kontakti rajoonides maaparandustöid teostavate organisatsioonidega.

Maaparandustööde organiseerimisel ja teostamisel esinevate puuduste kõrvaldamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Nõustuda Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ettepanekuga Eesti NSV kolhoosides, sovhoosides, metsamajandites, õppe- ning katsemajandites teostatavate maaparandustööde juhtimise kontsentreerimise kohta Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Maaparanduse Peavalitsusse.

2. 1. jaanuarist 1958. a. moodustada olemasolevate kuivendussüsteemide ekspluatatsiooni territoriaalvalitsuste baasil maaparanduse valitsused, ning täiendavalt organiseerida Türi Maaparanduse Valitsus asukohaga Türil.

Kohustada Türi rajooni TSN Täitevkomiteed abistama vastavate ruumide leidmisel maaparanduse valitsuse paigutamiseks.

Kiita heaks Eesti NSV põllumajanduse ministri poolt esitatud maaparanduse valitsuste põhimäärus vastavalt lisale nr. 1 ning teha põllumajanduse ministrile ülesandeks see kinnitada.

Kinnitada maaparanduse valitsuste tegevuspiirkonnad vastavalt lisale nr. 2.

3. Maaparandustööde koordineerimiseks rajoonides panna maaparanduse valitsustele rajoonide täitevkomiteede vaneminseneride-melioraatorite töö operatiivne ja tehniline juhtimine, allutades viimastele tehnilise ja operatiivse juhtimise osas maaparanduse valitsuste jaoskonnamelioraatorid.

Rajoonide täitevkomiteedel koos maaparanduse valitsustega tugevdada rajoonides 1958. a. jaanuarikuu jooksul rajoonide täitevkomiteede vaneminseneride-melioraatorite ning maaparanduse valitsuste jaoskonnamelioraatorite koosseisu vilunud töötajatega. Kehtestada, et täitevkomiteede insenerid-melioraatorid määratakse

ametisse ning vabastatakse rajoonide täitevkomiteede poolt kooskõlastatult maaparanduse valitsustega.

4. Kohustada «Põllumajandusprojekti» parandama projekteerimis- ja uurimistööde teostamist, projekteerima detailkuivendustöid, eriti kolhoosides, eelvoolude ja magistraalkanalite olemasolul või nende samaaegse ehitamisega. Määrata, et maaparanduse valitsuste projekteerimisgrupid koostavad projekt-eelarvelist dokumentatsiooni vähemkeerukatele uutele ja rekonstrueeritavatele objektidele kolhoosides ja sovhoosides pindalal kuni 100 ha, ning kõigile kuivendussüsteemide kapitaalremondi objektidele.

5. Seoses sellega, et seniajani esineb üksikuid projekt-eelarvelise dokumentatsiooniga varustamata objektide maaparandustööde plaani võtmise fakte, kehtestada, et maaparandustööde aastaplaani võetakse ainult määratud korras kinnitatud projekt-eelarvelise dokumentatsiooniga objektid.

6. Hukka mõista mõnede masina-maaparandusjaamade poolt kasutatav mitteplaanilistel objektidel maaparandustööde teostamise praktika tööde samaaegse täitmatajätmisega plaanilistel objektidel.

Kehtestada, et masina-maaparandusjaamad ja masina traktorijaamad võivad maaparanduse valitsuse loal teostada maaparandustöid projekt-eelarvelist dokumentatsiooni omavatel, kuid maaparandustööde aastaplaani sissevõtmata jäänud objektidel alles pärast neile määratud maaparandustööde plaani täitmist kõigil objektidel.

7. Kohustada ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi ning rajoonide täitevkomiteesid sisse võtma maaparandusjaamade tööplaani uute magistraalkanalite rajamist siis, kui samaaegselt või järgmisel aastal pärast magistraalkanalite rajamise või eelvoolude reguleerimise lõpetamist ehitatakse detailkuivendusvõrk ning võetakse kasutusele uute magistraalkanalite või eelvooludega piirnevate kolhooside ja sovhooside maad.

8. Arvestades masina-maaparandusjaamade poolt teostatavate tööde mahu suurenemist, lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil luua 1958. a. Võru masina-maaparandusjaam.

9. Maaparandustehnika otstarbekohasemaks kasutamiseks lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil likvideerida 1958. aastal Lagedi masina-ekskavaatorijaam.

10. Pidada vajalikuks üle viia 1. jaanuarist 1958 Tamsalu masina-metsakuivendusjaam isemajandamisele, juhindudes seejuures Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. veebruari 1957. a. määrusest nr. 39, ning allutada ta Maaparanduse Trustile.

Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks läbi vaadata küsimus 1958. aastal Tamsalu masina-metsakuivendusjaama juurde kesktöökoja loomisest, milline hakkaks tegema kõigile masina-maaparandusjaamadele ja masina-traktorijaamadele ekskavaatorite kapitaalremonti.

11. Lugeda masina-maaparandusjaamade ning Maaparanduse

Trusti põhiliseks ülesandeks eelvoolude reguleerimist, riiklike veemajandussüsteemide ehitamist ja kapitaalremonti, lõhkamis- ning puurimistööde teostamist, suuremate drenaažsüsteemide ning teiste suurte maaparandusobjektide ehitamist ja taastamist kolhoosides, samuti majandisiseste teede rajamist, kuivendusvõrgu ehitamist ning kultuurtehniliste tööde teostamist vabariigi sovhoosides, õppe- ning katsemajandeis ja metsamajandeis.

12. Panna masina-traktorijaamadele detailkuivendusvõrkude ehitamine, kaasa arvatud drenaaztööd, kultuurtehniliste tööde teostamine, pinnase lupjamine, turba tootmine ja vedu kolhoosides.

Lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil kooskõlastatult rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteega kontsentreerida maaparandustehnika neis rajoonides, kus on mitu masina-traktorijaama, ühte masina-traktorijaama selleks, et see teostaks masina-traktorijaamadele pandud maaparandustöid kogu rajooni kolhoosides.

13. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil ning Eesti NSV Rahandusministeeriumil ette näha alates 1958. aastast neis masina-traktorijaamades, kus maaparandustööd, turba tootmine ning põldude lupjamine moodustavad üle 40% aasta tootmisplaanist pehmekünnihektarites, peamelioraatori ametikoht masina-traktorijaamades kehtivate koosseisude ning töötasufondi piirides, palgaga vastavalt NSV Liidu RKN-i 30. novembri 1943. a. määrusele nr. 1331.

14. Panna Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Maaparanduse Peavalitsusele maaparandustööde projekt-eelarvelise dokumentatsiooni ekspertiisi teostamine ning seoses sellega lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil suurendada alates 1. jaanuarist 1958. a. Maaparanduse Peavalitsuse koosseisu ühe üksuse võrra Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi personali arvulise koosseisu limiidi ja töötasufondi arvel.

Määrata, et kõik maaparandustööde projektid ja eelarved maksumusega üle 100 000 rbl. vaadatakse läbi Maaparanduse Peavalitsuses, maksumusega alla 100 000 rbl. — maaparanduse valitsustes.

15. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi koos Põllumajanduspanga Eesti Vabariikliku Kontoriga ühe kuu jooksul välja töötama abinõud maaparandustööde krediteerimise ning projekt-eelarvelise dokumentatsiooni läbivaatamise ja kinnitamise korrastamiseks.

16. Arvestades seda, et praegu kehtivad kuivendussüsteemide passid ning kuivendussüsteemide ekspluatatsiooni andmise eeskirjad ei vasta Eesti NSV tingimustele, lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil välja töötada kooskõlastatult Eesti NSV Riikliku Plaanikomisjoniga ja Statistikavalitsusega ja kehtestada uued kuivendussüsteemide passide vormid ja kuivendussüsteemide ekspluatatsiooni andmise eeskirjad.

17. Anda Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile õigus rajoonide täitevkomiteede ettepanekul ja kooskõlastatult Eesti NSV

Rahandusministeeriumiga kehtestada kolhooside poolt masina-traktorijaamadele ja masina-maaparandusjaamadele maaparandus- ja kultuurtehniliste tööde eest makstava tasu diferentseeritud määrad, sõltuvalt nende tööde mahust ja kolhooside majanduslikust olukorrast, arvestusega, et tervikuna kogu vabariigis kolhoosid tasuksid 50% nende tööde maksumusest.

18. Kohustada Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi:

a) 1. jaanuarist 1958. a. üle andma Maaparanduse Trustile bilansist bilanssi Kurna ladu;

b) seoses jõgede reguleerimisega ning magistraalkanalite ehitamise ja kapitaalremondiga teostama alates 1958. a. raudbetoonsildade ja truupide ehitamist tööettevõttelepingute alusel üleliidulise ja vabariikliku tähtsusega teedel Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi tiitelnimekirja võetud objektide osas.

19. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil eraldada 1958. a. vahetult Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumile mainitud sildade ja truupide ehitamiseks vajalikud materjalid ja töötasufond.

20. Tähtsamate maaparandusobjektide tähtajaks ja ennetähtaegse ekspluatatsiooni andmise korral laiendada masina-maaparandusjaamadele Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. augusti 1957. a. määrust nr. 299.

Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi iga aasta 1. jaanuariks esitama kinnitamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogule tähtsamate maaparandusobjektide loetelu.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 1, art. 16

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. detsembri 1957. a. määruse nr. 405 juurde

Kinnitatud
Eesti NSV põllumajanduse ministri poolt

MAAPARANDUSE VALITSUSTE PÕHIMÄÄRUS

I. Üldalused

1. Maaparanduse valitsused on organiseeritud vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. detsembri 1957. a. määrusele nr. 405.

Maaparanduse valitsused on rajoonidevahelised, nende tööpiirkonnad kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

Maaparanduse valitsused on riigi eelarvel, omavad oma nimetusega pitsati ja nurgastambi ning alluvad otseselt Eesti NSV

Põllumajanduse Ministeeriumi Maaparanduse Peavalitsusele. Maaparanduse valitsuste struktuur ja koosseisud kinnitatakse ettenähtud korras.

II. Maaparanduse valitsuste kohustused ja õigused

2. Maaparanduse valitsuse ülesandeks on oma tööpiirkonnas maaparandustööde juhtimine, kõigi maaparandusega seoses olevate küsimuste lahendamine kooskõlas kehtivate seaduste ja määrustega ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi käskkirjade ja juhenditega.

Nende ülesannete täitmiseks maaparanduse valitsus:

a) planeerib, täpsustab ja kooskõlastab rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega, masina-maaparandusjaamadega, masina-traktorijaamadega ja vastavate majanditega objektide järgi maaparandustööde aasta- ja perspektiivplaanid oma tööpiirkonna kõigis kolhoosides, sovhoosides, metsamajandites ning Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi kuuluvate õppeasutuste ja teadusliku uurimise asutuste majandites;

b) kindlustab kõik maaparandusobjektid õigeaegselt projekteelarvelise dokumentatsiooniga, kusjuures väiksemate objektide (kuni 100 ha) projektid koostatakse kohapeal, suuremate objektide projektid aga tellib Maaparanduse Peavalitsuse kaudu vastavatelt projekteerimisorganisatsioonidelt;

c) ehitab, remondib ja hoiab riigieelarve summade arvel ekspluatatsioonikorras majanditevahelisi veejuhtmeid, valmistab ette turbarabasid ning mergliladememeid, viies need tööd läbi majanduslikul teel või tööettevõtte korras;

d) kontrollib maaparandustööde plaani täitmist ning tööde kvaliteedi vastavust maaparandustööde tehnilistele tingimustele masina-maaparandusjaamades ja masina-traktorijaamades;

e) võtab tööde teostajailt vastu nii riigieelarve kui ka majandite endi kulul lõpuleviidud maaparandustööde objektid ekspluatatsiooni;

f) peab koostöös maakorraldajatega kuivendatud ja kuivendamist vajavate maade, samuti reguleeritud ja reguleerimist vajavate veejuhtmete arvestust ja pasportiseerimist;

g) kontrollib ja kooskõlastab vastavate asutustega veskipaisude ja teiste hüdrotehniliste ehituste püstitamisel paisutamiskõrgusi ning raudtee- ja maanteesildade ehitamisel kraavi põhjakõrgusi;

h) viib läbi veejuhtmetel ja kuivendatud maadel hüdroloogilisi vaatlusi ning mõõtmisi;

i) juurutab oma tööpiirkonna majandeis kuivendatud maade õiget ja ökonoomset kasutamist, kultuurrohumaade rajamist ning kuivendussüsteemide nõuetekohast ekspluatatsiooni;

j) teostab järelevalvet riiklike kuivendussüsteemide normaalse

ekspluateerimise üle kõigis majandeis, samuti veejuhtmetel asuvate hüdrotehniliste ehituste (sillad, tammid) seisukorra üle;

k) kontrollib veejuhtmete ja hüdrotehniliste ehituste ettevalmistamist suurvee läbilaskmiseks;

l) juhendab oma tööpiirkonnas maaparandusalal töötajaid kõigis maaparanduse küsimustes ning organiseerib seminare ja kursusi nende kvalifikatsiooni tõstmiseks;

m) omab maaparandustööde kvaliteedi ning veejuhtmete ja kuivendussüsteemide nõuetekohase ekspluatatsiooni ja korrashoiu alal kontrolli õigusi ja kohustusi vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 5. mai 1951. a. määrusele nr. 342.

III. Maaparanduse valitsuse juhtimine

3. Maaparanduse valitsuse tööd juhib valitsuse juhataja, kelle määrab ametisse ja vabastab Eesti NSV põllumajanduse minister.

Maaparanduse valitsuse peainseneri — juhataja asetäitja ja vanemraamatupidaja määrab ametisse ja vabastab Eesti NSV põllumajanduse minister maaparanduse valitsuse juhataja ettepanekul. Maaparanduse valitsuse ülejäänud töötajad määrab ametisse ja vabastab maaparanduse valitsuse juhataja.

4. Maaparanduse valitsusele alluvad tehnilise ja operatiivse juhtimise osas tööpiirkonna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee vaneminsenerid-melioraatorid. Rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee vaneminsenerile-melioraatorile alluvad tehnilise ja operatiivse juhtimise osas jaoskonna tehnikud-melioraatorid. Viimaste tööpiirkonnad igas rajoonis määrab maaparanduse valitsuse juhataja.

5. Maaparanduse valitsuse juhataja soovitab kehtiva seadusandluse ja käesolevas põhimääruses määratletud ülesannete piirides kõiki vajalikke operatsioone ja kannab vastutust finants- ja lepingulisest distsipliinist kinnipidamise eest, samuti koos tööde teostajatega ka maaparandustööde plaani täitmise eest.

6. Kõik maaparanduse valitsuse rahalise, materiaalse, arvelduslikku ja krediidi iseloomuga dokumendid, samuti bilansid kirjutatakse alla valitsuse juhataja ja vanemraamatupidaja poolt või isikute poolt, kes on selleks volitatud.

7. Maaparanduse valitsuse tegevusaasta määratakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Maaparanduse valitsus esitab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile aruanded ja bilansid vastavalt kehtivale korrale.

8. Maaparanduse valitsust revideerib Eesti NSV Põliumajanduse Ministeerium.

Lisa nr. 2
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. detsembri 1957. a. määruse nr. 405 juurde

Maaparanduse valitsuste tegevuspiirkonnad

Jrk. nr.	Maaparanduse valitsuste nimetused	Teenindatavad rajoonid
1	Tallinna Maaparanduse Valitsus	Harju, Keila, Haapsalu, Rapla ja Kose rajoon
2	Rakvere Maaparanduse Valitsus	Rakvere, Tapa, Väike-Maarja, Kiviõli ja Jõhvi rajoon
3	Türi Maaparanduse Valitsus	Türi, Paide, Vändra, Suure-Jaani ja Põltsamaa rajoon
4	Pärnu Maaparanduse Valitsus	Pärnu-Jaagupi, Märjamaa, Lihula rajoon ja Pärnu linnale alluvad külanõukogud
5	Saare Maaparanduse Valitsus	Kingissepa, Orissaare ja Hiiumaa rajoon
6	Viljandi Maaparanduse Valitsus	Viljandi, Abja, Kilingi-Nõmme ja Tõrva rajoon
7	Tartu Maaparanduse Valitsus	Tartu, Elva, Otepää, Jõgeva, Kallaste ja Mustvee rajoon
8	Võru Maaparanduse Valitsus	Võru, Valga, Antsla, Räpina, Vastseliina ja Põlva rajoon

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 1, art. 16

INDIVIDUAALELAMUTE EHITUSKRUNTIDE ERALDAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 122
9. APRILLIST 1958

Seoses töötajate rohkearvuliste avaldustega individuaalelamute ehitamiseks eraldatavate ehituskruntide suurendamise kohta vabariigi väiksemates linnades, millised hoonestuse iseloomu ja heakorrastuse astme poolest ei erine alevitest, Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Lubada lisas nr. 1 nimetatud linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel põhjendatud juhtudel eraldada individuaalelamute ehitamiseks uusi ehituskrunte suurusega kuni

1200 m² ühe elamu (korteri) kohta linna generaalplaanis ettenähtud rajoonides ja kvartalites.

2. Määrata, et individuaalelamute ehitamiseks lubatakse eraldada ehituskrunte suurusega kuni 1200 m² neil juhtudel, kui:

a) suuremate ehituskruntide eraldamine ei kutsu esile vajadust laiendada linna territooriumi kolhooside või sovhooside põllumajanduslikú tähtsusega maade arvel;

b) individuaalelahituse rajoonides puudub tsentraliseeritud veevarustus ja kanalisatsioon;

c) individuaalelahituse maa-alal on mets või viljapuud, nende maksimaalseks säilitamiseks.

3. Kohustada vastavaid töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid koos Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Arhitektuuri Valitsusega vaatama läbi lisas nr. 1 nimetatud linnade generaalplaanid ja tegema neisse vajalikud muudatused ja täiendused 1. augustiks 1958.

Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvale Arhitektuuri Valitsusele ülesandeks kinnitada mainitud linnade generaalplaanidesse tehtud muudatused ja täiendused.

4. Kinnitada juhend individuaalelamute ehituskruntide eraldamise korra kohta Eesti NSV linnades, rajoonikeskustes ja alevites vastavalt lisale nr. 2.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 5, art. 73

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
9. aprilli 1958. a. määruse
nr. 122 juurde

Nimestik

Eesti NSV linnade kohta, kus individuaalelamute ehitamiseks lubatakse eraldada ehituskrunte suurusega kuni 1200 m²

1. Antsla
2. Jõgeva
3. Kallaste
4. Kingissepa
5. Kilingi-Nõmme
6. Kunda
7. Kärdla
8. Mustvee
9. Mustla
10. Mõisaküla
11. Otepää
12. Paide
13. Paldiski
14. Põltsamaa
15. Sindi
16. Suure-Jaani
17. Tõrva
18. Haapsalu
19. Türi
20. Elva

Lisa nr. 2
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
9. aprilli 1958. a. määruse
nr. 122 juurde

Juhend
individuaalelamute ehituskruntide eraldamise korra kohta Eesti NSV linnades, rajoonikeskustes ja alevites

1. Linna (rajoonikeskuse, alevi) maade reservist eraldavad individuaalehitajaile ehituskrunte linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed — edaspidi «täitevkomitee» — kindlaksmääratud suuruses.

2. Avaldus ehituskrundi saamiseks esitatakse täitevkomiteele lisas toodud vormi kohaselt.

3. Täitevkomitee vaatab läbi hoonestajate avaldused ja mitte hiljem kui 20 päeva jooksul avalduse saabumise päevast otsustab eelnõusoleku andmise küsimuse ehituskrundi eraldamise kohta.

4. Täitevkomitee otsus ehituskrundi eraldamiseks eelnõusoleku andmise kohta peab sisaldama:

a) isiku perekonna-, ees- ja isanime, kellele ehituskrunt eraldatakse;

b) ehituskrundi asukoha kirjelduse (rajoon, kvartal, tänav ja krundi nr.) ligikaudse pindala näitamisega;

c) korralduse hoonestajale ehituskrundi mõõdistamise ja arhitektuur-planeerimise ülesande tellimiseks;

d) kohustuse eraldataval ehituskrundil olemasolevate hoonete ja muude ehituste edaspidise kasutamise kohta (lammutamine, üleandmine uuele maakasutajale rekonstrueerimiseks jne.);

e) hoonestaja kohustused olemasolevate maa-aluste seadmete säilitamise ja laiendamise osas, samuti heakorrastamise, haljastamise jne. osas;

f) juhtnöörid maade võõrandamise ja endistele maakasutajatele kahjude hüvitamise korra kohta juhul, kui uue ehituskrundi eraldamine on seotud maa-alade võõrandamisega teistelt maakasutajatelt;

g) tähtaja, mille kestel hoonestaja on kohustatud esitama täitevkomiteele kinnitatud projektdokumentatsiooni krundi eraldamise lõplikuks otsustamiseks ja hoonestuslepingu sõlmimiseks.

Märkused.

1. Ehituskrundi eraldamise kohta antud eelnõusolek on kehtiv kuus kuud, arvates otsuse allakirjutamise päevast. Selle tähtaja möödumisel kaotab eelnõusolek kehtivuse.

2. Igale perekonnale on lubatud eraldada ainult üks ehituskrunt (antud juhul täiskasvanud lapsi perekonna liikmeteks ei loeta).

3. Juhul, kui ehituskrundi eraldamine on seotud maa-alade võõrandamisega teistelt maakasutajatelt, tuleb täitevkomitee

otsusele juurde lisada võõrandamisele kuuluvate maa-alade skeem.

4. Hoonete ja muude ehituste võõrandamine uute individuaalelamute ehituskruntide moodustamise sihiga võib toimuda üksnes endiste valdajate nõusolekul.

5. Ehituskrunte eraldab looduses linna peaarhitekt või vastava täitevkomitee osakonna juures asuv tootmisgrupp.

6. Arhitektuur-planeerimise ülesanne peab sisaldama järgmisi andmeid:

a) ehituskrundi hoonestamise iseloom detailplaneerimise projekti kohaselt, hoone üldiseloomustus (korruste arv, seinte ja katusekatte materjal, sokli kõrgus, olemasolevate puude ja põõsaste säilitamise tingimused, kujad naaberhoonetega jne.);

b) ehituskrundi topograafiline plaan horisontaalidega mastaabis 1:500, millel on märgitud piiride pikkused ja nurkade suurused, eraldataval ning naaberkruntidel kuni 20 m kaugusel asuvad hooned ja ehitused, nende korruste arvu, ehitusmaterjali ja hoonete otstarbe ning nende vaheliste kujade märkimisega, samuti maatükil olevad ning projekteeritavad maa-alused seadmed ning õhujuhtmete trassid.

Märkus. Plaanile märgitakse samuti punased jooned ja hoonestuspiirid, olemasolevad ja projekteeritavad kõrgusarvud ning vajaduse korral ka esimese korruse põranda kõrgus, vastavalt planeerimisprojektile;

c) ehitatavate hoonete ja ehituste ühendamise tingimused linna veevarustuse, kanalisatsiooni-, elektri-, gaasi- jne. võrkudega.

7. Täitevkomitee võib antud eelnõusolekut ehituskrundi eraldamise kohta tühistada vaid sel juhul, kui hoonestaja ei täitnud temale eelnõusoleku andmisel pandud kohustusi.

Erandjuhtudel, kui täitevkomitee on sunnitud tühistama eelnõusoleku selle andmisel tehtud vea tõttu, on ta kohustatud hüvitama kõik hoonestaja poolt tehtud ja eelnõusoleku andmisest tulenevad kulutused.

Märkus. Eelnõusoleku andmine ei anna hoonestajale õigust teha kulutusi, mis on seotud eraldatud ehituskrundi vahetu kasutamisega (piirde püstitamine, ehitusmaterjalide vedu eraldatud maa-alale, maa-ala kasutamine köögiviljaaiana jne.).

8. Ehituskrundi eraldamise lõplikuks otsustamiseks peab hoonestaja esitama täitevkomiteele järgmised materjalid:

a) elamu kinnitatud ehitusprojekt koos ehituskrundi plaaniga;

b) võõrandamise teel üleantavate maa-alade puhul üleminevate väärtuste hindamise akt ja õiend endiste maakasutajate hüvitamise kohta uue maakasutaja poolt.

9. Pärast 8. punktis nimetatud materjalide saamist hoonestajalt vaatab täitevkomitee need läbi ja teeb otsuse ehituskrundi eral-

damise kohta hiljemalt 15—30 päeva jooksul, arvates materjalide saamise päevast.

10. Täitevkomitee otsus ehituskrundi eraldamise kohta peab sisaldama:

a) hoonestaja perekonna-, ees- ja isanime;

b) ehituskrundi täpse asukoha (tänav, krundi number) ja suuruse;

c) lammutamisele kuuluvate ehituste lammutamise tähtaja;

d) märke endiselt maakasutajalt uuele maakasutajale üleminevate väärtuste hindamise aktide kinnitamise kohta ning kahjude hüvitamise kohta viimase poolt;

e) tähtaja, mille kestel hoonestusleping kuulub sõlmimisele ja notariaalsele tõestamisele.

11. Ehituskrundi eraldamise otsuse alusel täitevkomitee või selle vastav osakond sõlmib hoonestajaga hoonestuslepingu, mis kuulub kohustuslikule tõestamisele riiklikus notariaalkontoris ühe kuu jooksul, arvates täitevkomitee poolt otsuse allakirjutamise päevast.

12. Ehituskrundi hoonestusleping koostatakse kolmes eksemplaris ja kinnitatakse allkirjadega ning täitevkomitee pitseriga, neist esimene eksemplar säilitatakse notariaalkontoris, teine eksemplar väljastatakse maakasutajale ja kolmas eksemplar täitevkomitee vastavale osakonnale.

13. Ehituskrundi hoonestuslepingu teisele ja kolmandale eksemplarile lisatakse juurde: ehituskrundi geodeetiline plaan ja kinnitatud ehitusprojekt, samuti õiend kahjude hüvitamise kohta endistele maakasutajaile ehituskrundil olevate ehituste ja muude päraldiste eest.

14. Hoonestaja võib alustada ehitamist alles pärast projekti kinnitamist, hoonestuslepingu sõlmimist ja ehitusloa saamist riikliku arhitektuur-ehitusliku kontrolli organitelt.

15. Hoonestaja on kohustatud alustama ehitustööd hiljemalt ühe aasta jooksul hoonestuslepingu allakirjutamise päevast.

Juhul, kui ülalnimetatud tähtaja jooksul ei ole alustatud ehitustöid hoonestaja süü läbi, on täitevkomiteel õigus kohtu korras nõuda hoonestajalt leppetrahvi, samuti hoonestajaga sõlmitud hoonestuslepingu katkestamist.

16. Ehituskrundi kohtu korras hoonestajalt äravõtmisel lepinguliste tingimuste rikkumise tõttu määrab krundil olevate ehituste hinna kindlaks täitevkomitee poolt moodustatud hindamiskomisjon ning endisele hoonestajale pannakse ette määratud hinnaga üle anda ehituskrundil asuvad hooned ja ehitused uuele hoonestajale. Juhul, kui endine hoonestaja ei nõustu mainitud ettepanekuga, on ta kohustatud lammutama hooned ja ehitused ning andma täitevkomiteele üle täiesti korras ehituskrundi.

Lisa
juhendile individuaalelamute ehituskruntide eraldamise korra kohta Eesti NSV linnades, rajoonikeskustes ja alevites

.....Rajooni ..... Linna

Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomiteele

Avaldus
individuaalehituskrundi saamiseks

Palun eraldada mulle ehituskrunt individuaalelamu ehitamiseks. Tõendan, et mul ei ole teisi ehituskrunte, samuti maju ega nende mõttelisi osi.

1. Hoonestaja perekonna-, ees- ja isanimi, sünniaasta, perekonnaseis ja perekonnaliikmete arv.
2. Hoonestaja täpne aadress.
3. Kus ja kellena töötab.
4. Soovitava ehituskrundi asukoht.
5. Ehitusele tulevate tubade ja korterite arv.
6. Missugust tüüpi ja millistest materjalidest kavatsetakse ehitada elumaja.
7. Kas omas varem maja või mõttelist osa majast, või ehituskrunti ning mis põhjusel loobus neist.

Esitatud andmete õigsuse eest vastutan.

„.....“..... 19.... a.

Allkiri

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 5, art. 73

MAA ERALDAMISE NORMIDEST MAGISTRAALTORUJUHTMETE ALLA

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 130
10. APRILLIST 1959

Liialduste kaotamiseks maa eraldamise normides magistraaltorujuhtmete alla ning kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 12. veebruari määrusega nr. 146 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada vabariigi ministeeriume, keskasutusi ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid maa eraldamisel magistraaltorujuhtmete alla juhinduma maa eraldusvööndi laiuse piirnormidest piki nende magistraaltorujuhtmete kulgemisteid, vastavalt lisale.
2. Lubada kolhoosidel, sovhoosidel ning teistel riiklikel ja ühis-

kondlikel ettevõtetel ja organisatsioonidel piki magistraaltorujuhtmete kulgemisteid asuva eraldusvööndi maadel külvata põllumajanduskultuure, koristada heina ja karjatada loomi korras, mis kehtestatakse rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt, kooskõlastatult vastavate magistraaltorujuhtmete valitsustega.

3. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks koos asjaomaste ministeeriumide ja keskasutustega:

a) ühe kuu jooksul välja töötada ja Eesti NSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks esitada teenistushobuseid omavatele ning isikliku omandiõiguse alusel loomi valdavatele magistraaltorujuhtmete valvuritele ameti-heinamaatükkide eraldamise kord ja piirsuurused;

b) ühe kuu jooksul kooskõlas käesoleva määrusega revideerida piki ekspluatatsioonis olevate magistraaltorujuhtmete kulgemisteed asuva eraldusvööndi maade piirid ning tagastada liigne maa kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele maakasutajatele.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 21, art. 112

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
10. aprilli 1959. a. määruse nr. 130
juurde

Piki magistraaltorujuhtmete kulgemisteid asuva eraldusvööndi maade piirlaius (Lisa NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. veebruari 1959. a. määruse nr. 146 juurde)

Kulgemistee iseloom	Gaasijuhtmetele m	Nafta- ja naftasaaduste juhtmetele m
Rajamisperioodil		
Ühele torujuhtmele	20	20
Kahele torujuhtmele:		
a) läbimõõduga kuni 500 mm	25	25
b) „ 500 mm ja rohkem	30	25
Kolmele torujuhtmele		
a) läbimõõduga kuni 500 mm	35	30
b) „ 500 mm ja rohkem	40	30
Ekspluatatsiooniperioodil		
Ühele torujuhtmele	6	6
Kahele eraldi transeedesse asetatud torujuhtmele:		
a) läbimõõduga kuni 500 mm (vahemaa gaasijuhtmete telgede vahel 8 m ning nafta- ja naftasaaduste juhtmete telgede vahel 5 m)	10	8

Kulgemistee iseloom	Gaasijuhtmetele m	Nafta- ja naftasaaduste juhtmetele m
b) läbimõõduga 500 mm ja rohkem (vahemaa gaasijuhtmete telgede vahel 9 m ning nafta- ja naftasaaduste juhtmete telgede vahel 5 m)	12	9
Kolmele eraldi tranšeedesse paigutatud torujuhtmele (vahemaa torujuhtmete telgede vahel sama mis kahe torujuhtme puhul):		
a) läbimõõduga kuni 500 mm	18	12
b) „ 500 mm ja rohkem	21	13

Märkus. Telefoni- ja telegraafiside postide olemasolul piki torujuhtmete kulgemisteid võib eraldusvööndi laiust ühele torujuhtmele ekspluatatsiooniperioodil suurendada 1 m võrra.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 21, art. 112

MAGISTRAALTORUJUHTMETE VALVURITELE, KELLEL ON TEENISTUSHOBUSED, SAMUTI VALVURITELE, KES OMAVAD ISIKLIKKE KARILOOMI, TEENISTUSLIKE HEINAMAATÜKKIDE ERALDAMISEST JA NENDE PIIRSUURUSEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 255
30. JUUNIST 1959

Liialduste likvideerimiseks magistraaltorujuhtmete valvurite poolt heinamaakõlvikute kasutamises ning kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 12. veebruari määrusega nr. 146 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kehtestada, et magistraaltorujuhtmete valvuritele, kellel on teenistushobused, eraldatakse teenistuslikke heinamaatükke mitte üle 5 hektari iga hobuse kohta, olenevalt eraldatavate kõlvikute kvaliteedist, ning isiklikke kariloomi omavatele valvuritele — kuni 2 hektarit perekonna kohta tingimusel, et nimetatud töötajate perekonnad ei kasuta heinamaad teises kohas.

2. Magistraaltorujuhtmete valvuritele eraldatakse teenistuslikke heinamaatükke vastavate ministeeriumide ja keskasutuste kasutuses olevatest maadest, samuti riikliku maafondi reservmaadest nende keskasutuste taotlusel.

3. Kohustada ministeeriume ja keskasutusi, kellel on või kellele on antud heinamaakõlvikuid magistraaltorujuhtmete valvurite jaoks, tegema seal nende kõlvikute parandamiseks vajalikke maaparandustöid.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 39, art. 201

III OSA

SOTSIALISTLIKU OMANDI KAITSE. RAHANDUS, ARVESTUS JA ARUANDLUS

VILJA SÄILIVUSE TAGAMISE, RAISKAMISE, RIISUMISE JA RIKNEMISE VÄLTIMISE ABINÕUDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 1630 27. JUULIST 1946

Väljavõte

Korra loomise eesmärgil riikliku vilja säilitamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määravad:

1. Kohustada Varumise Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ÜK(b)P kraide ja oblastite komiteesid:

a) otsustavalt võitlema vilja riisumise ja raiskamise vastu vilja väljaveol kolhoosidest ja sovhoosidest, samuti varumispunktides, võttes vilja riisujad ja nende abistajad kohtulikule vastutusele;

b) võtma tarvitusele otsustavad abinõud Varumise Ministeeriumi varumispunktides, ettevõtetes ja elevaatorites valveteenistuse ja tuletõrjealase töö parandamiseks;

c) looma range kord vilja arvestamiseks Varumise Ministeeriumi ettevõtetes ja varumispunktides, mitte lubama viljaaitade üleandmist ühelt materiaalselt vastutavalt isikult teisele, kui vili pole kaalutud.

4. Seadma sisse raudteel veetava viljasaaduste kogu lasti kohustuslik kaalumine peale- ja mahalaadimisel.

Vilja kaalumist teostada peale- ja mahalaadimisel raudteevagunikaaludel või Varumise Ministeeriumi ja Toiduainete Reservide Ministeeriumi kaaludel. Viljasaaduste kaal kanda saatelehele kahe allkirjaga: raudtee kaaluja ja vastavalt Varumise Ministeeriumi või Toiduainete Reservide Ministeeriumi kaaluja allkirjaga.

*

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee peavad vilja säilitamist tähtsaimaks riiklikuks ülesandeks ja nõuavad kõigilt nõukogude ja partei organisatsioonidelt ja kõigilt viljavarumise aparaadi töötajatelt raugematu tähelepanu osutamist sellele tähtsaimale riiklikule ülesandele.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

RIIKLIKU VILJA SÄILIVUSE TAGAMISEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 2362 25. OKTOOBRIST 1946

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määravad:

2. Kohustada partei oblastite ning kraide komiteesid ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, oblastite ja kraide täitevkomiteesid ja vabariikide ministrite nõukogusid:

b) tagama vilja säilivus kolhooside ja sovhooside viljapeksu kohtadelt varumispunktidesse vedamisel, samuti vilja väljaveol kaugpunktidest ja selle veol raudtee- ja veetranspordil, kindlustama vilja kohustuslikku kaalumist peale- ja mahalaadimisel ning tagama ausate ja kontrollitud kolhoosnikute valikut transpordibrigaadidesse ja autokolonnidesse, mis saadavad vilja teel.

3. Teha oblastite ja vabariikide prokuratuuri ja siseministeeriumi töötajaile kohustuseks süstemaatiliselt kontrollida riiklikes varumispunktides vilja säilivust ja selle järelevalve seisukorda ning võtta õigeaegselt tarvitusele abinõud vilja riknemises, riisumises ja raiskamises süüdi olevate isikute vastu.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

KRIMINAALVASTUTUSE KOHTA RIIGI- JA ÜHISKONNAVARA RIISUMISE EEST

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 4. JUUNIST 1947

Ühtsuse loomiseks seadusandluses kriminaalvastutuse kohta riigi- ja ühiskonnavara riisumise eest ja võitluse tugevdamiseks nende kuritegude vastu NSV Liidu Ülemnõukogu otsustab:

1. Riigivara varastamise, omastamise, raiskamise või muu riisumise eest karistatakse kinnipidamisega paranduslike tööde laagris seitsmest kuni kümne aastani ühes vara konfiskeerimisega või konfiskeerimiseta.

2. Teistkordselt toimepandud, samuti organiseeritud rühma (jõugu) poolt või suures ulatuses toimepandud riigivara riisumise eest karistatakse kinnipidamisega paranduslike tööde laagris kümnest kuni kahekümne viie aastani [1] ühes vara konfiskeerimisega.

3. Kolhoosi-, kooperatiivi- või muu ühiskonnavara varastamise, omastamise, raiskamise või muu riisumise eest karistatakse

[1] NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 1958. a. 25. detsembril vastu võetud NSV Liidu ja liiduvabariikide kriminaalseadusandluse aluste kohaselt määratakse vabaduskaotus tähtajaga mitte üle kümne aasta, eriti raskete kuritegude eest ja eriti ohtlikele retsidivistidele aga NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandluses ettenähtud juhtudel mitte üle viieteistkümne aasta («Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 17, art. 82). — *Koostaja.*

kinnipidamisega paranduslike tööde laagris viiest kuni kaheksa aastani ühes vara konfiskeerimisega või ilma konfiskeerimiseta.

4. Teistkordselt toimepandud, samuti organiseeritud rühma (jõugu) poolt või suures ulatuses toimepandud kolhoosi-, kooperatiivi- või muu ühiskonnavara riisumise eest karistatakse kinnipidamisega paranduslike tööde laagris kaheksast kuni kahekümne aastani [1] ühes vara konfiskeerimisega.

5. Kindlasti teadaolevast ettevalmistatavast või toimepandud käesoleva seadluse § 2 ja 4 ettenähtud riigi- või ühiskonnavara riisumisest võimuorganeile mitteteatamise eest karistatakse vabaduskaotusega kahest kuni kolme aastani või väljasaatmisega viiest kuni seitsme aastani.

Vene NFSV Kriminaalkoodeks, Tallinn, 1952

TOIDU- JA TÖÖSTUSKAUPADE RIISUMISES JA PUUDUJÄÄGIS SÜÜDI OLEVATELT ISIKUTELT KAHJUTASU SISSENÕUDMISEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 248
10. VEEBRUARIST 1948

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Määrata, et toidu- ja tööstuskaupade riisumise ja puudujäägi korral riiklikes ettevõtetes ja asutustes, kolhoosides, kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides nõutakse peale süüdlaste kriminaalvastutusele võtmise neilt kohtukorras sisse kahjusaanud organisatsioonide kasuks tekitatud kahju riisutud või puudujäänud kaupade väärtuse ulatuses riiklike jaehindade järgi, pannes sissenõudmise kindlustamiseks süüdlaste vara aresti alla.

2. Kohustada ettevõtete direktoreid, asutuste juhatajaid, kolhooside juhatuste esimehi ning teiste kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide juhatajaid kõikide riisumiste ja puudujääkide juhtudel kriminaalasjade algatamisel esitama hagi süüdlastelt tekitatud kahju sissenõudmiseks.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

NSV LIIDU VARUMISE MINISTEERIUMI VARUMISPUNKTIDES, BAASIDES, ELEVAATORITES JA ETTEVÕTETES VILJA SÄILITAMISE PARANDAMISE JA SÄILIVUSE TAGAMISE ABINÕUDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 2458
18. DETSEMBRIST 1954

Väljavõte

NSV Liidu Varumise Ministeeriumi varumispunktides, baasides, elevaatorites ja ettevõtetes riikliku vilja säilivuse tagamise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

[1] Vt. viidet lk. 228.

2. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi:

a) välja töötama ja rakendama kolhooside ja sovhooside poolt riigile antava vilja kvaliteedi ja kaalu kindlaksmääramiseks kontrolli tugevdamise abinõud, samuti varumispunktide, baaside, elevaatorite ja ettevõtete töötajate vastutuse suurendamise abinõud viljaandjatega arvelduste tegemise õigsuses;

b) tagama vilja isekuumenemise ja kvaliteedi langemise vältimiseks süstemaatiline abinõude rakendamine ja võtma tarvitusele vilja ja viljasaaduste kahjurite vastu võitlemise abinõud;

c) kindlustama aasta kestel kõikides vabanenud viljahoidlates ja -ladudes kohustuslik vilja ja viljasaaduste säilitamise tagajärgede kontrollimine, samuti viljahoidlates ja -ladudes, kus vilja ja viljasaaduste jäägid kuuluvad ülekaalumisele kõikides nende säilitamise kohtades, viima läbi varumispunktides, baasides, elevaatorites ja ettevõtetes viljasaaduste säilitamise ootamatuid revideerimisi kogu viljasaaduste hulga või üksikute partiide kontrollülekaalumise teel.

3. Võtta vastu Varumise Ministeeriumi ettepanek NSV Liidu Ministrite Nõukogu 30. novembri 1946. a. määrusega nr. 2565 kinnitatud viljasaaduste säilitamisel Varumise Ministeeriumi süsteemis loomuliku kao normide vähendamise kohta kuni lisas näidatud määradeni, loomuliku kao normide kohta vilja ja viljasaaduste säilitamisel kuni kolme kuuni, kooskõlas lisaga, ajutiselt kaheks aastaks kehtestamise kohta.

Kohustada Varumise Ministeeriumi jätkama tööd küsimuste tundmaõppimise alal, mis on seotud vilja ja viljasaaduste kahanemisega nende säilitamisel, silmas pidades kahanemiste edasist vähendamist.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

Lisa

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. detsembri 1954. a. määruse nr. 2458 juurde

Varumise Ministeeriumi süsteemis säilitatava vilja ja viljasaaduste loomuliku kao normid

Väljavõte (protsentides)

Vilja või viljasaaduste nimetus	Säilitamise tähtaeg	Ladudes		Elevaatorites	Säilitamiseks kohaldatud platsidel
		taaras	kuhjas		
1	2	3	4	5	6
Nisu, rukis, oder, polbnisu	Kuni 3 kuud	0,05	0,09	0,06	0,12
	Kuni 6 kuud	0,07	0,11	0,08	0,16
	Kuni 1 aasta	0,10	0,15	0,12	—
Kaer	Kuni 3 kuud	0,06	0,11	0,06	0,15
	Kuni 6 kuud	0,08	0,15	0,08	0,20
	Kuni 1 aasta	0,11	0,20	0.12	—

1	2	3	4	5	6
Tatar ja koorimata riis	Kuni 3 kuud	0,06	0,12	0,06	—
	Kuni 6 kuud	0,08	0,16	0,08	—
	Kuni 1 aasta	0,12	0,20	0,14	—
Hirss, tšumiisa, sorgo	Kuni 3 kuud	0,07	0,14	0,07	—
	Kuni 6 kuud	0,09	0,19	0,09	—
	Kuni 1 aasta	0,12	0,24	0,14	—
Mais terades	Kuni 3 kuud	0,08	0,16	0,09	0,20
	Kuni 6 kuud	1,12	0,20	0,14	0,25
	Kuni 1 aasta	0,16	0,24	0,20	0,30
Mais tõlvikutes	Kuni 3 kuud	—	0,30	—	0,50
	Kuni 6 kuud	—	0,40	—	0,60
	Kuni 1 aasta	—	0,60	—	0,80
Hernes, tũrgiuba, uba, lääts, vikk, sojauba	Kuni 3 kuud	0,07	0,12	0,07	—
	Kuni 6 kuud	0,09	0,14	0,09	—
	Kuni 1 aasta	0,12	0,18	0,12	—
Lina- ja kanepiseemned	Kuni 3 kuud	0,10	0,12	—	—
	Kuni 6 kuud	0,14	0,15	—	—
	Kuni 1 aasta	0,18	0,20	—	—
Päevalilleseemned ja arahiis	Kuni 3 kuud	0,15	0,20	—	—
	Kuni 6 kuud	0,18	0,25	—	—
	Kuni 1 aasta	0,25	0,30	—	—
Tangud ja kooritud riis	Kuni 3 kuud	0,05	—	—	—
	Kuni 6 kuud	0,07	—	—	—
	Kuni 1 aasta	0,10	—	—	—
Jahu	Kuni 3 kuud	0,06	—	—	—
	Kuni 6 kuud	0,08	—	—	—
	Kuni 1 aasta	0,12	—	—	—
Kliid	Kuni 3 kuud	0,15	0,25	—	—
	Kuni 6 kuud	0,20	0,30	—	—
	Kuni 1 aasta	0,25	0,40	—	—

Märkused.

1. Vilja ja viljasaaduste säilitamisel rakendatakse loomuliku kao kui piir-(kontroll-)norme ainult neil juhtudel, kui vilja ja viljasaaduste inventeerimisel ning faktilise olemasolu kontrollimisel Varumise Ministeeriumi varumispunktides, baasides ja ettevõtetes selgub nende puudujääk.

2. Vilja säilitamisel üle ühe aasta rakendatakse igale järgnevale säilitamise aastale loomuliku kao normi 0,04% ulatuses ümberarvestusega, lähtudes tegelikust säilitamise kuude arvust.

3. Vilja ja viljasaaduste loomuliku kao norme rakendatakse nende säilitamisel kuni 3 kuuni, lähtudes tegelikust säilitamise päevade arvust ja säilitamisel kuni 6 kuuni ning 1 aastani — tegelikust säilitamise kuude arvust.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

VILJA SÄILIVUSE TAGAMISE TÄIENDAVATEST ABINÕUDEST VILJA KAUGPUNKTIDEST VÄLJAVEOL

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA NLKP KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 25 7. JAANUARIST 1955

Väljavõte

Varumispunktides vilja säilivuse kindlustamise ja riknemise vältimise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määravad:

1. Kohustada Varumise Ministeeriumi, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei kraide, oblastite ja rajoonide komiteesid vaatama läbi vilja säilitamise olukorra igas rajoonis ja varumispunktis ning võtma tarvitusele täiendavad abinõud vilja säilivuse kindlustamiseks. Nendel eesmärkidel:

d) tõmbama kaasa vilja osalise töötlemise ja kuivatamistööde läbiviimiseks, samuti vilja maha- ja pealelaadimiseks selle vedamisel kaugpunktidest, linnade ja rajoonikeskuste töövõimelist elanikkonda ning masina-traktorijaamade töölisi.

3. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid:

a) tõmbama kaasa vilja väljaveoks kaugpunktidest kolhooside ja sovhooside hobutransporti ja autosid, aga vajalikel juhtudel ka vabariigi, krai ja oblasti territooriumidel paiknevate ettevõtete ja organisatsioonide autotransporti;

b) hoidma sõidukorras autoteed, milliseid mööda kaugpunktidest veetakse vili välja, kasutades selleks teedeosakondade ja masina-traktorijaamade käsutuses olevaid traktoreid, teedemehhanisme ja lumepuhastajaid;

e) vajalikel juhtudel tõmbama kehtestatud korras kaasa elanikkonda nende teede puhastamistöödele lumeummistustest, milliseid mööda veetakse kaugpunktidest vili välja;

f) kindlustama kõiki kaugpunktidest vilja väljaveole lähetatud autojuhte ja teenindavat personali elamispinnaga ja organiseerima neile ühiskondlik toitlustamine.

4. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi võtma tarvitusele abinõud vilja säilivuse kindlustamiseks vedudel, vältides kadusid ja riisumisi liiklusteel; iga päev teostama kaugpunktide poolt välja antud ja ära saadetud vilja saatelehtede kontrolli koos jaama ja sadamapunktidesse veetud vilja kaalumisega.

5. Säilitada NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. jaanuari 1948. a. määrusega nr. 150 kehtestatud kord, mille kohaselt autojuhid, kes töötavad kaugpunktidest vilja väljaveol, on kohustatud vilja vastu võtma kaugpunktides ja selle üle andma Teraviljasalve liini punk-

tidesse kaalu järgi ja allkirja vastu saatelehel, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. detsembri 1946. a. määruse nr. 2696 punktis 22 ettenähtud kord ja kaugpunktidest vilja väljaveost hobutranspordiga osa võtvatele kolhoosidele söödavilja ning kolhoosnikutele leiva väljaandmise määrad.

6. Kohustada Varumise Ministeeriumi organiseerima vajaduse korral oblastites, kraides ja vabariikides hobutranspordilt autodele ümberlaadimise punkte; kindlustama need punktid valvega, vastutavate vastuvõtjate ja tööjõuga, samuti kaalude ning maha- ja pealelaadimise inventariga.

7. Anda Varumise Ministeeriumile õigus:

a) maksta kaasatõmmatud autotranspordile, samuti NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi autotranspordile kaugpunktidest vilja väljavedude eest tasu ühtsete veotariifide järgi kolhoosidest, sovhoosidest ja kaugpunktidest vilja väljaveoks eraldatud vahendite arvel; ...

*

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee tuletavad meelde, et riigi vilja säilivuse eest vastutavad liidu ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude esimehed, kraide ja oblastite täitevkomiteede esimehed, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, partei oblastite ja kraide komiteede esimesed sekretärid võrdselt vabariikide, kraide ja oblastite Varumise Ministeeriumi volinikega ning Teraviljasalve kontorite juhatajatega.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

KRIMINAALVASTUTUSEST RIIKLIKU JA MUU ÜHISKONDLIKU VARA VÄIKESE RIISUMISE EEST

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 10. JAANUARIST 1955

Määrata, et esimest korda toimepandud riikliku ja muu ühiskondliku vara väikese riisumise eest karistatakse paranduslike töödega kuuest kuust kuni ühe aastani või vabaduskaotusega kolmeks kuuks.

Korduvalt toimepandud samade tegude eest karistatakse vabaduskaotusega ühest kuni kahe aastani.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

VASTUTUSEST KULTUURIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 11. JAANUARIST 1955

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium märgib, et kohalike nõukogude organite ükskõikse suhtumise tõttu levib viimasel ajal laialdaselt kolhoosi- ja sovhoosipõldude (eriti taliviljaoraste), hei-

namaade ja heinakuhjade kahjustamine loomade ja lindude poolt ning põlde mööda sõitva hobu- ja autotranspordi läbi, samuti põllukaitse-metsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste kahjustamine, mis tekitab kolhooside, sovhooside ja riigi huvidele suurt kahju. See, mis kolhoosnikute ja sovhoositööliste tööpingutustega on loodud pikema aja jooksul, hävitatakse tihtipeale karistamatult, võitlust aga ei peeta selle vastu üldse. Taliviljade suhtes ollakse valel arvamisel, et loomade või lindude pealelaskmine ei tekita orastele kahju, vaid üksikuil juhtudel tunnistatakse seda isegi vajalikuks, kahjustades sellega suuresti nende kultuuride saaki.

Nõukogude riik ei või lubada, et üksikute kodanike ja ameti-isikute kuritegeliku suhtumise tõttu ühiskondlikku, sotsialistlikku omandisse tekitataks kahju sovhoosidele, kolhooside ühismajapidamisele ja kolhoosnikute ainelisele heaolule.

Selleks, et kindlustada kolhoosi- ja sovhoosipõldude ning istanduste kaitsmine kahjustuste vastu, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

1. Kehtestada, et kolhoosnikutele, töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele, ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele kuuluvad loomad ja linnud, kes on kahjustanud kolhoosides, sovhoosides ning teistes riiklikes ja ühismajandeis kultuure ning istandusi, peetaks nende majandite poolt kinni, kuni loomade või lindude omanik on tasunud tekitatud kahju.

2. Kehtestada, et loomade või lindude pealelaskmise ja muul teel kolhooside, sovhooside ning teiste riiklike ja ühismajandite põllukultuuridele ning istandustele tekitatud kahju korral tuleb rakendada järgmisi materiaalse vastutuse abinõusid:

a) kui loomad või linnud on kahjustanud kolhoosides, sovhoosides ja teistes majandeis kultuure või istandusi esimest korda, peavad loomade või lindude omanikud täielikult tasuma kolhoosidele, sovhoosidele või teistele riiklikele ja ühismajandeile tekitatud kahju ning maksma küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu poolt määratud trahvi järgmises suuruses:

põldudel, istandustes ja heinakuhjade juures kinnipeetud lammaste, kitsede, sigade ja vasikate eest — 25 rubla iga looma kohta; täiskasvanud veiste, hobuste ja kaamelite eest — 50 rubla looma kohta; lindude eest 5 rubla linnu kohta;

b) kui kultuure või heinakuhjasid on samal aastal kahjustatud teistkordselt või korduvalt ning kui istandusi on kahjustatud teistkordselt või korduvalt, nõutakse loomade ja lindude omanikelt peale tekitatud kahju tasumise sisse kahekordne trahv;

c) kui kultuure või istandusi on kahjustanud kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile kuuluvad ning üksikute isikute (karjaste, tallimeeste, lambakarjuste ja teiste farmitöötajate) vastutusel olevad loomad ja linnud, siis peavad kahjustamises süüdi olevad kolhoosnikud või sovhooside, riiklike ja

ühismajandite töötajad tasuma kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule või ühismajandile tekitatud kahju;

d) läbisõidu eest kultuuri all olevatelt põldudelt või istandustest hobutranspordivahendiga võetakse selles süüdi olevailt isikuilt trahvi kuni 50 rubla, läbisõidu eest autoga, traktoriga, kombainiga või teiste masinatega — kuni 100 rubla.

3. Juhul, kui loomad ja linnud ei ole kultuuride või istanduste kahjustamise kohal kinni peetud, kuid kolhoos, sovhoos või mõni muu riiklik ja ühismajand teab, kellele loomad ja linnud kuuluvad — kannab nende omanik samasugust vastutust kui loomade ja lindude kinnipidamisel kahjustuskohal.

4. Kultuuridele või istandustele loomade või lindude läbi tekitatud kahju suuruse määrab kindlaks komisjon, kelle koosseisu kuuluvad küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu esindaja, agronoom ja kolhoosi juhatuse esindaja, sovhoosi või mõne muu riikliku ja ühismajandi direktsiooni esindaja — kultuure või istandusi kahjustanud loomade ja lindude omaniku juuresolekul.

Loomade ja lindude omaniku mitteilmumisel määrab komisjon kahju suuruse kindlaks tema juuresolekuta.

5. Kultuuridele ja istandustele tekitatud kahju ja trahvi sissenõudmine toimub küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel.

Kultuuride all olevatest põldudest ja istandustest ülesõitmise eest määrab trahvi küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu kolhoosi juhatuse, sovhoosi direktori või muu riikliku ja ühismajandi juhataja esildusel ning see nõutakse sisse miilitsaorganite poolt.

Küla-, alevi- või linnanõukogu otsuse peale võib viiepäevase tähtaja jooksul edasi kaevata rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

Juhul, kui kolhoosi, sovhoosi ning muu riikliku ja ühismajandi kultuure või istandusi kahjustanud loomade või lindude omanik keeldub kahjusummat ja trahvi tasumast, nõuavad küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogud need sisse sundkorras.

6. Kultuuride tahtliku kahjustamise eest, samuti põllukaitsemetsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste tahtliku kahjustamise eest, mis on tekitanud kolhoosile, sovhoosile või muule riiklikule ja ühismajandile suurt kahju, karistatakse süüdlasi kohtuotsuse põhjal paranduslike töödega kuuest kuust kuni ühe aastani või vabaduskaotusega ühest kuni kahe aastani.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

KAHJU JA TRAHVI, MIS MÄÄRATAKSE VASTAVALT NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 1955. A. 11. JAANUARI SEADLUSELE «VASTUTUSEST KÜLVIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES», SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRAST

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI OTSUS
25. DETSEMBRIST 1956

Seoses kohtadelt saabunud järelepärimistega kahju ja trahvi kohustusliku sissenõudmise korra kohta kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1955. a. 11. jaanuari seadlusega «Vastutusest külvide kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» juhul, kui loomade ja lindude omanikud keelduvad trahvi maksmast ja kahju tasumast, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

Soovitada liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumidel, arvestades kohalike tingimustega, kehtestada kohustuslik kahjude ja trahvide sissenõudmise kord lindude ja loomade poolt külvidele tekitatud kahju eest kolhoosides, sovhoosides ja teistes riiklikes ja ühismajandites.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. 1, Москва, 1957

KOLHOOSIDE, SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE NING ÜHISMAJANDITE KULTUURIDE JA ISTANDUSTE KAHJUSTAMISE EEST MÄÄRATUD TRAHVIDE JA KAHJUTASUDE SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS Nr. 238
18. SEPTEMBRIST 1956

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadlusele «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 21. juuli 1956. a. otsusele Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada juhend kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike ning ühismajandite kultuuride ja istanduste kahjustamise eest määratud trahvide ja kahjutasude sundkorras sissenõudmise korra kohta vastavalt lisale.

Trahvid ja kahjud, mis on vormistatud vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadlusele «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» enne käesoleva juhendi kinnitamist, kuuluvad selle juhendi kohaselt sissenõudmisele olenemata sellest, millal materjalid sissenõudmiseks vormistati.

2. Kohustada rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteesid, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi selgitama külade, alevite ja linnade töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteedele, kolhoosidele, sovhoo-

sidele ja teistele riiklikele ning ühismajanditele ja kodanikele käesoleva määrusega kinnitatud juhendit ja kindlustama selle elluviimine.

«Eesti NSV Teataja», 1956, 16, art. 168

Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. septembri 1956. a. määrusega nr. 238

JUHEND
TRAHVIDE JA KAHJUTASUDE SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRA KOHTA VASTAVALT NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PREESIDIUMI 11. JAANUARI 1955. A. SEADLUSELE «VASTUTUSEST KULTUURIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES»

1. Küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede otsused trahvi määramise ja kahjude sissenõudmise kohta kolhooside, sovhooside või teiste riiklike ja ühismajandite külvide või istanduste rikkumise eest on kohustuslikud kõigile asutustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, ameti-isikutele ja kodanikele.

2. Küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee annab kodanikule, kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile, kes on kahjustanud külve või istandusi, ärakirja kahjutasu ja trahvi määramise otsusest, pannes ette 10 päeva jooksul hüvitada kahju kahjusaajale ja maksta trahv riigieelarvesse.

3. Juhul, kui kahjutekitaja keeldub otsuse vastuvõtmisest või allkirja andmisest selle kättesaamise kohta, teeb otsust kätteandev ameti-isik sellele oma märkme, mis tõestatakse tunnistaja allkirjaga, ning neil juhtudel loetakse otsus kätteantuks.

4. Kui kahjutekitaja määratud tähtajaks ei täida otsust vabatahtlikult, asub küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee sundtäitmisele, pöörates sissenõudmise töölise või teenistuja töötasule või sotsiaalkindlustustoetusele, kolhoosnikutelt aga normipäevade eest saadavale tasule, sealhulgas ka avansile.

Kolhoosidelt, sovhoosidelt või mõnedelt muudelt riiklikelt või ühismajandeilt, kes ei ole trahvi või kahju vabatahtlikult tasunud, nõutakse need sisse inkasso korras.

Trahvi või kahjutasu otsus esitatakse Riigipanga osakonnale otsuse teinud täitevkomitee poolt koos kindlaksmääratud vormis koostatud inkasso korraldusega.

Sissenõutud kahjutasu kantakse kahjusaanud kolhoosi, sovhoosi või mõne muu riikliku või ühismajandi arvele ja trahv Liidu eelarvesse.

Kolhooside, sovhooside, asutuste, ettevõtete ja organisatsioo-

nide poolt makstud trahvid ja kahjutasud nõutakse sisse külvide või istanduste kahjustamises süüdi olevailt kolhoosnikutelt või sovhooside, asutuste, ettevõtete, organisatsioonide töötajatelt administratsiooni poolt töötasust või normipäevade eest saadavast tasust kinnipidamise teel.

Kahjutekitaja töökoha muutmisel saadab kolhoosi, sovhoosi, asutuse, ettevõtte või organisatsiooni administratsioon kahju ja trahvi nõudmise kahjutekitaja uue töökoha administratsioonile sissenõudmise jätkamiseks.

5. Sissenõudmist töölise või teenistuja töötasult ja sotsiaalkindlustustoetuselt, samuti kolhoosnikute normipäevade eest saadavalt tasult võib teostada mitte rohkem kui 20% ulatuses vastaval maksutähtpäeval väljamaksmisele kuuluvast rahasummast või naturaaltasust.

6. Kui nõudmine pööratakse kahjutekitaja töötasule või normipäevade eest saadavale tasule, saadab küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kahjutasude ja trahvide sundsissenõudmise otsuse sellesse asutusse, organisatsiooni või kolhoosi, kus kahjutekitaja töötab.

7. Kui võlgnik läheb üle teisele tööle, tagastab ettevõte, asutus või organisatsioon otsuse vastavale töörahva saadikute nõukogule märkmega juba sissenõutud summa kohta, ära näidates kostja uue töökoha.

Töörahva saadikute nõukogu saadab oma otsuse võlgniku uude töökohta sissenõudmise jätkamiseks.

8. Otsus, mille alusel sissenõudmist teostav asutus, ettevõte, organisatsioon või kolhoos on sissenõudmise lõpetanud, saadetakse tagasi vastavale töörahva saadikute nõukogule koos asutuse, ettevõtte juhataja, kolhoosi esimehe ja pearaamatupidaja allkirjaga tõestatud märkmega täieliku sissenõudmise kohta.

9. Juhul, kui kodanikud, kes ei ole vabatahtlikult tasunud kolhoosi, sovhoosi või mõne teise riikliku või ühismajandi külvide või istanduste kahjustamise eest määratud trahvi ja tekitatud kahju ja kui puudub võimalus trahvi ja kahjutasu kinni pidada töötasult või sotsiaalkindlustustoetuselt, saadab täitevkomitee materjalid kohtutäiturile sissenõudmise pööramiseks kahjutekitaja varale, selle aresti alla panemisega ja müümisega.

Vara arestimine ja realiseerimine teostatakse kohtutäituri poolt kaubandusorganisatsioonide kaudu kehtiva korra kohaselt.

10. Üles kirjutada võib igasugust võlgniku vara, välja arvatud see, millele seaduse järgi ei või pöörata sissenõudmist (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1952. a. 4. aprilli määrus nr. 244).

Kostja vara kuulub üleskirjutamisele ainult selles ulatuses, mis on vajalik võlgnevuse kustutamiseks töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal.

11. Vara üleskirjutamisel on võlgnikul õigus teatada kohtutäiturile, missugustele esemetele tema soovil võib suunata nõudmist esimeses järjekorras.

Seda võlgniku soovi tuleb rahuldada, kui see ei takista otsuse täitmist.

Üheaegselt vara üleskirjutamisega toimub üleskirjutatud vara hindamine rahandusorgani või kaubandusorganisatsiooni esindaja osavõtul.

Üleskirjutatavad põllumajandussaadused, loomad ja linnud hinnatakse riiklike kokkuostuhindade järgi.

12. Kolmandate isikute pretensioonid vara üleskirjutamisest vabastamise kohta kuuluvad lahendamisele kohtus. Hagiavalduse esitamine kohtule nimestikus oleva vara vabastamiseks üleskirjutamisest paneb seisma vara realiseerimise kuni asja lõpliku lahendamiseni kohtus.

13. Kultuuride all olevatest põldudest ja istandustest ülesõitmise eest määratud trahv nõutakse sisse miilitsaorganite poolt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadluse «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» punkt 5 kohaselt.

14. Kultuuride tahtliku kahjustamise eest, samuti põllukaitsemetsaistanduste, viljapuu- ja marjaaedade ning teiste istanduste tahtliku kahjustamise eest, mis on tekitanud kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile suurt kahju, võetakse süüdlased vastutusele NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadluse «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» punkt 6 kohaselt.

15. Kultuuridele või istandustele tekitatud kahju suurus peab olema komisjoni poolt kindlaks määratud hiljemalt kahe nädala jooksul arvates kultuuride või istanduste kahjustamisest.

Täitevkomitee otsus kultuuride ja istanduste kahjustamise eest trahvi määramise ja tekitatud kahju sissenõudmise kohta peab tehtama hiljemalt ühe kuu jooksul arvates akti koostamisest. Sissenõudmisele tuleb asuda hiljemalt kahe nädala jooksul arvates otsuse tegemisest.

«Eesti NSV Teataja», 1956, nr. 16, art. 168

RIIKLIKEST FONDIDEST VILJA JA MUUDE TOIDUAINETE LOOMASÖÖDAKS KULUTAMISE VASTU VÕITLEMISE ABINÕUDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1192 27. AUGUSTIST 1956

NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgib, et partei ja valitsuse poolt põllumajanduses edasise järsu tõusu saavutamiseks väljatöötatud abinõude tarvituselevõtmise tulemusena suurenes meie maal viimastel aastatel vilja, kartuli, köögivilja, liha, piima ja muude põllumajandussaaduste tootmine ja varumine. Selle tõttu suurenes 1954. ja 1955. aastal linnades ja tööstuskeskustes tunduvalt liha ja lihasaaduste, piima, või ja taimeõli, kartuli, köögivilja,

tangainete, suhkru ja muude toiduainete müük elanikkonnale riikliku ja kooperatiivse kaubandusvõrgu kaudu.

Nende toiduainete elanikkonnale müümise suurenemine oleks pidanud viima leiva tarbimise ja müügi vähenemiseni elanikkonna hulgas. Tegelikult on asi kujunenud teisiti. Võrreldes 1952 aastaga on leiva- ja pagaritoodete müük linnade ja tööstuskeskuste elanikkonnale kasvanud tunduvalt suuremas ulatuses kui linnade ja tööstuskeskuste elanike arv.

Teostatud kontroll ning kohalike nõukogude organite materjalid näitavad, et viimasel ajal on mitmetes linnades kujunenud ulatuslikuks leiva, tangainete, kartuli ja muude riiklikest kauplustest ostetavate toiduainete söötmine loomadele. Seepärast tingib elanikkonnale müüdava leiva hulga kasvu mitte nii palju selle toiduks kasutamise suurenemine, kui leiva kasutamine linnade, eeslinnade ja töölisasulate elanike isiklikus omanduses olevate loomade söötmiseks, samuti selliste isikute loomade söötmiseks, kes elavad maal, kuid ei tööta kuskil ning tegelevad eraviisiliselt loomakasvatusega, kasvatades loomi riiklikest ja kooperatiivsetest kauplustest ostetava odava leiva varal.

Leiva, tangainete ja muude saaduste söötmine loomadele desorganiseerib elanikkonna varustamist ega vasta järelikult riigi ja rahva huvidele. See ühiskonnavastane tegevus õõnestab partei ja valitsuse abinõusid, mida võetakse tarvitusele linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna paremaks toiduainetega varustamiseks. Sellega seoses pöörduvad töötajad nõukogude kohalike ja keskorganite poole palvega teha sellele ebaloomulikule nähtusele lõpp.

Põllumajandusmaksu seadus, mille NSV Liidu Ülemnõukogu vastu võttis 1953. aasta augustis, samuti mitmed valitsuse määrused tühistasid kodanike individuaalloomakasvatuse arendamise alal kehtinud kitsendused. Möödunud kahe aasta jooksul suurenes ainuüksi töölistel ja teenistujatel olevate loomade arv järgmiselt: veiste arv — 1,1 miljoni veise võrra, sealhulgas lehmade arv 300 000 lehma võrra. Sigade arv suurenes 600 000 sea võrra ning lammaste arv — 1,3 miljoni lamba võrra.

Tööliste ja teenistujate isiklikus omanduses olevate loomade arvu suurenemine on iseenesest positiivne fakt, kuid see on viinud nähtusteni, mis ei ole meie ühiskonnas soovitavad. Kodanike isiklikus omanduses olevate loomade arvu kasv põhjustas toiduainete ning eriti leiva ja tangainete loomasöödaks kulutamise suurenemise. Sealjuures kasutab teatud osa linnade, töölisasulate ja linnalähedaste maakohtade elanikest, arvestades, et loomakasvatussaaduste hinnad on turul ikka veel võrdlemisi kõrged, seda asjaolu spekulatiivsetel eesmärkidel. Spekulatiivsed elemendid ostavad linnade riiklikest kauplustest madala riikliku hinnaga leiba, tangaineid ja muid toiduaineid loomade söötmiseks, loomakasvatussaadusi aga müüvad turul kõrgete hindadega. Need spekulatiivsed elemendid ei tee enam tootvat tööd tööstuses, kolhoosides ega sov-

hoosides, või on seal arvel ainult vormiliselt, ainult silmapetteks, tõeliselt aga tegelevad peamiselt individuaalloomakasvatusega.

Kahjuks kasutavad mitte ainult spekulatiivsed elemendid, vaid ka mõned töölised ja teenistujad, kellel on isiklikus omanduses loomi, nende söötmiseks leiba, tangaineid ja teisi toiduaineid, mida saab osta riiklikest ja kooperatiivsetest kauplustest, selle asemel et hoolitseda loomadele sööda varumise eest heina tegemisega riikliku maafondi vabadel maadel, riikliku metsafondi maadel ning muudes selleks määratud kohtades, samuti osavõtuga saagi koristamisest kolhoosides ning oma köögiviljamaadelt.

Pealegi ei maksa kehtivate seaduste järgi linnaelanikud, kellel on isiklikus omanduses loomi, rahalist loomapidamise maksu ja neile ei määrata ka loomakasvatussaaduste müügikohustusi. See loob neile soodustatud tingimused loomakasvatuse arendamiseks võrreldes kolhoosnikutega, kellele määratakse naturaalseid müügikohustusi ja kes peavad maksma põllumajandusmaksu.

Leiba ja teisi riiklikest ning kooperatiivsetest kauplustest ostetavaid toiduaineid kasutavad loomade söötmiseks ka mõned linna lähedal maal elavad kolhoosnikud.

Selline olukord viib leiva ja muude toiduainete ebaratsionaalsele kulutamisele, tekitab häireid töötajate normaalses varustamises.

Viljasaaduste loomadele söötmise vastu võiks võidelda sel teel, et tõstetaks leiva ja tangainete hinda niivõrd, et sööta loomi nende saadustega ei oleks enam kasulik, kuid meie riik ei saa seda teha, sest leivahinna tõstmine riivaks miljonite inimeste huve.

Viljasaaduste söötmist loomadele linnades ja eeslinnades võiks ära hoida sel teel, et suurendataks tunduvalt liha, piima ja piimasaaduste müüki elanikkonnale riikliku müügivõrgu kaudu madalamate hindadega, kui müüvad individuaalloomapidajad, nii et tarbija läheks ostma neid saadusi mitte turule, vaid kauplustesse. Siis ei oleks individuaalloomapidajail kasulik sööta loomi riiklikest kauplustest ostetava leivaga.

Viimasel ajal on piima ja osaliselt ka liha varumine ning kokkuost märgatavalt suurenenud. See on võimaldanud müüa linnades rohkem piima- ja lihasaadusi riikliku kaubanduse liinis, kuid linnaelanikkonna suurenenud vajadusi piima ja eriti liha alal ei rahuldata täielikult veel isegi suurtes tööstuskeskustes, sest riigil ei ole seni veel neid saadusi küllaldasel hulgal. Sel põhjusel on loomakasvatussaaduste ja eriti liha turuhinnad riiklikest hindadest kõrgemad ning individuaalloomapidajad kasutavad seda konjunktuuri isiklikuks kasusaamiseks.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu peab vajalikuks võtta revideerimisele seadused, mis ergutavad linnaelanike isiklikus omanduses olevate loomade kasvatamist. Linnaelanike primitiivne loomapidamine, mille juures kulutatakse palju leiba ja teisi toidukaupu, tõmbab tööjõudu eemale tootlikust tööst ühiskonnas, suurendab tööjõukulu saadava toodangu — liha, piima ja munade ühiku kohta,

demoraliseerib elanikkonna ebakindlat osa ning tekitab meie sotsialistliku tootmise desorganiseerimise elemente. Tuleb arvestada seda, et kui praegu, kus riiklikus kaubanduses ja turul ei ole jätkuvalt loomakasvatussaadusi, võivad mõned individuaalloomapidajad saada suuri sissetulekuid, siis sel juhul, kui nende saaduste tootmine kolhoosides ja sovhoosides suureneb ning kui laieneb odavamate hindadega riiklik kaubandus, individuaalloomapidajatele neid tingimusi ei jää, sest ühe lehma, sea või lamba pidamine muutub ebatulusaks.

Meie seadusandlus on suunatud ühisloomakasvatuse arendamisele. NLKP Keskkomitee 1955. aasta jaanuaripleenumi otsustes näidati kätte loomakasvatuse arendamise peamised teed — teraviljamajanduse tõus ja söödateravilja tootmise suurendamine, kolhoosi- ja sovhoosiloomakasvatuse arendamine, loomakasvatuses tööprotsesside mehhaniseerimine ning tootmiskulude vähendamine põllunduses ja loomakasvatuses, et tagada kogu elanikkonna vajaduste täielik rahuldamine loomakasvatussaaduste järele nende tootmise suurendamise arvel kolhoosides ja sovhoosides. See tee vastab rahva huvidele ja seda ergutab meie riik.

Sellest lähtudes peab NSV Liidu Ministrite Nõukogu vajalikuks võtta tarvitusele abinõud, et lõpetada riiklikest ressurssidest leiva ja muude toiduainete kasutamine loomasöödaks ning piirata linnaelanikkonna individuaalloomakasvatuse arendamist loomapidajatele rahalise maksu ning kohustuslike piima- ja lihamüüginormide kehtestamise teel. See toob muidugi kaasa selle kategooria majanditest turgudele saabuvate loomakasvatussaaduste hulga mõninga vähenemise, kuid see vähenemine kaetakse lähemal ajal kolhoosides ja sovhoosides loomakasvatussaaduste tootmise suurenemise arvel.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Keelata igaühele ja kõikjal nii linnas kui ka maal sööta loomadele ja lindudele leiba, jahu, tangaineid, kartulit ja muid toiduaineid, mida ostetakse riiklikest ja kooperatiivkauplustest.

Kohustada kohalikke nõukogude organeid elanikkonnale ulatuslikult selgitama, et riiklikest ja kooperatiivkauplustest ostetava leiva ning muude toiduainete kasutamine looma- ja linnusöödaks desorganiseerib töötajate varustamist, kujutab endast nende üksikute isikute spekulatiivse tegevuse üht avaldust, kes ei soovi osa võtta ühiskondlikust tööst, ja on ühiskonnavastane tegevus.

2. Määrata kindlaks, et riiklikest ja kooperatiivkauplustest ostetava leiva, jahu, tangainete, kartuli ja muude toiduainete loomadele ja lindudele söötmise eest karistatakse süüdlasi trahviga, mille määravad kohalike kaubandusorganite esildusel rajoonide, linnade ja alevite töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteed esimesel korral viiesaja rubla ulatuses ja korduvatel juhtudel tuhande rubla ulatuses. Trahvide sissenõudmine toimub miilitsaorganite poolt vaieldamatus korras.

3. Märkida, et kohalike nõukogude ja kaubandusorganite

mitteküllaldase kontrolli tagajärjel rikutakse leiva ja muude saaduste ühele isikule müümise kehtestatud norme, mis soodustab riiklikest ja kooperatiivkauplustest ostetava leiva ning muude saaduste kasutamist loomasöödana.

Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, oblastite, kraide, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu ning kõigi ministeeriumide ja keskasutuste tööliste varustamise peavalitsusi kehtestama kontroll leiva ja muude toiduainete müügi üle ja ühele isikule müüdavast normist kinnipidamise üle ning võtma vastutusele isikud, kes on süüdi kindlaksmääratud kaubastamiskorra rikkumises.

Võtta tarvitusele abinõud, et parandada kohalike töörahva saadikute nõukogude kaubanduskomisjonide, tarbijaskooperatsiooni kauplusekomisjonide ja riikliku kaubandusinspektsiooni tegevust leiva ja pagaritoodetega kauplemise üle kontrolli teostamisel.

Paluda ÜAÜKN-i, et ta teeks ametiühingute keskkomiteedele, ametiühingute käitiskomiteedele ja kohalikele komiteedele ülesandeks parandada massilist tööliskontrolli leiva ja teiste toiduainetega kauplemise ning ühele isikule müüdavast normist kinnipidamise üle.

4. Tunnistada vajalikuks sisse seada rahaline maks ning kohustuslikud piima- ja lihamüüginormid kodanikele-loomapidajatele (peale kolhoosnikute), kes elavad linnades — liiduvabariikide pealinnades, oblastite ja kraide keskustes ning autonoomsete vabariikide keskustes (välja arvatud Kaug-Põhja oblastite ja autonoomsete vabariikide keskused).

Esitada NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile seadluse projekt rahalise maksu kehtestamise ja selle rakendamise korra kohta.

Määrata järgmised kohustuslikud müüginormid aasta peale: ühe lehma kohta — 400 liitrit piima, ühe sea (üle kahe kuu vana) kohta 20 kg liha (eluskaalus) ja ühe lamba või kitse kohta 5 kg liha (eluskaalus). Kui majandis on rohkem kui üks lehm või üks siga või kaks lammast (kitse), suureneb kohustuslik piima- ja lihamüüginorm igalt järgnevalt loomalt kahekordseks. Kui loomapidajate kodanike perekonnas on töövõimelisi inimesi, kes ei tööta riiklikes ettevõtetes ja asutustes, kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides (peale koduperenaise ja õpilaste), tõstetakse kohustuslikke piima- ja lihamüüginorme 50 protsenti kehtestatud normidega võrreldes.

Kohustuslike liha- ja piimamüüginormide arvestamine toimub loomade tegeliku arvu järgi 1. oktoobriks.

Anda liiduvabariikide ministrite nõukogudele õigus kehtestada käesoleva määrusega sisseseatud kohustuslikud piima- ja lihamüüginormid kodanikele-loomapidajatele suurtes linnades, mis ei ole vabariikide, kraide ja oblastite keskused, samuti õigus vabastada

kohustuslikest piima- ja lihamüüginormidest üksikute väikeste linnade elanikud, kuigi need linnad on oblastite, kraide või autonoomsete vabariikide keskused.

5. Anda linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele õigus vabastada erandjuhtudel ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste taotluste alusel kohustuslikest piima- ja lihamüüginormidest üksikuid kodanikke, kes elavad linnades ja kelle isiklikus valduses on loomi.

6. Linnades elavate kolhoosnikute majanditele kehtestada kohustuslikud piima- ja lihamüüginormid kolhoosiperedele kindlaksmääratud normi järgi üksnes sel juhul, kui kõik töövõimelised perekonnaliikmed töötavad välja kehtestatud normipäevamiinimumi. Kui nende perekondade üksikud liikmed ei tööta kaaluvate põhjusteta välja kehtestatud normipäevamiinimumi, arvestatakse liha- ja piimamüügikohustust normide järgi, mis on sisse seatud üksikmajapidamistele.

Nendele kolhoosiperedele, kelle üksikud töövõimelised liikmed ei ole kaaluvate põhjusteta töötanud 1. septembriks välja kindlaksmääratud normipäevamiinimumi, toimub kohustuslike liha- ja piimamüüginormide arvestamine majandite nimekirjade järgi, mis on kinnitatud kolhoosnikute üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt.

7. Lubada liiduvabariikide ministrite nõukogudel keelata sanitaarsetel kaalutlustel individuaalloomapidamine linnades.

8. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ning teisi ministeeriume ja keskasutusi, kellel on sovhoose ja abimajandeid, vabariikide ministrite nõukogusid ning kraide ja oblastite täitevkomiteesid organiseerima linnaelanikelt lehmade ja mullikate ostmine sovhooside, kolhooside ja ettevõtete abimajandite poolt, et hoida ära produktiivpiimakarja tapmine lihaks.

9. Määrata, et loomapidajad, kes on müünud produktiivpiimaloomi kolhoosidele, sovhoosidele, abimajanditele, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi tõu- ja tarbekarja varumise ning turustamise kontoritele, samuti lihaveiseid, sigu, lambaid ja kitsi riikliku kokkuostu korras, vabastatakse kohustuslike piima- ja lihamüüginormide täitmisest eelseisvaks tähtajaks. Loomade müügi korral üksikkodanikele ja loomade tapmise korral nõutakse naturaalkohustused sisse täies ulatuses.

Kui loomad on omandatud pärast 1. oktoobrit, nõutakse piima- ja lihamüügikohustused sisse täie aastanormi alusel. Töötavate töövõimeliste perekonnaliikmete arvu muutumisel pärast 1. oktoobrit arvestatakse müügikohustus ümber müügikohustuse eelseisvaks tähtajaks.

10. Lubada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumil ning teistel ministeeriumidel ja keskasutustel, kellel on sovhoose ja abimajandeid, osta tõuveiseid linnaelanikelt tõuloomade hinna järgi ning tarbeloomi

riiklike kokkuostuhindade järgi ühes juurdehindlusega kuni 50 protsenti, olenevalt looma kvaliteedist ja turuhindadest.

11. Kohustada Põllumajanduspanka:

a) andma 1956. aastal kolhoosidele, kes seda vajavad, linnaelanikelt lehmade ostmiseks krediiti 5-aastase kustutustähtajaga, alates teisest aastast pärast krediidi saamist;

b) tasuma 1956. aastal ministeeriumide (keskasutuste) sovhoosidele ja abimajanditele üleliidulise eelarve summade arvel nende lehmade hind, mis ostetakse linnaelanikelt.

12. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ning teisi ministeeriume ja keskasutusi, kellel on sovhoose ja abimajandeid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid ning kraide ja oblastite täitevkomiteesid võtma tarvitusele abinõud selleks, et tagada linnaelanikelt ostetavatele loomadele sööt ja ruumid.

«Rahva Hääl» 28. augustist 1956

VENE NFSV TÖÖSEADUSTE KOODEKS

Väljavõte

§ 83. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult tööandja ees temale teenistuskohustuste täitmisel tehtud kahju eest tegeliku kahju suuruses, kuid mitte üle ühe kolmandiku oma tariifikohasest palgamäärast, kui kahju on tekkinud lohakuse tõttu töö juures või seaduse, sisekorra eeskirja, erijuhendite ja tööandja korralduste rikkumise tõttu. Sellist vastutust kannavad töölised ja teenistujad järgmistel juhtudel: a) tootmisvahendite (masinate, seadeldiste) rikkumine, hävitamine või kaotamine ning töö- ja teiste kariloomade vigastamine; b) raha puudujääk, dokumentide kaotamine, dokumentide täielik või osaline väärtusetuks muutmine, vajadus tööandjal teha üleliigseid kulutusi või maksta trahve; c) töötaja vastutusel temale hoidmiseks või muuks otstarbeks antud väärtuste üle ettenähtud määrade ulatuv puudujääk; d) majanduslikuks otstarbeks väljaantud rahasummade ebaõige kulutamine.

§ 83[1]. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult tööandja ees temale tehtud kahju eest täies kahju ulatuses järgmistel juhtudel: a) kui kahju on tehtud töötaja tegevusega, mis sisaldab kriminaalkorras jälitatava teo tunnuseid; b) kui eriseadusega on töötajale pandud täielik või § 83 ettenähtud piiriga võrreldes kõrgendatud varanduslik vastutus teenistuskohustuste täitmisel tööandjale tehtud kahju eest; c) kui töötaja ja tööandja vahel on sõlmitud eriline kirjalik leping, millega töötaja võtab endale täieliku või § 83 ettenähtud ulatusega võrreldes kõrgendatud varandusliku vastutuse töötaja vastutusel temale hoidmiseks või muuks otstarbeks antud väärtuste üle ettenähtud normide ulatuva puudu-

jäägi eest; d) kui kahju on tekitatud väljaspool teenistuskohustuste täitmist.

§ 83[2]. Paragrahvis 83 ettenähtud juhtudel teostatakse kahju katmine vastava summa mahaarvamisega töötaja palgast tööandja oma korraldusega. Tööandja võib teha korralduse mahaarvamiseks hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates töötaja poolt tehtud kahju avastamise päevast. Mahaarvamist ei või teha enne seitset päeva, arvates tööandja korralduse töötajale teatamise päevast. Kui töötaja avaldab selle tähtaja jooksul vaidluse mahaarvamise seaduslikkuse või selle suuruse vastu, siis mahaarvamist ei teostata ja küsimus esitatakse lahendamiseks tööandja poolt 14 päeva jooksul töötülide lahendamise komisjonile. [NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. a. 31. jaanuari seadluse redaktsioonis.]

Paragrahvis 83[1] ettenähtud juhtudel teostatakse kahju katmine vaidluse korral tööandja poolt kohtuliku hagi esitamisega töötaja vastu.

Tööandja korraldusel võib teostada mahaarvamist ainult niisuguses suuruses, et igal palgamaksmisel mahaarvatav summa ühes teiste kohtu või vastuvaidlematus korras teostatavate kinnipidamistega ei tõuseks üle 50% töötajale kuuluvast palgast.

§ 83[3]. Paragrahvide 83—83[2] eeskirju ei kohaldata töötaja poolt tööandjale tehtud kahjude kohta, mis tasutakse riigi rahanduskontrolli seadustes ettenähtud korras.

§ 83[4]. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult materjalide, saaduste ja neile kasutamiseks antud ettevõtte või asutuse vara (erirõivastus, tööriistad, mõõduriistad jne.) eest nii riisumise või tahtliku rikkumise kui ka hooletuse tõttu tekkinud kaotuse või rikkumise juhtudel.

Töötajate varandusliku vastutuse piirid üksikute varaliikide järgi määratakse NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi poolt kokkuleppel ÜAÜKN-iga antud juhenditega.

Varandusliku vastutuse suuruse määramisel töötajale kasutamiseks antud vara eest tuleb arvesse võtta vara tegelik kulumine.

Töötajalt sissenõutavad summad peetakse administratsiooni vahetul korraldusel kinni palgast ja igasugustest teistest summadest, mis on töötajal ettevõttelt või asutuselt saada. Töötaja võib kinnipidamise või selle suuruse kohta kaevata töötülide lahendamise komisjonile. [NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. a. 31. jaanuari seadluse redaktsioonis.]

Vaatamata varanduslikule vastutusele võib administratsioon riisumise või tahtliku rikkumise juhtudel võtta töötaja kriminaalvastutusele või teda tabeli [1] kohaselt distsiplinaarselt karistada.

§ 83[5]. Igal üksikul palgamaksmisel võib töötajalt § 83[4] alusel kinni pidada mitte üle 25% temale kuuluvaist summadest. Kui töötaja palgast tehakse veel teisi kinnipidamisi, ei või kõigi kinni-

---

[1] Karistuste tabel, mille kohaselt karistatakse distsiplinaarselt isikuid, kelle süütegu väikse süü tõttu ei kuulu karistamisele kriminaalkorras. — *Koostaja*

pidamiste üldsumma ületada 50% töötajale kuuluvaist summadest.

Kinnipidamisi tehakse iga palgamaksmise juures kuni võla täieliku kustutamiseni. Kui töötaja vallandamisel ettenähtud ulatuses tehtud kinnipidamised ei kata kogu võlga, siis ülejäänud osa nõutakse sisse muust töötaja varast või tema palgast uuel töökohal notariaalorganeilt täitepealdise saamise kaudu.

§ 83[6]. Tasumisele kuuluva kahju suuruse kindlakstegemisel kohtuorganite poolt tuleb arvesse võtta mitte ainult tehtud kahju, vaid ka konkreetne olustik, milles kahju tekitati, samuti töötaja varanduslik seisukord. Ei ole lubatud panna töötajale vastutust säärase kahju eest, mida võib arvata normaalse tootmis-majandusliku riski kategooriasse. Kahju suuruse määramisel võetakse arvesse ainult otsesed kahjud, mitte aga tööandja poolt saamata jäänud kasu.

Vene NFSV Tööseaduste Koodeks. Ametlik tekst muudatustega kuni 1. jaan. 1947, Tartu, 1947

TERAVILJA, JÕUSÖÖTADE JA MUUDE PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE PUUDUJÄÄKIDE JA KADUDE MAHAKANDMISE KORRAST

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTRI KÄSKKIRI NR. 396
19. JUULIST 1958

Kooskõlas Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1958. a. 8. mai määrusega nr. 169 k ä s i n:

1. Sovhooside, õppe- ja katsemajandite, puukoolide, haudelinnukasvatusjaamade ja teiste majandite direktoritel tagada range kord teravilja, jõusöötade ja muude põllumajandussaaduste arvestamisel nendele alluvates majandites ning nende saaduste puudujääkide ja kadude mahakandmisel täpselt kinni pidada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1948. a. 26. juuli määrusega nr. 701 ja 1958. a. 8. mai määrusega nr. 169 kinnitatud «Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides teravilja, jõusöötade ja muude põllumajandussaaduste puudujääkide ja kadude mahakandmise korra määrustikust» (lisad nr. 1—6).

2. Ministeeriumi keskraamatupidamisel teostada ranget kontrolli sovhoosides, õppe- ja katsemajandites, puukoolides, haudelinnukasvatusjaamades ja teistes majandites põllumajandusliku toodangu ülenormatiivsete puudujääkide ja kadude mahakandmise õigsuse üle.

Lisa nr. 1
Eesti NSV põllumajanduse ministri
19. juuli 1958. a. käskkirja nr. 396
juurde

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI SOVHOOSIDES TERAVILJA, JÕUSÖÖTADE JA MUUD LIIKI PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE PUUDUJÄÄKIDE JA KADUDE MAHAKANDMISE KORRA MÄÄRUSTIK

Väljavõte

1. Teravilja, jõusöötade ja muud liiki põllumajandussaaduste vastuvõtmine, säilitamine ja väljaandmine igas laos või muus säilitamispunktis sovhoosides pannakse materiaalselt vastutavatele isikutele, kes määratakse sovhoosi direktori käskkirjaga usaldusväärsete töötajate hulgast, kes on ette valmistatud kaubaliste materiaalsete väärtuste arvestustöö täitmiseks.

Materiaalselt vastutavad isikud on kohustatud teravilja, jõusöötade ja muud liiki põllumajandussaaduste vastuvõtmist ja väljaandmist teostama ainult kaalu järgi, mis on täpsustatud kehtiva templiga varustatud kaaluga ja tembeldatud vihtidega.

2. Teravilja, teraviljajäätmete, jõusöötade ja muu põllumajandustoodangu puudujäägid, mis on tekkinud materiaalselt vastutavate isikute lohakusest, nõutakse neilt seadusega kindlaksmääratud korras sisse puuduvate saaduste maksumuse ulatuses riiklike jaehindadega üheaegselt süüdlase distsiplinaar-, vajalikel juhtudel aga kriminaalvastutusele võtmisega.

Materiaalselt vastutavatelt isikutelt, kes on süüdi teravilja, teraviljajäätmete, jõusöötade ja muud liiki põllumajandussaaduste varguses või muus oma kasuks kasutamises, nõutakse sisse varastatud toodangu maksumus kindlaksmääratud korras riiklike jaehindadega üheaegselt süüdlaste kohustusliku kriminaalvastutusele võtmisega.

3. Teravilja, teraviljajäätmete, jõusöötade ja muud liiki põllumajandussaaduste riknemine, mis on tekkinud materiaalselt vastutavate isikute süü läbi, vormistatakse aktiga ühes saaduste riknemise põhjuste üksikasjalise äranäitamisega. Nende saaduste maksumus kantakse sovhoosi direktori korralduse kohaselt süüdlaste arvele üheaegse materjalide edasiandmisega prokuratuuriorganeile saaduste riknemises süüdi olevate isikute kriminaalvastutusele võtmiseks ja tehtud kahjude tasumise kohta nende vastu hagi esitamiseks.

4. Materiaalsele ja distsiplinaar- (või kriminaal-) vastutusele võetakse samuti ameti-isikud, kes ei võtnud tarvitusele kehtestatud abinõusid teravilja ja muu põllumajandustoodangu riknemise ja puudujäägi tekkimise takistamiseks või rikkusid puudujääkide akteerimise, tekitatud kahjude sissenõudmise ja süüdlaste vastutuselevõtmise korda, mis on kehtestatud käesoleva määrustikuga.

5. Materiaalselt vastutava isiku vahetuse puhul teostatakse

tingimata põllumajandussaaduste inventuuri (laos või muus hoiupunktis) tema vastutusel olevate üleantavate põllumajandussaaduste tegeliku seisu vastavuse kontrollimiseks raamatu sissekannete järgi.

Avastatud üle- ja puudujäägid, samuti põllumajandustoodangu riknemine peavad olema näidatud vastuvõtu- ja üleandeaktides. Lao vastuvõtmine-üleandmine loetakse lõpetatuks ainult pärast vastuvõtu- ja üleandeaktide kinnitamist sovhoosi direktori poolt.

6. Sovhoosi saabuv teravili, jõusööt ja muu põllumajandustoodang peab vastu võetama kaalu järgi, selle kohustuslikul võrdlemisel kaaluga, mis on näidatud transpordi-saatedokumentides, kusjuures:

a) raudteega ja veeteega saabuva põllumajandustoodangu vastuvõtmine tuleb vormistada NSV Liidu raudtee ja sisevee transpordi põhikirjareeglite kohaselt ühes kommertsaktide koostamisega toodangu puudujäägi ja riknemise kohta;

b) saatjatega või auto- ja hobutranspordiga saabunud põllumajandustoodangu vastuvõtmist tuleb saatedokumentide puudumisel või lahkuminekute avastamisel kaalus vormistada vastuvõtuja üleandeaktidega, mis on alla kirjutatud materiaalselt vastutava isiku, saabunud toodangut saatvate isikute (agendid, saatjad, autojuhid, veotöölised) ja tunnistajana esineva isiku poolt;

c) seemne- ja söödateravilja vastuvõtmisel ladudesse määratakse selle kvaliteet laboratoorsel teel kehtiva korra kohaselt võetud proovi analüüsi järgi.

Aktidele allakirjutajad isikud:

on isiklikult juures ja võtavad osa põllumajandustoodangu vastuvõtmisest ja kaalumisest;

ei oma õigust aktidele allakirjutamiseks, kui nad isiklikult ei võtnud osa põllumajandustoodangu vastuvõtmisest ja kaalumisest;

kannavad kriminaalvastutust aktides näidatud andmete õigsuse ja täpsuse eest.

Kommertsaktid ja hangitud toodangu puudujääki paljastavad aktid tuleb viivitamatult pärast nende koostamist sovhoosi direktorile edasi anda.

7. Igas sovhoosis tehakse iga aasta täielik põllumajandustoodangu aastainventuur tähtaegadel, mis on kehtestatud kehtiva seadusandlusega.

Peale selle teostatakse põllumajandussaaduste inventuuri sovhoosi direktori korraldusel, kui:

a) on kindlaks tehtud varguse ja kuritarvituse faktid;

b) põllumajandustoodangu jäägid ladudes osutuvad minimaalseiks (uue lõikuse koristamise eel).

Teravilja ja muu põllumajandustoodangu inventuuri osakonna või farmi laos või muus hoiupunktis teostatakse komisjoni poolt, kes on määratud sovhoosi direktori käskkirjaga koosseisus: sovhoosi vanemagronoom, osakonna juhataja, farmi agronoom ja raa-

matupidaja. Kesklao inventuuri teostatakse komisjoni poolt koosseisus: sovhoosi direktori asetäitja, vanemagronoom ja pearaamatupidaja.

Teravilja, jõusöötade ja muu põllumajandustoodangu inventuuri tulemuste kohta peab olema koostatud akt iga hoiupunkti alal materiaalselt vastutava isiku osavõtul.

Inventeerimiskomisjoni liikmed on kohustatud isiklikult osa võtma põllumajandustoodangu seisu kontrollimisest ja kaalumisest ning kannavad kriminaalvastutust inventeerimisaktis näidatud andmete täpsuse ja tõepärasuse eest.

Aktis peab olema näidatud: põllumajandustoodangu ülejääk (iga kultuuri ja liigi alal) raamatupidamise andmetel kontrollimise päevaks, toodangu tegelik kogus ja selle seisukord (kvaliteet), üle- ja puudujäägid. Üheaegselt seemne- ja söödateravilja seisu inventeerimisega teostatakse selle kvaliteedi määramine laboratoorsel teel ettenähtud korras võetud proovi analüüsi alusel.

Põllumajandustoodangu ülejäägi, puudujäägi või riknemise avastamisel lisatakse aktile tingimata:

a) materiaalselt vastutavate isikute seletused toodangu ülejäägi, puudujäägi ja riknemise põhjuste kohta;

b) sovhoosi raamatupidamise õiendis-arve;

c) puuduste kontrolli ja läbivaatust teostanud inventeerimiskomisjoni otsused;

d) vastavatel juhtudel — miilitsa ja juurdlusorganite protokollide ärakirjad.

8. Sovhoosi direktor, tunnistades akti põllumajandustoodangu puudujäägi kohta küllalt täielikuks, põhjendatuks ja täiendavat kontrolli või täpsustamist mittevajavaks, otsustab küsimuse kahjude kandmise kohta süüdlaste arvele ja materiaalselt vastutavate isikute distsiplinaarsele vastutusele võtmise või asja edasiandmise kohta prokuratuuriorganeile, süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks kooskõlas käesoleva määrustiku punktidega 2—4, samuti annab korraldusi vastavate pretensioonide ja hagi esitamiseks kahjude tasumiseks, mis on tekkinud põllumajandustoodangu puudujääkidest, vargustest ja riknemistest.

9. Iga kontrollimise (inventeerimise) tulemused peavad olema vormistatud raamatupidamise sissekannetena (ülejäägid sissetulekuna noteeritud, puudujäägid eri kontole kantud) järgmistel tähtaegadel: aastainventuuri puhul — 10 päeva jooksul pärast akti vormistamist; perioodilisel kontrollimisel ja kõikidel teistel puuduste akteerimise juhtudel — 5 päeva jooksul pärast akti vormistamist.

10. Sovhoosi direktori korraldusega võib majandi arvele kanda ainult teravilja, jõusööda ja muud liiki põllumajandustoodangu loomulikku kadu nende hoidmisel ja transportimisel kehtestatud normide piirides, ühes järgneva kohustusliku kinnitamisega kõrgemalseisva organisatsiooni poolt.

Ülejääkide ja puudujääkide tasaarvestus võib sovhoosi direk-

tori korralduse järgi lubatud olla erandina ühe ja sama hoiuperioodi eest, ühe ja sama materiaalselt vastutava isiku juures, teraviljade alal — ühe ja sama kultuuri kohta, muu põllumajandustoodangu alal aga — samanimelise toodangu kohta.

Loomuliku kao mahakandmist kehtestatud normide piires võib lubada ainult puudujääkide alal, mis on avastatud põllumajandustoodangu inventeerimisel, ümberarvestamisel ja üleandmisel ühelt materiaalselt vastutavalt isikult teisele, kui need puudujäägid ei osutu hooletuse ja varguse tagajärjeks ja neid ei saa kanda materiaalselt vastutavate isikute arvele.

Loomuliku kao esialgne mahakandmine või mis tahes reserveerimine kehtivate normide järgi on kategooriliselt keelatud.

Kehtestatud loomuliku kao norme rakendatakse ainult teravilja ja muu põllumajandustoodangu kuluks perioodil, mille eest materiaalselt vastutav isik annab aru nende väärtuste hoidmise kohta.

Põllumajandustoodangu keskmise hoiutähtaja (kestuse) määramiseks arvestusperioodi eest jagatakse kuu jääkide summa teravilja või vastavalt muu põllumajandustoodangu kulu summale, arvestades juurde kontrollimispäeva kaalumise jäägid.

Selle tähtaja pikendamine, samuti loomulike kaonormide rakendamine mitme hoiukoha kohta või sovhoosi kohta tervikuna on keelatud.

Teravilja liikumise ajal kombainist või viljapeksumasinast kuni selle äraandmiseni varumispunktidesse või alalisse hoiukohta sovhoosis (seemned, sööt) ei rakendata loomuliku kao norme ajutistes hoiukohtades.

Teravilja ja jõusöötade kadu auto- ja hobutranspordil võib kuuluda mahakandmisele normide piires ainult neil juhtudel, kui tegelik puudujääk on kindlaks määratud ülekaalumise teel ja autotranspordi töölised on võtnud tarvitusele kõik abinõud viija ja jõusöötade kadude ja pudenemiste vältimiseks.

Teravilja ja jõusöötade kadude mahakandmine kaonormide järgi sovhoosi sisemise auto- ja hobutranspordi puhul ei ole lubatud.

11. Sovhooside direktoritel on keelatud vabariigi põllumajanduse ministri loata sovhoosi bilansilt majandi arvel maha kanda teravilja ja jõusöötade puudujääke ja kadusid, mis ületavad ettenähtud loomuliku kao piirnorme, ülenormatiivsed teravilja ja jõusöötade puudujäägid arvatakse põhiarvestuse raamatus väljaminekuks ja kantakse sisse puudujääkide raamatusse.

Vabariigi põllumajanduse ministril on õigus lubada sovhooside direktoritel majandi arvel maha kanda ülenormatiivseid teravilja ja jõusöötade puudujääke ja kadusid juhtudel, kui on olemas kohtuorgani otsus tekitatud kahjude hüvitamiseks esitatud hagi mitterahuldamise kohta, samuti neil juhtudel, kui kaod ja puudujäägid on tekkinud loodusõnnetuste läbi või kui neid ei ole võmalik hüvitada süüdi olevate isikute surma tõttu.

Kõik materjalid (võrdlustabelid, seletused jne.) teravilja, jõu-

söötade ja muude põllumajandussaaduste ülenormatiivsete puudujääkide ja kadude mahakandmise kohta majandi arvel saadab sovhoosi direktor alluvuse korras vabariigi põllumajanduse ministrile.

Kui puudub alus ülenormatiivsete puudujääkide ja kadude mahakandmiseks majandi arvel, kuulub puuduolevate põllumajandussaaduste (teravilja, jõusöötade ja muude põllumjandussaaduste) maksumus sissenõudmisele süüdlastelt nende vastutusele võtmisega vastavalt käesoleva määrustiku punktidele 2—4.

12. Keelatud on kasutada loomuliku kao norme, mis pole kehtestatud valitsuse poolt. Igasuguste põllumajandustoodangu liikide seadusega kinnitatud loomuliku kao normide puudumisel tuleb kõigile puudujääkidele vaadata kui mitteõigustatuile.

Lisa nr. 2
Eesti NSV põllumajanduse ministri
19. juuli 1958. a. käskkirja
nr. 396 juurde

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhooside ladudes säilitatavate viljasaaduste loomuliku kao normid (protsentides)

Kultuuride ja saaduste nimetus	Säilitamisel taaras		Säilitamisel lahtiselt	
	3 kuni 6 kuuni (incl.)	üle 6 kuu	3 kuni 6 kuuni (incl.)	üle 6 kuu
Nisu, rukis	0,08	0,14	0,12	0,18
Kaer, oder	0,10	0,18	0,15	0,25
Tatar	0,12	0,20	0,16	0,25
Hirss	0,14	0,20	0,23	0,25
Mais terades	0,18	0,22	0,26	0,30
Hernes, aeduba, uba	0,14	0,18	0,18	0,23
Lääts	0,10	0,14	0,16	0,18
Linaseemned	0,14	0,22	0,15	0,22
Nisu- ja rukkikliid	0,20	0,25	0,30	0,40
Jahu	0,08	0,15	—	—
Kruubid	0,09	0,12	—	—

Lisa nr. 3
Eesti NSV põllumajanduse ministri
19. juuli 1958. a. käskkirja
nr. 396 juurde

Viljasaaduste, õlikoogi ja kombineeritud jõusööda loomuliku kao normid auto- ja hobutranspordiga vedamisel Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosidele

(protsentides)

1. Viljasaaduste, õlikoogi ja kombineeritud jõusööda transportimine taaras 0,07
2. Viljasaaduste, õlikoogi ja kombineeritud jõusööda transportimine lahtiselt 0,09

Märkus. Märgitud loomuliku kao norme ei rakendata sovhoosisisesel viljasaaduste, õlikookide ja kombineeritud jõusööda vedamisel auto- ja hobutranspordiga.

Lisa nr. 4
ENSV põllumajanduse ministri
19. juulil 1958. a. käskkirja
nr. 396 juurde

Loomuliku kao normid köögivilja säilitamisel Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides

(protsentides)

	Kultuurid ja säilitamise tüüp									
	Kartul			Peet			Porgand			
	spetsiaalsed hoidlad	kuhilad, tranšeed	kohandatud hoidlad	spetsiaalsed hoidlad	kuhilad, tranšeed	kohandatud hoidlad	spetsiaalsed hoidlad	kuhilad, tranšeed	kohandatud hoidlad	Värske kapsas
Oktoober	1,2	1,0	1,3	1,2	1,0	1,3	1,8	1,0	1,8	—
November	0,8	1,0	0,8	0,7	1,0	0,8	1,2	0,5	1,2	3,0
Detsember	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7	0,2	0,7	1,5
Jaanuar	0,3	0,5	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,2	0,5	1,0
Veebruar	0,3	0,5	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,2	0,5	1,0
Märts	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,8	0,2	0,8	1,5
Aprill	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	0,4	1,0	2,5
Mai	1,4	1,5	1,4	1,5	2,0	1,3	1,8	1,0	1,8	—
Juuni	2,0	—	2,0	2,0	—	2,0	—	—	—	—

Hapendatud kapsas
Gaasid fermentatsioonil 5—12%
Kadu säilitamisel:

November	0,5%	Aprill	0,5%
Detsember	0,5%	Mai	1,0%
Jaanuar	0,5%	Juuni	1,5%
Veebruar	0,5%	Juuli	1,5%
Märts	0,5%		

Lisa nr. 5
Eesti NSV põllumajanduse ministri
19. juuli 1958. a. käskkirja
nr. 396 juurde

Loomuliku kao normid heina ja silosööda säilitamisel Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides

(protsentides)

1. Hein (igasugune):
   säilitamise tähtajaga 3 kuni 6 kuud 1,1%
   säilitamise tähtajaga üle kuue kuu 1,6%
2. Silosööt:
   gaasid ja muud kaod silohoidlatesse paigutamise momendist kuni kasutamise lõpuni . . . . . kuni 15%

Lisa nr. 6

Eesti NSV põllumajanduse ministri
19. juuli 1958. a. käskkirja
nr. 396 juurde

Loomuliku kao normid õlikoogi ja kombineeritud jõusööda säilitamisel Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides

(protsentides)

	Säilitamise tähtaegadel kaoprotsent		
	kuni 6 päeva	kuni 15 päeva	kuni 20 päeva
Õlikook (igasugune)	0,07	0,10	0,16
Kombineeritud jõusööt	0,07	0,10	0,15

Märkus. Kaonormid suurenevad (piirides kuni 6 kuud) 0,02% võrra iga järgneva säilitamise kuu eest.

REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE NING SOVHOOSIDE TÖÖTAJATE MATERIAALSEST VASTUTUSEST TÖÖRIISTADE JA TAGAVARAOSADE KAOTAMISE NING MOOTORIKÜTTE ÜLEKULU JA PUUDUJÄÄGI EEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 102
23. MÄRTSIST 1959

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 7. märtsi määrusega nr. 242 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Kehtestada, et remondi- ja tehnikajaamade ning sovhooside traktoristid-masinistid ja teised töötajad kannavad tööriistade ja tagavaraosade kaotamise ning mootorikütte ülekulu ja puudujäägi eest ning remondi- ja tehnikajaamade ja sovhooside naftabaaside juhatajad ja mootorikütte vedajad mootorikütte puudujäägi eest materiaalset vastutust üldistel alustel kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 17, art. 101

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS KRIMINAALVASTUTUSEST VARA ETTEVAATAMATU HÄVITAMISE VÕI RIKKUMISE EEST

Võitluse tugevdamiseks sotsialistliku ja kodanike vara ettevaatamatu hävitamise või rikkumise vastu Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Määrata, et sotsialistliku või kodanike vara ettevaatamatu hävitamine või rikkumine üldohtlikul viisil, kui sellega kaasnesid rasked tagajärjed, toob kaasa — vabadusekaotuse kuni kolme aastani või paranduslikud tööd kuni ühe aastani.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 32, art. 170

ETTEVÕTETE, ASUTUSTE JA ORGANISATSIOONIDE KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTAMISE MÄÄRUSTIKU RAKENDAMISE KOHTA

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 92
15. VEEBRUARIST 1949

Väljavõte

1. Kohustada Eesti NSV ministeeriume, keskasutusi ja organisatsioone võtma rakendamisele «Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustik», mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 15. jaanuarist 1949. a. nr. 153.

«Eesti NSV Teataja», 1949, nr. 5, art. 37

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1949. a. 15. jaanuari määrusega nr. 153 ja tehtud muudatused vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1955. a. 15. juuli korraldusele nr. 5319-k

ETTEVÕTETE, ASUTUSTE JA ORGANISATSIOONIDE KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTAMISE MÄÄRUSTIK[1]

I. Üldeeskirjad

1. Riiklikud, kooperatiivsed ja ühiskondlikud ettevõtted, asutused ja organisatsioonid on kohustatud hoidma oma rahasummad Riigipanga asutustes, seadusega kindlaksmääratud juhtudel aga hoiukassades ja kommunaalpankades.

2. Ettevõtetel, organisatsioonidel ja asutustel on lubatud hoida oma kassas ja kulutada sularaha sissetulekust vaid edasilükkamatute vajaduste õiendamiseks, Riigipanga või Kommunaalpanga poolt kooskõlas kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratavas ulatuses ja korras. Kaubanduslikud, kohaliku tööstuse, ühiskondliku toitlustamise, tööndus- ja tarbijate kooperatsiooni ettevõtted võivad peale selle kulutada sularaha sissetulekust töötasu maksmiseks kaupluste ja sööklate töötajaile, põllumajandussaaduste ja tooraine varumiseks ja kokkuostuks, samuti igasuguste asjade kokkuostmiseks elanikkonnalt sellises suuruses ja korras, mis määratakse kindlaks Riigipanga poolt kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

[1] Kassaoperatsioonide teostamise määrustiku punktid 16 ja 32, mis näevad ette kassa sissetulekuorderite ja väljaminekuorderite registreerimise, on tühistatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 25. detsembri määrusega nr. 1624. Kassaorderite registreerimise žurnaali pidamine on tühistatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 16. oktoobri määrusega nr. 1420 «Ettevõtete ja majandusorganisatsioonide aruandluses liialduste kõrvaldamise kohta». — *Koostaja*

Sissetulekuna saadud sularaha kulutamise normid ja sularaha jääkide limiidid kassades määrab Riigipank või Kommunaalpank koos vastava ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajaga igale ettevõttele, asutusele ja organisatsioonile tegeliku tarviduse järgi kindlaks iga aasta, vajaduse korral aga ka aasta keskel. Sissetulekuna saadud sularaha kulutamise määrad kehtestatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud normide piires.

Riigipanga asutustele ja kommunaalpankadele antakse õigus nõuda ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt arvestusi ja põhjendusi nimetatud normide ja limiitide määramiseks.

3. Kõik sularaha, mis on kassas üle panga poolt kindlaksmääratud sularaha jääkide ülemmäära, on ettevõtted, organisatsioonid ja asutused kohustatud andma Riigipanka või teistesse krediidiasutustesse oma kontodele kandmiseks korras ja tähtaegadel, mis määratakse kindlaks Riigipanga või vastavate kommunaalpankade poolt koos vastavate ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajatega.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid annavad sularaha ära:

a) krediidiasutuste päeva- või õhtukassadesse;

b) Riigipanga inkassaatoreile;

c) Riigipanga poolt asutatavaisse inkasseerimispunktidesse;

d) ühendatud kassadesse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juures edasiandmiseks panka;

e) side-ettevõtteile ülekandmiseks panga kontodesse.

4. Ettevõtteil, asutustel ja organisatsioonidel on õigus hoida oma kassades sularaha üle kindlaksmääratud limiitide vaid töötasu ja stipendiumide maksmiseks kolme päeva jooksul, arvates selle raha pangast saamise päevast.

Selle aja jooksul nimetatud otstarbeks kasutamata jäänud rahalised vahendid tagastatakse panka ja antakse viimase poolt välja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni esimesel nõudmisel töötasu ja stipendiumide arveldusteks.

5. Kaubandusorganisatsioonidel ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetel, kes maksavad kaupluste ja sööklate töötajaile töötasu sissetulekust, ei ole õigust koguda selleks otstarbeks oma kassadesse sularaha enne töötasu maksmise tähtaega.

6. Sularaha kulutamine ühe ettevõtte sissetulekust (sealhulgas kaupluse, söökla, juuksuritöökoja jm. sissetulekust) teiste samasse organisatsiooni kuuluvate ettevõtete vajadusteks, samuti selle organisatsiooni vajadusteks on keelatud. Erandid sellest eeskirjast on lubatud maa tarbijateühistutele, kellel on lubatud kulutada sularaha sissetulekust kehtestatud normide piires tarbijateühistute kõigi kaubandusettevõtete kaubakäibe üldsummast, välja arvatud iseseisvale bilansile üleviidud ettevõtted.

7. Kaugelasuvais maakohtades, kus puuduvad Riigipanga osakonnad, võib sularaha andmine kaubandusettevõtete laekumistest teiste ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vajadusteks toimuda

Riigipanga juhatuse eri loal Riigipanga osakondade vastavate erikorralduste järgi.

8. Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid võivad kulutada nende poolt pangast saadud sularaha vaid selleks otstarbeks, milleks see raha on pangast välja antud.

9. Sularaha väljaandmine aruandealuseks summaks toimub vaid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kassast. Kui ettevõttel, asutusel või organisatsioonil ei ole oma kassat, siis lubatakse neil aruandekohustuslikele isikutele välja anda tšekke vahetult krediidiasutuse kassast raha saamiseks.

10. Ettevõtted ja organisatsioonid annavad välja sularaha aruandealuse summana operatsioonideks ning administratiiv- ja majanduskuludeks:

a) ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni asukohas teostatavateks kuludeks — mitte üle kahe päeva tarviduse ulatuses ja tähtajaga mitte üle kolme päeva raha saamisest arvates;

b) väljaspool ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni asukohta teostatavateks kuludeks — mitte üle kümne päeva kulu ulatuse ja tähtajaga mitte üle 15 päeva.

Sularaha väljaandmine aruandealuse summana teenistusliku komandeeringu kuludeks toimub summade piires, mis arvatakse komandeeritud isikutele sõidu-, päeva- ja korterikulude tasumiseks komandeerimisaja jooksul.

Sularaha väljaandmine aruandealuse summana ekspeditsioonide, geoloogiliste uurimissalkade, organisatsioonide ja ettevõtete, samuti majandusorganisatsioonide üksikute lülide, sealhulgas ka iseseisval bilansil mitte seisvate ja selle majandusorganisatsiooni tegevuspiirkonnast, kelle alluvusse kuuluvad avansside saajad, väljaspool asuvate filiaalide volinike kuludeks — toimub Riigipanga vastavate asutustega kooskõlastatud määral ja tähtaegadeks.

Sularaha väljaandmise normid aruandealuse summana operatsioonilisteks, administratiiv- ja majandus- ning komandeerimiskuludeks eelarvelistele organisatsioonidele ja asutustele määratakse kindlaks NSV Liidu Rahandusministeeriumi eri määrustikega.

II. Raha vastuvõtmise ja kassa sissetulekuoperatsioonide vormistamise kord

11. Sularaha vastuvõtmine ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kassade poolt toimub kassa sissetulekuorderite (vorm nr. K-1) järgi, mis on alla kirjutatud pea-(vanem-)raamatupidaja või selleks volitatud isikute poolt. Kassa sissetulekuorderitel näidatakse ära nende koostamise alus ja loetletakse neile lisatavad dokumendid.

Raha vastuvõtmise kohta antakse raamatupidaja ja kassapidaja allkirjaga kviitung.

12. Kassa sissetulekuorderid ja kviitungid nende juurde tuleb kirjutada tindiga, täpselt ja selgesti. Neis dokumentides ei ole lubatud mingisuguseid kaapimisi, määrimisi ega parandusi, kuigi need oleksid varustatud selgitavate märkustega.

13. Kassa sissetulekuorderite andmine raha sissemaksjate kätte on keelatud.

14. Kassa sissetulekuordereile kirjutab kassapidaja alla kohe pärast nende alusel raha saamist, neile ordereile lisatud dokumendid aga kustutatakse stambiga või pealdisega «Saadud», ära näidates kuupäeva.

15. Kassa sissetulekuorderi saamisel on kassapidaja kohustatud kontrollima:

a) juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja või selleks volitatud isikute allkirjade olemasolu orderil ning nende ehtsust;

b) kassa sissetulekuorderi vormistamise õigsust ja

c) orderis loetletud lisade olemasolu.

Juhul, kui ei ole kinni peetud kas või ühestki neist nõudeist, tagastab kassapidaja orderi raamatupidamisele selle nõuetekohaseks vormistamiseks.

16. Tühistatud.

17. Kaubandus-, transpordi- ja etendus-ettevõtete poolt tšekkide, piletite ja talongide järgi elanikkonnale müüdud kaupade ja osutatud teenuste eest sularaha vastuvõtmise ja nende operatsioonide vormistamise korra määravad kindlaks vastavad ministeeriumid ja keskasutused kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga või viimase ülesandel liiduvabariikide rahandusministeeriumidega.

18. Elanikkonna elukondliku teenindamise ettevõtted, asutused ja organisatsioonid (kingsepa- ja õmblus-, mööbli ja majapidamisriistade remonditöökojad jm.) annavad tehtud töö eest raha saamisel maksjale kviitungi vormi nr. K-3 järgi.

Ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides, kus nende tegevuslaadi kohaselt on vajalik operatsioonide eriline detailiseerimine, lubatakse rakendada teist vormi kviitungeid, mille määravad kindlaks vastavad ministeeriumid ja keskasutused kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga.

Kviitungite plangid brošeeritakse raamatuteks, 50 või 100 komplekti igas raamatus.

19. Kviitung (vorm nr. K-3), kviitungi ärakiri ja konts täidetakse käsitsi kirjutatult keemilise pliiatsiga läbi kopeerpaberi. Kviitungites ei ole lubatud kaapimised, kustutused ega parandused, kuigi need oleksid varustatud selgitavate märkustega. Rikutud või valesti täidetud kviitungi planki ei hävitata, vaid kriipsutatakse läbi ja kinnitatakse kontsu juurde.

20. Väljaantud kviitungite ärakirjad antakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide raamatupidamisse.

21. Kõik ettevõtetesse, asutustesse ja organisatsioonidesse

sissetulnud kviitungite plangid (vorm nr. K-3) võetakse arvele ja on hoiul materiaalselt vastutavate isikute käes.

Enne nende väljaandmist tellimuste vastuvõtjaile või kassapidajaile annab materiaalselt vastutav isik kviitungite plangid üle raamatupidamisse, kus need nummerdatakse (numeraatoriga või käsitsi tindiga) ja kirjendatakse raamatusse vorm nr. K-4. Kaantele ja kõigile raamatus olevaile kviitungeile lüüakse raamatu väljaandnud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni pitser; kviitungite kontsudele ja ärakirjadele pitserit ei lööda.

Kviitungiraamatute väljaandmine tellimuste vastuvõtjaile või kassapidajaile toimub allkirja vastu raamatus vorm nr. K-4. Uute kviitungiraamatute saamisel antakse kasutatud raamatute kontsud raamatupidamisse.

Kasutatud kviitungiraamatute kontsude tagastamisel tellimuste vastuvõtja või kassapidaja poolt on raamatupidamine kohustatud enne kontsude äraandmise märkimist raamatusse vorm nr. K-4 kontrollima, kas raamatu kaanel on pitser, kindlaks tegema, kas kõik kontsud on alles, kas kõik rikutud kviitungid on pandud kontsude juurde ja kas kontsudel olevad summad vastavad raamatupidamisse äraantavate kviitungite ärakirjadel näidatud summadele. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide raamatupidajad on samuti kohustatud kindlustama algupäraste kviitungite, mis tagastati tellijate poolt pärast nende tellimuste täitmist, võrdlemist ärakirjadega, mille alusel on raha sisse kantud.

III. Raha väljaandmise ja väljaminekuoperatsioonide vormistamise kord

22. Sularaha väljaandmine ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kassadest toimub kassa väljaminekuorderite (vorm nr. K-5) järgi või vastavalt vormistatud neid asendavate dokumentide (makselehtede, raha väljaandmise avalduste, arvete jms.) järgi, pannes neile dokumentidele erilise stambi, mis asendab kassa väljaminekuorderit. Raha väljaandmise dokumentidele peavad alla kirjutama juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja või selleks volitatud isikud.

Varumisorganisatsioonid, sealhulgas ka tarbijatekooperatsiooni organisatsioonid, võivad välja anda sularaha põllumajandussaaduste ja põllumajandusliku tooraine andjaile varumiskviitungite järgi, kassa väljaminekuorderi pärastise koostamisega tööpäeva lõpul varumise eest päeva kestel väljaantud summale.

Kassa väljaminekuorderites näidatakse nende koostamise alus ja loetletakse neile lisatavad dokumendid.

Kassa väljaminekuorderit võib tasuda kassa poolt vaid selle koostamise päeval.

Märkus. Neil juhtudel, kui kassa väljaminekuorderitele lisatud dokumentidel (avaldustel, arvetel jms.) on ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni juhataja kinnituspealkiri, ei ole viimase allkiri

kassa väljaminekuorderitel nende dokumentide väljamaksmiseks kohustuslik.

23. Kassa väljaminekuorderid tuleb kirjutada tindiga, täpselt ja selgesti. Neis dokumentides ei ole lubatud teha mingisuguseid kaapimisi, määrimisi ega parandusi, kuigi need oleksid varustatud selgitavate märkustega.

24. Kassa väljaminekuorderite andmine rahasaajate kätte on keelatud.

25. Kassa väljaminekuordereile kirjutab kassapidaja alla kohe pärast nende järgi raha väljaandmist, nendele orderitele pealdisega lisatud dokumendid aga kustutatakse stambiga või pealdisega «Makstud», ära näidates kuupäeva.

26. Kassa väljaminekuorderi saamisel on kassapidaja kohustatud kontrollima:

a) juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja või selleks volitatud isikute allkirjade olemasolu orderitel ja nende ehtsust;

b) kassa väljaminekuorderi vormistamise õigsust;

c) orderites loetletud lisade olemasolu.

Juhul, kui ei ole kinni peetud kas või ühestki neist nõudmistest, ei võta kassapidaja orderit tasumiseks vastu.

27. Raha väljaandmisel kassa väljaminekuorderi järgi üksikisikule nõuab kassapidaja passi või muu saaja isikut tõendava dokumendi ettenäitamist, märgib orderile dokumendi numbri, kelle poolt ja millal see on välja antud, ning võtab orderile saaja allkirja. Kui kassaorder on koostatud väljamaksmiseks mitmele isikule, vastavalt orderile lisatud makselehtedele ja muudele dokumentidele, siis rahasaajad annavad allkirja maksudokumendi vastavasse lahtrisse.

Rahasaajad isikud kirjutavad ordereile alla ainult tindiga, märkides saadud summa: rublad — sõnadega, kopikad — numbritega.

28. Sularaha maksab kassapidaja välja vaid kassa väljaminekuorderis nimetatud isikule. Kui väljamaksmine toimub volituse alusel, siis näitab raamatupidamine orderi tekstis, kassapidaja aga makselehel selle isiku perekonna-, ees- ja isanime, kelle kaudu toimub maksmine. Raha väljaandmine volituse alusel toimub vastavalt käesoleva määrustiku p. 27 nõudele. Volitus jääb kassapidaja kätte ja kinnitatakse kassa väljaminekuorderi juurde, selle väljaandmise kuupäev aga märgitakse orderile või selle juurde lisatud kassa väljaminekudokumendile.

29. Raha väljaandmisel isikule, kes ei saa ise alla kirjutada, võib tema palvel tema eest alla kirjutada teine isik, kuid mitte sama asutuse raamatupidamise või kassa töötaja. Kassa väljaminekudokumendile märgitakse tegelikku rahasaajat ja tema eest allakirjutanud isikut tõendava dokumendi number, väljaandmise kuupäev ja koht.

30. Töötasu, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetusrahade, pensionide ja preemiate väljamaksmine toimub kassapidaja poolt

makselehtede järgi, kassa väljaminekuorderit iga saaja kohta koostamata. Makselehe tiitel- (esimesele) lehele tuleb kirjutada loapealdis: «Kassale väljamaksmiseks tähtajal . . . . . 19 . . . a. kuni . . . . . 19 . . . a. summas (sõnadega) . . . . . .» juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja või selleks volitatud isikute allkirjadega.

Analoogilises korras võib vormistada ka ühekordseid töötasu väljamaksmisi (puhkuselemineku, haiguse jm. puhul), samuti deponeeritud summade väljamaksmisi.

31. Kolme päeva möödumisel pärast pangast raha saamist töötasu, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetusrahade, pensionide ja preemiate väljaandmiseks peab kassapidaja:

a) makselehtedes isiku nime vastas, kellel jäi saamata töötasu, stipendium, ajutise töövõimetuse toetusraha, pension või preemia, lööma stambi või kirjutama käsitsi «Deponeeritud»;

b) koostama deponeeritud summade registri;

c) makselehe tiitellehele kirjutama pealdise tegelikult väljamakstud summa ja saamata jäänud töötasu, stipendiumi, ajutise töövõimetuse toetusraha, pensioni või preemia summa kohta, mis kuulub deponeerimisele, võrdlema neid summasid makselehe üldkokkuvõttega ja kinnitama pealdise oma allkirjaga.

Pärast kassapidaja poolt makselehele kirjutatud pealdise hoolikat kontrollimist ning makselehe järgi väljamakstud ja deponeeritud summade kokkuarvamist kirjutab raamatupidamine samal päeval välja kassa väljaminekuorderi tegelikult väljamakstud töötasu, stipendiumi, ajutise töövõimetuse toetusraha, pensioni või preemia summa kohta ja annab selle orderi kassasse.

32. Tühistatud.

IV. Kassaraamatu pidamise ja raha hoidmise kord

33. Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid arvestavad kõik sularaha sissetulekud ja väljaminekud kassaraamatus vorm nr. K-6.

34. Iga ettevõte, asutus ja organisatsioon peab ainult ühte nummerdatud ning nööritatud kassaraamatut vorm nr. K-6, mis on pitseeritud lakipitseriga. Kassaraamatu lehtede arv kinnitatakse ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni või kõrgemalseisva organi juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja allkirjadega. Kassaraamatut peetakse kahes eksemplaris läbi kopeerpaberi tindiga või keemilise pliiatsiga. Teised — ärarebitavad eksemplarid on kassapidajale aruandeks. Lehtede esimesed eksemplarid jäävad kassaraamatusse.

M ä r k u s. Lehtede esimesed eksemplarid, mis jäävad kassaraamatusse, ja teised — ärarebitavad lehed, mis on määratud kassapidaja aruandena raamatupidamisse andmiseks, nummerdatakse ühesuguste numbritega.

Kassaraamatus on keelatud kaapimised ja selgitavate märkustega varustamata parandused. Tehtud parandused kinnitatakse

kassapidaja ja pea-(vanem-)raamatupidaja või teda asendava isiku allkirjadega.

35. Kassaraamatusse kirjendab kassapidaja kohe pärast iga orderi või seda asendava dokumendi järgi raha saamist või väljaandmist. Iga päev pärast tööpäeva lõppu arvab kassapidaja kokku päeva operatsioonid, toob välja raha jäägi kassas järgmiseks kuupäevaks ja annab aruandena teise — ärarebitava lehe (päeva jooksul kassaraamatu kirjete ärakirja) kassa sissetulekuja väljaminekudokumentidega raamatupidamisse allkirja vastu kassaraamatus.

36. Kontroll kassaraamatu õige pidamise üle pannakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni pea-(vanem-)raamatupidajale.

Pea-(vanem-)raamatupidaja juhendid kassaraamatu pidamise kohta on kassapidajale kohustuslikud.

Raamatupidajad ja teised arvestusalatöötajad, kellel on kassadokumentidele allakirjutamise õigus, ei tohi täita kassapidaja kohustusi.

37. Kassast sularaha väljaandmist, mis ei ole kinnitatud kassa väljaminekuorderiga või vajalikel juhtudel saajate allkirjadega töötasu, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetusrahade, pensionide või preemiate makselehel, kassa sularahajäägi õigustamiseks arvesse ei võeta. See summa loetakse kassapidajal puudujäägiks ja nõutakse temalt sisse. Kassa sissetulekuorderiga tõendamata sularaha loetakse kassa ülejäägiks ja kantakse riigieelarve tuludesse, välja arvatud kooperatiivsed organisatsioonid, kus need summad kantakse nende tuludesse.

38. Vanemkassapidaja annab enne tööpäeva algust teistele kassapidajatele avansina väljaminekuoperatsioonideks vajaliku summa sularaha allkirja vastu kontrollraamatus vorm nr. K-8.

Tööpäeva lõpul on kassapidaja kohustatud andma vanemkassapidajale aru saadud avansi ja sissetulekuorderite järgi vastuvõetud raha kohta ning andma vanemkassapidajale üle sularaha jäägi ja kassadokumendid teostatud operatsioonide kohta allkirja vastu kontrollraamatus vorm nr. K-8.

Töötasu ja stipendiumide väljaandmiseks saadud avansside kohta on kassapidaja kohustatud aru andma makselehel ettenähtud tähtajal, hiljemalt 3 päeva jooksul pärast raha saamist pangast. Selle tähtaja möödumiseni on kassapidajad kohustatud iga päev ära andma kassasse makselehtede järgi väljaandmata jäänud sularaha. See raha antakse kassapidaja poolt üle pitseeritud pakkides, kottides, kastides jm. vanemkassapidaja allkirja vastu.

39. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad on kohustatud kindlustama kassa valvet, samuti raha säilivust pangast toomisel ja panka andmisel.

Kassaruum peab olema isoleeritud, uksed kassasse aga operatsioonide ajal seestpoolt lukustatud.

Kõrvaliste isikute, kes ei ole seotud selle tööga, pääs kassasse on keelatud.

40. Kõik sularaha ja väärtpaberid hoitakse ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides tulekindlais kappides, raudkastides või rauaga ülelöödud puitkastides, mis pärast kassa töö lõppu lukustatakse ja pitseeritakse kinni kassapidaja lakipitseriga.

41. Enne kassaruumide ja tulekindlate kappide või rahalaegaste (kastide) avamist on kassapidajad kohustatud veenduma lukkude, uste, aknavõrede ja pitserite puutumatuses.

Pitseri rikkumise või kõrvaldamise, lukkude, uste või aknavõrede lõhkumise korral on kassapidaja kohustatud viivitamata teatama sellest ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajale.

Sel juhul ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja, pea-(vanem-)raamatupidaja või neid asendavad isikud, samuti kassapidaja kontrollivad enne kassaoperatsioonide algust kassas hoitavate rahaliste vahendite ja muude väärtuste allesolekut. Kontrolli tulemuste kohta koostatakse akt, millele kirjutavad alla kõik kontrollimisest osavõtnud isikud. Ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni administratsioon on kohustatud saatma materjalid süündmuste kohta miilitsaorganeisse juurdlemiseks ja kuriteos süüdi olevate isikute väljaselgitamiseks.

42. Kassapidaja kannab täielikku materiaalset vastutust kõigi tema poolt vastuvõetud väärtuste säilivuse eest ja igasuguse kahju eest, mis ettevõttele, asutusele ja organisatsioonile on tekitatud tema lohaka, hooletu, ettevaatamatu või sihiliku teguviisi tagajärjel.

43. Pärast käskkirja ilmumist kassapidaja tööle määramise kohta annab ta ettevõttele, asutusele ja organisatsioonile materiaalse vastutuse kohustuse vorm nr. K-9 järgi.

44. Kassapidajal on keelatud temale usaldatud tööülesannete täitmist edasi volitada teistele isikutele.

45. Ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides, kus on üks kassapidaja, pannakse tema ajutise asendamise vajadusel kassapidaja kohustused ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja kirjaliku käskkirjaga teisele töötajale. Sellelt töötajalt võetakse materiaalse vastutuse kohustus, vastavalt käesoleva määrustiku punktile 43.

Kassapidaja äkilise töölt lahkumise korral (haigus ja muud põhjused) loeb kõik tema käes olevad aruandealused väärtused viivitamata üle juhataja, pea-(vanem-)raamatupidaja või neid asendavate isikute juuresolekul teine kassapidaja, kellele need üle antakse. Väärtuste ülelugemise ja üleandmise tulemuste kohta koostatakse akt nimetatud isikute allkirjadega.

46. Ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides, kus on suur arv alljaotusi, võib töötasu, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetusrahade, pensionide ja preemiate väljaandmine ettevõtte, organisatsiooni, asutuse juhataja kirjaliku käskkirja alusel toimuda peale kassapidaja ka teiste isikute poolt, kes annavad materiaalse vastutuse kohustuse vastavalt käesoleva määrustiku punk-

tile 43 ning kelledele laienevad kõik käesolevas määrustikus kassapidajate kohta ettenähtud õigused ja kohustused.

Töötasu, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetusrahade, pensionide ja preemiate väljaandmist ei saa panna nende väljamaksete arvestamisega seotud isikutele (raamatupidajad, arvestusalatöötajad, tabelipidajad jt.).

V. Kassa revideerimine ja kassadistsipliini järgimise kontrollimine

47. Igas ettevõttes, asutuses ja organisatsioonis toimetatakse vähemalt üks kord kuus kassa ootamatut revideerimist kogu kassas olevate rahatähtede täieliku ülelugemise ja teiste väärtuste kontrollimisega. Kassa revideerimise läbiviimiseks määratakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja käskkirjaga komisjon, kes koostab akti revideerimise tulemuste kohta. Revisjoni poolt kassas väärtuste puudu- või ülejäägi avastamisel näidatakse aktis puudu- või ülejääkide summa ja nende tekkimise asjaolud.

Kooperatiivsetes organisatsioonides teostavad sääraseid revideerimisi ka revisjonikomisjonid.

48. Finantsilise tegevuse dokumentaalsel revideerimisel, kuid mitte harvemini kui kord aastas, revideerivad kõrgemalseisvad organisatsioonid ja asutused ka kassat ja kontrollivad kassadistsipliini järgimist kõigis alluvais ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides.

49. Riigipanga ja pikaajaliste mahutuste pankade asutused, samuti rahandusorganid, võivad kontrollida kassadistsipliini järgimist ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides. Pankade ja rahandusorganite ettepanekud kassadistsipliini rikkumiste kõrvaldamise abinõude kohta on ettevõtteile, asutustele ja organisatsioonidele kohustuslikud.

Pangaasutustel on õigus nõuda ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt andmeid nende kassa läbikäikude kohta raha laekumise allikate ja sihituste järgi.

50. Kassadistsipliini rikkumise eest (laekumise kulutamine üle kindlaksmääratud normide; laekumiste mitteõigeaegne äraandmine panka; sularahajäägi kindlaksmääratud limiidi ületamine kassas; pangast saadud sularaha mittesihipärane kulutamine; töötasuks ja stipendiumiks saadud kasutamata jäänud rahaliste vahendite mitteõigeaegne tagastamine panka; sularahas arvelduste tegemise eeskirjade rikkumine, sularaha laenutamine kassast teistele ettevõtteile, asutustele ja organisatsioonidele) võtavad Riigipank ja kommunaalpangad tarvitusele järgmised sanktsioonid:

a) keelavad sularaha kulutamise laekumisest tähtajaga kuni kolme kuuni;

b) vähendavad NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 26. jaanuari 1938. a. määruse nr. 77 alusel majandusorganite arveldus-

kontodelt summade edasilükkamatuteks vajadusteks väljaspool järjekorda kasutamise normi.

Isikud, kes on süüdi kassadistsipliini süstemaatilises rikkumises, võetakse kehtestatud korras kriminaalvastutusele.

51. Vastutus käesoleva määrustiku järgimise eest pannakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajaile, pea-(vanem-) raamatupidajaile, rahandusosakondade juhatajaile ja kassapidajaile.

52. NSV Liidu Rahandusministeeriumil on õigus, kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsusega, teha muudatusi käesolevas määrustikus ettenähtud dokumentide vormides.

53. Käesolev määrustik ei kehti kolhooside, alevi- ja külanõukogude kohta.

54. Eeskirjad kassaoperatsioonide teostamiseks Riigipanga asutustes, pikaajaliste mahutuste pankades, hoiukassades, eriliste maksukogujate kassades, posti ja telegraafi ettevõtetes, küla ja asula töörahva saadikute nõukogudes, NSV Liidu Riigikaitse Ministeeriumi asutustes ja organisatsioonides, NSV Liidu Siseministeeriumi ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee asutustes määratakse kindlaks NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Riigipanga juhatuse poolt.

Положение о ведении кассовых операций предприятиями, учреждениями и организациями, Москва, 1956

PIKAAJALISTE MAHUTUSTE PANKADE SÜSTEEMI REORGANISEERIMISEST

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 7. APRILLIL 1959

Väljavõte

1. Reorganiseerida pikaajaliste mahutuste pankade süsteem ning likvideerida Põllumajanduspank (Selhozbank), Kommunaal- ja Elamuehituse Finantseerimise Pank (Tsekombank) ja kommunaalpangad, ning anda nende poolt teostatavad funktsioonid üle NSV Liidu Riigipangale ja NSV Liidu Tööstuspangale.

Nimetada NSV Liidu Tööstuspanka edaspidi Üleliiduliseks Kapitaalmahutuste Finantseerimise Pangaks (Stroibank SSSR).

2. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks määrata kindlaks Põllumajanduspanga (Selhozbank), Kommunaal- ja Elamuehituse Finantseerimise Panga (Tsekombank) ja kommunaalpankade operatsioonide lõpetamise tähtaeg ning jaotada nende poolt teostatavad funktsioonid NSV Liidu Riigipanga ja Üleliidulise Kapitaalmahutuste Finantseerimise Panga vahel.

«NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja», 1959, nr. 14, art. 88

VABARIIGI PARTEI-, NÕUKOGUDE JA MAJANDUSORGANITE VASTUTUSE SUURENDAMISEST RAHARINGLUSE SEISUKORRA EEST, KAUBAKÄIBE KINDLUSTAMISE EEST VAJALIKE KAUBAFONDIDEGA NING KONTROLLI TÕHUSTAMISEST TÖÖTASUFONDIDE KASUTAMISE ÜLE

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 89 16. MÄRTSIST 1959

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. jaanuari määruses nr. 24 «Liiduvabariikide partei-, nõukogude ja majandusorganite vastutuse suurendamisest raharingluse seisukorra eest, kaubakäibe kindlustamise eest vajalike kaubafondidega ning kontrolli tõhustamisest töötasufondide kasutamise üle» märgivad, et partei-, nõukogude ja majandusorganid ei tegele vajalikult raharingluse ja kassaplaani täitmise küsimustega ega võta tarvitusele vajalikke abinõusid riikliku korra loomiseks töötasufondide kulutamisel.

Ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide juhatajad lepivad real juhtudel sellega, et tööviljakuse kasv jääb maha töötasu kasvust, võimaldavad töötasufondi õigustamatut ülekulu, mis põhjustab raha täiendavat ringlusse laskmist ja tekitab raskusi selle kindlustamisel kaupadega.

Partei- ja nõukogude organisatsioonid kohtadel ei tõkesta sellist riigivastast praktikat.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu nimetatud määruse täitmiseks ning partei-, nõukogude ja majandusorganite osatähtsuse ja vastutuse suurendamiseks raharingluse seisukorra ja kaubakäibe kindlustamise eest kaubaressurssidega Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a v a d:

1. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi, Eestimaa Kommunistliku Partei linna- ja rajoonikomiteesid, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteesid ulatuslikult selgitama ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide juhatajatele NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. jaanuari määrust nr. 24 ning võtma tarvitusele vajalikud abinõud selle kõrvalekaldumatuks täitmiseks.

2. Kohustada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid süstemaatiliselt kontrollima Riigipanga kassaplaani täitmise käiku ning võtma tarvitusele abinõud kaubakäibe suurendamiseks, elanikele tasulisi teenuseid osutavate ettevõtete tegevuse laiendamiseks ning riiklike vahendite kokkuhoidmiseks selleks, et kindlustada igale rajoonile määratud kassaplaani täitmine.

3. Kehtestada, et kvartali-kassaplaanid rajoonide ja vabariigilise alluvusega linnade lõikes kinnitatakse NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori poolt.

4. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil, Eesti NSV Kaubandusministeeriumil, ETKV Liidu juhatusel ja NSV Liidu Riigipanga EV Kontoril projektides jaekaubakäibe ja kaubafondide kvartali- ja aastaplaanide jaotamise kohta vabariigi rajoonide vahel kindlustada vajalik vastavus elanikkonna tulude ja kulude, jaekaubakäibe plaanide ja kaubafondide vahel. Kehtestada, et jaekaubakäibe kuuplaanide jaotus rajoonide lõikes kinnitatakse vabariiklike kaubandusorganisatsioonide juhatajate poolt.

5. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni koos Eesti NSV Kaubandusministeeriumi, ETKV Liidu juhatuse ja NSV Liidu Riigipanga EV Kontoriga igas kvartalis kontrollima kaubafondide vastavust jaekaubakäibe plaanile ning nende fondide ebapiisavuse puhul võtma tarvitusele vastavad abinõud selliste kaupade väljalaske suurendamiseks, milliste järgi on elanikkonna hulgas suur nõudmine.

6. Kohustada Eesti NSV Kohaliku Majanduse Ministeeriumi koos linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteedega 1. juuliks 1959. a. välja töötama abinõud elanikele tasulisi teenuseid osutavate ettevõtete tegevuse laiendamiseks 1959. a.

7. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni NSV Liidu Riigipanga EV Kontori, Eesti NSV Rahandusministeeriumi ja Eesti NSV Statistikavalitsuse osavõtul alates 1959. a. kindlaks määrama vabariigi territooriumil väljamakstava töötasufondi kogusuuruse, eraldades plaanilise töötasufondi vabariikliku ja kohaliku majanduse osas.

Rahvamajandusplaani näitajate muutumise puhul aasta kestel Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil sisse viia vajalikud muudatused tööjõuplaanidesse ning töötasufondidesse.

8. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, vabariigi ministeeriume ja keskasutusi looma vajaliku korra töötasufondide kulutamisel ettevõtetes, ehitustel ja majandusorganisatsioonides, mitte võimaldama töötasufondi ülekulu. Isikuid, kes võimaldasid töötasufondi ülekulu võrreldes täidetud tootmisplaaniga, rangelt karistada kui riikliku distsipliini rikkujaid; parandada tööviljakuse ja töötasu planeerimist ettevõtete osas, kindlustades tööviljakuse kiirema kasvutempo võrreldes töötasu kasvuga.

9. Kohustada Riigipanga EV Kontorit ja pikaajaliste mahutuste panku võtma tarvitusele abinõud kontrolli tõhustamiseks töötasufondide kulutamise üle ning nende fondide ülekulu õigeaegse hüvitamise üle ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide poolt, kes võimaldasid ülekulu.

10. Kehtestada, et tööstusettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide direktorid (juhatajad) ja teised juhtivad töötajad, kes võimaldasid töötasufondi ülekulu pärast 1. jaanuari 1959. a., jäetakse preemiata kuni ülekulu hüvitamiseni.

11. Kohustada vabariigi Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteesid toodangu väljalaske ja ehitus-montaažtööde

mahu plaanide ületamise korral ettevõtete ja ehituste poolt kindlustama neile kehtestatud vahekorra tööviljakuse kasvu ja keskmise töötasu suurenemise vahel ning teostama pidevat kontrolli sellest nõudest kinnipidamise üle neile alluvate ettevõtete ja ehituste poolt.

12. Kohustada vabariigi Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid süstemaatiliselt kontrollima eriallikate arvel üle kapitaalmahutuste riikliku plaani teostatavat ehitust; mitte lubama kasutada selle ehituse finantseerimiseks ettevõtete käibevahendeid, nende töötasufondi ja kapitaalremondi fondi.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 16, art. 79

ETTEVÕTETE, EHITUSTE JA MAJANDUSORGANISATSIOONIDE JUHTIVATE TÖÖTAJATE AMETIKOHTADE LOETELU KINNITAMISEST, KES JÄETAKSE PREEMIATA SEOSES NENDE SÜÜ LÄBI TEKKINUD TÖÖTASUFONDI ÜLEKULUGA

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIKU TÖÖ JA TÖÖTASU KOMITEE JA ÜLELIIDULISE AMETIÜHINGUTE KESKNÕUKOGU MÄÄRUS NR. 169 28. VEEBRUARIST 1959

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. jaanuari määruse nr. 24 täitmiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu m ä ä r a v a d:

Kinnitada liiduvabariikide ministrite nõukogudega kooskõlastatud loetelu ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide juhtivate töötajate ametikohtadest, kes jäetakse preemiata seoses nende süü läbi tekkinud töötasufondi ülekuluga, vastavalt lisadele nr. 1—7.[1]

Ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide juhtivad töötajad jäetakse preemiata siis, kui ettevõttes, ehitusel või majandusorganisatsioonis tervikuna esineb töötasufondi ülekulu, ning tsehhide (jaoskondade) ja teiste allüksuste juhtivad töötajad siis, kui töötasufondi ülekulu esineb tsehhis (jaoskonnas) või mõnes muus allüksuses.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 16, art. 80

[1] Kõiki lisasid ei tooda. — *Koostaja*

Lisa nr. 3
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i
28. veebruari 1959. a. määruse nr. 169 juurde

LOETELU

SOVHOOSIDE, REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE NING TEISTE PÕLLUMAJANDUSLIKE ETTEVÕTETE JA ORGANISATSIOONIDE JUHTIVATE TÖÖTAJATE AMETIKOHTADEST, KES JÄETAKSE PREEMIATA SEOSES NENDE SÜÜ LÄBI TEKKINUD TÖÖTASUFONDI ÜLEKULUGA

1. Direktorid, juhatajad, nende asetäitjad, peaspetsialistid (-agronoomid, -zootehnikud ja teised) ja nende abid.
2. Pearaamatupidajad (vanemraamatupidajad) ja nende asetäitjad.
3. Osakondade (farmide) juhatajad.
4. Osakondade (farmide) raamatupidajad.
5. Remonditöökodade juhatajad.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 16, art. 80

PÕLLUMAJANDUSPANGA POOLT KOLHOOSIDE KREDITEERIMISE KORRA PARANDAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 76
7. MÄRTSIST 1955

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. veebruari 1955. a. määrusega nr. 252 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit[1]:

a) tagama alates 1. märtsist 1955. a. krediidi andmine vabariigi kolhoosidele lisas ettenähtud üritusteks ja tähtaegadeks;

b) andma kolhoosidele nende avalduste kohaselt Põllumajanduspanga krediiti kolhooside tulude-kulude eelarvetes ja tootmisplaanides ettenähtud üritusteks, olenevalt kolhooside finantsilisest olukorrast, teatud üritusteks tarvisminevate rahaliste kulutuste täies või osalises ulatuses, arvestades, et teised üritused teostatakse kolhooside poolt omavahendite arvel;

c) vähendama kolhoosidele krediidi suurust juhtudel, kui nad õigeaegselt ei suuna omavahendeid kapitaalmahutusteks, mida teostavad kolhoosid omavahendite arvel kooskõlas nende tulude-kulude eelarvetega ja tootmisplaanidega;

d) andma kolhoosidele laenu tootmis- ja majapidamishoonete ehituseks, veemajanduslikuks ja muuks ehituseks, kui objekti ehituse eelarveline maksumus ületab 50 000 rubla, tingimusel, kui kolhoosid esitavad panga asutustele kinnitatud ehitusprojektid ja -eelarved (või finants-eelarvelised arvestused), samuti hankelepingud, kui ehitus toimub hanketöö korras;

[1] Praegu krediteerivad kolhoose NSV Liidu Riigipanga osakonnad. — *Koostaja*

e) andma kolhoosidele laenu tasumiseks masinate, seadmete, ehitusmaterjalide, loomade, mineraalväetiste, seemne- ja istutusmaterjalide eest, mis neile müüakse riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt, lähtudes nende organisatsioonide arvetes tähendatud hindadest, samuti transpordi kasutamise kulude katmiseks transpordiorganisatsioonide arvete järgi;

f) andma kolhooside juhatuste otsuste põhjal kolhoosidele laenu enne tulude-kulude eelarvete kinnitamist kolhoosnikute üldkoosolekute poolt, kuid nende eelarvete kinnitamiseks kindlaksmääratud tähtaja piires;

g) andma takistamatult kolhoosidele summasid nende kapitaalmahutuste kontodelt Põllumajanduspangas, tulude-kulude eelarvetes ettenähtud kapitaalkulutuste üldsumma piires kolhooside tootmisplaanidesse võetud üritusteks.

Enne kolhooside tulude-kulude eelarvete kinnitamist andma kolhoosidele summasid nende kapitaalmahutuste kontodelt Põllumajanduspangas kolhooside juhatuste otsuste põhjal;

h) määratud ehitustähtaegade rikkumisest kolhooside poolt ja ehitusobjektide mitteõigeaegse ekspluatatsiooni andmise juhustest teatada õigeaegselt vastavatele organisatsioonidele abinõude rakendamiseks.

2. Anda õigus Põllumajanduspanga Eesti Vabariikliku Kontori juhatajale võimaldada kolhoosidele rajoonide täitevkomiteede taotlusel Põllumajanduspanga laenude võlgnevuse ja neile arvestatud protsentide tasumise pikendamist jooksva aasta piires, kontrollides hoolikalt neid taotlusi ja võttes õigeaegselt vastu otsuseid.

3. Soovitada kolhoosidele:

a) esitada iga aasta pangaasutustele hiljemalt 1. veebruariks kolhooside juhatuste poolt kinnitatud aastaavaldused krediidi saamiseks, koos ürituste loeteluga, millised kolhoos kavatseb teostada käesoleval aastal, ära tähendades nende arvulised või mahulised näitajad ja iga ürituse kulutuste suuruse, eraldi näidates kulutuste rahalist osa ja vajalikku krediidisummat;

b) suunata omavahendid Põllumajanduspanga poolt krediteeritavate ürituste teostamiseks pangaasutustega kooskõlastatud tähtaegadel;

c) kolhooside juhatuste otsuste põhjal kasutada ajutiselt summasid kolhooside kapitaalmahutuste kontodelt Põllumajanduspanga laenude kustutamiseks;

d) vajaduse korral kustutada Põllumajanduspanga laenusid ja nende protsente, saates raha peale pangaülekannete ka posti teel või makstes sularahas NSV Liidu Riigipanga asutustesse;

e) esitada pangaasutustele väljavõtted aasta- ja kvartaliaruannetest tulude-kulude eelarvete täitmise kohta kapitaalmahutuste osas.

4. Anda õigus rajoonide täitevkomiteedele võimaldada ajutis-

tes finantsilistes raskustes olevatele kolhoosidele, kooskõlastatult Põllumajanduspanga rajooniosakonnaga, võlgnevuse kustutamise pikendust rahaliste vahendite sissemaksete osas jagamatutesse fondidesse möödunud aastate eest jooksva aasta piires. Selle võlgnevuse kustutamise pikendamist kuni 3 aastani võimaldatakse neile kolhoosidele Eesti NSV Ministrite Nõukogu loal, kooskõlastatult Põllumajanduspanga Eesti Vabariikliku Kontoriga.

5. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, Eesti NSV Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi ja rajoonide täitevkomiteesid tugevdama ja süstemaatiliselt kontrollima ehitusplaanide täitmist kolhooside poolt, osutades erilist tähelepanu ehituse kvaliteedile, ehitusobjektide õigeaegsele lõpetamisele ja ekspluatatsiooni andmisele.

6. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja rajoonide täitevkomiteesid:

a) tagama rahalistest tuludest eraldatud summade õigeaegset ülekandmist kolhooside poolt jagamatutesse fondidesse ja nende summade sihipärast kasutamist kapitaalmahutusteks;

b) tõhustama kontrolli finantsilistes raskustes olevate kolhooside tootmis-finantstegevuse üle ja tagama vajalike abinõude läbiviimine nende tugevdamiseks.

7. Võtta teadmiseks ja juhindumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu andis 16. veebruari 1955. a. määrusega nr. 252 Põllumajanduspangale õiguse:

a) sisse nõuda kolhoosidelt enne tähtaega rajooni täitevkomitee poolt kinnitatud krediteerimise plaanis mitte ettenähtud üritusteks kasutatavad laenud;

b) võimaldada ajutistes finantsilistes raskustes olevatele kolhoosidele vabariikide ministrite nõukogude, kraide ja oblastite täitevkomiteede taotluste põhjal Põllumajanduspanga laenude ja neile juurdearvestatud protsentide võlgnevuse kustutamise pikendust kuni 3 aastani.

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 7. märtsi
1955. a. määruse nr. 76 juurde

ÜRITUSTE LOETELU,
milledeks Põllumajanduspank annab kolhoosidele krediiti

Üritused	Laenude kustutamise piirtähtajad	Kustutamise algus (mitmendast aastast pärast laenu andmist)
1	2	3
1. Iga liiki loomakasvatushoonete ja ehituste, lavade ja kasvumajade, kolhooside ja kolhoosidevaheliste elektrijaamade ja elektriseadmete		

1	2	3
(kaasa arvatud ühendamine olemasolevate elektrijaamadega), tuuleseadmete, raadiosõlmede ja raadiojaamade, raadiovõrkude, kuivendus-, niisutus- ja hüdrotehniliste ehituste, muude hoonete ja ehituste ehitamiseks, seadistamiseks ja mehhaniseerimiseks (välja arvatud administratiiv- ja kultuurilis-elutarbelised hooned), tiikide, basseinide, veevarustuse ja kaevude ehitus tootmisotstarbeks	kuni 10 aastat	alates 3. aastast
2. Mitmeaastaste istanduste rajamine		
a) aiad, metsaribad	kuni 10 aastat	alates 5. aastast
b) marjaaiad, humala-, ravi- ja eeter-õlitaimede kasvandused, humalate kasvatamine spaleerides	kuni 6 aastat	alates 3. aastast
3. Puukoolide asutamine mitmeaastastele istandustele, köömne ja salvei istutamine, mitmeaastaheina seemnete ostmine	kuni 3 aastat	alates 2. aastast
4. Lubja ostmine leetunud muldade lupjamiseks ja jahvatatud toorkipsi ostmiseks soolakmuldade jaoks	kuni 4 aastat	alates 2. aastast
5. Uute maade kasutusele võtmine (juurimine, puhastamine, künd soo- ja võsastikuatradega), turba leiukohtade ettevalmistamine väetusturba tootmiseks	kuni 6 aastat	alates 2. aastast
6. Heina- ja karjamaade parandamine (juurimine, puhastamine, kivide koristamine, mätaste tasandamine, künd soo- ja võsastikuatradega)	kuni 4 aastat	alates 2. aastast
7. Ostmine ja kontraheerimine:	kuni	alates
a) tõuhobuste, tööloomade	6 aastat	3. aastast
b) mullikate	kuni 5 aastat	alates 2. aastast
c) tõulammaste, karusloomade, mesilasperede ja tarude	kuni 3 aastat	alates 2. aastast
8. Põllutöömasinate, veoautode, hobutranspordi ostmine, mootor- ja purjelaevade ostmine ja ehitus kalapüügi jaoks	kuni 3 aastat	alates 2. aastast
9. Mineraalväetiste ostmine põllumajanduskultuuride alla, samuti turba ostmine väetiseks	kuni 2 aastat	alates 1. aastast
10. Elumajade ehitamiseks kolhooside esimeestele, kolhoosides töötavaile masina-traktorijaamade agronoomidele ja zootehnikuile	kuni 10 aastat	alates 3. aastast

Märkus.

1. Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. detsembri 1953. a. määrusega nr. 2933 annab Põllumajanduspank puudustkannatavaile kolhoosnikute ja mitte kolhoosiliikmete perekondadele, kes asuvad ümber taludest kolhoosiasulatesse, krediiti elumajade ja majapidamishoonete üleviimiseks kuni 4000 rubla ühele majandile 7 aastaks, kustutamisega võrdsetes osades alates kolmandast aastast pärast krediidi saamist ning uute elamute ja majapidamishoonete ehitamiseks kuni 10 000 rubla ühele majandile 10-aastase

tähtajaga, kustutamisega võrdsetes osades alates neljandast aastast pärast krediidi saamist.

2. Kalurikolhoosidele antakse Põllumajanduspanga laenu põllumajanduse arendamise üritusteks käesolevas loetelus tähendatud tähtaegadeks.

SOVHOOSIDE JA TEISTE PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETE KREDITEERIMISEST

NSV LIIDU RIIGIPANGA INSTRUKTSIOON NR. 10
29. JAANUARIST 1955

Kooskõlastatud NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumiga

Üldeeskirjad

1. Käesoleva instruktsiooni kohaselt krediteeritakse sovhoose, hobusekasvandusi, eksperimentaal-, sordiaretus- ja õppe-katsemajandeid, ettevõtete põllumajanduslikke abimajandeid, puukoole ning teisi põllumajandusettevõtteid. Kõiki neid ettevõtteid nimetatakse edaspidi «sovhoosid».

2. Riigipank krediteerib sovhooside:

a) põlluharimise hooajalisi kulusid;

b) loomakasvatuse hooajalisi kulusid;

c) ülenormatiivseid kaubalisi materiaalseid varusid;

d) sovhooside abitootmisharude kulusid ja tootmisvarusid;

e) mehhaniseerimise kulusid;

f) realiseeritavatest toodetest saadava akumulatsiooni hooajalisi kõrvalekaldumisi.

3. Sovhooside krediteerimine toimub üksikute jagude järgi kindlaksmääratud kvartalilimiitide piirides.

Riigipanga asutuste juhatajaile antakse õigus suurendada ühe jao kululimiite teiste jagude vabade limiitide arvel, samuti välja anda kvartalisiseseid laene kululimiitide arvel.

Riigipanga kontorite juhatajaile antakse õigus suurendada ühtede trustide krediteerimise limiite sama ministeeriumi teiste trustide vabade limiitide arvel.

4. Sovhooside krediteerimisel rakendavad Riigipanga asutused antud kvartaliks kindlaksmääratud omakäibevahendite normatiive.

Kui käesoleva kvartali plaanis on ette nähtud normatiivide suurenemine, siis toimub krediteerimine, arvestades normatiivide juurdekasvu, alljärgnevas korras:

kvartali esimesel kuul — lähtudes kvartali alguse normatiividest;

kvartali teisel kuul — võetakse arvesse kvartali esimese kuu normatiivide juurdekasvu;

kvartali kolmandal kuul — lähtudes kvartali alguse normatiividest ja nende juurdekasvust esimesel kahel kuul.

Teise kuu esimesel kuupäeval kvartali normatiivide puudumisel võetakse vastu tootmis- ja finantsplaanis käesoleva aasta lõpuks kinnitatud normatiivid.

Normatiivide juurdekasvu jaotust kuude järgi teostab sovhoos kooskõlastatult Riigipanga asutusega.

Iga kuu arvestatakse normatiivide juurdekasvu krediteerimisel alates järgmise kuu esimesest päevast. Aruande ja bilansi järgi tagatise kontrollimisel kuu esimesel päeval arvestatakse normatiiv, mida rakendati möödunud kuu jooksul.

Kui laenude tagatise kontrollimisel aruannete järgi 1. kuupäevaks ilmneb liigne tagatis, mille peale sovhoos palub anda täiendavat laenu, tuleb normatiivi rakendamisel arvesse võtta selle juurdekasvu möödunud kuul.

5. Laene antakse hooajaliste varude kogumis- ja tootmisplaani täitmise järgi hinnetes, mis on ette nähtud sovhooside tootmis- ja finantsplaanides jooksvaks aastaks.

6. Tootmiskuludeks väljaantud laenude tagatiseks on väljalastav toodang, kaubaliste materiaalsete väärtuste tagatiseks on nende väärtuste ülenormatiivsed jäägid.

7. Krediite antakse sovhoosidele üks kord kuus nende hooajaliste tootmiskulutuste ja kaubaliste materiaalsete väärtuste jääkide aruannete alusel. Aruanded koostatakse seisuga kuu esimeseks päevaks ja esitatakse Riigipangale hiljemalt iga kuu 7. kuupäevaks. Sovhoosi nõudmisel lubatakse laene välja anda ka aruannete alusel seisuga 16. kuupäevaks.

Laenude väljaandmisel kontrollitakse üheaegselt kõikide objektide võlgnevuse tagatist. Kontrollimise tulemused määratakse kindlaks lisas nr. 1 toodud vormi järgi.

8. Noor- ja nuumloomade ning kaubaliste materiaalsete väärtuste krediteerimisel antakse laenu nii ülenormatiivsete jääkide ulatuses kui ka hankijate arvete tasumiseks.

Hankijate arvete tasumiseks loomade ja materiaalsete väärtuste eest aruannete esitamise tähtaegade vahelisel perioodil antakse laenu vaid tingimusel, kui tagatise kontrollimise viimasel kuupäeval on makstavate väärtuste normatiivid täidetud ega ole nende laenude võlgnevust, mille tagastamise tähtaeg on möödunud. Normatiiv loetakse ka siis täidetuks, kui sovhoos pärast tagatise kontrollimist maksab ära materiaalsete väärtuste eest selles ulatuses, mis on vajalik normatiivi täitmiseks.

Aktseptitud maksedokumentide väljamaksmiseks laenude kontolt esitab sovhoos Riigipangale üldise vormi kohase kohustusavalduse. Tähtajaliste kohustustega laenude vormistamine toimub järjekordsel aruande esitamisel.

9. Sovhoosidele, kes saavad laenu üks kord kuus, lubatakse anda laenu avansina tootmiskuludeks jooksva kuu esimesel poolel arvestatud töötasu ulatuses, kui neil ei ole laenude võlgnevust, mille tagastamise tähtaeg on möödunud.

Laene antakse 16. ja 23. kuupäeva vahelisel perioodil, töötasu arvestamise kohta esitatavate palgalehtede vastu tähtajaga kuni aruande järjekordse esitamiseni. Palgalehed panga märkusega väljaantud laenu kohta tagastatakse sovhoosile.

Nende laenude võlgnevus arvestatakse eraldi laenukontol.

10. Laenud, mis antakse hooajalisteks tootmiskuludeks ja väljamakstud kaubaliste materiaalsete väärtuste tagamiseks, suunatakse, möödudes arvelduskontost, tagatiseta võlgnevuse ja käesoleval päeval teiste objektide alal tähtajalise võlgnevuse kustutamiseks, seejärel — viivitatud tagastamistähtajaga laenude võlgnevuse kustutamiseks, ülejäänud osa suunatakse sovhoosi arvelduskontole.

11. Laenude kustutamise tähtajad määratakse: tootmiskuludel — vastavalt toodangu väljalaske ja realiseerimise plaanile, materiaalsete väärtuste alal — vastavalt varude vähendamise plaanile.

Seejuures tähtajad määratakse kindlaks arvesse võttes aega, mis on vajalik toodete laadimiseks ja arveldusteks varujatega (sel juhul, kui sovhoosid ei kasuta krediiti teel olevate arveldusdokumentide tagamiseks).

1. jagu. **Taimekasvatuskulude krediteerimine**

12. Taimekasvatuse alal krediteerib Riigipank järgmisi kulusid:

a) jooksva aasta otseseid kulusid — külvieelsete tööde, nende hulgas seemnete vahetamise, külvi, külvide hooldamise ja vilja koristamise, katmikalal ja avamaal köögivilja kasvatamise, viljakandvate istanduste hooldamise, metsa- ja viljapuukoolide, samuti tulevaste aastate saagi tagamise kulud kesa, talivilja, sügiskünni, mitmeaastaste heintaimede jt. alal — taimekasvatuse üldise tagamise piires.

Peale loetletud kulude krediteeritakse taimekasvatuse toodangu plaanilisse kalkulatsiooni arvatavate kasutatud väetiste, kulutatud mürkkemikaalide, istikute jms. materjalide maksumust;

b) taimekasvatusalaseid tootmise ja sovhoosi üldkulusid;

c) traktorite, kombainide ja põllumajandusmasinate jooksva remondi kulusid.

13. Taimekasvatuse otseseid kulusid krediteeritakse sel määral, kuidas täidetakse põllumajanduslikke töid, nende plaanilise maksumuse järgi. Seejuures ei võeta krediteeritavatesse kuludesse traktorite, kombainide ja põllumajandusmasinate jooksva remondi maksumust, kuna see kuulub taimekasvatuse otseste kulude hulka.

Põllutööde, agrotehniliste abinõude kasutamise üksikute tööde asendamise plaani ületamisel, samuti ebasoodsate ilmastikuolude tõttu üksikutel väljadel juurde- ja ümberkülvamisel krediteeritakse kõik tehtud tööd nende plaanilise maksumuse või direktori poolt kinnitatud hinnete järgi.

Ebakvaliteetselt tehtud traktoritöid ei krediteerita. Neid töid ei või sovhoos kulude aruannetesse võtta.

Põhu- ja heinakoristamise, samuti sileerimise kulud tagastatakse sovhoosile söötade jaoks laenude andmisel, kuid ei võeta tehtud tööde aruannetesse.

Seemneid, sõltumata sellest, kas nad on külvatud maha või ei ole, ei krediteerita ja kaetakse omakäibevahendite normatiiviga.

14. Laene taimekasvatuse hulka arvatud tootmise üldkuludeks ja sovhoosi üldkuludeks antakse välja möödunud kuu eest aasta eelarve 1/12 osa ulatuses.

Kui kulutusi tehakse aasta kestel ebaühtlaselt, siis lubatakse krediidi ulatust kindlaks määrata sovhoosi poolt esitatud, kvartalite, vajalikel juhtudel ka kuude järgi diferentseeritud aastaeelarve alusel.

15. Laenude väljaandmine traktorite, kombainide ja põllutöömasinate jooksvaks remondiks, millised kulud arvatakse taimekasvatuse otseste kulude hulka, toimub jooksval aastal tegelikult remonditud masinate plaanilise maksumuse kohta esitatud andmete alusel.

Krediteeritavate kulutuste summa ei tohi ületada jooksva remondi kulude aastamaksumust, mis plaani järgi kuulub taimekasvatuse otseste kulude hulka.

16. Esimesel kvartalil antakse sovhoosidele laenu ka taimekasvatuses lõpetamata tootmise ja seemnete tegeliku ja plaanilise maksumuse vahe katmiseks aasta alguseks.

17. Taimekasvatuse otsesed kulutused, jooksev remont, tootmise ja sovhoosi üldkulud, samuti taimekasvatuse lõpetamata tootmise ja seemnete maksumuse vahe aasta alguseks on üks krediteerimise objekt.

Laenude andmine toimub lisas nr. 2 esitatud vormi kohase aruande järgi. Aruanne koostatakse möödunud kuu kohta, kusjuures näidatakse möödunud perioodil tehtud kulude üldsumma.

18. Katmikalal köögivilja kasvatamisel krediteerib Riigipank otsesed kulud, kasvuhoonete ja lavade jooksva remondi, elektrienergia, toitekuubikute ja teiste materjalide maksumuse, samuti küttekulud.

Krediite antakse vastavalt tootmiskuludele jooksval aastal realiseeritava toodangu plaanilise maksumuse piires.

Istikute kasvatamise kulud krediteeritakse sõltumata sellest, kas istikud on määratud realiseerimisele või mahaistutamisele oma majandis.

19. Mitmeaastaste viljakandvate istanduste (aiad, viinamarjaistandused, teeistandused jt.) hooldamise, samuti jooksval aastal ja möödunud aastatel rajatud puukoolides istikute kasvatamise kulud krediteeritakse tehtud tööde ulatuses jooksva aasta toodangu väljalaske plaani piirides.

20. Köögiviljakasvatuse, viljakandvate istanduste ja puukoolide kulusid lubatakse krediteerida lõpetatud protsesside järgi, mis ühendatakse tööde gruppi.

21. Taimekasvatuskuludeks tehtud laenude kustutamise tähtajad määratakse järgmises korras:

enne viljakoristamise algust vormistatakse laenud tingtähtajale, vastavalt sovhoosi viljakoristamise algusega;

viljakoristamise eel vormistatakse võlgnevus ümber konkreetsetele kustutamistähtaegadele, vastavalt realiseerimise ja hooajaliste tagavarade moodustamise plaanile, mida krediteerib Riigipank.

Kui üksikute kultuuride alal planeeritakse toodangu väljalase enne massilise viljakoristuse algust (köögivili, külvid haljassöödaks jt.), siis osa võlgnevust selle toodangu paanilise omahinna ulatuses vormistatakse konkreetsetele tähtaegadele, vastavalt viljakoristamise plaanile.

22. Viljakoristamise perioodil antakse soodustatud krediiti saagi koristamise ja väljaveo kuludeks, sõltumata sovhoosi arvelduste seisukorrast Riigipangaga.

Saagi koristamise ja väljaveo kuludeks tehtud laenud suunatakse arvelduskontole, naftasaaduste ja tehtud tööde maksumuse osas aga — naftasaaduste arveldus-allkontole.

Krediteerimise soodustatud tähtaja jooksul toimub naftasaaduste eest tasumine arveldus-allkontol olevate vahendite arvel. Juhul, kui arveldus-allkontol olevatest vahenditest ei piisa, annab Riigipank laenu arvete tasumiseks ja akreditiivide avamiseks naftasaaduste eest, olenemata sovhoosi omavahendite normatiivi ja Riigipanga arvelduste seisukorrast.

Soodustatud krediteerimist teostatakse põhikultuuride saagi koristamise perioodil, kuid mitte rohkem kui 30 päeva jooksul, arvates koristamistööde algusest.

23. Pärast soodustatud krediteerimise lõppemist on Riigipanga asutused kohustatud võlgnevuse järjekordsel reguleerimisel kontrollima krediitide tagastamist, arvesse võttes tegelikult kogutud saaki.

Võlgnevuse kustutamise allikaiks taimekasvatuse alal on toodang koristamata põldudelt plaanilise omahinnaga, toodangu jäägid, kaasa arvatud krediteerimata söödad ja toiduained, samuti äraantud toodangu maksumus, mille kohta arveldused ei olnud lõpetatud aruande koostamise kuupäevaks, välja arvatud:

a) eelseisvad kulutused arveldustähtajast kuni aasta lõpuni külvide hooldamiseks, saagi koristamiseks ja tulevaste aastate saagiks (maha arvates omavahendite normatiivi juurdekasvu summa sellel perioodil taimekasvatuse lõpetamata tootmise alal);

b) tootmise ja sovhoosi üldkulud taimekasvatuse alal arveldustähtajast kuni aasta lõpuni;

c) arveldustähtajaks täitmata normatiivide summad seemnete, söötade, valmistoodangu ja toiduainete alal;

d) määratud tähtaegadel äraandmata toodangu maksumus.

Võlgnevus taimekasvatuse kuludeks tehtud laenude alal, mis ei ole tagatud toodangu väljalaskmisega, kuulub sissenõudmisele. Sovhoosidele laenu andmine taimekasvatuse kuludeks pärast krediitide tagastatavuse kontrolli toimub tegelikult tehtud tööde ulatuses, vaba tagatise piires.

24. Sovhoosid on kohustatud kustutama tagatiseta ja mööd-unud tähtajaga võlgnevuse taimekasvatuse kuludeks antud laenude alal nende käsutuses olevate vahendite arvel ja sisemiste ressurs-side mobiliseerimise teel.

25. Taimekasvatuskuludeks antavate laenude tagastatavuse kontrolli teostatakse lisas nr. 7 toodud aruande vormi alusel.

Laenu kustutamise allikate kohta esitatavas aruandes teatavad sovhoosid samuti sisemiste ressursside mobiliseerimise abinõude plaani.

Riigipanga asutused vaatavad koos sovhoosiga läbi kavanda-tud abinõud ja kontrollivad nende täitmist.

2. jagu. Loomakasvatuse krediteerimine

26. Loomakasvatuse alal krediteerib Riigipank:

a) põllumajandusloomade, karusloomade ja lindude põhikarja pidamise hooajalisi kulusid, kaasa arvatud hautamise kulud;

b) kõrvalekaldumisi kulutatud söötade maksumusest;

c) noor- ja nuumloomade ülenormatiivseid jääke;

d) kulusid jää varumiseks ja karjale suvelaagrite rajamiseks.

27. Loomade põhikarja pidamiskulude krediteerimise ulatus määratakse kindlaks plaani järgi pidamiskulude summa ja põhi-karja toodangu omahinna vahena aasta algusest kuni aruande esi-tamiseni, lambakasvatuse alal — kogu lambakarja, kaasa arva-tud noorkari, plaaniliste pidamiskulude ning pärast tallede võõr-dumist saadava villa ja noorkarja juurdekasvu plaanilise maksu-muse vahena.

Paanilised kulud põhikarja pidamiseks arvestatakse välja tegelike söötmispäevade arvu ja ühe söötmispäeva plaanilise oma-hinna alusel, diferentseeritult sovhoosi poolt kooskõlas Riigipan-gaga kvartalite, vajalikel juhtudel aga kuude järgi. Sealjuures arvestatakse lambakasvatuse alal söötmispäevade arv kogu karja kohta.

28. Saagi koristamiseni annab Riigipank krediiti kulutatud söötade maksumusest kõrvalekaldumisteks.

Krediit määratakse kindlaks kulutatud söötade tegeliku mak-sumuse (aasta algusest kuni aruande koostamise päevani) ja nende maksumuse aasta keskmiste plaaniliste hindade vahena.

Laenude andmine hooajalisteks põhikarja pidamise kuludeks ja kõrvalekaldumisteks kulutatud söötade maksumusest toimub lisas nr. 3 esitatud vormi kohase aruande alusel.

29. Laenude kustutamise tähtajad määratakse kindlaks hil-jem, vastavalt toodangu väljalaske ületamisele põhikarja pidamis-kuludest ja omatoodetud söötade, mille maksumus on keskmisest aastamaksumusest madalam, kasutamise plaanile.

30. Noorloomi — sigu, lambaid, suguhobuseid, karusloomi ja põtru — krediteeritakse alates nende võõrutamise päevast, vei-

seid ja tööhobuseid — alates sündimisest, linde — üleskasvatamise gruppi suunamisest.

Kõik noorloomade liigid ja nuumloomad moodustavad ühe krediteerimise objekti.

Laene ülenormatiivseteks jääkideks antakse välja lisas nr. 4 esitatud vormi kohase aruande alusel. Loomade maksumus võetakse aruandesse hindes, mille põhjal neid arvestatakse bilansis.

31. Laenude kustutamise tähtajad noor- ja nuumloomade ülenormatiivseteks jääkideks määratakse kindlaks vastavalt loomade arvu vähendamise plaanile.

32. Laenude võlgnevus noor- ja nuumloomade jääkideks tuleb kustutada jooksva aasta kestel.

Sovhoosidele, kes ületasid seisuga 1. oktoobriks loomade arvu plaani, antakse krediiti teiseks aastaks jäetavate noor- ja nuumloomade üleplaanilisteks jääkideks. Laene antakse sel tingimusel, kui täidetakse lihaandmise, noorloomade realiseerimise ja põhikarja üleviimise plaan.

33. Realiseerimiseks valmis, kuid sovhoosi süü tõttu realiseerimata noor- ja nuumloomi Riigipank ei krediteeri, välja arvatud karantiini juhud.

34. Karantiini kehtestamisel toimub noor- ja nuumloomade krediteerimine sovhoosi taotlusel, Riigipanga asutuse juhataja loal, tavalises korras kogu karantiini kehtivuse perioodil.

35. Laenud jäävarumise ja karja mittekapitaalsete suvelaagrite rajamise kuludeks antakse sovhoosile välja tegelikult tehtud kulude katmiseks, kuid mitte rohkem kui 75% loomakasvatuse jooksva aasta tootmis-üldkulude eelarves selleks otstarbeks ettenähtud kuludest. Kustutamistähtajad määratakse kindlaks kooskõlastatult sovhoosiga hiljemalt III kvartalis.

3. jagu. Kaubaliste materiaalsete väärtuste hooajaliste varude krediteerimine

36. Riigipank krediteerib sovhooside hooajalisi kaubalisi materiaalseid ülenormatiivseid varusid: söötasid, naftat, naftasaadusi, varuosi ja tehnilisi remondimaterjale, väetisi, mürkkemikaale, kütust, taarat, taara materjale, toiduaineid ühiskondlikuks toitlustamiseks. Loetletud kaubalisi materiaalseid väärtusi, välja arvatud söödad ja naftasaadused, krediteeritakse ühendatud normatiivi alusel. Söötasid ja naftasaadusi krediteeritakse eri normatiivide alusel.

Sovhoosidele antakse krediiti ka esmasele ümbertöötamisele kuuluva toodangu jäägile, pikaajaliseks säilitamiseks jäetavale kartulite ja köögiviljale ning haudeks määratud munade varule. Neid krediite antakse eri normatiivide alusel.

Laenude andmine kaubaliste materiaalsete väärtuste varudele toimub lisas nr. 5 esitatud vormi kohaste aruannete alusel.

37. Omatoodetud ja varutud kaubaliste materiaalsete väär-

tuste varusid krediteeritakse plaanilise omahinna alusel, eelmisest aastast ületulnud varusid — tegeliku omahinna alusel. Toodete tagavaradesse, mis on jäetud pikaajaliseks säilitamiseks, antakse krediite plaanilise omahinna alusel, arvates juurde säilitamiskulud plaaniliste normide järgi.

Sovhoosis esmasele ümbertöötamisele kuuluvat toodangut krediteeritakse plaanilise omahinna alusel, arvates maha tema eelseisvad ümbertöötamise kulud.

Ostetavate kaubaliste materiaalsete väärtuste krediteerimine toimub tegeliku maksumuse alusel, juurde arvatud kohaletoomise ja ümbertöötamise kulud.

38. Krediteeritakse iga liiki söötasid, kaasa arvatud aluspõhk, nii omatoodetud kui ka ostetud. Heinu, mis on koristatud põldudelt üleplaaniliselt, krediteeritakse tegeliku omahinna alusel, kuid mitte üle riiklike hulgihindade.

Omatoodetud koresöötade varusid, mis ületavad aastatarviduse ja kindlustusfondid, krediteeritakse tingimusel, et need realiseeritaks 5 kuu jooksul.

39. Toidu- ja söödateravilja, mis on määratud vahetuseks teist liiki söötade vastu, samuti äraandmiseks sovhoosidevahelise vahetuse korras, krediteeritakse plaanilise omahinna alusel.

Söötasid, mis saadi Keskteraviljasalvelt vahetuse korras, hinnatakse:

a) sovhoosidel, kes said söödad vahetuse teel oma vilja vastu — vahetuseks saadavate söötade plaanilise maksumuse alusel, juurde arvates kohaletoomise kulud;

b) sovhoosidel, kes said söödad sovhoosidevahelise vahetuse korras — Keskteraviljasalve väljamishindade alusel, juurde arvates organiseerimiskulud ja söötade sovhoosi kohaletoomise tegelikud kulud. Kui väljamishind on madalam sovhoosile kinnitatud plaanilisest omahinnast, siis toimub nende söötade krediteerimine plaanilise omahinna alusel, juurde arvates sovhoosi kohaletoomise tegelikud kulud.

40. Riigipank krediteerib naftasaaduste ülenormatiivseid varusid, mis on ladudes ja tankimispunktides, kus on organiseeritud arvestus. Naftasaadusi, mis on hoiule jäetud hankijaile, ei krediteerita.

41. Arveldusteks naftasaaduste kohalike hankijatega annab Riigipank erilaene tähtajaga kuni järjekordse võlgnevuse reguleerimiseni. Laene antakse materiaalsete väärtuste üldiselt laenukontolt ja kantakse eri arveldus-allkontole, mis avatakse sovhoosile naftasaaduste arveldusteks.

Krediidi suurus määratakse kindlaks iga kuu, lähtudes kütuse juurdeveo tingimustest ja sovhoosi kaugusest Riigipanga asutusest. Sealjuures vajaliku krediidi suurust vähendatakse naftasaaduste arveldus-allkontol olevate vahendite jäägi võrra.

Arveldus-allkontol olevate vahendite jääk võetakse võlgnevuse

reguleerimisel materiaalsete väärtuste peale tehtud laenu võlgnevuse tagamiseks.

Arveldus-allkonto vahendeid võib suunata ainult arveldusteks hankijatega. Vahendite kandmisel arveldus-allkontole annavad Riigipanga asutused sovhoosidele õiendid hankijale esitamiseks, ära märkides õiendi kehtivuse tähtaja, mis on kohaldatud väljaantud laenu tähtajaga.

Naftasaaduste teiselinnalise kaubakäibe puhul toimuvad sovhooside arveldused hankijatega üldises korras. Vajalikel juhtudel antakse sovhoosidele laenu akreditiivide avamiseks.

42. Soodustatud tähtajaga perioodil toimub koristustööde krediteerimine ja laenude andmine naftasaaduste eest tasumiseks vastavalt käesoleva instruktsiooni p. 22.

43. Krediiti toodangu jääkidele, mis kuulub sovhoosis esmasele ümbertöötamisele, antakse lamba- ja karusloomakasvatuse sovhoosidele, samuti sovhoosidele, kellel on seemnekasvatuse osakondi ja kes kasvatavad tehnilisi kultuure.

Toodangu krediteerimisel võetakse arvesse aega, mis tehnoloogiliste tingimuste kohaselt on vajalik selle töötlemiseks.

Sel juhul, kui toodangu kaubaks ümberkujundamine ei nõua palju aega (mitte üle ühe kuu), seda toodangut eraldi ei krediteerita ja laenude kustutamise tähtaja määramisel taimekasvatuse või loomakasvatuse alal võetakse arvesse aega, mis kulub toodangu täiendavaks töötlemiseks.

4. jagu. **Toodangu realiseerimisest saadava akumulatsiooni hooajaliste kõrvalekaldumiste krediteerimine**

44. Riigipank annab krediiti hooajalisteks kõrvalekaldumisteks akumulatsioonis sovhoosidele, kes realiseerivad üksikuid toodanguliike plaanilisest omahinnast madalamate hindadega. Krediidi suurus määratakse kindlaks kogu aasta algusest realiseeritud toodangu plaanilise omahinna ja laekumiste vahena selle toodangu kohta plaanis ettenähtud hindades.

Hooajalisteks kõrvalekaldumisteks antav krediit ei tohi ületada sovhoosi tootmis- ja finantsplaanis ettenähtud akumulatsioonisummat, mis enne aasta lõppu suunatakse realiseeritava toodangu kahjumite katmiseks. Laenude tagastamise tähtajad kohaldatakse ajale, millal sovhoosil tekib plaanikohaselt realiseeritavast toodangust akumulatsioon.

Laenud antakse lisas nr. 6 esitatud vormi kohaste aruannete alusel.

45. Riigipank annab sovhooside ministeeriumidele, nende peavalitsustele ja trustidele krediiti plaaniliseks akumulatsiooniks, mis jaotatakse sovhoosidele plaaniliste kahjumite katmiseks. Seda krediiti antakse:

NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile ja liiduvabariikide sovhooside ministeeriumidele — plaaniliseks akumulatsiooniks, mis kuulub jaotamisele peavalitsuste, valitsuste, samuti otseselt alluvate trustide ja sovhooside vahel;

peavalitsustele ja valitsustele — akumulatsiooniks, mis kuulub jaotamisele trustide ja otseselt alluvate sovhooside vahel;

trustidele — plaaniliseks akumulatsiooniks, mis kuulub jaotamisele sovhooside vahel.

Selleks antakse krediiti kindlaksmääratud limiitide piires.

Krediidi suurus ei tohi ületada antud kvartali plaaniliste kahjumite summat, mis kaetakse plaanilise akumulatsiooni ümberjaotamisega jooksval aastal.

Laenud, mis antakse plaaniliseks akumulatsiooniks, kantakse nimelistele kontodele «Vahendid sovhooside ja hobusekasvanduste plaaniliste kahjumite katmiseks», mis avatakse Riigipanga asutustes sovhooside ministeeriumidele, peavalitsustele, valitsustele ja trustidele.

46. Eri kontodelt kantakse vahendid üle sovhooside arvelduskontodele ja peavalitsuste, valitsuste ning trustide eri kontodele järgnevaks ülekandmiseks sovhooside arvelduskontodele.

Sovhoosidelt eraldamiste arvel kulutusi tegevate trustide ja isemajandavate valitsuste eri kontodelt võib vahendeid üle kanda nende arvelduskontodele administratiivaparaadi ülalpidamiseks summade piires, mis on saada plaaniliste kahjumitega töötavatelt sovhoosidelt.

Ministeeriumide, peavalitsuste ja valitsuste eri kontodelt võib üle kanda käibevahendite ümberjaotamise kontodele, trustide puhul aga arvelduskontodele arveldusel kinnipeetud omakäibevahendite liigsed summad aasta alguseks, mis finantsplaani alusel kuuluvad ümberjaotamisele.

Vahendeid, mis on kantud nimelistele kontodele, võib kasutada ainult eespool ettenähtud otstarbeks. Eri kontode kasutamata vahendite jäägid kantakse hiljemalt järgmise aasta 20. jaanuaril trustide ja peavalitsuste poolt üle vastavate ministeeriumide nimelistele kontodele.

47. Sovhooside plaaniliste kahjumite tasumist teostavad nende kõrgemalseisvad organisatsioonid üks kord kuus, arvestades planeeritud kahjumiga ja planeeritud kasumiga toodangu tegelikku realiseerimist, alates aasta algusest, arvesse võttes sovhooside poolt krediidi ärakasutamist hooajalisteks kõrvalekaldumisteks akumulatsioonis, mis antakse vastavalt käesoleva instruktsiooni p. 44.

Kuni arvestuse saamiseni kantakse vahendid plaaniliste kahjumite katmiseks sovhoosidele üle avansina kuu vajaduse ulatuses, lähtudes toodangu andmise plaanist jooksvaks kvartaliks.

Hiljemalt iga kuu 15. kuupäeval täpsustab kõrgemalseisev organisatsioon saadud arvestuse põhjal vahendite summat, mis sovhoos on saanud plaaniliste kahjumite katmiseks möödunud aja

eest; seejuures varem ülekantud liigne summa peetakse kinni, saamata jäänud summa ulatuses aga suurendatakse järjekordse avansi ülekannet.

48. Truste, valitsusi, peavalitsusi ja sovhooside ministeeriume teenindavad Riigipanga asutused kontrollivad perioodiliselt sovhoosidele plaaniliste kahjumite tasumise õigsust.

49. NSV Liidu Sovhooside Ministeerium, liiduvabariikide sovhooside ministeeriumid, nende peavalitsused ja sovhooside trustid esitavad üheaegselt laenu saamisega plaanilisteks akumulatsioonideks laenukohustuste asemel Riigipanga asutustele saadud laenu jaotuse selle ülekandmiseks sovhoosidele, kellelt plaaniline akumulatsioon kuulub äravõtmisele.

Sovhoose, kellelt võetakse ära akumulatsioon, teenindavad Riigipanga asutused kannavad saadud deebet-aviisos näidatud summa sovhoosi laenukontole ja vormistavad võlgnevuse järjekordsel reguleerimisel selle kohustuse kooskõlas plaanilise akumulatsiooni moodustamise tähtaegadega jooksval aastal. Limiiti selleks otstarbeks üksikutele sovhoosidele ei määrata.

Kui sovhoos ei vormista laenu tähtajaliste kohustustega, esitavad Riigipanga asutused võlgnevuse reguleerimisel selle summa viivitamatule sissenõudmisele sovhoosilt.

5. jagu. **Ettevõtete põllumajanduslike abimajandite ja sovhooside abitootmisharude krediteerimine**

50. Ettevõtete abimajandite krediteerimine toimub tingimusel, et need oleksid isemajandavad, varustatud omakäibevahenditega kindlaksmääratud normide järgi, oleksid iseseisval bilansil ja töötaksid rentaablilt.

Mitteisemajandavatele abimajanditele annavad kulutusteks krediiti ettevõtted, kellele nad alluvad.

Abimajandite krediteerimine toimub tootmis- ja finantsplaanide või tootmisülesannete alusel, mis on kinnitatud põhiettevõtte juhatajate poolt.

51. Riigipank krediteerib sovhooside põllumajandusliku suunaga (aiandus, mesindus, kalandus jne.) ja mittepõllumajandusliku suunaga (ehitusmaterjalide, kütuse, taara, lubja, turba jne. tootmine) abimajandeid, samuti toodangu ümbertöötamise ettevõtteid.

Põllumajandusliku suunaga abimajandite kulude krediteerimine (aiandus, linnukasvatus, kalandus, mesindus jt.) toimub üldistel alustel sovhooside põhitegevuse krediteerimisega.

Aianduse ja köögiviljakasvatuse hooajalised kulud arvatakse sovhooside poolt taimekasvatuse hulka, linnukasvatuse, mesinduse ja kalanduse alal aga — loomakasvatuse kulude hulka.

Mesinduse ja kalakasvatuse kulusid krediteeritakse eelarve piires, tähtajaga kuni toodangu väljalaskmiseni.

Mesinduse alal antakse laenu mesila pidamise kulude katteks, juurde arvatud jooksev remont, kalakasvatuse alal — kalamaimude hankimiseks, veekogude asustamiseks kaladega, samuti kalakasvatuse kulude katteks.

Ladudes mesilaste toitmiseks olevat mett ja suhkrut krediteeritakse nagu söötasid, tarudes olevat mett ei krediteerita.

52. Põllumajandusliku toodangu ümbertöötamise kuludeks antakse laenu tooraine varude ja valmistoodete (veinid, kuivatatud puuvili jm.) alla, tagasimaksmise tähtajaga vastavalt jääkide vähenemise plaanile.

Mittepõllumajandusliku suunaga abimajandites krediteeritakse tooraine varusid ja omatoodangu materjale ning pooltooteid.

53. Tootmise mehhaniseerimisele kaasaaitamise eesmärgil annab Riigipank sovhoosidele krediiti mehhaniseerimiskuludeks, mis ei ole seotud rekonstrueerimisega ega uute ehitustega, vaid on suunatud masinate ja mehhanismide täiustamisele, tööviljakuse tõstmisele ja toodangu omahinna alandamisele.

Laene antakse aastase tähtajaga tingimusel, et kulutused ei ole ette nähtud kapitaalmahutuste plaanis, samuti, et nende kulutuste tasumine oleks täielik ning et Riigipanga laen oleks kustutatud aasta jooksul kokkuhoiu arvel, mis saadakse mehhaniseerimise abinõude rakendamise tagajärjel. Mehhaniseerimiskulutusi krediteeritakse vastavalt kehtivatele juhenditele.

6. jagu. **Kontroll krediitide tagamise ja õige kasutamise seisukorra üle**

54. Riigipanga asutused on kohustatud süstemaatiliselt revideerima ülenormatiivsete noor- ja nuumloomade ning kaubaliste materiaalsete väärtuste varude alla antud laenude tagatist, samuti teostama kontrolli hooajalisteks kulutusteks antud krediitide õige kasutamise üle.

Tagatise kontroll toimub aruannete ja aruandebilansside järgi, samuti vahetult sovhoosis, laoaruande ja raamatupidamise algdokumentide alusel või natuuras. Esialgset tagatise kontrolli tehakse kohapeal vajalikel juhtudel Riigipanga asutuse juhataja oma äranägemise järgi.

55. Noor- ja nuumloomade, söötade ja teiste kaubaliste materiaalsete väärtuste võlgnevuse tagatist kontrollitakse bilansi ja aruannete alusel iga kuu. Kontrollimisel raamatupidamisaruannete järgi arvatakse noor- ja nuumkarja bilansilisest maksumusest maha imetava noorkarja maksumus.

56. Kontrolli taimekasvatuse ja loomakasvatuse jaoks antud krediitide õige kasutamise üle teostatakse kvartali aruandebilansside järgi, samuti perioodiliselt vahetult sovhoosis raamatupidamisaruannete andmete järgi — tegelike kulude ja Riigipangale laenu saamiseks esitatud aruandeis näidatud kulude võrdlemise teel.

57. Bilansi alusel tegelike kulude kontrollimisel põlluharimise alal võrreldakse otseste ja lisakulude summat, välja arvatud ülekulutused, samuti vahet aasta alguseks lõpetamata toodangu ja seemnete maksumuse ning põlluharimiseks kulutatud laenude võlgnevuse vahel.

Seejuures vähendatakse tegelikke kuiusid väljalastud toodangu maksumuse võrra.

58. Loomakasvatuse tegelike kulude kontroilimisel bilansi alusel võrreldakse otseste ja kaudsete kulude summat, maha arvates väljalastud toodangu maksumuse krediteeritud kulud ja kulutatud söötade maksumusest kõrvalekaldumised, mis on näidatud aruandeis. Loomakasvatuskuludele arvatakse juurde imetava noorkarja jääkide maksumus, samuti vähest aega töötlemiseks vajava toodangu jäägid, ning arvatakse maha lõpnud loomade maksumus.

59. Riigipanga asutused peavad vahetult sovhoosis mitte harvemini kui kord kvartalis esialgse ja analüütilise arvestuse järgi või natuuras hoolega kontrollima esitatavate aruannete tõepärasust, kaubaliste materiaalsete väärtuste olemasolu ja säilitamise tingimusi, samuti algarvestuse seisukorda. Seda kontrolli peab reeglikohaselt teostama kvartali teise või kolmanda kuu esimeseks kuupäevaks.

Taimekasvatuse alal kontrollitakse täidetud tööde ja toodangu väljalaske mahtu ja maksumust. Valikuliselt selgitatakse algdokumentatsiooni järgi (arvestuslehed jt.) välja, kas ei ole aruandeisse võetud töid, mis on tehtud halvakvaliteediliselt.

Loomakasvatuse alal kontrollitakse loomade pidamise söötmispäevade tegelikku arvu, toodangu väljalaset, loomade kaalumise õigeaegsust ja juurdekasvu sissetulekuna noteerimist, samuti aasta algusest kulutatud söötade kogust ja maksumust.

60. Kui tegelikud kulud on väiksemad aruannete alusel krediteerituist, on Riigipanga asutus kohustatud välja selgitama kõrvalekaldumise põhjused. Kui kulude kõrvalekaldumine on tekkinud ebaõigete aruannete esitamise või üksikute plaanis ettenähtud tööde täitmata jätmise tagajärjel, siis on Riigipanga asutus kohustatud ülemäära antud krediitide summa kustutamist nõudma.

61. Tagatise kontrolli teostatakse üldises korras, kooskõlas ettevõtete ja organisatsioonide materiaalsete väärtuste ülenormatiivsete varude ja hooajalisteks kuludeks krediteerimise instruktsiooniga.

Vastavalt mainitud instruktsioonile arvatakse krediteeritud väärtuste jäägist maha halvakvaliteedilised, liigsed, mittevajalikud ja teised materiaalsed väärtused. Teostatud kontrolli kohta koostatakse akt.

Kontrollimisel avastatud tagatiseta võlgnevus kuulub sissenõudmisele kehtestatud korras.

*

Riigipanga asutused on kohustatud teostama süstemaatilist kontrolli sovhooside finantsilise ja majandusliku tegevuse üle.

Sovhooside vastu, kes ei täida omahinna alandamise ja akumulatsiooniplaane, kes lasevad tekkida üleplaanilisi kahjumeid ja kes ei hoia oma käibevahendeid, rakendavad Riigipanga asutused krediteerimise ja arvelduse alal eri režiimi ning võtavad tarvitusele muud krediidiga mõjutamise abinõud, hästi töötavatele sovhoosidele aga osutavad ajutist finantsilist abi vastavalt üldisele ettevõtete ja organisatsioonide materiaalsete väärtuste ülenormatiivsete varude ja hooajaliste kulude krediteerimise instruktsioonile.

Lisa nr. 1
(p. 7. juurde)

Andmik

võlgnevuse reguleerimise (tagatise kontrolli) tulemuste kohta . . . . . sovhoosi laenukontode järgi aruannete alusel . . . . . 195. . . a.

(tuh. rublades)

1	Materiaalsed väärtused 2	Taimekasvatus 3	Loomakasvatus: Noor- ja nuumloomad 4	Loomakasvatus: Kulud 5	Avanss tootmiskulude katteks 6	7	Kokku 8
1. Üle normatiivi tasutud jääk ja krediteeritavad kulud		×			×		
2. Võlgnevus Riigipangale		×					
3. Tagatise puudujääk (2—1)		×					
4. Võlgnevus, mis on tasutud tähtajaliste kohustuste alal aruannete koostamise kuupäeva ja nende esitamise päeva vahelisel perioodil		×		×			
5. Sissenõudmisele kuuluv tagatise puudujääk (3—4)		×					
6. Tagatise ülejääk, mille peale võib anda laenu (1—2)							
sealhulgas:					×		
a) kindlustamata ja tähtajalise võlgnevuse kustutamiseks							
b) möödunud tähtajaga võlgnevuse kustutamiseks							
c) arvelduskontole							
7. Tagatise puudujääk, mida ei kata tagatise ülejääk sealhulgas:							
a) nõutakse sisse arvelduskontolt							

1	2	3	4	5	6	7	8
b) kantakse möödunud tähtajaga laenude kontole 8. Võib välja anda laenu kartoteegi nr. 2 ja nr. 1 dokumentide eest tasumiseks							

Kinnitan Vanem-krediidiinspektor

«. . .» . . . . . .195. . .a.

Krediidiinspektor

Riigipanga osakonna juhataja

Lisa nr. 2
(p. 17. juurde)

Aruanne

..... sovhoosi taimekasvatuskulude kohta

seisuga ..... 195 .... a.
(tuh. rublades)

1	Mõõtühik 2	Tehtud töid 3	Tööühiku maksumus plaani järgi 4	Tehtud tööde üldmaksumus 5
1. Möödunud kuul tehtud tööd: a) . . . . . . b) . . . . . . c) . . . . . . d) . . . . . . e) . . . . . . f) . . . . . . jne.				
Kokku				
2. Aasta algusest eelmiste aruannete põhjal tegelikult tehtud tööde plaaniline maksumus seisuga				.....
3. Kokku otseseid kulusid jooksval aastal . .				.....
4. Arvatakse maha jooksva remondi maksumus, mis kuulub otseste kulude hulka . . . % ulatuses				.....
5. Kokku Riigipanga poolt krediteeritavaid otseseid kulusid (3—4)				.....
6. Väetiste, kulutatud mürkkemikaalide, istikute ja muude materjalide maksumus . .				.....

7. Aasta algusest teostatud traktorite, kombainide ja põllutöömasinate jooksva remondi plaaniline maksumus	.....	.....
8. Tootmise ja sovhoosi üldkulud	.....	.....
9. Taimekasvatuses lõpetamata tööde ja seemnete plaanilise ja tegeliku maksumuse vahe aasta alguseks	.....	.....
Kokku taimekasvatuse alal krediteeritavaid kulutusi (5+6+7+ +8+9)	.....	.....

Sovhoosi direktor

Pearaamatupidaja

«. . .» . . . . . 195. . .a.

Riigipanga arvestus

1. Kokku kulutusi taimekasvatuse alal . . . . tuh. rbl.
2. Välja antud krediite aasta algusest . . . . tuh. rbl.
3. Tagatise ülejääk (1—2) . . . . . tuh. rbl.

Vanem-krediidiinspektor

Krediidiinspektor

Lisa nr. 3
(p. 28 ja 35 juurde)

Aruanne

põhikarja pidamiskulude ja söötade maksumuse kohta . . . . . .

sovhoosis ajavahemikul 1. jaanuarist 195 a. kuni . . . . . 195 ... a.

1. Pidamiskulud

	Pidamise söötmispäevade arv	Ühe söötmispäeva plaaniline maksumus (rbl. ja kop.)	Summa (tuh. rbl.)
Lehmad			
Emised (kaasa arvatud kontrollemised)			
.....			
.....			
.....			
Lambad ja kitsed (kaasa arvatud noorloomad, oinad ja mittesugujäärad)			
Kulud loomade suvelaagrite rajamiseks ja jää varumiseks	×	×	
Kokku	×	×	

Toodangu maksumus

	Mõõtühik	Kogus (plaani järgi)	Ühiku plaaniline maksumus	Summa (tuh. rbl.)
Piim				
Veiste juurdesünd				
Võõrdepõrsad				
Äraandmisele kuuluv vili . . .				
Võõrdetalled				
Noorlammaste juurdekasv	×	×		

Kõrvaltoodang	×	×		
Kokku	×	×		

Põhikarja pidamiseks krediteeritavad kulud (kulud miinus väljastatud toodang) . . . . . .----------

2. **Hooajalised kõrvalekaldumised kulutatud söötade maksumusest**

	Ts arv	Summa (tuh. rbl.)		Kõrvalekaldumised (+,—)
		aasta keskmine plaaniline maksumus	tegelik maksumus	
Sööda teravili				×
Hein				×
Juurviljad				×
jne.				
Kokku	×			
Kokku krediteeritud kulutusi põhikarja pidamiseks ja kõrvalekaldumised lubatud söötade maksumusest				

Direktor
Pearaamatupidaja

„.....“ ..... 195.... a.

Märkus. Võlgnevuse alanemise perioodil aruandeid ei esitata.

Lisa nr. 4
(p. 30 juurde)

Aruanne

noor- ja nuumloomade maksumuse kohta . . . . . .
sovhoosis seisuga . . . . . 195. . . . a.

	Loomade arv	Loomade maksumus (tuh. rbl.)
1. Veised		
2. Sead		
3. Lambad ja kitsed		
4. Hobused		
5. Noorlinnud		
6.		
Kokku .		
Realiseeritud loomade maksumus, mille eest ei ole laekunud tasu varujatelt (normaalse tähtaja piirides)		
Üldse		
Arvatakse maha tasumata osa:		
Kartoteek nr. 1		
Kartoteek nr. 2		
Faktuurimata hangitud loomad		
Kehtestatud normatiiv		
Ülenormatiivselt tasutud jääk		

Sovhoosi direktor
Pearaamatupidaja

„.....“ .....195.... a.

Lisa nr. 5
(p. 36 juurde)

Aruanne

. . . . . sovhoosile kuuluvate, NSV Liidu Riigipangale . . . . . linnas laenude eest panditud . . . . . seisukorra kohta . . . . . 195. a.
(materiaalsete väärtuste nimetus)

(tuh. rublades)

Materiaalsete väärtuste nimetus	Summa
Ladudes:	
a) tagavaraosad ja tehnilised remondimaterjalid	
b) väetised	
c) mürkkemikaalid	
jne.	
Kokku ladudes	

Teel: . . . . . .

1. Krediteeritavate väärtuste kogu jääk . . . . . .
   Andmed mitte väljamakstud osa kohta:
   Kartoteek nr. 1
   Kartoteek nr. 2
   Faktuurimata hanked . . . . . .

.....

.....

.....

2. Väljamakstud jääk . . . . . .
3. Normatiiv . . . . . .
4. Ülenormatiivne väljamakstud jääk . . . . . .

Sovhoosi direktor
Pearaamatupidaja

„.....“ ..... 195 a.

Märkus. Söötade ja naftasaaduste kohta esitatakse eraldi aruanded, kusjuures söötade alal näidatakse kogus ja hind, naftasaaduste alal aga arveldus-allkontol olevate vahendite jääk.

Lisa nr. 6
(p. 44 juurde)

Aruanne

hooajaliste kõrvalekaldumiste kohta . . . . . .
sovhoosi poolt realiseeritud toodete akumulatsioonis
aasta algusest kuni . . . . . 195. a.

	Mõõtühik	Kogus	Plaaniline omahind		Sissetulek hindades, mis on ette nähtud plaanis		Kõrvalekaldumised (+, —) tuh. rublades
			Ühiku kohta (rublades ja kopikates)	Kokku (tuh. rublades)	Ühiku eest (rublades ja kopikates)	Kokku (tuh. rublades)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Piim							
.....							
.....							
.....							
.....							
.....							
.....							
Kokku 5—7	×	×	×		×		

Sovhoosi direktor
Pearaamatupidaja

„.....“ ..... 195.... a.

Lisa nr. 7

Andmik

..... sovhoosi taimekasvatuskuludeks

väljaantud laenude kustutamise allikate kohta

..... 195.... a.

1. Koristamata pindaladelt arvestatav saak

	Koristatav pindala		Saak koristamata pindaladelt		
	Kokku	Sealhulgas koristamata	Ühelt hektarilt	Kogu pindalalt (4×3)	Toodete plaaniline hind
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
jne.					
Kokku					tuh. rbl.

2. Taimekasvatustoodete jääk plaanilise omahinna järgi, juurde arvatud Riigipanga poolt mittekrediteeritud söödad ja toiduained (aruande koostamise päevaks) . . . . . tuh. rubla

3. Äraantud toodete maksumus, mille kohta arvestus ei ole lõpetatud . . . . . tuh. rubla

4. Kokku (1+2+3) . . . . . tuh. rubla

5. Arvatakse maha:

a) külvide hooldamise ja viljakoristamise eelseisvad otsesed kulud . . . . . tuh. rubla

b) otsesed kulud eelolevate aastate külvi alla, välja arvatud omade käibevahendite normatiivi juurdekasvu summa lõpetamata põlluharimise tööde alal aasta lõpuni . . . . . tuh. rubla

c) tootmise üldkulud ja sovhoosi üldkulud taimekasvatuse alal kuni aasta lõpuni . . . . . tuh. rubla

d) täitmata jäänud normatiivide summa seemnete, söötade, valmistoodete ja toiduainete alal aruande koostamise päevaks . . . . . tuh. rubla

e) ettenähtud tähtaegadel äraandmata jäänud toodangu maksumus . . . . . tuh. rubla

Kokku arvatakse maha . . . . . tuh. rubla

6. Tagatis (4—5) . . . . . tuh. rubla
7. Võlgnevus taimekasvatuse alal aruande koostamise päevaks . . . . . tuh. rubla
8. Vaba tagatis . . . . . tuh. rubla
9. Tagatiseta võlgnevus . . . . . tuh. rubla
10. Möödunud tähtajaga võlgnevus laenude alal . . tuh. rubla

Sovhoosi abinõud tagatiseta ja viivitatud tähtajaga võlgnevuse kustutamiseks:

.....

.....

.....

.....

.....

Sovhoosi direktor

Pearaamatupidaja

„.....“ ..... 195.... a.

Lisa nr. 8

1. Jooksva remondi maksumuse kinnipidamise näitlik arvestus taimekasvatuskuludeks laenu väljaandmisel (p. 13 juurde)

Sovhoosi tootmis- ja finantsplaani järgi üldine otseste kulude summa taimekasvatuse alal, juurde arvatud teisele aastale ülemineva tööd, moodustab 800 000 rubla, jooksva remondi maksumus otsestes kuludes on 40 000 rubla. Järelikult määratakse jooksva remondi maksumus otsestes kuludes 5% ulatuses:

$$\frac{40 \times 100}{800} = 5\%.$$

Tehtud tööde kohta esitatud aruandes moodustavad otsesed kulud 1. märtsiks 10 000 rubla.

Remondi maksumusena, mis kuulub otseste kulude hulka (5% 10 000 rublast otsestest kuludest), arvatakse maha 500 rubla. Riigipanga poolt krediteeritavad taimekasvatuse otsesed kulud moodustavad 9500 rubla.

2. Taimekasvatuskuludeks krediitide tagastamise kontrollimise näitlik arvestus (p. 25 juurde)

Sovhoosi 1. septembri aruandes (vormi nr. 7 kohaselt) on näidatud:

1) Koristamata põldudelt plaanilise omahinnaga oodatav toodete saak	580 000 rubla
2) Taimekasvatuse toodete jäägid, juurde arvatud Riigipanga poolt mittekrediteeritud söödad ja toiduained	95 000 rubla
3) Äraantud toodete maksumus, mille kohta arvestus ei olnud 1. septembriks lõpetatud . . .	5 000 rubla
Kokku	680 000 rubla
4) Arvatakse maha:	
a) eelolevad külvide eest hooldamise ja saagikoristamise otsesed kulud	128 000 rubla
b) eelseisvad otsesed kulud tulevaste aastate saagi alla (102 000 rubla), välja arvatud omavahendite normatiivi juurdekasvu summa lõpetamata taimekasvatuse tööde alal 1. septembrist kuni aasta lõpuni (47 000 rubla)	55 000 rubla
c) tootmise ja sovhoosi üldkulud taimekasvatuse alal 1. septembrist kuni aasta lõpuni .	120 000 rubla
d) seemnete alal täitmata normatiivide summa 1. septembriks	70 000 rubla
e) ettenähtud tähtaegadel äraandmata jäänud toodangu maksumus	15 000 rubla
Kokku arvatakse maha	388 000 rubla
5) Tagatis (680—388)	292 000 rubla
6) Laenuvõlad taimekasvatuskuludeks 1. septembriks	265 000 rubla
7) Vaba tagatis (292—265)	27 000 rubla

Sovhoosile võib laenu anda 1. septembriks täidetud taimekasvatustööde maksumuse ulatuses, kuid mitte üle vaba tagatise, s. o. 27 000 rubla.

3. Kulutatud söötade maksumusest kõrvalekaldumise ja põhikarja alal krediteeritavate kulude ulatuse kindlaksmääramise näitlik arvestus (p. 28 juurde)

Perioodil 1. jaanuarist kuni 1. märtsini moodustas lehmade söötmispäevade arv — 12 000, emistel — 6000, kogu karjal — 40 000. Plaaniline ühe lehma söötmispäeva omahind oli 7 rubla, emisel — 6 rbl. 50 kop., lambal — 35 kop. Loomakasvatustoodangu väljalase moodustab plaani järgi: piim 300 ts, 100 rubla ts, 100 võõrdepõrsast igaüks 190 rubla; noorlammaste juurdekasvu maksumus — 2000 rubla ja kõrvalsaaduse maksumus — 1000 rubla.

Antud perioodil kulutati sovhoosis söödateravilja 800 ts, heina 2500 ts. Söödateravilja tegelik maksumus 44 500 rubla, heinal 36 000 rubla, keskmine aastane plaaniline kulutatud söödateravilja maksumus 36,0 tuh. rubla, heinal 30 tuh. rubla.

Nimetatud andmete alusel esitab sovhoos pangale järgmise sisuga teatmed:

1) Põhikarja pidamiskulud:

	Pidamise söötmispäevade arv	Ühe söötmise plaaniline maksumus (rublades, kopikates)	Summa (tuh. rbl.)
Lehmad	12 000	7.—	84,0
Emised	6 000	6.50	39,0
Lambad	40 000	0.35	14,0
Kokku	—	—	137,0

Toodangu maksumus

	Mõõtühik	Kogus (plaani järgi)	Ühiku plaaniline maksumus (rublades, kopikates)	Summa (tuh. rbl.)
Piim	ts	300	100.—	30,3
Veise juurdesünd . .	pead	80	100.—	8,0
Võõrdepõrsad . . .	„	100	190.—	19,0
Noorlammaste juurdekasv	—	—	—	2,0
Kõrvaltooted . . .	—	—	—	1,0
Kokku	—	—	—	60,0

Põhikarja pidamise krediteeritavad kulud (137—60) 77,0

2) Kulutatud söötade maksumusest hooajalised kõrvalekaldumised

	Ts arv	Summa (tuh. rbl.)		Kõrvalekaldumised (+, —)
		aasta keskmise plaanilise maksumuse järgi	tegeliku maksumuse järgi	
Söödateravili	800	36,0	44,0	×
Hein	2500	30,0	36,0	×
Kokku	—	66,0	80,0	—14,0

Kokku põhikarja pidamiseks ja söötade maksumusest kõrvalekaldumisteks krediteeritavaid kulusid (77+14) 91,0

Märkused.

1. Lambakasvatuse toodangu väljalaskmine on välja arvestatud tootmis- ja finantsplaani alusel, mille kohaselt kogu villalammaste pidamiskulud jagunevad: villa tootmine — 51%, jooksval

aastal sündinud noorloomad — 35% (sealhulgas võõrdetalled — 26%), möödunud aastatel sündinud — 14%.

2. Seoses sellega, et omahinna plaaniiises kalkulatsioonis ei ole eraldatud seakasvatuse kulusid põhikarja pidamiseks, määratakse need, samuti põhikarja toodangu väljalaskmise kuiud kindlaks sovhoosi täiendava arvestuse alusel.

LIIDUVABARIIKIDE PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMIDE REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE KREDITEERIMISE JA FINANTSEERIMISE KORRAST

NSV LIIDU RIIGIPANGA INSTRUKTSIOON NR. 9
15. AUGUSTIST 1958

Kooskõlastatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga

I. Üldeeskirjad

1. Remondi- ja tehnikajaamad (RTJ), kes tegutsevad isemajandamise alusel, katavad tööde täitmise, teenuste osutamise ning kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide materiaalse ja tehnilise varustamise kulud nende operatsioonide eest saadud sissetulekute arvel.

2. Remondi- ja tehnikajaamade ehituste, masinate, seadmete hankimise ja muude kapitaalmahutuste finantseerimist teostavad Põllumajanduspanga asutused vastavalt rahvamajanduse plaanile. Peale selle avatakse remondi- ja tehnikajaamale kapitaalremondi erikonto.

3. Majandusliku tegevuse tagamiseks varustatakse remondi- ja tehnikajaamad kõrgemalseisvate põllumajandusorganite poolt omakäibevahenditega.

Remondi- ja tehnikajaamade kaadrite ettevalmistamise ja lasteasutuste ülalpidamise kulusid finantseerib Riigipank eelarve- ja teiste vahendite arvel üldises korras.

4. Remondi- ja tehnikajaamu finantseeritakse ja krediteeritakse kinnitatud tootmis- ja finantsplaani alusel.

5. Igale remondi- ja tehnikajaamale avatakse Riigipangas arvelduskonto ning vastavad eelarve- ja laenukontod.

Ettevõttefondi vahendid töötajate kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks, samuti vahendid, mis eraldatakse remondi- ja tehnikajaamadele aastail 1958—1960 ladude ehitamise ja sisustamise jaoks üldkaubakäibe 2% ulatuses, säilitatakse remondi- ja tehnikajaama kontol.

6. Remondi- ja tehnikajaama plaanilist kasumit kasutatakse pärast eraldamist ettevõttefondi töötajate kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks isemajandavatele ettevõtetele ettenähtud korras ja suunatakse eelkõige omakäibevahendite juurdekasvu, kapitaalmahutuste ja jaama

muude kulude finantseerimiseks vastavalt plaanile, ülejäänud osa aga, kuid mitte vähem kui 10%, kantakse eraldamiste näol liiduvabariikide eelarvetesse üldises korras.

II. Remondi- ja tehnikajaamade finantseerimine

7. Remondi- ja tehnikajaamade finantseerimist teostatakse käesolevas instruktsioonis kehtestatud korras järgnevateks abinõudeks:

a) normatiivide juurdekasvuks ja omakäibevahendite täiendamiseks;

b) operatsioonikuludeks: masina- ja traktoripargi tehnilise seisukorra üle riiklikku järelevalvet teostavate töötajate ning põllumajanduskultuuride kahjurite ja haiguste vastu võitlevate salkade töötajate töö eest tasumiseks; juurdemaksed eelarvest tööde eest, mis tehakse kolhoosidele vastavalt NSV Liidu valitsuse otsustele soodustatud tingimustel (kändude juurimine, maade puhastamine võsalõikajatega, uudismaade üleskündmine ja teised).

8. Eelarve krediidid remondi- ja tehnikajaamade finantseerimiseks avatakse liiduvabariikide rahandusministeeriumide poolt liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumidele, lähtudes assigneeringutest, mis on selleks ette nähtud aastas ja igas kvartalis liiduvabariikide eelarvetes.

Oblastilist jaotust omavate liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumidele avatavad eelarve krediidid jaotatakse assigneeringuteks oblastite (kraide) põllumajandusvalitsustele autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumide järgi.

Vabariiklikud, kraide või oblastite põllumajandusorganid kannavad üksikutele remondi- ja tehnikajaamadele krediidid üle Riigipanga kontorite kaudu.

9. Remondi- ja tehnikajaamad varustatakse omakäibevahenditega, lähtudes normatiividest, mis kinnitatakse vastavalt NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Riigipanga poolt väljatöötatud kaubaliste materiaalsete väärtuste tagavarade normeerimise põhiprintsiipidele ning liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt vabariigile tervikuna ettenähtud tagavarade normidest, milliseid võivad diferentseerida põllumajandusorganid oblastite, kraide, autonoomsete vabariikide ning remondi- ja tehnikajaamade järgi, arvestades nende töötingimusi.

Remondi- ja tehnikajaamade omakäibevahendite vajadus kaetakse reorganiseeritavatelt masina-traktorijaamadelt vastuvõetud omakäibevahendite arvel, kasumite ning remondi- ja tehnikajaamade teiste omade allikate arvel, aga puudujääv osa — assigneeringutega eelarvest.

10. Eelarve krediidid omakäibevahendite juurdekasvuks ava-

takse kulude klassifikatsiooni kirje 28 järgi: kvartali alguses kvartali assigneeringutest 75%, ülejäänud 25% avamisel võetakse arvesse remondi- ja tehnikajaama finantsmajanduslikku tegevust pärast eelmise kvartali raamatupidamisaruande saamist. Kvartali assigneeringute ülejääk esimeses kvartalis avatakse veebruari teisel poolel.

11. Oblastite (kraide) põllumajandusvalitsused, autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumid ja liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumid teostavad remondi- ja tehnikajaamade vahel omakäibevahendite ümberjaotamist üldiselt kehtestatud korras.

Ümberjaotamine teostatakse remondi- ja tehnikajaamade poolt oma arvelduskontodelt omakäibevahenditest eraldatava liigse summa ülekandmise teel omakäibevahendite ümberjaotamise arvelduskontodele, mis avatakse põllumajandusorganite poolt Riigipanga kontorites.

Põllumajandusorganid, kellele on antud vahendite vaieldamatus korras sissenõudmise õigus, teostavad vajalikel juhtudel omakäibevahendite ülejääkide eraldamist panka korralduse andmise teel remondi- ja tehnikajaamade arvelduskontodelt eraldatavate summade mahakandmiseks.

Samas korras teostavad oblastilise jaotusega liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumid remondi- ja tehnikajaamade omakäibevahendite ümberjaotamist oblastite, kraide ja autonoomsete vabariikide vahel.

12. Eelarve krediidid omakäibevahendite täiendamiseks ja juurdekasvuks kannavad oblastite (kraide) põllumajandusvalitsused, autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumid ja oblastilise jaotuseta liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumid vahetult remondi- ja tehnikajaamade kontodele.

13. Eelarve krediidid operatsioonikuludeks avatakse eelarve klassifikatsiooni kirje 31 järgi kvartali alguse eel remondi- ja tehnikajaama kvartaliplaani vahendite vajaduse 75% ulatuses. Ülejäänud eelarve krediidi osa avatakse pärast remondi- ja tehnikajaama möödunud kvartali aruande saamist, arvestades möödunud perioodil eelarve vahendite kasutamist. Esimeses kvartalis kvartali assigneeringute ülejääk avatakse veebruari teisel poolel.

14. Eelarvekontolt antakse välja vahendeid operatsioonikuludeks remondi- ja tehnikajaama tšekkidega masina- ja traktoripargi tehnilise seisukorra üle riiklikku järelevalvet teostavate töötajate ning põllumajanduskultuuride kahjurite ja haiguste vastu võitlevate salkade töötajate töö eest tasumiseks ja nendele riikliku sotsiaalkindlustustoetuse väljamaksmiseks ajutise töövõimetuse puhul. Sellelt eelarvekontolt kantakse üle ka nimetatud töötajate sotsiaalkindlustusmaksed, arvates maha summad, mis maksti toetusena ajutise töövõimetuse puhul, samuti kantakse üle vahendid, mis on kinni peetud maksudena ja täitedokumentide alusel.

Sel juhul, kui operatsioonikulud on tehtud remondi- ja tehnika-

jaama arvelduskontolt, tagastatakse need kulud eelarvekontolt Riigipanga 1951. a. 26. novembri instruktsioonis nr. 40 «NSV Liidu riigieelarve kassa täitmisest» ettenähtud korras.

15. Eelarve krediidid remondi- ja tehnikajaamadele juurdemakseteks kolhoosidele tehtud mehhaniseeritud tööde eest soodustatud tingimustega, vastavalt NSV Liidu valitsuse otsustele (kändude juurimine, maade puhastamine võsalõikajatega, uudismaade üleskündmine võsa- ja sooatradega jt.) kantakse remondi- ja tehnikajaamade korralduste alusel erilaenukontole.

III. Remondi- ja tehnikajaamade krediteerimine

16. Remondi- ja tehnikajaamade krediteerimine toimub erilaenukontolt, mis avatakse kindlaksmääratud vormi kohaselt remondi- ja tehnikajaama kohustus-avalduse alusel.

Erilaenukontolt antakse krediiti:

a) makseteks kaubaliste materiaalsete väärtuste eest, mis on määratud kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide varustamiseks ning remondi- ja tehnikajaama oma tootmistegevuseks;

b) vahendite tagastamiseks, mis kulutati makseteks kaubaliste materiaalsete väärtuste eest akreditiivi arvel sissetulnud deebetaviiso summades;

c) hooajalisteks kuludeks esimesel poolaastal lõpetatud jooksva remondi alal, samuti remondi- ja tehnikajaamale kuuluvate masinate ja tööriistade tehnilise järelevalve alal, tootmise ja majandi üldkuludeks perioodidel, millal neid kulusid plaani alusel jaama jooksvatest sissetulekutest täielikult ei kaeta;

d) väljastatud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste alla, mille kohta arveldusdokumendid on õigeaegselt panka antud, kuid mille maksmise tähtajad ei ole veel saabunud;

e) tšekkide eest maksmiseks limiteeritud raamatutest arvelduste transpordiorganisatsioonidega.

Remondi- ja tehnikajaamu krediteeritakse kontrollarvu piires, õigusega ületada seda olenevalt kaupade kohaletoimetamise käigust. Kontrollarvud määrab Riigipanga juhatus Riigipanga kontoritele, kontorid — osakondadele.

17. Peale krediitide, mis antakse erilaenukontodelt, võivad remondi- ja tehnikajaamad saada Riigipangast üksikutelt laenukontodelt laenu üldisel alusel teisteks otstarveteks, nagu akreditiivide avamiseks, limiteeritud tšekiraamatute ostmiseks ja töötasu maksmiseks vastavalt kehtivale korrale.

Hästi töötavaile remondi- ja tehnikajaamadele, kes täidavad akumulatsiooniplaane ega lase tekkida üleplaanilisi kahjumeid ja kes säilitavad omakäibevahendeid, võivad Riigipanga asutuste juhatajad anda laenu töötasu maksmiseks ilma vabariigi Põllumajanduse Ministeeriumi garantiita ning sõltumata Riigipangas viivitatud võlgnevuse olemasolust.

18. Erilaenukontolt makstakse kõik hankijate arved traktorite, põllumajandusmasinate ja seadmete eest, mis on määratud müümiseks, samuti tagavaraosade, remondimaterjalide, naftasaaduste, mineraalväetiste ja teiste nii remondi- ja tehnikajaama ladudesse kui ka vahetult kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtteile saabuvate remondi- ja tehnikajaama kaudu transiidina lähetatavate tootmisliku tähtsusega kaupade eest.

Masinate, tööriistade ja seadmete eest, mis on määratud oma vajadusteks, maksavad remondi- ja tehnikajaamad kehtestatud korras kapitaalmahutusteks eraldatud vahendite arvel.

Juhul, kui remondi- ja tehnikajaama oma vajadusteks jäetud masinate eest on makstud erilaenukontolt, tuleb nende masinate väärtus kapitaalmahutuste kontolt viivitamata üle kanda erilaenukontole.

19. Laenud hooajalisteks kuludeks remondi- ja tehnikajaamale kuuluva tehnika jooksva remondi ja masinate tehnilise hooldamise alal, tootmise ja pidamise üldkuludeks, mida ei kata esimese poolaasta sissetulekud, laenud inkassoks antud maksenõudmiste peale müüdud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste eest, arvates juurde kuu viimastel päevadel väljastatud kaubad ja tehtud tööd, millede arveldusdokumendid on antud Riigipanka järgmise kuu algul, antakse välja remondi- ja tehnikajaama bilansi alusel laenude võlgnevuse tagamise kontrollimisel.

20. Erilaenukontolt väljaantavaid laene ei vormistata tähtajaliste kohustustena.

Erilaenukonto võlgnevus kustutatakse vastavalt tehnika ja kaubaliste materiaalsete varustusesemete müümise plaanile, samuti tehtud tööde ja osutatud teenuste eest vahendite laekumise plaanile.

Võlgnevuse kustutamiseks laenude alal kantakse erilaenukontole:

a) vahendid, mis laekuvad kolhoosidelt, sovhoosidelt ja teistelt põllumajandusettevõtetelt neile müüdud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste eest, kõigis arveldusvormides, arvates juurde kolhooside avansid, mis saadi tehnika tellimisel;

b) juurdemaksed eelarvest tööde eest, mis tehti kolhoosidele soodustatud tingimustel.

21. Erilaenukontolt kantakse üle remondi- ja tehnikajaama arvelduskontole mittekrediteeritavate elementide summad, mis kaetakse kaupade müümise, tööde tegemise ja osutatud teenuste eest saadud remondi- ja tehnikajaama sissetulekutest: majandi ja tootmise üldkulud, eraldamised amortisatsiooniks, tootmistööliste töötasu, akumulatsioon tootmistegevuse alal ja realiseeritavate kaupade juurdehindlus, maha arvatud kulutused raudtee- ja veevedudeks teedel ning teised mittekrediteeritavad elemendid.

Neid vahendeid kantakse erilaenukontolt üle arvelduskontole üks kord 5 päeva jooksul, sõltumata remondi- ja tehnikajaama arvelduste olukorrast Riigipangaga, plaanis ettenähtud ulatuses, lisas

nr. 1 esitatud vormi kohase arvestuse alusel, mille remondi- ja tehnikajaam esitab Riigipanga asutusele enne kvartali algust. Sealjuures ülekannete summa ei või ületada erilaenukontole laekunud summat. Remondi- ja tehnikajaama palvel võib sisse seada vahendite ülekandmise sagedasemad tähtajad.

Kui kindlaksmääratud tähtajaks arvestust ei esitata, ei teostata mittekrediteeritavate elementide arvelduskontole kandmist kuni arvestuse esitamiseni.

Remondi- ja tehnikajaama avalduse saabumisel töötasu maksmiseks vahendite broneerimiseks kantakse kaupade müügist, tehtud tööde ja osutatud teenuste eest laekunud summast see osa, mis jääb puudu arveldusteks töötasu eest, üle arvelduskontole, mööndes erilaenukontost. Selle summa võrra vähendatakse mittekrediteeritavate elementide järjekordseid ülekandeid arvelduskontole.

Avaldused vahendite broneerimiseks võetakse Riigipanga asutuste poolt vastu mitte varem kui palga maksmise tähtajale eelneval päeval.

22. Vahendid edasilükkamatuteks vajadusteks antakse välja remondi- ja tehnikajaama arvelduskontolt üldistel alustel mitte üle 5% keskmisest päeva laekumisest arvelduskontole.

23. Väljaantud laenude kustutamise ja kaupade eest omakäibevahenditega maksmisest osavõtu kontrolli teostatakse erilaenukonto võlgnevuse reguleerimisel tegelikult erilaenukontole laekunud vahendite plaanilise summaga kõrvutamise teel. Reguleerimine teostatakse seisuga iga kuu 1. ja 16. kuupäevaks hiljemalt kolme tööpäeva jooksul.

Riigipanga asutuse juhatajal on õigus akumulatsiooniplaani täitvate ja omakäibevahendeid säilitavate remondi- ja tehnikajaamade jaoks sisse seada võlgnevuse reguleerimise tähtaeg üks kord kuus seisuga esimeseks kuupäevaks.

Reguleeritaval perioodil määratakse kindlaks vahendite plaaniline laekumine, lähtudes kaupade müümise, tööde täitmise ja teenuste osutamise eest saadud sissetulekute kvartaliplaanist, vastavalt vormis nr. 1. esitatud arvestusele. Vahendite laekumise kvartaliplaane võib remondi- ja tehnikajaama direktor jaotada kuude järgi.

24. Võlgnevuse reguleerimiseks koostab Riigipanga asutus lisas nr. 2 esitatud vormi kohase arvestuse.

Kui reguleeritaval perioodil laekus tegelikult erilaenukontole krediteeritavate hindade järgi rohkem vahendeid kui plaani järgi oleks pidanud laekuma, suunatakse liigne summa:

a) eelmistel reguleerimistel sissenõudmiseks esitamata jäänud laekunud summade arvestamiseks, vastavalt käesoleva instruktsiooni p. 25;

b) arvelduskontole, laekumata jäänud, eelmistel reguleerimistel arvelduskontolt sissenõutud summa taastamiseks;

c) summa ülejäänud osa arvestatakse järgnevate võla reguleerimise perioodide järjekordsete vahendite laekumisena.

Kui reguleeritaval perioodil krediteeritavate hindade järgi laekunud vahendite summa on plaanilisest väiksem, siis arvestatakse ülekandmata summa katmiseks ületamine, mis ilmnes eelmistel reguleerimistel, erilaenukonto puudujäänud osa aga esitatakse sissenõudmiseks arvelduskontolt, seal vahendite puudumisel kantakse möödunud tähtajaga laenude kontole.

Kvartali lõppedes algavad arveldused remondi- ja tehnikajaamaga uuesti.

25. Riigipanga asutused peavad koos remondi- ja tehnikajaamaga välja selgitama plaaniliste summade mittetäieliku laekumise põhjused. Juhtudel, kui mittetäieliku laekumise põhjused ei sõltu remondi- ja tehnikajaamast, näiteks halvad teeolud, mitte täieulatuslik kaupade hankimine, ostjate poolt kaupade ebarütmiline väljavõtmine, samuti kaupade ebarütmiline väljastamine, mille eest maksetähtajad saabuvad järgmisel reguleerimise perioodil, lähetamise katkestamine süstemaatilise mittemaksmise ning muudel põhjustel, võib Riigipanga asutuse juhataja remondi- ja tehnikajaama taotlusel ülekandmata summat sissenõudmiseks mitte esitada.

26. Viivitatud võlgnevuse olemasolul toimub reguleerimine iga päev või kooskõlastatult remondi- ja tehnikajaamaga üks kord 3—5 päeva kestel kuni viivitatud võlgnevuse täieliku kustutamiseni. Vahendite plaanilised laekumised päeva jooksul määratakse kindlaks kaupade müügi kuuplaani ja tööde ning osutatud teenuste eest krediteeritavates hindades laekunud vahendite tööpäevadele jagamise teel vastavalt lisale nr. 1.

Mittetäielikult laekunud summad esitatakse sissenõudmiseks, ületatud summa aga suunatakse erilaenukontolt viivitatud võlgnevuse kustutamiseks.

Võlgnevuse esimene reguleerimine teostatakse vahendite plaanilise ja tegeliku laekumisaja arvessevõtmisega vastavalt 1. või 16. kuupäevast enne viivitatud võlgnevuse tekkimise päeva.

Pärast möödunud tähtajaga võlgnevuse kustutamist toimub kaupade eest maksmine üldises korras, võlgnevuse reguleerimine erilaenukontol aga — järjekordsel tähtajal seisuga 1. või 16. kuupäevaks, alates viivitatud võlgnevuse kustutamise päevast.

27. Kui remondi- ja tehnikajaamal tekib võlgnevus laenude alal, siis toimub erilaenukontolt kaupade eest maksmine järgmises korras:

kui möödunud päeva eest erilaenukontole laekus vahendeid plaanilisest summast vähem, siis teostatakse makse kaupade eest laekunud summade ulatuses;

kui tegelikult laekus vahendeid plaanilisest summast rohkem, siis makstakse kaupade eest erilaenukontolt plaaniliste laekumiste piires, üle plaani laekunud summaga aga kustutatakse laenude möödunud tähtajaga võlgnevus.

Hästi töötavatel remondi- ja tehnikajaamadel toimub saabuvate kaubaliste materiaalsete väärtuste eest tasumine 30 päeva jooksul erilaenukontolt, laekumisi summaga piiramata.

28. Erilaenukonto võlgnevuse tagatist kontrollitakse Riigipanga asutuse poolt remondi- ja tehnikajaama bilansi andmete ning remondi- ja tehnikajaama poolt koos bilansiga esitatavas lisas nr. 3 toodud vormi kohase arvestuse alusel.

Erilaenukonto võlgnevuse tagatiseks võetakse:

a) kaubanduslikuks ja tootlikuks tegevuseks määratud kaubaliste materiaalsete väärtuste varud ladudes, salkkondades (brigaadides) ja teel;

b) hooajalised kulutused remondi- ja tehnikajaamale kuuluvate masinate ja seadmete jooksva remondi ning tehnilise hooldamise alal, tootmise ja majandi üldkulud, mida ei kanta müüdud kaupadele, tehtud tööd ja osutatud teenused;

c) kuu viimastel päevadel väljastatud kaubad, tehtud tööd ja osutatud teenused, millede kohta arveldusdokumendid esitati järgmise kuu algul õigeaegselt Riigipangale;

d) kehtestatud korras — maksenõuded väljastatud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste eest, millised on õigeaegselt pangale esitatud, kuid mille tasumise tähtajad ei ole veel saabunud.

Materiaalsed väärtused võetakse tagatiseks soetamishindadega, millele arvatakse juurde veokulud, hooajalistel kuiudel aga võetakse tegelik summa, kuid mitte kõrgem plaanilisest.

29. Erilaenukonto võlgnevuse tagatise kindlaksmääramisel arvatakse tagatise üldsummast maha:

remondi- ja tehnikajaama käibevahendite normatiiv krediteeritavate kirjete järgi;

võlgnevus hankijatele ja ostjatele, kusjuures transiidina lähetatavate kaupade võlgnevus ei kuulu laenude tagatisest mahaarvamisele;

kolhooside avansid, mis ületavad plaanis ettenähtud summa;

halvakvaliteediliste, seismajäänud ja mittenõutavate kaupade hind.

Kui remondi- ja tehnikajaama jooksva kvartali plaanis on ette nähtud käibevahendite normatiive suurendada, siis saadakse normatiivide juurdekasv võlgnevuse tagatise kontrollimisel järgmiselt:

a) esimese kuu bilansi alusel saadakse kvartali alguse normatiivid;

b) teise kuu bilansi alusel saadakse kvartali alguse normatiivid, suurendades neid esimese kuu normatiivide plaanilise juurdekasvu võrra;

c) kvartalibilansi alusel saadakse kvartali alguse normatiivid, suurendades neid esimese kahe kuu normatiivide plaanilise juurdekasvu võrra.

30. Tagatise kontrollimisel bilansi järgi saadakse võlgnevuse

summa, arvestades erilaenukonto reguleerimist seisuga kuu esimeseks päevaks. Bilansi kuupäevaks vähendatakse võlgnevust sissenõudmiseks esitatud, kuid sisse maksmata plaanilise summa võrra, või suurendatakse ületamise summa võrra, mis on kantud arvelduskontole erilaenukonto reguleerimisel.

Erilaenukonto võlgnevuse tagatise liigne osa, mis määratakse kindlaks bilansi alusel, suunatakse üldises korras laenu-võlgnevuse kustutamiseks, ülejäänud osa aga kantakse jaama arvelduskontole.

Kaupade realiseerimisplaani mittetäitmisel vähendatakse tagatise liigset osa kaubakäibeplaani kvartali algusest täitmata jäetud summa võrra (krediteeritavates hindades), kuid mitte rohkem, kui on erilaenukonto võlgnevuse reguleerimisel esitatud sissenõudmine.

Kontrollimisel ilmnenud erilaenukonto tagatise võlgnevus nõutakse sisse arvelduskontolt, arvelduskontol selle kustutamiseks vahendite puudumisel aga kantakse möödunud tähtajaga laenu kontole.

31. Üheaegselt võlgnevuse tagamise kontrollimisega vastastab Riigipank tegelikud kaubavarud jääkidega, mis on ette nähtud tootmis- ja finantsplaanis jooksvaks kvartaliks.

Üleplaaniliste varude ilmnemisel esitab Riigipank remondi- ja tehnikajaamale nõudmised jääkide kooskõlastamiseks vastavalt plaanile ja määrab koos remondi- ja tehnikajaamaga kindlaks selleks vajalikud tähtajad, arvesse võttes üksikute kaupade hooajalisust realiseerimisel.

Kui remondi- ja tehnikajaam ei võta tarvitusele abinõusid üleplaaniliste jääkide vähendamiseks, piirab Riigipank kaupade eest tasumist antud päeval erilaenukontole laekunud summaga, muutmata võlgnevuse reguleerimise tähtaegu. Sellise korra rakendamisest krediteerimisel teatab Riigipank remondi- ja tehnikajaamale 15 päeva ette.

Juhul, kui remondi- ja tehnikajaamal süstemaatiliselt koguneb kaubaliste materiaalsete väärtuste üleplaanilisi varusid, võib Riigipank sisse seada arveldused üksikute hankijatega kõigi hangete või üksikute kaupade osas akreditiivide abil, samalinnaliste hangete alal aga limiteeritud raamatutest tšekkide ja Riigipanga poolt aktseptitud maksekäsundite abil.

Riigipanga asutused võivad rahuldada kaubaliste materiaalsete väärtuste üleplaanilisi varusid omavate ja seoses sellega käesolevas punktis ettenähtud arvelduste korrale üle viidud remondi- ja tehnikajaamade taotlusi, neile laenude andmise teel akreditiivide avamiseks või limiteeritud tšekiraamatute ostmiseks üksikute puudujäävate kaubaliste materiaalsete väärtuste eest tasumiseks pärast selliste väärtuste hankimise otstarbekohasuse kontrollimist.

Vastavalt vajadusele kontrollivad Riigipanga asutused perioodiliselt kohtadel kaubavarude seisukorda ja seismajäänud ning mittenõutavate kaupade väljaselgitamisel esitavad remondi- ja

tehnikajaamale nõudmise nende realiseerimiseks. Abinõude mitte tarvituselevõtmise korral lülitatakse halvakvaliteedilised, seismajäänud ja mittenõutavad kaubalised materiaalsed väärtused krediidi tagamisest välja vastavalt käesoleva instruktsiooni punktile 29.

IV. Kontroll palgafondi kulutamise üle

32. Vahendid töötasuks antakse remondi- ja tehnikajaama arvelduskontolt välja üldise kvartalipalgafondi piirides (ilma ehitus- ja montaažtöödeta).

Iga aasta hiljemalt märtsi teise poole töötasuks vahendite väljaandmiseks ettenähtud tähtajaks esitavad remondi- ja tehnikajaamad Riigipanga asutusele kõrgemalseisva põllumajandusorgani tõendi kinnitatud aastapalgafondi kohta, kvartalitejärgse jaotusega.

33. Vahendite väljaandmist töötasuks teostatakse:

kvartali esimese kahe kuu eest ja avanssi kolmanda kuu eest — tegelikult arvestatud summa ulatuses kvartalifondi piires ilma arvestatud töötasu kohta teatise esitamiseta;

lõpparvelduseks kvartali kolmanda kuu eest — arvestatud töötasu kohta esitatud teatise alusel, mis on koostatud lisas nr. 4 toodud vormi kohaselt, töötasu kvartalifondi vaba jäägi piirides.

34. Põllumajandusorganid määravad igas kvartalis kindlaks remondi- ja tehnikajaama poolt kvartali palgafondi ärakasutamise tulemused.

Remondi- ja tehnikajaamadele, kes kvartali palgafondi täies ulatuses ei kasutanud, seatakse põllumajandusorganite poolt sisse kokkuhoiusumma, mis jäetakse direktori käsutusse, sellest teatatakse remondi- ja tehnikajaamade direktoreile ja Riigipanga vastavatele asutustele.

Remondi- ja tehnikajaamade direktoreile antakse õigus kasutada seda kokkuhoiusummat töötasu väljamaksmiseks üle kinnitatud fondide sama aasta järgnevates kvartalites. Kasutamata palgafond, maha arvatud vahetult remondi- ja tehnikajaamale jäetud kokkuhoiusumma, suunatakse põllumajandusorgani kasutusse.

Palgafondi ebamajandusliku kulutamise korral on põllumajandusorganid kohustatud remondi- ja tehnikajaamade jaoks ette nägema — tööülesanded tehtud ülekulutuste tagastamiseks töötasus kokkuhoiu loomise teel mitte enam kui kahe järgneva kvartali jooksul ja kinnitama selle tagamiseks konkreetsete abinõude plaani.

35. Kui remondi- ja tehnikajaamad ületavad kvartaliks ettenähtud tootmise ja kaupade müümise ülesanded rahalises väljenduses, on Riigipanga asutuste juhatajail õigus remondi- ja tehnikajaamade direktorite taotlusel lubada välja anda vahendeid tegelikult arvestatud summade ulatuses, üle kinnitatud kvartali palgafondi. Kvartali palgafondi ületamise summa ulatuses on põl-

lumajandusorganid kohustatud kuu jooksul eraldama remondi- ja tehnikajaamadele täiendava palgafondi. Täiendava fondi puudumise korral peetakse nimetatud summa Riigipanga poolt remondi- ja tehnikajaama järgmise kvartali palgafondist kinni.

Põllumajandusorganid määravad remondi- ja tehnikajaamadele täiendava palgafondi nendele kinnitatud vastava kvartali fondide, samuti jooksva aasta möödunud kvartalites kasutamata jäänud palgafondi piires, maha arvates remondi- ja tehnikajaama direktori käsutusse jäetud kokkuhoiu summa.

V. Remondi- ja tehnikajaama aruandlus ning kontroll finantsmajandusliku tegevuse üle

36. Remondi- ja tehnikajaam esitab Riigipanga asutusele ettenähtud tähtaegadel kinnitatud tootmis- ja finantsplaani, samuti raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruanded ja -bilansid koos ettenähtud lisadega.

Põllumajandusorganid esitavad remondi- ja tehnikajaama raamatupidamise koondaruanded ja -bilansid vastavatele Riigipanga kontoritele ja rahandusorganitele.

37. Kui remondi- ja tehnikajaam ettenähtud tähtaegadel raamatupidamise bilanssi koos lisadega ei esita, on Riigipanga asutusel õigus võtta tarvitusele krediidiga mõjutamise vahendid üldkehtestatud korras.

38. Põllumajandusorganid, rahandusorganid ja Riigipanga asutused kontrollivad remondi- ja tehnikajaamade tootmis- ja finantsplaanide täitmist, nende riigieelarvest finantseerimise õigsust, nende poolt vahendite kasutamist vastavalt ülesandele ja finantsdistsipliinist kinnipidamist.

39. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, liidu- ja autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumid, kraide ja oblastite põllumajandusvalitsused kontrollivad kogu remondi- ja tehnikajaamade finants- ja tootmistegevust remondi- ja tehnikajaamade operatiivsete ja raamatupidamisaruannete alusel, samuti jaamade eriliste kontrollimiste ja dokumentaalrevisjonide teel.

40. NSV Liidu Rahandusministeerium, liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid, kraide ja oblastite rahandusosakonnad või nende ülesandel rajoonide rahandusosakonnad kontrollivad ja revideerivad remondi- ja tehnikajaamade finantstegevust vastavalt neile antud õigustele.

41. Riigipanga asutused on kohustatud remondi- ja tehnikajaamade finantsmajanduslikku tegevust tundma õppima, kontrollima nende poolt tootmise ja kaubavarude seisukorda, omakäibevahendite säilivust, nende kasutamise õigsust majandis, palgafondide kulutamist, omahinna ja käibekulude plaanide täitmist, samuti remondi- ja tehnikajaamade arvelduste ja maksedistsipliini seisukorda.

42. Remondi- ja tehnikajaamade töös puuduste avastamisel on Riigipanga asutused ja rahandusorganid kohustatud nõudma remondi- ja tehnikajaamade direktoritelt konkreetsete abinõude rakendamist majandusliku ja finantstegevuse parandamiseks, tõstma üles remondi- ja tehnikajaamade töö kohta küsimusi kõrgemalseisvate põllumajandusorganite, samuti kohalike juhtivate organisatsioonide ees.

Ühtlasi on Riigipanga asutused kohustatud halvasti töötavate remondi- ja tehnikajaamade juhatajaid hoiatama, et kui nad ei kõrvalda avastatud puudusi, võtab Riigipank tarvitusele krediidiga mõjutamise abinõud.

Juhul, kui Riigipanga asutus või rahandusorgan esitab remondi- ja tehnikajaamale nõudmised, on remondi- ja tehnikajaama direktor kohustatud tarvitusele võtma abinõud, mis tagavad jaama majandusliku ja finantstegevuse paranemise ja töös esinevate puuduste kõrvaldamise.

Kui remondi- ja tehnikajaam ei võta tarvitusele abinõusid majanduslikust ja finantstegevusest puuduste kõrvaldamiseks, võib Riigipanga asutus võtta tema suhtes tarvitusele krediidiga mõjutamise abinõud üldkehtivas korras.

Lisa nr. 1
1958. a. 15. augusti instruktsiooni
nr. 9 juurde

Kaupade müügist, tööde täitmise ja osutatud teenuste eest saadud . . . . . remondi- ja tehnikajaama erilaenukontole laekuvate sissetulekute ning vastavalt plaanile . . . . . kvartalis 195 . . . aastal remondi- ja tehnikajaama erilaenukontolt arvelduskontole ülekantavate mittekrediteeritavate elementide

ARVELDUS

(tuh. rbl.)

	Kvartalis ette nähtud plaaniga	Jaotatud kuude viisi		
1. Vahendite laekumine remondi- ja tehnikajaama erilaenukontole:				
a) müüdud kaupade eest				
b) tehtud tööde ja osutatud teenuste eest				
c) müüdud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste eest kokku				
d) sealhulgas laekumised keskmiselt päevas (p. 1 «c» summa jagatud tööpäevade arvule)				

	Kvartalis ette nähtud plaaniga	Jaotatud kuude viisi		
2. Mittekrediteeritavad elemendid, mis kaetakse remondi- ja tehnikajaama sissetulekutest (majandi üldkulud ja tootmise üldkulud, eraldamised amortisatsiooniks, tootmistööliste töötasu, akumulatsioon tootmistegevusest, juurdehindlused realiseeritavatele kaupadele, maha arvatud raudteel ja veeteedel vedude kulud ning teised mittekrediteeritavad elemendid) ning kuuluvad ülekandmisele remondi- ja tehnikajaama erilaenukontolt arvelduskontole				
a) kvartalis või kuus arvelduskontole ülekandmisele kuuluvate mittekrediteeritavate elementide üldsumma				
b) arvelduskontole keskmiselt päevas ülekantavate mittekrediteeritavate elementide (p. 2 «a», jagatud tööpäevade arvule) summa				
3. Krediteeritavates hindades erilaenukontole keskmiselt päevas laekuvate vahendite summa (punkt 1 «d» miinus punkt 2 «b»)				

Remondi- ja tehnikajaama direktor
Pearaamatupidaja

«. . .» . . . . . 195 . . . a.

Lisa nr. 2
1958. a. 15. augusti instruktsiooni nr. 9
juurde

. . . . . remondi- ja tehnikajaama erilaenukonto võlgnevuse reguleerimise

ARVELDUS
. . . . kvartalis 195 . . . a.
(tuh. rbl.)

	kuni	kuni	kuni	kuni	kuni	kuni .....
1. Vahendite summa, mis peab plaani järgi laekuma erilaenukontole reguleeritaval perioodil (kõigi laekumiste summa, maha arvatud mittekrediteeritavate elementide summa, mis kuulub ülekandmisele remondi- ja tehnikajaama arvelduskontole)						

2. Tegelikult laekus reguleeritaval perioodil erilaenukontole vahendeid (kõigi laekumiste summa, maha arvatud arvelduskontole kantud mittekrediteeritavad elemendid)					
3. Plaanilise summa ületanud laekunud vahendid (punkt 2 miinus punkt 1) Ülelaekunud summa suunatakse: a) mittelaekunud summade tasaarvestuseks, milliseid eelmistel reguleerimistel vastavalt instruktsiooni punktile 25 ei ole sissenõudmiseks esitatud b) arvelduskontole eelmistel reguleerimistel arvelduskontolt vähem ülekantud sissenõutud summade taastamiseks c) ülejäänud summa arvestatakse järjekordseteks vahendite laekumisteks võlgnevuse reguleerimise järgmistel perioodidel					
4. Võrreldes plaanilise summaga laekus vahendeid vähem (punkt 1 miinus punkt 2) sealhulgas: a) kaetakse eelmistel reguleerimisperioodidel laekunud vahendite plaanilise summa ületamise arvel b) vastavalt instruktsiooni punktile 25 ei esitata sissenõudmiseks c) esitatakse sissenõudmiseks arvelduskontolt aegunud laenude konto kaudu					

Riigipanga osakonna juhataja

Krediidiinspektor

«. . .» . . . . . 195 . . . aasta

Märkus. Arveldusele antakse allkiri iga reguleerimisperioodi kohta.

Lisa nr. 3
1958. a. 15. augusti instruktsiooni nr. 9
juurde

. . . . . remondi- ja tehnikajaama
. . . . . 195 . . . a. bilansi järgi erilaenu-
konto võlgnevuse tagamise kontrollimise

ARVELDUS

(tuh. rbl.)

1. Kaubad ja materjalid, mis on ladudes, salkades (brigaadides) ja teel . . . . . .
2. Remondi- ja tehnikajaamale kuuluva tehnika jooksva remondi ja masinate tehnilise hooldamise hooajalised kulud, tootmise üldkulud ja majandi üldkulud, mis müüdud kauba hulka ei kuulu, tehtud tööd ja osutatud teenused . . . . . .
3. Kuu viimastel päevadel väljastatud kaubad, tehtud tööd ja osutatud teenused, millede kohta arveldusdokumendid on järgmise kuu algul õigeaegselt panka esitatud . . . .
4. Väljastatud kaupade, tehtud tööde ja osutatud teenuste kohta, mis on õigeaegselt panka esitatud, maksenõuded, mille maksetähtajad ei ole veel saabunud . . . .
5. Krediteeritavate väärtuste ja kulutuste (p. 1+2+3+4) jäägi kokkuvõte . . .
6. Arvatakse maha:
   a) võlgnevus hankijatele ja ostjatele (peale transiidiga lähetatud kaupade võlgnevuse) . . . . . .
   b) halvakvaliteediliste, seismajäänud ja mittenõutavate kaupade hind . . . .
   c) kolhooside avansid, mis ületavad plaanis ettenähtud summad . . . . . .
7. Krediteeritavate väärtuste ja kulutuste tasutud jääk (p. 5—p. 6) . . . . . .
8. Omakäibevahendite normatiiv krediteeritavate kirjete järgi . . . . . .
9. Erilaenukonto võlgnevuse tagatise ülenormatiivne jääk (p. 7—p. 8) . . . . . .
10. Erilaenukonto võlgnevus bilansi tähtpäeval reguleerimise tulemuste arvestusega esimeseks kuupäevaks . . . . . .
11. Tagatise liigne osa (p. 9—p. 10) . . .
12. Realiseerimisplaani võlgnevuse summa, mis on esitatud sissenõudmiseks (kasvava kokkuvõttega kvartali algusest) . . .
13. Tagatise liigne osa, vähendatud realiseerimisplaani võlgnevuse summa võrra (p. 11— p. 12) . . . . . .
14. Tagatise puudujääk (p. 10—p. 9) . . .

Teatis. Kuu eest inkassoks antud maksenõuded, mis on krediidi tagatiseks . . . . . tuh. rbl.

Remondi- ja tehnikajaama direktor
Pearaamatupidaja
«. . .» . . . . . 195 . . aastal.

Riigipanga asutuse otsus

1. Tagatise liigse osa ulatuses võib erilaenukontolt laenu anda:
   a) võlgnevuse kustutamiseks laenude alal .....
   b) remondi- ja tehnikajaama arvelduskontole ülekandmiseks . . . .
2. Tagatise puudujääk:
   a) nõutakse sisse arvelduskontolt . . . .
   b) kantakse aegunud laenude kontole . . ..

Krediidiinspektor

Riigipanga asutuse juhataja korraldus

.....

.....

.....

.....

Riigipanga osakonna juhataja

Linna osakonna juhataja

«. . .» . . . . . 195 . . aastal.

Lisa nr. 4
1958. a. 15. augusti instruktsiooni nr. 9
juurde

TEATIS

. . . . . remondi- ja tehnikajaama arvestatud töötasu kohta 195 . . . a. . . . . kvartalis
(rublades)

1. Kinnitatud töötasu kvartaliifond . . . .
2. Tegelikult arvestatud töötasu kvartali algusest . . . .
3. Saadud pangast sularaha töötasuks kvartali algusest . . . .
4. Vahendite kinnipidamised, siirded, ülekanded kvartali algusest . . . .
5. Väljastamised natuuras kvartali algusest.....
6. Sularahas saamiseks . . . .

Tegelikult arvestatud töötasu, mahaarvamiste ja ülekandmiste summa vastab makselehtedele ja neid asendavatele dokumentidele.

Remondi- ja tehnikajaama direktor

Pearaamatupidaja

«. . .» . . . . . 195 . . . aastal.

Punktides 1, 2 ja 3 näidatakse samuti fond, mis on arvestatud ja välja antud töötasuna kapitaalremondi alal, kapitaal- ja teised kulud ilma ehituseta ning ehitus- ja montaažtöödeta.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ORGANISATSIOONIDE RAAMATUPIDAMISARUANNETE JA BILANSSIDE MÄÄRUSTIKU RAKENDAMISE KOHTA

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS
17. NOVEMBRIST 1951. A.

Väljavõte

1. Kohustada Eesti NSV ministeeriume, keskasutusi, kooperatiivseid (välja arvatud kolhoosid) ja ühiskondlikke ettevõtteid ning organisatsioone võtma rakendamisele 1. jaanuarist 1952 «Riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide raamatupidamisaruannete ja bilansside määrustik», mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. septembri 1951. a. määrusega nr. 3447.

«Eesti NSV Teataja», 1951, nr. 13, art. 109

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1951. a. 12. septembri määrusega nr. 3447, muudatused tehtud vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1957. a. 6. septembri määrusele nr. 1078, NSV Liidu Rahandusministeeriumi 1957. a. 25. detsembri kirjaga nr. 391, kooskõlas NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ORGANISATSIOONIDE RAAMATUPIDAMISARUANNETE JA BILANSSIDE

MÄÄRUSTIK

I. Raamatupidamisaruannete ja bilansside esitamise ning kinnitamise kord

1. Riiklikud, kooperatiivsed ja ühiskondlikud ettevõtted ning organisatsioonid, kes on seadusega kindlaksmääratud korras varustatud omakäibevahenditega ja tegutsevad isemajandamise alusel, samuti masina-traktori-, metsakaitse-, maaparandus- ning muud tootmisega tegelevad spetsialiseeritud jaamad ja ehitused on kohustatud raamatupidamisarvestust pidama kahekordse süsteemi järgi ja koostama raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruanded ning -bilansid.

Käesolev määrustik ei laiene panga- ja eelarvelistele asutustele

ning organisatsioonidele, välja arvatud ülaltähendatud. Eelarveliste asutuste ja organisatsioonide, samuti pangaasutuste arvestuse, raamatupidamisaruannete ja bilansside koostamise ning kinnitamise kord määratakse kindlaks NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt.

2. Rahvamajanduse nõukogudel, ministeeriumidel ja keskasutustel lubatakse endale alluvatele ettevõtetele sisse seada kõigi kapitaalmahutuste arvestus (sõltumata nende töömahust ja tööde teostamise viisist) iseseisval bilansil või põhitegevuse bilansil. Kapitaalremondi kulud arvestatakse põhitegevuse bilansil.

Kapitaalmahutused ja nende finantseerimise allikad, mis arvestatakse ettevõtete ja organisatsioonide põhitegevuse bilansil, eraldatakse aktivas ja passivas eri osadesse.

3. Ettevõtte eriharude (põllumajanduslik abimajand, metsavarumine, elamu- ja kommunaalmajandus, transpordimajandus jms.) eraldamine iseseisvale bilansile on lubatav rahvamajanduse nõukogu, ministrite või keskasutuste loal. Nende bilansside aktivad ja passivad lülitatakse vastava ettevõtte üldbilanssi.

4. Rahvamajanduse nõukogude, NSV Liidu ministeeriumide, keskasutuste, organisatsioonide ja ettevõtete raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse metodoloogilist juhtimist teostab NSV Liidu Rahandusministeerium.

Kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega kinnitab NSV Liidu Rahandusministeerium tüüpkontoplaanid, raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse tüüpvormid ning juhendid nende rakendamiseks.

Vabariiklike ministeeriumide ja ametkondade üksikute ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamisarvestuse mahu ja vormid määravad kindlaks liiduvabariikide rahandusministeeriumid ja statistikavalitsused NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ülesandel NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt kinnitatud tüüpvormide alusel.

Rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid ja keskasutused koostavad raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse üldaluste rakendamise korra instruktsioonid ja juhendid.

Üksikute tootmisharude planeerimise, omahinna kalkuleerimise ja arvestuse juhendid, samuti kalkulatsioonilehtede vormid kinnitatakse NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee, NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt.

5. Ettevõtted, ehitused, ehitus-, kaubandus- ja varumisorganisatsioonid, raudteed, laevandus- ja teised transpordiorganisatsioonid, muud majanduslikud organisatsioonid, masina-traktori-, metsakaitse-, maaparanduse- ja muud tootmisega tegelevad spetsialiseeritud jaamad esitavad raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruanded ning bilansid:

a) organisatsioonidele, kelle alluvuses nad on;

b) Riigipanga asutustele ja pikaajaliste mahutuste pankadele,

kes finantseerivad või krediteerivad neid ettevõtteid ja organisatsioone;

c) NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele, tema vabariiklikele ja kohalikele organitele NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt kindlaksmääratud korras;

NSV Liidu Rahandusministeeriumil ja liiduvabariikide rahandusministeeriumidel on õigus nõuda vajaduse korral vastavalt liidulise või vabariikliku alluvusega ettevõttelt, ehituselt või organisatsioonilt kuu-, kvartali- ja aastaaruannete ning -bilansside esitamist;

kooskõlastatult vastavate rahandusorganitega (NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidega ja kohalike rahandusorganitega) lubatakse rahvamajanduse nõukogudel, NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministeeriumidel ning keskasutustel, samuti oblastite ja kraide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede valitsustel ning osakondadel vabastada neile alluvad ettevõtted ja organisatsioonid kohustuslikust kuubilansside esitamisest, juhul kui neid ei krediteeri Riigipank või kui neid ei krediteeri ega finantseeri pikaajaliste mahutuste pangad, tingimusel, et bilansid esitatakse kvartalite kaupa;

d) kohalikele rahandusorganitele NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt kindlaksmääratud korras.

6. Rahvamajanduse nõukogud, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumid ja keskasutused koostavad raamatupidamise kvartali- ja aasta-koondaruanded ning -bilansid ja esitavad need vastavalt NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja liiduvabariikide plaanikomisjonidele, NSV Liidu Rahandusministeeriumile, liiduvabariikide rahandusministeeriumidele, NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele ja oblastite, kraide või vabariikide statistikavalitsustele, NSV Liidu Riigipanga asutustele ja pikaajaliste mahutuste pankadele (kapitaalmahutuste ja tööettevõtte korras ehitustegevuse osas).

Raamatupidamise aasta-koondaruanded ja -bilansid esitatakse NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumide, keskasutuste ja rahvamajanduse nõukogude poolt NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele vastavalt kuuluvusele.

Peavalitsused, koondised ja nende taolised NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumide ja keskasutuste organisatsioonid, samuti kombinaadid, trustid, tootmisharu valitsused ja rahvamajanduse nõukogude teised organisatsioonid koostavad raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aasta-koondaruanded ja -bilansid ning esitavad need vastavalt: ministeeriumidele, keskasutustele ja rahvamajanduse nõukogudele, kelle alluvuses nad on; NSV Liidu Rahandusministeeriumile või liiduvabariikide rahandusministeeriumidele; NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele või tema kohalikele organitele NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt kindlaksmääratud korras; NSV Liidu Riigipanga asutustele; pikaajaliste

mahutuste pankade asutustele (kapitaalmahutuste ja tööettevõtte korras ehitustegevuse osas).

Tarbijate Kooperatiivide Keskliit (Tsentrosojuz) esitab raamatupidamise kvartali- ja aastaaruanded ja -bilansid, sisse lülitades vastavalt tarbijate kooperatiivide vabariiklike liitude koondaruanded ja bilansid.

Organisatsioonid, kes vastavalt käesoleva määrustiku punktile 2 arvestavad ehituste ning tegutsevate ettevõtete laiendamise ja rekonstrueerimise kapitaalkulutused põhitegevuse bilansil, esitavad oma põhitegevuse koondbilansid samuti vastavatele pikaajaliste mahutuste pankadele; rahvamajanduse nõukogud, nende tootmisharude valitsused, samuti NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumid ja keskasutused, nende peavalitsused, koondised jms. esitavad vastavatele pikaajaliste mahutuste pankadele väljavõtted põhitegevuse koondbilanssidest kirjete järgi, mis puudutavad kapitaalmahutusi.

Rahvamajanduse nõukogusid ja nende haruvalitsusi, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriume ja keskasutusi, nende peavalitsusi, koondisi jms. organisatsioone võib vabastada NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse (vastavalt liiduvabariikide rahandusministeeriumide ning liiduvabariikide statistikavalitsuste) loal raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aasta-koondaruannete ning -bilansside esitamisest kas täielikult või osaliselt.

Liiduvabariikide ministeeriumid ja keskasutused esitavad peale selle oma raamatupidamise kvartali- ja aasta-koondaruanded ning -bilansid vastavatele NSV Liidu liidulis-vabariiklikele ministeeriumidele ja keskasutustele, kelle juhtimisele nad kuuluvad.

NSV Liidu liidulis-vabariiklikud ministeeriumid esitavad kindlaksmääratud aadressidel koondandmed neile alluvate vabariikide ministeeriumide raamatupidamise perioodilisest ja aastaaruandest.

Nimetatud andmete maht, esitamise kord ja tähtajad määratakse kindlaks NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt koos NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega.

7. Tööstusettevõtted, sovhoosid, masina-traktori-, metsakaitse-, maaparanduse- ja teised tootmisega tegelevad spetsialiseeritud jaamad, ehitused, tööettevõtte-montaaživalitsused ning -kontorid ja muud ettevõtted ning organisatsioonid (varustus-, turustus- ja kaubandusorganisatsioonide baasid ning laod, kauplused, varumispunktid ja -kontorid, elamu- ja kommunaal-, transpordi, kultuurhariduslikud organisatsioonid, side- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtted jms. majanduslikud organisatsioonid) esitavad raamatupidamise kuu- ja kvartaliaruanded ning -bilansid hiljemalt aruandeperioodile järgneva kuu 15. kuupäevaks, aastaaruanded ja -bilansid — hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta 25. jaanuariks.

8. Rahvamajanduse nõukogud, NSV Liidu ja liiduvabariikide

ministeeriumid ja keskasutused esitavad raamatupidamise kvartali-koondaruanded ja -bilansid vastavalt liidu, liiduvabariikliku, vabariikliku alluvusega ettevõtte ja organisatsiooni kohta hiljemalt 40 päeva jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, aastaaruanded ja -bilansid aga hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta 1. aprilliks.

Nimetatud tähtaegade piires määrab NSV Liidu Rahandusministeerium koos NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste raamatupidamise kvartali koondaruannete ja -bilansside esitamise diferentseeritud tähtajad.

Liiduvabariikide rahandusministeeriumid ja statistikavalitsused määravad nimetatud tähtaegade piires liiduvabariikide rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide ja ametkondade raamatupidamise koondaruannete ja -bilansside esitamise diferentseeritud tähtajad.

NSV Liidu Rahandusministeeriumil on koos NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega õigus üksikutele NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumidele ja keskasutustele, kelle organisatsiooniline struktuur on keeruline (mitmelülilisus) ja kelle alluvuses on kaugrajoonides asuvaid ettevõtteid ning organisatsioone, pikendada raamatupidamise kvartali koondaruannete ja -bilansside esitamise tähtaega kuni 10 päeva võrra, aastaaruannete ja -bilansside esitamise tähtaega aga kuni 5 päeva võrra.

Liiduvabariikide rahandusministeeriumidel ja statistikavalitsustel on õigus pikendada üksikute liiduvabariikide ministeeriumide ja ametkondade raamatupidamise kvartali- ja aasta koondaruannete ja -bilansside esitamise tähtaega kuni 5 päeva võrra.

9. Käesoleva määrustiku p. 7 ettenähtud ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt koos NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega (liiduvabariikide rahandusministeeriumide poolt koos liiduvabariikide statistikavalitsustega) käesoleva määrustiku punktis 8 kindlaksmääratud tähtaegade piires määravad rahvamajanduse nõukogud, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumid ja keskasutused kindlaks neile alluvaile haruvalitsustele, peavalitsustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruannete ning -bilansside esitamise diferentseeritud tähtajad.

10. Raamatupidamisaruande ja bilansi esitamise kuupäevaks loetakse samalinnalistel ettevõtetel ja organisatsioonidel nende tegelik esitamise aeg kuuluvuse järgi, teiselinnalistel — aruande ja bilansi väljasaatmise päev, mis on märgitud postiasutuste templis väärtkirja ümbrikul.

11. Raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruannete ning -bilansside esitamise tähtaegade rikkumise eest vastutavad distsiplinaarkorras ettevõtete, nende iseseisval bilansil olevate harude ja ehituste, samuti organisatsioonide juhatajad ja pea-(vanem-) raamatupidajad ning peale selle võib neid kõrgemalseisva organi-

satsiooni juhataja otsusel jätta ilma tööde ning toodangu omahinna alandamise plaani täitmise ja ületamise eest saadavast preemiast.

Juhatajat ja pea-(vanem-)raamatupidajat võib ilma jätta nimetatud preemiast täielikult või osaliselt üheks kuuks: raamatupidamise kuuaruande ja -bilansi esitamise tähtaja rikkumisel — aruandekuu eest; raamatupidamise kvartaliaruande ja -bilansi esitamise tähtaja rikkumisel — aruandekvartali viimase kuu eest ja aastaaruande ning -bilansi esitamise tähtaja rikkumisel — aruandeaasta detsembrikuu eest.

12. Teadlikult ebaõigete aruandeandmete esitamise ja raamatupidamisaruannete ning bilansside kindlaksmääratud vormide ja esitamise tähtaegade süstemaatilise ning kuritahtliku rikkumise eest kannavad ettevõtete, nende iseseisval bilansil olevate harude, ehituste ja organisatsioonide (kaasa arvatud rahvamajanduse nõukogude tootmisharude valitsused, ministeeriumide ja keskasutuste koondised ja peavalitsused jms.) juhatajad ja pea-(vanem-) raamatupidajad kriminaalvastutust.

13. Raamatupidamisaruannetele ja bilanssidele (kaasa arvatud koondaruanded ja -bilansid), mis esitatakse alluvuse järgi kõrgemalseisvale organisatsioonile, kirjutavad vastavalt alla ettevõtte, ehituse, organisatsiooni, tootmisharu valitsuse, rahvamajanduse nõukogu, peavalitsuse, ministeeriumi või keskasutuse juhataja ja pea-(vanem-)raamatupidaja. Nende allkirjadeta on aruanded ja bilansid kehtetud. Kõigil teistel käesoleva määrustiku punktides 5 ja 6 ettenähtud aadressidel esitatakse vastavate ettevõtete, ehituste, organisatsioonide, tootmisharude valitsuste, rahvamajanduse nõukogude, peavalitsuste, ministeeriumide või keskasutuste raamatupidamisaruannete ja bilansside (kaasa arvatud koondaruanded ja -bilansid) pea-(vanem-)raamatupidaja poolt kinnitatud ärakirjad.

Raamatupidamisaruannetes ja bilanssides ei ole lubatud teha mingisuguseid mahakraapimisi ega määrimisi. Vigade parandamise puhul tuleb teha vastav märge, millele kirjutavad alla samad isikud, kes kirjutavad alla või kinnitasid aruande ja bilansi.

Kõigist parandustest, mis on tehtud raamatupidamise kuu-, kvartali- ja aastaaruannetes ning -bilanssides nende kontrollimisel ja kinnitamisel kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt, tuleb kohustuslikus korras teatada kõigil aadressidel, millistel need aruanded ja bilansid esitati.

14. Raamatupidamise koondaruanded ja -bilansid koostatakse üksikute ettevõtete ja organisatsioonide kontrollitud aruannete põhjal.

15. Üleliidulised ja vabariiklikud koondised, kontorid, trustid, kombinaadid, valitsused jne., ministeeriumid ja keskasutused, samuti rahvamajanduse nõukogud vaatavad läbi neile alluvate ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamisaruanded ja bilansid (kaasa arvatud raamatupidamise koondaruanded ja

-bilansid) ja võtavad tarvitusele vastavad abinõud ebarahuldavalt töötavate ettevõtete ja organisatsioonide tegevuse parandamiseks.

Üleliidulised ja vabariiklikud koondised, kontorid, trustid, ministeeriumide ja keskasutuste peavalitsused, rahvamajanduse nõukogude haruvalitsused vaatavad läbi ja kinnitavad neile alluvate ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise aastaaruanded ja -bilansid — hiljemalt 15 päeva jooksul, arvates nende aruannete ja bilansside saamise päevast, kusjuures otsused nende kohta tuleb teatada samadel tähtaegadel ettevõtetele ja organisatsioonidele.

Rahvamajanduse nõukogud, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumid ja keskasutused vaatavad läbi ja kinnitavad neile alluvate valitsuste, kontorite, trustide, samuti neile vahetult alluvate ettevõtete raamatupidamise aastaaruanded ja -bilansid hiljemalt 20 päeva jooksul, arvates nende aruannete ja bilansside saamise päevast, ja teatavad organisatsioonidele nende kohta oma otsused samadel tähtaegadel ja saadavad otsuste ärakirjad NSV Liidu Rahandusministeeriumile või liiduvabariikide rahandusministeeriumidele, NSV Liidu Riigipanga juhatusele või selle kontoritele kuuluvuse järgi ja kapitaalehituse küsimuste alal — vastavaile pikaajaliste mahutuste pankadele.

Rahvamajanduse nõukogude raamatupidamise aastaaruanded ja -bilansid vaatavad läbi liiduvabariikide ministrite nõukogud.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud määravad kindlaks kohaliku alluvusega ettevõtete ja majandusorganisatsioonide raamatupidamisaruannete ja bilansside esitamise korra ja tähtajad, võttes arvesse, et raamatupidamisaruanded ja bilansid tuleb esitada kõrgemalseisvale organisatsioonile, rahandusorganitele, NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele korras, mis on kindlaks määratud NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja pikaajaliste mahutuste pankade poolt, kes krediteerivad ja finantseerivad neid ettevõtteid ja organisatsioone.

Oblastite, kraide ja linnade (vabariikliku alluvusega linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede valitsused (osakonnad) peavad oblastite ja rajoonide alluvusega ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise kvartali koondaruanded ja -bilansid esitama hiljemalt 30 päeva jooksul, arvates aruandlusperioodi möödumisest, aastaaruanded ja -bilansid aga hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta 15. märtsiks.

16. Rahvamajanduse nõukogud, nende tootmisharude valitsused, ministeeriumid, keskasutused, nende peavalitsused, koondised, kontorid jms. on kohustatud teatama neile alluvate ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside läbivaatamise päeva vastavaile rahandusorganitele, NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse organitele, Riigipanga ja pikaajaliste mahutuste pankade asutustele hiljemalt kaks päeva enne aruannete ja bilansside läbivaatamist.

17. Rahandusorganitel, pankadel ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse organitel on õigus:

a) nõuda organisatsioonidelt või neile alluvatelt ettevõtetelt vajaduse korral selgitusi andmete kohta, mis on toodud vastavale majandile ettenähtud raamatupidamise ja statistilise aruandluse vormides;

b) läbi vaadata kohapeal raamatupidamise arvestuse ja aruandluse andmeid ja nende dokumentaalset põhjendatust, samuti revisjoniakte ning ettevõtete ja organisatsioonide tegevuse uurimise materjale;

c) osa võtta keskasutuste ja organisatsioonide nõupidamistest, kus vaadatakse läbi neile alluvate ettevõtete ja organisatsioonide aruanded.

18. Rahandusorganid ja pikaajaliste mahutuste pangad (kapitaalmahutuste ja tööettevõtte ehitustegevuse alal) teatavad oma vastuväited rahvamajanduse nõukogude, nende tootmisharude valitsuste, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumide, keskasutuste, nende peavalitsuste ja organisatsioonide koondaruannete ja -bilansside kohta või üksikute ettevõtete aruannete ja bilansside kohta viieteistkümne päeva jooksul, arvates nende saamise päevast vastavates rahandusorganites ja pikaajaliste mahutuste pankades, olenevalt kuuluvusest.

Rahandusorganid ja pikaajaliste mahutuste pangad saadavad oma vastuväited raamatupidamisaruannete ja bilansside kohta nii neile ettevõtetele ja organisatsioonidele, kes esitasid aruanded ja bilansid, kui ka kõrgemalseisvatele organisatsioonidele, kes need aruanded ja bilansid kinnitasid.

Kui organisatsioonid, kes aruanded ja bilansid kinnitasid, ei teata rahandusorganitele ja vastavatele pikaajaliste mahutuste pankadele kümne päeva jooksul ettepaneku saamise päevast arvates oma mittenõusolekut nendega, loetakse ettepanek vastuvõetuks.

Lahkarvamiste puhul võivad rahandusorganid või pikaajaliste mahutuste pangad 10 päeva jooksul, pärast organisatsioonide vastuväidete saamist, esitada need lahkarvamised läbivaatamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogule, liiduvabariigi ministrite nõukogule, autonoomse vabariigi ministrite nõukogule või vastavale töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele kuuluvuse järgi.

Kuni lahkarvamiste lahendamiseni viiakse täide ainult need otsused, mis on kooskõlastatud rahandusorganiga või pikaajaliste mahutuste pangaga.

II. Bilansside koostamise eeskirjad ja bilansikirjete hindamise kord

19. Raamatupidamisaruanded ja bilansid koostatakse kontrollitud, tõendavate dokumentidega kinnitatud raamatupidamiskirjendite põhjal.

Enne bilansi koostamist tuleb kohustuslikult iga kuu 1. kuupäe-

vaks võrrelda analüütiliste kontode käibeid ja jääke pearaamatu kontode käivete ja jääkidega.

20. Ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamisaruanded ja bilansid, samuti koondaruanded ja -bilansid koostatakse tuhandetes rublades.

a) Kapitaalmahutused, põhivahendid ja amortisatsioon

21. Lõpetatud ehitused ja hooned, ülesmonteeritud seadmed, lõpetatud tööd juurdeehituse või seadmete juurdemonteerimise alal, mis suurendavad objektide algmaksumust, vormistatakse seadusega kehtestatud korras ja võetakse arvele põhivahenditena. Seadmed, mis ei vaja monteerimist (ümberpaigutatavad transpordivahendid, vabalt seisvad tööpingid, põllumajandusmasinad, ehitusmehhanismid jms.), samuti seadmed, mis vajavad monteerimist, kuid on määratud püsivtagavaraks, täiskasvanud tööloomad ja produktiivkari (kaasa arvatud ka väikeloomad) ja täiskasvanud linnud, olenemata nende maksumusest, tööriistad ja inventar (välja arvatud need, mis vastavalt käesoleva määrustiku p. 34 kuuluvad käibevahendite hulka) arvatakse nende saamisel ettevõtte või organisatsiooni poolt põhivahendite hulka.

Kapitaalehituste lõpetamata objekte, mis on ajutises ekspluatatsioonis kuni nende võtmiseni alalisse ekspluatatsiooni, mis on vormistatud kehtestatud korra kohaselt, ei arvata ettevõtte põhivahendite hulka.

Ettevõtete ja organisatsioonide kapitaalmahutused istandustesse, samuti inventaarse iseloomuga kapitaalmahutused maatükkidesse, maapõue, metsa- ja veealadesse (maaparandus-, kuivendus- ja irrigatsioonitööd, kändude juurimine põllumajandusliku maa suurendamiseks ja muud säärased tööd, peale mäekapitaaltööde) arvatakse igal aastal põhivahendite hulka aruandeaasta kulutuste summas, ekspluatatsiooni võetud pindalade osas, olenemata tööde kogu kompleksi lõpetamisest ja amortiseeritakse üldiselt kehtestatud korras.

22. Kapitaalmahutused renditud põhivahenditesse võivad esineda ainult nende tööde osas, mis on ette nähtud tiitelnimestikes ning riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele kuuluvate põhivahendite rendilepinguis. Need kulutused arvestatakse üldises kapitaalmahutuste kohta kehtestatud korras.

Lõpetatud kapitaaltööd renditud põhivahendite alal, mis lähevad rendilepingu tähtaja lõppemisel üle rendileandjale, kantakse maha rendilevõtja bilansist ja arvatakse rendileandja põhivahendite hulka, suurendades tema põhikirjafondi.

Renditud põhivahendite kapitaalremonti teostatakse kas rendileandja või rendilevõtja vahendite arvel, olenevalt lepingu tingimustest.

23. Riiklikus plaanis ettenähtud kulutused kapitaalmahutusteks määratud assigneeringute arvel, mis ei suurenda põhifondide maksumust, kantakse aasta lõpul maha määratud finantseerimisallika arvel.

Geoloogiliste uurimiste kulusid, mis ei ole seotud kindlate objektide ehitamisega, ei arvata põhivahendite hulka ja kantakse maha määratud finantseerimisallikate arvel pärast tööde kogu kompleksi lõpetamist. Nimetatud mahakandmise võib teostada ainult vastavate dokumentide olemasolul, mis tõendavad, et seadusega ettenähtud korras on geoloogiliste materjalide sundeksemplarid antud Riiklikule Geoloogiafondile.

24. Põhivahendite algmaksumus sisaldab kõiki nendega seoses olevaid kulusid, sealhulgas nende kohaletoimetamise ning ülesseadmise kulud.

25. Käikulastud ettevõtete või nende üksikute osade käikulaskmisperioodi kulud, monteerimist mittevajava inventari ja seadmete ümberpaigutuskulud, mis arvati tegutsevates ettevõtetes põhivahendite hulka, samuti põhivahendite, maade, maapõue, metsa- ja veealade ekspluateerimise ning kaitsmise kulud arvestatakse vastavalt tootmis- ja käibekuludes.

26. Lõpetatud hooned ja ehitused ning soetatud uued põhivahendid võetakse sisse põhivahendite vastavaisse kirjetesse nende peale tegelikult kulutatud kogu summa ulatuses, suurendades vastavalt põhikirjafondi (vastavatel juhtudel aga pikaajalisi laene).

27. Oma tootmistähtsuse kaotanud põhivahendite jääkmaksumus, maha arvates sääraste põhivahendite maksumuse nende võimaliku ärakasutamise hinna järgi, kantakse maha põhikirjafondi vähendamiseks:

rahvamajanduse nõukogudele alluvates ettevõtetes — rahvamajanduse nõukogude poolt ettenähtud korras.

Seadusega ettenähtud korras tasuta teistele ettevõtetele üleantud põhivahendite jääkmaksumus kantakse maha põhikirjafondi vähendamiseks.

Seadmete demonteerimisel kantakse maha selle monteerimise esialgsed kulud põhikirjafondi vähendamiseks.

Demonteeritud seadmed, mis pole kaotanud tootmistähtsust, neil juhtudel, kui need antakse tasuta üle seadusega ettenähtud korras ühe ettevõtte poolt teisele ettevõttele, võetakse seadmete vastuvõtja poolt arvele põhikirjafondi suurendamiseks seadmete soetamise alghinnas, arvesse võttes kulumist.

Põhivahendite likvideerimisest laekuvate materiaalsete väärtuste (hoonete ja ehituste üleviimine ja lammutamine, seadmete demonteerimine, loomade väljapraakimine jms.) maksumus ning likvideerimisega seoses olevad kulud peegeldatakse eraldi kirjetena, vastavalt põhikirjafondi suurendamiste või vähendamistena.

28. Põhivahendid, nii kasutusel kui konservatsioonis või tagavaras olevad, näidatakse bilansi aktivas nende algmaksumusega.

Põhivahendite kulumine näidatakse bilansi passivas erikirjena.

29. Põhivahendite kulumine määratakse kindlaks amortisatsioonieraldiste summas, maha arvates sellest tegelikult kapitaalremondiks kulutatud osa.

Amortisatsiooninormid, kaasa arvatud ka kapitaalremondiks ettenähtud osa, diferentseeritakse hoonete, ehituste, seadmete, masinate, inventari ja teiste põhivahendite liikide järgi.

30. Maatükke, maapõuevarade leiukohti, metsa- ja veealasid, mis on antud ettevõtete ja organisatsioonide käsutusse, bilanssi ei kanta; nende pindala näidatakse bilansi juurde esitatud õiendis.

31. Ettevõtete ja organisatsioonide põhivahendite, välja arvatud tagavaras (laos) olevate, algmaksumust kustutatakse amortisatsioonieraldiste kandmisega kindlaksmääratud normide järgi tootmis- või käibekuludesse.

Amortisatsioonieraldisi teostatakse samuti ehituste lõpetamata objektide osas, mis on ajutises ekspluatatsioonis.

Rahvamajanduse nõukogudele, ministeeriumidele ja ametkondadele antakse õigus kindlaks määrata ettevõtete ja majandusorganisatsioonide amortisatsioonieraldiste diferentseeritud normide sisseseadmise kord üksikutele tööstusharudele või ehitistele kinnitatud amortisatsioonieraldiste normide üldistes piirides.

32. Hooajalises tootmises kantakse amortisatsioonieraldiste aastasumma kuludesse ettevõtte aasta tööperioodi eest.

Amortisatsioonieraldised rendileantud põhivahendite osas näidatakse üldnormide kohaselt rendile andja bilansis rendimaksu arvel.

Eraldamisi amortisatsioonifondi ei peatata remondi ning seisakute ajal.

Eraldamised amortisatsioonifondi peatatakse juhul, kui põhivahendid konserveeritakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude või vastavate oblastite (kraide) täitevkomiteede loal kuuluvuse järgi.

33. Põhivahendite lõpetatud kapitaalremondi kulud kantakse maha, olenevalt remondi lõpetamisest, amortisatsioonifondi vähendamise arvel, mis on jäetud kapitaalremondiks ettevõtte või organisatsiooni korraldusse, või finantsplaanis ettenähtud vastavate teiste kapitaalremondi finantseerimisallikate arvel.

34. Põhivahendite hulka ei kuulu ja näidatakse käibes olevate vahendite hulgas:

a) esemed, mis teenindavad alla ühe aasta, olenemata nende maksumusest;

b) esemed maksumusega alla limiidi, mille määravad kindlaks vastavad rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid ja keskasutused kuni 500 rubla piires ühiku eest, olenemata nende teenindamise ajast, välja arvatud põllumajandusmasinad ja -riistad, täiskasvanud tööloomad ja produktiivkari (kaasa arvatud väikeloomad) ja täiskasvanud linnud, millised kuuluvad põhivahendite hulka, olenemata nende maksumusest;

c) eritööriistad ja eriseadised, olenemata nende maksumusest;

d) noor- ja nuumalolevad loomad;

e) eririietus, erijalatsid ja voodiesemed, olenemata nende maksumusest ja teenindamise ajast.

Lit. «a», «b» ja «e» nimetatud esemete maksumus kustutatakse, lähtudes nende teenindamise tähtajast.

Nimetatud esemete maksumust lubatakse kustutada ka sel teel, et arvatakse maha 50% maksumusest nende väljaandmisel laost ekspluatatsiooni ja ülejäänud 50% (maha arvates nende esemete maksumuse võimaliku kasutamise hinnaga) nende väljalangemisel kõlbmatuse tõttu.

Vähesehinnalised esemed maksumusega alla 20 rubla ühiku eest kantakse kuludeks sedamööda, kuidas neid lastakse tootmisse või ekspluatatsiooni.

Ekspluatatsiooni antud esemete säilivuse eesmärgil ettevõtetes ja organisatsioonides peab organiseerima vastavat kontrolli nende liikumise üle.

Pesu ja voodiesemeid võõrastemajades võib arvestada vastavalt rahvamajanduse nõukogudele, NSV Liidu ministeeriumidele ja ametkondadele ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele antud õigusele, olenemata maksumusest ja teenindamise ajast, põhivahendite hulgas.

Eritööriistade ja eriseadiste maksumus kustutatakse plaanis ettenähtud summades, lähtudes nende valmistamise kulude eelarvest ja planeeritud toodangu väljalaskest tähtajaga kuni kaks aastat; eritööriistade ja eriseadiste maksumus, mis on ette nähtud individuaaltellimuste täitmiseks, kustutatakse täies ulatuses vastava tellimuse tootmisse andmise mõmendil.

Noorloomade ja nuumalolevate loomade, samuti produktiiv- ja kasutatavate loomade maksumuse kustutamiseks eraldamisi ei teostata.

Kiiresti kuluvad esemed (mis teenindavad vähem kui üks aasta, olenemata nende maksumusest) ja väheväärtuslikud esemed (maksumusega alla limiidi, mille määravad kindlaks vastavad rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid ja keskasutused kuni 500 rubla piires ühiku eest, olenemata nende teenindamise ajast) ning eritööriistad ja eriseadised, eririietus, erijalatsid ja voodiesemed näidatakse bilansis nende algmaksumusega. Nende esemete kulumise summa näidatakse bilansi passivas eraldi kirjena.

b) Tooraine, materjalid, valmistooted ja kaubad.

35. Tooraine, põhi- ja abimaterjalid, kütus, taara ja remondiks vajalikud tagavaraosad, väheväärtuslikud ja kiiresti kuluvad esemed, kaubad, valmistoodang jms. näidatakse bilansis nende tegeliku omahinnaga.

Materiaalsete väärtuste omahinda kuuluvad kõik nende varumisega ja ettevõtte lattu toimetamisega seoses olevad kulud.

Põllunduse ja loomakasvatuse jooksva aasta omatoodang arvestatakse aruandeaasta kestel, kuni aasta aruandekalkulatsiooni koostamiseni, plaanilise omahinnaga.

36. Toorainet, materjale ja kütust lubatakse arvestada kas nende varumise plaanilise omahinnaga, eraldades tegeliku omahinna hälbed maksumusest plaanihindades, või hulgi- (faktuuri-)

hindades, eraldades transpordi-varumiskulude summad ja varustusorganisatsioonide juurdehindlused. Tooraine, materjali ja kütuse kulu ning jäägi tegelik omahind määratakse kindlaks neil juhtudel nende maksumuse põhjal plaaniliste hindade järgi ja hälvete järgi neist, või hulgi- (faktuuri-) hindades ja transpordi-varumiskulude ning varustusorganisatsioonide juurdehindluste summa järgi.

Hälvete summa plaanilistest hindadest või transpordi-varumiskulude summa ja varustusorganisatsioonide juurdehindlused (juhul, kui arvestus toimub hulgihindade järgi), mis kuuluvad kulutatud materjalide, tooraine ja kütuse vastavatele gruppidele või liikidele, tuleb iga kuu maha kanda vastavatele tegevusliikidele ja kulukirjetele.

Valmistoodangut lubatakse arvestada plaanilise omahinnaga, eraldades tegeliku omahinna ja plaanilise omahinna hälbed, või ettevõtte hulgihindades (ilma käibemaksuta), eraldades tegeliku omahinna ja ettevõtte hulgihindade vahe.

Plaaniliste hindade hälvete summa või vahesumma valmistoodete tegeliku omahinna ja nende maksumuse vahel ettevõtte hulgihindades (ilma käibemaksuta), mis kuulub realiseeritud valmistoodangu vastavatele gruppidele ja liikidele, tuleb iga kuu maha kanda vastavaile realiseerimise kontodele.

37. Hankijatele tasutud või aktseptitud faktuurarvete järgi teelolevad materjalid näidatakse vastavatel bilansikirjetel koos materjalidega laos. Teelolevate materjalide üldmaksumus näidatakse bilansis kõigi tootmistagavarade kokkuvõtte järel.

38. Töötlemiseks antud tooraine ja materjalid arvestatakse tellijate vastavates kontodes, mis on määratud tootmistagavarade arvestamiseks.

Tellijate tooraine näidatakse arvetes väljaspool bilanssi lepingus ettenähtud hindades.

39. Faktuurarvete aktseptist keeldumisel ja muudel põhjustel vastutavale hoiule võetud kaubaliste materiaalsete väärtuste maksumus näidatakse arvetes väljaspool bilanssi.

40. Bilansikirje «Lõpetamata toodang» peab näitama lõpetamata toodangu ja tööde tegelikku omahinda.

Suureseerialise ja masstootmise iseloomuga tööstusharudes lubatakse detaile ja pooltooteid hinnata kehtiva normatiivse omahinna järgi.

Ehituste kapitaalmahutuste bilanssides, mida finantseeritakse vastavalt tehtud töö mahule, ja tööettevõtte ehitusorganisatsioonide põhitegevuse bilansis lõpetamata tootmine ehitus- ja montaažtööde objektidel, millistes teostatakse tehtud tööde eest vahepealsed arveldused, näidatakse eelarvelises maksumuses, plaaniliste akumulatsioonide mahaarvamisega. Lõpetamata töö ehitus- ja montaažtööde objektidel, mille eest arveldus teostatakse objekti lõpetamisel tervikuna, ilma vahepealsete maksmisteta tehtud tööde eest, näidatakse bilanssides tegelike kulude summas.

Lõpetamata tööd kapitaalremondi alal näidatakse bilansis tegelike kulude summas.

41. Kulud, mis on tehtud aruandeperioodil ja kuuluvad kustutamisele järgnevatel aruandeperioodidel, näidatakse bilansis erikirjena «Tulevaste perioodide kulud» ja kantakse kuludesse hiljemalt kahe aasta jooksul, erijuhtudel aga, kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega, hiljemalt nelja aasta jooksul.

Mäetööde ettevalmistuskulud kustutatakse toodangu kaevandamise aja jooksul.

42. Tootmisjäätmed arvestatakse nende võimaliku kasutamise hindadega, mis kinnitatakse ettenähtud korras.

43. Jaekaubandusettevõtteis olevad kaubad arvestatakse jaehindades. Kaupade ostuhinna ja jaehinna vahe näidatakse bilansis eraldi kirjena.

Kaubandusorganisatsioonide hulgiladudes ja -baasides olevaid kaupu lubatakse arvestada samuti jaehindades.

44. Faktuurarvete järgi lähetatud kaubad, äraantud tööd ja osutatud teenused, mis on antud panga asutustesse inkassoks, näidatakse bilansis omahinnaga, välja arvatud juhud, kui neid kaupu, töid ja teenuseid enne nende eest tasumist on lubatud näidata kui juba realiseerituid.

c) Arveldused deebitoride ja kreeditoridega ja muud bilansikirjed

45. Arveldused pankadega, hoiukassadega, ettevõtete iseseisval bilansil olevate osadega ja kõrgemalseisva organisatsiooniga peavad ettevõtte ja organisatsiooni bilansis olema kooskõlastatud ja identsed; kõik lahkuminekud arveldustes tuleb kõrvaldada bilansi koostamisel. Ettevõtte või organisatsiooni bilansis nende arveldustе alal reguleerimata summade jätmisele vaadatakse kui bilansi ebaõigesti koostamisele.

46. Arveldused deebitoride ja kreeditoridega näilab kumbki pool oma bilansis summades, mis tulenevad raamatupidamise kirjendeist ja on tunnistatud tema poolt õigeks.

Huvitatud pool on kohustatud viivitamatult esitama lahkhelid riiklikule või ametkondlikule arbitraažile või kohtule, võlgniku suhtes kõrgemalseisvale organisatsioonile lahendamiseks kuuluvuse järgi.

47. Trahvide, viiviste ja leppetrahvide pretensioonid, millede suhtes edasikaebe tähtaeg on möödunud, samuti osas, mis on tunnistatud õigeks maksja poolt, välja mõistetud kohtu või arbitraaži poolt, arvestatakse saaja ja maksja ettevõtete ning organisatsioonide bilanssides deebitoride või kreeditoride kirjetes.

Kuni edasikaebuse tähtaja möödumiseni, samuti maksja poolt tunnistamiseni või kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistmiseni arvestatakse nende pretensioonide summad nii nõude esitaja kui ka maksja juures väljaspool bilanssi.

48. Hiljemalt 30 päeva jooksul, arvates panga poolt mittein-

kasseeritava debitoorse võlgnevuse tekkimisest, esitavad ettevõtted ja organisatsioonid hagid selle sissenõudmiseks sundkorras.

49. Vaieldavad võlad (välja arvatud võlgnevus puudujääkide, raiskamiste ja varguste alal) näidatakse bilansi aktivas eraldi kirjena. Vaieldavateks võlgadeks loetakse summad, millede kohta vaie on antud kohtu või arbitraaži lahendada.

Võlgnevus puudujääkide, raiskamiste ja varguste osas, kaasa arvatud võlgnevuse summad, mille sissenõudmist teostatakse kohtu kaudu, ja väljamõistetud võlad, näidatakse bilansis eri real.

50. Võlad kaubaliste materiaalsete väärtuste puudujääkide, raiskamiste ja varguste osas, millede sissenõudmine on kohtu poolt tagasi lükatud hagi põhjendamatuse tõttu, kantakse maha käesoleva määrustiku punktis 64 (lit. «c») ettenähtud korras.

51. Muud võlad, mis on tunnistatud ettevõtte või organisatsiooni poolt lootusetuiks, võib maha kanda kahjumisse ainult kõrgemalseisva organisatsiooni loal.

52. Väljamõistetud võlad, millede kohta on täitedokumendid tagastatud koos rahvakohtuniku poolt kinnitatud aktiga kostja maksujõuetuse ja tema varanduse peale sissenõudmise pööramise võimatuse kohta, võib kõrgemalseisva organisatsiooni loal kanda maha kahjumisse erikirjega.

Võlgade mahakandmine kahjumisse võlgnike maksujõuetuse tõttu ei ole veel võlgnevuse täielik kustutamine (annulleerimine). Seda võlgnevust tuleb arvestada väljaspool bilanssi 10 aasta jooksul, arvates selle mahakandmise momendist selleks, et jälgida võimalust selle sissenõudmiseks juhul, kui võlgnike varanduslik seisukord peaks muutuma.

53. Kreditoorne (välja arvatud käesoleva määrustiku punktis 54 ettenähtud) ja deponentide võlgnevus, mille järgi hagi on aegunud, tuleb sisse maksta Liidu eelarve tuludesse hiljemalt ühe kuu jooksul pärast hagi aegumist. Sissemaksete viivituse korral nõutakse sisse viivist 0,05% iga viivitatud päeva eest.

Debitoorse võlgnevuse summad, millede järgi hagi on aegunud, kantakse maha kahjumisse kõrgemalseisva organisatsiooni loal.

Ameti-isikud, kes on süüdi hagi tähtaegade möödalaskmises, võetakse vastutusele distsiplinaarkorras ja vastavail juhtudel kriminaalkorras.

54. Kreditoorse võlgnevuse summad arvelduste alal kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide vahel, millede järgi hagi on aegunud, kuuluvad kandmisele kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide kasumeisse hiljemalt ühe kuu jooksul pärast nimetatud tähtaegade möödumist.

55. Vahendid, mis on saadud tagastamata finantseerimise korras, liidetakse põhikirjafondile: käibevahendite ja uute toodete omandamiseks saadud summade osas — täielikult, kapitaalmahutuste osas aga arvelevõetud põhivahendite summas.

56. Kulud, mis on tehtud erifondide arvel, kantakse maha neist

fondidest kuuluvuse järgi ja tootmis- või käibekuludesse neid ei kanta.

57. Eraldamised puhkusteks kantakse tootmiskuludesse kindlaksmääratud protsendi ulatuses tööliste töötasust aruandeperioodil. Nende eraldiste jääk näidatakse bilansis kirjes «Eelseisvad kulud».

Samas kirjes reserveeritakse ka iga kuu tootmis- või käibekulude arvel töölistele ja teenistujatele väljateenitud aastate eest seadusega kindlaksmääratud korras üks kord aastas väljamakstav tasu.

58. Aruandeaastal tehtud jooksva remondi kulud kantakse aruandeaasta kuludesse.

Ettevõtetes, kus põhivahendite jooksvat remonti teostatakse aasta kestel ebaühtlaselt, lubatakse jooksva remondi kulud kanda aasta kestel kuludesse sel määral, mis langeb aruandeperioodile, lähtudes selleks otstarbeks plaanikohaselt assigneeritud summast. Tegelike kulude ja plaaniliste eraldiste vahe näidatakse vastavalt kirjetes «Tulevaste perioodide kulud» ja «Eelseisvad kulud».

Hooajalise iseloomuga tootmisharude ettevõtetes eelseisvad kulud, mis kuuluvad kandmisele aruandeperioodil toodangu omahinda, reserveeritakse samuti kirjes «Eelseisvad kulud».

59. Bilanssi võib jätta summasid garantiiga (garantiireserv) müüdud individuaaltootmise toodangu eest ostjale võimalike väljamaksete teostamiseks määral, mis ei ületa plaanis ettenähtud kulusid garantiikohustuste täitmiseks, garantiitähtaega arvesse võttes. Garantiitähtaja lõppemist mööda kantakse kulutamata summad vastava aasta kasumisse.

60. Reservide moodustamine mõningate teiste oletatavate kulude ja kahjumite katmiseks, peale käesoleva määrustiku punktides 57, 58 ja 59 ettenähtute, on võimalik ainult NSV Liidu Rahandusministeeriumi igakordsel eriloal.

61. Tulud, mis laekuvad aruandeperioodil eelseisvate perioodide operatsioonide arvel, näidatakse bilansi passivas eraldi kirjena ja aruandeperioodi kasumisse neid ei kanta.

III. Bilansikirjete inventeerimine ja kadude mahakandmise kord

62. Ettevõtted ja organisatsioonid on kohustatud inventeerima:

a) põhivahendeid — vähemalt üks kord aastas selliselt, et raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside koostamise eel inventeerimine toimuks mitte enne aruandeaasta 1. novembrit;

b) kapitaaltöid — vähemalt üks kord aastas selliselt, et raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside koostamise eel inventeerimine toimuks mitte enne aruandeaasta 1. detsembrit;

c) lõpetamata toodangut ja omatöötluse pooltooteid enne raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside koostamist, mitte aga enne aruandeaasta 1. oktoobrit, ja peale selle perioodiliselt tähtaegadel, mis määratakse kindlaks rahvamajanduse nõukogude,

ministeeriumide ja keskasutuste poolt, kohaliku alluvusega ettevõtetele ning organisatsioonidele aga vastavate töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt;

d) kapitaalremonte, tulevaste perioodide kulusid, noorloomi ja söödal ning nuumal olevaid loomi — vähemalt üks kord kvartalis;

e) valmistoodangut laos ja tööstuskaupu baasides — vähemalt üks kord aastas; toidukaupu ladudes ja baasides — vähemalt kaks korda aastas; valmistoodangut ladudes — vähemalt üks kord aastas, selliselt, et raamatupidamise aastaaruannete ja -bilansside koostamise eel inventeerimine toimuks mitte enne aruandeaasta 1. oktoobrit;

f) kaupu ja taarat kauplustes — vähemalt üks kord nelja kuu kestel; kõigis ülejäänud jaekaubanduse ettevõtetes — vähemalt üks kord kvartalis.

Väärtuste inventeerimise arvu aastas, samuti nende teostamise kuupäevi võidakse vajaduse korral rahvamajanduse nõukogude, NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministeeriumide ja keskasutuste juhatajate poolt kooskõlas NSV Liidu Rahandusministeeriumiga või liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidega kuuluvuse järgi muuta.

Rahvamajanduse nõukogude, NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumide ja keskasutuste juhatajad võivad ettevõtetel ja organisatsioonidel lubada teostada ehituste, hoonete ja teiste põhivahendite hulka kuuluvate liikumatute objektide inventeerimist üks kord kahe-kolme aasta kestel.

Kaubaliste materiaalsete väärtuste inventeerimise tähtajad, mis on NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt üksikutele ministeeriumidele ja keskasutuste ettevõtetele ja organisatsioonidele nende töö iseärasustest lähtudes varem kindlaks määratud, jäävad kehtima.

63. Väärtuste inventeerimine on kohustuslik materiaalselt vastutavate isikute vahetamisel — asjaajamise vastuvõtmise-üleandmise päevaks.

64. Inventeerimisel selgunud lahkuminekud raamatupidamisarvestuse andmetest reguleeritakse järgmise korra järgi:

a) väärtuste kadu normide piires kantakse kuludesse;

b) väärtuste puudujäägid üle normide, samuti kaod väärtuste riknemisest, kantakse süüdiolevate isikute arvele.

Kuritarvituste tagajärjel tekkinud puudujääkide ja kadude osas on ettevõtte või organisatsiooni juhataja kohustatud saatma toimiku kohtu-uurimisorganitele ja esitama tsiviilhagi hiljemalt viie päeva jooksul pärast puudujäägi või raiskamise avastamist;

c) väärtuste puudujäägid üle normide, samuti kaupade ja materjalide riknemine juhul, kui väärtuste puudujääkide ja riknemise konkreetseid süüdlasi pole kindlaks tehtud, võib bilansist maha kanda järgmiselt:

liidulise ja vabariikliku alluvusega riiklikes ettevõtteis ja organisatsioonides — NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite või keskasutuste juhatajate loal, välja arvatud juhud,

kus selline mahakandmine võib toimuda ainult NSV Liidu või liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude loal;

rahvamajanduse nõukogudele alluvates, samuti liidulise ja vabariikliku alluvusega ettevõtteis ja organisatsioonides — tootmisharude valitsuste, peavalitsuste, samuti üleliiduliste ja liidu-vabariikide koondiste, trustide ja kontorite ning teiste neile vastavate juhtimislülide, mis vahetult alluvad rahvamajanduse nõukogudele, ministeeriumidele või keskasutustele, juhatajate loal;

kooperatiivsete organisatsioonide ettevõtteis — vastava tarbijate kooperatiivi või tööndus- ja metsatööndusartelli, invaliidide kooperatsiooni artelli jt. kooperatsiooni süsteemide juhatuse otsuse ja osanike või artelliliikmete üldkoosoleku järgneva kinnituse olemasolul;

kooperatiivide liitude ja nõukogude ettevõtteis — vastava liidu või nõukogu juhatuse (presiidiumi) otsuse ja kõrgemalseisva kooperatiivse organisatsiooni juhatuse (presiidiumi) järgneva kinnituse olemasolul;

ühiskondlikes organisatsioonides ja neile alluvais ettevõtteis — vastavate kõrgemalseisvate organisatsioonide juhatajate loal.

65. Rahvamajanduse nõukogudele alluvate ettevõtete ja organisatsioonide, samuti üleliidulise alluvusega katkestatud ehituste ja teostamata ehituste projekteerimis-uurimistööde kulutusi kuni ühe miljoni rubla piires ühe ehituse kohta, samuti geoloogiliste uurimistööde kulutusi võib bilanssidest maha kanda rahvamajanduse nõukogude ning NSV Liidu ministrite ja keskasutuste juhatajate loal.

Teostatud mahakandmistest teatavad NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused NSV Liidu Rahandusministeeriumile järgnevas korras.

Rahvamajanduse nõukogudele alluvate ettevõtete ja organisatsioonide kulutusi, samuti üleliidulise alluvusega katkestatud ehituste ja teostamata ehituste projekteerimis-uurimistööde kulutusi üle ühe miljoni rubla iga ehituse kohta võivad rahvamajanduse nõukogud, NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused bilanssidest maha kanda ainult pärast seda, kui nad on esitanud vastavalt vabariikide ministrite nõukogudele või NSV Liidu Ministrite Nõukogule seletuse ehituse katkestamise põhjuse kohta ja on saanud ministrite nõukogudelt loa katkestatud ehituste ning mitteteostatud kapitaaltööde ja kulutuste mahakandmiseks.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi üleliidulise alluvusega ettevõtete ja organisatsioonide bilanssidest kannab katkestatud ja mitteteostatud kapitaaltööde kulutused maha NSV Liidu põllumajanduse minister, kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ettevõtete ja organisatsioonide bilanssidest aga — NSV Liidu kaubandusminister, teatades sellest NSV Liidu Rahandusministeeriumile.

Vabariikliku ja kohaliku alluvusega ettevõtete ja organisatsioonide bilanssidest katkestatud kapitaaltööde kulutusi ja vaba-

riiklike ministeeriumide ja ametkondade bilanssidest geoloogiliste uurimistööde, samuti mitteteostatud ehituste projekteerimis-uurimistööde kulutusi võib maha kanda liiduvabariikide ministrite nõukogude loal.

66. Põhitegevuse, kapitaalehituse, põllumajandusliku abimajandi, elamu-kommunaalmajanduse ja teiste mittetööstuslike majandite tulemused, mis arvestatakse ühel üldbilansil, näidatakse raamatupidamisaruandes eraldi.

67. Ettevõtete ja organisatsioonide kaod operatsioonidelt ja kaod looduslikest õnnetustest, välja arvatud kahjumid põhivahendite alal, kantakse aruandeaasta kahjumitesse.

Kahjumid, mis on avastatud aruandeaastal, kuid on saadud eelmiste aastate operatsioonidest, kantakse aruandeaasta tulemustesse eraldi kirjena. Kasumite ja kahjumite aruande lisas tuuakse nimetatud kahjumite koostise dešifreerimine ja nende tekkimise põhjuste seletus.

68. Aruandeaasta lõpptulemus (kasum või kahjum), mis on välja selgitatud antud ettevõtte või organisatsiooni kõikide operatsioonide jooksva arvestuse ja bilansikirjete hindamise põhjal kooskõlas käesoleva määrustikuga, näidatakse lõppbilansis eraldi kirjena.

MÕNINGATEST PUUDUSTEST KOLHOOSIDE RAHALISTE TULUDE KASUTAMISES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 298 26. NOVEMBRIST 1956

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et partei ja valitsuse poolt vabariigi põllumajandusele osutatud abi tulemusel suurenes põllumajandussaaduste tootmine, tõusid kolhooside naturaal- ja rahalised tulud ning suurenes kolhoosnikute normipäevade rahaline tasu.

Sealjuures aga mõned kolhooside esimehed ei omista vajalikku tähtsust kolhooside rahaliste tulude õigele kasutamisele, ei hoolitse kolhooside tulude ja kulude eelarvete täitmise eest ning kolhoosnikute ainelise huvitatuse tõstmise eest ühismajandi arendamise vastu.

Viimase kuue aasta jooksul suurenesid kulutused tootmisvajadusteks vabariigi kolhoosides kahekordselt, kulutused töötasudeks aga kõigest 70%. Üksikutes kolhoosides ületavad eelarve tuludeosa mittetäitmise juures tootmisvajadusteks tehtavad kulutused plaanilise suuruse, mille tõttu väheneb normipäevade tasu. Näiteks moodustasid Pärnu rajooni «Tasuja» kolhoosis 1955. a. tegelikud tulud 83% tulude ja kulude eelarves ettenähtud suurusest, kuna samal ajal kulutati tootmisvajadusteks 162% eelarves ettenähtud vahenditest, töötasudeks aga kasutati kõigest 24%. Palju-

des kolhoosides minnakse liiale tööjõu palkamisega väljastpoolt, samal ajal aga kolhoosnikute tööjõudu täielikult ära ei kasutata.

Kõige selle tagajärjel ei täida mõnede kolhooside juhatused NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt soovitatud kolhoosnikute igakuuse avansseerimise korda ja isegi pole tasunud kolhoosnikutele veel 1955. a. väljatöötatud normipäevade eest. 1956. a. esimesel poolaastal töötasid kolhoosnikud välja 21,1 miljonit normipäeva, rahalist avanssi aga anti 11,8 miljoni normipäeva eest, kulutades selleks otstarbeks kõigest 15,4% kolhooside rahalistest tuludest. Eriti halvasti avansseeritakse kolhoosnikuid Kiviõli, Vändra, Kallaste ja rea teiste rajoonide kolhoosides.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi andmetel oli seisuga 1. juuli 1956 kolhoosnikutele tasumata 1955. aastal väljatöötatud normipäevade eest üle 5 miljoni rubla.

Suureks puuduseks on ka kolhoosidel olev suur debitoorne võlgnevus. Seisuga 1. juuli 1956 moodustas kolhooside debitoorne võlgnevus 16,5 miljonit rubla, sealhulgas riigiasutustelt ja kooperatiivsetelt organisatsioonidelt 10,8 miljonit ning eraisikutelt 5 miljonit rubla.

Paljud kolhooside juhatused ostavad suurte summade eest materjale, tasudes sularahas, ega kanna vabu rahalisi vahendeid jooksvatele kontodele Riigipanka.

Mõned Riigipanga rajooniosakonnad ei taga sularaha õigeaegset väljaandmist kolhoosidele.

Reas kolhoosides on raamatupidamine mahajäänud seisukorras.

Reas kolhoosides täidavad revisjonikomisjonid ebarahuldavalt oma kohuseid ega kontrolli igas kvartalis kolhoosijuhatuste tegevust.

Paljud kolhoosid ei kanna õigeaegselt üle eelarvesse tulumaksu ning tasu masina-traktorijaamade poolt neile tehtud tööde eest, mille tagajärjel on nende maksete alal kujunenud suur võlgnevus.

Paljud rajoonide täitevkomiteed ei võta samuti tarvitusele abinõusid kolhooside finantsmajanduse parandamiseks.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi tagama kontrolli kolhooside rahaliste tulude õige kasutamise üle, süstemaatiliselt abistades neid masina-traktorijaamade kaudu finantsmajanduse korrastamisel.

2. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja masina-traktorijaamade direktoreid:

a) kindlustama kolhooside tulude ja kulude eelarvete täitmise kontrollimist, mitte lubades vahendite ülekulutamist üksikute eelarve artiklite osas ning summade ülekandmist eelarve ühest artiklist teise ilma kolhoosnikute üldkoosoleku otsuseta;

b) nõudma kolhooside juhatustelt arvepidamise seisukorra parandamist ja organiseerima revisjonialast tööd kolhoosides;

c) täitevkomiteede koosolekutel perioodiliselt läbi vaatama kolhooside revisjonide materjale, arvepidamise, aruandluse, tulude ja kulude eelarvete täitmise küsimusi ja masina-traktorijaamade instruktorite-raamatupidajate tööd kolhooside arvepidamise alal;

d) rajooni täitevkomitee lähemal koosolekul läbi vaatama küsimuse iga kolhoosi debitoorse võlgnevuse kohta ja võtma tarvitusele abinõud, mis kindlustaksid selle võlgnevuse likvideerimise 31. detsembriks 1956;

e) võtma tarvitusele abinõud kolhooside tulumaksu täielikuks ja õigeaegseks laekumiseks eelarvesse, samuti naturaal- ja rahalise tasu maksmiseks masina-traktorijaamade poolt kolhoosidele tehtud tööde eest.

3. Soovitada kolhooside juhatustel:

a) läbi vaadata iga kvartali tulemuste põhjal kolhooside rahaliste tulude kasutamise õigsust ja võtta tarvitusele vajalikud abinõud, mis kindlustavad kolhooside kõigi rahaliste kulude katmist rahaliste tuludega, samuti eelmiste aastate üleminevate võlgade likvideerimist kolhoosnikutele;

b) analüüsida kolhoosi tootmiskulutuste vajalikkust, pidades silmas töötasu maksmiseks ettenähtud vahendite suurendamist;

c) tagama kolhoosnikute igakuune avansseerimine, kõrvaldades kõik puudused kolhooside finantsmajanduses ja arvepidamises, mis takistavad kolhoosnikute avansseerimist.

4. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid moodustama kolhooside raamatupidajate ja arveametnike teadmiste kontrollimiseks rajoonide täitevkomiteede juures komisjonid, mille koosseisu kuuluksid spetsialistid-ökonomistid ning masina-traktorijaamade, Riigipanga, Põllumajanduspanga, rajoonide täitevkomiteede rahandusosakondade töötajad. Soovitada kolhoosidele kindlustada, et kolhooside arvestusalatöötajad, kes vajavad kvalifikatsiooni tõstmist, suunataks õppima, need aga, kes seile tööga toime ei tule, asendataks paremini ettevalmistatud töötajatega.

5. Kohustada Riigipanga Eesti Vabariiklikku Kontorit tagama sularaha häireteta väljaandmine kolhoosidele.

PÕLLUMAJANDUSLIKUS ARTELLIS KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTAMISE EESKIRJADE NING PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI RAAMATUPIDAJA JA REVISJONIKOMISJONI PÕHIMÄÄRUSTE KINNITAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 441
28. NOVEMBRIST 1959

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada juurdelisatud eeskirjad kassaoperatsioonide teostamise kohta põllumajanduslikus artellis ning põllumajanduslikku artelli raamatupidaja ja revisjonikomisjoni põhimäärused.

2. Kohustada rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, Eesti NSV Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklikku Kontorit süstemaatiliselt kontrollima käesoleva määrusega kinnitatud eeskirjadest ja põhimäärustest kinnipidamist põllumajanduslike artellide poolt.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 311

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
28. novembri 1959. a. määrusega
nr. 441

PÕLLUMAJANDUSLIKUS ARTELLIS KASSAOPERATSIOONIDE TEOSTAMISE EESKIRJAD

1. Kolhoos hoiab rahalised vahendid oma kontodel NSV Liidu Riigipanga asutustes.

Sularaha ülemineva jäägi suuruse kolhoosi kassas ja sissetulekust pakilisteks vajadusteks sularaha kasutamise korra määrab kindlaks kolhoosi juhatus igal aastal kooskõlastatult kolhoosi teenindava NSV Liidu Riigipanga asutusega, kusjuures võetakse arvesse kolhoosi kaugus pangast ja kolhoosi sularaha vajadused pakilisteks vajadusteks.

Kassas oleva sularaha jääk üle ettenähtud määra makstakse kolhoosi poolt NSV Liidu Riigipanga asutusse, selle kandmiseks vastavatele kontodele.

Kolhoosi poolt pangast saadud, kuid kulutamata jäänud summad makstakse NSV Liidu Riigipanga asutusse viie päeva jooksul, arvates raha saamise päevast.

2. Sularaha vastuvõtmine kolhoosi kassasse toimub kassa sissetulekuorderi järgi, millele on alla kirjutanud (pea-, vanem-) raamatupidaja ja kassapidaja või selleks volitatud isikud.

Raha vastuvõtmise kohta antakse kviitung raamatupidaja ja kassapidaja või selleks volitatud isikute allkirjadega.

3. Sularaha väljaandmine kolhoosikassast toimub kassa väljaminekuorderi, maksete lehe või kassa väljaminekuorderit asendava ja vastavalt vormistatud dokumendi alusel. Dokumentidel raha väljaandmise kohta peavad olema kolhoosi esimehe ja (pea-, vanem-)raamatupidaja allkirjad.

Kassa väljaminekuorderites tuleb ära näidata nende koostamise alus ja loetleda juurdelisatud dokumendid.

Kassa väljaminekuorderi järgi võib raha välja anda üksnes selle koostamise päeval.

4. Kassa väljaminekuorderitele, pärast nende järgi raha väljaandmist, kirjutab alla kassapidaja, nende orderite juurde

lisatud dokumendid aga kustutatakse stambiga või pealdisega «tasutud», ära näidates kuupäeva.

Kassapidaja maksab kassast välja sularaha isikule, kes on näidatud väljaminekuorderis, maksete lehel või muus kassa väljaminekuorderit asendavas ning vajalikult vormistatud dokumendis. Kui raha väljamaksmine toimub volituse alusel, siis märgib raamatupidaja orderi tekstis või kassapidaja maksete lehele või kassa väljaminekuorderit asendavale dokumendile selle isiku perekonna-, ees- ja isanime, kellele raha on välja antud. Volitus jääb kassapidajale ja kinnitatakse kassa väljaminekuorderi külge.

5. Kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderid ning kviitungid nende juurde peavad olema täidetud tindiga täpselt ja selgelt. Neis dokumentides ei ole lubatud teha mingisuguseid, isegi tõestatud, kraapimisi, määrimisi ega parandusi.

6. Kassa sissetuleku- või väljaminekuorderi saamisel on kassapidaja kohustatud kontrollima:

a) kassa sissetuleku- või väljaminekuorderi vormistamise õigsust;

b) kolhoosi esimehe ja raamatupidaja või selleks volitatud isikute allkirjade olemasolu orderil ja nende ehtsust;

c) orderis loetletud lisade olemasolu.

Juhul, kui üks nendest nõudmistest ei ole täidetud, tagastab kassapidaja orderi selle nõuetekohaselt vormistamiseks.

7. Sularaha laekumise ja väljaandmise arvestuseks peetakse kolhoosis üht vormikohaselt nummerdatud ja läbinööritud kassaraamatut, mis on pitseeritud nõuetekohaselt. Lehtede arvu kassaraamatus kinnitavad oma allkirjadega kolhoosi esimees ja (pea-, vanem-)raamatupidaja.

Sissekanded kassaraamatusse teeb kassapidaja kohe pärast iga orderi või seda asendava dokumendi järgi raha saamist või väljaandmist. Iga päev pärast tööpäeva lõppu teeb kassapidaja kokkuvõtte päeva jooksul tehtud operatsioonidest, kannab kassas oleva sularaha jäägi üle järgmisele kuupäevale ja allkirja vastu kassaraamatus annab üle raamatupidamisele kassa sissetuleku- ja väljaminekudokumendid. Kui operatsioonide arv ei ole suur, lubatakse anda kassaaruanded ära mitte harvemini kui üks kord kolme päeva jooksul.

Kontroll kassaraamatu õige pidamise üle pannakse kolhoosi (pea-, vanem-)raamatupidajale.

Raamatupidaja poolt antud juhised kassaraamatu pidamise kohta on kassapidajale kohustuslikud.

8. Raamatupidaja ja teised arvestusala töötajad, kellel on kassadokumentidele allakirjutamise õigus, ei saa täita kassapidaja kohustusi.

9. Kassast sularaha väljaandmine, mis ei ole tõestatud kassa väljaminekuorderi või seda asendava dokumendiga, on keelatud. Sääraselt väljaantud summad loetakse puudujäägiks ja nõutakse sisse kassapidajalt. Kassas avastatud sularaha, mis ei ole tõesta-

tud kassa sissetulekuorderitega, loetakse kassa ülejäägiks ja arvatakse kolhoosi tuludesse.

10. Kolhoosi sularaha ja väärtpaberid hoitakse tulekindlates kappides, raudkastides või plekiga ülelöödud puitkastides, mis pärast kassa töö lõppu lukustatakse ja pitseeritakse kassapidaja lakipitsatiga. Kolhoosile mittekuuluva raha ja väärtuste hoidmine kassas on keelatud.

11. Kassapidaja kannab materiaalset vastutust kõigi tema poolt hoiulevõetud väärtuste puutumatuse eest ning mistahes kahju eest, mis tekitati kolhoosile kassapidaja hooletu, lohaka, ettevaatamatu või sihiliku tegevuse tõttu.

Kassapidajal on keelatud üle anda temale ülesandeks tehtud tööd teisele isikule.

12. Kassapidaja annab tööle määramisel kolhoosile kohustuse materiaalse vastutuse kohta juurdelisatud vormi kohaselt.

Kassapidaja ajutisel asendamisel pannakse tema kohuste täitmine teisele isikule kolhoosi esimehe või tema asetäitja kirjalikul korraldusel. See isik annab mainitud vormi kohaselt kohustuse materiaalse vastutuse kohta.

13. Isikud, kes on süüdi kassadistsipliini süstemaatilises rikkumises, võetakse kehtestatud korras vastutusele.

14. Vastutus kassaoperatsioonide teostamise eeskirjadest kinnipidamise eest kolhoosis pannakse kolhoosi esimehele, (pea-, vanem-)raamatupidajale ja kassapidajale.

Lisa
Põllumajanduslikus artellis kassaoperatsioonide teostamise eeskirjade juurde

Kassapidaja kohustus

Mina, allakirjutanu .....
(perekonna-, ees- ja isanimi)
võtan endale materiaalse vastutuse .....
.....
(rajoon, kolhoos)
poolt minu hoole alla antud raha ja muude väärtuste eest.

Juhul, kui ma hooletusest, lohakusest või ettevaatamatusest tekitan .....
(rajoon, kolhoos)
kahju, siis kohustun seda hüvitama täies ulatuses.

Kohustun täpselt täitma kassaoperatsioonide teostamiseks ettenähtud eeskirju ja vastutan nende rikkumise eest.

«.....» ..... 19..... a. .....
(allkiri)

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
28. novembri 1959. a. määrusega
nr. 441

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI (PEA-,VANEM-)RAAMATUPIDAJA PÕHIMÄÄRUS

1. Kolhoosi raamatupidamisarvestust ja -aruandlust juhib (pea-,vanem-)raamatupidaja. Kolhoosi raamatupidaja ülesandeks on raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse organiseerimine, juhtimine ja selle seisukorra kontrollimine kõigis kolhoosi ühismajapidamise harudes.

2. Raamatupidaja määratakse kolhoosiliikmete või väljastpoolt palgatud isikute hulgast kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt kolhoosi juhatuse esitusel. Raamatupidaja vabastamine töölt toimub kolhoosiliikmete üldkoosolekul või volinike koosolekul kolhoosi juhatuse esitusel ja kooskõlastatult rajooni täitevkomiteega.

3. Kolhoosi raamatupidaja poolt asjaajamise vastuvõtmine tööle asumisel ja asjaajamise üleandmine töölt vallandamisel vormistatakse aktidega, mis koostatakse pärast materiaalse ja rahalise arvestuse ja aruandluse seisukorra kontrollimist revisjonikomisjoni ja rajooni põllumajanduse inspektsiooni esindaja osavõtul.

4. Kolhoosi (pea-,vanem-)raamatupidaja peab arvestust vormide järgi ja kooskõlas juhenditega, mis on kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, tegutseb kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga, NSV Liidu valitsuse ja vabariigi valitsuse seaduste, määruste ja korraldustega ning allub administratiivselt kolhoosi juhatusele ja esimehele.

5. Kolhoosi (pea-,vanem-)raamatupidaja ülesandeks on:

a) õige dokumendikäibe organiseerimine, kindlaksmääratud eeskirjadest ja raamatupidamisdokumentatsiooni vormidest kinnipidamine, arvestuse õige sisseseadmise ja pidamise kindlustamine, aruandluse koostamine ja esitamine ettenähtud tähtaegadeks NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja Eesti NSV Statistikavalitsuse poolt kinnitatud vormide järgi, samuti kolhoosi aruannete ja bilansside analüüsimine ning osavõtmine tootmis- ja finantsplaani koostamisest;

b) traktorite, põllutöömasinate, autode ja muu tehnika, samuti kolhoosi põhiharudejärgse ja abikäitiste tootmistegevuse arvestuse ning tootmisvahendite toodangu, seemnete, söötade, materjalide ja rahaliste vahendite arvestuse organiseerimine;

c) naturaal- ja rahaliste tulude ning kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga moodustatavate fondide arvestuse ning tootmis- ja finantsplaani täitmise organiseerimine, kolhoosnikute

töö ja väljatöötuse arvestuse ning kolhoosiliikmetega peetavate arvelduste organiseerimine;

d) maksude ja muude maksete õige ja õigeaegne arvestamine ja maksmine eelarvesse, krediidi nõudeavalduste õigeaegne esitamine pangale, laenude tähtaegne tagastamine, arvelduste pidamine hankijate ja ostjatega, samuti jagamatute fondide vahendite ülekandmine kapitaalmahutuste kontodele; pangast saadud laenude ja sularaha sihipärase kasutamise kontrollimine; finants- ja krediidioperatsioonide arvestus;

e) sissekannete õigeaegne ja õige tegemine kolhoosi maa-alade nöörraamatusse;

f) põhivahendite, saaduste, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite ning võlgade ja kohustuste inventeerimine kindlaksmääratud tähtaegadel või materiaalselt vastutavate isikute vahetamise korral, samuti inventeerimise tulemuste täpne kajastamine raamatupidamises;

g) kolhoosi lepingute ja kohustuste täitmise kontrollimine, arvepidamise ja aruandluse raamatute ja dokumentide hoidmine;

h) toodangu tootmiseks tehtud kulutuste arvestuse organiseerimine ja toodangu omahinna arvestamine ning tööviljakuse arvestus;

i) kontrolli teostamine toodangu, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste õige realiseerimise ja kulutamise üle;

j) kolhoosi kassas, ladudes, farmides, brigaadides, abikäitistes jm. arvestuse pidamise õigsuse kontrollimine, brigadiride, farmide ja abikäitiste juhatajate, laohoidjate ja teiste kolhoosi ameti-isikute abistamine arvepidamise alal, samuti kolhoosi iga arvestusala töötaja kohustuste kindlaksmääramine;

k) arhiivi töö organiseerimine vastavalt kehtestatud juhendeile.

6. Raamatupidaja on kohustatud teatama õigeaegselt kolhoosi juhatusele saabuvad maksetähtajad kolhoosi kohustuste alal, samuti kolhoosi debitoorse võlgnevuse tekkimise juhud. Maksete viivitamisel deebitoride poolt on raamatupidaja kohustatud õigeaegselt vormistama hagiavaldused võlgnevuse sissenõudmiseks kohtu teel.

7. Raamatupidaja nõudmised finantsoperatsioonide vormistamise, dokumentide esitamise korra ja õigeaegse arvestuse kohta on kohustuslikud kõigile kolhoosi ameti-isikutele (brigadirile, laohoidjale, kassapidajale, farmi ja abikäitise juhatajale), samuti aruandealuseid vahendeid saavatele isikutele, kaasa arvatud kolhoosi juhatuse liikmed ja esimees.

8. Kolhoosi raamatupidaja kirjutab alla kõigile raamatupidamise ja operatiivsetele aruandlustele. Peale selle kirjutab ta alla kõigile kolhoosi rahaliste vahendite, saaduste ja muude väärtuste sissetuleku ja väljamineku dokumentidele, samuti ettevõtete, organisatsioonide, asutuste, kolhoosnikute ja teiste isikutega peeta-

vate arvelduste dokumentidele. Ilma raamatupidaja allkirjata on nimetatud dokumendid maksvusetud.

Kõik kolhoosi poolt sõlmitud lepingud ja kokkulepped saaduste ja materjalide ostmiseks, müümiseks ja töötlemiseks, tööde täitmiseks ja teenustöödeks peavad eelnevalt olema viseeritud kolhoosi raamatupidaja poolt.

9. Kolhoosi esimehe või juhatuse poolt täitmiseks antud ebaseadusliku korralduse puhul on kolhoosi raamatupidaja kohustatud enne korralduse täitmist juhtima kirjalikult kolhoosi esimehe või juhatuse tähelepanu antud korralduse ebaseaduslikkusele või ebaõigsusele. Kui kolhoosi esimees või juhatus antud korraldust kirjalikult kinnitab, siis täidab raamatupidaja selle ning teatab sellest viivitamatult kolhoosi revisjonikomisjonile ja rajooni põllumajanduse inspektsioonile, vajaduse korral ka rajooni prokurörile.

Kui kolhoosi raamatupidajale teistkordselt antud kirjaliku korralduse täitmine toob endaga kaasa kohtuliku vastutuse, ei täida raamatupidaja seda korraldust ning teatab sellest viivitamatult rajooni põllumajanduse inspektsioonile ja prokurörile.

Kolhoosi raamatupidaja, kes ei teata revisjonikomisjonile, rajooni põllumajanduse inspektsioonile ja prokurörile kolhoosi esimehe või juhatuse ebaseaduslikest korraldustest vastutab nende täitmise eest võrdselt kolhoosi esimehe või juhatusega, kes andis ebaseadusliku korralduse.

10. Kolhoosi raamatupidajale ei või panna kohustusi, mis on seotud vahetu materiaalse vastutusega rahaliste vahendite ja materiaalsete väärtuste eest.

Kolhoosi raamatupidajal on keelatud vahetult saada kolhoosi jaoks tšekkide või muude dokumentide järgi rahalisi vahendeid ja materiaalseid väärtusi.

11. Kolhoosi raamatupidaja on kohustatud kolhoosi revisjonikomisjoni ja teiste kolhoosi töö kontrollimise õigust omavate organite nõudmisel esitama neile raamatud ja dokumendid ning andma kolhoosi finantsmajandusliku tegevuse küsimustes vajalikke õiendeid ja seletusi.

12. Finants- ja lepingudistsipliini rikkumise, arvepidamise mahajäämuse, ebaõige aruandluse ja andmete esitamise ning käesoleva põhimäärusega pandud kohustuste mittetäitmise või rikkumise eest kannab kolhoosi raamatupidaja materiaalset ja distsiplinaarset ning erijuhtudel ka kohtulikku vastutust.

13. Kolhoosi raamatupidaja äraolekul (komandeering, puhkus, haigus) määrab kolhoosi juhatus teise isiku, kellele lähevad üle raamatupidaja õigused ja kohustused.

14. Töötajad, kes tegelevad kolhoosi raamatupidamise ja aruandlusega, alluvad kolhoosi raamatupidajale ning neid ei või raamatupidaja nõusolekuta rakendada mistahes teisele tööle. Kolhoosi raamatupidaja nõudmisel ja kooskõlas dokumendikäibe graafikuga on materiaalselt vastutav isik kohustatud talle esitama vastavad kindlaksmääratud aruanded koos esmasdokumentidega.

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
28. novembri 1959. a. määrusega
nr. 441

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI REVISJONIKOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

1. Revisjonikomisjon valitakse kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt ja selle kinnitab rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

Revisjonikomisjoni koosseisu saab valida ainult antud kolhoosi liikmeid.

Revisjonikomisjoni ei saa valida kolhoosi juhatuse liikmeid, nende lähedasi sugulasi, kassapidajat, laohoidjat, raamatupidajat, majapidamisharude või abikäitiste juhatajaid ega teisi isikuid, kelle tegevus kuulub revisjonikomisjoni kontrolli alla.

2. Revisjonikomisjoni esimees valitakse revisjonikomisjoni liikmete hulgast kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt.

3. Revisjonikomisjoni peaülesanneteks on: kolhoosi poolt põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise, riiklike kohustuste täitmise ning tootmis- ja finantsplaani täitmise kontrollimine; võitlus sotsialistliku omandi puutumatuse eest; kolhoosi juhatuse poolt teostatavate finants-majanduslike operatsioonide, arvestuse ja aruandluse õigsuse kontrollimine.

4. Revisjonikomisjon juhindub oma tegevuses põllumajandusliku artelli põhikirjast, samuti NSV Liidu valitsuse ja vabariigi valitsuse seadustest, määrustest ja korraldustest.

5. Revisjonikomisjon annab aru oma tööst kolhoosiliikmete üldkoosolekule või volinike koosolekule.

6. Kolhoosi revisjonikomisjonile pannakse:

a) põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise kontrollimine;

b) kolhoosi juhatuse kogu majandusliku ja finantsalase tegevuse, vajaduse korral aga brigaadide, üksikute majapidamisharude või abikäitiste, farmide, ladude, naftaladude, töökodade jms. revideerimine vähemalt üks kord kvartalis;

c) piima kontroll-lüpside, munade kontrollkogumiste ja villa kontrollpügamiste teostamine jms.;

d) üksikute aruandekohustuslike isikute käes oleva raha ja dokumentide, kolhoosi müügipunktis oleva kauba ja kolhoositurul saaduste müügist sissetulnud raha ootamatu kontrollimine, samuti kolhoosikassas olevate rahaliste vahendite seisu igakuine kontrollimine;

e) söötade, mootoriküttе ja määrdeainete koguse ning kulutamise kontrollimine igas kvartalis;

f) osavõtmine vara, materiaalsete väärtuste ja lõpetamata ehituse inventariseerimisest.

7. Revisjoni teostamisel kuuluvad kontrollimisele:

a) saaduste riigile müümise plaani täitmine, naturaallaenude tagastamine, maksed eelarvesse, pankadele ning remondi- ja tehnikajaamadele, samuti muude riiklike kohustuste ning kolhoosi tootmis- ja finantsplaani täitmine;

b) õigeaegne debitoorse võlgnevuse sissenõudmine ja kreditoorse võlgnevuse kustutamine;

c) rahalised vahendid ja muud materiaalsed väärtused, nende arvelevõtmise ja kulutamise õigsus, samuti kolhoositoodangu hoidmise seisukord;

d) pangast saadud krediitide sihipärane kasutamine;

e) loomad, seemned, ehitused, autod, traktorid, kombainid, põllutöömasinad, inventar ja kolhoosi muu vara, selle korrashoid ja säilivus;

f) kolhoosi auto- ja traktoripargi, abi- ja muude käitiste töö;

g) vastastikused arveldused kolhoosidevaheliste ettevõtetega;

h) tehtud tööde arvestuse, tasustamise arvestamise ja kolhoosnikutega peetavate arvelduste õigsus;

i) kolhoosnikute avansseerimise õigeaegsus;

j) arvestuse ja aruandluse organiseerimine ja seisukord kolhoosis ning arhiivi pidamine.

8. Revideerimise tulemused ja oma ettepanekud kolhoosi juhatuse ja teiste ameti-isikute töö kohta vormistab revisjonikomisjon aktiga, tutvustab seda juhatuse liikmetele ja teistele ameti-isikutele ning kannab sellest ette kolhoosiliikmete üldkoosolekule või volinike koosolekule.

9. Varguste, raiskamiste ja muude kuritarvituste avastamisel võtab revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kaudu tarvitusele abinõud kolhoosile tekitatud kahju sissenõudmiseks, süüdlaste vastutusele võtmiseks ning vajaduse korral teatab sellest prokuratuuriorganitele.

10. Kolhoosi revisjonikomisjonil on õigus:

a) nõuda ameti-isikutelt kontrollimiseks vajalikke dokumente, saada töö kohta suulisi ja kirjalikke seletusi ja õiendeid, vajaduse korral aga kutsuda revideerimistest osa võtma rajooni põllumajanduse inspektsiooni spetsialiste ja teisi kvalifitseeritud töötajaid — mittekolhoosiliikmeid;

b) võtta osa kolhoosi juhatuse koosolekust nõuandva häälega;

c) esitada juhatusele ettepanekud avastatud väärnähtuste ja puuduste kõrvaldamise kohta, vajalikel juhtudel aga nõuda juhatuselt kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku erakorralist kokkukutsumist;

d) vaadata üle laod, farmid ja muud kolhoosi ettevõtted;

e) võtta kolhoosiliikmetelt vastu kaebusi kolhoosi esimehe, juhatuse liikmete ja teiste ameti-isikute ebaõige tegevuse kohta ja nende kaebuste alusel võtta kolhoosi juhatuse, kolhoosnikute üldkoosoleku või volinike koosoleku kaudu tarvitusele vajalikud abinõud.

11. Revisjonikomisjon ei või segada end kolhoosi juhatuse operatiivsesse tegevusse.

12. Revisjonikomisjoni liikmetel on keelatud võtta osa dokumentide koostamisest kolhoosi rahaliste vahendite, inventari, saaduste ja materjalide kõrvaldamise, raiskamise ja puudujäägi mahakandmiseks.

13. Revisjonikomisjoni töö tasustamine revideerimisele ja kontrollimisele kulutatud aja eest toimub kolhoosiliikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt kindlaksmääratud suuruses.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 311

KOLHOOSIDE JAOKS ÜLDISE ARVELDUSTE KORRA SISSESEADMISEST

NSV LIIDU RIIGIPANGA KIRI NR. 626 16. JUUNIST 1958

NSV Liidu Riigipanga kontoritele ja osakondadele

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu tunnistasid oma määrusega nr. 425 18. aprillist 1958 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» vajalikuks, et alates 1958. a. 1. juulist toimuks arvelduste tegemine kolhooside ning remondi- ja tehnikajaamade ja teiste hankijatega, riigieelarvega, Riigipanga ja Põllumajanduspanga asutustega riiklikele ja kooperatiivsetele ettevõtetele ja organisatsioonidele ettenähtud korras.

Vastavalt mainitud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele toimuvad kolhooside arveldused alates 1. juulist 1958 järgmises korras:

1. Kõik kolhooside arveldused, välja arvatud kapitaalmahutuste ja kapitaalremondi hulka kuuluvad, teostatakse jooksvatelt kontodelt, kus kolhoosid vastavalt üldisele korrale hoiavad oma rahalisi vahendeid.

Kolhooside maksed kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks, sealhulgas ka nendeks otstarveteks tehtud maksed Põllumajanduspanga laenude kustutamiseks, tehakse kolhooside rahalistest jagamatutest fondidest.

2. Säilitatakse kolhooside jooksvad erikontod kolhoosnikute töötasu maksmiseks. Nendele kontodele kantakse kindlaksmääratud korras vastav osa rahalistest sissetulekutest, kaasa arvatud varumisorganisatsioonide avansid. Rahaliste vahendite väljaandmine erikontodelt kolhoosnikutele, sealhulgas mehhanisaatoritele ja põllumajanduse spetsialistidele, toimub normipäevade järgi.

3. Jooksva konto ja jagamatute fondide konto vahendid kulutatakse kolhoosi juhatuse äranägemise järgi. Vahendite vähesuse korral lubatakse kolhoosidel rakendada üldist pretensioonide rahuldamise korda kogu jooksval kontol või jagamatute fondide kontol olevate vahendite jäägi piirides järgmises järjekorras:

esimene grupp — mittekolhoosnikute töötasud ja nendega võrdsustatud maksed.

Pärast kõikide esimesse gruppi kuuluvate maksete tasumist kuuluvad tasumisele maksud ja mittemaksulised maksed riigieelarvesse ja maksed Riiklikule Kindlustusele;

teine grupp — maksed mootoriküttе, tagavaraosade ja teiste materiaalsete väärtuste, kaupade ja teenuste eest kõigi arveldusvormide puhul;

kolmas grupp — vahendite ülekanded jooksvalt kontolt jagamatute fondide kontodele;

neljas grupp — maksed pankade poolt väljaantud laenude katteks;

viies grupp — kõik teised maksed.

Mitme pretensiooni puhul ühe ja sama grupi piires teostatakse tasumist arveldusdokumentide Riigipanga asutusele esitamise ajalises järjekorras. Maksenõuete puhul arvestatakse panka esitamise kuupäeva asemel maksetähtaega.

Kolhoosidele antakse vahendeid hädavajalike kulutuste jaoks välja nende jooksvatelt kontodelt väljaspool järjekorda üldises korras kuni 5% ulatuses keskmisest päeva jooksul jooksvatele ja erikontodele laekunud summadest.

Kui vahendid ei laeku kolhooside jooksvatele kontodele ühtlaselt, samuti kui kolhoosid asuvad panga asukohast kaugel, võivad nad kasutada summasid hädavajalikeks kulutusteks 10 päeva normi piirides. Vajalikel juhtudel esitavad kolhoosid Riigipanga asutustele avaldused rahaliste vahendite vastava summa broneerimiseks 10-päevase perioodi piires.

4. Kui erikontol on vahendeid vähe, siis antakse vastavad summad kolhoosnikutele töötasu maksmiseks välja kolhooside jooksva konto vaba jäägi summade arvel. Kolhoosiliikmeiks mitteolevate isikute töötasu suhtes rakendatakse kolhoosi avalduse alusel jooksvas kontos vahendite broneerimise üldist korda.

5. Kolhoosid teostavad eelarvesse sissemakseid maksekorraldustega. Maksekorralduse mitteõigeaegse esitamise korral pangale võidakse vahendite mahakandmist eelarvesse teostada rahandusorganite korraldusel vastuvaidlematus korras ning kohustusliku määrkindlustuse makseid Riikliku Kindlustuse kasuks — Riikliku Kindlustuse organite korraldusel. Vahendite vähesuse korral kolhoosi jooksval kontol asetatakse nimetatud korraldused kartoteeki nr. 2 ning makstakse välja kindlaksmääratud järjekorras.

6. Kolhooside arveldused Riigipanga asutustelt saadud laenude ja põllumajanduspanga asutustelt tootmisvajadusteks saadud laenude (välja arvatud laenud kapitaalmahutusteks) ja nimetatud laenudelt arvestatud protsentide osas toimuvad jooksvatelt kontodelt üldises korras.

Kolhoosidele laenu andmisel saavad Riigipanga osakonnad kolhoosidelt üldiselt kehtiva vormi kohase tähtajalise võlakohustuse.

Kolhooside laenude tasumine toimub maksetähtaja saabumisel summa mahakandmise teel kolhoosi jooksvalt kontolt, ilma temalt erikorralduste saamiseta.

Kui vahendeist laenu katmiseks täies ulatuses ei piisa, kantakse kustutamata võlg aegunud laenude kontosse ja sellele arvestatakse protsendid üldiselt kehtestatud ulatuses ja korras.

7. Kõik arveldused hankijatega, sealhulgas ka remondi- ja tehnikajaamade ning masina-traktorijaamadega nendelt saadud kaupade ja osutatud teenuste eest toimuvad aktsepti, akreditiivi, samuti ülekandmise, maksekorralduste, limiteeritud tšekkide ja muul kujul.

Ülekandesummad, mis kolhoosid saavad sideettevõtete kaudu, kantakse pangas nende kontodele üldises korras.

8. Maksenõuete arveldusel kehtestatakse kolhoosidele vaikiva aktsepti kord. Maksenõuded loetakse aktsepteerituiks, kui kolhoos ei avaldanud Riigipanga asutusele täielikku või osalist aktseptist keeldumist, kohaliku arvelduse korral 2 ja teiste, mittekohalike arvelduste korral 3 tööpäeva jooksul pärast maksenõude saamist Riigipanga asutuselt.

Kolhoosidel, kes ei asu Riigipanga osakonnaga ühes asustatud punktis, võib maksunõuete aktsepteerimise tähtaega pikendada, arvestades kolhoosi sidepidamise võimalusi pangaga, Riigipanga asutuse juhataja loal kuni 7 päevani. Neil juhtudel, kui kolhoos, tingituna raskustest ühenduse pidamisel, ei saa pangale esitada kirjalikku maksenõude aktseptist keeldumist, võib Riigipanga asutuse juhataja loal aktseptist keeldumist vastu võtta telegraafi või telefoni teel.

Kolhoosiesimehe ja raamatupidaja allkirjad telegrammil aktseptist keeldumise kohta peavad olema tõestatud sidejaoskonna poolt, kes telegrammi üle andis. Telefoni teel aktseptist keeldumist võib vastu võtta ainult neil juhtudel, kui puudub telegraafiside ja ainult nende Riigipanga töötajate poolt, kellel on õigus vastu võtta aktseptist keeldumist. Avaldus peab olema vormistatud blanketil, mille vorm on lisatud käesolevale kirjale.

Aktseptist keeldumine võetakse vastu sel juhul, kui see esitatakse kolhoosi poolt Riigipanga instruktsioonides ettenähtud korras ja motiividel ning arveldusdokumentide põhjal, mis on saadud kolhoosi teenindavalt Riigipanga asutuselt või valietult hankijalt.

Aktseptist keeldumisest tekkivate pretensioonide läbivaatamist teostab kohus üldises korras.

9. Kolhoosi poolt aktsepteeritud hankijate maksenõuete tasumine toimub üldiselt kehtiva korra kohaselt: kohalike arvelduste, samuti teiselinnaliste arvelduste puhul kaupade eest, mis on ära saadetud auto- või hobutranspordiga — aktsepti tähtaja möödumisel, teiste teiselinnaliste arvelduste puhul — 10 päeva jooksul pärast maksenõuete saabumist panka. Alates 1. jaanuarist 1959 teostatakse kõik kolhoosi arveldused ilma maksetähtaja pikendamiseta.

10. Kolhooside jooksvatelt kontodelt tasutakse nendelt maksenõuete aktsepti saamiseta maksenõuded kaubaliste materiaalsete väärtuste ja teenuste eest, mis on loetletud Riigipanga instruktsioonis nr. 5 10. märtsist 1955 punkt 35.

Aktseptita mahakandmise korda võib rakendada siis, kui kolhoosidega on olemas sellekohane leping, samuti nõuete korral posti-telegraafi teenuste eest, kommunaalehitustelt võetava rendimaksu tasumiseks, Naftaturustuse Peavalitsuse naftatoodete ja Teraviljasaaduste Ministeeriumi organisatsioonide teraviljasaaduste eest tasumiseks, kui need kaubad on kolhoos hankijalt vastu võtnud.

11. Kui kolhoosi jooksval kontol olevatest summadest ei piisa hankijate arvete tasumiseks, siis asetatakse maksenõuded või -korraldused saadud kaupade eest kartoteeki nr. 2 ja tasutakse vastavalt summade laekumisele järjekorras, mis on kehtestatud kaubaliste materiaalsete väärtuste ja teenuste eest tasumiseks.

Maksenõuete mittetähtajalisel tasumisel nõutakse kolhoosidelt sisse viivist üldises korras.

12. Hankijad on kohustatud ära näitama kolhoosidele esitatud arveldusdokumentides lepingu, tellimuse või teiste Riigipanga poolt lubatud dokumentide kuupäeva ja numbri, mis on kolhoosile kaubaliste materiaalsete väärtuste ärasaatmise aluseks.

13. Kolhoosidele laiendatakse riigipanga poolt kehtestatud kontrolli korda arvelduse eeskirjadest kinnipidamise kohta. Kolhooside suhtes, kes nimetatud eeskirju rikuvad, võib tarvitusele võtta vastavad sanktsioonid.

Süstemaatiliselt maksude tasumisega viivitamisel võib kolhooside suhtes sisse seada kaubaliste materiaalsete väärtuste arvete ettemaksmise korra.

14. Arveldusdokumendid, mis on esitatud kolhoosidele kuni 1. juulini 1958. a. ja mis ei ole nende poolt selleks tähtajaks aktsepteeritud või ära tasutud, tasutakse käesolevas kirjas kindlaksmääratud korras. Vaikiva aktsepti tähtaega arvestatakse neil juhtudel 15. juulist.

Riigipanga asutused on kohustatud teatama kolhoosidele nende kohta selleks tähtajaks saabunud maksenõuetest ja nende eelseisvast tasumisest ilma kolhooside jaatava aktseptita.

15. Eesmärgil luua kolhoosidele soodsamad tingimused arvelduseks, peavad Riigipanga asutused võtma tarvitusele abinõud selleks, et hankijad arvelduste korral kolhoosidega õigesti vormistaksid dokumente, näitaksid seal täpselt ja selgesti kõiki sisseseatud rekvisiite ja rakendaksid peamiselt kombineeritud arveldusdokumente, mis ühendavad faktuurarve maksenõudega.

16. Seoses kolhoosidele üldise arvelduste korra kehtestamisega muudetakse instruktsioonis nr. 17 kolmanda osa III peatükis toodud kolhooside vahendite mahakandmise korda ja tühistatakse kõik varem väljaantud Riigipanga juhatuse korraldused, mis keh-

testasid teistsuguse arvelduste korra riigieelarve, pankade ja hankijatega.

17. Riigipanga asutused on kohustatud tutvustama kõiki kolhoose uue arvelduste korraga, mis hakkab kehtima 1. juulist 1958 ja viima läbi instrueerimisi üleminekuks sellele korrale. Edasi tuleb süstemaatiliselt abistada kolhoose arvelduste teostamisel hankijate ja ostjatega, soovitades kolhoosidele kõige ratsionaalsemaid ja sobivamaid arveldusvorme, arendades igati sularahata arveldust hankijate ja ostjatega.

Kolhooside üleviimisest üldisele arvelduste korrale tuleb informeerida hankijaid, pannes välja sellekohased teated Riigipanga asutustes.

Lisa Riigipanga juhatuse 1958. a.
16. juuli kirjale nr. 626

Riigipanga osakond .....

..... rajoonis

AKTSEPTIST KEELDUMISE VASTUVÕTU TEATIS

Minu poolt .....
(perekonna-, ees- ja isanimi, ametiala)
..... on telefoni teel .....
(kuupäev)

kolhoosi juhatuse esimehelt / raamatupidajalt (läbi kriipsutada mittevajalik)

..... sm. .....
(perekonnanimi)

vastu võetud täielik (osaline) maksenõude summa aktseptist keeldumine

.....
(hankija)

..... nr. ..... summa .....
(kuupäev)

motiivil .....

Allkiri:

Märkus. Käesoleva teatise alusel teatab maksja panga asutus vastavalt Riigipanga instruktsiooni nr. 5 p. p. 132—135 hankija pangale ja hankijale maksenõude aktseptist keeldumisest.

ÜLERIIGILISE STATISTILISE ARUANDLUSE VÄHENDAMISEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 2294
29. AUGUSTIST 1953

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Vähendada kõigi ministeeriumide ja ametkondade, ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide üleriigilist statistilist aruandlust . . .

4. Kohustada ministeeriume ja ametkondi alates 1953. aasta oktoobrist sisse seadma vähendatud üleriigiline statistiline aruandlus.

5. Määrata kindlaks järgmine statistilise aruandluse vormide kinnitamise kord:

a) üleriigilise statistilise aruandluse uued vormid kinnitab NSV Liidu Statistika Keskvalitsus NSV Liidu Ministrite Nõukogu loal;

b) kehtivate üleriigiliste statistiliste aruannete vormide muutmist näitajate arvu suurendamiseta teostab NSV Liidu Statistika Keskvalitsus;

c) ametkonnasisese statistilise aruandluse uute vormide sisseseadmist ja kehtivate vormide muutmist teostab NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ülem ministri või ametkonna juhataja esitusel.

6. Keelata kõigil riiklikel ja kooperatiivsetel organitel ja ühiskondlikel organisatsioonidel nõuda, ettevõtete, asutuste ja kolhooside juhatajatel aga koostada ja esitada posti ja telegraafi teel aruandeid aadressidel ja vormides, mis ei ole kinnitatud NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ARVESTUSE JA ARUANDLUSE VÄHENDAMISEST JA KORRASTAMISEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1132
8. JUUNIST 1954

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

8. Mitte lubada, et üksikute ministeeriumide ja ametkondade, vabariiklike, kraide, oblastite ja rajoonide organisatsioonide juhatajad, samuti üksikud ühiskondlikud organisatsioonid kehtestavad omavoliliselt aruandluse (ilma NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse või NSV Liidu Rahandusministeeriumi kinnitamiseta). See tekitab ülemääraselt suureks paisunud aruandluse, koormab

aparaati mittevajaliku tööga, tekitab arusaamatust ja vastutustundetust aruandeandmete usaldatavuse kindlustamises.

Kohustada ministreid, ametkondade ja organisatsioonide juhatajaid, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude esimehi, kraide ja oblastite täitevkomiteede esimehi mitte lubama ebaseadusliku aruandluse sisseseadmist, pidama täpselt kinni NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1953. a. 29. augusti määruse nr. 2294 punktidest 5 ja 6 ning karmilt karistama isikuid, kes on süüdi sellise aruandluse sisseseadmises ja esitamises.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

Lisa nr. 8
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. juuni
1954. a. määruse nr. 1132 juurde

MINISTEERIUMIDE JA AMETKONDADE ETTEVÕTETE, EHITUSTE JA ORGANISATSIOONIDE ARVESTUSE JA ARUANDLUSE EDASISE LIHTSUSTAMISE JA VÄHENDAMISE ABINÕUDEST

Väljavõte

4. Võtta vastu NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ettepanek:

a) elanike arvestamiseks, samuti hoonete, loomade ja teiste näitajate arvestamiseks, mis on ette nähtud majapidamisraamatutes ja nimestikes seisuga 1. juuniks üldise igaperelise ringkäigu lõpetamise kohta ja säilitada igapereline ringkäik kaks korda aastas — 1. jaanuariks majapidamisraamatute ja nimestike täitmiseks ja pärast külvi lõpetamist — külvi arvestamiseks maadel, mis on kodanike isiklikus kasutuses;

b) kolhooside poolt külanõukogude kaudu rajoonide täitevkomiteedele esitatava aruandluse esitamisest vabastamise kohta ja rajoonide täitevkomiteede selle aruandluse oblastite (kraide) täitevkomiteede põllumajanduse valitsustele esitamisest vabastamise kohta;

c) tühistada alates 1. juulist 1954 külanõukogude ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kogu perioodiline aruandlus, mis ei ole ette nähtud käesolevas määruses;

d) tühistada organisatsioonide, ehituste ja ettevõtete juures asuvate põllumajanduslike abimajandite aruandlus, välja arvatud abimajandid, kellele määratakse ülesanded rahvamajandusplaanis, ja välja arvatud lõpparuanne külvide kohta (vorm nr. 4).

9. Keelata täiendava arvestusdokumentatsiooni sisseseadmine sotsialistliku võistluse kohta ja kindlaks määrata, et sotsialistliku võistluse kokkuvõtted tehakse kehtivate vormide kohaselt, mis on määratud raamatupidamise ja operatiiv-tehnilise arvestuse jaoks.

18. Tühistada NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1951. a. 11. detsembri määrusega nr. 5038 kehtestatud aruandlus kolhooside juhtiva kaadri koosseisu kohta seisuga 1. juuliks ja teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega sisse seada vähendatud aruandlus kolhooside esimeeste ja esimeeste asetäitjate koosseisu kohta.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, том I, Москва, 1957

EESTI NSV KOLHOOSIDE, SOVHOOSIDE, REMONDI- JA TEHNIKAJAAMAADE NING MASINA-TRAKTORIJAAMADE STATISTILISE ARUANDLUSE JA PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE VARUMISE ARUANDLUSE TSENTRALISEERIMISEST NSV LIIDU STATISTIKA KESKVALITSUSE ORGANITES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 241
9. JUULIST 1958

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 20. juuni määrusega nr. 658 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Tsentraliseerida NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuurides ja Eesti NSV Statistikavalitsuses kolhooside, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning masina-traktorijaamade kogu statistiline aruandlus, samuti põllumajandussaaduste varumise aruandlus.

2. Kehtestada, et alates 1. juulist 1958. a.:

a) kolhoosid, sovhoosid, remondi- ja tehnikajaamad ning masina-traktorijaamad, samuti varumispunktid ja rajoonide varumisorganisatsioonid (põllumajandussaaduste varumise alal) esitavad NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridele statistilise aruandluse NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt määratud korras ja tähtaegadel;

b) NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuurid töötavad saadud aruandluse läbi ja esitavad vajalikud aruandlusandmed rajoonide juhtivatele organitele, rajoonide plaanikomisjonidele ja rajoonide põllumajanduse inspektuuridele, samuti Eesti NSV Statistikavalitsusele;

c) Eesti NSV Statistikavalitsus töötab läbi NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridelt saadud aruandluse põllumajanduse ja põllumajandussaaduste varumise alal ning esitab vajalikud aruandlusandmed vabariigi juhtivatele organitele, Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ja Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule;

d) samaaegselt aruandluse esitamisega NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse organitele saadavad sovhoosid, remondi- ja tehnikajaamad, masina-traktorijaamad ning varumisorganisatsioonid üksikud NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt määratud aruandluse liigid oma kõrgemalseisvatele organitele selle aruandluse kasutamiseks operatiivkorras, koostamata koondaruandeid;

e) need kolhoosid, keda teenindavad ajutiselt endise korra

kohaselt masina-traktorijaamad, peavad esitama masina-traktorijaamadele mõnede aruandluse liikide ärakirjad nende kasutamiseks operatiivkorras. Nende aruandluse liikide loetelu määrab kindlaks Eesti NSV Statistikavalitsus kooskõlastatult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga.

3. Jätta Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Teraviljasaaduste Valitsuse jaoks kehtima praegu kehtiv aruandluse esitamise kord vilja ja muude põllumajandussaaduste varumise alal.

4. Üle anda masina-traktorijaamadelt NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridele kolhooside isikukontode pidamine põllumajandussaaduste varumise alal. Kohustada varumispunkte ja teisi põllumajandussaaduste varumist teostavaid organisatsioone esitama ühe eksemplari kviitungist põllumajandussaaduste vastuvõtmise kohta kolhoosidelt masina-traktorijaama asemel kolhoosi asukohajärgsele NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuurile.

5. Seoses kolhooside, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning masina-traktorijaamade statistilise aruandluse ja põllumajandussaaduste varumise aruandluse tsentraliseerimisega Statistika Keskvalitsuse organites:

a) üle anda Eesti NSV Statistikavalitsuse käsutusse Statistika Keskvalitsuse organites tsentraliseeritava aruandluse läbitöötamise ja arvestusega tegelevate töötajate hulgast 66 inimest Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi töötajate arvulise koosseisu arvel, sellest 8 inimest keskaparaadi arvel, 38 inimest rajoonide täitevkomiteede ja Pärnu linna täitevkomitee plaanikomisjonide töötajate arvulise koosseisu arvel — kokku 104 inimest, nendest 96 inimest NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuride tugevdamiseks ja 8 inimest saadud aruandluse läbitöötamiseks Eesti NSV Statistikavalitsuse aparaadis.

6. Kohustada Eesti NSV Rahandusministeeriumi ja Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni:

a) üle andma Eesti NSV Statistikavalitsusele tema aparaati ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridesse üleviidavate töötajate arvulisele koosseisule vastav töötasufond ning vastav osa assigneeringuid kulutusteks, mis on seotud tsentraliseeritava aruandluse kogumise ja läbitöötamisega;

b) kooskõlastatult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga viima vastavalt käesolevale määrusele Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi töötajate üldisesse arvulisse koosseisu, töötasufondi ning administratiiv-valitsemiskulude eelarvesse käesolevast määrusest tulenevad muudatused.

7. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi üle andma Eesti NSV Statistikavalitsusele masina-traktorijaamade reorganiseerimisega ja aruandluse tsentraliseerimisega Statistika Keskvalitsuse organites vabanevad aritmomeetrid ja arvutusmasinad.

8. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja Pärnu linna täitev-

komiteed kindlustama NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridele täiendav telefoniühendus ja vajalikud mööbliga sisustatud ametiruumid.

9. Kohustada Eesti NSV Statistikavalitsust õigeaegselt esitama vabariigi juhtivatele organitele, Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ja Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule aruandlusmaterjalid põllumajanduse ning põllumajandussaaduste varumise kohta ja tagama nende materjalide õigeaegne esitamine kohalikele juhtivatele organitele, rajoonide plaanikomisjonidele ja rajoonide põllumajanduse inspektuuridele NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuride poolt, samuti esitama põllumajandusorganeile aruandlusmaterjale ükskõik millises läbitöötuse staadiumis.

10. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja Pärnu linna täitevkomiteed tagama NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse ja Eesti NSV Statistikavalitsuse poolt määratud statistilise aruandluse esitamine sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade, masina-traktorijaamade, varumisorganisatsioonide ja kolhooside poolt täpselt kindlaksmääratud tähtaegadel ja aadressil, samuti tagama aruandlusandmete täieliku autentsuse.

11. Keelata kõigil riiklikel, kooperatiivsetel ja ühiskondlikel organisatsioonidel nõuda ning sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ja masina-traktorijaamade direktoritel, varumisorganisatsioonide juhatajatel ja kolhooside esimeestel koostada ja esitada aruandlust posti ja telegraafi teel aadresside ja vormide järgi, mis ei ole kinnitatud NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse või Eesti NSV Statistikavalitsuse poolt.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 9, art. 148

KOLHOOSIDE FINANTSMAJANDUSLIKU TEGEVUSE KOHTA 1959. AASTAL

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 216
7. JUUNIST 1960

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et partei ja valitsuse poolt kolhoosikorra edasiseks arendamiseks ja tugevdamiseks tarvitusele võetud tähtsate abinõude tulemusena tõstsid vabariigi kolhoosid 1959. aastal veel enam oma organisatsioonilist ja majanduslikku taset, suurendasid tunduvalt põllumajandussaaduste tootmist ja riigile müümist.

1959. aastal toodeti vabariigi kolhoosides iga 100 hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta liha 31,1 protsenti, piima 19,3 protsenti ja sealiha iga 100 hektari põllumaa kohta 32 protsenti rohkem kui 1958. aastal ning müüdi riigile rohkem liha 50 protsenti, piima 17 protsenti, mune 48 protsenti ja kartulit 5 protsenti.

Suurenes teraviljakultuuride, kartuli, mitmeaastaste heintaimede ja muude põllumajanduskultuuride saagikus, mille tõttu tõusis teravilja kogusaak 12,5 protsenti ja kartuli kogusaak 11,4 protsenti. Rahalised tulud kasvasid võrreldes 1958. aastaga 27,8 protsendi võrra, kolhoosnikute töötasu aga 20,3 protsendi võrra, samuti suurenesid eraldised kolhooside ühiskondlike fondide täiendamiseks. Tõusis kolhoosnikute tööalane aktiivsus ja tööviljakus. Eriti märkimisväärselt suurendasid põllumajandussaaduste tootmist ja rahalist tulu Jõhvi, Tapa ja Paide rajooni kolhoosid.

Kolhoositootmise suurenemisele ja rahaliste tulude kasvule aitas tunduvalt kaasa tehnika muretsemine kolhooside poolt.

Rööbiti sellega esineb kolhooside finantsmajanduslikus tegevuses veel tõsiseid puudusi. . . . Puudused kolhooside finantsmajanduslikus tegevuses esinesid selle tõttu, et paljud rajoonide täitevkomiteed, Pärnu ja Kohtla-Järve linna täitevkomitee ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ei osutanud küllaldast tähelepanu kolhooside organisatsioonilis-majanduslikule tugevdamisele ega abistanud neid vajalikult majapidamise õigel organiseerimisel.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, rajoonide ja linnade täitevkomiteesid ja soovitada kolhooside juhatustele võtta NLKP Keskkomitee 1959. a. detsembripleenumi ja Eestimaa Kommunistliku Partei XII kongressi otsused oma praktilise töö aluseks kolhooside edasisel organisatsioonilis-majanduslikul tugevdamisel ja koondada peamine tähelepanu järgmiste ülesannete lahendamisele:

a) maaviljeluse ja loomakasvatuse saaduste tootmise edasise suurendamise kindlustamisele, tööjõu ja vahendite kulu vähendamisele toodangu ühiku kohta, põllumajandussaaduste riigile müügi suurendamisele ja kolhooside rahaliste tulude edasisele tõstmisele;

b) põllumajanduslike kõlvikute kasutamise põhjalikule parandamisele, külvipindade, eeskätt teravilja ja maisi külvipinna laiendamisele, maaviljeluse kultuuri ja kõigi põllumajanduskultuuride saagikuse tõstmisele;

c) iga liiki kariloomade ja lindude, esimeses järjekorras lehmade arvu suurendamisele, kariloomade arvu tõstmisele 100 hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta ja loomakasvatuse produktiivsuse suurendamisele;

d) tootmisprotsesside mehhaniseerimise taseme tõstmisele, tehnika paremale kasutamisele, töö organiseerimise eesrindlike meetodite ja ratsionaalse tehnoloogia juurutamisele maaviljeluses ja loomakasvatuses; erilist tähelepanu pöörata maisi külvi, harimise ja koristamise tööde mehhaniseerimisele, moodustades selle kultuuri kasvatamiseks mehhaniseeritud lülid ja brigaadid;

e) eeskujuliku korra loomisele kolhooside rahaliste vahendite kasutamisel, ebatootlike kulutuste vähendamisele ja eraldiste suurendamisele jagamatutesse ja muudesse ühiskondlikesse fondidesse;

f) kõigi kolhoositootmise lülide tugevdamisele vilunud, oma tööd hästi tundva kaadriga.

2. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid:

a) vaatama läbi 1. juuliks 1960. a. rajooni majanduslikult nõrkade kolhooside 1959. a. finantsmajandusliku tegevuse tulemused ja olukorra käesoleval ajal, töötama välja ja viima ellu konkreetsed abinõud nende organisatsioonilis-majanduslikuks tugevdamiseks ning kolhooside ja kolhoosnikute tulude tõstmiseks, samuti põllumajandussaaduste omahinna alandamiseks;

b) tagama külvipindade edasise laiendamise kolhooside poolt jäätmaade kasutuselevõtmise ja puhaskesa pindala vähendamise arvel, pöörates erilist tähelepanu saagirikaste teraviljakultuuride, maisi, söödakapsa ja muude kultuuride külvipinna laiendamisele, samuti kultuurrohumaade ja -karjamaade pindala suurendamisele väikesaagikusega looduslike rohu- ja karjamaade põhjaliku ja pealtparandamise teel;

c) töötama välja iga kolhoosi kohta konkreetsed abinõud jäätmaade kasutuselevõtmiseks ning looduslike heinamaade ja karjamaade pinna parandamiseks, ära näidates tööde mahu ja täitmise tähtajad;

d) võtma tarvitusele abinõud orgaaniliste väetiste maksimaalseks varumiseks ja kasutamiseks, pöörates erilist tähelepanu fosforiidijahu ja muude mineraalväetistega rikastatud turba-sõnnikukompostide valmistamisele;

e) tagama kolhoosides töö normeerimise ja töötasustamise parandamise kooskõlas EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 25. veebruari määrusega nr. 64, pidades seejuures silmas tööviljakuse edasist tõstmist;

f) kolhooside tootmis-finantsplaanide kinnitamisel osutama erilist tähelepanu rahaliste tulude õigele suunamisele, mitte lubades vähendada eraldisi jagamatutesse ja teistesse ühiskondlikesse fondidesse;

g) ette nägema kolhooside krediteerimise aastaplaanides krediidi eraldamise eeskätt nendele kolhoosidele, kus jagamatutesse fondidesse eraldatakse vähemalt 25 protsenti kolhoosi rahalistest tuludest ja kasutatakse seega võimalust omade vahendite kogumiseks kapitaalmahutusteks;

h) tõhustama kontrolli kolhooside materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite säilivuse ning kulutamise üle, finantsplaanide täitmise üle igas kvartalis, materiaalsete väärtuste inventeerimise ja revisjonide õigeaegse teostamise üle. Mitte lubama teha kolhoosidel kulutusi, mis pole kaetud rahaliste tuludega;

i) tagama Riigipangalt saadud pika- ja lühiajaliste laenude õigeaegse tagastamise, mitte lubama tekkida võlgnevust rahaliste kohustuste osas (tulumaks, kindlustusmaksed), masinate, seadmete ja materjalide eest tasumise ning elektriliinide ja alajaamade ehitusest rahalise osavõtu osas;

j) parandama kolhooside revisjonikomisjonide tööd, osutama

neile abi praktilises töös, korraldama neile regulaarselt seminare põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise ja kolhooside finantsmajandusliku tegevuse küsimustes;

k) kontrollima süstemaatiliselt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 11. märtsi määruse nr. 92 «Puudustest kolhooside finantsmajanduslikus tegevuses» täitmist;

l) tugevdama kontrolli kolhooside poolt riiklikust distsipliinist kinnipidamise üle neile määratud põllumajandussaaduste varumisplaanide täitmisel.

3. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks kolme kuu jooksul välja töötada kolhooside omade käibevahendite normeerimise kord ja määrad ning esitada oma ettepanekud läbivaatamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

4. Soovitada kolhooside juhatustel osutada rohkem tähelepanu kolhoosnikute kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamisele, koolide, koolide ühiselamute, internaatide, haiglate, lasteasutuste, klubide ja kultuurimajade ehitamisele, abi osutamisele kolhoosnikutele elumajade remontimisel ja elamute ehitamisel kolhoosikeskustesse, vanade kolhoosnikute paremale kindlustamisele pensioniga.

5. Teha ülesandeks Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ja Eesti NSV Rahandusministeeriumile ühe kuu jooksul revideerida rajoonide põllumajanduse inspektsioonide koosseisud ja esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule kooskõlastatud ettepanekud rajoonide põllumajanduse inspektsioonide uute koosseisude kohta, millede väljatöötamisel arvestada rajoonides olevate kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete arvu.

6. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil, rajoonide ja linnade täitevkomiteedel ning kolhooside juhatustel keskendada kolhoosnikute jõupingutused võetud sotsialistlike kohustuste täitmisele loomakasvatussaaduste tootmisel ja riigile müümisel iga kolhoosi, brigaadi ja farmi poolt selleks, et edukalt täita vabariigi poolt võetud kohustused 100 tuhande tonni liha ja 550 tuhande tonni piima riigile müümiseks 1960. aastal.

Juurutada põhjalikumalt kolhoositootmise praktikasse teaduse saavutusi ja eesrindlaste kogemusi, saavutades toodangu maksimaalse väljalaske, tööviljakuse tõstmise ja põllumajandussaaduste omahinna alandamise.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste kogu 1960, nr. 13, art. 45

IV OSA

KAADRID

PARTEI- JA NÕUKOGUDE ORGANITE ÜLESANNETEST KOLHOOSIDE ESIMEESTE JA KOLHOOSIDE TEISTE JUHTIVATE TÖÖTAJATE KAADRI EDASISEKS TUGEVDAMISEKS

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 2931 9. JUULIST 1950

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee arvavad, et kolhooside, eelkõige mahajäänud kolhooside edasiseks arenemiseks on tarvis esmajoones tugevdada kolhooside esimeeste koosseisu kogenud, kvalifitseeritud ja võimeliste töötajatega eelkõige põllumajanduslikku kõrgemat või keskharidust omava kvalifitseeritud kaadri, samuti teiste juhtiva töö kogemusi omavate ning põllumajandust tundvate spetsialistide ja praktikute edutamisega sellele tööle.

Kolhooside esimeeste ja kolhoosikaadri teiste juhtivate töötajate koosseisu edasiseks tugevdamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee m ä ä r a v a d:

1. Püstitada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteede, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede, liiduvabariikide ministrite nõukogude, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteede, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ning NSV Liidu Puuvillakasvatuse Ministeeriumi ette kolhooside esimeeste koosseisu edasise tugevdamise ülesanne eelkõige põllumajanduslikku kõrgemat ja keskharidust omava poliitiliselt ja tööalaselt proovitud spetsialistide, aga samuti teiste spetsialistide ja praktikute, kes tunnevad põllumajandust ja omavad juhtiva ning organisatsioonilise töö suurt praktikat ja on võimelised juhtima suurt kolhoosi, valiku ja edutamise teel sellele tööle. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ühendatud kolhooside esimeeste valikule.

2. Panna kolhooside esimeeste ametikohtadele kandidaatide väljavalimise ja edutamise töö partei rajoonikomiteedele ja rajoonide täitevkomiteedele, valitud kandidaatide järgneva personaalse läbivaatamisega liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteedes, partei krai- ja oblastikomiteedes.

3. Hoiatada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, ÜK(b)P krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide

ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid, et isikuid, kes varem töötasid kolhooside esimeestena ja on töölt tagandatud raiskamise, loomade huku, põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise ja teiste ebaväärikate tegude eest, ei tohi mingil juhul uuesti soovitada kolhoosi esimehe ametikohale.

4. Kohustada ministeeriumide, ametkondade, õppe- ja teaduslike uurimisasutuste ning teiste organisatsioonide juhte, et nad ei takistaks agronoomide, zootehnikute ja teiste spetsialistide, kes soovivad tööle asuda kolhooside esimeestena, töölt lahkumist.

5. Soovitada kolhoosidele:

a) valida vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale kolhooside esimeesteks põllumajanduslikku kõrgemat ja keskharidust omavaid spetsialiste, samuti teisi spetsialiste ja praktikuid, kes tunnevad põllumajandust ja kellel on juhtiva ja organisatsioonilise töö alal suuri kogemusi. Põllumajanduse spetsialistid ja teised isikud, kes on valitud kolhooside esimeesteks, astuvad artelli liikmeteks;

c) osutada kolhooside esimeesteks valitud põllumajanduse spetsialistidele ja praktikutele abi elumajade ehitamisel, eraldada neile isiklikuks kasutamiseks õueaiamaad põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud suuruses.

6. Teha ettepanek ministeeriumide, ametkondade, teaduslike uurimisasutuste ja teiste organisatsioonide juhatajatele tasuda nende asutustest kolhoosidesse juhtivale tööle suunatud spetsialistidele ja praktikutele kolhoosidesse komandeerimisega seoses olevad kulud vastavalt Töökoodeksi paragrahvile 82. Peale selle anda neile toetust kolme kuu töötasu ulatuses.

7. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi:

Andma kolhooside esimeesteks valitud spetsialistidele ja praktikutele maja ehitamiseks ja loomade soetamiseks pikaajalist kaheprotsendilist laenu 10 000 rubla suuruses perekonna peale, krediidi kustutamisega võrdsete osade kaupa 10 aasta jooksul.[1]

9. Määrata kindlaks, et kolhooside esimeesteks valitud spetsialistid ja praktikud võivad olla ametiühingu liikmed ja nende töötamise aeg kolhoosi esimehena arvatakse üldise tööstaaži hulka oma erialal.

Kolhooside esimeestele-spetsialistidele ja -praktikutele, kes on suunatud vastavalt käesolevale määrusele tööle kolhoosidesse, säilitatakse õigus riiklikule pensionile väljateenitud aastate eest ja töövõime kaotuse korral.

Põllumajanduse spetsialistidele ja juhtivatele töötajatele, kes on varem töötanud loomakasvatuse alal ja on valitud kolhooside esimeesteks, kui neid on autasustatud väljateenitud aastate ja hoolsa töö eest või omistatud aunimetusi vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlustele 20. aprillist 1949. a., arvata töötamine kolhoosi esimehena pideva tööstaaži hulka.

11. Teha liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomitee-

[1] Vt. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 20. dets. 1954. a., nr. 2465. — *Koostaja*

dele, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteedele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteedele ettepanek õppida kolhoosides, kus on vaja tugevdamise korras vahetada juhtkonda, igakülgselt ja hoolikalt tundma olemasolevat kaadrit, mitte lubades asendada kesk- või kõrgemat haridust mitteomavaid häid, võimelisi praktikuid, vaid, vastupidi, osutada neile igakülgset abi ja toetust põllumajandusliku hariduse saamiseks vastavatel kursustel.

12. Kohustada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid kindlustama kolhooside ühendamisega seoses töölt vabastatud kolhooside esimeeste õige kasutamine ja neisse hoolitsev suhtumine, viies nad üle kolhooside esimeeste asetäitjateks, kolhooside loomakasvatusfarmide juhatajateks, brigadirideks või suunata nad õppima tehnikumidesse, kolhoosiesimeeste ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise koolidesse ja kursustele.

14. Kohustada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid laialdaselt selgitama kolhoosnikutele, et kolhoosi esimehe halva töö tõttu saab kolhoos suurt kahju. Kolhoosi esimehe korraldamisvõimetuse ja initsiatiivi puudumise tõttu esineb kolhoosis suuri saagikadusid, loomade hukkumist ja nende produktiivsuse langust; ei kasutata võimalusi täiendavate tulude saamiseks aianduse, marjakasvatuse, mesinduse ja teiste tootmisharude arendamisest. Kolhoosnikutele on tarvis selgitada, et hea kolhoosi esimees, kes oskab kõrvaldada need puudused, kasutab ära kolhoositootmise kõik võimalused, mitte ainult ei õigusta tema töötasuks tehtavaid suuremaid kulutusi, vaid tagab ühismajapidamise edasise igakülgse arendamise, kolhoosi tulude ja kolhoosnikute normipäevatasu suurenemise.

Kolhooside esimeeste valimisel ei tohi lubada administreerimist, vaid valimised tuleb läbi viia ranges kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga.

15. Seoses väikeste kolhooside suurendamisega ning nende majandusliku ja organisatsioonilise tugevnemisega muutuvad põllumajanduslikud artellid paljude tootmisharudega majanditeks, kus on arenenud loomakasvatus ja kasvatatakse suurtel pindaladel teravilja, tehnilisi kultuure, juurvilja ja kartulit. Nendes tingimustes on nõutav, et kolhoosi esimees juhiks majandit kvalifitseeritult, samuti kasvab tunduvalt tootmisbrigaadide osatähtsus.

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu soovitavad kolhoosidel edutada brigadiride ja farmijuhatajate ametikohtadele haridust omavaid häid töötajaid, kes tunnevad põllumajandust ja on võimelised õigesti ja oskuslikult organiseerima kolhoosi tootmistegevust.

Pidada vajalikuks seada suurtes kolhoosides kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse alusel sisse kolhoosi esimehe asetäitja ametikoht.

16. Suurtes kolhoosides, kus kolhoosnikute üldkoosolek peab vajalikuks omada tootmistööst vabastatud kolhoosi esimehe asetäitjat, pidada soovitavaks kolhoosnikute üldkoosoleku äranägemisel maksta kolhoosi esimehe asetäitjale tasu 80—90% esimehele arvestatavast tasust, vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. aprilli 1948. a. määrusele «Abinõudest töö organiseerimise parandamiseks, töötootlikkuse tõstmiseks ja töötasustamise korrastamiseks kolhoosides».

17. ... Artellimajanduse kõigi harude arendamise eesmärgil soovitada kolhoosidel oma äranägemisel kutsuda tööle agronoome, zootehnikuid ja teisi põllumajanduse spetsialiste.

18. Põllumajandustehnikumide ja -koolide lõpetajate kõige õigemaks kasutamiseks kohustada NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi teostama lõpetajate jaotamist koos partei krai- ja oblastikomiteedega ning kraide ja oblastite täitevkomiteedega, kelle territooriumil need õppeasutused asuvad.

19. ... Säilitada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Puuvillakasvatuse Ministeeriumi süsteemi üle tulnud põllumajanduse spetsialistidele töötasu suuruses, mis ei ole madalam nende poolt viimasel töökohal saadud töötasust.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

MASINA-TRAKTORIJAAMADE, SPETSIALISEERITUD JAAMADE JA SOVHOOSIDE JAOKS KVALIFITSEERITUD MEHHANISAATORITE KAADRI ETTEVALMISTAMISE PARANDAMISE ABINÕUDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 2954
16. DETSEMBRIST 1953

Väljavõte

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi masina-traktorijaamade ja spetsialiseeritud jaamade ning NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhooside jaoks kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamise parandamise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

6. Kohustada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi alates 1954. aastast ette valmistama põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolides ja põllumajanduse mehhaniseerimise koolides kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri õppeajaga 6 kuud ja 1 aasta, vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 21. septembri 1953. a. määrusé nr. 2458 p. 20, peale selle valmistama ette põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolides autode, traktorite, kombainide ja teiste põllumajandusmasinate kvalifitseeritud remonditööliste kaadrit 2-aastase õppeajaga.

7. Kohustada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministee-

riumi, vabariikide ministrite nõukogusid, oblastite ja kraide täitevkomiteesid:

a) reorganiseerima 1. jaanuariks 1954. a. 149 tööstuskooli põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolideks ja 101 mäetööstuskooli ning vabriku-tehasekooli põllumajanduse mehhaniseerimise koolideks . . .

b) organiseerima vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrusele 21. septembrist 1953. a. nr. 2458 aastail 1954—1957 300 uut põllumajanduse mehhaniseerimise kooli, igaüks nendest õpilaste arvuga 240—270. . .

9. Kehtestada, et põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidesse võetakse vastu mees- ja naissoost isikuid linna ja maa elanikkonna hulgast alates 17. eluaastast ja vanemaid peamiselt 7 klassi haridusega, esmajärjekorras kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside tööliste hulgast masina-traktorijaamade, spetsialiseeritud jaamade ja sovhooside saatekirjadega.

Tööliste ettevalmistamiseks kaheaastase õppeajaga põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolides võetakse vastu noormehi alates 15.—16. eluaastast, naisi alates 17. eluaastast, kusjuures neil peab reeglina olema 7-klassiline haridus.

Õpilaste valik ja saatmine põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidesse teostatakse rajoonide täitevkomiteede esimeeste, masina-traktorijaamade direktorite, spetsialiseeritud jaamade direktorite ja sovhooside direktorite poolt vastavalt vabariigi ministrite nõukogu, oblastite ja kraide täitevkomiteede poolt kinnitatud õpilaste vastuvõtmise plaanile.

Põllumajanduse mehhaniseerimise kooli ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskooli lõpetanud õpilased saadetakse tööle eriala järgi masina-traktorijaamadesse, spetsialiseeritud jaamadesse ja sovhoosidesse, reeglina nendesse rajoonidesse, kust nad olid koolidesse lähetatud.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

TRAKTORIJAAMADELE JA SPETSIALISEERITUD JAAMADELE NING SOVHOOSIDELE KVALIFITSEERITUD MEHHANISAATORITE KAADRI ETTEVALMISTAMISE PARANDAMISE ABINÕUDEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 6
5. JAANUARIST 1954

Väljavõte

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi traktorijaamadele ja spetsialiseeritud jaamadele ning Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi sovhoosidele kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri

ettevalmistamise parandamiseks kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. detsembri 1953. a. määrusega nr. 2954 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

8. Määrata kindlaks, et põllumajanduse mehhaniseerimise kooli ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskooli võetakse vastu peamiselt 7-klassilise haridusega mees- ja naissoost õpilasi linna- ja maaelanike seast 17 aasta vanuses ja üle selle, esmajärjekorras kolhoosnikute, traktorijaamade ja sovhooside tööliste seast, traktorijaamade ja spetsialiseeritud jaamade ning sovhooside saatekirjade alusel.

Kaheaastase õppeajaga põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidesse tööliste ettevalmistamiseks võtta vastu meessoost õpilasi 15—16 aasta vanuses ja naissoost õpilasi — 17 aasta vanuses, kes omavad reeglina 7-klassilise hariduse.

Õpilaste valik ja suunamine põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidesse toimub rajoonide täitevkomiteede esimeeste ja traktorijaamade ning spetsialiseeritud jaamade ja sovhooside direktorite poolt, kooskõlas Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud plaaniga.

Põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide lõpetajad suunatakse nende eriala kohaselt tööle traktorijaamadesse ja spetsialiseeritud jaamadesse ning sovhoosidesse, peamiselt neisse rajoonidesse, kust nad koolidesse suunati.

9. Erandina anda õigus Eesti NSV Kultuuriministeeriumile ühiselamutes elamispinna puudumisel rentida 1954.—55. a. ruume kodanikelt põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide õpilaste paigutamiseks, tasudes iga õpilase eest mitte üle 30 rubla kuus.

Määrata kindlaks põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide õpilastele, kes saavad stipendiumi, ühiselamu üür 7 rubla kuus, sellest 2 rubla kuus vooditarvete kasutamise eest.

11. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi varustama Põllumajanduse Varustuse Kontori kaudu põllumajanduse mehhaniseerimise koole ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoole põllutöömasinate ja -riistadega, nende tagavaraosadega ja mittestandardsete seadmetega Eesti NSV Kultuuriministeeriumi fondide ja jaotuskavade kohaselt.

12. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi, kooskõlastatult Eesti NSV Kultuuriministeeriumiga kinnistama põllumajanduse mehhaniseerimise koolid ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolid traktorijaamadele, sovhoosidele ja remonditehastele, õpilaste tootmispraktika läbiviimiseks.

Traktorijaamade, sovhooside ja remonditehaste direktoreil anda lepingulistel alustel Eesti NSV Kultuuriministeeriumi põllumajanduse mehhaniseerimise koolidele ja põllumajanduse mehhani-

seerimise tööstuskoolidele õpilaste tootmispraktika sooritamiseks õppekohti ja -jaoskondi töökodades ja traktoribrigaadides, samuti teostada koolide masinate ja seadmete remontimist.

14. Võtta teadmiseks ja juhindumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. detsembri 1953. a. määrusega nr. 2954 laiendas Eesti NSV Kultuuriministeeriumi põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide töötajaile:

a) NSV Liidu RKN-i I. detsembri 1944. a. korralduse nr. 22168 kehtivust tasuta korteri, valgustuse ja kütte andmise osas;

b) NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. septembri 1951. a. määruse nr. 3688 kehtivust põllumajanduse mehhaniseerimise koolide juhtivaile ja vastutavaile töötajaile väljateenitud aastate eest pensioni maksmise osas ja 18. veebruari 1952. a. määruse nr. 881 kehtivust pensioni määramise ja maksmise korra kohta;

c) NSV Liidu Ministrite Nõukogu 31. märtsi 1952. a. määruse nr. 1580 kehtivust väljateenitud aastate eest ühekordse tasu maksmise osas.

15. Eesti NSV Kultuuriministeeriumi õppeasutuste metoodiliseks abistamiseks, millised valmistavad ette põllumajanduse mehhanisaatorite kaadrit, sisse seada Eesti NSV Kultuuriministeeriumi Kutsehariduse Peavalitsuse Vabariikliku Õppe-Metoodilise Kabineti koosseisus põllumajanduse mehhaniseerimise insenermetoodiku ametikoht nimetatud valitsusele määratud administratiiv-valitsemise personali koosseisu piirides.

16. Võtta teadmiseks ja juhindumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. detsembri 1953. a. määrusega nr. 2954:

a) kinnitas Eesti NSV Kultuuriministeeriumi põllumajanduse mehhaniseerimise koolide tüüpkoosseisud vastavalt lisale;

b) laiendas Eesti NSV Kultuuriministeeriumi põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidele tööstus-, raudtee- ja mäetööstuse koolidele kindlaksmääratud tüüpkoosseisud järgmiste täiendustega:

määras kindlaks vedelkütuse tankija ametikoha koolides, kus õpilaste kontingent on 250 isikut ja üle selle;

määras kindlaks mehaaniku ametikoha asemel — garaaži juhataja-mehaaniku ametikoha;

määras kindlaks põllumajanduse mehhanisaatorite ettevalmistamise õppegruppidesse tööõpetuse meistri ametikoha, arvestades 20 õpilase kohta 1 meister;

määras kindlaks kasvataja ametikoha, arvestades ühiselamus eluneva 100 alaealise õpilase kohta 1 kasvataja;

ühiselamu komandandi ametikoha asemel määras kindlaks valvekomandandi ametikoha, käesoleva määrusega põllumajanduse mehhaniseerimise koolidele kindlaksmääratud normatiivide kohaselt;

c) laiendas Eesti NSV Kultuuriministeeriumi põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide töötajaile II grupi tööstuskoolide töötajaile määratud ametipalgad;

d) varem muudel rahvamajandusaladel ning Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi süsteemis ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolideks reorganiseeritud tööstuskoolides töötanud ja enne 1. aprilli 1954. a. põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolidesse direktorite ja nende asetäitjate ametikohtadele õppe-tootmistöö ja kultuur-kasvatusliku töö alal, vanemmeistrite, õppetöökodade juhatajate, mehaanikute, tööõpetuse meistrite ja inseneride ametikohtadele üleviidud töötajaile säilitada ametipalgad nende endise ametikoha järgi, kui need palgad on kõrgemad ametikohtade palkadest, milledele nad on määratud põllumajanduse mehhaniseerimise koolides, töö ajaks nimetatud ametikohtadel.

17. Keelata linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel ära kutsuda põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide töötajaid ja õpilasi põllumajanduslikele ja teistele töödele, millised pole seotud õppetööga, samuti mobiliseerida neile õppeasutustele kuuluvaid traktoreid, autosid ja kombaine.

KVALIFITSEERITUD TOOTMISKAADRI ETTEVALMISTAMISEST KOLHOOSIDELE TÖÖJÕURESERVIDE SÜSTEEMI KOOLIDES

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 786
22. APRILLIST 1955

Kolhoosidele kvalifitseeritud tootmiskaadri tagamise eesmärgil loomakasvatuse ja teiste põllumajandusharude suurt töökulu nõudvate tööde mehhaniseerimiseks, samuti elu- ja tootmishoonete ehitamiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Võtta vastu NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Tööjõureservide Peavalitsuse ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ettepanek ette valmistada kolhoosidele tööjõureservide süsteemi koolides kvalifitseeritud tootmiskaadrit vastavalt käesoleva määruse lisas näidatud erialadel ja õppeajaga.

Anda NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Tööjõureservide Peavalitsusele õigus teha kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga muudatusi kolhooside jaoks ettevalmistatava kvalifitseeritud kaadri kutsealade loetelus ja õppeaegades.

2. Kohustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Tööjõureservide Peavalitsust alustada 1955. aasta teisest poolest kolhoosidele kvalifitseeritud tootmiskaadri ettevalmistamist oma süsteemi koolides lisas näidatud kutsealadel.

Vabariikide ministrite nõukogudel, kraide ja oblastite täitevkomiteedel määrata kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Tööjõureservide Peavalitsuse kohalike organitega kindlaks kolhoosnikute tööjõureservide süsteemi koolidesse vastuvõtmise ajad ja kontingendid väljaõpetamiseks lisas näidatud kutsealadel.

3. Määrata, et tööjõureservide süsteemi koolides lisas näidatud kutsealadel õppivate kolhoosnikute õppe-, riietus-, toitlustamis-, samuti teised ülalpidamiskulud kannavad kolhoosid, kes kolhoosnikuid õppima suunasid.

Vastuvõtmise tingimused ja eeskirjad, samuti kulude tasumise kord määratakse kindlaks koolide ja kolhooside vahel sõlmitud lepingutega.

Õpilased, kes õpivad tööjõureservide süsteemi koolides kolhoosidega sõlmitud lepingute alusel, varustatakse rõivastusega, jalatsitega, pesuga, vooditarvetega, samuti toiduga nende koolide õpilastele ettenähtud normide alusel.

4. Soovitada kolhoosidele arvestada tööjõureservide süsteemi koolidesse saadetud kolhoosnikutele normipäevi või maksta neile õppimise aja eest stipendiumi kolhoosnikute üldkoosoleku otsusega kindlaksmääratud suuruses.

5. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Tööjõureservide Peavalitsust kinnitama 1. juuniks 1955. a. kolhoosi ja tööjõureservide süsteemi kooli vahel kaadrite ettevalmistamise alal sõlmitav tüüpleping, nähes lepingus ette, et kolhooside poolt kantakse kaadrite ettevalmistamiseks ettenähtud vahenditest 50% koolidele üle hiljemalt 5 päeva enne õppetöö algust, ülejäänud 50% ühe kolmandiku õppeaja möödumise järel.

Lisa
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
22. aprilli 1955. a. määruse nr. 786
juurde

TÖÖJÕURESERVIDE SÜSTEEMI KOOLIDES ETTEVALMISTATAVA KOLHOOSIKAADRI KUTSEALADE LOETELU

Kutseala nimetus	Õppeaeg
Loomakasvatuses kasutatavate masinate mehaanik	1 aasta
Lukksepa, plekksepa ja vasksepa erialaga sepp	1 aasta
Lukksepa erialaga ratastraktorite traktorist	6 kuud
Auru-jõumasinate ja lokomobiilide juht	6 kuud
Tisler-puusepp	6 kuud
Müürsepp-pottsepp	6 kuud

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST KOLHOOSIDE AGROTEHNILISE JA ZOOTEHNILISE TEENINDAMISE EDASISEKS PARANDAMISEKS

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1530 20. AUGUSTIST 1955

Väljavõte

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et põllumajandusorganite töö ümberkorraldamise, rajoonide põllumajandusvalitsuste ja masina-traktorijaamade jaoskondade võrgu likvideerimise ning vabanenud põllumajanduse spetsialistide suunamise tulemusena alalisele tööle vahetult tootmisse vastavalt NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsusele, on kolhooside agronoomiline ja zootehniline teenindamine tunduvalt paranenud.

Praegu töötab kolhoosides ligikaudu 133 000 agronoomi ja zootehnikut. Põllumajanduse spetsialistid osutavad kolhoosidele suurt abi kolhoosnikute töö organiseerimise parandamise ja töötootlikkuse tõstmisel, kolhooside tootmisbrigaadide ja masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töö kooskõlastamisel, agronoomia- ja zootehnika teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamisel.

Seoses partei ja valitsuse poolt kolhooside ette püstitatud ülesannetega põllumajanduse järsu tõusu saavutamiseks on käesoleval ajal kolhoosides töötavate agronoomide, zootehnikute ja teiste põllumajanduse spetsialistide osatähtsus veelgi suurenenud.

Kogemused näitavad, et nendes kolhoosides, kus spetsialistid on aru saanud nende ette seatud ülesannetest, on sisse seadnud õiged vastastikused suhted kolhoosi esimehega, brigadiridega ja loomakasvatusfarmide juhatajatega, on tunduvalt paranenud kolhoositootmise organiseerimine, on saavutatud edu põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisel.

Kuid ühes sellega esineb põllumajanduse spetsialistide tegelikus töös paljude kolhooside agronoomilisel ja zootehnilisel teenindamisel tõsiseid puudusi. Need seisnevad eelkõige selles, et märkimisväärne osa agronoome ja zootehnikuid ei ole seniajani muutunud kolhoositootmise tõelisteks organiseerijateks, nad osutavad kolhoosidele maaviljeluse ja loomakasvatuse kultuuri tõstmisel vähe abi, propageerivad ja juurutavad põllumajanduse praktikasse nõrgalt eesrindlikke kogemusi ja teaduse saavutusi. Sageli suhtuvad kolhoosides töötavad agronoomid ja zootehnikud formaalselt oma kohustustesse, nad ei süvene põhjalikult kolhoosielu küsimustesse, viivad halvasti läbi organisatsioonilist tööd kolhoosnikute keskel, käivad harva kolhoosi põllundusbrigaadides ja farmides, viibides suurema osa ajast kantseleis.

Suure osa kolhoose teenindavate masina-traktorijaamade agronoomide ja zootehnikute ebarahuldava töö peapõhjuseks on asjaolu, et nende spetsialistide töö tasustamise süsteem ei tekita neis

materiaalset huvi kolhoositootmise arendamise ning põllumajandusliku artelli rahaliste ja naturaaltulude suurendamise vastu.

Kolhoosides töötavate masina-traktorijaamade spetsialistide töö tasustamine ainult riigi arvel ei seosta mingisugusel määral nende tööd kolhooside töötulemustega. Kolhoosides töötavate agronoomide ja zootehnikute töö sellise tasustamise korral ei kanna nad vahetult vastutust olukorra eest nende poolt teenindatavates kolhoosides põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide täitmise eest.

Reas oblastites, kraides ja vabariikides on täiesti ebaõigelt osa agronoome ja zootehnikuid, kellele maksti palka kolhooside arvel, üle viidud masina-traktorijaamade koosseisudesse ja nende töö tasustamine toimub riigi arvel, mis ei parandanud, vaid tunduvalt halvendas olukorda kolhooside agronoomilise ja zootehnilise teenindamise alal.

Spetsialistide sellise ebaõige kasutamise tulemusena vähenes tunduvalt kolhooside arvel olevate agronoomide ja zootehnikute arv reas oblastites, kraides ja vabariikides.

Kõrvuti sellega on vaja märkida, et paljud partei oblasti- ja kraikomiteed, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteed, oblastite ja kraide täitevkomiteed ning liiduvabariikide ministrite nõukogud ei juhi sisuliselt kolhoosides töötavate põllumajanduse spetsialistide tööd, ei kontrolli ega suuna nende tegevust. Paremate põllumajanduse spetsialistide kogemusi ei õpita tundma ja neid ei levitata.

Partei rajoonikomiteed ja nende sekretärid masina-traktorijaamade piirkondades on real juhtudel eraldunud põllumajanduse spetsialistide juhtimisest ja ei tunne huvi nende tegevuse vastu. Esineb fakte, kus partei rajoonikomiteede sekretärid ja rajoonide täitevkomiteede esimehed ei osuta põllumajanduse spetsialistidele vajalikku abi kolhooside põllumajandusliku tootmise organiseerimisel ja sageli muudavad põhjendamatult nende korraldusi. Paljud partei rajoonikomiteed ja kolhooside partei-algorganisatsioonid ei osuta vajalikku tähelepanu kolhoosides töötavate põllumajanduse spetsialistide poliitilisele kasvatusele, ei tõmba neid küllaldaselt kaasa aktiivsele ühiskondlikule tööle.

Kolhoosides töötavate agronoomide ja zootehnikute seas on rohkesti noori, äsja õppeasutuse lõpetanud spetsialiste. Noored spetsialistid, omamata kolhoositootmise organiseerimise kogemusi, ei ole veel suutelised täielikult süvenema kõigisse põllumajanduse harudesse, mistõttu neil on raskusi ja nad vajavad kolhooside juhtkonnalt ja kogenud spetsialistidelt igapäevast abi. Samal ajal mõnede kolhooside esimehed selle asemel, et abistada noori spetsialiste, suhtuvad nendesse ebaõigesti, ei tõmba neid kaasa osavõtule kolhoosi juhatuse tööst ja sageli diskrediteerivad neid kolhoosnikute ees. Kohalikud partei- ja nõukogude organid lepivad üksikute kolhooside esimeeste sellise ebaõige suhtumisega noortesse põllumajanduse spetsialistidesse.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium on oma töös kolhoosides ja masina-traktorijaamades töötavate spetsialistide juhtimisel piirdunud põhimääruse koostamisega agronoomi ja zootehniku kohta, milledes ebaselgelt ja ebaõigesti määritletakse nende spetsialistide õigused ja kohustused: neile antakse kolhoosi esimehe ja juhatuse nõuandjate passiivne, mitte aga kolhoositootmise organisaatorite ja tehniliste juhtijate osa.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ei võta tarvitusele abinõusid spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmiseks seminaride, kursuste, agronoomia- ja zootehnika-alaste nõupidamiste, konverentside ja kongresside korraldamise teel, samuti ei üldista ega propageeri kolhoosides hästi tootmist organiseerinud eesrindlike põllumajanduse spetsialistide töökogemusi.

Kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajanduse organid ei hoolitse küllaldaselt kolhoosides töötavate agronoomide ja zootehnikute elukondlike tingimuste eest, mille tõttu paljud neist ei ole käesoleva ajani varustatud korteriga, transpordiga ja küttega.

Loetletud puuduste kõrvaldamiseks ja kolhooside agronoomilise ning zootehnilise teenindamise parandamiseks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Pidada vajalikuks kolhoose teenindavad masina-traktorijaamade agronoomid ja zootehnikud üle viia masina-traktorijaamade koosseisust kolhoosidesse.

Panna kolhoosides töötavatele agronoomidele ja zootehnikutele koos kolhooside juhatusega vastutus kolhooside maakõlvikute õigema ärakasutamise abinõude väljatöötamise ja ellurakendamise ning tootmisplaanide täitmise eest, taime- ja loomakasvatussaaduste maksimaalse hulga saamise eest maakõlvikute iga 100 ha ja normipäeva kohta, kolhooside poolt riiklike plaanide õigeaegse täitmise eest põllumajandussaaduste varumise ja kokkuostu kõigi liikide osas, samuti naturaaltasu maksmise eest masina-traktorijaamade tööde arvel vastavalt viimaste poolt esitatud arvetele ning eesrindlaste töökogemuste laialdase juurutamise eest kolhoositootmisse.

Seoses sellega määrata, et kolhoosides töötavad agronoomid ja zootehnikud alluvad oma tegevuses kolhoosi juhatusele ja esimehele, kolhooside agro- ja zootehnilise teenindamise osas juhinduvad nad aga masina-traktorijaamade peaagronoomide ja peazootehnikute juhtnööridest.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja tema kohalikke organeid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid lõpetama spetsialistide masina-traktorijaamade koosseisudest kolhoosidesse üleviimise töö 1. novembriks 1955. a.

2. Soovitada kolhoosidel võtta alalisele tööle käesoleva määruse kohaselt masina-traktorijaamade koosseisudest kolhoosidesse üleviidavaid spetsialiste ning kõrgema õppeasutuse ja tehnikumi

lõpetanud noori spetsialiste, kasutades neid kolhooside agronoomidena, zootehnikutena, kolhoosi esimehe asetäitjatena, tootmisbrigaadide brigadiridena ja loomakasvatusfarmide juhatajatena.

Pidada otstarbekohaseks, et kolhoosides töötavad agronoomid ja zootehnikud astuksid põllumajandusliku artelli liikmeks.

3. Soovitada kolhoosidel määrata kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse alusel kindlaks kolhooside agronoomide ja zootehnikute igakuine töötasu sõltuvalt nende tööstaažist ja kvalifikatsioonist umbes järgmises suuruses: kolhoosides agronoomina või zootehnikuna töötavatele kõrgema haridusega põllumajanduse spetsialistidele 70 kuni 90 protsenti, keskharidusega spetsialistidele 60 kuni 80 protsenti kolhoosi esimehele arvestatavast normipäeva- ja rahalisest tasust.

Anda neile ka kõik lisatasud ja ergutustasud, mis partei ja valitsuse määrustega on ette nähtud kolhooside esimeestele, nende tootmisharude osas, millede eest nad vastutavad.

4.[1] Eesmärgil suurendada agronoomide ja zootehnikute huvi vahetult kolhoosides töötamiseks, maksta masina-traktorijaamadest kolhoosidesse üleviidud kõrgema haridusega agronoomidele ja zootehnikutele iga kuu riigi arvel lisaks kolhoosi arvel saadavale tasule esimesel töötamise aastal 550 rubla, teisel töötamise aastal 400 rubla ja kolmandal töötamise aastal 300 rubla.

Masina-traktorijaamadest kolhoosidesse üleviidud keskharidusega agronoomidele ja zootehnikutele makstakse igakuulist täiendavat tasu riigi arvel 10 protsenti vähem kui kõrgema haridusega agronoomidele ja zootehnikutele.

Täiendavat rahalist tasu riigi arvel maksavad agronoomidele ja zootehnikutele rajoonide rahandusosakonnad.

Kolhoosides töötavatele agronoomidele ja zootehnikutele tasu maksmise uus kord jõustub alates 1. oktoobrist 1955. a.

Alates neljandast kolhoosis töötamise aastast agronoomidele ja zootehnikutele täiendavat rahalist tasu riigi arvel enam ei maksta, kuna selleks ajaks peavad kolhoosid spetsialistide abiga olema tugevnenud ja normipäeva tasu muutunud kõrgeks, mistõttu agronoomi ja zootehniku kolhoosist saadav töötasu osutub küllaldaseks.

5. Laiendada käesoleva määruse p. 3 ja 4 ette nähtud agronoomide ja zootehnikute tasustamise korda ka agronoomidele ja zootehnikutele, kes suunatakse kolhoosidesse pärast kõrgemate ja keskastme põllumajanduslike õppeasutuste lõpetamist.

6. Lugeda ebaõigeks, et rida kolhoose, kes varem pidasid agronoome ja zootehnikuid kolhoosi arvel, andsid nad üle riigi ülalpidamisele.

Tunnistada vajalikuks alates 1. oktoobrist 1955 nendes kolhoosides agronoomidele ja zootehnikutele riigi arvel tasu enam mitte maksta ja soovitada kolhoosidel võtta spetsialistide pidamise kulud uuesti täielikult kolhooside kanda.

7. Riigi arvel täiendavat rahalist tasu mitte maksta kõrget

[1] Vt. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 482, 16. aprillist 1956 — *Koostaja*

tulu saavates kolhoosides töötavatele agronoomidele ja zootehnikutele. Kohustada oblastilise jaotuseta vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ning oblastite täitevkomiteesid igal aastal hiljemalt 1. märtsiks kinnitama kolhooside nimekirjad ja spetsialistide arv igas sellises majandis, kelledele tuleb riigi arvel maksta täiendavat rahalist tasu, lähtudes kindlaksmääratud limiitidest.

8. Määrata, et põllumajanduse spetsialistidele (agronoomid, zootehnikud, brigadirid ja farmijuhatajad) arvestatakse tööstaaži eest normipäevi: vahetpidamatult samas kolhoosis kolmandat aastat töötamise korral 5 protsenti, neljandat ja viiendat aastat töötamise korral — 10 protsenti ja rohkem töötamise korral — 15 protsenti põhitöötasuna arvestatud normipäevadest.

9. Soovitada kolhoosidel eraldada agronoomidele ja zootehnikutele individuaalaiamaad kindlaksmääratud normide piires, osutada neile vajalikku abi elumajade ehitamisel ja isiklikuks vajaduseks loomade muretsemisel.

10. Kohustada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid ning NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi parandama kolhoosides töötavate põllumajanduse spetsialistide juhtimist, kindlustama nende õige kasutamine nii, et agronoomid ja zootehnikud muutuksid kolhoositootmise tõelisteks organisaatoriteks ja tehnilisteks juhtijateks ning et nad koos kolhooside esimeeste ja teiste juhtivate töötajatega vastutaksid põllumajanduskultuuride saagikuse ja ühisloomakasvatuse produktiivsuse plaanide täitmise eest.

11. Kohustada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid tõhustama kolhoosides töötavate põllumajanduse spetsialistide ideelispoliitilist kasvatustööd, organiseerima poliitõppust ja igakülgselt aitama kaasa nende tööalase kvalifikatsiooni tõstmisele, tõmbama neid kaasa ühiskondlikule tööle ning vabariigi, krai, oblasti ja rajooni põllumajanduse arendamise küsimuste arutamisele.

12. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi kahe kuu jooksul välja töötama abinõud kolhoosides töötavate põllumajanduse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmiseks ja ümberkvalifitseerimiseks.

Kohustada neid ministeeriume kolme kuu jooksul esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja NLKP Keskkomiteele ettepanekud kõrgemates põllumajanduslikes õppeasutustes ja tehnikumides põllumajanduse spetsialistide ettevalmistamise parandamise kohta, arvesse võttes vajadust tunduvalt parandada õppeasutuste poolt väljalastavate spetsialistide praktilist ettevalmistust selliselt, et kõrgema või keskastme põllumajandusliku õppeasutuse lõpetanud noor spetsialist ei tunneks mitte ainult teooriat, vaid et ta ka iseseisvalt oskaks oma erialal kolhoositootmises teha põhilisi töid.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST PÕLLUMAJANDUSE MEHHANISAATORITE ETTEVALMISTAMISE EDASISEKS PARANDAMISEKS

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 276 2. NOVEMBRIST 1956

Väljavõte

Põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide töö edasiseks parandamiseks ning põllumajanduse mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamise taseme tõstmiseks ja kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldusega 3. septembrist 1956. a. nr. 5345-k Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada Eesti Vabariiklikku Tööjõureservide Valitsust[1]:

a) kindlustama põllumajanduse mehhaniseerimise koolides ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolides õppe- ja kasvatustöö edasine paranemine, tootmispraktika läbiviimises esinenud puuduste kõrvaldamine ning põllukultuuride kasvatamise eesrindlike kogemuste ulatuslik juurutamine tootmisõpetusse ja uusima põllumajandusliku tehnika tundmaõppimine, saavutades mehhanisaatorite kõrge ettevalmistustaseme, tugevdama koolide direktorite ja nende õppe-tootmisalaste asetäitjate kaadrit peamiselt kõrgema eriharidusega töötajatega;

b) selleks, et tõsta mehhanisaatorite kvalifikatsiooni neile elektrotehnika, loomakasvatuse tööprotsesside mehhaniseerimise ja ehitusala õpetamise teel, üle viia 1957. aastal katseks Helme Põllumajanduse Mehhaniseerimise Kool nr. 5 kaheaastasele õppeajale, õpilaste vastuvõtu kontingendiga 1957. aastal 180 inimest;

c) määrata laia profiiliga traktoristide-masinistide ettevalmistamisel õppetöö alguseks 1. veebruar selleks, et õpilased enne kevadiste põllutööde algust saaksid küllaldase teoreetilise ettevalmistuse tootmispraktikaks mehhanisaatorite-praktikantidena kolhooside, sovhooside ja koolide õppemajandite põldudel.

2. Kohustada Eesti Vabariiklikku Tööjõureservide Valitsust, ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi, ENSV Sovhooside Ministeeriumi ja Kingissepa, Tartu, Tõrva, Paide, Põltsamaa, Pärnu-Jaagupi ja Viljandi rajooni täitevkomitee esimehi kinnitama põllumajanduse mehhaniseerimise koolid pikemaks ajaks kolhoosidele ja sovhoosidele, vastavalt lisale nr. 1, selleks, et õpilased õppejõudude ja meistrite juhtimisel, kasutades koolide põllumajanduslikku tehnikat, täidaksid kogu tööde kompleksi nende kolhooside ja sovhooside põldudel ja loomakasvatusfarmides lepingute järgi, mis sõlmitakse koolide poolt masina-traktorijaamade ja sovhoosidega, kooskõlas viimastele kinnitatud tootmis-finantsplaanidega.

---

[1] Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. a. 24. augusti seadlusega moodustati Eesti NSV Ministrite Nõukogu Kutsehariduse Peavalitsus, temale läksid üle Eesti NSV Vabariikliku Tööjõureservide Valitsuse ülesanded («Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 46, art. 246). — *Koostaja*

Arveldusi koolidega nende poolt tehtud tööde eest peetakse masina-traktorijaamade ja sovhooside poolt, lähtudes kehtivaist normidest ja hinnetest.

Keelata põllumajanduse mehhaniseerimise koolide direktoritel suunata õpilasi väljaspool koolidele kinnistatud kolhoose või sovhoose ja oma õppemajandeid töödele, mis ei ole seotud õppeplaanide ja -kavadega.

3. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, ENSV Sovhooside Ministeeriumi, Eesti Vabariiklikku Tööjõureservide Valitsust ja Kingissepa, Tartu, Tõrva, Paide, Põltsamaa, Pärnu-Jaagupi ja Viljandi rajooni täitevkomiteede esimehi ühe kuu jooksul esitama Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud eraldada põllumajanduse mehhaniseerimise koolidele kehtiva korra kohaselt maa-alad õppemajandite rajamiseks, kus õpilased võiksid õppejõudude ja meistrite juhtimisel läbi võtta täieliku põllumajanduslike tööde tsükli, läbi teha tootmispraktika ja tutvuda agrotehnika alustega.

4. Määrata, et õpilaste vastuvõtmine põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse toimub eeskätt masina-traktorijaamade, masina-maaparandusjaamade ja sovhooside suunamisel.

5. Kohustada rajoonide täitevkomiteede esimehi, masina-traktorijaamade, masina-maaparandusjaamade ja sovhooside direktoreid hoolikalt valima ja suunama õpilasi põllumajanduse mehhaniseerimise koolidesse kooskõlas vastuvõtmise plaanide ja tähtaegadega.

9. Võtta teadmiseks ja juhindumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 3. septembri 1956. a. korraldusega nr. 5345-k määras:

a) selleks, et äratada õpilastes materiaalset huvi ja tõsta nende vastutust töönormide täitmise ja tööde kvaliteedi eest tootmispraktika ajal (kolhooside, sovhooside ja õppemajandite põldudel), maksta õpilastele üks kolmandik nende poolt väljateenitud rahalisest tasust, mis on arvutatud masina-traktorijaamade ja sovhooside mehhanisaatoritele kehtestatud hinnete järgi;

b) et põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolide tootmistegevusest saadavad tulud kantakse riigieelarve tuludesse, välja arvatud 25% nende tulude üldsummast, mis jäetakse koolide käsutusse õppe- ja majapidamishoonete ehitamiseks ja sisustamiseks üle selleks otstarbeks eelarves eraldatud assigneeringute, samuti raha, mis on välja makstud õpilastele, meistritele ja õppejõududele töötasuna nende poolt tootmispraktikal tehtud tööde eest;

c) et 50 protsenti kasumeist, mis põllumajanduse mehhaniseerimise koolid ja põllumajanduse mehhaniseerimise tööstuskoolid saavad oma õppemajandeist, suunatakse nende majandite laiendamise kapitaalkulutustele ja 50 protsenti sisustuse, seadmete ja materjalide muretsemiseks koolidele üle assigneeringute kapitaalmahutuste plaanide järgi;

d) põllumajanduse mehhaniseerimise koolide õpilastele (alates

järjekordsest vastuvõtust 1957. aastal) stipendiumi 100 rubla kuus üksikutele ja 200 rubla kuus perekonnainimestele, makstes stipendiumi olenevalt õppeedukusest.

NOORTE SPETSIALISTIDE KOLHOOSIDESSE TÖÖLE SAATMISEGA SEOSES OLEVATE KULUDE KATMISE KORRAST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1505
21. NOVEMBRIST 1956

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Määrata, et kõrgema ja kesk-eriõppeasutuse lõpetanud noortele spetsialistidele toimub kompensatsiooni maksmine seoses nende tööle suunamisega kolhoosidesse samas korras ja ulatuses, mis on kehtestatud riiklikesse asutustesse, organisatsioonidesse ja ettevõtetesse tööle suunatavatele noortele spetsialistidele.

2. Kolhoosidesse tööle suunatavate noorte spetsialistidega arvelduste õigeaegse teostamise eesmärgil määrata, et kompensatsiooni maksmisega seotud kulud, mis väljastatakse neile vastavalt käesolevale määrusele p. 1, teostatakse NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kehtestatud korras eelarveliste assigneeringute arvel, mis on ette nähtud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi masina-traktori- ja spetsialiseeritud jaamade iga-aastases tulude ja kulude bilansis, selleks kulutatud vahendite järgneva tagastamisega kolhooside poolt, kellele noored spetsialistid suunati.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi sisse seadma noorte spetsialistide kolhoosidesse tööle suunamisega seoses olevate kulude tagastamise arvelduste kord, samuti tagama kolhooside vahendite täielik ja õigeaegne laekumine riigieelarvesse nende kulutuste katmiseks.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST PÕLLUMAJANDUSE JA METSAMAJANDUSE KAADRI PAREMAKS ETTEVALMISTAMISEKS

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 345
15. OKTOOBRIST 1957

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et kesk-eriharidusega agronoomide, zootehnikute ja mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamine Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi eriõppeasutustes on halvasti korraldatud. Tehnikumid valmistavad ette agronoome ja zootehnikuid vaid kitsal erialal, mis käesoleval ajal, mil kolhoosides on moodustatud kompleksbrigaadid, ei rahulda kolhooside nõudmisi, sest vajatakse laia profiiliga spetsialiste. Põllumajandustehnikumide õppeprogrammides ei osutada vajalikku tähele-

panu õppe-tootmispraktikale, mis mõjub halvasti tehnikumi lõpetanud spetsialistide edasisele praktilisele tööle.

Ühe ja sama eriala põllumajanduse spetsialiste valmistatakse ette mitmes õppeasutuses, kusjuures õpilaste arv on tihtipeale väike. Rida üheaastase õppeajaga põllumajanduskoole ei täida oma otstarvet.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ei võta tarvitusele küllaldasi abinõusid põllumajandustehnikumide ja üheaastase õppeajaga koolide õpilaste elutarbeliste tingimuste parandamiseks ning kontrollib puudulikult õppeasutuste finantsmajanduslikku tegevust.

Paljud rajoonide täitevkomiteed ei osuta põllumajanduslikele õppeasutustele vajalikku tähelepanu.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) likvideerima alates 1957. aastast järgmised üheaastased põllumajanduskoolid: Kuremaal — nooremate veterinaarvelskrite ettevalmistamise alal, Suure-Jaanis — kolhoosi raamatupidajate ja arveametnike ettevalmistamise alal, Väimelas — kontrollassistentide ettevalmistamise alal ja Räpinas — aiandusbrigadiride ettevalmistamise alal ning alates 1958. aastast Mõdriku Põllumajandustehnikum.

Likvideeritava Suure-Jaani põllumajanduskooli õppe-materiaalne baas ja õppemajand üle anda Olustvere Põllumajandustehnikumile;

b) asutama 1957/1958. õppeaastal Arkna põllumajanduskooli ja Räpina üheaastase õppeajaga põllumajanduskooli baasil kaheaastase õppeajaga kool aianduseriteadlaste ettevalmistamiseks kolhoosidele ja sovhoosidele, kes ühtlasi omavad teadmisi ka köögiviljakasvatuse ja mesinduse alal, kooli asukohaga Arknas;

c) asutama 1957. aastal likvideeritavate Väimela ja Kuremaa üheaastase õppeajaga koolide baasil kaheaastase õppeajaga loomakasvatuskool Türi Põllumajandustehnikumi juures;

d) alates 1958. aastast võtma vastu Ravila Kolhoosi Raamatupidajate ja Arveametnike Ettevalmistamise Tehnikumi ainult keskkooli lõpetanud isikuid, määrates õppeajaks tehnikumis 2 aastat.

2. Arvestades seda, et kolhoosid vajavad laia profiiliga põllumajanduse spetsialiste, kes võiksid kompleksselt lahendada kõiki põllumajandusliku tootmisega seoses olevaid küsimusi, kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi organiseerima Antsla, Jäneda ja Olustvere põllumajandustehnikumis, Kuremaa Loomakasvatustehnikumis ning Väimela Zooveterinaartehnikumis laia profiiliga põllumajanduse spetsialistide ettevalmistamist, kes omaksid teadmisi ja kogemusi nii agronoomia kui ka zootehnika alal. Korraldada õppetööd mainitud tehnikumides uue õppeplaani järgi alates 1957/58. õppeaastast I ja II kursusel, suurendades õppe-tootmispraktika kestust.

Selleks, et kindlustada sovhoosid ja teised organisatsioonid zootehnikutega, jätkata Vana-Võidu Loomakasvatustehnikumis zootehnikute ettevalmistamist veterinaaria laiendatud kursusel, Türi Põllumajandustehnikumis valmistada ette zootehnikuid ning laia profiiliga spetsialiste, kes omaksid teadmisi ja kogemusi nii agronoomia kui ka zootehnika alal.

4. ...kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi võtma tarvitusele abinõud kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamises esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

KVALIFITSEERITUD TOOTMISKAADRI ETTEVALMISTAMISEST KOLHOOSIDELE RIIKLIKE TÖÖJÕURESERVIDE SÜSTEEMI KOOLIDES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 212
4. JUUNIST 1958

Väljavõte

Kolhoosidele kvalifitseeritud mehhanisaatorite ja muu tootmisalase kaadri ettevalmistamise tagamiseks seoses masina-traktorijaamade reorganiseerimise ja põllumajandustehnika üleminekuga kolhooside käsutusse kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. aprilli 1958. a. määrusega nr. 425 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti Vabariiklikku Tööjõureservide Valitsust organiseerima tööjõureservide süsteemi tehnilistes, tööstus- ja ehituskoolides traktoristide, masinistide, mehaanikute, elektrikute, ehitajate ja teiste masskutsealade kaadri ettevalmistamist kolhooside lähetuskirjade alusel.

Mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamist kolhoosidele nendel kutsealadel, milledes varem valmistati ette kaadrit masina-traktorijaamade jaoks, teostada 1958.—1959. a. senistel tingimustel riigi kulul.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 8, art. 130

KODANIKE KAEBUSTE JA AVALDUSTE LÄBIVAATAMISE TÖÖ PARANDAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 320
27. AUGUSTIST 1958

Kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise alal ühtse korra loomise ja selle töö parandamise eesmärgil Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada juhend kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise korra kohta Eesti NSV asutustes, organisatsioonides ja ettevõtetes vastavalt lisale.

2. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ministreid, keskasutuste juhatajaid ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid:

a) sisse seadma kodanike kaebuste ja avalduste arvestamise, läbivaatamise ja lahendamise alal kõigis asutustes, organisatsioonides ja ettevõtetes ühesugune, kindel kord vastavalt kinnitatud juhendile;

b) tagama kaebuste ja avalduste õigeaegne läbivaatamine ja lahendamine ning kindlustama, et ameti-isikud suhtuksid sellesse töösse täie tähelepanu ja vastutustundega;

c) pidevalt kontrollima asutustes kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja lahendamise praktikat, analüüsima nende tekkimise põhjusi ning süstemaatiliselt arutama tulemusi Rahvamajanduse Nõukogu või täitevkomitee istungil, ministeeriumi kolleegiumil või juhatuse koosolekul, võttes sel alusel vastu konkreetsed otsused asutuse töö parandamiseks ja kodanike kaebuste tekkimise vältimiseks;

d) võtma rangele vastutusele ameti-isikud, kes formaalselt või ükskõikselt suhtuvad kaebuste ja avalduste lahendamisse või on süüdi nende kaotsiminekus.

3. Nendes asutustes, kus liiduliste keskorganite poolt on kodanike kaebuste ja avalduste arvestuse suhtes kehtestatud eri kord ja lahendamise tähtajad, juhinduda vastavatest ametkondlikest eeskirjadest.

4. Teha ülesandeks Eesti NSV Kohtuministeeriumile esitada Ministrite Nõukogule kuu aja jooksul valitsuse aktide loetelu, millised seoses käesoleva määrusega kuuluvad tühistamisele.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 12, art. 184

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
27. augusti 1958. a. määrusega nr. 320.

KODANIKE KAEBUSTE JA AVALDUSTE LÄBIVAATAMISE JA LAHENDAMISE KORD EESTI NSV ASUTUSTES JA ETTEVÕTETES

1. Üldeeskirjad

Käesolevat juhendit kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja lahendamise kohta rakendatakse Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogus, ministeeriumides, vabariiklikes keskasutustes, kohalike nõukogude täitevkomiteedes, nendele alluvates asutustes ja ettevõtetes, kooperatiivsetes ja muudes ühiskondlikes organisatsioonides, edaspidi üldnimetusega väljendatud — asutustes.

Nõukogude ühiskonnas mõistetakse kodaniku kaebust või avaldust esiteks — kui tema eluliste huvide ja vajaduste väljendit, millede rahuldamine olemasolevate võimaluste piirides on Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse sisepoliitika

tähtsamaid ülesandeid; teiseks — kui tema õiguste piiramise või rikkumise vastu seadusliku kaitse otsimise abinõu; kolmandaks — kui mõne asutuse või ameti-isiku halva töö ja seaduse rikkumise kohta tulevat signaali. Nii oma õigustele seadusliku kaitse otsimisega kui ka ametiasutuste töö puuduste ja seaduste rikkumise juhtude signaliseerimisega võtavad kodanikud vahetult osa sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamisest ning nõukogude riigivõimu kindlustamisest.

Sellepärast peab iga kaebus või avaldus, ükskõik kellelt see ka ei tuleks, leidma nõukogude asutustes kõige suuremat tähelepanu ja selle lahendamisse tuleb suhtuda kui poliitilise ja riikliku ülesande täitmisse, kus ei või olla pealiskaudsust, hoolimatust ega bürokraatlikku asjaajamist.

Töö kodanike kaebuste ja avalduste alal peab asutuses olema organiseeritud nii, et oleks tagatud kõigi kaebuste ja avalduste kiire ja objektiivne läbivaatamine ning neis ülestõstetud küsimuste rangelt seaduslik lahendamine.

2. Kodanike vastuvõtu kord nõukogude asutustes

Selleks, et kodanikel oleks võimalus isiklikult kokku saada nõukogude asutuste juhtivate töötajatega, esitada neile oma soove ja kaebusi ning anda selle juurde üksikasjalisi seletusi, tuleb igas asutuses korraldada jutulesoovijate kodanike vastuvõtmist kindlatel kuupäevadel ja kellaaegadel.

Kodanike vastuvõtuaeg ja -koht tehakse avalikkusele teatavaks asutuse ruumis väljapandud teatega.

Asutuse juhataja on kohustatud väljakuulutatud kõnetundidest rangelt kinni pidama. Kui ta endast sõltumatuil põhjustel ettenähtud ajal kodanikke vastu võtta ei saa, on ta kohustatud kindlustama, et jutulesoovijaid võtaks vastu tema asetäitja.

Külanõukogude täitevkomiteedes peab olema töö korraldatud nii, et iga päev kindlatel kellaaegadel oleks kodanikel võimalus isiklikult kokku saada kas täitevkomitee esimehe või sekretäriga.

Vastuvõtul esitatud suulised kaebused ja avaldused kuuluvad ülesmärkimisele selleks eraldi sisseseatud raamatusse (vorm näidatud lisas nr. 1) ning need lahendatakse ühesugustel alustel kirjalikult esitatud kaebuste ja avaldustega.

3. Kodanike kaebuste ja avalduste registreerimine

Kodanikelt kaebuste ja avalduste vastuvõtmine peab asutuses toimuma ühes kindlas kohas kogu tööaja vältel. Kaebuste ja avalduste vastuvõtmise ja kodanike teenindamise lihtsustamiseks pannakse asutustes nähtavale kohale eraldi postkast pealkirjaga «Kaebuste ja avalduste jaoks» ning varustatakse rippuva kirjutusploki ja pliiatsiga.

Sõltumata sellest, kuidas ja kelle kaudu on kodaniku avaldus

(kaebus) asutusse sattunud, kuulub see eelkõige registreerimisele.

Kodanike kaebuste ja avalduste kaotsimineku vältimiseks ja nende täitmise kontrollimiseks tuleb Rahvamajanduse Nõukogus, igas ministeeriumis ja keskasutuses kehtestada ühtne, tsentraliseeritud registratsioon. Ühtegi kaebust või avaldust ei või täitmiseks võtta, käest kätte edasi anda ega ka selle peale vastust saata ilma tsentraliseeritud korras registreerimata.

Registreerimisele eelneb kirjade avamine ja nende pakilisuse selgitamine. Kiire iseloomuga kirjad registreeritakse ja kantakse asutuse juhatajale ette viivitamatult.

Kui asutusse saabub kodaniku kiri, mis sisaldab andmeid, millised ei kuulu avaldamisele, siis tuleb seda kirja käsitleda ja hoida vastavalt salajase kirjavahetuse reeglitele.

Ümbrikust väljavõetud kirjad ja selle juurde kuuluvad lisadokumendid tuleb hoolikalt kokku kinnitada, et vältida nende segiminekut teiste dokumentidega. Ümbrik säilitatakse kirja juures selleks, et tarviduse korral tõestada kirja postipanemise ja kättesaamise kuupäeva.

Kaebuste ja avalduste registreerimine toimub kas lauajuhendi- või kartoteegi-süsteemis nii kronoloogilises kui ka tähestikulises järjestuses.

Registreerimine lauajuhendis. Asutustes, kus on tegemist väikese arvu kaebuste ja avalduste lahendamisega, piisab nende arvelevõtmisest üksnes lauajuhendis, mida peetakse (lisa nr. 2 näidatud vormi kohaselt) lahus üldisest asutuse kirjavahetuse registratsioonist.

Lauajuhend, mis on määratud kodanike kaebuste ja avalduste registreerimiseks, valmistatakse tähestiku jaoks väljalõigatud äärega, mis kergendab edaspidi nende kohta õiendite andmist.

Registreerimist toimetatakse avaldaja perekonnanime esimese tähe järgi lauajuhendi sama tähe jaoks määratud leheküljel (registris), kusjuures iga tähe registril on iseseisev järjekorranumber. Täht, mille all avaldus on registreeritud, järjekorranumber ja registreerimise kuupäev märgitakse avalduse esikülje (kõige vabamale) servale.

Sissetuleku järjekorranumber koos registri tähega on ühtlasi kodanikuga (või tema suhtes) peetava kirjavahetuse väljastamise numbriks.

Märkused. 1. Anonüümsed ja kollektiivsed avaldused registreeritakse lauajuhendi eriregistrites («An» või «Kol» all).

2. Korduv avaldus samas küsimuses registreeritakse esimese avalduse juurde (lahter nr. 10) märkusega «teistkordne — kpv». Juhul, kui samalt kodanikult saabub avaldus teises küsimuses, registreeritakse see uue järjekorranumbri all.

Registreerimine kartoteegisüsteemis seisneb selles, et iga avaldaja kohta avatakse eraldi kaart (lisa nr. 3), kuhu kantakse kõigi temalt saabunud avalduste sisu kokkuvõte ning andmed nende lahendamise ja dokumentide säilitamise kohta.

Asutustes, kus sissetulnud avalduste hulk on suurem kui 1000 avaldust aastas, on otstarbekohane pidada kartoteegilist arvestust.

Kartoteegilise arvestuse juures hoitakse kaardid kartoteegis avaldaja perekonna- ja eesnime järgi ranges tähestikulises järjestuses selleks, et eksimatult kindlaks teha avalduse olemasolu ja anda kiiresti õiendid kõigis lahendamisse puutuvates küsimustes.

Sissetulnud avalduste üldarvu kindlakstegemiseks, s. o. neile järjekorra numbri andmiseks ja analüüsiks vajalike andmete kogumiseks, seatakse kartoteegilise arvestuse juures sisse abi-lauajuhend lihtsustatud vormis (lisa nr. 4). Abi-lauajuhendi järjekorranumber on ühtlasi avalduse esitanud kodanikuga (või tema suhtes) peetava kirjavahetuse väljastamise numbriks ning see märgitakse arvestuskaardile registreerimise numbrina.

Märkus. Korduva avalduse puhul kasutatakse väljastamisnumbriks esimese avalduse registreerimise numbrit.

Arvestuskaardil registreeritakse samuti avalduse lahendamisse puutuv kirjavahetus ja kodanikule antud vastus.

Eraldi väljaminevate kirjade lauajuhendit kaebuste ja avalduste alal ei peeta.

4. Kaebuste ja avalduste läbivaatamine

Pärast registreerimist esitatakse kaebused ja avaldused läbivaatamiseks asutuse juhatajale, tema asetäitjale või eriti selleks määratud vastutavale töötajale, kes iga avalduse lahendamise suhtes teeb konkreetse korralduse. Selle järele antakse läbivaadatud kaebused ja avaldused tagasi registraatorile, kes kannab juhtkonna korraldused lauajuhendisse või arvestuskaardile ja korraldab kodanike kirjade üleandmist või edasisaatmist täitjaile.

Kõik kaebused ja avaldused peavad olema läbi vaadatud ja nende lahendamisele asutud mitte hiljem kui 3 päeva jooksul, arvates nende saabumise kuupäevast.

Kui korralduse kohaselt avaldus kuulub edasisaatmisele teistesse asutustesse, kelle kompetentsi kuulub küsimuse lahendamine (nagu: maksude küsimused — rahandusorganitele, ehituskrundi taotlused — vastavale kohaliku TSN täitevkomiteele jne.), siis tuleb sellest viivitamatult teatada avalduse esitajale.

Kui avaldus saadetakse edasi allasutusele, tuleb samaaegselt organiseerida ka pidev kontroll täitmise üle.

Kodanike kaebusi, milles kritiseeritakse ameti-isikute tegevust, ei või ühelgi juhul saata lahendamiseks nendele ameti-isikutele, kelle peale kaevatakse. Nende kaebuste sisulist kontrollimist teostavad keskasutuse töötajad ja need küsimused lahendatakse kõrgemalseisva organi otsusega.

Kui kaebus või avaldus kuulub lahendamisele funktsionaalses allasutuses ja viimane peab oma otsusest teatama avaldajale, siis

saadetakse selleks koos vastava saatekirjaga kaebuse (avalduse) originaal.

Märkus. Kaebuse või avalduse originaal saadetakse ja jääb sellesse asutusse, kes annab kodanikule vastuse.

Juhul, kui lahendamise tulemus võetakse keskasutuse poolt kontrollimisele, siis jätab viimane endale kaebusest (avaldusest) ärakirja või selle sisu lühikokkuvõtte, originaali aga saadab lahendavale allasutusele. Sel puhul informeerib allasutus kontrollivat organit tavaliselt kodanikule antud vastuse ärakirjaga (vastuse ärakirja teine eksemplar säilitatakse tingimata kaebuse originaali juures).

Märkus. Erandjuhtumeil, kui asjaolud seda nõuavad, teatatakse kontrollivale organile avalduse lahendamise tulemus, koos selgitavate materjalidega, eraldi ettekandes.

Kui kaebus (avaldus) saadetakse allasutustele mitte lahendamiseks, vaid kontrollimiseks, s. o. asjaolude selgitamiseks ja ettepaneku esitamiseks, siis saadetakse koos saatekirjaga, milles on konkreetselt näidatud, mida vaja kontrollida või selgitada, kas kaebuse (avalduse) ärakiri või originaal. Originaali saatmise korral nõutakse tingimata koos kontrolli tulemuste esitamisega ka avalduse tagastamist. Sel juhul teeb kaebuse (avalduse) kohta otsuse ja annab avaldajale vastuse kõrgemalseisev (kontrolliv) organ.

5. Kaebuste ja avalduste lahendamine ja täitmise kontrollimine

Asutus, kelle kompetentsi kuulub kodaniku avalduses ülestõstetud küsimuse lahendamine, on kohustatud viivitamatult välja selgitama teed ja võimalused esitatud soovide ja pretensioonide seaduspäraseks rahuldamiseks, suhtudes seejuures tähelepanelikult avaldaja õigustatud nõudmistesse ja vajadustesse.

Kaebused ja avaldused, milles kodanikud otsivad seaduslikku kaitset oma õiguste piiramise ja rikkumise vastu, või millised signaliseerivad asutuse töös esinevatest puudustest, peavad olema asutuse juhtkonna erilise tähelepanu objektiks. Asutuse juhataja on kohustatud kindlustama kõigi kaebuses esitatud faktide ja seaduse rikkumise juhtude kohapealset kontrollimist, võtma tarvitusele kõik abinõud kodaniku rikutud õiguste taastamiseks ja tema seaduslike huvide kaitsmiseks. Asutuse juhataja on seejuures samuti kohustatud välja selgitama tekkinud vigade ja seaduse rikkumiste põhjused ning rakendama kõik abinõud selleks, et vältida nende kordumist tulevikus.

Kehtivate seadusnormide kohaselt on vabariiklikes organites (ministeeriumides ja keskasutustes) kodanike kaebuste ja avalduste lahendamise aeg mitte üle ühe kuu, arvates avalduse saabumise kuupäevast; Nõukogude armees teenivate sõjaväelaste kaebuste ja avalduste lahendamise aeg aga kuni 15 päeva; rajooni ja linna asutustes vastavalt 20 ja 7 päeva.

Märkus. Kui eri eeskirjades on mõne liigi kaebuste või avalduste lahendamiseks ette nähtud lühemad tähtajad, siis tuleb rakendada neid tähtaegu.

Neist tähtaegadest kinnipidamiseks tuleb igas asutuses kehtestada pidev kontroll. Täitmise üle kontrolli teostamise korra määrab kindlaks asutuse juhataja.

Avaldus loetakse lahendatuks ainult siis, kui lahendamise korraldus on faktiliselt täidetud ja tulemus on teatavaks tehtud avaldajale.

Kui avaldust mingil põhjusel ei ole võimalik lahendada antud tähtaja jooksul, siis tuleb sellest avaldajale teatada, ära näidates ühtlasi ligikaudse täitmise tähtaja.

Asutuse töötaja või töötajate grupp, kellele on tehtud ülesandeks kontrollida kohapeal avalduses või kaebuses esitatud faktide tõepärasust ja teha küsimuse lahendamiseks vastav ettepanek, on kohustatud kontrolli tulemuste kohta koostama kirjaliku õiendi, kus on üksikasjaliselt ära näidatud asjade tõeline olukord, samuti isikud, kelle seletuste põhjal kaebust selgitati, ning kontrolli teostanud ameti-isikute motiveeritud seisukoht lõpliku otsuse tegemiseks.

Eriti tähtsatel juhtudel ja massiliselt saabuvate kaebuste puhul teostatakse faktide kontrollimist keskusest kohale komandeeritud ameti-isikute poolt kohaliku nõukogu aktiivi kaasabil või eriti selleks moodustatud uurimiskomisjoni poolt, kuivõrd kaebuses esitatud faktid ei sisalda seaduse rikkumisi, millede uurimine ja lahendamine kuulub juurdlus- ja kohtuorganite kompetentsi. Nende kaebuste lahendamine peab seisma asutuse juhataja isikliku kontrolli all.

Otsused kaebuste suhtes küla, linna ja rajooni organites tehakse reeglina pärast kohapeal teostatud kontrollimist, vajaduse korral avaldaja isiklikku väljakutsumist ja temaga kõnelemist ning asjasthuvitatud asutuste või organisatsioonide esindajate seisukohtade ärakuulamist.

Tähtsamad, põhimõttelist laadi küsimused otsustatakse aga avaldaja ja asjasthuvitatud asutuste esindajate juuresolekul rajooni (linna) täitevkomitee istungil; külanõukogudes — täitevkomitee istungil või külanõukogu istungjärgul.

Tehtud otsusest ja abinõudest, mis on tarvitusele võetud kaebuses või avalduses näidatud puuduste likvideerimiseks, teatatakse avaldajale ja selle kaebuse või avalduse lahendamiseks saatnud kõrgemale, kontrollivale organile.

Lõplikult lahendatud kodaniku kaebused ja avaldused õmmeldakse kronoloogilises järjekorras toimikusse koos kogu kirjavahetusega, mis on peetud seoses nende lahendamisega.

Märkus. Asutuses, kus on tegemist suure hulga avaldustega, mis hõlmavad väga laia küsimuste ringi, seatakse toimikud sisse avalduste sisu liigitelu järgi.

Kaebuse või avalduse suhtes tehtud otsus kantakse kokkuvõt-

likult lauajuhendisse (või registr. kaardile) koos täitevkomitee või kolleegiumi protokollilise otsuse kuupäeva ja numbriga.

Asjaajamises lõpetatud kaebused ja avaldused koos nende kohta peetud kirjavahetusega säilitatakse asutuse arhiivis kuni nende üleandmiseni riiklikku arhiivi. Asutuse arhiivis säilitatakse kaebuste ja avalduste lahendamisega seoses olevad dokumentaalsed materjalid vastavalt «Asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete arhiivide töö eeskirjadele» (kinnitatud NSV Liidu siseministri käskkirjaga nr. 360, 1. juunist 1956. a.).

6. Vastuste andmine avaldajaile

Kõik Eesti NSV asutused on kohustatud andma avaldajaile vastused eesti keeles, kui aga avaldaja seda keelt ei valda, siis NSV Liidu rahvaste üldise läbikäimise keeles — vene keeles.

Vastus, mis antakse kodanikule, peab olema konkreetne ja hõlmama kogu küsimuste ringi, mis on üles tõstetud tema kaebuses või avalduses. Üldsõnaliste vastuste andmine kodanikule on lubamatu.

Kui kodaniku kaebuses või avalduses ülestõstetud taotlust ei ole võimalik rahuldada, tuleb eitav otsus põhjendada.

Vastustes neile avaldustele, milles signaliseeritakse mitmesugustest väärnähetest asutuse või üksiku töötaja töös esinevatest puudustest, ja kui esitatud faktid leidsid kontrollimisel kinnitust, tuleb üksikasjaliselt ära näidata ka need abinõud, mis on tarvitusele võetud mainitud puuduste likvideerimiseks.

Juhul, kui avaldaja pole rahul antud vastusega ja esitab samas küsimuses uue kaebuse kõrgemalseisvale, kontrollivale organile, paludes avalduse suhtes tehtud otsust tühistada, siis ei ole lubatud saata seda kaebust veelkordseks lahendamiseks samale asutusele, kelle peale kaevati. Protestivad kaebused või vastulaused vaadatakse läbi ja lahendatakse kontrolliva organi enda poolt.

Vastulause suhtes tehtud otsus tuleb teha teatavaks avaldajale ja ühtlasi ka sellele allasutusele, kelle otsuse peale oli esitatud kaebus.

Kui kontrolliva ja kõrgemalseisva organi otsusega muudetakse või tühistatakse allasutuse otsus, siis näidatakse vastuses ära ka see seaduslik alus, mille põhjal eelnev otsus tühistati, ning kohustatakse ühtlasi allasutust tegema sellest muudatusest tulenevad järeldused. Allasutus on kohustatud viivitamatult, ilma kodaniku erilise avalduseta, taastama tema õigusliku seisundi ja võtma tarvitusele kõik vajalikud abinõud tehtud eksituse parandamiseks.

7. Statistika ja analüüs

Nõukogude aparaadi töö parandamise ning kodanike kaebuste ja avalduste voolu vähendamise huvides omab suurt tähtsust nende põhjuste tundmaõppimine, mis sundisid kodanikku üht või teist kaebust kirjutama.

Sel eesmärgil organiseeritakse Rahvamajanduse Nõukogus, ministeeriumides, keskasutustes, rajoonide ja vabariigilise alluvusega linnade täitevkomiteedes kodanike kaebuste ja avalduste analüüsimine, mis võimaldaks kindlaks teha millal ja millistes küsimustes esineb massiliselt kaebusi; millistes küsimustes ja missuguses territoriaalses ja funktsionaalses allasutuses tuleb ette kõige sagedamini seaduslikkuse rikkumisi. Samuti on kõrgemalseisvail organeil oluline teada, kui palju saabunud kaebustest ja avaldustest oleksid pidanud sisuliselt lahendama antud süsteemi allasutused või kohalikud nõukogude haldus- ja kohtuorganid.

Andmete kogumist, kaebuste ja avalduste vastavat liigitamist tuleb asutuses teha järjekindlalt.

Selleks, et teatud ajavahemikul analüüsida olukorda kaebuste ja avalduste saabumise ja lahendamise alal, on vaja koguda andmeid:

1) kaebuste üldise arvu kohta nii sisu liigituse kui ka territoriaalsete ja funktsionaalsete allasutuste järgi;

2) kui palju iga liigi hulgas on kaebusi kodanike õiguste kitsenduste ja sotsialistliku seaduslikkuse rikkumise kohta;

3) kui palju üksikute liikide hulgas oli selliseid kaebusi ja avaldusi, mida oleksid pidanud lahendama vastavad allasutused, kelle otseseks ülesandeks on antud küsimustega tegelemine;

4) kui palju oli antud ajavahemikul kaebusi ja avaldusi, mille põhjustajaks oli kodaniku teadmatus seaduse olemasolu suhtes; seadusesätete halb seletamine asutuses; bürokraatlik-formaalne suhtumine tema õiguste ja vajaduste rahuldamisse jne.;

5) mis teeks kindlaks nende kaebuste ja avalduste arvu, millede suhtes kõrgemalseisev organ muutis või tühistas allasutuse eksliku otsuse.

Nende andmete analüüsimine võimaldab juhtival ja kontrollival asutusel:

1) saada selge ettekujutuse kaebuste ja avalduste tekkimise põhjustest antud süsteemi üksikutes lülides;

2) kindlaks määrata, missuguses majandusharus, süsteemis, millises linnas või rajoonis on vaja esmajärjekorras rakendada abinõusid kodanike kaebuste ja avalduste lahendamise töö parandamiseks ja vastava kaadri tugevdamiseks;

3) tõsta tunduvalt Nõukogude haldusaparaadi iga lüli autoriteeti ja vastutust temale pandud ülesannete korraliku täitmise eest.

Eespool loetletud analüütilised andmed kogutakse ja töötatakse läbi ainult kõrgemalseisvates (kontrollivais) organeis. Kuu või kvartali lõikes üldistatud materjal esitatakse organi juhtkonnale koos eelmise perioodi võrdlusandmetega, analüüsist tulenevate järelduste ja ettepanekutega.

Kaebuste ja avalduste lahendamise ja sellega seoses oleva asjaajamise üle tuleb teostada süstemaatilist kontrolli ning tulemused arutada läbi Rahvamajanduse Nõukogus, ministeeriumi kolleegiumil, täitevkomitee istungil.

Struktuursete ja funktsionaalsete allasutuste kontrollimisel ja instrueerimisel peab pöörama erilist tähelepanu kaebuste ja avalduste õigele arvestusele, seaduspärasele lahendamisele ja nende tekkepõhjuste kõrvaldamisele. Kõrgemalseisvad organid on kohustatud süstemaatiliselt kuulama kolleegiumil, komitee või juhatuse istungil allasutuse juhatajate ettekandeid tööst kodanike kaebuste ja avalduste lahendamise ja nende tekkepõhjuste kõrvaldamise alal ning võtma vastu sellekohased otsused.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 12, art. 184

Lisa nr. 1
kaebuste ja avalduste lahendamise
korra juhendi juurde

Suuliste kaebuste ja avalduste registreerimise raamat kodanike vastuvõtul

„.....“ ..... 196 .. a.

Jrk. nr.	Avaldaja perekonna-, ees- ja isanimi, elukoht ja avalduse sisu kokkuvõte	Lahendamise korraldus ja tähtaeg	Kontrolli tulemus ja kodanikule antud vastuse kokkuvõte

Lisa nr. 2
kaebuste ja avalduste lahendamise
korra juhendi juurde

Kodanike kaebuste ja avalduste registreerimise lauajuhend

Reg. nr.	Avalduse saabumise kuupäev	Avaldaja perekonna-, ees- ja isanimi	Aadress	Kust avaldus saabus, saatekirjade nr. ja kuupäev	Avalduse sisu kokkuvõte	Kuhu või kellele lahendada antud. Lahendamise ülesanne ja kuupäev	Kontrolli tulemus. Avalduse suhtes tehtud otsus	Vastuse nr. ja kp. Toimiku nr., kus säilitatakse materjal	Märkused korduva avalduse saabumise kohta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27	15. III 60	Arumaa, Arnold Karli pg.	Tartu, Ülikooli tn. 18	Autorilt	Palub väljastada tõendi töötamise kohta asutuses	Kaadriosak. sm. Mäele. Kontrollida ja väljastada tõend. 16. III. E. T.	Töötas Projekt. Instituudis joonestajana a. 1949 kuni 1953. Tõend väljastatud	18. III 58 nr. A/27 toim. 8	

Märkus. P. 7. Kui avaldus kuulub edasisaatmisele struktuursele allasutusele, võib seda resolutsiooni kohaselt väljastada ilma kaaskirjata. Teise süsteemi asutusele kuuluvuse kohaselt edasisaatmine toimub tingimata kaaskirjaga sama reg. numbriga (A/27).

P. 10. Korduva avalduse või järelepärimise puhul märgitakse lahtris saabumise kuupäev ja selles suhtes tehtud uus korraldus.

Lisa nr. 3
kaebuste ja avalduste lahendamise
korra juhendi juurde

Kodanike kaebuste ja avalduste registreerimise kaart

(Avaldaja perekonna-, ees- ja isanimi) Registr. nr.

Elukoht

Saabum. kuup. ja nr.	Avalduse sisu kokkuvõte	Kust saabus, saatek. nr./kpv.	Lahendamise käik		Vastuse kpv. ja toimiku nr.
			Täitja ja täitmise korraldus	Lahendamise tulemus	

Märkused. 1. Saabumise kuupäev ja nr. märgitakse kaardile abi-lauajuhendist. Esimese avalduse lauajuhendi number on avaldaja kaardi registri numbriks ning ühtlasi ka tema avalduse suhtes peetava kirjavahetuse väljastamise numbriks.

2. Dokumentide kiire kätteleidmise huvides võib väljastamise numbri juures tarvitada ka indeksit, mis näitab kas avalduse liigi numbrit või kausta numbrit, kus materjal säilitatakse.

3. Kaart trükitakse kaheküljelisena; tagakülg ilma nime ja aadressita.

Lisa nr. 4
kaebuste ja avalduste lahendamise
korra juhendi juurde

Kodanike kaebuste ja avalduste registreerimise abi-lauajuhend

Jrk. nr.	Kuupäev	Avaldaja perekonnanimi ja initsiaalid	Küsimuse kuuluvuse territoorium	Avalduse liiki näitav indeks	Märkused

Märkused. 1. Küsimuse kuuluvuse territooriumi määramine on aluseks kaebuste hulga ja põhjuste analüüsimisel vastavas piirkonnas ning abinõude rakendamiseks nende administratiivorganite (asutuste) suhtes, kelle kompetentsi kuulus küsimuse seaduspärane lahendamine.

2. Kaebuste või avalduste liiki näitav indeks määratakse kindlaks sisu olemuse järgi, s. t. teatud küsimuste grupile antakse kindel number. Näiteks — korteritaotlused — 1; elamu remondi küsimused — 2; töötasuküsimused — 3 jne.

3. «Märkuste» lahtrit võib veelgi omakorda jaotada alajaotusteks, kuhu märkida mitmesugused muud analüüsiks vajalikud andmed.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 12, art. 184

KOOLI JA ELU SIDEMETE TUGEVDAMISEST NING HARIDUSSÜSTEEMI EDASIARENDAMISEST EESTI NSV-s

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS 24. APRILLIST 1959

Väljavõte

Meie maa on jõudnud uude perioodi, kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodi. Kommunismi ehitamise suurejooneline programm on antud NLKP XXI kongressi ajaloolistes otsustes. Kongress märkis, et peale hästiarenenud materiaalse tehnilise baasi on kommunismile üleminekuks vaja ka kõigi kodanike kõrget teadlikkust, kongress rõhutas töötajate ja eriti meie sirguva põlvkonna kommunistliku kasvatuse tähtsust. Väljapaistvat osa selle ülesande täitmisel peab etendama nõukogude kool.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu märgib, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu teesid, mis said üldrahvaliku arutelu käigus üksmeelse heakskiidu ja täieliku toetuse osaliseks, ja NSV Liidu seadus 1958. aasta 24. detsembrist «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» kajastavad nõukogude ühiskonna elulisi vajadusi sotsialismilt kommunismile ülemineku perioodil, tähistavad uut etappi nõukogude kooli arengus ja väljendavad veel kord kommunistliku partei ja Nõukogude riigi hoolitsust sirguva põlvkonna eest.

Pärast nõukogude võimu taastamist on Eesti töörahvas ajaloo seisukohalt lühikese ajaga meie paljurahvuselise kodumaa rahvaste vennalikus peres kommunistliku partei juhtimisel ning NSV Liidu teiste rahvaste ja eriti suure vene rahva vennaliku abiga nii tööstuse ja põllumajanduse kui ka teaduse, kultuuri ja hariduse arendamisel ning töötajate materiaalse heaolu tõstmisel silmapaistvat edu saavutanud. Partei targa leninliku rahvuspoliitika järjekindla elluviimise tulemusena on Eesti NSV-s toimunud tõe-

line kultuurirevolutsioon. Otsustavat osa selles on etendanud nõukogude kool.

Eesti NSV-s on edukalt ellu viidud üldine seitsmeklassiline koolikohustus, laialdaselt on arenenud kesk-üldharidus, kesk-eriharidus ja kõrgem haridus. Suuresti on kasvanud keskkooliõpilaste arv. Tehnikumides ja teistes kesk-eriõppeasutustes on õpilaste arv nõukogude võimu ajal kasvanud rohkem kui kuuekordseks, kõrgemates õppeasutustes aga kahe ja poole kordseks. Üliõpilaste arv iga tuhande elaniku kohta on nüüd seetõttu Eesti NSV-s suurem kui üheski kapitalistlikus riigis. On avatud uued kõrgemad õppeasutused — Eesti Põllumajanduse Akadeemia ja Tallinna Pedagoogiline Instituut. Tartu Riiklik Ülikool on muutunud suureks teadusliku ja pedagoogilise töö keskuseks. Arvukat kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide kaadrit valmistab rahvamajandusele ette Tallinna Polütehniline Instituut. On loodud Eesti NSV Teaduste Akadeemia.

Sotsialistlikus ühiskonnas, kus järk-järgult likvideeritakse olulised erinevused füüsilise ja vaimse töö vahel, kus kujuneb välja vaimse ja füüsilise töö ühtsus, arenevad kiires tempos igakülgselt niihästi materiaalne tootmine kui ka töörahva laiade hulkade vaimne tegevus, avanevad piiritud võimalused isiksuse harmooniliseks arenguks. Kõik maailma kultuuri saavutused muutuvad sotsialismi ajal rahva ühisvaraks.

Tootmise kiire mehhaniseerimine, automatiseerimine ja keemiseerimine, elektroonika ja arvutusseadeldiste ulatuslik rakendamine, igakülgne elektrifitseerimine ning muud teaduse ja tehnika saavutused muudavad põhjalikult töö iseloomu. Tööliste ja kolhoosnikute töö läheneb oma olemuselt üha rohkem inseneride, tehnikute, agronoomide ja teiste spetsialistide tööle. Sotsialistliku tootmise alal töötajatelt nõutakse nüüd täiuslike tööpinkide, kõige täpsemate mõõte- ja kontrollaparaatide käsitsemise oskust, keeruliste tehniliste arvutuste ja jooniste tundmist. Nõukogude Liidu tehnilise ja majandusliku arengu perspektiivid esitavad meie ühiskonnas kõigile töötajatele üha suuremaid nõudmisi. Mitmekülgne haridus saab neile eluliseks vajaduseks.

Nõukogude riigi suur rajaja V. I. Lenin õpetas, et noortel on tarvis siduda oma õpingud tööga, tööstuse ja põllumajanduse ümberkorraldamise eest võitlemisega, rahva kultuuri ja hariduse eest võitlemisega.

Ühiskonna kommunistlik ümberkujundamine on lahutamatult seotud uue inimese kasvatamisega, kelles peavad harmooniliselt ühte sulama vaimne rikkus, moraalne puhtus ja füüsiline täiuslikkus.

Sotsialistlik riik korraldab oma kooli nii, et see seisaks rahva teenistuses, annaks töötajatele teadmisi, aitaks kaasa kõigi rahva hulgas leiduvate talentide arendamisele. Nõukogude kool kasvatab sirguvat põlvkonda kõige progressiivsemate ideede, kommunismi ideede vaimus, kujundab noortes materialistlikku maailmavaadet — maailma teadusliku tunnetamise põhialust.

Nõukogude rahva suurte võitude saavutamisel on suurt osa etendanud nõukogude kõrgem kool ja kesk-eriõppeasutused. NSV Liidu rahvamajanduses töötab praegu ligi 7,5 miljonit kõrgema ja kesk-eriharidusega spetsialisti. Eesti NSV rahvamajanduses töötab neid üle 50 tuhande. Arvurikka spetsialistide kaadri loomine on üks tähtsamaid kommunistliku partei ja Nõukogude riigi saavutusi.

Teaduse ja tehnika arengu poolest on Nõukogude Liit maailmas esirinda kerkinud, spetsialistide ettevalmistamise ulatuse ja kvaliteedi poolest on ta kõige arenenumatest kapitalistlikest maadest ette jõudnud. Oma ennastsalgava tööga tööstuses, ehituse ja transpordi alal, sovhoosides ja kolhoosides, kõigil majanduse ja kultuuri aladel lahendavad nõukogude spetsialistid edukalt kommunistliku ülesehitustöö ülesandeid.

Eelseisvat seitseaastakut Nõukogude Liidu arenemises iseloomustavad sotsialistliku kultuuri edasine tõus, nõukogude ühiskonna vaimse rikkuse suurenemine ning nõukogude töötajate — aktiivsete kommunismiehitajate — teadlikkuse kasv. Seilepärast omandavad töötajate ja eriti meie sirguva põlvkonna kommunistliku kasvatamise küsimused praeguses olukorras erakordselt suure tähtsuse ning kujunevad keskseteks küsimusteks riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide tegevuses.

Kuigi nõukogude kooli arendamisel ning kõigile rahvamajanduse ja kultuuri aladele vajaliku spetsialistide kaadri ettevalmistamisel on silmapaistvat edu saavutatud, ei vasta meie üldhariduslik kool, erikeskkool ja kõrgem kool kommunistliku ülesehitustöö kasvavatele nõuetele, nende töös on tõsiseid puudusi. Peamiseks puuduseks on asjaolu, et õpetamine on elust teatud määral irdunud, et kooli lõpetajad on praktiliseks tegevuseks nõrgalt ette valmistatud. Kommunistliku ülesehitustöö praegusel etapil on see haridussüsteemi puudus eriti talumatu.

Hariduse andmine on tarvis ümber korraldada selles suunas, et nõukogude keskkool, kutsekool ja kõrgem kool etendaksid senisest aktiivsemat osa kogu nõukogude rahva loovas tegevuses.

Nõukogude keskkool peab andma haritud inimesi, kes tunnevad hästi teaduse aluseid ja on ühtlasi ette valmistatud süstemaatiliseks füüsiliseks tööks; ta peab kasvatama noortes püüet olla ühiskonnale kasulik, võtta aktiivselt osa ühiskonnale vajalike väärtuste tootmisest. Keskhariduse ulatust tuleb märksa suurendada eeskätt rahvamajanduses töötavatele noortele määratud koolide võrgu laiaulatusliku arendamise abil. Selle ülesande lahendamine on töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme edasise tõusu, tööviljakuse suurendamise ja kommunismi eduka ehitamise tähtsaks tingimuseks.

Edasine tehniline progress kõigis rahvamajandusharudes esitab järjest suuremaid nõudeid tööliste valdava enamuse kvalifikatsiooni suhtes. Ühe osa tööliste puudulik kutsehariduslik ettevalmistus pidurdab mõnel juhul juba praegu tootmise kasvu. Sellepärast

on eriti tähtis arendada noorsoole kutsehariduse andmist ja parandada tööliskaadri ettevalmistamise kvaliteeti.

Kommunistliku ülesehitustöö uued ülesanded nõuavad nii kõrgema hariduse kui ka kesk-erihariduse alal esinevate puuduste likvideerimist.

Nõukogude kõrgem kool peab ette valmistama igakülgselt haritud inimesi, kes tunnevad põhjalikult vastavaid teaduse ja tehnika alasid. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tööstuse, põllumajanduse ja ehitustegevuse spetsialistide kaadri ettevalmistamise kvaliteedi tõstmisele. Tänapäeva tootmistöö on rajatud teaduse ja tehnika uusimatele saavutustele ja nõuab, et kõrgemate koolide ja kesk-eriõppeasutuste lõpetajatel oleks kõrge teoreetiline ettevalmistus ja et nad tunneksid hästi praktikat.

Uutes tingimustes omandab eriti suure tähtsuse spetsialistide ettevalmistamine kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes kaugõppe ja õhtuse õppimise teel. Kõrgema hariduse ja kesk-erihariduse andmine kaugõppe ja õhtuse õppimise korras tuleb organiseerida nii, et inimesed, kes ühiskonnas kasulikku tööd teevad, võiksid tööst vabal ajal soovi korral omandada kõrgema hariduse või kesk-erihariduse või tõsta oma kvalifikatsiooni.

Radikaalselt tuleb parandada kõrgema kooli ja kesk-eriõppeasutuste tööd üliõpilastes marksistlik-leninliku maailmavaate kujundamisel, üliõpilaste kommunistliku teadlikkuse ja aktiivsuse tõstmisel, noorte spetsialistide kasvatamisel kollektivismi ja tööarmastuse vaimus, ühiskondliku kohuse mõistmise, sotsialistliku internatsionalismi ja patriotismi ning kommunistliku moraali kõrgete printsiipide austamise vaimus.

Igasugune töö vabrikus või kolhoosis, tööstusettevõttes, sovhoosis, remondi- ja tehnikajaamas või asutuses, ühiskonnale kasulik aus töö on iga sotsialistlikus ühiskonnas elava ja selle hüvesid kasutava inimese pühaks kohuseks.

Tootlike jõudude progressiivne arendamine kommunistliku ühiskonna ehitamise protsessis, sotsialistlike ühiskondlike suhete täiustamine ja nõukogude demokraatia edasiarendamine loovad soodsad tingimused selleks, et lahendada edukalt need uued ülesanded, mis seisavad meie kooli ees noorsoo kommunistliku kasvatuse ja hariduse alal.

Vastavalt NSV Liidu 1958. aasta 24. detsembri seadusele «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu o t s u s t a b:

II JAGU

Kutseharidus

§ 25. Eesti NSV tehnilise ja majandusliku arengu perspektiivid esitavad järjest suuremaid nõudmisi kõigi rahvamajandusharude tööliste töö kvalifikatsiooni suhtes. Neis tingimustes omandab

noorsoo kutsehariduse laialdane arendamine eriti suure tähtsuse.

Noorsoo kutsehariduse põhiülesandeks on kõigile rahvamajandusharudele kultuursete ja tehnikat tundvate kvalifitseeritud tööliste ja põllumajanduse alal töötajate plaanikindel ning organiseeritud ettevalmistamine, õpilaste kommunistlik kasvatamine, nende ideeline karastamine, õpilastes kommunistliku töössesuhtumise kujundamine.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata tütarlaste vastuvõtmisele kutsekoolidesse, kusjuures on vaja silmas pidada, et nad ei õpiks ainuüksi elutarbelise teenindamise, kaubanduse jms. erialadel, vaid ka tööstusliku tootmise (aparaadi-, raadio-, elektri-, tekstiili-, õmblus-, trikotaažitööstus jne.) kutsealadel.

§ 26. Pärast kaheksaklassilise kooli lõpetamist tootmistööle siirduvatele noortele kutsehariduse andmiseks luua vabariigis linna- ja maa-kutsekoolid.

Kutsekoolid spetsialiseeritakse tootmisharude järgi; nad teevad õppe- ja kasvatustööd noorte aktiivse ja süstemaatilise tootmistööst osavõtu alusel ning tihedas seoses ettevõtete, ehituste, sovhooside ja kolhoosidega.

§ 27. Reorganiseerida tööjõureservide vabrikukoolid, tööstus-, raudtee- ja ehituskoolid ning põllumajanduse mehhaniseerimise koolid, vabrikuõpilaste koolid ning teised vabariigi Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide ja keskasutuste kutsekoolid päevasteks ja õhtusteks linna-kutsekoolideks, õppeajaga ühest aastast kolme aastani, ja maa-kutsekoolideks, õppeajaga üks kuni kaks aastat.

Olemasolevate kutsekoolide reorganiseerimine linna- ja maa-kutsekoolideks läbi viia 1959.—1963. aasta jooksul.

§ 28. Eesti NSV Ministrite Nõukogul välja töötada ja ellu viia kutsehariduse arendamiseks ja kutsekoolide materiaalse baasi kindlustamiseks vajalikud abinõud, sealjuures ette näha olemasolevate koolimajade, töökodade ja ühiselamute laiendamine ning uute ehitamine, õppemajandite jaoks vajalike maatükkide andmine, samuti koolide sisustuse uuendamine ning nende täiendamine kaasaegsete seadmete ja aparaatidega.

§ 29. Vabariigi Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel, keskasutustel, ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel tagada kutsekoolidele õppetöökodade jaoks tootmisseadmete saamine, tasulised töökohad ettevõtetes õpilaste tootmispraktika jaoks, samuti luua tingimused edukaks õppetööks ja selleks, et noored õpiksid kasutama uut tehnikat, eesrindlikku tehnoloogiat ja suure tootlikkusega töö meetodeid.

Vastutus selle eest, et noored paigutataks tööle vastavalt omandatud kvalifikatsioonile ja hoolitsus neile vajalike elukondlike ning kultuuriliste tingimuste loomise eest panna ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajatele.

§ 30. Kutsekoolide järkjärguliseks osalisele isetasuvusele üle-

viimiseks teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks välja töötada ja ellu viia abinõud õppeasutuste tootmistegevuse laiendamiseks ja selle tulukuse tõstmiseks.

Seoses töötajate kasvava ainelise kindlustatusega, samuti selleks, et suurendada õpilaste huvi oma kutseala parema äraõppimise vastu, on otstarbekohane muuta praegusi õpilaste ainelise varustamise tingimusi ning sisse seada õpilasepalga maksmine õpilastele tasuta vormiriiete andmise ja nende tasuta toitlustamise asemel.

Täielikult riigi ülalpidamisele tuleb jätta need õpilased, kellel pole vanemaid, lastekodude kasvandikud ja lasterikaste vanemate lapsed.

Soovitada kolhoosidel ette näha vastavad ressursid kolhoosinoorte väljaõpetamiseks kutsekoolides.

§ 31. Rööbiti kutsekoolide arendamisega teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks tarvitusele võtta abinõud selleks, et põhjalikult parandada kvalifitseeritud tööliskaadri ettevalmistamist individuaalse, brigaadiviisilise ja kursustel õppimise kaudu, samuti ka tootmistööliste kvalifikatsiooni tõstmise teel.

§ 32. Eesti NSV Ministrite Nõukogul välja töötada ja ellu viia abinõud kutsekoolidele vajalike tootmisõpetuse meistrite ja õppejõudude ettevalmistamiseks vabariigi kesk-eriõppeasutustes ja kõrgemates koolides eestikeelsete õpikute ja näitlike õppeabinõude kvaliteedi parandamiseks ning nende väljalaske suurendamiseks, kino, raadio ja televisiooni laialdaseks kasutamiseks kutsehariduse andmisel.

§ 33. Eesti NSV Ministrite Nõukogul välja töötada kutsehariduse andmise ja kaheksaklassilise üldharidusliku kooli, kutsekooli või tootmisõpetusega keskkooli lõpetanud noorte töölepaigutamise perspektiiv- ja aastaplaanid, kusjuures ettevõtetes on tarvis garanteerida kindla arvu noorte töölevõtmine ning rangelt täita töökaitse ja ohutustehnika nõudeid.

III JAGU

Kesk-eriharidus

§ 34. Kesk-eriõppeasutuste peamiseks ülesandeks on mitmesugustele rahvamajanduse, kultuuri ja tervishoiu harudele ette valmistada kesk-eriharidusega kvalifitseeritud spetsialiste.

Tunnistada vajalikuks täiustada kesk-eriharidusе süsteemi ja parandada Eesti NSV-s keskmise kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamist õppimise ja ühiskondlikult kasuliku töö tiheda ühendamise ning õhtuse õppimise ja kaugõppe laialdase arendamise alusel.

§ 35. Spetsialistide ettevalmistamine kesk-eriõppeasutustes läbi viia kaheksaklassilise kooli, üksikutel erialadel aga täieliku keskhariduse baasil.

§ 36. Määrata, et kesk-eriõppeasutused peavad andma õpilastele üldhariduslikud teadmised keskkooli ulatuses ning vajaliku teoreetilise ja praktilise ettevalmistuse erialal; tehnilistes ja põllumajanduslikes kesk-eriõppeasutustes tuleb anda õpilastele ka kvalifikatsioon koos kategooria määramisega ühel kutsealal.

§ 37. Keskmise kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamiseks kindlaks määrata järgmised õpetamise ja õppetöö organiseerimise vormid, vastavalt erialale ja ettevõtete, ehituste, asutuste ning organisatsioonide töö tingimustele:

a) õhtune või mittestatsionaarne õppimine tootmistöö kõrval; õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse õppeasutustesse vastu võtta eeskätt neid, kes töötavad valitavale erialale lähedasel kutsealal;

b) mõnel õppeperioodil tootmistöö katkestamisega ja mõnel õppeperioodil tootmistöö kõrval;

c) tootmistöö katkestamisega, kusjuures teoreetiline õppus õppeasutuses ühendatakse praktilise õppusega mitmesuguste rahvamajandusharude ettevõtetes, kultuuri- ja tervishoiuasutustes ning organisatsioonides.

§ 38. Kesk-erihariduse ümberkorraldamine läbi viia 3—5 aasta jooksul, alates 1959/60. õppeaastast, pidades sealjuures silmas, et igal aastal väljalastavate spetsialistide arv rahuldaks vabariigi rahvamajanduse, teaduse ja kultuuri kasvavad vajadused.

Kesk-eriõppeasutustesse 1958. aastal ja varem vastuvõetud õpilastele anda võimalus kooli lõpetamiseks kehtivate õppeplaanide järgi, suurendades nende kui tulevaste spetsialistide praktilist ettevalmistust.

§ 39. Kesk-eriõppeasutuste võrgu laiendamisel silmas pidada vajadust lähendada neid tootmisele, arvestades vabariigi rahvamajanduse ja kultuuri vajadusi; ulatuslikult praktiseerida Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide ja keskasutuste koopereerimist keskharidusega spetsialistide ettevalmistamise alal.

Mittestatsionaarset ja õhtust õppimist kui kesk-eriharidusega spetsialistide ettevalmistamise peamist vormi laiendada ja parandada kaugõppe- ja õhtutehnikumide tugevdamise teel, samuti kaugõppe ja õhtuse õppimise osakondade organiseerimisega statsionaarsete õppeasutuste juurde, kus on kvalifitseeritud õpetajate kaader ning vastav õppe- ja materiaalne baas.

§ 40. Eesti NSV Ministrite Nõukogul, Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel, kelle süsteemis on kesk-eriõppeasutusi, välja töötada ja ellu viia käesolevast seadusest tulenevad abinõud kesk-erihariduse arendamiseks, silmas pidades järgmisi vajadusi:

a) kohandada kesk-eriõppeasutuste võrk vabariigi vajadustele kaadri osas;

b) organiseerida tööstustehnikumide juurde tsehhid ja töökojad, kus õpilased valmistavad tööstustoodangut, põllumajan-

dustehnikumide juurde aga majandid, kus õpilased kogu põhilise töö ise ära teevad.

Üksikutel juhtudel on otstarbekohane organiseerida üks töökoda mitme kooli või tehnikumi vajaduste rahuldamiseks;

c) tugevdada statsionaarsete kesk-eriõppeasutuste õppe- ja materiaalset baasi, organiseerida ja sisustada antud õppeasutustes kõigi erialade spetsialistide kõrgekvaliteediliseks ettevalmistamiseks vajalikud laboratooriumid ja õppekabinetid;

d) anda ettevõtetes, ehitustel ja asutustes tasulisi töökohti kesk-eriõppeasutuste õpilastele selleks ajaks, kui nad tootmistööd katkestamata õpivad, samuti kohti õppe- ja tootmispraktika läbiviimiseks;

e) tagada kino, raadio, televisiooni ja teiste teaduse ja tehnika vahendite laialdane kasutamine kesk-erihariduse kaugõppe süsteemis, samuti varustada kesk-eriõppeasutuste õpilased eesti- ja venekeelse õppekirjandusega ning kaugõppijad ettenähtud metoodilise õppedokumentatsiooniga.

*

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu on arvamisel, et kooli lähendamine elule loob vajalikud tingimused selleks, et paremini kasvatada sirguvat põlvkonda, kellel tuleb elada ja töötada kommunismi ajal. Haridussüsteemi ümberkorraldamisel on väga suur tähtsus nõukogude ühiskonna edasise materiaalse ja vaimse elu arenemise seisukohalt, see suurendab nõukogude kooli osatähtsust noorsoole hariduse andmise ja tema kasvatamise alal, tagab paremini kõrge kvalifikatsiooniga kaadri ettevalmistamise kõigile rahvamajandusharudele, teaduse ja kultuuri aladele, ning aitab veelgi rohkem kaasa kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukale lahendamisele.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 31, art. 164

V OSA

SOVHOOSIDE JA KOLHOOSIDE ORGANISATSIOONILISI KÜSIMUSI. REMONDI- JA TEHNIKAJAAMAD. PÕLLUMAJANDUSE MATERIAALNE JA TEHNILINE VARUSTAMINE.

KOLHOOSIDES ESINEVATE PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RIKKUMISTE LIKVIDEERIMISE ABINÕUDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 2157 19. SEPTEMBRIST 1946

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee konstateerivad saabunud materjalide ja reas oblastites läbiviidud kontrolli põhjal, et kolhoosides esineb tõsiseid põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisi.

Need rikkumised avalduvad normipäevade ebaõiges kulutamises, kolhooside ühismaade laialijagamises, kolhoosi omandi laialikandmises, rajoonide ning teiste partei- ja nõukogude töötajate kuritarvitustes, selles, et rikutakse põllumajandusliku artelli juhtimise demokraatlikke aluseid kolhooside juhatuste ja esimeeste valitavuse osas, kolhoosnikute koosolekule aruandmise osas, milleks on kohustatud kolhoosi juhatus ja esimees.

Normipäevade ebaõige kulutamine

Normipäevade ebaõige kulutamine kolhoosides seisab kolhooside administratiiv- ja teenindava personali suurekspaisutamises ja normipäevade ning rahaliste ressursside ülemäära suures kulutamises administratiivkuludeks.

Tööjõu ebaõige kasutamine selle tagajärjel, et administratiivpersonal täiesti põhjendamatult ülemäära suureks paisutatakse, on loonud olukorra, et paljudes kolhoosides ei piisa töövõimelisi kolhoosnikuid tööks põllul ja farmides, kuna samal ajal on teenindavatel ametikohtadel palju inimesi, kes midagi ei tee ja saavad kõrgemat tasu kui saadakse tootmistöödel.

Tarbetuil ning väljamõeldud kohtadel kolhoosides varjavad end sageli ahnitsejad ja päevavargad, kes hoiduvad kõrvale tootmistööst, kulutavad ära kolhooside säästud ja elavad nende kolhoosnikute töö arvel, kes töötavad põllul või hoolitsevad karja eest.

Selle tagajärjel, et arveldusi kolhoosnikutega teostatakse ebaõigesti, rikutakse paljudes kolhoosides põllumajandusliku artelli põhikirja — üks osa kolhoosnikuid ei saa neile normipäevade järgi ettenähtud naturaaltasu ja raha kätte täies ulatuses, teine osa aga saab rohkem kui neile väljateenitud normipäevade alusel kuulub.

Laialt on kolhoosides levinud kahjulik praktika anda kolhooside esimeeste sedelite järgi üksikutele kolhoosnikutele toiduaineid nende poolt väljatöötatud normipäevi arvestamata.

Rööbiti sellega peetakse paljudes kolhoosides kohalike võimuorganite nõudel kolhoosi normipäevade arvel ülal isikuid, kes ei tööta kolhoosis ja kellel pole midagi tegemist kolhoosi tootmistegevusega: külanõukogude korrapidajad, valvurid ja käskjalad, tuletõrjemeeskondade ülemad, mitmesugused külanõukogude ja rajooniorganisatsioonide mittekoosseisulised töötajad.

Peale selle peetakse kolhoosides sageli normipäevade alusel juuksureid, kingseppi, rätsepaid ja teisi töötajaid, kes rahuldavad kolhoosnikute isiklikke vajadusi ja kellele seetõttu kolhoosnikud ise peaksid maksma.

Esineb ka kahjulikku kommet arvestada normipäevi tööde eest, mida tehakse mitmesugustele küla- ja rajooniorganisatsioonidele ning asutustele (hoonete ehitamine ja remont, küttepuude ja ehitusmaterjalide varumine, laadimistööd jne.).

Selliste normipäevade raiskamise faktide tagajärjel langeb normipäeva väärtus, vähenevad normipäeva kohta jaotamisele tulevad tulud, väheneb järelikult ka kolhoosnikute huvi kolhoositöö vastu.

Kolhoosi ühismaade laialijagamine

Nõukogude, partei ja põllumajanduse organid on kohustatud rangelt kaitsma kolhooside ühismaid laialijagamise eest, nagu seda nõuab NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 27. maist 1939. Faktid ja läbiviidud kontroll aga näitavad, et paljud töötajad on selle määruse tegelikult unustanud ja et kolhooside ühismaa laialijagamise faktid on uuesti võtnud massilise iseloomu.

See ühismaa laialijagamine toimub sel teel, et kolhoosnikute aiamaid suurendatakse kas omavolilise haaramisega või seadusvastaste juurdelõigete andmisega, mida kolhooside juhatused ja esimehed teevad selleks, et isiklikku majapidamist ühiskondliku majapidamise kahjuks suureks paisutada.

Ühismaade laialijagamine toimub ka sel teel, et kohalikud nõukogude ja maaorganid annavad maad ära seadusvastaselt, ning isegi sel teel, et kolhooside ühismaid võtavad omavoliliselt endale mitmesugused organisatsioonid ja isikud kolhoosimaadel igasuguste abimajandite ja tööliste ning teenistujate individuaal-köögiviljaaedade asutamise ettekäändel. Sealjuures toimub selline ühismaade laialijagamine sageli kolhooside juhatuste, külanõukogude ja rajooninõukogude esimeeste vaikival nõusolekul. On selge, et kolhooside ühismaade seadusvastane haaramine iga liiki abimajandite jaoks vähendab kolhooside maafondi, õõnestab kolhooside ühismajapidamist ja ergutab üksikuid ahnitsevaid elemente kolhooside ühismaid enda kätte kiskuma.

Ühismaa laialijagamise tulemuseks, nagu seda rõhutasid NSV

Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee oma määruses 27. maist 1939, on see, et «kolhoosi ühismaale rajaneva kolhoosi ühismajapidamise huvid tuuakse ohvriks eraomanduslikele ning ahnitsevaile elementidele, kes kasutavad kolhoosi spekuleerimiseks ja isikliku kasu saamiseks».

Kolhoosi vara laialikandmine

On kindlaks tehtud kuritarvituste fakte, mis avalduvad kolhoosi omandi laialikandmises rajoonide ning teiste partei- ja nõukogude töötajate poolt. Kolhoosi vara laialikandmine toimub sel teel, et kolhoosidelt võetakse tasuta või väikese tasu eest kariloomi, vilja, viljaseemet, sööta, liha, piima, võid, mett, köögivilja, puuvilja jne. Mõned nõukogude ja parteitöötajad ning rajoonide põllumajandusosakondade töötajad, selle asemel et rangelt kaitsta ühiskondlikku omandit kui kolhoosikorra alust, rikuvad jämedalt nõukogude seadusi ja oma teenistuslikku seisundit kuritarvitades käsutavad seadusvastaselt kolhooside vara, naturaal- ning rahalisi sissetulekuid, sundides kolhooside juhatusi ja esimehi andma neile tasuta või odava hinnaga kolhoosidele kuuluvat vara, kariloomi ja toiduaineid.

Need faktid kõnelevad sellest, et mõned vastutavad töötajad on oma seisundit kuritarvitades asunud kolhooside suhtes omavoli ja seaduserikkumise teele ning on hakanud ilma igasuguse häbita tikkuma kolhooside vara kui oma tasku kallale.

On täiesti selge, et need kuritarvitused õõnestavad kolhooside heaolu alust, laostavad kolhooside juhtivat kaadrit ja tõukavad teda omakorda igasuguste seaduserikkumiste teele.

Ühtlasi tuleb praktikas ette, et rida riiklikke ja teisi organisatsioone suhtub vastutustundetult kolhoosidega tehtavatesse arveldustesse, kolhoosidele ei maksta õigel ajal välja raha kolhooside poolt normi ja kokkuostu korras müüdud saaduste või kolhooside poolt tehtud töö eest, mis kõigutab kolhooside majapidamist.

Kolhooside juhtimise demokraatlike põhimõtete rikkumine

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee konstateerivad, et kolhoosides esineb tõsiseid põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisi põllumajandusliku artelli juhtivate organite — juhatuse, kolhoosi esimehe, revisjonikomisjoni — valitavuse, kolhoosnikute üldkoosolekute regulaarse kokkukutsumise ja kolhoosnikute üldkoosolekule aruandmise osas, milleks on kohustatud kolhoosi juhatus ja esimees.

Need rikkumised avalduvad selles, et paljudes kolhoosides ei kutsuta enam kokku kolhoosnikute üldkoosolekuid, mistõttu kolhoosnikutelt on võetud võimalus kolhoosi asjade otsustamisest osa võtta ja tegelikult otsustab kõik põllumajandusliku artelli asjad, sealhulgas ka tulude jaotamise, majandusplaanid ja kõigi mate-

riaalsete ressursside käsutamise, ainult kolhoosi juhatus või esimees, kusjuures kolhoosi juhatus ja esimees ei anna oma tegevusest aru kolhoosnikute üldkoosolekule.

Demokraatia põhimõtete sellise rikkumise tõttu ei kutsuta kolhoosnikute üldkoosolekuid kolhoosi juhatuse, esimehe ja revisjonikomisjoni valimiseks enam mitmel aastal kokku ega peeta kinni põhikirjas kolhoosi juhatuse ja esimehe valimise osas ettenähtud tähtaegadest. Asi on läinud isegi sellise häbematuseni, et kolhooside esimehi määravad ja tagandavad rajoonide partei- ja nõukogude organisatsioonid ilma kolhoosnikute teadmata.

Sellise olukorra tagajärjeks on, et kolhooside esimehed ei tunne enam vastutust kolhoosnikute ees, on neist sõltumatud, kaotavad sideme kolhoosnikutega, mis on põllumajandusliku artelli põhikirja aluste moonutamine, rikub demokraatlikke suhteid kolhoosi juhtkonna ja kolhoosnikute vahel ning tekitab seega tõsist kahju kolhooside tugevdamisele.

*

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee peavad ülalmainitud kuritarvitusi ja üleastumisi kolhoosidele tõsiselt kahjulikuks ja äärmiselt ohtlikuks kogu meie maal toimuvale sotsialistlikule ülesehitustööle.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee on arvamisel, et sellisele partei ja valitsuse poliitika kahjulikule moonutamisele ning põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise praktikale, mis on võõras leninismile, tuleb resoluutselt ning jäädavalt lõpp teha.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määravad:

1. Hukka mõista käesolevas määruses näidatud partei ja valitsuse poliitika moonutused kolhoositöös ja põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumised kui kolhoosi- ja riigivastased, süüdlased aga võtta kohtulikule vastutusele kui kriminaalkurjategijad.

2. Kohustada liiduvabariikide partei- ja nõukogude organite juhtivaid töötajaid, samuti oblasti- ja kraiorganite juhtivaid töötajaid kiires korras likvideerima põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumised, taastama täiel määral põllumajandusliku artelli põhikirja kehtivust ja kaitsma kolhoose kolhoosi vara omastamise katsete eest.

3. Teha lõpp kolhoosides esinevale normipäevade raiskamise ja kolhoositulude ebaõige jaotamise kombele.

Kahe kuu jooksul kõigis kolhoosides kontrollida ja vähendada suurekspaisutatud administratiiv- ja teenindava personali koosseisu ning nendele tasu maksmiseks kulutatavaid normipäevi, administratiiv- ja majanduskulud aga viia kooskõlla põllumajandusliku artelli põhikirjaga.

Lõpetada tasu maksmine normipäevade järgi isikuile, kel pole tegemist kolhoosidega, ja keelata rajoonide nõukogude ning par-

teiorganeil nõuda kolhoosidelt normipäevade alusel tasu maksmist tööde eest, mis pole seotud kolhoosidega.

4. Kohustada liiduvabariikide partei- ja nõukogude organite, samuti krai- ja oblastiorganite juhtivaid töötajaid täielikult taastama NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1939. a. 27. mai määruse «Kaitseabinõudest kolhooside ühismaade laialijagamise vastu» kehtivust.

Kontrollida looduses hiljemalt 15. novembriks 1946 igas kolhoosis ühismaade olemasolu ning õueaiamaade suurust ja võrrelda seda sissekannetega nöörraamatutes, ära võtta nii üksikute kolhoosnikute kui ka organisatsioonide ja asutuste poolt abimajandite jaoks seadusvastaselt võetud maa ja anda see tagasi kolhoosidele.

Taastada samaks tähtajaks kogu kolhooside maa registreerimise dokumentatsioon (aktid, nöörraamatud jne.).

Tühistada sõja ajal kehtinud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1942. a. 7. aprilli määruse punkt 2, millega anti sõja ajaks liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogudele, kraide ja oblastite täitevkomiteedele õigus lubada juhul, kui puudub vaba linnamaa ja riikliku maafondi maa, tööstusettevõtteil, asutustel, organisatsioonidel ja sõjaväeosadel ajutiselt külvata kolhooside poolt mittekasutatavale maale kolhooside nõusolekul, ning anda selle määruse alusel ajutiselt üleantud maa tagasi vastavatele kolhoosidele hiljemalt 15. novembriks 1946.

5. Määrata, et nõukogude, partei ja põllumajanduse organite töötajad ning kolhooside esimehed, kes on süüdi kolhoosi vara, ühismaa ja rahaliste ressursside omastamises ning seadusvastases käsutamises, tagandatakse oma ametikohtadelt ja antakse kui seaduserikkujad ja kolhoosikorra vaenlased kohtu alla.

Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid hoolitsema selle eest, et kahe kuu jooksul antaks kolhoosidele neilt seadusvastaselt äravõetud vara, kariloomad ja rahalised ressursid tagasi, ning ühe kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja ÜK(b)P Keskkomiteele ette kandma abinõudest, mis on tarvitusele võetud kolhoosivara omastamise konkreetsete süüdlaste suhtes.

6. Kriminaalvastutusele võtmise ähvardusel keelata rajooni ja teistel organisatsioonidel ning töötajail nõuda kolhoosidelt vilja, toiduaineid ja raha mitmesuguste organisatsioonide vajadusteks ning kongresside, nõupidamiste ja pidustuste läbiviimiseks või rajoonis tehtavate ehitustööde finantseerimiseks.

7. Kohustada liiduvabariikide partei ja nõukogude organite juhtivaid töötajaid, samuti krai- ja oblastiorganite juhtivaid töötajaid looma vajalik kord mitmesuguste organisatsioonide arveldustes kolhoosidega, 3 kuu jooksul täielikult likvideerima mitme-

suguste organisatsioonide ja asutuste võlgnevus kolhoosidele ning edaspidi niisugune kord sisse seadma, et kolhoosidele tasutakse nende toodangu ja nende poolt tehtud töö eest õigeaegselt ja korralikult.

8. Taastada põhikirjas kindlaksmääratud demokraatlik kord, mida praegu paljudes kolhoosides on rikutud; samuti taastada kolhoosnikute üldkoosolekute kokkukutsumine kolhoosiküsimuste arutamiseks ja otsustamiseks, kolhooside juhatuste ja esimeeste valimine üldkoosolekute poolt, kolhooside juhatuste ja esimeeste aruandmine kolhoosnikutele ja revisjonikomisjonide töö.

Rangele vastutusele võtmise ähvardusel keelata partei rajoonikomiteedel, rajooninõukogudel ja maa-organitel kolhooside esimehi ametisse määrata või lahti lasta kolhoosnikute üldkoosolekutest mööda minnes.

Korraldada kuni 15. veebruarini 1947 kõigis kolhoosides kolhoosnikute üldkoosolekud, kus ära kuulata kolhoosi juhatuse aruanne 1946. aasta majandusliku tegevuse tulemuste kohta, ja viia neil üldkoosolekuil läbi kolhooside juhatuste, kolhooside esimeeste ja revisjonikomisjonide valimine, kui põhikirjas ettenähtud tähtajad on möödas või kui kolhoosnikute üldkoosolek peab vajalikuks seda teha enne tähtaega.

9. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid, partei kraikomiteesid ja oblastikomiteesid esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja ÜK(b)P Keskkomiteele 1. jaanuariks 1947 aruanne käesoleva määruse täitmise kohta.

10. Range kontrolli sisseseadmiseks põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise üle, kolhooside kaitsmiseks põhikirja rikkumise katsete vastu, samuti kolhooside ülesehitustöö küsimuste lahendamiseks luua NSV Liidu valitsuse juures Kolhooside Nõukogu.

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE 1946. A. 19. SEPTEMBRI MÄÄRUSE «KOLHOOSIDES ESINEVATE PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RIKKUMISTE LIKVIDEERIMISE ABINÕUDEST» TÄITMISE KONTROLLIMISE TAGAJÄRGEDEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 2677 21. JUULIST 1948

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada vabariikide, kraide ja oblastite partei- ja nõukogude organite juhtivaid töötajaid tugevdama kontrolli NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1946. a. 19. septembri määruse täitmise üle, võtma tarvitusele abinõud organisatsioonide, asutuste ja üksikisikute poolt ebaseaduslikult

endale haaratud kolhooside maade viivitamatuks nendelt äravõtmiseks ja kindlustama nende maade tagastamine kolhoosidele, aga isikud, kes on süüdi kolhoosi maade laialijagamises, võtma rangele kohtulikule vastutusele.

Määrata, et külvid, mis on teostatud omavoliliselt haaratud kolhooside maadele, kuuluvad koristamisele kolhooside poolt nende kasuks, ilma nendel maadel tehtud kulutusi tasumata.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi tarvitusele võtma vajalikud abinõud põllumajandusorganite töötajate vastutuse suurendamiseks kolhooside ühismaade kaitsel laialijagamise vastu ja korra loomisel kolhoosimaade arvestamisel.
4. Juhtida NSV Liidu peaprokuröri tähelepanu kohalike prokuratuuri organite mitteküllaldasele järelevalvele kolhoosi maade kaitsmisel laialijagamise vastu.
5. Kohustada NSV Liidu Kohtuministeeriumi tagama kolhoosi ühismaade haaramise asjade õigeaegne läbivaatamine rahvakohtute poolt.
6. Pidada vajalikuks suurendada vastutust kuritegude eest, mis on seoses kolhooside ühismaade haaramisega.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST KOLHOOSIDE LASTEASUTUSTE TÖÖ PARANDAMISE KOHTA

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 2946
11. AUGUSTIST 1951

Väljavõte

... Naiskolhoosnikute põllumajanduslikest töödest täielikuma osavõtu ja kolhoosnikute laste kasvatamise ja meditsiinilise teenindamise parandamise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid:

a) igal aastal koos põllumajanduslike tööde plaanide läbivaatamise ja kinnitamisega vaatama läbi ja kinnitama lastesõimede ja lasteaedade organiseerimise plaanid selleks, et võimaldada kõikidel töövõimelistel naiskolhoosnikutel, kellel on väikesed lapsed, osa võtta ühiskondlikust tööst;

b) võtma tarvitusele vajalikud abinõud lasteasutuste tugevdamiseks kaadriga ja igal aastal põllutööde perioodiks kolhoosides organiseeritavate lastesõimede ja lasteaedade õigeaegseks tööleraken damiseks, määrates vastavalt rajoonide ja kolhooside erinevustele kindlaks lastesõimede ja lasteaedade moodustamise ajad.

2. Kohustada oblastite ja kraide täitevkomiteesid, vabariikide

ministrite nõukogusid, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Puuvillakasvatuse Ministeeriumi teostama kontrolli lasteasutuste jaoks vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale toiduainete ja rahaliste fondide eraldamise ja kasutamise õigsuse, samuti lasteasutuste töötajaile normipäevade arvestamise õigsuse üle.

3. Kohustada NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi läbi viima kolhooside lasteasutustes laste meditsiinilist teenindamist ja seadma sisse kontroll nende asutuste sanitaar-hügieenilise seisukorra üle.

5. Soovitada kolhoosidele:

a) organiseerida igal aastal pingerikaste põllutööde perioodiks laste jaoks, kelle emad tegelevad põllumajanduslike töödega, lasteasutusi (lasteaiad, -sõimed, -platsid);

b) kolhooside lasteasutustes laste ülalpidamise kulude osaliseks katmiseks määrata kolhoosnikute üldkoosoleku otsusega kindlaks vanemate kaasosavõtu suurus nendest kulutustest;

c) tootmisplaani ning tulude ja kulude eelarve kinnitamisel määrata kolhoosnikute üldkoosoleku otsusega kindlaks alaliste ja hooajaliste lasteasutuste töö tähtajad, kinnitada teenindava personali koosseisud, samuti kolhooside lasteasutuste ülalpidamiseks eraldatavate naturaal- ja rahaliste fondide suurus . . .

d) kanda normipäevade kulu, mis arvestatakse lastesõimede, lasteaedade ja -platside töötajaile, tootmiskulude arvele;

e) kohustada kolhooside revisjonikomisjonide esimehi kontrollima kolhooside lasteasutuste ülalpidamiseks eraldatavate rahaliste vahendite ja toiduainete kulutamise õigsust . . .

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE 1946. a. 19. SEPTEMBRI MÄÄRUSE «KOLHOOSIDES ESINEVATE PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RIKKUMISTE LIKVIDEERIMISE ABINÕUDEST» TÄITMISE KÄIGUST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 698 8. VEEBRUARIST 1952

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määravad:

1. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid ning partei krai- ja oblastikomiteesid otsustavalt lõpetama leplik suhtumine põllumajandusliku artelli põhikirja rik-

kujaisse, täielikult likvideerima põhikirja rikkumised ja kaitsma kolhoose nende ühismaade ja vara ebaseadusliku omandamise eest.

2. Hoiatada, et isikud, kes rikuvad põllumajandusliku artelli põhikirja, samuti isikud, kes soosivad põhikirja rikkujaid, võetakse vastutusele kui kriminaalkurjategijaid.

Kohustada liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid ja partei krai- ning oblastikomiteesid tagandama ametist vabariikide, kraide, oblastite ja rajoonide juhtivaid töötajaid, kes sallivalt suhtuvad põllumajandusliku artelli põhikirja rikkujaisse.

3. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid ning partei krai- ja oblastikomiteesid:

a) kindlustama, et kahe kuu jooksul tagastataks kolhoosidele kõik neilt ebaseaduslikult äravõetud ühiskondlikud maad, samuti riisutud saadused, loomad ja muu vara;

b) likvideerima kolme kuu jooksul kolhooside debitoorne võlgnevus, süstemaatiliselt kontrollima mitmesuguste organisatsioonide arvelduste käiku kolhoosidega nende poolt müüdud saaduste ning tehtud tööde eest ja võtma kolhoosidega peetavate arvelduste pidurdamise puhul vastutusele selles süüdi olevad ameti-isikud;

c) kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1946. a. 19. septembri määrusega nr. 2157 tagandama ametist ja andma kohtu alla kohalikud juhtivad töötajad, kes vahetasid isiklikult neile kuuluvaid loomi kolhoosi loomade vastu või pidasid neid kolhoosides ning kasutasid tasuta kolhooside hobujõudu ja transporti.

4. Keelata kohalikel organeil tasuta kasutada kolhooside hobujõudu ja autotransporti, samuti tasuta rakendada kolhoose küla ja rajooni asutuste ruumide ehitamisele ja remontimisele.

5. Soovitada kolhoosidele:

a) normipäevade järgi tulude lõplikul jaotamisel kinni pidada kolhoosnikutelt, kes tasuta kasutasid ühistoitlustamist, ühistoitlustamisele kulutatud saadused, saaduste eest aga, mida ei jaotata normipäevadele, pidada kinni nende maksumus, lähtudes kohalikest turuhindadest, kuid mitte üle riiklike jaehindade;

b) naturaal- ja rahaliste avansside väljaandmist kolhoosnikutele teostada rangelt nende poolt väljatöötatud normipäevade järgi; sisse seada kolhoosnikute avansseerimisel niisugune kord, kus normipäevade eest väljaandmiseks määratud saadustest jäetakse osa jagamata kuni tulude lõpliku jaotamiseni selleks, et kindlustada nende saaduste väljaandmist aasta jooksul kolhoosnikute poolt väljatöötatud kõigi normipäevade eest ning lisatasuna natuuras saagikuse ning loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest;

c) mitte lubada kulutada ühiskondlikke vahendeid kolhoosnikute isiklike võlgade tasumiseks.

6. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei

keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid süstemaatiliselt kontrollima rajoonide täitevkomiteede ja partei rajoonikomiteede tööd NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 19. septembri 1946. a. määruse «Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest» täitmist, kuulama nende aruandeid selles küsimuses ja kõrvalekaldumatult võtma tarvitusele vajalikud abinõud põllumajandusliku artelli põhikirja avastatud rikkumiste kõrvaldamiseks ja kolhoosidele tekitatud kahju tasumiseks, tagades ühtlasi avastatud puuduste õigeaegse kõrvaldamise.

7. Kohustada partei rajoonikomiteesid ja rajoonide täitevkomiteesid sisse seadma kolhoosides põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise kontroll, arutama süstemaatiliselt põhikirjast kinnipidamise küsimust, teostades selleks enne kontrolli kohtadel, ning võtma viivitamatult tarvitusele abinõud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks ja süüdi olevate isikute vastutusele võtmiseks.

8. Kolhooside juhatused ja revisjonikomisjonid on kohustatud rangelt jälgima põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamist, läbi arutama juhatuse koosolekuil iga põhikirja rikkumise fakti ja ette kandma sellest kolhoosi liikmete üldkoosolekule, võttes tarvitusele abinõud avastatud puuduste viivitamatuks likvideerimiseks ja kolhoosile tekitatud kahju tasumiseks.

9. Määrata, et liiduvabariikide ministrite nõukogudesse, krai ja oblasti täitevkomiteedesse, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteedesse ning partei krai- ja oblastikomiteedesse kolhoosidelt, kolhoosnikutelt ja teistelt isikutelt põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste kohta saabuvad kaebused ja avaldused vaadataks läbi nende organite juhtivate töötajate poolt hiljemalt kolme päeva jooksul.

10. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Puuvillakasvatuse Ministeeriumi võtma tarvitusele abinõud töö otsustavaks parandamiseks põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise süstemaatilisel kontrollimisel, töö organiseerimise, arvestuse ning kontrollimise ja revideerimise töö korrastamisel kolhoosides.

11. NSV Liidu peaprokuröril ja NSV Liidu kohtuministril tarvitusele võtta abinõud kontrolli tugevdamiseks põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise üle kolhoosides ja põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste kohta esitatud materjalide läbivaatamise aja lühendamiseks.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ASJAAJAMISE VENITAMISE FAKTIDEST PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RIKKUMISE ASJADE UURIMISEL PROKURATUURI ORGANITE POOLT

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 3204
11. JUULIST 1952

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

3. Kohustada NSV Liidu peaprokurõri:

b) võtma tarvitusele vajalikud abinõud asjade eeluurimise kvaliteedi parandamiseks;

c) ... mitte lubama seadusega kindlaksmääratud asjade eeluurimise tähtaegade rikkumist;

d) võtma tarvitusele vajalikud abinõud, mis kindlustaksid kolhoosidele riisujate poolt tekitatud materiaalse kahju reaalse tagastamise;

e) välja töötama ja tarvitusele võtma abinõud, mis tagaksid järelevalve põhjaliku parandamise põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise üle kolhoosides.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RIKKUMISTE LIKVIDEERIMISEKS VABARIIGI KOLHOOSIDES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 630
30. JUULIST 1952

Väljavõte

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et tänu ÜK(b)P Keskkomitee, Nõukogude Liidu valitsuse ... poolt vabariigi põllumajandusele osutatud pidevale ja üha kasvavale abile on kolhoosid organisatsiooniliselt ja majanduslikult tunduvalt tugevnenud, tublisti suurenes kolhooside tehniline varustus, suurenesid naturaalsed ja rahalised tulud, kolhooside ühismajandi igakülgse arenemise ja edasimineku baasil saavutati kolhoosnikute materiaalse heaolu edasine tõus, veel kõrgemale tõusis põllumajandusala töötajate poliitiline ja tootmisalane aktiivsus.

Väikeste kolhooside ühendamine lõi veel soodsamad tingimused ühismajandi igakülgseks arendamiseks, masinatehnika ja kolhoosidel enestel olevate aineliste ja tööjõuressursside paremaks ärakasutamiseks, põllumajanduse peamise ülesande lahendamiseks — kõigi põllukultuuride viljakuse tunduvaks tõstmiseks ja ühisloomade arvu kiiremaks suurendamiseks nende produktiivsuse samaaegse tunduva tõstmisega.

Väsimatult hoolitsedes kolhooside ühismajandi tugevdamise ja

igakülgse arendamise eest kohustasid partei ja valitsus kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajanduse organeid kaitsma kolhoose ühisvara omastamise katsete eest, lühima aja jooksul tegema lõpu kuritahtlikule suhtumisele kolhoosi omandisse, ühisvara laialikandmisele ja raiskamisele, saaduste, loomade ja söötade tasuta väljaandmisele ja poolmuidu müümisele, pidama halastamatut võitlust sulide ja petturitega, kes kasutavad kolhoosi isiklikuks, omakasu otstarbeks, võttes neid kohtulikule vastutusele kui kriminaalkurjategijaid, nende poolt kolhoosile tekitatud kahjude hüvitamisega vastuvaidlematus korras; kindlustama kolhoosides range kinnipidamine põllumajandusliku artelli põhikirjast, otsustavalt lõpu tegema põhikirjas ettenähtud tulude jaotamise, ühismajandis tehtud tööde eest normipäevade arvestamise, rahaliste vahendite, saaduste, söötade ja kolhoosi teiste materiaalsete väärtuste jaotamise ning ühiskondlike maade kasutamise korra rikkumisele.

Läbi arutanud NSV Liidu valitsuse juures asuva Kolhooside Nõukogu presiidiumi k. a. 25. juuni määruse, Kolhooside Nõukogu ... kirja ja kolhooside kontrollimise materjalid, Eesti NSV Ministrite Nõukogu tegi kindlaks, et vaatamata partei ja valitsuse rangetele eeskirjadele esineb vabariigi kolhoosides endiselt ühismaade omavolilise kasutamise, kolhooside ühisvara kuritahtliku laialitassimise ja raiskamise fakte, mis tekitab tõsist ainelist kahju kolhooside ühismajandi tugevdamisele ja edasiarendamisele, kahjustab kolhoosnikute huvisid, vähendab normipäeva väärtust ja kutsub esile kolhoosnikute õigustatud rahulolematuse. Olles teadlikud tõsisest korralagedusest kolhoosides ja saades selles küsimuses kolhoosnikutelt kaebusi, paljud kohalikud nõukogude ja põllumajanduse organid ei võta tarvitusele otsustavaid abinõusid nende kuritegelike faktide likvideerimiseks.

Kolhoosivara kõrvaldamine ja raiskamine toimub sel teel, et tasuta antakse või poolmuidu müüakse loomi, piima, liha ja muid põllumajandussaadusi mitmesugustele organisatsioonidele ja isikuile, sealhulgas ka kolhoosnikutele, tasuta toitlustamise organiseerimise, pidustuste korraldamise ja ebaseaduslike preemiate väljaandmise teel, samuti ühisloomade ja saaduste andmise teel kolhoosnikute isiklike riiklike kohustuste täitmiseks.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium, rea rajoonide täitevkomiteed ja põllumajandusosakonnad ei võtnud tarvitusele vajalikke ja õigeaegseid abinõusid korra loomiseks kolhooside maakasutuses pärast talundite kollektiviseerimist. Kolhooside ja sovhooside maakasutuse välispiiride kindlaksmääramine pole siiamaani lõpule viidud, pole likvideeritud lapipõllusüsteem ja kiildumine. Kolhooside maakasutuse piires on rohkesti mitmesuguste organisatsioonide abimajandeid, mis tihti omavoliliselt või kohalike organisatsioonide teadmisel kasutavad kolhooside heina- ja karjamaid. Ühismaade kõrvaldamist esineb ulatuslikult ka kolhoosnikute õueaiamaade ebaseadusliku suurendamise ja kolhoosiperede fiktiivse jaotamise teel.

Mõnedes vabariigi kolhoosides, vaatamata põllumajandusliku artelli põhikirjale, partei ja valitsuse otsustele, eraldatakse kolhoosnikutele õueaiamaad kolhooside põllumaade hulgast ning õueaiamaade hulka ei arvata aedu, marjaaedu ja kolhoosipere isiklikus kasutuses olevate majapidamishoonete all olevat pindala, võimaldades seega ebaseaduslikult suurendada kolhoosnikute õueaiamaad ja omastada kolhooside ühismaid. Eriti palju maa omastamise juhte esineb Abja, Lihula, Vastseliina, Vändra, Harju, Põlva, Mustvee, ja mõnedes teistes rajoonides.

Vabariigi kolhoosides esineb rohkesti ühiskondlike heinamaade kõrvaldamist, nende ebaseaduslikku kasutada andmist kõrvalistele isikutele, asutustele, organisatsioonidele ja kolhoosnikutele.

Hoolimata ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu rangest hoiatusest, et partei-, nõukogude ja põllumajandusala töötajad, kes on süüdi kolhoosivara omastamises, tagandatakse kohalt ja antakse kohtu alla kui seaduserikkujad ja kolhoosikorra vaenlased, mõned rajoonide töötajad selle asemel, et kaitsta kolhooside ühismajandi huve, hoida ja suurendada kolhoosi omandit, hoolitseda kolhooside ja kolhoosnikute tulude tõstmise eest, tegelevad ise kolhoositoodangu laialitassimisega. Nii toimis näiteks Põltsamaa rajooni täitevkomitee endine esimees Kukk, Elva rajooni täitevkomitee esimehe endine asetäitja Lodeikin ja mõned teised töötajad, keda on rangelt karistatud põhikirja rikkumise eest.

Säärased kolhoosivastased isikud kasutavad oma teenistuslikku seisundit ja sunnivad kolhooside juhtivaid töötajaid tasuta andma või poolmuidu müüma saadusi, loomi, sööta ja muud kolhoosi vara. Nõukogude ja põllumajandusorganite juhatajad ei pane tähele niisuguseid fakte, ei anna kohtu alla isikuid, kes on süüdi neis kuritegudes ning rikkudes nõukogude seadusi, kaitsevad neid karistuse eest, mis on võrdne kuriteost kaasosavõtule.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et paljudes rajoonides esineb fakte, kus vaatamata partei ja valitsuse hoiatusele kolhoosiesimeeste ametikohtadel töötavad mittesobivad isikud, kes tegelevad joomisega, panevad brigadiride, laohoidjate ja arveametnike ametikohale endale meelepäraseid isikuid ja varjavad ühisvara laialitassimist kolhoosis. Kolhooside juhtkonda pugenud kuritegelik element varjab arvelevõtmise eest teravilja, liha, piima, mune ja muid saadusi nende omastamise ja kõrvaldamise eesmärgil, müüb kolhoosi saadusi madala hinnaga ameti-isikuile ja tutvuse järgi, vahetab kolhoosifarmides produktiivloomi kolhoosnikute ja kõrvaliste isikute väheväärtuslike isiklike loomade vastu. Niisugustes kolhoosides on ameti-isikute hulgas kujunenud ühiskäendus, lämmatatakse juhatuse ja artelli töö puuduste kriitikat, rikutakse jämedalt põhikirja ja tallatakse jalge alla kolhoosnikute õigused.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et reas vabariigi kolhoosides ei hoolitseta vajalikult ühiskondliku majandi tugevdamise ja arendamise eest ning hoolimata põllumajandusliku artelli

põhikirja nõuetest, jaotatakse pärast riiklike kohustuste täitmist peaaegu kõik tulud normipäevade järgi, mille tagajärjel need kolhoosid eraldavad vähe rahalisi vahendeid jagamatute fondide suurendamiseks, vähe paigutatakse vahendeid ühiskondlike majapidamishoonete ja elektrijaamade ehitamiseks ning maaparandustööde läbiviimiseks, ei muretseta kõrge produktiivsusega tõukarja, põllutöömasinaid ja -riistu; vähe eraldatakse oma tuludest raha mineraalväetiste muretsemiseks, põllutöömasinate ja inventari jooksvaks remondiks ja muudeks tootmisvajadusteks; ei moodustata vajalikus koguses seemne-, kindlustus- ja üleminevaid seemnefonde; ei eraldata vajalikes kogustes söödafonde ühisloomadele, mis takistab loomade produktiivsuse ja ühiskondliku loomakasvatuse tulukuse tõstmist; müügiks eraldatakse vähe põllumajandussaadusi, mille tõttu rahalised tulud on väikesed, mis vähendab kolhooside võimalusi moodustada jagamatud fondid sellises ulatuses, mis kindlustaks põllumajandusliku artelli ühismajandi laiendatud taastootmise tempo kiirendamist.

Tulude jaotamise ja kasutamise selline ebaõige praktika, mis väljendub selles, et pärast riiklike kohustuste täitmist peaaegu kõik naturaalsed ja rahalised tulud jaotatakse normipäevade järgi, pidurdab tõsiselt ühismajandi arenemist, real juhtudel aga õõnestab seda ja takistab kolhoosnikute ainelise heaolu süstemaatilist tõusu.

Esineb fakte, kus vara müügist saadud vahendeid ei kanta kapitaalmahutuste arvele ja kulutatakse muuks otstarbeks. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklik Kontor ja mõnede rajoonide täitevkomiteed teostavad nõrgalt kontrolli kolhooside jagamatutesse fondidesse õige eraldamise ja nende fondide õige kasutamise üle, ei likvideeri õigeaegselt sissemaksete võlgnevust ning tihti ise ergutavad kolhooside juhatuste ebaõiget tegevust krediitide väljaandmisega riigi arvel, kui kolhoosidel enestel on olemas kasutamata vahendeid.

Reas kolhoosides esineb partei ja valitsuse poolt hukkamõistetud praktikat, mille kohaselt kulutatakse palju produktiivloomi, saadusi ja rahalisi vahendeid kolhoosisisesteks vajadusteks, mis pole ette nähtud plaanides ega tulude ja kulude eelarvetes. Reas kolhoosides rikutakse valitsuse poolt kehtestatud korda koosseisude määramisel ja normipäevade ning raha kulutamisel töötasu maksmiseks administratiiv- ja teenindavale personalile, ei ole likvideeritud normipäevade kulutamise faktid vajadusteks, mis pole seotud kolhoosi tootmistööga.

Paljud rajoonide täitevkomiteed, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ja rajoonide põllumajandusosakonnad pole ikka veel sisse seadnud vajalikku korda arveldustes kolhoosidega ega nõua järjekindlalt ettevõtete ja asutuste juhatajailt, et nad õigeaegselt tasuksid kolhoosidele neile müüdud toodangu ja tehtud töö eest. Käesoleva aasta 1. juuliks esines ikka veel suur debitoorne võlgne-

vus kolhoosidele ning Väike-Maarja, Loksa, Kingissepa, Rakvere, Jõgeva, Tõrva ja Tapa rajoonis debitoorne võlgnevus isegi suurenes.

Eriti suur võlgnevus on kujunenud üksikutel isikutel ja kolhoosnikutel nende ebaõige avansseerimise ning kolhooside esimeestele ja teistele ameti-isikutele raha, saaduste ja muude materiaalsete väärtuste ebaseadusliku väljaandmise tagajärjel.

Harva teostatakse kolhoosides debitoorse võlgnevuse seisukorra võrdlemist varumise-, kaubandus- ja teiste organisatsioonidega, kolhooside võlgnikega. Põllumajanduspanga ja Riigipanga rajooniosakonnad abistavad vähe kolhoose selle töö läbiviimisel.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu leiab, et Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ja rajoonide põllumajandusosakonnad tegelevad halvasti kontroll-revisjoni tööga, ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid arvestuse ja arvepidamise kordaseadmiseks, tihti jätavad tähele panemata ühiskondliku maa ja vara ning kolhooside rahaliste vahendite omastamise faktid, mõningail juhtudel on üldse eemaldunud tööst põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise kontrolli alal. Kolhooside revisjonikomisjonid teostavad oma tööd ebaregulaarselt ja pealiskaudselt, ei avasta tõsiseid väärnähtusi kolhoosi vara ja normipäevade arvestuses ja kulutamises.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et paljudes vabariigi kolhoosides esineb töö organiseerimisel ja töötasu maksmisel ikka veel tõsiseid puudusi. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ja rajoonide täitevkomiteed ei osuta vajalikku tähelepanu õigele töötasu maksmisele kolhoosnikutele ning tootmisbrigaadide ja tehniliste kultuuride kasvatamise lülide tugevdamisele.

Palju normipäevi kulutatakse ebaproduktiivselt töönormide madaldamise tagajärjel, võrreldes NSV Liidu valitsuse 19. aprilli 1948. a. määruses ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. juuli 1948. a. määruses nr. 668 soovitatud töönormidega.

Paljudel juhtudel esineb kolhoosnikute liigset avansseerimist, mille tagajärjel kohusetruult töötavate kolhoosnikute töövilja kasutavad tihti nöörijad, loodrid ja muidusööjad, kes mitmesugustel ettekäänetel hoiduvad eemale tööst kolhoosides.

Töö halva organiseerimise tagajärjel kasutavad mõned kolhoosid tööjõuressursse ebatootlikult ja mittetäielikult, esineb rohkearvulist tööjõu palkamist väljastpoolt, selleks kulutatakse palju raha ja saadusi ning vähendatakse sellega kolhooside ja kolhoosnikute tulusid.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu leiab, et põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumist esineb seetõttu, et nõukogude ja põllumajanduse organid ei pea süstemaatilist võitlust põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisega ega võta rangele vastutusele põhikirja rikkujaid, arutades neid küsimusi juhuslikult. Aeglust ja hooletust võitluses põllumajandusliku artelli põhikirja rikkujatega mõnedes rajoonides ilmutavad samuti kohtu- ja prokuratuuriorganid, suhtudes leplikult kolhoosivara kõrvaldajaisse. Oblastite ja

rajoonide täitevkomiteed osutavad vähe tähelepanu oma otsuste täitmise kontrollimisele põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise ja kolhooside ühiskondliku vara varguse vastu peetava võitluse küsimustes, mille tagajärjel neid otsusi tihti ei täideta ning ei likvideerita lõplikult põhikirja rikkumisi.

Kolhoosides avastatud rohkearvulised põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumised said võimalikuks veel seetõttu, et rida rajoonide täitevkomiteesid ja nende põllumajandusosakonnad tegelevad nõrgalt kolhooside tootmisalase ja majandusliku tegevuse organiseerimisega, ei õpi põhjalikult tundma kolhooside majandust ja finantsilist seisukorda ja tihti otsustavad olukorra üle artellides vaid kolhooside juhtivate töötajate eneste informatsiooni järgi.

Paljud rajoonide täitevkomiteed juhivad ebarahuldavalt ja sageli valesti kolhoose, ei osuta kolhooside juhatustele küllaldast abi paljuharulise põllumajandusliku tootmise arendamisel ning kolhooside ühismajandi tugevdamisel ja arendamisel.

Ebarahuldava juhtimise tagajärjel kohalike nõukogude ja põllumajanduse organite poolt esineb vabariigi kolhoosides rohkeid kolhoosisisese demokraatia rikkumise fakte. Paljudes kolhoosides korraldatakse harva kolhoosnikute üldkoosolekuid ning sageli toimuvad need ilma et kohal oleks vajalik arv kolhoosnikuid. Kolhoosnikute üldkoosolekuid valmistatakse sageli ette halvasti, neid koormatakse üle rohkete vähetähtsate küsimustega, mis vähendab kolhoosnikute huvi ja aktiivsust. Kolhooside juhatuste otsuseid mitmesuguste fondide loomise, lepingute sõlmimise ja teistes põllumajandusliku artelli põhikirja 20. punktis loetletud küsimustes ei kinnitata alati kolhoosnikute üldkoosolekutel, hooletult koostatakse üldkoosolekute ja juhatuste istungite protokolle. Paljude rajoonide täitevkomiteede ja traktorijaamade juhtivad töötajad ja eriti rajoonide täitevkomiteede esimehed ning traktorijaamade direktorid võtavad harva osa kolhooside koosolekutest, nad ei esine kolhoosnikute ees ettekannetega, ei toeta kolhoosnikute poolt kolhooside juhatuste ja üksikute hooletute juhtivate töötajate kohta tehtud kriitikat, ei võta tarvitusele rangeid abinõusid esimeeste — kriitikalämmatajate suhtes.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu leiab, et oblastite ja rajoonide täitevkomiteed, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium ja rajoonide põllumajandusosakonnad peavad tegema kõik võimaliku ja tarvitusele võtma põhjalikud abinõud selleks, et kindlustada partei ja valitsuse direktiivide täitmist ühiskondliku vara kaitsmise ja kolhoosides ebamajanduslikkuse vastu võitlemise ning põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise, ühismajandi edasise organisatsioonilis-majandusliku tugevdamise ja arendamise küsimustes, peavad lühima aja jooksul lõpu tegema kuritegelikule suhtumisele kolhoosi omandisse.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu

määrab:

1. Kohustada Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteed, rajoonide täitevkomiteesid, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, rajoonide põllumajandusosakondi ja traktorijaamu kõrvaldama vead ja puudused, mis esinevad põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise kontrollimise alal partei ja valitsuse poolt antud direktiivide täitmisel, kolhooside ühiskondliku vara kaitsmisel varguse ja laialijagamise eest ning võitluses kuritegeliku ebamajanduslikkusega, mis tekitab kahju ühiskondlikule majandile.

Suunata nõukogude ja põllumajanduse organite, traktorijaamade töötajate, kolhooside juhtivate töötajate ja kõigi kolhoosnikute jõud peamise ülesande lahendamisele põllumajanduses — kõigi põllukultuuride viljakuse tunduvale tõstmisele, ühiskarja kiirele arvulisele suurendamisele ja selle produktiivsuse tõstmisele, kolhooside edasisele organisatsioonilis-majanduslikule tugevdamisele, kolhoosnikute ainelise heaolu tõstmisele, samuti riiklike kohustuste õigeaegsele täitmisele kolhooside poolt, kõikide ühismajandi harude arendamisele ja edasiviimisele ning selle alusel kolhooside naturaalsete ja rahaliste tulude tõstmisele, pidades silmas, et nende ülesannete edukas lahendamine sõltub tunduval määral sellest, et rangelt kinni peetaks põllumajandusliku artelli põhikirjast ja kõrvalekaldumatult täidetaks partei ja valitsuse määrusi kolhoosiehituse alal.

2. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, oblastite ja rajoonide täitevkomiteesid:

a) rangelt juhinduma partei ja valitsuse direktiividest ühiskondliku vara kaitsmise alal kolhoosides, lühima aja jooksul lõppu tegema kuritahtlikule suhtumisele kolhoosi omandisse, ühiskondliku vara laialitassimisele ja raiskamisele, saaduste, loomade ja söötade tasuta väljaandmisele ja poolmuidu müümisele, pidama halastamatut võitlust igasuguste petturite ja seiklejatega, kes kasutavad kolhoosi isikliku kasu otstarbel, võttes neid kohtulikule vastutusele kui kriminaalkurjategijaid, kolhoosile tekitatud kahju tasumisega vastuvaidlematus korras;

b) kindlustama kolhoosides põllumajandusliku artelli põhikirjast ranget kinnipidamist, otsustavalt likvideerima katsed rikkuda põhikirjas ettenähtud tulude jaotamise, kolhoosnikutele ühismajandis tehtud tööde eest normipäevade arvestuse, rahaliste vahendite, saaduste, söötade ja kolhooside muude materiaalsete väärtuste ning ühiskondlike maade kasutamise korda, pidades silmas, et igasugused põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumised on vaenulik kolhoosi- ja riigivastane tegevus;

c) parandama tõsiselt kolhooside juhtimist, pidevalt abistama neid tööde organiseerimisel ja majandi juhtimisel, ebamajanduslikkuse likvideerimisel, kolhoosnikute jõu suunamisel ühismajandi

edasisele igakülgsele arendamisele, olemasolevate materiaalsete vahendite ja tööjõuressursside õigele ärakasutamisele selleks, et kõigiti tõsta põllukultuuride viljakust ja arendada ühisloomakasvatust, õigeaegselt täita riiklikud kohustused, suurendada naturaal- ja rahalisi tulusid ning edasiselt tõsta kolhoosnikute ainelist heaolu;

d) parandama tõsiselt tööd kolhooside juhtiva kaadri valiku, kasvatamise ja tundmaõppimise alal, vältima kolhoosides juhtivaile kohtadele niisuguste isikute tungimist, kes kompromiteerisid end tööl ja kellel pole kolhoosnikute usaldust, samuti õigeaegselt tõstma üles kolhoosnikute ees küsimusi mittesobivate juhtivate töötajate tööst vabastamise kohta kolhoosis, kes rikuvad põllumajandusliku artelli põhikirja ega hoolitse kolhoosi ühismajandi tugevdamise eest; võtma tarvitusele täiendavad abinõud tootmisbrigaadide ja loomakasvatusfarmide tugevdamiseks ustavate, kolhoosi tööd tundvate kolhoosnikutega ning seal, kus see on võimalik, paigutada brigadiride ja farmide juhatajate ametikohtadele põllumajanduse spetsialiste; mitte võimaldama pugeda kolhooside juhtivaile kohtadele kulaklikul ja muul vaenulikul elemendil.

3. Panna ette Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteele, rajoonide täitevkomiteedele, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile, rajoonide põllumajandusosakondadele, traktorijaamade direktoritele ja kolhooside esimeestele tagada range kinnipidamine põllumajandusliku artelli põhikirjast kolhoosides ja partei ning valitsuse määruste täitmine kolhoosi ehituse alal. Selleks:

a) lühima aja jooksul kindlustada, et kolhoosidele tagastataks kõik neilt omastatud maad ja heinamaad, kariloomad, saadused, rahalised vahendid, söödad, mitmesugused materjalid, inventar, hooned ja muu vara, samuti nõutaks sisse kõik kahjud, mis tekitati kolhoosidele loomade, saaduste ja kolhoosi muu vara müügist madaldatud hinnaga ning võtta rangele vastutusele isikud, kes võimaldasid kolhoosi vara väljapressimist, ebaseaduslikku ostmist ja omastamist, samuti kolhooside juhtivad töötajad, kes sundisid välja jagama kolhoosimaid ja tasuta ning poolmuidu priiskama kolhoosi vara ja suhtusid sallivalt põllumajandusliku artelli põhikirja rikkujaisse ja kolhoosi omandi kõrvaldajaisse;

b) likvideerima debitoorne võlgnevus kolhoosidele organisatsioonide, asutuste, üksikisikute ja kolhoosnikute poolt. Pidada täiesti väljakannatamatuks ja seadusvastaseks, kui mõned varumisorganite, kooperatiivsete ja teiste organisatsioonide juhatajad ei taga õigeaegsete arvelduste tegemist kolhoosidega ja nõuda neilt, et nad viivitamata kustutaksid kogu olemasoleva võlgnevuse kolhooside poolt müüdud toodangu ja tehtud tööde eest. Teha ülesandeks oblastite ja rajoonide täitevkomiteedele sisse seada range kontroll arvelduste käigu üle, mis teostatakse mitmesuguste organisatsioonide poolt kolhoosidega nende poolt müüdud toodangu ja tehtud tööde eest ning kolhoosidega peetavate arvelduste viivitamisel võtta vastutusele selles süüdi olevad ameti-isikud;

c) mitte lubada kolhoosi ja selle arveldusarvet pangas kasu-

tada omakasu ja spekulatiivseks otstarbeks igasuguste seiklejate ja petturite poolt. Rangelt kinni pidada tulude ja kulude eelarvest, vältides summade ülekulutamist üksikute eelarve artiklite järgi ja omavolilist summade ülekandmist ühest eelarve artiklist teise kolhoosnikute üldkoosoleku otsuseta. Lõpetada ebaseaduslike preemiate väljamaksmine kolhoosi arvel ükskõik kellele;

d) kõrvaldada puudused ühiskondlike fondide moodustamisel, tulude jaotamisel ja kasutamisel, kolhooside ühismajandi tugevdamisel ja arendamisel. Kindlustada eraldamised kolhooside jagamatutesse fondidesse vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale 15 kuni 20% suuruses kolhoosi üldistest rahalistest tuludest ja regulaarselt, vahendite laekumise ulatuses, nende kandmine kapitaalmahutuste arvele Põllumajanduspanka, võttes ühtlasi tarvitusele abinõud kolhooside võlgnevuse kustutamiseks sissemaksude alal jagamatutesse fondidesse ning sisse seades kontrolli nende õige kasutamise üle.

Selgitada, et rahasummad kapitaalmahutuste arvetelt tuleb esmajärjekorras suunata kolhooside loomakasvatus- ja muude majapidamishoonete ehituseks, elektrifitseerimiseks, maaparandustööde läbiviimiseks, kõrge produktiivsusega kariloomade, põllutöömasinate muretsemiseks, täiendavate põllumajandusharude — aianduse, lavamajanduse, mesinduse arendamiseks ja muudeks tootmisvajadusteks;

e) tulude jaotamist kolhoosides teostada ranges kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga ja partei ning valitsuse määrustega selles küsimuses. Pärast oma riiklike kohustuste täitmist müüginormide ja kontraheerimise lepingute järgi, ühiskondlike fondide — seemne-, kindlustus- ja üleminevate seemne- ja söödafondide moodustamist, pärast toodangu eraldamist jaotamiseks normipäevade järgi, teostada oma toodangu ülejäägi müüki riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonidega sõlmitud lepingute järgi, samuti kolhoosikaubanduse korras turul kujunevate hindadega;

f) mitte lubada kolhoosides ühiskondlike kariloomade, teravilja ja muude saaduste, söötade ja mitmesuguste materiaalsete väärtuste tasuta väljaandmist ning müüki madala hinnaga organisatsioonidele ja isikuile; kinni pidada tasuta ühistoitlustamist kasutanud kolhoosnikutelt toiduained, mis kulutati ühistoitlustamiseks, tulude lõplikul jaotamisel normipäevade järgi, toiduainete eest aga, mida ei jaotata normipäevade järgi, kinni pidada nende maksumus, lähtudes kohaliku turu hindadest, kuid mitte kõrgemaist kui riiklikud jaehinnad.

Välja anda kolhoosnikutele naturaalset ja rahalist avanssi, rangelt arvestades nende poolt väljatöötatud normipäevi, ja kehtestada kolhoosnikute avansseerimiseks niisugune kord, kus normipäevade järgi väljaandmiseks määratud toodangust osa jäetakse tulude lõpliku jaotamiseni selleks, et kindlustada tasumist kolhoosnikute poolt aasta jooksul väljatöötatud kõigi normipäevade

eest ning lisatöötasu arvel natuuras viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest. Vältida ühiskondlike rahaliste vahendite, loomade ja toodangu kulutamist kolhoosnikute isiklike maksete ja võlgade tasumiseks;

g) likvideerida liialdused rahaliste ja naturaalsete vahendite kulutamisel tasu maksmiseks väljastpoolt palgatud tööjõule, kui kolhoosnikute tööjõudu kolhoosis ei kasutata täielikult. Ajutiste tööliste palkamist võib lubada ainult erandjuhtudel vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale. Mitte lubada ebaseaduslikke kulutusi töötasu maksmiseks teetöödele ja metsatöödele eraldatud kolhoosnikutele, pidude korraldamiseks, mitmesuguste volinike ja kohalike töötajate võõrustamiseks ja toitlustamiseks, samuti vahendite liigset kulutamist komandeeringuteks, mitte kulutada ühiskondlikke summasid väikeinventari ja ehitusmaterjalide muretsemiseks, millede tootmist saab korraldada kolhoosides, mitte kulutada vahendeid loomade ostmiseks, välja arvatud tõuloomad, kui kolhoosides on olemas võimalused karja arvuliseks suurendamiseks oma kariloomade arvel ning noorloomade hoidmiseks lõpmisest ja raiskamisest;

h) lõpetada liialdamine normipäevade ja rahasummade kulutamisel kolhooside administratiiv- ja teenindava personali pidamiseks, vältides kolhooside raha ja normipäevade kulutamist ükskõik millisteks kolhoositootmisega mitte seosesolevaiks töödeks, vältida normipäevade kulutamist tegemata tööde eest, samuti halvasti tehtud tööde eest, mis on jäetud parandamata. Kulutada normipäevi tootmisvajadusteks rangelt kolhoosi normipäevade kulutamise plaani piires, vältides põhjendamata ja õigustamata ülekulu;

i) rakendada täiendavad abinõud töö organiseerimise ja töötasu maksmise parandamiseks kolhoosides, tootmisbrigaadide kui kolhoositöö põhilise ja peamise vormi tugevdamiseks ja õigeks komplekteerimiseks, vältida vastutustundetust maa, hobuste, põllumajandusliku inventari ja masinate kasutamisel, loomade hooldamisel ja kolhoosnikutele võrdsustatud töötasu maksmisel. Vältida brigadiride, farmide juhatajate ja muu kolhoosikaadri sagedast vahetamist, tootmisbrigaadide koosseisu voolavust. Tagada kolhooside iganenud ja vähendatud töönormide revideerimist, arvestades eesrindlike kolhoosnikute poolt saavutatud tööjõudluse taset;

j) rakendada abinõud, mis tagaksid välispiiride täpsustamiseks läbiviidavate maakorraldustööde lõpetamise käesoleva aasta jooksul vähemalt 600 kolhoosis, likvideerida kolhooside maakasutuses lahusmaatüki kiildumine ja lapipõllu süsteemi ning lõpetada kolhoosidevaheline maakorraldus 1952. a., maa põlise pidamise riiklike aktide väljaandmine kõigile kolhoosidele 1952.—1953. a. jooksul ja õigete külvikordade sisseseadmine 1954. a.;

k) lõpetada kolhoosidemokraatia rikkumised, vältida kriitika summutamist, tagada kolhooside üldkoosolekute kokkukutsumine vajaliku kolhoosnikute arvuga, vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale. Vältida kolhooside juhtivate töötajate ebaseaduslikke

valimisi, ebaõigete otsuste vastuvõtmist kolhoosnikute üldkoosolekuil ja kolhooside juhatuste istungeil, ebaseaduslike lepingute sõlmimist ja kokkuleppeid mitmesuguste organisatsioonide ja isikutega, rahasummade ja materiaalsete väärtuste ebaseaduslikku kasutamist kolhoosi juhatuse esimehe ja teiste töötajate poolt, mis nõrgendab kolhoosnikute aktiivsust, vähendab nende vastutust kolhoositöö eest ja kahjustab kolhoosi majandit.

4. Selgitada oblastite ja rajoonide nõukogude ja põllumajanduse organite juhatajaile, traktorijaamade direktoreile, külanõukogude ja kolhooside esimeestele, et kolhoosi ühismaade riisumine on kuritegu, riigi- ja kolhoosivastane tegu, et kolhooside ühismaad on puutumatud ja nende suurus ei kuulu ühelgi tingimusel vähendamisele ilma NSV Liidu valitsuse eriloata, ning et neid võib ainult suurendada, et igasugusele katsele anda kolhooside ühismaid kasutamiseks kolhoosnikute isiklikele majandeile, samuti igasugusele õueaiamaade suurendamisele üle põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud määrade, igasugusele kolhoosi maade (põllu- ja heinamaa) üleandmisele organisatsioonidele ja asutustele, kolhooside juhatajate sundimisele kolhoosi maade, sealhulgas ka heinamaade, väljajagamisele ning nende jagamise soosimisele vaadatakse kui kriminaalkuriteole ja selles süüdi olevad isikud kuuluvad ametist vallandamisele ning kohtulikule vastutusele võtmisele kui kriminaalkurjategijad.

Hoiatada kolhooside esimehi ja selgitada kolhoosnikutele, et kolhoosi ühismaade omastamises ja omavolilises kasutamises, kolhoosnikute õueaiamaade suurendamises üle põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud määrade, kolhoosi maade ebaseaduslikus üleandmises organisatsioonidele ja asutustele süüdi olevad isikud kuuluvad kui seaduserikkujad kohtu alla andmisele ning kasutusele võetud maad tuleb viivitamatult tagastada kolhoosile koos saagiga, kasutajaile kulutuste eest tasumata.

Isikud, kes on kolhoosi põldudest, rohumaadest ja metsadest välja jaganud (tasu eest või tasuta) heinamaid kolhoosnikutele või isikuile, kes pole kolhoosi liikmed, individuaalseks niitmiseks, samuti andnud heinamaid ebaseaduslikult organisatsioonidele ja asutustele, kuuluvad kohtu alla andmisele kui seaduserikkujad. Hein, mis niideti ebaseaduslikult kasutada olnud maalt, tagastatakse kolhoosile tasuta.

Lugeda ebaõigeks kolhooside ja kolhoosnikute loomade ühine karjatamine karjamaal.

Soovitada kolhoosidel eraldada ausalt töötavate kolhoosnikute isikliku karja jaoks üksikuid karjamaid, sealt kus see osutub võimalikuks, kahjustamata ühisloomakasvatust. Lubada eraldada kolhoosides mõningaid karjamaatükke üksikute kolhoosnikute gruppide isiklike loomade karjatamiseks, arvestades kolhoosnikute elukohtade laialipillatust.

5. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja rajoonide põllumajandusosakondi tagama kolhoosides revisjonikomisjoni jõududega vähemalt neli revisjoni aastas kooskõlas põllumajandusliku

artelli põhikirjaga, samuti vähemalt kolm kolhooside finantsmajandusliku tegevuse kontrollimist aasta jooksul rajoonide põllumajandusosakondade instruktor-raamatupidajate poolt kooskõlas NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi juhendiga, sellest kaks jooksvat kontrollimist ja üks dokumentaalne kontrollimine kolhooside revisjonikomisjonide osavõtul.

Nende revisjonide ja kontrollimiste õigeaegse ja kvalifitseeritud läbiviimise kindlustamiseks kutsuda igas kvartalis kokku revisjonikomisjoni esimeeste rajoonilised instruktiivnõupidamised rajoonide põllumajandusosakondade instruktor-raamatupidajate osavõtul; nõuda põllumajandusosakondadelt kolhoosides igakülgselt põhjalike revisjonide teostamist, kontrollides tulude ja kulude eelarve täitmist, rahasummade, materiaalsete väärtuste ja kolhoosi tootmissaaduste õiget kulutamist, finants- ja materiaalse arvestuse seisukorda, samuti tööjõu kulu arvestust ja väljatöötatud normipäevade arveldusi, pöörates tõsist tähelepanu kolhooside debitoorse võlgnevuse likvideerimisele.

Revisjonide ja kontrollimiste tulemused tuleb lühikese aja jooksul (hiljemalt 1 nädal) läbi arutada kolhooside üldkoosolekuil, rakendades abinõusid avastatud põhikirjarikkumiste likvideerimiseks, süüdlaste vastutusele võtmiseks ja kolhoosidele tekitatud kahju tasumiseks.

Kolhoosides teostatud kvartalirevisjonide ja kontrollimiste tulemused tuleb süstemaatiliselt ära kuulata rajoonide täitevkomiteede istungeil, kolhooside esimeeste ja arvepidajate, revisjonikomisjonide, külanõukogude esimeeste ja muude töötajate osavõtul. Seejuures tuleb põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumises süüdi olevate isikute ja nende soosijate suhtes rakendada ranged karistusabinõud ning saavutada kolhoosidele tekitatud kahjude vastuvaidlematu ja õigeaegne tasumine.

6. Panna ette rajoonide prokuröridele, rajoonide täitevkomiteede esimeestele, rajoonide põllumajandusosakondade juhatajaile, instruktor-raamatupidajaile ja põllumajanduse spetsialistidele, traktorijaamade direktoreile ja spetsialistidele kontrollida väljasõitudel kolhoosidesse kolhooside juhatuste istungite ja üldkoosolekute protokolle, vastuvõetud otsuste õigsust ning rakendada kohapeal kolhooside juhatuste või rajoonide täitevkomiteede kaudu abinõusid ebaõigete otsuste, samuti kolhooside ja üksikute organisatsioonide ning isikute vahel sõlmitud ebaseaduslike lepingute ja kokkulepete tühistamiseks. Ühtlasi on vaja süüdi olevate isikute arvel saavutada kolhoosidele ebaseaduslike otsuste ja tehingutega tekitatud kahjude tingimusteta ja kiire tasumine.

7. Kohustada oblastite ja rajoonide täitevkomiteede esimehi, rajoonide põllumajandusosakondade juhatajaid ja traktorijaamade direktoreid vastavalt partei ja valitsuse korraldusele kolme päeva jooksul läbi vaatama kolhooside, kolhoosnikute ja teiste isikute kaebused põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise kohta, samuti rakendama viivitamatud abinõud kolhoosnikute suuliste kaebuste puhul põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise kohta.

Kolhooside ja külanõukogude esimehed on kohustatud viivitamatult vastu võtma kaebajaid põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise küsimustes ja läbi vaatama kaebuste ja avalduste tulemusi kolhoosi juhatuse või külanõukogu täitevkomitee istungeil, kusjuures tähtsamate kaebuste tulemuste läbiarutamiseks tuleb kokku kutsuda kolhoosi juhatuse erakorralised istungid või külanõukogu täitevkomitee istungid.

Kõik kaebuste alusel kindlaks tehtud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise faktid tuleb kõrvaldada, kolhoosnikutele tekitatud kahju tasuda ja põhikirja rikkujad ning kolhoosi omandi omastajad rangele vastutusele võtta.

8. Hoiatada rajoonide täitevkomiteede esimehi, rajoonide põllumajandusosakondade juhatajaid, traktorijaamade direktoreid, põllumajanduse spetsialiste ja teisi rajoonide töötajaid selles, et kooskõlas nõukogude seadustega võetakse põllumajandusliku artelli põhikirja rikkunud isikud, samuti isikud, kes soosivad põhikirja rikkujaid, vastutusele võrdselt kriminaalkurjategijatega. Samuti kuuluvad rangele vastutusele võtmisele kohalikud juhtivad töötajad, kes lubavad kolhoosides neile isiklikult kuuluvate loomade vahetamist ja nende pidamist kolhoosides, kolhooside veoloomade ja transpordi tasuta kasutamist, kes soosivad vargusi ja kolhoosi loomade arvu varjamist arvestuse eest, samuti loomade juurdekirjutamist NSV Liidu Statistika Keskbüroo organitele esitatavas aruandluses.

9. Kohustada Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteed süstemaatiliselt tegelema kontrolliga põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise üle, arutama oma istungeil läbi rajoonide täitevkomiteede aruanded põhikirjast kinnipidamise kontrollimise alal tehtud töö kohta kolhoosides, avastatud ja likvideeritud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste kohta, kolhoosidele tekitatud kahju tasumise kohta ja rakendatud abinõude kohta kolhooside ühisomandi varguse, ühisomandi tasuta väljajagamise ja poolmuidu müümise vältimiseks, abinõude kohta kuritegelike ebaperemehelike faktide vältimiseks, mis kahjustab kolhooside ühismajandit ja õõnestab nende majandamist, nõudes rajoonide täitevkomiteedelt põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise süstemaatilist ja põhjalikku kontrollimist kolhoosides ning nende pidevat abistamist organisatsioonilis-majanduslikul tugevdamisel.

10. Panna ette Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteele, rajoonide täitevkomiteedele, rajoonide põllumajandusosakondadele ja rajoonide prokuröridele tagada ranget kinnipidamist NSV Liidu valitsuse poolt kehtestatud korrast kolhoosidele tekitatud kahju sissenõudmisel loomade lõpmise ja hukkumise, külvide hävimise ja saagi kadude ning hävimise, igasuguse vara ja ühisomandi riknemise puhul, mis on tekkinud üksikute isikute süü tõttu, lubamata tekitatud kahjude põhjendamatut mahakandmist kolhooside arvel.

Hoiatada kolhooside esimehi ja teisi töötajaid, et nad vastuta-

vad kolhoosi ees materiaalselt ebaperemehelikkuse ja hoolimatu suhtumise eest kolhoosi varasse, ning võetakse kohtulikule vastutusele kuritegeliku lohakuse eest kolhoositootmises, kolhooside ühisomandi kasutamises ja kaitsmises, eriti loomade lõpmise ja hukkumise, külvide hävimise ja kadude eest saagi koristamisel, vilja ja muude põllumajandussaaduste, söötade, masinate, põllumajandusliku inventari, väetiste, metsa-, ehitus- ja muude materjalide riknemise ja hävimise eest.

11. Kohustada Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteed sisse seadma range korra partei ja valitsuse määruste täitmise kontrollimisel kolhoosiehituse alal, Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja neis küsimustes omaeneste otsuste täitmise kontrollimisel, kindlustades tõhusa süstemaatilise kontrolli kohe pärast otsuse vastuvõtmist, ootamata täitmise tähtaegade kättejõudmist, vältides vastuvõetud otsuste mittetäitmist, arutades kontrollimise tulemused läbi oblasti täitevkomitee istungitel, pidades põllumajandusliku artelli põhikirja avastatud ja likvideeritud rikkumiste ranget arvestust.

12. Panna ette Tallinna, Tartu ja Pärnu oblasti täitevkomiteele süstemaatiliselt osutada vajalikku abi rajoonide täitevkomiteedele käesoleva määruse täitmisel, nõudes rajoonide täitevkomiteedelt, et nad ei teostaks kontrolli põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamise üle lahus kolhooside edasilükkamatute jooksvate ja järjekordsete ülesannete lahendamisest, eriti sööda varumisel ja saagi koristamisel, tagades riiklike kohustuste tingimusteta täitmise kõigi põllumajandussaaduste müüginormide alal.

Kohustada rajoonide täitevkomiteede esimehi ühe kuu jooksul läbi arutama käesolev määrus rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede istungjärkudel ja kolhoosnikute üldkoosolekutel igas kolhoosis.

TALUDEST KOLHOOSIASULAISSE ÜMBERASUVATE EESTI NSV KOLHOOSNIKUTE ABISTAMISE ABINÕUDEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU JA EESTIMAA KP KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 4 24. MÄRTSIST 1954

Väljavõte

Pärast talumajapidamiste kollektiviseerimise lõpuleviimist, eriti aga pärast kolhooside ühinemist tekitab kolhoosnikute talude laialipillatus tõsiseid raskusi kolhoositootmise juhtimises ja organiseerimises. Kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute taludeviisiline elamine kolhooside ühiskondlikel maadel segab kolhoosi territooriumi õiget väljakujundamist, ühismaade ühendamist suurtesse massiividesse ning raskendab traktorijaamade tehnika kõrge tootlikkusega kasutamist. Taludesüsteem tekitab palju ebamugavust kolhoosnikutele, kes töötavad mitmesugustes kolhoositootmise harudes, eriti loomakasvatuse alal, ja takistab kolhoosiliikmete töö paremat organiseerimist vastavalt nende võimetele.

Kolhoosnikute talud asuvad kaugel kolhooside tootmiskeskustest, koolidest, haiglatest, kultuurhariduslikest ja kaubanduslikest asutustest, mis takistab maarahva elu-olu parandamist ja nende meditsiinilist ja kultuurilist teenindamist, elumajade elektrifitseerimist ja radiofitseerimist.

Paljud eesrindlikud kolhoosnikud, aru saades taludest kolhoosiasulatesse ümberasumise vajalikkusest, tõstavad üles ümberasumise organiseerimise ja kolhoosnikutele selleks vajaliku abi osutamise küsimuse.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee asuvad seisukohal, et praegu, kus talumajapidamiste kollektiviseerimine on lõpule viidud ning kolhoosid on majanduslikult tugevamaks muutunud, on otstarbekohane vastu tulla kolhoosnikute ja kolhooside soovile ning alustada kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute järkjärgulist ümberasustamist kolhoosiasulaisse.

Kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute ümberasumine taludest kolhoosiasulaisse soodustab kolhooside edasist organisatsioonilist ja majanduslikku tugevdamist, kolhoositootmise üldise taseme tõstmist ja maaelanike kultuuriliste ja elukondlike tingimuste põhjalikku parandamist.

Kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute ümberasumine taludest võimaldab tunduvalt parandada töö organiseerimist kolhoosides, lahendab kolhooside ühismaade õige ja täieliku kasutamise küsimuse, mis on kolhoosikorra peamiseks jõu ja tugevuse allikaks, kergendab kolhoosnikute tööd, kes töötavad põllunduses, karjakasvatuses ja teistes kolhoositootmisharudes, võimaldab täielikumalt mehhaniseerida ja elektrifitseerida ühismajandi tootmisprotsesse, märksa paremini rahuldada maarahva kultuurilisi ja elukondlikke nõudeid, parandada nende teenindamist koolide, haiglate, sünnitusmajade, laste- ja kaubanduslike asutustega, elektrifitseerida ja radiofitseerida elumaju maal.

Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus osutavad suurt abi kolhoosiasulaisse ümberasuvaile kolhoosnikutele ja kolhoosidesse mittekuuluvatele isikutele ehituseks krediitide ja ehitusmaterjalide eraldamise, nende põllumajandusmaksust vabastamise ning muude abinõude rakendamise teel.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee peavad vajalikuks alla kriipsutada, et taludest ümberasumine on suureks majanduspoliitiliseks ürituseks, mis puudutab aastakümnete jooksul kujunenud maarahva elulaadi ning peale selle nõuab ümberasuvailt majandeilt tunduvaid materiaalseid kulutusi. Seda olukorda tuleb arvestada taludest ümberasumise läbiviimisel. Tuleb hoolikalt kontrollida kolhooside ja üksikute majandite ainelisi võimalusi, läbi viia see töö kiirustamata ja nii, et paralleelselt töötajate elutarbeliste tingimuste parandamisega maal oleks kindlustatud ka kolhoositootmise kõigi harude pidev areng, mis on kolhoositalurahva jõuka ja kultuurse elu alus.

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1953. a. 12. detsembri määrusega nr. 2933 Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee määravad:

1. Arvestades kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste kolhoosi ühismaadel elavate, kuid kolhoosidesse mittekuuluvate isikute soove — ümber asuda kolhoosiasulaisse, kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja partei rajoonikomiteesid abistama igakülgselt ümber asuda soovijaid ning laialdaselt selgitama valitsuse poolt kõigile taludest kolhoosiasulaisse ümberasujaile võimaldatud soodustusi.

2. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja partei rajoonikomiteesid:

a) kolhoosnikute, samuti üksiktalupidajate ja teiste, kolhoosidesse mittekuuluvate isikute ümberasustamist taludest teostama pärast hoolikat ettevalmistust, kiirustamata, arvesse võttes kolhooside ja ümberasuvate majandite konkreetseid majanduslikke tingimusi;

b) taludest kolhoosiasulaisse ümberasumisel kindlustama soodsate tingimuste loomist kõigi kolhoosi ühismajandi tootmisharude arendamiseks, kolhoosnikute töö õigeks organiseerimiseks ja traktorijaamade tehnika kasutamiseks kõrge tootlikkusega;

c) kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste kolhoosidesse mittekuuluvate isikute ümberasumist teostada kolhooside poolt kolhoosiasulaks eraldatud maa-alale.

Traktorijaamades ja sovhoosides töötavail talude omanikel lubada oma soovi järgi üle viia või ehitada elumaju ja majapidamishooneid traktorijaamade või sovhooside territooriumile või kolhoosiasulasse;

d) taludest kolhoosiasulaisse ümberasumisel likvideerima kolhooside ühiskondlikel maadel kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste kolhoosidesse mittekuuluvate isikute õueaiamaad talude juures ning kindlustama, et kolhoosiasulates eraldataks kolhoosnikutele maa-alad põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud normide järgi, üksiktalupidajatele ja teistele kolhoosidesse mittekuuluvaile isikuile aga Eesti NSV Ministrite Nõukogu vastavate otsustega kindlaksmääratud normide järgi.

3. Soovitada kolhoosidel:

a) organiseerida alatised ehitus- ja metsatööde brigaadid ja kinnistada neile transpordivahendid, tööriistad ja majapidamise inventar, mis on vajalikud ühiskondlike tootmis- ja kultuur-elutarbeliste hoonete ehitamiseks ning taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvate kolhoosnikute abistamiseks;

b) kolhoosnikute üldkoosolekute otsuse kohaselt abistama taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvaid kolhoosnikuid uute õueaiamaade puhastamisel ja üleskündmisel, viljapuude ümberistutamisel endistelt õueaiamaadelt uutele õueaiamaadele, hoonete ja vara üleviimisel, ehitusmaterjalide varumisel ja vedamisel kolhoosi kulul, samuti kolhoosnikute eraldamise teel osavõtmiseks eluma-

jade ja majapidamishoonete ehitamisest ja taastamisest uues asukohas.

Kolhoosnikutele, kes kolhooside juhatuste korraldusel võtavad osa elumajade ja majapidamishoonete ehituse ja taastamise töödest uues asukohas, arvestada normipäevi vastavalt kolhoosides ettenähtud töönormidele ja tööhinnetele normipäevades, tööpäevade järgneva kinnipidamisega kolhoosnikutelt, kelle jaoks see töö tehakse.

Normipäevi ei tohi kinni pidada aastas rohkem kui 25% kolhoosniku perekonna poolt aasta jooksul väljatöötatud normipäevade üldarvust;

c) Isamaasõja invaliidide, Nõukogude armee ja Sõjalaevastiku sõjaväelaste perekondade ning nende kolhoosnikute perekondade abistamiseks, kus on palju töövõimetuid liikmeid, teostada nende perede elumajade ja majapidamishoonete ehitus ja üleviimine täielikult või osaliselt kolhoosi kulul, kulutades selleks otstarbeks mitte rohkem kui 3—4% aasta jooksul kolhoosis arvestatavast normipäevade üldarvust;

d) oma elumaju ja majapidamishooneid kolhoosiasulasse üleviivate kolhoosnikute perekondade kindlustamiseks ajutiste eluruumidega remontida ja korda seada kolhooside territooriumil asuvad vabad ja kasutamata majad, vabade ruumide puudumisel aga paigutada ümberasuvad perekonnad ajutiselt teiste kolhoosnikute majadesse kokkuleppel nendega.

4. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Riikliku Plaanikomisjoni ette nägema traktorijaamade tööplaanides kolhooside ühishoonete ja ehitusmaterjalide, samuti taludest kolhoosiasulatesse ümberasuvate kolhoosnikute elumajade ja majapidamishoonete vedu traktorite ja autodega.

Välja töötama ja esitama Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud mehhanismide rakendamiseks ja kohandamiseks kolhoosnikute majade veoks nende lammutamiseta ning nende mehhanismide valmistamiseks vabariigi ettevõtteis, samuti traktorijaamades olemasolevate mehhanismide kasutamiseks ehitustöödel kolhoosnikute majade püstitamisel.

Kolhooside ühiskondlike hoonete ja ehitusmaterjalide, kolhoosiasulatesse ümberasuvate kolhoosnikute elumajade ja majapidamishoonete veo eest tasutakse kolhooside ja kolhoosnikute poolt traktorijaamade tegelikult läbiviidud tööde plaanilise omahinna järgi.

9. Kohustada Eesti NSV Kohaliku, Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumi ja Eesti Vabariiklikku Tööndusskooperatsiooni Nõukogu suurendama oma ettevõtetes akna- ja uksehingede, linkide, nurgaraudade ja muude peenrauatoodete ning ahjumanuste valmistamist, mis on vajalikud kolhooside ühishoonete, samuti kolhoosidesse mittekuuluvate isikute elumajade ja majapidamishoonete ehitamisel.

10. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni ette nägema kohalike ehitusmaterjalide iga-aastastes jaotusplaanides telliste, katusekivide ja teiste kohalike ehitusmaterjalide eraldamist

tarbijaskooperatsioonile müügiks kolhoosidele, samuti taludest kolhoosiasulatesse ümberasuvatele kolhoosnikutele ja kolhoosidesse mittekuuluvatele isikutele, kolhooside ühishoonete, samuti kolhoosnikutele ja kolhoosidesse mittekuuluvatele isikutele elumajade ja majapidamishoonete ehitamiseks vajalikus koguses.

13. Luua Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Põllumajandusliku Ehituse, Maaparanduse ja Elektrifitseerimise Projekteerimise Riiklikus Instituudis kolhoosiehituse projekteerimise osakond, pannes sellele osakonnale elumajade ja tootmishoonete tüüpprojektide väljatöötamine, projektide koostamine põllumajanduse veevarustusobjektide ehitamiseks ja kolhoosiasulate planeerimine.

19. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid ja partei rajoonikomiteesid läbi arutama käesolev määrus kolhoosnikute üldkoosolekuil ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute koosolekuil, selgitama kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute kolhoosiasulatesse ümberasumise tähtsust kolhoositootmise taseme tõstmiseks ja maa töörahva kultuur-olustikuliste tingimuste parandamiseks.

20. Kohustada vabariiklike ja rajoonide ajalehtede toimetusi süstemaatiliselt avaldama ajakirjanduses materjali kolhoosnikute ja kolhoosidesse mittekuuluvate isikute taludest kolhoosiasulatesse ümberasumise küsimuses.

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE TASEME TÕSTMISE ABINÕUDEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 1997 1. DETSEMBRIST 1955

Väljavõte

Eesti NSV põllumajanduse taseme kiire tõstmise tagamiseks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kohustada EKP Keskkomiteed ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu võtma tarvitusele vajalikud abinõud vabariigi põllumajanduse, eeskätt piimakarjakasvatuse ja seakasvatuse taseme kiiremaks tõstmiseks. Tagama teravilja tootmise suurendamise ja kindla söödabaasi loomise igas kolhoosis ja sovhoosis kõigi põllumajanduslike kõlvikute täieliku ja kõige otstarbekohasema ärakasutamise teel. Selleks:

a) tagada taliviljakultuuride, eriti talirukki, külvipindade laiendamine, kuna nad annavad Eesti NSV oludes kõige kõrgemaid saake;

b) taastada segavilja kasvatamine, mis oli vabariigis laialdaselt levinud enne sõda ja andis kõrgejd saake;

c) laiendada maisi külvipinda niisuguse arvestusega, et täielikult varustada kolhooside ja sovhooside loomakasvatus mahlakate söötadega, kasutades eraldi koristatud piim-vahaküpsuse järgus olevaid tõlvikuid jõusöödana, toota iga lehma kohta vähemalt 10 tonni mahlakaid söötasid aastas.

2. Võttes arvesse, et ristikukasvatus on põlisest ajast olnud peamiseks söödabaasiks vabariigis ning et kolhoositalurahval on ristiku kasvatamise kogemusi, kohustada EKP Keskkomiteed, Eesti NSV Ministrite Nõukogu, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi tagama ristiku külvipinna tunduva laiendamise ja ristikheina ning ristikuseemne kogusaagi suurendamise.

19. Põllumajanduskultuuride saagikuse suurendamiseks ning heina- ja karjamaade produktiivsuse tõstmiseks kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi:

tagama, et vabariigi kolhoosides ja sovhoosides kogutaks ja veetaks põldudele tunduvalt rohkem sõnnikut;

organiseerima ulatuslikult väetus- ja alusturba tootmist ja kasutamist, hapude muldade lupjamist, samuti laiendama lupiini ja teiste kultuuride kasvatamist haljasväetiseks.

20. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu võtma tarvitusele abinõud Eesti NSV sovhooside töö parandamiseks, põllumajandussaaduste tootmise tunduvaks suurendamiseks sovhoosides ja nende omahinna alandamiseks maakõlvikute parema kasutamise, materiaal-tehnilise baasi tugevdamise, kadude likvideerimise ja sovhoosides eesrindlike majandamisvõtete rakendamise teel.

Organiseerima kõigis sovhoosides heina- ja karjamaade produktiivsuse tõstmist kohalike ja mineraalväetiste andmine, mätastest ja võsast puhastamise ning mitmeaastaste heintaimede külvipinna laiendamise teel.

Rajama sovhoosides pikaajalised kultuurkarjamaad veiste ja sigade karjatamiseks, suurendades 1960. aastaks nende karjamaade pindala 14 tuhande hektarini ja tagama nende õiget kasutamist loomade kopliviisilise karjatamise teel.

21. Kolhooside organisatsioonilis-majanduslikuks tugevdamiseks, töö organiseerimise ja töötasu maksmise korrastamiseks ning töödistsipliini tugevdamiseks kolhoosides kohustada EKP Keskkomiteed ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu:

a) võtma tarvitusele abinõud kõigi kolhooside kaadri tugevdamiseks kvalifitseeritud vilunud juhtivate töötajatega ja osutama neile abi praktilises töös;

b) läbi vaatama küsimuse üksikute kolhooside vähendamise vajaduse kohta, kus ühismajandi juhtimine käesoleval ajal on seotud raskustega ning põllumajandusaasta lõpul läbi viima nende vähendamise kooskõlas kolhoosnikute üldkoosoleku otsusega.

22. Abi tõhustamiseks Eesti NSV kolhoosnikutele, kes asuvad ümber taludest kolhoosiasulaisse:

a) kohustada Põllumajanduspanka andma abivajavaile kolhoosiperedele, kes asuvad ümber taludest kolhoosidesse, krediiti elumajade ja majapidamishoonete üleviimiseks kuni 8000 rubla majandi kohta 8 aastaks, kusjuures krediit kuulub tagasimaksmisele võrdsetes osades alates neljandast aastast pärast krediidi

saamist, ning elumajade ja majapidamishoonete ehitamiseks kuni 15 000 rubla 15 aastaks, kusjuures krediit kuulub tagasimaksmisele võrdsetes osades alates viiendast aastast pärast krediidi saamist;

b) vabastada taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvad kolhoosnikud põllumajandusmaksust ja taime- ning loomakasvatussaaduste, välja arvatud piim, kohustuslikust riigile müügist tähtajaga kuni 3 aastaks, ümberasumise aasta kaasa arvatud, samuti müüa taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvatele kolhoosnikutele kõik ehitusmaterjalid raha eest põllumajandussaaduste vastukaubastamiseta.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

NSV LIIDU SOVHOOSIDE MINISTEERIUMI SOVHOOSIDE EDASISEST ARENDAMISEST JA NENDE RENTAABLUSE TÕSTMISEST

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA NLKP KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 727
15. APRILLIST 1954

Väljavõte

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määravad:

Teravilja ja teiste põllumajandussaaduste tootmise suurendamisest

1. Lugeda NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja liiduvabariikide sovhooside ministeeriumide, oblastite, kraide ja vabariikide partei- ja nõukogude organite peamiseks ülesandeks sovhooside töö põhjalikku parandamist, põllumajanduskultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmist.

Sovhoosidel tuleb etendada suurt osa teravilja tootmise suurendamisel riigi ida- ja kagurajoonides jäät- ja uudismaade ning kõigi sovhooside kasutamata maade ülesharimise teel, samuti teraviljakultuuride saagikuse igakülgse tõstmise teel ja viima sel alusel lähema 2—3 aasta jooksul riigile antav teravilja kogus vähemalt 500 milj. puudale, ning ühtlasi järsult suurendama riigile antavaid liha, piima, villa ja teiste põllumajandussaaduste koguseid.

Kujutades endast suuri, hästi mehhaniseeritud majandeid, on sovhoosidel kõik võimalused selleks, et toota teravilja kõige väiksema töökulutusega ja anda riigile kõige odavamat vilja.

Tuleb saavutada sovhooside toodangu omahinna tunduv alandamine ja muuta sovhoosid eeskujulikeks kõrge rentaablusega majandeiks.

3. Tunnistada vajalikuks luua aastateks 1954—1955 uued suured teraviljasovhoosid, mis oleksid spetsialiseerunud nisu, hirsi, kaera, maisi ja teiste teraviljakultuuride, osalt päevalille ja lina

tootmisele, kõigi tööde täieliku mehhaniseerimise alusel. Kindlaks määrata, et loodavate sovhooside põhiliseks tootmisühikuks oleks traktori-põllundusbrigaad, kellele on kinnistatud traktorid, kombainid, põllutöömasinad, liikuvad vagunid, telgid, iseliikuvad remonditöökojad, välikköögid ja autotsisternid traktorite varustamiseks kütuse ja veega.

4. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, krai ja oblasti täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomiteesid:

a) tagama teraviljakultuuride saagikuse kui teravilja toodangu tõstmise peamise abinõu tunduvat suurendamist, milleks keskendada tähelepanu eesrindliku agrotehnika laialdasele tootmisse juurutamisele, traktoripargi paremale ärakasutamisele, õigete külvikordade sisseseadmisele ja rakendamisele kõige lähemal ajal, põllutööde kvaliteedi tõstmisele ja nende teostamise aja lühendamisele, seemne kvaliteedi tõstmisele, kohalike väetiste (sõnnik, turvas jt.) kogumise järsule suurendamisele ja kasutamisele, mineraalväetiste paremale kasutamisele, happeliste muldade lupjamisele ja sooldunud muldade kipsistamisele, võitluse otsustavale tugevdamisele kadude vältimiseks teravilja koristamisel, veol ja säilitamisel;

b) läbi vaatama igas sovhoosis olukorra olemasolevate maafondide kasutamise alal, välja selgitama kõik ülesharimiseks ja seemendamiseks kõlblikud pindalad, eriti maatükid, millede ülesharimine ei nõua suuri, kapitaalseid kulutusi, ja tagama teravilja ja teiste põllukultuuride külvipinna laiendamist olemasolevates sovhoosides;

c) võtma tarvitusele abinõud heinavälja-külvikordade sisseseadmisel, tehtud vigade kõrvaldamiseks ja tegema parandusi külvipindade struktuuris selles suunas, et 1954. aastast alates tunduvalt suurendada teravilja, eriti kaun- ja söödateravilja külvi väheproduktiivsete mitmeaastaste heinakultuuride külvi vähendamise arvel;

d) tunnistada kahjulikuks maisikasvatuse alahindamist paljude sovhoositöötajate poolt, mille tagajärjel maisi osatähtsus külvides on äärmiselt väike ja selle saak agrotehnika põhinõuete täitmata jätmise tõttu enamikus sovhoosides lubamatult madal.

Näha 1955. aasta plaanis ette maisi külvipindala märgatavat suurendamist, esmajoones Ukraina NSV, Moldaavia NSV, Põhja-Kaukaasia rajoonide, Volgamaa ja kesk-mustmulla vööndi sovhoosides. Tagada maisi külvamine kogu pindalal ruutpesiti hübriidseemnega, täites rangelt ka kõiki teisi agrotehnika nõudeid selleks, et sovhoosid saaksid maisiteri vähemalt 30—40 tsentnerit hektarilt.

5. ... Tagada köögiviljakultuuride külvi edasist kontsentreerimist linnalähedaste rajoonide sovhoosidesse, kus on kõige soodsamad tingimused köögivilja kasvatamiseks ...

6. Tunnistada ebaõigeks, et NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi enamik sovhoose, mis asuvad aianduse viljelemiseks ja vii-

namarja kasvatamiseks soodsates rajoonides, ei arenda neid tootmisharusid, ei raja suuri aiandeid, viinamarjaistandusi puuvilja ja marjade kaubatoodangu suurendamiseks, piirdudes puuvilja ja marjaaedade rajamisega väikesel pindalal, oma majandi tarviduste rahuldamiseks.

7. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide sovhooside ministeeriume ja kohalikke nõukogude ning parteiorganeid tarvitusele võtma abinõusid söödabaasi organiseerimise alal esinevate suurte puuduste kõrvaldamiseks. Luua igas sovhoosis ja hobusekasvanduses kindel söödabaas, mis täielikult tagaks kasvava loomakasvatuse vajaduste rahuldamist hea heina, mahlaka ja haljassööda alal ja omatoodetud teraviljasöödaga maksimaalses koguses.

8. Teravilja, puuvilja, kartuli, juurvilja, õlikultuuride, sööda- ja teiste põllumajanduskultuuride saagikuse tõstmise ülesande eduka täitmise eesmärgil kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, krai- ja oblasti täitevkomiteesid:

a) teostama alates 1954. aastast kartuli mahapanekut, tomati ja kapsa istutamist üldreeglina ruutpesiti ja ruutasetuses, samal meetodil teostada ka teiste vahelharitavate kultuuride külvi, tagades kõrgete saakide saamiseks taimedele vajalik tihedus, kasvatama köögiviljakultuuride istikuid muldpottides ja külvama teraviljakultuure kitsarealiselt ja ristikülvi meetodil ning rakendama teisi progressiivseid agrotehnika võtteid ja maaviljeluse meetodeid;

b) tagama kõikjal maa ettevalmistamist õige mullaharimissüsteemi kohaselt: kõrrepõllu koorimist, sügiskünni teostamist, must- ja puhaskesa õigeaegset kündi ja nende vajalikku harimist, sügavkünni rakendamist sügiskünnil, taliviljade alla minevate maade, mida ei kasutatud kesana, varajast kündi, kõikides sovhoosides täielikku üleminekut kõige saagirohkemate sortide külvamisele, kõigi põllumajanduskultuuride külvitööde õigeaegset ja kvaliteetset teostamist ja külvide hooldamist, saagi kadudeta koristamist, juurutades seejuures sovhoositootmisse laialdaselt teaduse uusimaid saavutusi ja eesrindlaste kogemusi;

c) võtma tarvitusele abinõud sõnniku, turba, komposti ja teiste kohalike väetiste kasutamise tunduvaks suurendamiseks.

9. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi alates 1954. aastast tunduvalt suurendama mineraalväetiste kasutamist sovhoosides, tagama mineraalväetiste vajalikku säilitamist ja kasutamist, vältides väetise kadusid.

10. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi kõrvaldama olemasolevad puudused taimekasvatuse organiseerimisel, organiseerima sovhoosides, farmides ja osakondades, kus see osutub otstarbekohaseks, alalised traktori-põllundusbrigaadid, mille koosseisus oleksid traktoristid, kombainerid, masinistid, haakijad, arvestajad-tankijad ja teised töölised. Igale traktori-põllundusbrigaadile kinnistama vajalikul hulgal traktoreid, kombaine, põllutöömasinaid, tööloomi ja inventari, samuti maatükke.

Liha, piima, villa ja teiste loomakasvatussaaduste tootmise suurendamisest

13. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja liiduvabariikide sovhooside ministeeriume tarvitusele võtma täiendavaid abinõusid NLKP Keskkomitee septembripleenumil püstitatud ülesannete edukaks lahendamiseks loomakasvatuse alal sovhoosides.

14. Eesmärgiga suurendada piima kogutoodangut ja tagada veiste arvu suurenemist nende taastootmise arvel, viia lähemail aastail lehmade osatähtsus linnalähedaste rajoonide sovhoosides vähemalt 60 protsendini, teiste rajoonide sovhoosides aga vähemalt 50 protsendini...

Määrata, et piimakarja plaan loetakse täidetuks ainult sel juhul, kui sovhoos täidab lehmade arvu plaani.

15. Pidada lubamatuks olukorda, et paljudes sovhoosides kulutatakse loomakasvatussaaduste tootmiseks, eriti piima ja sealiha tootmiseks, suurel hulgal kalleid jõusöötasid.

Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi tarvitusele võtma abinõusid jõusöötade kulutamise tunduvaks vähendamiseks loomakasvatussaaduse ühiku kohta, mahlakate söötade, eriti kartuli, maisi ja päevalillesilo, suhkrupeedi ja kõrvitsaliste kultuuride suurendamise arvel loomade söödaratsioonides.

Määrata NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides kindlaks jõusöötade kulutamise normid, arvestusega keskmiselt mitte rohkem kui 250 grammi ühe kilogrammi piima saamiseks ja mitte rohkem kui 5 tsentnerit ühe tsentneri sealiha (eluskaalus) saamiseks.

Teha NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile ülesandeks diferentseerida nimetatud jõusöötade kulutamise normid trustide ja sovhooside kaupa, arvestades lehmade produktiivsust, loomade nuumakonditsiooni ja iga rajooni iseärasusi.

Laiaulatuslikult võtta kasutusele eesrindlike sovhooside kogemusi karjale suveperioodil pidevalt mahlaka ja haljassööda tagamisel, õigesti organiseerides haljaskonveierit kui alust üleminekuks karja suvise laagriviisilise pidamise progressiivsele meetodile.

16. Sealiha tootmise tunduva suurendamise eesmärgil toiduainetetööstuse, individuaal- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete toidujäätmete ärakasutamise teel linnades ja suurtes tööstuskeskustes kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi võtma tarvitusele abinõud sigade nuuma laialdaseks organiseerimiseks nimetatud toidujäätmete baasil.

19. ... Mitte lubada sovhoosides majanduslikult ebaotstarbekate hobuste-tõufarmide loomist, millede ülalpidamine toob sovhoosidele kahju ja pidurdab sovhoosides produktiivse loomakasvatuse arendamist.

Sovhoositootmise edasisest mehhaniseerimisest ja elektrifitseerimisest

23. Kohustada NSV Liidu Sovhoosside Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, krai- ja oblasti täitevkomiteesid:

a) võtma tarvitusele abinõud masina- ja traktoripargi paremaks kasutamiseks ja tööviljakuse tõstmiseks traktoritöödel, tagama traktorite võimsuse võimalikult täielikumat kasutamist põllutöömasinate õige agregaatimise ja kombineeritud agregaatide rakendamise teel, tagama kõikide traktoristide, kombainerite ja masinistide töönormide täitmist vahetuses, õigesti organiseerima traktorite ja põllutöömasinate tehnilist hooldamist ja vältima nende seisakuid;

b) juurutama alates 1954. aastast kõikides sovhoosides traktoritööde teostamise kohustuslikke organisatsioonilis-tehnilisi eeskirju;

c) planeerima traktorite ja põllutöömasinate remonttööd ja nende tehnilise hoolduse aastaringselt, arvestades masinate töö hooajalisust, hüljates senise ebaõige praktika, mille kohaselt masinate remonttööde teostamine jäeti sügis- ja talveperioodile.

Abinõudest ehituse alal sovhoosides

31. ... Vabariikide ministrite nõukogudel, krai- ja oblasti täitevkomiteedel osutada abi individuaalehitajatele ehitusmaterjalide vedamisel ja puit- ning rauatoodete valmistamisel tööstusettevõtetes, samuti anda neile kohaliku tootmise arvel telliseid, lupja ja teisi mittefondeeritud materjale.

32. Käesoleva määrusega ettenähtud loomakasvatushoonete, veemajanduslike ehitiste, remonditöökodade, garaažide, elamute ning kultuur-olustikuliste hoonete püstitamise kindlustamise eesmärgil kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, krai ja oblasti täitevkomiteesid:

a) looma igas sovhoosis alalised ehitusbrigaadid, komplekteerides sinna kvalifitseeritud ehitustöölisi; põllutöödest vabal ajal laialdaselt kaasa tõmbama ehitustöödele kombainereid, traktoriste ja teisi alalisi sovhoositöölisi.

Sovhoosidele kvalifitseeritud kaadri tagamisest

35. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ning kohalikke nõukogude ja parteiorganeid viivitamatult tarvitusele võtma abinõud sovhoosidele kvalifitseeritud juhtivate töötajate ja spetsialistide tagamiseks, nimetama direktorite ametikohtadele üldreeglina kõrgema põllumajandusliku haridusega spetsialiste, osakondade ja farmide juhatajate kohtadele kõrgema ja põllumajandusliku keskharidusega ja sovhooside peaspetsialistide kohtadele kõrgema eriharidusega isikuid.

Riigi poolt sovhoosidele antava dotatsiooni kaotamisest ja sovhooside põllumajandusliku toodangu riigile andmise uute hindade kehtestamisest

44. Alates 1954. a. 1. jaanuarist likvideerida riiklik dotatsiooni süsteem NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides ja hobusekasvandustes põllumajandusliku toodangu kõigi liikide suhtes ja sisse seada teravilja- ning õlikultuuride ja põhiliste loomakasvatussaaduste uued riigile andmise hinnad, et toodangu omahinna alandamisega tagada sovhooside, hobusekasvanduste ja teiste NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi põllumajandusettevõtete kahjumiteta ning kasumiga tööd.

45. Kooskõlas käesoleva määruse pkt. 44 määrata, et alates 1. jaanuarist 1954. a. NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhooside, hobusekasvanduste ja teiste põllumajandusettevõtete poolt riigile antava toodangu eest tasutakse järgmiste hindade (franko — sovhoos) alusel:

a) teravili, piim, veise-, sea- ja lambaliha: ...

Tsooni nimetus	Keskmine hind rublades 1 tsentneri eest				Piima riigile andmise hind (arvestuskaalus) rublades 1 tsentneri kohta
	Teravili (arvestuskaalus)	Veiseliha (eluskaalus)	Sealiha (eluskaalus)	Lambaliha (eluskaalus)	
XV tsoon, Lääne- ja Balti vabariigid	65	551	1023	551	110

c) villa eest tasutakse varumishindade, linnuliha ja munade eest kokkuostuhindade alusel, mis kinnitatud vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrusele nr. 2214, 21. augustist 1953. a.; sovhooside poolt NSV Liidu Kaubandusministeeriumi korraldusel kaubandusvõrku antavate munade eest tasutakse kehtivate ühtsete jaehindade alusel miinus kehtestatud kaubanduslik mahahindlus, kuid vahetult sanatooriumidele, puhkekodudele, lastekodudele ja teistele asutustele andmisel — ühtsete jaehindade alusel vastavalt munade sordile;

d) värske köögivilja, kartuli, puuvilja, marjade, viinamarja, kõrvitsaliste ning muude põllumajanduslike abitootmisharude toodangu eest, mis antakse NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ettevõtetele ja organisatsioonidele. Tarbijate Kooperatiivide Keskliidule ja teistele hulgiostjatele, kaasa arvatud toodang, mis antakse riiklike plaanide arvel — selles vööndis kehtivate riiklike jaehindade alusel, milles asub sovhoos, maha arvates kaubanduslik mahahindlus ja mahahindlus varumisorganisatsioonide kuludeks riikliku plaani alusel varutava toodangu kohta ettenähtud ulatuses, kuid pikaajaliseks säilitamiseks paigutatud toodangu suh-

tes — maha arvates vastavatel juhtudel täiendav mahahindlus, mis on ette nähtud pikaajalise hoiu kulude katteks. Nimetatud tingimustel toodang müüakse franko lähim varumispunkt või ostja ladu.

46. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi koos NSV Liidu Varumise Ministeeriumiga ja Toiduainete Tööstuse Ministeeriumiga välja töötama ühe kuu jooksul ja kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ning NSV Liidu Plaanikomiteega kinnitama toodangu riigile andmise hinnad teravilja osas kultuuride järgi, liha osas loomade toitumuse järgi ja või osas vastavalt käesoleva määrusega kehtestatud keskmistele riigile andmise hindadele.

47. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi, Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi ja teisi organisatsioone, kellele sovhoosid annavad oma toodangu, teha ümberarvestused käesoleva määrusega kehtestatud uute riigile andmise hindade järgi sovhooside poolt 1. jaanuarist 1954. a. äraantud toodangu eest. Ümberarvestuse kord kooskõlastada NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumiga ...

49. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, krai ja oblasti täitevkomiteesid, liiduvabariikide partei keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid:

a) tagama sovhooside töö tunduv parandamine ja nende töös esinevate suurte vigade likvideerimine. Tarvitusele võtma abinõud sovhoosidele kinnistatud maade kõige täielikumaks kasutamiseks ja kõigiti taotlema eesrindlike sovhooside kogemuste laialdase juurutamise teel kaubatoodangu suurendamist ning tulude suurendamist põllumajanduslike kõlvikute iga 100 ha kohta; ...

50. Kohustada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide sovhooside ministeeriume ning sovhooside truste:

c) likvideerima tehtud vead sovhoositootmise planeerimises ja määrama sovhoosidele looduslik-majanduslike tsoonide kaupa toodangu maht ja riigile antava põllumajandusliku toodangu hulk iga 100 hektari põllu-, heina- ja karjamaa kohta;

d) tugevdama rahvamajandusplaanis püstitatud ülesannete tegeliku täitmise kontrolli toodangu omahinna alandamise ja sovhooside tootmisvõimaluste täieliku kasutamise, eesrindlike kogemuste juurutamise, tööjõu õige jaotamise ja kasutamise ning tööviljakuse tõstmise alal, tagama materiaalsete ja rahaliste vahendite õiget ja ökonoomset kasutamist, pidades võitlust kadude ja ebamajanduslikkusega.

51. Toodangu omahinna alandamise ja akumulatsiooni kasvu stimuleerimise otstarbel sovhoosides määrata, et vähemalt 20% kasumist igas sovhoosis ja hobusekasvanduses jääb selle sovhoosi ja hobusekasvanduse käsutusse ning ei kuulu ümberjaotamisele. Osa kasumist eraldatakse ümberjaotamiseks ainult neis sovhoosides ja hobusekasvandustes, kus rentaabluse tase ületab üleliit-

dulise või vabariikliku ministeeriumi — vastavalt sovhoosi alluvusele — keskmise rentaabluse tervikuna.

52. Toodangu realiseerimisel kindlaksmääratud hindadega üksikutes sovhoosides ja hobusekasvandustes tekkinud plaaniliste kahjumite katmiseks anda NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile ja liiduvabariikide ministeeriumidele ning nende ministeeriumide peavalitsustele, sovhooside valitsustele ja trustidele õigus teostada plaanilise kasumi ümberjaotamist vastavalt neile vahetult alluvate peavalitsuste, trustide, sovhooside ja hobusekasvanduste vahel.

Igalt plaani järgi kasumiga töötavalt sovhoosilt ja hobusekasvanduselt võetava kasumi suurus määratakse kõrgemalseisva organi poolt, vastavalt antud majandi rentaabluse tasemele käesoleva määruse punktis 51 ettenähtud korra kohaselt.

53. Seoses riikliku dotatsiooni kaotamisega tühistada kehtiv plaanilise akumulatsiooni arvutamise kord plaani järgi kahjumiga töötavate NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi süsteemi sovhooside ja hobusekasvanduste suhtes ...

54. Täiendavate ja abitootmisharude toodangu parema ärakasutamise ja majandi tulukuse suurendamise eesmärgil anda NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhoosidele ja hobusekasvandustele õigus:

a) organiseerida köögivilja, viinamarja, puuvilja ja muu toodangu ümbertöötamist, kuivatamist ja konserveerimist, milleks ehitada ja sisustada ettevõtteid vastava toodangu ümbertöötamiseks;

b) müüa majandi abiharude — aianduse, köögiviljakasvatuse, kõrvitsaliste kasvatuse (välja arvatud köögiviljasovhooside toodang), mesinduse, kalanduse, linnukasvatuse (välja arvatud linnukasvatuse sovhooside toodang), sealhulgas majandis ümbertöötatavat toodangut vahetult tarbijaile riiklike jaemüügihindadega, avades selleks vajaduse korral kioske ja müügipunkte;

c) müüa üleplaaniliselt piimaperioodil saadud põrsaid sovhooside ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajaile, töölistele, teenistujaile ning kolhoosnikutele riiklike jaehindadega.

Lisa nr. 1
NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja
NLKP Keskkomitee 1954. a. 15. aprilli
määruse nr. 727 juurde

SOVHOOSIDE POOLT RIIGILE ANTAVA TERAVILJA, PIIMA, VEISE-, SEA- JA LAMBALIHA HINDADE KINDLAKSMÄÄRAMISEL OBLASTITE, KRAIDE JA VABARIIKIDE TSOONIDEKS JAOTAMISE LOETELU:

Väljavõte

XV tsoon — Lääne- ja Balti vabariigid: Valgevene NSV, Karjala-Soome NSV, Leedu NSV, Läti NSV, Eesti NSV.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. II, Москва, 1958

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJAST JA KOLHOOSNIKUTE INITSIATIIVI EDASISEST SUURENDAMISEST KOLHOOSITOOTMISE ORGANISEERIMISEL JA ARTELLIDE JUHTIMISEL

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 312 6. MÄRTSIST 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu omistavad esmajärgulist tähtsust kolhooside ühismajapidamise igakülgsele arendamisele ja tugevdamisele ning kõigi põllumajandusliku tootmise harude taseme järsule tõstmisele, tuginedes sealjuures tööviljakuse edasisele tõusule, üha kasvavale organisatsioonilisele ja tehnilisele abile, mida riik kolhoosidele annab, ja kolhooside ning kolhoosnikute endi initsiatiivi suurendamisele kollektiivse majapidamise organiseerimisel ja juhtimisel, vastavalt kohalikele tingimustele.

Kommunistliku partei ja Nõukogude riigi juhtimisel viidi meie maal industrialiseerimise alusel läbi täielik kollektiviseerimine. Külas on loodud uus, sotsialistlik kord, mis kujundas põhjalikult ümber tootmise ja kümnete miljonite talupoegade igapäevase elu alused. Laialipillatud ja primitiivse talumajanduse asemel loodi meie maal kollektiivne põllumajanduslik suurtootmine, mis võimaldab laialdaselt rakendada uut tehnikat, kasutada kõiki eesrindliku teaduse saavutusi ja anda rohkem kaubatoodangut. Kolhoosikord lõi uue, sotsialistliku tööorganisatsiooni ja kõrgema tööviljakuse ning rajas sellega avara tee kõigi nõukogude küla töötajate jõukaks eluks. Kollektiivmajandeid organiseerides lähtusid kommunistlik partei ja Nõukogude riik ja lähtuvad praegugi sellest, et kõrgemat tööviljakust ja uue ühiskondliku distsipliini edasist tugevnemist kolhoosides võib saavutada ainult siis, kui kolhoosnikud näitavad üles tõelist omaalgatust ja võtavad aktiivselt osa artelli majanduse juhtimisest.

Väga tähtsaks sündmuseks kolhoosikorra tugevdamisel oli põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja vastuvõtmine kolhoosnikute teisel kongressil. Selles põhikirjas üldistati kogemused, mis kollektiivmajapidamise juhtimise alal olid selleks ajaks olemas. Põhikirja vastuvõtmise ajast on nüüd üle kahekümne aasta möödas. Selle aja jooksul on kolhoosiküla elus toimunud suured muutused, on omandatud uusi ja rikkalikke kogemusi mitme tootmisharuga ühismajapidamise ülesehitamise alal. Kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on kasvanud, kolhoosnikud saavad nüüd paremini üldriiklikest huvidest aru, veelgi kindlamaks on kujunenud töölisklassi ja talurahva liit, milles töölisklass etendab juhtivat osa. Kolhoositootmisele on loodud uus materiaalne ja tehniline baas.

Käesoleval ajal on kolhoosides peaaegu täielikult mehhaniseeritud kõik põllutööd, tööde mehhaniseerimise tase loomakasvatuses ja teistes kolhoositootmise harudes tõuseb. Tihedamaks ja kindlamaks on kujunenud ka kolhooside vahekorrad masina-traktorijaamadega, mis on praegu otsustavaks jõuks kolhooside ühismajapida-

mise edasiarendamisel. Meie maal leidis aset kolhooside liitumine. Masina-traktorijaamade ja kolhooside tugevdamiseks on suunatud neisse juhtivate töötajate ja spetsialistide kaadrit. Tavaliselt juhivad nüüd masina-traktorijaamu ja kolhoose kogemustega töötajad, kes suudavad mitme tootmisharuga suurmajapidamise organiseerimise küsimusi praktiliselt lahendada. Rakendatakse suuri riiklikke abinõusid selleks, et tõsta kolhooside ja kolhoosnikute materiaalset huvi põllumajandusliku tootmise arendamise vastu. On sisse seatud uus põllumajanduse planeerimise kord, kolhoosidele on antud võimalus kaubatoodangu mahu kohta antud riiklike ülesannete alusel ise planeerida kogu ühismajapidamise arendamist vastavalt kohalikele tingimustele, et saada maksimaalne hulk põllumajandustoodangut iga saja hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta, minimaalse töö- ja vahendite kuluga ühele toodanguühikule.

Nendes tingimustes, kus kolhooside ülesehitustöö on tõusnud uuele arenemisastmele ja kus kolhoosidel tuleb lahendada uusi ülesandeid põllumajandusliku tootmise edasiarendamiseks, ei hõlma põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri enam kõiki kolhooside mitmekülgse elu ja tegevuse külgi, real juhtudel kitsendab ta kolhooside initsiatiivi niisuguse ühismajapidamise juhtimise korra sisseseadmisel, mis kõige paremini vastab kolhoositöö konkreetsetele tingimustele.

Rohkearvulistes kirjades, mis NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on kolhoosidelt ja kolhoosnikutelt saanud, tehakse ettepanekuid põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja mõnede sätete muutmiseks, eriti agatõstetakse üles küsimusi, mis käsitlevad aiamaa andmise korda ja selle suurust, kolhoosipere isiklikus omanduses olevate kariloomade arvu, kolhoosikarjamaade kasutamist, normipäevade miinimumi kindlaksmääramist, kolhoosnikute väljaheitmist kolhoosidest, tulude jaotamist, kolhoosijuhatuste õiguste laiendamist ja muid küsimusi. Kolhoosnikud märgivad õigusega, et kolhoosiperedele aiamaa andmine niisuguses korras, nagu seda põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri ette näeb, nimelt olenemata sellest, kuidas tööjõulised kolhoosiliikmed ühismajapidamisest oma tööga osa võtavad, on kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise ülesannetega vastuolus. Hooletutel kolhoosnikutel, kes töötavad välja vähe normipäevi, teine kord aga ka inimestel, kes on kolhoosiga igasuguse tööalase sideme tegelikult katkestanud, on sageli suured aiamaad, nad kasutavad kolhoosi karjamaad ja saavad muid kolhoosnikutele ettenähtud soodustusi, kuid ei täida samal ajal elementaarseid kolhoosiliikme kohustusi. Tagajärjeks on see, et ausalt töötavatel kolhoosnikutel lasub kogu vastutus kollektiivse majapidamise tulemuste eest, kolhoosi kohustuste täitmise eest riigi ees, hooletud kolhoosnikud aga, kes ei võta oma tööga artelli ühismajapidamisest osa, kasutavad kõiki kolhoosniku soodustusi ja paisutavad oma isiklikku majapidamist ühismajapidamise kahjuks, s. o. kõigi artelli liikmete üldhuvide kahjuks.

Kõik kolhooside ülesehitustöö kogemused kõnelevad veenvalt

sellest, et kolhoosnikute isiklikke vajadusi saab kõige täielikumalt rahuldada ainult siis, kui igakülgselt arendatakse kolhooside ühiskondlikku tootmist. Kolhoosipõre isiklik aiamaa peab olema abistava iseloomuga, ta on vajalik niikaua, kuni kolhoosi ühismajapidamine pole veel küllaldaselt arenenud selleks, et niihästi kolhoosi ühiskondlikke vajadusi kui ka kolhoosnikute isiklikke tarvidusi üheaegselt ja täiel määral rahuldada. Igas kolhoosis tuleb püüda selle poole, et ühismajapidamine areneks lakkamatult edasi, toodaks rohkem igasuguseid põllumajandussaadusi ja rahuldaks sel alusel üha täielikumalt riigi, kolhooside ja kolhoosnikute vajadusi põllumajandustoodangu järele. Meil on küllalt kolhoose, kus põllumajandussaaduste tootmine on saavutanud sellise taseme, kus ühismajapidamisest normipäevade alusel saadavad naturaaltasud ja rahalised sissetulekud on niivõrd kasvanud, et kolhoosnik ei olegi enam huvitatud nii suurest isiklikust abimajapidamisest, nagu seda tüüppõhikiri ette näeb. Sellepärast on tarvis püüda sinnapoole, et ühismajapidamise osatähtsus kolhoosnikute sissetulekutes järjekindlalt kõigis kolhoosides kasvaks, et kõik kolhoosnikute vajadused leiaksid põhiliselt rahuldamist ühismajapidamise arvel ning et see tulu, mida kolhoositootmisest osavõtt annab, moodustaks põhilise osa kolhoosnikute üldisest tulust, aiamaa ja sellelt saadavad sissetulekud aga etendaksid tõepoolest abistavat osa ja rahuldaksid peamiselt kolhoosniku isiklikke vajadusi värske köögivilja, puuvilja ja marjade järele ja et aiamaadel rajataks viljapuu- ja marjaaedu kolhoosnikute kodude kaunistamise eesmärgil.

Paljud kolhoosnikud teevad oma kirjades ettepaneku anda kolhoosidele õigus kolhoosiperede aiamaa suurust ise kindlaks määrata, samuti lahendada muid kolhooside siseelu küsimusi kolhoosi ühismajapidamise kiire edasiarendamise ja kolhoosnikute ainelise heaolu parandamise huvides.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et reas rajoonides kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid rikuvad kolhoosi demokraatiat, sundides kolhoosidele peale üldisi organisatsioonilisi vorme ja majanduslikke normatiive, mis ei vasta konkreetsetele tootmistingimustele ega majandi arenemistasemele. Mõnikord on ülaltpoolt reglementeeritud isegi niisuguseid kolhooside siseelu küsimusi, nagu brigaadide ja lülide organiseerimine, kolhoosnikute töö ja tasu normeerimine, brigadiride ja teiste kolhoosi ameti-isikute kohustuste kindlaksmääramine; ometi on vaja nende küsimuste lahendamisel eriti hoolikalt arvestada iga majapidamise tingimusi. Selle asemel, et anda kvalifitseeritud abi kolhoosnikute töö õigeks organiseerimiseks, uurides sealjuures iga majandi tingimusi, sunniti kolhoosidele peale rangelt kindlaksmääratud norme ja tööhindeid, ühesuguseid normatiive ja skeeme administratiivaparaadi loomiseks jne., kuigi kolhooside töötingimused erinesid järsult.

Paljud töötajad unustavad, et põllumajanduslik artell on vabatahtlikult ühinenud talupoegade kollektiivne majand ja et artelli

liikmed ise käsutavad artelli saadusi ja vara ning suunavad ta tegevust vastavalt nõukogude võimu seadustele, partei ja valitsuse otsustele, riigi, kolhooside ja kolhoosnikute huvides. Unustades kõike seda, kujuneb välja niisugune olukord, kus selle asemel et kolhoosidele majapidamise õige organiseerimise ning juhtimise kohta õigeaegselt nõu ja juhatust anda, ei uuri niisugused töötajad põhjalikult kolhoosides valitsevat olukorda ega tungi iga üksiku majandi iseärasustesse ja abistavad kolhoose praktiliselt vähe.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Arvestades seda, et pärast põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja vastuvõtmist on kolhoosikülas toimunud tõsised muutused — on loodud uus materiaalne ja tehniline baas, kollektiivse majapidamise organiseerimise ja juhtimise alal on omandatud rikkalikke kogemusi, kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on tõusnud, kolhooside tugevdamise eesmärgil on neisse suunatud kogemustega kaadrit linnadest kolmekümne tuhande inimese näol, samuti on võrsunud kolhoositalurahva enda hulgast kaadrit, kes suudab juhtida mitme tootmisharuga suurmajapidamist ning praktiliselt õigesti lahendada kollektiivmajandi juhtimise küsimusi, siis nendes tingimustes saavad kolhoosid ise lahendada kolhoosielu küsimusi veel iseseisvamalt, kui nad seda seni on teinud, lähtudes üldrahvalikest riigi huvidest, kolhooside ühiskondlikest huvidest ja kolhoosnikute isiklikest huvidest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks soovitada kolhoosidele, lähtudes peamisest ülesandest — maaviljeluse ja loomakasvatuse järsu tõusu tagamisest —, et nad ise täiendaksid ja muudaksid põllumajandusliku artelli poolt vastuvõetud põhikirja üksikuid sätteid, arvestades sealjuures kolhoosi kohalikke, konkreetseid tingimusi.

2. Põllumajandusliku artelli põhikirja parandamisel, muutmisel ja täiendamisel tuleks silmas pidada järgmisi ülesandeid:

a) põllumajanduse planeerimise uue korra alusel tagada kolhoosidele kinnistatud maa kui kolhoosi peamise rikkuse kõige ratsionaalsem kasutamine, täielikult ära kasutada kõik kolhoosi ja masina-traktorijaama tootmisvahendid ja tööjõud, vähendada ebatootlikke rahalisi, naturaal- ja töökulusid, samuti administratiivkulusid. Tõsta selle alusel tunduvalt kolhoosnikute tööviljakust ja suurendada põllumajandussaaduste tootmist kui kolhoosi ühismajapidamise tulude kasvu ja kolhoosnikute ainelise heaolu tõusu tähtsamat allikat;

b) kolhoosiperede aiamaa suuruse kindlaksmääramisel arvestada seda, kuidas kolhoosipere tööjõulised liikmed oma tööga artelli ühismajapidamisest osa võtavad. Aiamaa suuruse kindlaksmääramisel lähtuda sellest, et kolhoosiperedel, kelle koosseisus on olemas tööjõulisi kolhoosnikuid, kes kolhoosis ei tööta või oma tööga artelli ühismajapidamisest küllaldasel määral osa ei võta, oleks

aiamaa väiksem kui nendel kolhoosiperekondadel, kes kolhoosis kohusetruult töötavad. Sealjuures ei tohi lubada aiamaafondi suurendamist kolhoosi ühismaade arvel, vaid, vastupidi, taotleda selle vähendamist, sest maa kasutamine ühismajapidamises masina-traktorijaama rohkearvulise tehnika ja kõrge mehhaniseerimistaseme olemasolul on võrratult kasulikum ja kolhoosnikud saavad lõpptulemusena märksa rohkem sissetulekut;

c) kolhoosipere isiklikus kasutuses olevate kariloomade arvu kindlaksmääramisel arvestada kohalikke tingimusi, pidades sealjuures silmas, et reas piirkondades, mis põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja alusel on arvatud arenenud karjakasvatusega põllumajanduspiirkondade hulka, ja endistes poolrändkarjakasvatuse ja rändkarjakasvatuse piirkondades on viimasel ajal nende majanduse suunas toimunud suurte muutuste tõttu vaevalt enam vajadust säilitada varem kindlaksmääratud kariloomade arvu, mis iga kolhoosipere kasutuses võib olla;

d) kindlaks määrata normipäevade kohustuslik miinimum, lähtudes töökulu vajaduses kolhoosi ühismajapidamises, samuti välja töötada töönormid ja tööhinded normipäevades, arvestades sealjuures mehhaniseerimise taset ja kohusetruult töötavate kolhoosnikute tegeliku töö tulemusi ning normipäevade kokkuhoidliku kulutamise vajadust;

e) igakülgselt ära kasutada kolhoosnikute hulgas kolhoosi ühiskondliku tootmise arendamise vastu materiaalse huvitatuse põhimõtet, ergutada paremini töötavaid artelli liikmeid, sisse seada kolhoosnikute igakuuline avansseerimine, mis on tähtis stiimul tööviljakuse tõusuks kolhoosides, ja moodustada selleks vajalikud üleminevad naturaal- ja rahalised fondid.

3. Soovitada kolhoosidel jätta traktoristidele ja teistele traktoribrigaadide töölistele, kelle alaline töökoht on masina-traktorijaamades, kuid kes elavad kolhoosis, niisama suured aiamaad, nagu on kolhoosiperedele ette nähtud. Juhul, kui traktoristide ja teiste masina-traktorijaama alaliste tööliste tööjõulised perekonnaliikmed ei tööta kolhoosis välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi, võidakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel nende aiamaa suurust vähendada.

4. Määrata kindlaks, et põllumajandusliku artelli parandatud, muudetud ja täiendatud põhikiri, mis on kolhoosnikute üldkoosolekul vastu võetud ja rajooni täitevkomitees registreeritud, on põllumajandusliku artelli tegevuse põhiseadus ja kõik antud kolhoosi liikmed peavad sellest kinni pidama.

5. Ei saa tunnistada õigeks, kui kolhoosnikute üldkoosolekute poolt kolhoosiliikmete kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja mõnede teiste küsimuste kohta vastuvõetud otsuseid rajooni täitevkomitee oma otsusega põllumajandusliku artelli liikmete teadmata muudab. See on olnud põhjuseks, miks hooletud kolhoosnikud ei arvesta kogu kollektiivi arvamust ja huvisid ning miks on vähenenud üldkoosolekute osatähtsus ja kolhoosnikute vastutus vastuvõetud otsuste eest. Sellepärast on otstarbekohasem, et

kaebused, mis kolhoosnikud rajooni täitevkomiteele kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja muude küsimuste kohta esitavad, vaadataks teistkordselt läbi kolhoosnikute üldkoosoleku poolt, kelle otsus pärast seda oleks juba lõplik.

6. Seoses sellega, et reas kolhoosides mõned hooletud kolhoosnikud, eriti just linnalähedastes kolhoosides, ja üksikud kolhoosiasulate territooriumil elavad isikud ei tegele ühiskondlikult tootliku tööga, s. o. ei tööta süstemaatiliselt kolhoosides, riiklikes ettevõtetes ja asutustes või kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides, kuid kes on ausalt töötavate kolhoosnikutega võrdsetes tingimustes, tuleks tunnistada õigeks, et kolhoosid selle isikute kategooria suhtes ise otsustaksid, kas on tarvis anda neile aiamaa, karjamaa ja heinamaa kasutamise võimalus.

7. Arvestades seda, et reas suurtes mitme asustatud punktiga kolhoosides on raske kolhoosnikute üldkoosolekuid regulaarselt kokku kutsuda, tunnistada otstarbekohaseks, et kolhoosid ise, vastavalt kohalikele tingimustele, määraksid kindlaks korra, kus ühtesid või teisi kolhoosielu küsimusi arutatakse ja lahendatakse kas üldkoosolekutel või kolhoosnikute poolt valitavate volinike või usaldusmeeste koosolekutel või brigaadikoosolekutel.

8. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhivad partei rajoonikomiteede, oblastikomiteede, kraikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, rajoonide, oblastite ja kraide täitevkomiteede, autonoomsete vabariikide ja liiduvabariikide ministrite nõukogude tähelepanu sellele, et kolhoosnikute initsiatiivi suurendamine kolhoositootmise organiseerimisel ja artellide juhtimisel ei vähenda partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite vastutust kolhoosides valitseva olukorra eest, vaid suurendab seda, ja et selleks on vaja tõsta maal tehtava poliitilise ja organisatsioonilise töö taset, tõsta kolhoosnikute loovat aktiivsust, rakendada tegevusse kõik sotsialistliku põllumajanduse jõud ja vahendid ning tõsta meie kaadri vastutust igas kolhoosis valitseva olukorra eest.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

KOLHOOSNIKUTE IGAKUULISEST AVANSSEERIMISEST JA KOLHOOSIDES TEHTAVA TÖÖ EEST LISATASU MAKSMISEST

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 311 6. MÄRTSIST 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et viimaste aastate jooksul on kolhooside rahalised tulud kasvanud ja et kolhoosnikutele antakse normipäevade eest rohkem raha. Kuid kolhooside praegune praktika, kus peamine osa tuludest, mis kuulub jaotamisele normipäevade järgi, antakse kolhoosnikutele kätte alles pärast majandusaasta lõppemist, ei aita küllalda-

selt kaasa põllumajandussaaduste tootmise kasvule ega vasta ülesandele, mille järgi on vaja suurendada kolhoosnikute ainelist huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Paljud kolhoosid on tarvitusele võtnud progressiivsema tulude jaotamise süsteemi, mille alusel antakse kolhoosnikutele avanssi iga kuu kõigi normipäevade eest, mis ühismajapidamises on välja töötatud. Kolhoosnikute avansseerimiseks loovad kolhoosid üleminevad rahalised ja toiduainete fondid.

Kolhoosnikute igakuuline avansseerimine on tähtsaks stiimuliks tööviljakuse tõstmisel kolhoosides, tõstab normipäeva osatähtsust ja suurendab kolhoosnikute huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Päevakorrale on tõusnud ka vajadus revideerida kolhoosnikute tööde eest lisatasu maksmisel kehtivat korda.

Praegu, kus kolhoosid üldriiklikke ja üldisi kolhoosihuvisid arvestades ise planeerivad oma majandi arendamist, pidurdab praegune lisatasu maksmise kord, mille järgi on plaani ületamise eest ette nähtud ühesuurune lisatasu kõigile oblasti, krai ja vabariigi kolhoosidele, arvestamata tootmise taset ja iga kolhoosi iseärasusi, kolhooside initsiatiivi ega aita ergutada kohusetruult töötavaid kolhoosnikuid, kes ületavad plaaniülesandeid ühes või teises tootmisharus.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamisel, et käesoleval ajal, kus kõigi kolhoositootmise harude järsuks tõusuks on loodud vajalikud tingimused, kus kolhoosid on organisatsiooniliselt tugevnenud ning kollektiivse majapidamise juhtimiseks küllaldaselt kogemusi omandanud, langeb ära vajadus lisatasu maksmiseks varem soovitatud korras ja suuruses. Põllumajandussaaduste tootmise suurenemisega ja kolhooside tulukuse tõusuga kasvab mõõtmatult kolhoosnikute põhitöötasu, ja sellepärast peab lisatasu olema ergutavaks vormiks hea töö eest hüvitamisel.

Uue planeerimiskorra puhul, kus kolhoos ise kõigi olemasolevate võimaluste täielikku ärakasutamist arvestades planeerib kolhoositootmist ja vastuvõetud plaanist lähtudes määrab kindlaks ülesanded brigaadidele (lülidele) ja kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal ja teistes majapidamisharudes, tuleb lisatasu maksta nendele kolhoosnikutele, spetsialistidele ja masina-traktorijaama traktoribrigaadide töölistele, kes oma teadmiste taset tõstes, loovat initsiatiivi üles näidates ja kõike eesrindlikku ning progressiivset kolhoositootmisse juurutades ületavad kolhoosi poolt vastuvõetud plaaniülesandeid ja loovad oma hea tööga täiendava hulga põllumajandustoodangut.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad õigemaks, et kolhoosnikute, brigaadide (lülide), masina-traktorijaama traktoribrigaadide töötajate, spetsialistide ja kolhoosi juhtiva koosseisu lisatasu põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest määraks kindlaks ja kinnitaks kolhoosnikute üldkoosolek. Lisatasu suuruse kindlaks-

määramisel on vaja arvestada brigaadi (lüli) poolt põllumajanduses, loomakasvatuses ja teistes põllumajandusharudes saavutatud tootmistaset, pidades sealjuures enam-vähem võrdselt silmas kõigis kolhoositootmise harudes töötavate kolhoosnikute ergutamise printsiipi.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Et veelgi tõsta kolhoosnikute materiaalset huvi ühismajapidamise arendamise vastu, soovitada kolhoosidel üldkoosolekute otsuse alusel maksta kolhoosnikutele iga kuu avansina normipäevade eest aasta jooksul vähemalt 25 protsenti rahalistest tuludest, mis on kõigis ühismajapidamise harudes tegelikult saadud, ja 50 protsenti summadest, mida avansina saadakse põllumajandussaaduste kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi.

Riigipangal kanda kolhooside nõudmise põhjal 25 protsenti kõigist laekunud tuludest ja 50 protsenti toodangu kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi avansina saadud summadest eri jooksvale kontole, kust kolhoosi juhatus võib raha kulutada vaid kolhoosnikutele avansside maksmiseks ja tööpäevade järgi jaotamiseks.

2. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu andma kolhoosidele 1956. aastast alates nende nõudmisel rahalisi avansse 50 protsendi ulatuses riigile kohustusliku müügi korras antava teravilja, päevalilleseemne ja teiste õlikultuuride, kartuli, köögivilja ja liha väärtusest.

NSV Liidu Riigipangal anda selleks varumisorganisatsioonidele krediiti.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Riigipangale ülesandeks vastavate ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul välja töötada ja kuu aja jooksul kinnitada juhend kolhoosidele ülalmainitud saaduste varumise alusel avansi maksmise korra kohta.

3. Määrata kindlaks, et kapitaalmahutusteks saadud pikaajalisi laene kustutavad kolhoosid esmajärjekorras üldistest rahalistest tuludest, kandes tehtud maksed jagamatu fondi arvele.

4. Soovitada kolhoosidele kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel kanda loomakasvatushoonete ja teiste ehituste ning objektide püstitamiseks, samuti mitmeaastaste istanduste rajamiseks ning kasvatamiseks kulutatud normipäevade eest makstav rahaline tasu jagamatu fondi arvele, kooskõlas kinnitatud tulude ja kulude eelarvega.

5. Soovitada kolhoosidel kindlaks määrata, missuguses korras ja kui palju makstakse lisatasu natuuras ja rahas brigaadidele (lülidele), kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal, masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töötajatele, spetsialistidele ja kolhooside juhtivale koosseisule põllumajanduskultuuride

saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest; nende plaanide väljatöötamisel ja kinnitamisel arvestavad kolhoosid kõigi olemasolevate reservide täielikku ärakasutamist.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

ABINÕUDEST EHITUSTEGEVUSE PARANDAMISEKS VABARIIGI KOLHOOSIDES

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 85
29. APRILLIST 1956

Väljavõte

Ehitustegevuse parandamiseks vabariigi kolhoosides Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Soovitada kolhoosidel:

a) NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1. detsembri 1955. a. määruse nr. 1997 «Eesti NSV põllumajanduse taseme tõstmise abinõudest» täitmiseks ulatuslikult arendada loomakasvatushoonete ehitamist kolhoosides ja palju jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimist loomakasvatushoonetes selleks, et 1960. aastaks kindlustada ühisloomadele nõuetekohased ruumid.

Koostada loomakasvatushoonete ehitamise viie aasta plaan ja aastaplaanid. Organiseerida ehitustöid sääraselt, et neid saaks teha aasta läbi;

b) komplekteerida kolhooside ehitusbrigaadid vajaliku arvu kolhoosnikute-ehitustöölistega. Mitte suunata kolhooside ehitusbrigaadide liikmeid teistele töödele, mis ei ole seotud ehitusega;

c) maksta ehitustöödel töötavate kolhoosnikute normipäevadele naturaaltasu kõrval ka rahalist tasu kolhoosi jagamatute fondide arvel. Rakendada premiaal-progressiivset töötasu maksmise süsteemi;

d) kolhooside materiaalsete ja inimjõu ressursside paremaks ärakasutamiseks, samuti ehitustööde odavdamiseks moodustada kolhoosidevahelised ehitusorganisatsioonid;

e) igakülgselt abistada taludest kolhoosikeskustesse ümberasuvaid kolhoosnikuid nende elumajade ja majapidamishoonete üleviimisel, arvestades, et ETKV Liidule on tehtud ülesandeks müüa ehitusmaterjale neile kolhoosnikutele põllumajandussaaduste vastumüügita. Eraldada rahalist laenu kolhoosnikutele, kes ehitavad kolhoosikeskustes.

2. Kiita heaks kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide tüüppõhimäärus, mis on kinnitatud NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt, vastavalt lisale.

3. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid:

c) sisse seadma kontroll ehitusmaterjalide õige kasutamise üle,

mis on eraldatud müümiseks kolhoosidele loomakasvatus- ja majapidamishoonete ehitamiseks;

d) abistama kolhoose kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide moodustamisel.

4. Kohustada Eesti NSV Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi:

a) parandama loomakasvatus- ja majapidamishoonete ning elumajade ehituse juhtimist kolhoosides, rangemalt nõudma rajoonide kolhooside ehitamise osakondade juhatajatelt kolhoosides ehitustöödel ettenähtud organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude täitmist;

b) valmistama kolhoosidele nende tellimisel aknaplokke 8700 m^2, uksi ja väravaid 4200 m^2 ulatuses;

c) eraldama kolhoosidele lepingulistel alustel ajutiseks kasutamiseks tööst vabasid ehitusmehhanisme: betoonisegajaid, mördisegajaid, transportööre ja muid mehhanisme;

d) osutama kolhoosidevahelistele ehitusorganisatsioonidele igakülgset tehnilist ning organisatsioonilist abi. Suunama kolhoosidevahelistele ehitustele insener-tehnilisi töötajaid ja spetsialiste eesrindlike töömeetodite ja ehitustööde organiseerimise viiside tutvustamiseks;

e) ette valmistama kolmekuulistel kursustel 50 kolhoosi ehitusbrigaadi brigadiri;

f) tõhustama kontrolli kolhoosidele müümiseks eraldatud ehitusmaterjalide realiseerimise ning nende sihipärase kasutamise üle.

8. Teha teatavaks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1. detsembri 1955. a. määrusega nr. 1997 «Eesti NSV põllumajanduse taseme tõstmise abinõudest»:

a) lubati Eesti NSV kolhoosidel kolhoosnikute üldkoosolekute otsusel maksta rahas loomakasvatushoonete ja teiste ehituste ning hoonete ehitamiseks kulutatud normipäevade eest rahaliste jagamatute fondide arvel vastavalt kinnitatud ehituseelarvetele.

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
29. aprilli 1956. a. määruse nr. 85
juurde.

Kiidetud heaks
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
29. aprilli 1956. a. määrusega nr. 85.

Kinnitatud vastavalt NSV Liidu
Ministrite Nõukogu ülesandele
15. augustist 1955. a.
NSV Liidu linna- ja maaehituse
ministri asetäitja (Allkiri)
16. novembril 1955. a.
NSV Liidu põllumajanduse
ministri asetäitja (Allkiri)
21. novembril 1955. a.

KOLHOOSIDEVAHELISE EHITUSORGANISATSIOONI TÜÜPPÕHIMÄÄRUS

I. Üldeeskirjad

1. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon moodustatakse selleks, et kolhoosides ühiselt teostada suurema ehitustööde mahuga kapitaalehitust ning eesmärgiga paremini kasutada materiaalseid ja inimjõu ressursse, ökonoomsemalt kasutada kolhooside jagamatuid fonde, samuti muuta odavamaks ehituste maksumust.

Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon, mis on moodustatud kolhooside vahendite arvel, on nende ühiseks omandiks.

2. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni moodustamise küsimus otsustatakse selle organisatsiooni moodustamiseks soovi avaldanud kolhooside volinike koosoleku poolt.

Mainitud volinikud valib kolhoosnikute üldkoosolek võrdselt, igast kolhoosist 3—4 isikut. Pärast kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni moodustamise tööde lõpetamist täidavad need volinikud 2 aasta jooksul funktsioone, mis on näidatud käesoleva põhimääruse 8. punktis.

3. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni moodustamise leping, mis on koostatud kooskõlas liiduvabariigi Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni põhimäärusega, tuleb läbi vaadata iga osaniku — kolhoosi kolhoosnikute üldkoosolekul; pärast kinnitamist kirjutatakse leping alla käesoleva põhimääruse 2. punktis näidatud volinike poolt ning kuulub kinnitamisele rajooni täitevkomitees.

Lepingus nähakse ette moodustatava organisatsiooni koosseis, kolhooside osavõtu ulatus ja osamaksude tasumise tähtpäevad, töötasu maksmise kord, arvelduste tingimused tehtud tööde eest ja muud tingimused.

4. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon töötab isemajan-

damise alusel, omab iseseisva bilansi, kasutab juriidilise isiku õigusi ja omab pitsati enda nimetusega.

Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon ei kuulu riiklikule registreerimisele.

5. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni poolt tehtava ehitus-montaažtööde mahu igas kolhoosis määrab iga aasta kindlaks osanike — kolhooside volinike koosolek kooskõlas kolhoosi avaldustega ning arvestades selle osavõtu suurust ehitusorganisatsioonis.

6. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon kõigis oma kohustustes vastutab varaga, millele vastavalt kehtivaile seadustele võib pöörata sissenõudmist.

7. Rajooni kolhooside ehitamise osakond abistab igakülgselt kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu organisatsioonilis te ja tehniliste ehitusküsimuste lahendamisel ning teostab kontrolli projekt-eelarvelisest distsipliinist ja ehituse eeskirjadest kinnipidamise üle.

II. Volinike koosoleku funktsioonid

8. Volinike koosolek teostab üldist järelevalvet kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu töö üle. Volinike koosolekule pannakse:

a) osanike — kolhooside osavõtu suuruse kindlaksmääramine,

b) iga-aastaste kapitaalehituse plaanide kinnitamine;

c) koosseisude nimestiku ja administratiiv-majanduskulude eelarve kinnitamine;

d) osavõtu mitterahalise osa hindamine;

e) ehitusorganisatsiooni töötajaile töötasu maksmise korra määramine;

f) aastaaruande ja -bilansi kinnitamine, samuti kasumite jaotamine või kahjumite katmine;

g) kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni osanike hulka.

9. Volinike koosoleku kokkukutsumine toimub kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu poolt või volinike eneste initsiatiivil.

Volinike koosoleku avab isik, kelle initsiatiivil koosolek kokku kutsuti.

Koosoleku otsused loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt on vähemalt kolm neljandikku volinike üldarvust.

III. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhtimine

10. Kolhoosidevahelist ehitusorganisatsiooni juhib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu kooskõlas põhimäärusega ja osanike — kolhooside vahel sõlmitud lepinguga.

Nõukogu koosneb ehitusorganisatsiooni osanike — kolhooside

esindajaist, kes valitakse kolhoosnikute üldkoosoleku poolt võrdselt, 1—2 isikut igast kolhoosist.

Esindajad valitakse kaheks aastaks ja neid võib enne tähtaega ära kutsuda või asendada teistega vastava kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel.

11. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu valib nõukogu esimehe. Vajaduse korral kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu otsusel ja kolhoosi juhatuse nõusolekul võib esimeest vabastada töölt kolhoosis ajaks, mille kestel ta täidab esimehe kohustusi.

Töötasu maksmist põhitööst vabastatud kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu esimehele teostab ehitusorganisatsioon suuruses, mis määratakse kindlaks osanike — kolhooside volinike koosoleku poolt nõukogu esildusel.

Põhitööst mittevabastatud nõukogu esimees ja liikmed ehitusorganisatsioonilt tasu ei saa.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu esimehe ajutise puudumise korral (haigus, komandeering) pannakse tema kohustused nõukogu otsusel ühele nõukogu liikmele.

12. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogule pannakse:

a) iga-aastaste kapitaalehituse plaanide, koosseisude nimestiku ja administratiiv-majanduskulude eelarvete, töötasu maksmise alaste ettepanekute, aastaaruande ja -bilansi ning kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepanekute läbivaatamine ja esitamine kinnitamiseks osanike — kolhooside volinike koosolekutele;

b) osanike — kolhoosidele teostatava ehituse tiitelnimekirjade ja projekt-eelarvelise dokumentatsiooni kooskõlastamine;

c) osanike — kolhooside abistamine ehituse projekt-eelarvelise dokumentatsiooniga kindlustamisel, ehituse plaanide täitmise organiseerimine, abinõude tarvitusele võtmine ehituse tempo kiirendamiseks, ehituse kvaliteedi parandamiseks ja odavdamiseks;

d) administratiiv-tehnilise personali töölevõtmine ja vallandamine;

e) abinõude tarvitusele võtmine osamaksu saamiseks osanikelt — kolhoosidelt, samuti käibevahendite õige kasutamise tagamine;

f) ehituse varustamine transpordivahendite, materjalide, tööriistade, mehhanismide ja seadmetega;

g) töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade täitmise kindlustamine.

13. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu võib vajaduse korral erilisi teadmisi nõudvate tööde tegemiseks tööle võtta töötajaid, kes ei ole osanike — kolhooside liikmed.

14. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu otsused tema kompetentsi kuuluvates küsimustes võetakse vastu koosolekul viibivate nõukogu liikmete häälteenamusega, kui koosolekul viibib vähemalt 2/3 nõukogu liikmeist.

15. Nõukogu vastutab määratud plaanide täitmise eest, finants-,

töö- ja lepingulisest distsipliinist kinnipidamise ning kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni heaperemeheliku majandamise eest.

IV. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu esimehe õigused ja kohused

16. Nõukogu esimees juhib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kogu tegevust ja organiseerib nõukogu otsuste elluviimist.

Nõukogu esimees teostab kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nimel ilma erilise volituseta kõik ehitusorganisatsiooni tegevusringi kuuluvad operatsioonid.

17. Nõukogu esimehe kohustuseks on muuhulgas:

a) kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu koosolekute kokkukutsumine mitte harvem kui üks kord kuus;

b) ehituse plaanide, hankelepingute projektide, koosseisude, eelarvete ja teiste ehitusorganisatsiooni tegevusega seotud ettepanekute väljatöötamine ja esitamine nõukogule läbivaatamiseks;

c) ehitusorganisatsiooni tegevusest tulenevate lepingute sõlmimine ja ehituse varustamine tehnilise dokumentatsiooniga;

d) kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni puutuvate finantsoperatsioonide teostamine Põllumajanduspangas[1] (Riigipangas), sealhulgas kontode avamine ja sulgemine, summade käsutamine neil kontodel, maksenõuete aktsepteerimine, akreditiivide väljapanek ja muude rahaliste arveldusoperatsioonide teostamine;

e) volituste väljaandmine materiaalsete väärtuste ja raha saamiseks;

f) hagide esitamine ja kostmine hagide asjus kohtus, ehitusorganisatsiooni esindamine riiklikes ja ühiskondlikes asutustes isiklikult või teiste isikute kaudu, andes selleks neile erilised volitused;

g) osavõtmine lõpetatud ehitusobjektide ekspluatatsiooni andmise komisjonidest.

18. Kõik rahalised dokumendid kirjutatakse alla kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu esimehe ja raamatupidaja (arveametniku) poolt, ilma nende allkirjata ei ole need dokumendid maksvad.

V. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahendid

19. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahendid moodustatakse osanike — kolhooside osamaksudest.

Neid osamakse teostatakse kolhooside omavahendite arvel nii rahas kui ka materiaalsetes väärtustes, andes üle kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni valdusesse abiettevõtted (puusepatöökojad, kivi- ja muud karjäärid jne.), kontori- ja laoruumid, sisseseaded, tööriistad, transpordivahendid ja muu vara.

---

[1] Nüüd Riigipangas. — *Koostaja*

Juhul, kui kolhoosi poolt üleantava vara maksumus ületab kindlaksmääratud osavõtu suuruse, nähakse lepingus ette kord ja tähtajad liigse üleantud vara maksumuse hüvitamiseks osanikule — kolhoosile.

20. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon omab põhikirjafondi ja amortisatsioonifondi, samuti ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fondi.

21. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni põhi- ja omakäibevahendid moodustavad tema põhikirjafondi.

22. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni amortisatsioonifond moodustatakse eraldiste arvel põhivahendite maksumusest suuruses, mis määratakse kindlaks nõukogu poolt vastavalt analoogilistes ehitusorganisatsioonides kehtivaile normidele.

Amortisatsioonifondi vahendid hoitakse Põllumajanduspangas[1] (Riigipangas) arvelduskontol ja kasutatakse kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni poolt kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks kinnitatud eelarve piirides.

23. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fond moodustatakse ehitusorganisatsiooni poolt saadud kasumitest iga-aastaste 30-protsendiliste eraldiste arvel.

Ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fondi vahendid hoitakse erikontol Põllumajanduspangas[1] ja kulutatakse kapitaalmahutusteks ning omakäibevahendite täiendamiseks.

24. Osanikud — kolhoosid (tellijad) kannavad üle ehitusorganisatsioonile avanssi kuni 15% ulatuses ehitustööde aastamaksumusest lepingu järgi.

Selle avansi suurus, ülekandmise tähtajad ja kustutamise kord määratakse kindlaks lepinguga. Tööde aastamaksumuse suurendamisel või vähendamisel muudetakse vastavalt väljaantud avansi suurust.

25. Arveldused tehtud ehitus- ja montaažtööde eest peetakse osanike — kolhooside ja kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahel vastavalt nende täitmisele lepinguga kindlaksmääratud tähtaegadel.

26. Kolhoosidevahelisel ehitusorganisatsioonil on arvelduskonto Põllumajanduspangas[1] (Riigipangas).

27. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kasum pärast eraldiste kandmist laiendamise ja tugevdamise fondi jaotatakse ära osanike vahel proportsionaalselt nende osavõtule, samuti võib seda suunata ehitusorganisatsiooni laiendamiseks ja tugevdamiseks.

28. Juhul, kui kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevus annab kahjumit, kaetakse see ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fondi vahenditest, kui aga nendest vahenditest ei jätku, siis katavad selle kahjumi osanikud — kolhoosid proportsionaalselt nende osavõtule. Kahjumite katmise aja määrab kindlaks osanike — kolhooside volinike koosolek.

---

[1] Nüüd Riigipangas. — *Koostaja*

VI. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni töötajate töö organiseerimine ja töötasu

29. Osanikud — kolhoosid eraldavad tööks kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis kolhoosnikuid, eeskätt ehitustööd tundvaid kolhoosnikuid (müürseppi, puuseppi, laudseppi, pottseppi, katusekatjaid jt.), samuti kolhoosnikuid abitöödele lepingus ettenähtud arvul ja ajaks.

Kolhoosnikute arv täpsustatakse iga aasta, olenevalt kavatsetavast töömahust.

30. Kolhoosnikud, kes on eraldatud tööks kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni, asuvad selle käsutusse ja alluvad selles organisatsioonis kehtestatud sisekorra eeskirjadele.

31. Kolhoosnikud, kes töötavad kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis, jäävad edasi kolhoosi liikmeiks ja kasutavad kolhoosnikute õigusi. Osanike — kolhooside juhatused võivad neid ära kutsuda ja asendada teiste kolhoosiliikmetega kooskõlastatult kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukoguga.

Tööst vabal ajal kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis rakendatakse kolhoosnikuid tööle neis kolhoosides, kus nad on liikmeks.

32. Töötasu kolhoosnikutele, kes on eraldatud tööle kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni, võib kokkuleppel kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu ja osanike — kolhooside juhatustega maksta:

a) rahas töönormide ja hinnete järgi, mis on kehtivad kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis;

b) normipäevades; sel juhul töötasu, mis arvestatakse kolhoosnikutele töö eest kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis selles organisatsioonis kehtivate töönormide ja hinnete järgi, kantakse üle ehitusorganisatsiooni poolt rahas kolhoosile; ühtlasi teatatakse iga kolhoosniku poolt väljatöötatud normipäevade arv.

Töötasu maksmine töölistele, kes pole osanike — kolhooside liikmed ja on tööle võetud väljastpoolt, toimub rahas normide ja hinnete järgi, mis on kehtestatud vastavatele elukutsetele volinike koosoleku poolt.

33. Töötasu maksmine kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni administratiiv-tehnilistele töötajatele, kes ei ole kolhoosi liikmed, toimub kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni administratiivvalitsemiskulude eelarve piirides volinike koosoleku poolt kehtestatud ulatuses.

VII. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aruandlus

34. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni bilansid ja aruanded koostatakse vormide järgi ja korras, mis on kehtestatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega.

35. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu koostab peale jooksva raamatupidamise aruandluse iga aasta pärast operatsiooniaasta lõppu bilansi ja aruande ehitusorganisatsiooni töö kohta möödunud aastal.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aastaaruanne ja -bilanss koos revisjonikomisjoni seisukohaga esitatakse nõukogu poolt kinnitamiseks osanike — kolhooside volinikele.

VIII. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevuse revideerimine

36. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni majandus- ja finantstegevust revideerib revisjonikomisjon.

37. Revisjonikomisjon valitakse 2 aastaks — koosseisus 3 liiget ja 2 kandidaati — esindajate koosoleku poolt, milleks iga osanik — kolhoos eraldab ühe esindaja. Esindajad valitakse kolhoosnikute üldkoosolekul. Revisjonikomisjoni liiget võib samas korras ära kutsuda ja ümber valida.

Kui kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis on osanikke — kolhoose vähem kui kuus, siis nende esindajad moodustavad revisjonikomisjoni.

Revisjonikomisjon valib enda koosseisust esimehe. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu liikmed ning käesoleva põhimääruse 2. punktis mainitud volinikud ei saa olla revisjonikomisjoni liikmed.

Revisjonikomisjon revideerib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevust vähemalt üks kord kvartalis.

Kontrollimise tulemustest teatab revisjonikomisjon koos oma järelduste ja ettepanekutega kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogule ja kannab ette osanike — kolhooside volinike koosolekule ning vajaduse korral rajooni täitevkomiteele.

38. Üksikutel juhtudel võib revisjonikomisjon kutsuda osa võtma kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni majandus- ja finantstegevuse revideerimisest vastavaid spetsialiste, tasudes neile ehitusorganisatsiooni summadest.

39. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni töö kontrollimisel on revisjonikomisjonil õigus:

a) nõuda kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogu esimehelt ja teistelt töötajatelt vajalike dokumentide esitamist ja seletuste andmist;

b) revideerida kassat ja materjalide ladusid;

c) kahjumite ilmsikstulekul, mis on tekitatud kolhoosidevahelisele ehitusorganisatsioonile teenindava personali hooletuse või ehituse ning mehhanismide ekspluateerimise eeskirjadest mittekinnipidamise tõttu, samuti varguste ja puudujääkide kindlakstegemisel, nõuda kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nõukogult abinõude tarvitusele võtmist tekitatud kahjude sissenõudmiseks süüdlastelt ja nende vastutusele võtmiseks, vajaduse korral aga otseselt võtma tarvitusele vastavad abinõud.

IX. Kolhooside vastuvõtmine ja väljaastumine kolhoosidevahelisest ehitusorganisatsioonist

40. Uute kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni toimub osanike — kolhooside volinike koosoleku otsusel.

41. Vastuvõetud kolhoosid tasuvad osamaksu kooskõlas nende osavõtu suurusega ühisomandist. Vastuvõetud kolhoosidelt sissetulevad vahendid suunatakse kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni laiendamisele ja tugevdamisele.

42. Kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni koosseisust võetakse vastu otsus osaniku — kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku poolt.

43. Küsimuse kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni koosseisust vaatab läbi kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni osanike — kolhooside volinike koosolek nõukogu esildusel, järgneva kinnitamisega rajooni täitevkomitees.

44. Kolhoosi lahkumisel kolhoosidevahelisest ehitusorganisatsioonist määrab külanõukogu kindlaks korra ja tähtajad tasutud osamaksude tagastamiseks ning arvestatud kasumi tasumiseks või peab kinni vastava osa kahjumist.

Arveldus tehakse pärast majandusaasta lõppu ja pärast kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aruande kinnitamist.

45. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevust võib lõpetada vaid osanike — kolhooside volinike koosoleku otsusel, mille kinnitab rajooni täitevkomitee.

Pärast kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevuse lõpetamist jäänud vahendid jaotatakse osanike — kolhooside vahel proportsionaalselt nende osavõtu suurusele.

Kinnitatud vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt antud ülesandele 15. augustist 1955. a. NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi poolt 16. novembril 1955. a. ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 21. novembril 1955. a.

KOLHOOSIDEVAHELISE KOHALIKE EHITUSMATERJALIDE TOOTMISE ETTEVÕTTE TÜÜPPÕHIMÄÄRUS

I. Üldeeskirjad

1. Kolhoosid võivad seal, kus on suur ehituste maht, kolhooside kohalike ehitusmaterjalidega varustamise parandamise, seadmete parema kasutamise, jagamatute fondide ökonoomsema kulutamise, samuti ehitusmaterjalide maksumuse odavamaks muutmise eesmärgil moodustada kaasomandiga osavõtu alusel kolhoosidevahelisi kohalike ehitusmaterjalide (tellised, katusekivi, tsement-liivablokid jms.) tootmise ettevõtteid.

Kolhoosidevaheline ehitusmaterjalide tootmise ettevõte, mis on moodustatud kolhooside vahendite arvel, on nende ühisomandiks.

2. Kolhoosidevahelise ettevõtte organiseerimise küsimus otsustatakse selle ettevõtte organiseerimiseks nõusolekut avaldanud kolhooside volinike koosolekul.

Mainitud volinikud valitakse kolhoosnikute üldkoosolekutel võrdselt igast kolhoosist 3—4 isikut. Pärast kolhoosidevahelise ettevõtte moodustamise töö lõpetamist täidavad need volinikud kahe aasta jooksul funktsioone, mis on näidatud käesoleva tüüppõhimääruse 7. punktis.

3. Leping, mis on koostatud kooskõlas liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kinnitatud kolhoosidevahelise ettevõtte põhimäärusega, tuleb iga osaniku — kolhoosi kolhoosnikute üldkoosolekul läbi vaadata; pärast selle kinnitamist kirjutatakse leping alla käesoleva tüüppõhimääruse 2. punktis mainitud volinike poolt ning kuulub kinnitamisele rajooni täitevkomitees.

4. Kolhoosidevaheline ehitusmaterjalide tootmise ettevõte töötab isemajandamise alusel, kasutab juriidilise isiku õigusi, omab iseseisva bilansi ja oma nimetusega pitsati.

Kolhoosidevaheline ettevõte ei kuulu riiklikule registreerimisele.

5. Kõigis oma kohustustes kolhoosidevaheline ettevõte vastutab varaga, millele vastavalt kehtivaile seadustele võib pöörata sissenõudmist.

6. Rajooni kolhooside ehitamise osakond abistab igakülgselt kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu ettevõtte organiseerimisel ja ekspluateerimisel, samuti teostab kontrolli väljalastavate toodete kvaliteedi, tootmise tehnoloogiast ja ohutustehnika eeskirjadest kinnipidamise üle.

II. Volinike koosoleku funktsioonid

7. Volinike koosolek teostab üldist järelevalvet kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu töö üle.

Volinike koosoleku kohustuseks on:

a) osanike — kolhooside kaasomandiga osavõtu suuruse kindlaksmääramine;

b) iga-aastaste tootmisplaanide ja toodete jaotamise, kulude eelarve, plaaniliste akumulatsioonide ja osanikele — kolhoosidele väljastatud toodete hindade kinnitamine;

c) koosseisude nimestiku ja administratiiv-majanduskulude eelarve kinnitamine;

d) osavõtu mitterahalise osa hindamine;

e) ettevõtte töötajaile töötasu maksmise korra määramine;

f) aastaaruande ja -bilansi kinnitamine, samuti kasumite jaotamine või kahjumite katmine;

g) kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelise ettevõtte osanike hulka.

8. Volinike koosoleku kokkukutsumine toimub kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu poolt või volinike eneste initsiatiivil.

Volinike koosoleku avab isik, kelle initsiatiivil koosolek kokku kutsuti.

Koosoleku otsused loetakse vastuvõetuks, kui nende poolt on vähemalt $^3/_4$ volinike üldarvust.

III. Kolhoosidevahelise ettevõtte juhtimine

9. Kolhoosidevahelist ettevõtet juhib kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu kooskõlas põhimäärusega ja osanike — kolhooside vahel sõlmitud lepinguga.

10. Nõukogu koosneb ettevõtte osanike — kolhooside esindajaist, kes valitakse kolhoosnikute üldkoosoleku poolt võrdselt 1—2 isikut igast kolhoosist.

Esindajad valitakse kaheks aastaks ja neid võib enne tähtaega ära kutsuda või asendada teistega vastava kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel.

11. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu valib nõukogu esimehe. Vajaduse korral kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu otsusel ja kolhoosi juhatuse nõusolekul võib esimeest vabastada töölt ajaks, mille kestel ta täidab esimehe kohustusi.

Töötasu maksmist põhitööst vabastatud kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehele teostab ettevõte suuruses, mis määratakse kindlaks osanike — kolhooside volinike koosoleku poolt nõukogu esildusel.

Põhitööst mittevabastatud nõukogu esimees ja liikmed ettevõttelt tasu ei saa.

Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehe ajutise puudumise korral (haigus, komandeering) pannakse tema kohustused nõukogu otsusel ühele nõukogu liikmele.

12. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu ülesandeks on:

a) ettevõtte iga-aastaste tootmisplaanide ja toodete jaotamise, kulude eelarve, plaaniliste kalkulatsioonide ja toodete väljastushindade, koosseisude nimestiku ja administratiiv-majanduskulude eelarve, töötasu maksmise alaste ettepanekute, aastaaruande ja -bilansi ning kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepanekute läbivaatamine ja esitamine kinnitamiseks osanike — kolhooside volinike koosolekutele;

b) administratiiv-tehnilise personali töölevõtmine ja vallandamine;

c) abinõude tarvituselevõtmine osamaksu saamiseks osanikelt — kolhoosidelt ja vajaduse korral lühiajalise pangakrediidi saamine, samuti käibevahendite õige kasutamise tagamine;

d) ettevõtte tagamine transpordivahendite, materjalide, tööriistade, mehhanismide ja seadmetega;

e) ettevõtte kapitaalremondi teostamine ja rekonstrueerimistööde organiseerimine, samuti abinõude tarvituselevõtmine ettevõtte töö parandamiseks;

f) tehniliste tingimustega kindlaksmääratud kvaliteediga toodete väljalaske tagamine;

g) töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade täitmise tagamine.

13. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu võib vajaduse korral erilisi teadmisi nõudvate tööde tegemiseks tööle võtta töötajaid, kes ei ole osanike — kolhooside liikmed.

14. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu otsused tema kompetentsi kuuluvates küsimustes võetakse vastu koosolekul viibivate nõukogu liikmete häälteenamusega, kui koosolekul viibib vähemalt $^2/_3$ nõukogu liikmeist.

15. Nõukogu vastutab määratud plaanide täitmise eest, finants-, töö- ja lepingulisest distsipliinist kinnipidamise ning kolhoosidevahelise ettevõtte heaperemeheliku majandamise eest.

IV. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehe õigused ja kohustused

16. Nõukogu esimees juhib kolhoosidevahelise ettevõtte kogu tegevust ja organiseerib nõukogu otsuste elluviimist.

Nõukogu esimees teostab kolhoosidevahelise ettevõtte nimel ilma erilise volituseta kõik ettevõtte tegevusringi kuuluvad operatsioonid.

17. Nõukogu esimehe kohustuseks on muuhulgas:

a) kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu koosolekute kokkukutsumine mitte harvemini kui üks kord kuus;

b) tootmisplaanide, koosseisude, eelarve ja ettevõtte tegevusega seoses olevate muude ettepanekute väljatöötamine ja nõukogule läbivaatamiseks esitamine;

c) ettevõtte tegevusest tulenevate lepingute sõlmimine ja ettevõtte varustamine tehnilise dokumentatsiooniga;

d) kolhoosidevahelisse ettevõttesse puutuvate finantsoperatsioonide teostamine Riigipangas, sealhulgas kontode avamine ja sulgemine, summade käsutamine neil kontodel, maksenõuete aktsepteerimine, akreditiivide väljapanek ja muude pangaoperatsioonide teostamine;

e) volituste väljaandmine materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite saamiseks;

f) hagide esitamine ja kostmine hagide asjus kohtus, samuti ettevõtte esindamine riiklikes ja ühiskondlikes asutustes ja organisatsioonides isiklikult või teiste isikute kaudu, andes selleks neile erilised volitused.

18. Kõik rahalised dokumendid kirjutatakse alla kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehe ja raamatupidaja (arveametniku) poolt; ilma nende allkirjata ei ole need dokumendid maksvad.

V. Kolhoosidevahelise ettevõtte vahendid

19. Kolhoosidevahelise ettevõtte vahendid moodustatakse osanike — kolhooside osamaksudest.

Neid osamakse teostatakse kolhooside omavahendite arvel nii

rahas kui ka materiaalsetes väärtustes, andes üle kolhoosidevahelise ettevõtte valdusse abiettevõtted (puusepatöökojad, telliste — katusekivide ettevõtted, kivi- ja muud karjäärid jne.), kontori- ja laoruumid, sisseseaded, tööriistad, transpordivahendid ja muu vara.

Juhul, kui kolhoosi poolt üleantava vara maksumus ületab kindlaksmääratud osavõtu suuruse, nähakse lepingus ette kord ja tähtajad liigse üleantud vara maksumuse hüvitamiseks osanikule — kolhoosile.

20. Kolhoosidevaheline ettevõte omab põhikirjafondi ja amortisatsioonifondi, samuti ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fondi.

21. Kolhoosidevahelise ettevõtte põhi- ja omakäibevahendid moodustavad tema põhikirjafondi.

22. Kolhoosidevahelise ettevõtte amortisatsioonifond moodustatakse eraldiste arvel põhivahendite maksumusest suuruses, mis määratakse kindlaks nõukogu poolt vastavalt analoogilistes ettevõtetes kehtivaile normidele.

Amortisatsioonifondi vahendid hoitakse Riigipangas arvelduskontol ja kasutatakse kolhoosidevahelise ettevõtte poolt kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks kinnitatud eelarve piirides.

23. Kolhoosidevahelise ettevõtte laiendamise ja tugevdamise fond moodustatakse ettevõtte poolt saadud kasumitest iga-aastaste 30-protsendiliste eraldiste arvel.

Ettevõtte laiendamise ja tugevdamise fondi vahendid hoitakse Põllumajanduspangas[1] erikontol ja kulutatakse kapitaalmahutusteks ning omakäibevahendite täiendamiseks ja garantiide väljamaksmiseks, mis anti Riigipangale ettevõtte garantiilisel krediteerimisel.

24. Kolhoosidevahelisel ettevõttel on arvelduskonto Riigipangas.

25. Kolhoosidevahelise ettevõtte kasum pärast eraldiste kandmist laiendamise ja tugevdamise fondi jaotatakse ära osanike vahel proportsionaalselt nende osavõtule, samuti võib seda suunata ettevõtte laiendamiseks ja tugevdamiseks.

26. Juhul, kui kolhoosidevahelise ettevõtte tegevus annab kahjumit, kaetakse see ettevõtte laiendamise ja tugevdamise fondi vahenditest, kui aga neist vahendeist ei jätku, katavad selle kahjumi osanikud — kolhoosid proportsionaalselt nende osavõtule. Kahjumite katmise aja määrab kindlaks osanike — kolhooside volinike koosolek.

---

[1] Nüüd Riigipangas. — *Koostaja*

VI. Kolhoosidevahelise ettevõtte töötajate töö organiseerimine ja töötasu

27. Kolhoosidevahelise ettevõtte osanikud — kolhoosid eraldavad tööks ettevõttes selle ekspluatatsiooni perioodiks vajalikul arvul vastava kvalifikatsiooniga kolhoosnikuid — töötajaid lepingus kindlaksmääratud tähtaegadeks.

28. Kolhoosnikud, kes on eraldatud osanike — kolhooside poolt tööks kolhoosidevahelisse ettevõttesse, asuvad selle käsutusse ja alluvad selles ettevõttes kehtestatud sisekorra eeskirjadele.

29. Kolhoosnikud, kes töötavad kolhoosidevahelises ettevõttes, jäävad edasi kolhoosi liikmeiks ja kasutavad kolhoosnikute õigusi. Osanike — kolhooside juhatused võivad neid ära kutsuda ja asendada teiste kolhoosiliikmetega kooskõlastatult kolhoosidevahelise ettevõtte nõukoguga.

Tööst vabal ajal kolhoosidevahelises ettevõttes rakendatakse kolhoosnikuid tööle neis kolhoosides, kus nad on liikmeks.

30. Töötasu kolhoosnikutele, kes on eraldatud tööle kolhoosidevahelisse ettevõttesse, võib kokkuleppel kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu ja osanike — kolhooside juhatusega maksta:

a) rahas töönormide ja hinnete järgi, mis on kehtivad kolhoosidevahelises ettevõttes;

b) normipäevades; sel juhul töötasu, mis arvestatakse kolhoosnikutele töö eest kolhoosidevahelises ettevõttes selles ettevõttes kehtivate töönormide ja hinnete järgi, kantakse üle ettevõtte poolt rahas kolhoosile; ühtlasi teatatakse iga kolhoosniku poolt väljatöötatud normipäevade arv.

Töötasu maksmine töölistele, kes ei ole osanike — kolhooside liikmed ja on tööle võetud väljastpoolt, toimub rahas normide ja hinnete järgi, mis on kehtestatud vastavatele elukutsetele volinike koosoleku poolt.

31. Töötasu maksmine kolhoosidevahelise ettevõtte administratiivtehnilistele töötajatele, kes ei ole kolhoosi liikmed, toimub kolhoosidevahelise ettevõtte administratiiv-valitsemiskulude eelarve piirides volinike koosoleku poolt kehtestatud määrades.

VII. Kolhoosidevahelise ettevõtte aruandlus

32. Kolhoosidevahelise ettevõtte bilansid ja aruanded koostatakse vormide järgi ja korras, mis on kehtestatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Statistika Keskvalitsusega.

33. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu koostab peale jooksva raamatupidamisaruandluse iga aasta pärast operatsiooniaasta lõppu bilansi ja aruande ettevõtte töö kohta möödunud aastal.

Kolhoosidevahelise ettevõtte aastaaruanne ja -bilanss koos revisjonikomisjoni seisukohaga esitatakse nõukogu poolt kinnitamiseks osanike — kolhooside volinikele.

VIII. Kolhoosidevahelise ettevõtte tegevuse revideerimine

34. Kolhoosidevahelise ettevõtte majandus- ja finantstegevust revideerib revisjonikomisjon.

35. Revisjonikomisjon valitakse 2 aastaks — koosseisus 3 liiget ja 2 kandidaati — esindajate koosoleku poolt, milleks iga osanik — kolhoos eraldab ühe esindaja. Esindajad valitakse kolhoosnikute üldkoosolekul. Revisjonikomisjoni liiget võib samas korras ära kutsuda ja ümber valida.

Kui kolhoosidevahelises ettevõttes on osanikke — kolhoose vähem kui kuus, moodustavad nende esindajad revisjonikomisjoni.

Revisjonikomisjon valib enda koosseisust esimehe. Kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu liikmed ning käesoleva tüüppõhimääruse 2, punktis mainitud volinikud ei saa olla revisjonikomisjoni liikmed.

Revisjonikomisjon revideerib kolhoosidevahelise ettevõtte tegevust vähemalt üks kord kvartalis.

Kontrollimise tulemustest teatab revisjonikomisjon koos oma järelduste ja ettepanekutega kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogule ja kannab ette osanike — kolhooside volinike koosolekule ning vajaduse korral rajooni täitevkomiteele.

36. Üksikutel juhtudel võib revisjonikomisjon kutsuda osa võtma kolhoosidevahelise ettevõtte majandus- ja finantstegevuse revideerimisest vastavaid spetsialiste, tasudes neile ettevõtte summadest.

37. Kolhoosidevahelise ettevõtte töö kontrollimisel on revisjonikomisjonil õigus:

a) nõuda kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehelt ja teistelt töötajatelt vajalike dokumentide esitamist ja seletuste andmist;

b) revideerida kassat ja materjalide ladusid;

c) kahjumite ilmsikstulekul, mis on tekitatud kolhoosidevahelisele ettevõttele teenindava personali hooletuse või ekspluateerimise eeskirjadest mittekinnipidamise tõttu, samuti varguste ja puudujääkide kindlakstegemisel, nõuda kolhoosidevahelise ettevõtte nõukogu esimehelt abinõude tarvituselevõtmist süüdiolevatelt isikutelt tekitatud kahjude sissenõudmiseks ja nende vastutusele võtmiseks.

IX. Kolhooside vastuvõtmine ja väljaastumine kolhoosidevahelisest ettevõttest

38. Uute kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelisse ettevõttesse toimub osanike — kolhooside volinike koosoleku otsusel.

39. Vastuvõetud kolhoosid tasuvad osamaksu kooskõlas nende

osavõtu suurusega ühisomandist. Vastuvõetud kolhoosidelt sissetulevad vahendid suunatakse kolhoosidevahelise ettevõtte laiendamisele ja tugevdamisele.

40. Kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise ettevõtte koosseisust võetakse vastu otsus osaniku — kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku poolt.

41. Küsimuse kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise ettevõtte koosseisust vaatab läbi kolhoosidevahelise ettevõtte osanike — kolhooside volinike koosolek nõukogu esildusel, järgneva kinnitamisega rajooni täitevkomitees.

42. Kolhoosi lahkumisel kolhoosidevahelisest ettevõttest määrab külanõukogu kindlaks korra ja tähtajad tasutud osamaksude tagastamiseks ning arvestatud kasumi tasumiseks või peab kinni vastava osa kahjumist.

Arveldus peetakse pärast majandusaasta lõppu ja pärast kolhoosidevahelise ettevõtte aruande kinnitamist.

43. Kolhoosidevahelise ettevõtte tegevust võib lõpetada vaid osanike — kolhooside volinike koosoleku otsusel, mille kinnitab rajooni täitevkomitee.

Pärast kolhoosidevahelise ettevõtte tegevuse lõpetamist jäänud vahendid jaotatakse osanike — kolhooside vahel proportsionaalselt nende osavõtu suurusele.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. II, Москва, 1958

KOLHOOSIVARA ÜLEANDMISE KORRAST KOLHOOSIDE REORGANISEERIMISEL SOVHOOSIDEKS

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA NLKP KESKKOMITEE MÄÄRUS NR. 495 3. MAIST 1957

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee peavad vajalikuks, arvestades kolhoosnikute soovi, muuta kehtivat kolhoosivara üleandmise korda kolhooside reorganiseerimisel sovhoosideks. Käesoleva ajani riik ostis välja kolhoosidelt nende vara täies ulatuses ja tasus lõpetamata tootmise kulud, kulutades selleks suuri rahasummasid, samal ajal kui reorganiseeritav kolhoos kasutas ainult osa neist vahendeist arveldusteks kolhoosnikutega nende poolt väljateenitud normipäevade eest, samuti arveldusteks organisatsioonidega, suurem osa neist vahendeist aga kanti vastasutatud sovhooside kontodele, neid ei kasutatud õigeaegselt ära ja külmutati. Sellepärast on otstarbekohane kehtestada niisugune kord, kus kolhoosid reorganiseeritakse sovhoosideks ilma kolhooside vara väljaostmiseta ja riik tasuks kulude selle osa, mis tuleb välja maksta kolhoosnikutele nende poolt väljateenitud normipäevade eest, on vajalik arveldusteks organisatsioonidega ja kolhooside võlgnevuse

kustutamiseks laenude ja muude maksete alal. Niisugune kord ei kitsenda kolhoosnikute õigusi ning vastab riigi huvidele.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määravad:

1. Määrata, et kolhooside reorganiseerimisel sovhoosideks antakse kolhoosi vara sovhoosidele üle väljaostuta, kulud aga, mis on seotud tasu maksmisega kolhoosnikutele nende poolt väliateenitud normipäevade eest, organisatsioonidega peetavate arveldustega ja kolhooside võlgnevuse kustutamisega laenude ja muude maksete alal, tasutakse riiklike vahendite arvel.

2. Kinnitada kolhooside reorganiseerimisel sovhoosideks kolhooside maa ja ühisvara sovhoosidele üleandmise ning kolhoosnikutega arvelduste pidamise korra määrustik vastavalt lisale:

3. Juhtida kohalike partei- ja nõukogude organite tähelepanu sellele, et üksikute kolhooside sovhoosideks reorganiseerimise küsimused tuleb lahendada, kaaludes igal üksikjuhul igakülgselt selle abinõu majanduslikku otstarbekust ja kasulikkust selleks, et uued sovhoosid annaksid odavamat toodangut, kui riik saab kolhoosidelt varumise ja kokkuostu teel, ning toodaks samadel kõlvikutel rohkem teravilja, piima, liha, villa ja teisi saadusi.

Partei- ja nõukogude organite peamine tähelepanu tuleb keskendada kolhooside edasisele organisatsioonilisele ja majanduslikule tugevdamisele, pidades meeles seda, et iga majanduslikult nõrka kolhoosi võib oskuslikul juhtimisel lühikese ajaga muuta majanduslikult tugevaks ja tulutoovaks majandiks.

Määrata, et kolhooside reorganiseerimine sovhoosideks toimub liiduvabariikide esildusel ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu sanktsioneerimisel.

4. Hoiatada kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid, et kolhoose võib reorganiseerida sovhoosideks ainult range vabatahtlikkuse alusel, kolhoosnikute enamuse soovil.

5. Kohustada kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid lahendama kohapeal küsimused üksikute kolhoosnikute suhtes, kes ei taha üle minna sovhoosi, ja kui nad soovivad üle minna ühte või teise ümbruskonna kolhoosi, aitama neid igati selles.

6. Juhul, kui masina-traktorijaam ja enamik selle piirkonna kolhoose muudetakse sovhoosiks, mõned kolhoosid aga jäävad alles ega liitu sovhoosiga, siis neid kolhoose peavad teenindama sovhoosid lepingulistel alustel, näiteks masina-traktorijaama ja kolhoosi vahel sõlmitud tüüplepingu järgi.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
ja NLKP Keskkomitee määrusega nr. 495 3. maist 1957

KOLHOOSIDE REORGANISEERIMISEL SOVHOOSIDEKS KOLHOOSIDE MAA JA ÜHISVARA SOVHOOSIDELE ÜLEANDMISE KORRA NING KOLHOOSNIKUTEGA ARVELDUSTE PIDAMISE KORRA MÄÄRUSTIK

1. Kolhooside sovhoosideks reorganiseerimise küsimus otsustatakse kolhoosnikute vabatahtlikul nõusolekul kolhooside liikmete üldkoosolekute otsuste põhjal häälte enamusega, kui kohal on vähemalt kaks kolmandikku artelli liikmeist.

Pärast üldkoosoleku otsuse kinnitamist rajooni täitevkomitee poolt loetakse kolhoosi tegevus lõpetatuks ja kogu tootmistöö juhtimine (maaviljeluse, loomakasvatuse, ehituse ja muude majandusharude alal) pannakse sovhoosi direktorile.

2. Pärast kolhoosi sovhoosiks reorganiseerimise kohta kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse kinnitamist rajooni täitevkomitees võtab sovhoosi direktor akti järgi vastu kolhoosile kinnistatud maad ning kolhoosile kuuluvad hooned, loomad, masinad, inventari, abiettevõtted, külvid, seemned, istutusmaterjali, söödad ja muu vara ning vastutab nende säilivuse eest.

Kolhoosivara sovhoosidele üleandmine toimub väljaostuta ning kulud, mis on seotud kolhoosnikutele nende poolt väljatöötatud normipäevade eest tasumisega, organisatsioonidega arvelduste teostamise ning kolhooside võlgnevuse kustutamisega laenude ja muude maksete alal, tasutakse riiklike vahendite arvel.

3. Tegevuse lõpetanud kolhoosi liikmed võetakse nende nõusolekul alalisele tööle sovhoosi, arvestades nende tööalast kvalifikatsiooni ja töökogemusi.

4. Sovhoosi alalisele tööle üleläinud kolhoosnikutele arvatakse tööstaaži hulka nende pidev töötamise aeg kolhoosides, alates 1939. aastast, teenistuse aeg Nõukogude armees, Sõjalaevastikus, sise- ja piirikaitsevägedes, samuti töötamise aeg valitavail ametikohtadel või organiseeritud värbamise korras tööstuses ja ehitusel, välja arvatud need kolhoosis töötamise aastad, kus nad mõjuva põhjuseta ei töötanud välja kohustuslikku normipäevade miinimumi (kolhoosis olevate dokumentide järgi).

Tööstaaži määrab kindlaks komisjon koosseisus: sovhoosi administratsiooni esindaja, ametiühingu organisatsiooni esindaja ning külanõukogu esimees või sekretär.

5. Sovhoosi tööle võetud kolhoosnikutele jäetakse alles õueaiamaa, mida nad kasutasid kolhoosis, maade nöörraamatus näidatud suuruses.

6. Vanadele ja töövõimetutele kolhoosnikutele, kellel puudub perekond, jäetakse kogu nende eluajaks alles õueaiamaa, mida nad kasutasid kolhoosis ning töövõimeliste perekonnaliikmete puudu-

misel abistab sovhoos neid kolhoosnikuid õueaiamaa harimisel ja kütuse kohaleveol võrdselt sovhoosi töötajatega.

7. Kolhoosi varalis-materiaalsete väärtuste sovhoosile üleandmiseks (ja hindamiseks), samuti arveldusteks kolhoosnikutega, riiklike organisatsioonidega ja teiste organisatsioonide ja isikutega moodustab rajooni täitevkomitee igas kolhoosis kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjoni, kelle koosseisus on kolhoosi esimees (komisjoni esimees), kolhoosi raamatupidaja (arveametnik), kolhoosi revisjonikomisjoni esimees, rajooni täitevkomitee (rajooni rahandusosakonna), masina-traktorijaama ja sovhoosi esindajad.

Komisjoni liikmetele: kolhoosi esimehele, kolhoosi revisjonikomisjoni esimehele ja raamatupidajale (arveametnikule) tasutakse kolhoosi vahendite arvel erieelarve järgi, mille kinnitab rajooni täitevkomitee. Ülejäänud komisjoniliikmetele säilitatakse töötasu nende põhitöökohas.

Komisjoni töötamise kestuse määrab rajooni täitevkomitee, kuid see ei tohi ületada ühte kuud.

Kolhoosi juhatus on kohustatud kolhoosi tegevuse lõpetamise päeva seisuga koostama aruande, bilansi ja kolhoosi kõigi varalis-materiaalsete väärtuste nimestiku, arvestuslehed organisatsioonide, kolhoosnikute ja teiste isikutega peetavate arvelduste kohta ja need koos revisjonikomisjoni seisukohaga esitama läbivaatamiseks kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjonile hiljemalt 15 päeva jooksul alates sellest päevast, millal rajooni täitevkomitee kinnitas kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse kolhoosi maade ja ühisvara sovhoosile üleandmise kohta.

8. Kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjon on kohustatud:

a) viie päeva jooksul teatama (ajakirjanduses avaldamata) kõigile kolhoosi deebitoridele ja kreeditoridele selle tegevuse lõpetamisest;

b) sisse nõudma debitoorne võlgnevus mitmesugustelt isikutelt ja asutustelt ning teostama arveldused töötasu alal isikutega, kes töötasid kolhoosis palgalisel tööl, samuti riigiga maksude ja kindlustusmaksete alal, kapitaalehitusest osakulisel alusel osavõtu võlgnevuse alal, masina-traktorijaama tööde eest, traktoristidega, naturaallaenude, kontraheerimise lepingute alal (saadud avansside ja naturaalergutuse alal), ning muude kreeditoridega;

c) läbi viima lõpparveldused kolhoosnikutega normipäevade järgi, samuti kolhoosi pretensioonide osas kolhoosnikute vastu;

d) käesoleva punkti alapunktide «b» ja «c» nimetatud arvelduste teostamiseks avab kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjon Põllumajanduspanga asutustes erikonto, kuhu kantakse kõik kolhoosi rahaliste vahendite jäägid jooksvatelt kontodelt. Riigipanga asutustes, hoiukassas ja kapitaalmahutuste kontodelt Põllumajanduspanga asutustes. Kõik arveldused teeb komisjon sellelt kontolt.

Juhul, kui kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjoni erikontol olevatest vahenditest ei jätku arveldusteks kolhoosnikute ja kreedito-

ridega, kannab sovhoos puuduva summa komisjonile üle Põllumajanduspanga krediidi arvel.

Põllumajanduspank annab sovhoosile selleks otstarbeks protsendita lühiajalist laenu, tähtajaga kuni üks aasta. Laen antakse välja NSV Liidu Põllumajanduspanga ja Riigipanga poolt krediteerimata varalis-materiaalsete väärtuste üldsumma piirides, mis sovhoos võttis vastu kolhoosilt.

Kolhoosi võlg NSV Liidu Põllumajanduspanga ja Riigipanga laenude alal, seoses materiaalsete väärtuste üleandmisega sovhoosile, kantakse kolhoosilt maha riigieelarve arvel.

Pärast kõiki arveldusi antakse komisjoni erikontole jäänud rahaliste vahendite jääk sovhoosile üle selle käibevahenditeks.

Oma tegevust lõpetavates kolhoosides olevad riiklike siselaenude obligatsioonid antakse üle hoiukassadesse. Hoiukassad kustutavad need obligatsioonid ja riigi võlg väheneb selle summa võrra.

9. Kolhoosi varalis-materiaalsete väärtuste hindamine toimub järgmises korras:

a) hooned ja ehitused antakse üle hindamisväärtuste järgi;

b) põllutöömasinad ja -riistad, transpordivahendid, inventar, seadmed ja materjalid hinnatakse riiklike ja kooperatiivsete kaubandusettevõtete hinnakirja hindade järgi, arvesse võttes nende kulumist;

c) kolhoosidelt ülevõetavad veised, sead ja lambad hinnatakse sovhoosidele kehtestatud üleandmishindadega, linnud — kehtivate riiklike kokkuostuhindadega, tõutud hobused aga hindadega, mis on kehtestatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 2. juuli 1954. a. määrusega nr. 1326; tõuloomad hinnatakse tõukarjale kehtestatud hindadega;

d) mitmeaastased istandused hinnatakse hindades, mis vastavad oblasti, krai, vabariigi sovhooside valitsuste või liiduvabariikide sovhooside ministeeriumide hindadele, lähtudes plaanilisest omahinnast ja arvesse võttes istanduste seisukorda;

e) lõpetamata tootmine (külvid, sügiskünd, kesad, mitmeaastased heintaimed ja muud) hinnatakse tegelikult tehtud tööde järgi kolhooside ja masina-traktorijaamade andmete alusel ja oblasti, krai, vabariigi sovhooside valitsuse või liiduvabariigi sovhooside ministeeriumi keskmise plaanilise omahinna järgi; lõpetamata tootmine kapitaalmahutuste alal — lähtudes antud objekti eelarvelisest maksumusest;

f) seemned, loomasööt ja ülejäänud põllumajanduslik toodang hinnatakse oblasti, krai, vabariigi sovhooside valitsuse, liiduvabariigi sovhooside ministeeriumi või maad juurde saava sovhoosi keskmise plaanilise omahinna järgi.

10. Riiklikud, kooperatiivsed ja ühiskondlikud organisatsioonid, kes on tegevust lõpetava kolhoosi deebitorid, on kohustatud kustutama võla hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates komisjonilt teate saamise päevast.

Organisatsioonide ja üksikisikute arvel olev debitoorne võlgnevus, mis jäi sisse nõudmata kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjoni töötamise ajal, nõutakse edaspidi sisse sovhoosi poolt seadusega kehtestatud korras.

11. Natuuras tasutavate masina-traktorijaama tööde eest tasumata jäänud osa eest tuleb maksta rahas masina-traktorijaamale vastava tööliigi kohta kehtestatud plaanilise omahinna alusel.

Kui kolhoosi väärtused ja vahendid ei kata kolhoosi võlgnevust riigile naturaallaenude, maksude, kindlustusmaksete ja masina-traktorijaamadega arvelduste alal, otsustab selle võlgnevuse mahakandmise küsimuse rajooni täitevkomitee.

12. Iga jooksval aastal väljateenitud normipäeva kohta makstakse kolhoosnikutele raha kolhoosi plaanis ettenähtud ulatuses. Juhul, kui jooksva aasta plaan puudub, antakse normipäeva kohta raha selles ulatuses, mis tegelikult maksti eelmisel aastal.

Normipäeva naturaaltasu antakse fondide piirides, mis on kolhoosides olemas normipäevadele jaotamiseks, kuid mitte rohkem, kui on plaanis ette nähtud.

Kui kolhoosis on küllaldaselt söötasid, võib kolhoosnikutele peale heina ja põhu (10%), mis antakse söötade varumisel töötanud kolhoosnikutele, anda jooksval aastal väljateenitud normipäevade eest kuni 5% heina ja põhu kogusaagist.

Kolhooside vastastikuse abistamise kassades olevad vahendid ja kuni 5% vahendeist, mis kuuluvad normipäevade eest väljaandmisele, jaotatakse ära tööinvaliidide, Isamaasõja invaliidide, vanade ja teiste töövõimetute kolhoosnikute vahel.

13. Ajutiselt äraolevatele kolhoosnikutele, kes viibivad Nõukogude armees, Sõjalaevastikus, sise- ja piirikaitsevägedes, töötavad valitavail ametikohtadel, tööstuses organiseeritud värbamise korras jne., antakse normipäevatasu välja volituse alusel või kantakse üle nende asukohta. Kui äraolevate kolhoosiliikmete asukoht on teadmata, makstakse raha notariaalkontori deposiitarvele, kus seda hoitakse kolm aastat.

14. Neil juhtudel, kui oma tegevuse lõpetanud kolhoosi liikmeist osa astus teise kolhoosi, kannab kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjon vastava osa jagamatu fondi vahendite jäägist ja osamaksudest üle sellele kolhoosile.

15. Kõik kolhoosile esitatud pretensioonid võtab komisjon vastu 15 päeva jooksul, arvates antud kolhoosi tegevuse lõpetamise teatamise päevast.

16. Kontroll kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjoni töö üle ja vara üleandmise käigus tekkivate vaidluste lahendamine pannakse rajooni täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

17. Kolhoosi tegevuse lõpetamise komisjoni otsuse kinnitab rajooni täitevkomitee, kõik kolhoosile kuuluvad materjalid ja dokumendid antakse hoiule sovhoosi.

18. Juhul, kui kolhoosi maad antakse sovhoosile üle osaliselt,

lahendatakse kolhoosi vara ja kolhoosi ning kolhoosnikutega peetavate arvelduste küsimus järgmiselt:

a) sovhoosile üleantavatel maadel asuvad hooned kuuluvad üleviimisele kolhoosi kasutusse jäävale maale tähtajaks ja tingimustel, mis määratakse kindlaks kolhoosi juhatuse ja sovhoosi direktori vahelise kokkuleppega, mille kinnitab rajooni täitevkomitee.

Kolhoosi juhatuse ja sovhoosi direktori vahelisel kokkuleppel võib kolhoosi hooned jätta sovhoosile, kusjuures viimane tasub nende maksumuse vastavalt käesoleva määrustiku 9. punktis määratud hindele;

b) sovhoosile üleantavail maadel asuvate mitmeaastaste istanduste ja külvide eest tasu maksmine, samuti teiste kasutamata kulutuste hüvitamine toimub vastavalt käesoleva määrustiku 9. punkti alapunktides «d» ja «e» kindlaksmääratud hinnetele;

c) neil juhtudel, kui kolhoosi maadel, mis antakse üle sovhoosile, elunevad põllumajandusartelli liikmed, kes soovivad üle minna alalisele tööle sovhoosi, tasub kolhoos nende poolt kolhoosis tehtud töö eest kõigi selle kolhoosi liikmetega võrdsel alusel, pärast kolhoosi aastaaruande kinnitamist kolhoosi liikmete üldkoosolekul.

Законодательные и ведомственные акты по сельскому хозяйству, т. I, Москва, 1957

KOLHOOSIDEVAHELISE TURBATOOTMISE NÕUKOGU TÜÜPPÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU KORRALDUS NR. 441-k
8. APRILLIST 1958

1. Kinnitada kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tüüppõhimäärus vastavalt lisale.

2. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks välja töötada ja kinnitada leping kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise kohta.

3. Laiendada kolhoosidevahelistele turbatootmise nõukogudele NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1955. a. 1. detsembri määrusega nr. 1997 kolhoosidele kehtestatud soodustused tasu maksmisel maaparanduse ja kultuur-tehniliste ning turba tootmise ja transportimise tööde eest, mis täidetakse masina-traktorijaamade, remondi- ja tehnikajaamade ja masina-maaparandusjaamade poolt aastail 1958—1960.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 5, art. 77

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
8. aprilli 1958. a. korraldusega
nr. 441-k

KOLHOOSIDEVAHELISE TURBATOOTMISE NÕUKOGU TÜÜPPÕHIMÄÄRUS

I. Üldeeskirjad

1. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu moodustatakse selleks, et ühiselt toota väetis- ja alusturvast ning turvast muudeks vajadusteks kolhoosides, samuti muuta odavamaks turba tootmise tööd.

Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu ettevõtted, mis on moodustatud kolhooside vahendite arvel, on nende ühiseks omandiks.

2. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise otsustab nende kolhooside volinike koosolek, kes on mainitud nõukogu moodustamiseks nõusolekut avaldanud.

Nimetatud volinikud valib kolhoosnikute üldkoosolek võrdselt, 2—3 volinikku igast kolhoosist.

Volinikud valitakse 2 aastaks ja neid võib enne seda tähtaega ära kutsuda või asendada teistega vastava kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel.

3. Kooskõlas käesoleva põhimäärusega koostatud leping kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise kohta vaadatakse läbi iga osaniku — kolhoosi kolhoosnikute üldkoosolekul, pärast kinnitamist kirjutatakse alla osanike — kolhooside volinike poolt ning kinnitatakse rajooni täitevkomitees.

4. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu töötab isemajandamise alusel, tal on iseseisev bilanss ning ta omab juriidilise isiku õigused ja pitsati.

5. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu vastutab kõigi oma kohustuste eest varaga, millele kooskõlas kehtivate seadustega võib suunata nõudmist.

II. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhtimise organid

A. Volinike koosolek ja selle ülesanded

6. Volinike koosolek on nõukogu kõrgem organ ja teostab üldist järelevalvet kolhoosidevahelise nõukogu töö üle. Volinike koosolekule pannakse:

a) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise ja likvideerimise küsimuse otsustamine;

b) osanike — kolhooside osavõtu suuruse kindlaksmääramine;

c) iga-aastaste turbatootmise plaanide kinnitamine;

d) tootmis- ja finantsplaani, aastaaruande, koosseisude nimestiku ja administratiiv-majanduskulude eelarve ning revisjonikomisjoni aruande läbivaatamine ja kinnitamine, samuti hinnangu andmine kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse tööle ja kogu tema tegevusele;

e) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töötajate töötasustamise korra ja tasu suuruse kinnitamine;

f) kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu osanikuks nõukogu juhatuse ettepanekul.

7. Volinike koosolek kutsutakse kokku kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse poolt vähemalt 2 korda aastas või volinike eneste algatusel.

Volinike koosolekute otsused loetakse vastuvõetuks, kui vähemalt 50% volinikke on sellega nõus.

Kõik volinike koosoleku kompetentsi kuuluvad küsimused otsustatakse lahtisel hääletamisel.

B. Nõukogu juhatus ja selle ülesanded

8. Kolhoosidevahelist turbatootmise nõukogu juhib kolhoosidevahelise nõukogu juhatus kooskõlas käesoleva põhimäärusega ja osanike — kolhooside vahel sõlmitud lepinguga.

9. Nõukogu juhatuse liikmed valitakse volinike koosolekul kolhoosidevahelise nõukogu iga osaniku — kolhoosi volinike hulgast. Juhatuse liikmed valitakse kaheks aastaks ja neid võib enne tähtajaga ära kutsuda või asendada teistega volinike koosoleku otsusel.

10. Volinike koosolek valib enda koosseisust nõukogu juhatuse esimehe. Vajaduse korral volinike koosoleku otsusel ja selle kolhoosi juhatuse nõusolekul, kus töötab alaliselt valitud esimees, võib viimast vabastada kolhoosi tööst nõukogu esimehe kohustuste täitmise ajaks. Põhitööst kolhoosis vabastatud esimehele maksab palka kolhoosidevaheline nõukogu osanike — kolhooside volinike koosolekul määratud ning nõukogu juhatuse poolt ettepandud suuruses.

Nõukogu juhatuse esimees ja liikmed, kes ei ole vabastatud põhitööst, nõukogult tasu ei saa.

Kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse esimehe ajutisel puudumisel (haigus, lähetus) pannakse tema kohused kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse otsusel ühele juhatuse liikmetest.

11. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse ülesanneteks on:

a) iga-aastaste turbatootmise plaanide koostamine vastavalt osanike — kolhooside nõudeavaldustele, samuti, arvestades oma võimalusi, valmistoodangu realiseerimine ka teistele tarbijaile, kes ei ole nõukogu liikmed (sovhoosidele, õppe- ja abimajanditele);

b) turbatootmiseks vajalike maa-alade eraldamise taotlemine;

c) kapitaalehituse ja kapitaal- ning jooksva remondi plaanide, tootmis-finantsplaani ja aastaaruande koostamine ning nende esitamine läbivaatamiseks ja kinnitamiseks volinike koosolekule;

d) kontroll tootmis-finantsplaani täitmise üle;

e) kapitaalehitusteks ja kapitaalremondiks vajaliku projekt-eelarvelise dokumentatsiooni läbivaatamine;

f) administratiiv-tehnilise personali tööle võtmine ja töölt vallandamine;

g) töötasu maksmise ja kasumi jaotamise või kahjumi katmise küsimuste kohta tehtud ettepanekute läbivaatamine ja esitamine kinnitamiseks volinike koosolekule;

h) lepingute sõlmimine riiklike ja kooperatiivsete ettevõtete ja asutustega (MTJ, RTJ, MMJ, kolhoosid jne.).

12. Kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse koosoleku otsused juhatuse kompetentsi kuuluvates küsimustes võetakse vastu juhatuse liikmete häälteenamusega ning kui kohal on vähemalt $^2/_3$ juhatuse liikmeist. Kui hääled jagunevad poolte vahel võrdselt, esitatakse küsimus läbivaatamiseks volinike koosolekule.

Kõik juhatuse kompetentsi kuuluvad küsimused otsustatakse lahtisel hääletamisel.

13. Kolhoosidevahelise nõukogu juhatus vastutab määratud plaanide täitmise, finants-, töö- ja lepingulisest distsipliinist kinnipidamise ning nõukogu majandusliku tegevuse juhtimise eest.

C. Nõukogu juhatuse esimees ja tema kohused

14. Juhatuse esimees juhib kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu kogu tegevust ja organiseerib juhatuse otsuste elluviimist.

15. Juhatuse esimehe kohuseks on:

a) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse koosolekute kokkukutsumine mitte harvem kui kaks korda kvartalis;

b) maa eraldamise, turbatootmise, kapitaalehituste, lepingute projektide, koosseisude, eelarvete, töötasu maksmise ja muude nõukogu tegevusega seoses olevate küsimuste väljatöötamine ja esitamine kolhoosidevahelise nõukogu juhatusele läbivaatmiseks;

c) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevusse puutuvate vajalike finantsoperatsioonide teostamine, sealhulgas kontode avamine ja sulgemine Põllumajanduspangas (Riigipangas) ning volituste väljaandmine väärtuste ja raha saamiseks;

d) hagide esitamine, nõukogu esindamine kohtuorganites ning teistes riiklikes ja ühiskondlikes asutustes isiklikult või teiste isikute kaudu, andes neile sellekohase volituse.

III. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevuse revideerimine

16. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu majandus- ja finantstegevust revideerib revisjonikomisjon.

17. Revisjonikomisjon koosseisus 3 liiget ja 2 liikmekandidaati valitakse volinike koosoleku poolt 2 aastaks. Revisjonikomisjoni liiget võib samas korras ära kutsuda ja ümber valida.

Revisjonikomisjon valib oma koosseisust esimehe.

Revisjonikomisjon revideerib kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tööd vähemalt kaks korda aastas.

Revisjonikomisjon esitab kontrollimise tulemused koos järelduste ja ettepanekutega nõukogu juhatusele ja kannab ette volinike koosolekule.

18. Vajaduse korral võib revisjonikomisjon kutsuda revideerimisest osa võtma vastavaid spetsialiste, tasudes neile kolhoosidevahelise nõukogu summadest.

19. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töö revideerimiseks on revisjonikomisjonil õigus:

a) nõuda nõukogu juhatuse esimehelt ja teistelt töötajatelt vajalike dokumentide esitamist ja seletuste andmist;

b) revideerida kassat, ladusid ja muid materiaalseid väärtusi;

c) kahjumite avastamisel, mis on tekitatud kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu teenindava personali hooletuse või turbamassiivide ja mehhanismide ekspluateerimise eeskirjadest mittekinnipidamise tõttu, samuti varguste ja puudujääkide kindlakstegemisel nõuda nõukogu juhatuselt abinõude tarvituselevõtmist tekitatud kahjude sissenõudmiseks süüdlastelt ja nende vastutusele võtmiseks.

IV. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu vahendid

20. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu vahendid moodustatakse osanike — kolhooside osamaksudest.

Osamaksud tasutakse kolhooside omavahendite arvel nii rahas kui ka materiaalsetes väärtustes. Juhul, kui üleantava vara väärtus ületab kindlaksmääratud osamaksu suuruse, nähakse lepingus ette kord ja tähtajad liigse üleantud vara hüvitamiseks osanikule — kolhoosile.

21. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu omab põhikirjafondi, amortisatsioonifondi ja kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ning tugevdamise fondi.

22. Kolhoosidevahelise nõukogu põhi- ja omakäibevahendid moodustavad põhikirjafondi.

23. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu amortisatsioonifond moodustatakse eraldiste arvel põhivahendite maksumusest suuruses, mis määratakse kindlaks juhatuse poolt, vastavalt turbatööstuse ettevõtetes kehtivaile normidele.

Amortisatsioonifondi vahendid hoitakse Põllumajanduspangas

(Riigipangas) arvelduskontol ja kasutatakse kolhoosidevahelise nõukogu poolt vastavalt kinnitatud eelarvele kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks.

24. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fond moodustatakse nõukogu tegevusest saadud kasumist 25—30%-liste iga-aastaste eraldiste arvel.

Kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fondi vahendid hoitakse erikontol Põllumajanduspangas (Riigipangas) ja kulutatakse kapitaalmahutusteks ning omakäibevahendite täiendamiseks.

25. Osanikud — kolhoosid (tellijad) kannavad üle kolhoosidevahelisele nõukogule turbatootmise iga-aastase avansi 30—40% ulatuses neile aastas toodetava turbakoguse lepingulisest maksumusest.

Avansi ülekandmise tähtajad määratakse kindlaks tootmisaasta alguses nõukogu juhatuse otsusega.

26. Kolhoosidevahelisel turbatootmise nõukogul on arvelduskonto Põllumajanduspangas (Riigipangas).

27. Pärast eraldisi tootmise laiendamise ja tugevdamise fondi jaotatakse kolhoosidevahelise nõukogu kasum osanike vahel proportsionaalselt nende osavõtule, samuti võib seda suunata kolhoosidevahelise nõukogu tootmisbaasi laiendamisele ja tugevdamisele ning käibevahendite täiendamisele.

28. Juhul, kui kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevus annab kahjumit, kaetakse see kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fondi vahenditest, kui aga nendest ei jätku, katavad osanikud — kolhoosid kahjumi proportsionaalselt nende osavõtule. Kahjumi katmise tähtaja määrab kindlaks osanike — kolhooside volinike koosolek.

V. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töötajate töö organiseerimine ja töötasu

29. Osanikud — kolhoosid eraldavad tööks kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogus kolhoosnikuid lepingus ettenähtud arvul ja ajaks. Kolhoosnikute arv muutub iga aasta olenevalt kavatsetavast töömahust.

30. Kolhoosnikud, kes on eraldatud tööks kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus osanike — kolhooside poolt, asuvad selle käsutusse ja alluvad selles organisatsioonis kehtivaile sisekorra eeskirjadele.

31. Kolhoosnikud, kes töötavad kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus, jäävad edasi kolhoosi liikmeiks ja kasutavad kõiki kolhoosnikute õigusi. Osanike — kolhooside juhatused võivad neid ära kutsuda ja asendada teiste kolhoosiliikmetega kooskõlastatult kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatusega.

Tööst vabal ajal kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus rakendatakse kolhoosnikuid tööle neis kolhoosides, kus nad on liikmeks.

32. Töötasu kolhoosnikutele, kes on eraldatud tööle kolhoosidevahelisse turbatootmise nõukogusse, võib kokkuleppel kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu ja osanike — kolhooside juhatusega maksta:

a) rahas töönormide ja hinnete järgi, mis on kehtivad kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus;

b) normipäevades; sel juhul töötasu, mis arvestatakse kolhoosnikutele töö eest kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus selles organisatsioonis kehtivate töönormide ja hinnete järgi, kantakse üle kolhoosidevahelise nõukogu poolt kolhoosile rahas, ühtlasi teatatakse iga kolhoosniku poolt väljatöötatud normipäevade arv.

33. Töötasu maksmine väljastpoolt palgatud töölistele, kes ei ole osanike — kolhooside liikmed, toimub rahas normide ja hinnete järgi, mis vastava kutseala kohta on kehtestatud nõukogu volinike koosoleku poolt.

34. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu administratiiv- ja tehnilistele töötajatele, kes ei ole kolhoosi liikmed, makstakse töötasu vastavalt administratiiv-majanduskulude eelarvele volinike koosoleku poolt kehtestatud tariifide järgi.

VI. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu aruandlus

35. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu bilansid ja aruanded koostatakse vormide järgi ja korras, mis on kehtestatud Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlas Eesti NSV Statistika Valitsusega.

36. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu aastaaruanne ja bilanss koos revisjonikomisjoni seisukohaga esitatakse nõukogu juhatuse poolt kinnitamiseks osanike — kolhooside volinike koosolekule.

VII. Kolhoosidevahelisse turbatootmise nõukogusse majandite vastuvõtmine ja sealt väljaastumine

37. Uute kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelisse turbatootmise nõukogusse toimub juhatuse otsusega, mille kinnitab osanike — kolhooside volinike koosolek; vastuvõetud kolhoosid tasuvad osamaksu suuruses, mis on määratud osanike — kolhoosidele.

38. Otsus kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu koosseisust võetakse vastu osaniku — kolhoosi üldkoosoleku poolt.

39. Kolhoosi lahkumisel kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu koosseisust määrab nõukogu juhatus kindlaks korra ja tähtajad tasutud osamaksude tagastamiseks, arvestatud kasumi tasumiseks või kahjumi vastava osa katmiseks.

Lõplik arveldus tehakse majandusaasta lõpul pärast kolhoosidevahelise nõukogu aastaaruande kinnitamist.

40. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu likvideeritakse volinike koosoleku otsusel.

Pärast kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevuse lõpetamist järelejäänud põhi- ja käibevahendid jaotatakse osanike — majandite vahel proportsionaalselt nende osavõtu suurusele.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 5, art. 77

RAJOONIDE PÕLLUMAJANDUSE INSPEKTUURIDE[1] KOOSSEISUDEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 194
26. MAIST 1958

Väljavõte

Kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 18. aprilli määrusega nr. 425 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada 1. juunist 1958. a. rajoonide põllumajanduse inspektuuride koosseisud.

3. Lubada ENSV Põllumajanduse Ministeeriumil edaspidi koos rajoonide täitevkomiteedega teha vajalikud muudatused inspektuuride spetsialistide koosseisudes rajoonile määratud töötajate arvu ja palgafondi piirides.

4. Üle anda rajoonide põllumajanduse inspektuuride alluvusse seemnekontrolli laboratooriumid ja kogu zooveterinaarvõrk.

Panna inspektuuride juhatajatele — täitevkomiteede esimeeste asetäitjatele — kolhooside ehitamise osakondade juhtimine rajoonides.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 7, art. 107

EESTI NSV RAJOONIDE PÕLLUMAJANDUSE INSPEKTSIOONIDE PÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 329
2. SEPTEMBRIST 1958

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 18. aprilli määrusega nr. 425 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» kinnitada rajoonide põllumajanduse inspektsioonide põhimäärus vastavalt lisale.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 12, art. 186

[1] Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. septembri 1958. aasta määruses nr. 329 on sõna «inspektuur» asendatud sõnaga «inspektsioon».

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
2. septembri 1958. a. määrusega
nr. 329

EESTI NSV RAJOONIDE PÕLLUMAJANDUSE INSPEKTSIOONIDE PÕHIMÄÄRUS

1. Rajoonide põllumajanduse inspektsioonid on moodustatud kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 18. aprilli määrusega nr. 425 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest». Oma tegevuses allub rajooni põllumajanduse inspektsioon rajooni täitevkomiteele ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile.

2. Rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhib inspektsiooni juhataja, kes on ühtlasi rajooni täitevkomitee esimehe asetäitja.

Rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhataja ametikohale määratakse üldreeglina isik, kes omab kõrgemat põllumajanduslikku haridust ja praktilisi töökogemusi.

3. Rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhataja määratakse ametisse rajooni täitevkomitee poolt kooskõlastatult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga ning ta kinnitatakse rajooni töörahva saadikute nõukogu istungjärgul.

Rajooni inspektsiooni pea- ja vanemspetsialistid ning rajooni seemnekontrolli laboratooriumi juhataja määratakse ametisse ja vabastatakse ametist rajooni täitevkomitee poolt rajooni inspektsiooni juhataja esildusel ja kooskõlastatult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga.

Rajooni inspektsiooni ülejäänud töötajad määratakse ametisse ja vabastatakse ametist rajooni inspektsiooni juhataja käskkirjaga.

4. Rajooni inspektsiooni juhataja annab oma võimu piirides välja käskkirju ja juhendeid.

5 Rajooni põllumajanduse inspektsiooni põhisihiks ja -ülesandeks on põllumajandusliku tootmise edasise tõusu organiseerimine ja kindlustamine rajooni kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtteis eesrindlike kogemuste ja põllumajandusteaduse saavutuste juurutamise alusel; seemnekasvatuse ja tõuaretustöö organiseerimine, maakorralduse ning maade ja metsade riikliku arvestuse organiseerimine, veterinaarteenistuse organiseerimine, järelevalve organiseerimine abinõude tarvitusele võtmise üle põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste tõrjeks, kolhooside abistamine raamatupidamise töö korraldamisel ning aasta- ja kvartaliaruannete koostamisel.

Nimetatud ülesannete täitmiseks rajooni põllumajanduse inspektsioonile pannakse:

I. Põllumajanduse alal üldiselt:

a) kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete tootmistegevuse kontrollimine, vajalike abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine põllumajandusliku tootmise parandamiseks rajoonis;

b) eesrindlike töömeetodite üksikasjalik tundmaõppimine, üldistamine ja juurutamine, selleks vajalike konverentside ja nõupidamiste korraldamine, eesrindlike kogemuste alal materjalide ettevalmistamine ajakirjanduses ja eribülletäänides avaldamiseks;

c) rajooni põllumajanduse spetsialistide töö vahetu juhtimine. Ettepanekute tegemine põllumajandusliku kaadri valikul, paigutamisel ja ettevalmistamisel, rajooni tööle suunatud spetsialistide jaotamine;

d) põllumajanduse sotsialistliku võistluse organiseerimine ja selle käigu analüüsimine, samuti võistluse kokkuvõtete tegemine;

e) rajooni põllumajandusnäituste korraldamine, eksponaatide valik ja ettevalmistamine vabariiklikule ja üleliidulisele näitusele. Parimate kolhooside ja sovhooside, kolhoosnikute ning sovhooside ja remondi- ja tehnikajaamade tööliste väljaselgitamine nende esitamiseks kandidaatidena vabariiklikule ja Üleliidulisele Põllumajandusnäitusele;

f) osavõtt riiklike plaanide teatavaks tegemisest majandeile, tootmis-finantsplaanide õige koostamise organiseerimine majandeis ning kontroll nende plaanide täitmise üle;

g) koos remondi- ja tehnikajaamadega abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine mehhanismide ratsionaalseks kasutamiseks, uue tehnika (sealhulgas väikemehhaniseerimise) juurutamiseks ning mehhaniseerimise taseme tõstmiseks kõigis põllumajandusharudes;

h) rajooni täitevkomiteele ettepanekute esitamine rajoonile eraldatavate masinate, väetiste, jõusööda, ehitusmaterjalide ja teiste fondide jaotamise kohta ning kontroll nende saabumise, sihipärase realiseerimise ja kasutamise üle;

i) ehitus- ja elektrifitseerimisalaste küsimuste lahendamine rajooni ulatuses kolhooside ehituse osakonna ja temale alluvate asutuste kaudu;

j) ettepanekute esitamine rajooni täitevkomitee juures asuva tootmistehnilise nõukogu kokkukutsumiseks, nõukogule läbivaatamiseks küsimuste ettevalmistamine ning tootmistehnilise nõukogu tehnilise asjaajamise kindlustamine.

II. Taimekasvatuse alal:

a) abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine kõigi majandite maakõlvikute paremaks kasutamiseks ning külvikordade väljatöötamise ja rakendamisega seotud tööde organiseerimine ja juhendamine;

b) rajooni kolhoosides ja sovhoosides kuivendatud ja uudis-

maade õige ja ökonoomse kasutamise organiseerimine ning kuivendussüsteemide nõuetekohase ekspluatatsiooni kontrollimine;

c) kohalike väetiste varumise, tootmise ja õige kasutamise organiseerimine;

d) rajooni kolhoosides, sovhoosides ja teistes majandites kõigi põllumajanduslike kultuuride seemnekasvatuse, seemnepõldude rajamise, seemnefondide salvestamise ja külvikonditsiooni viimise ning iga majandi omatoodetud kvaliteetse seemnega täieliku kindlustamise organiseerimine ja juhtimine;

e) rajooni seemnekasvatuse majandeis sordiseemnete tootmise ja varumise, kõigis majandeis põllumajanduslike kultuuride sordiuuenduse läbiviimise ning kolhooside ja sovhooside rajoneeritud sordiseemnetega varustamise juhtimine;

f) rajooni kõigis majandeis sordikülvide ja heinaseemnepõldude tunnustamise ning sordiseemnete sihipärase kasutamise juhtimine ja kontrollimine;

g) söödabaasi kindlustamiseks ja loomade produktiivsuse tõstmiseks mitmeaastase põldheina, kultuurheina- ja -karjamaade ning teiste Eesti NSV oludes sobivate ja kõrgesaagiliste söödakultuuride pindalade laiendamise ja nende kultuurjde saakide tõstmise abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine;

h) põllumajanduslike kultuuride külvi- ja hooldustööde, haiguste ja kahjurite tõrje ning saagikoristustööde õigeaegse läbiviimise organiseerimine;

i) lina külvipinna laiendamise, saagikuse tõstmise ja kogutoodangu suurendamise abinõude väljatöötamine linakasvatusrajoonides, mis kindlustab linasaaduste varumise plaanide täitmise ja ületamise ning linakasvatuskolhoosides toorlina algtöötlemise;

j) rajooni kolhoosides, sovhoosides ja teistes majandites, samuti individuaalmajandites aianduse ja mesinduse organiseerimine ja kontrollimine;

k) majandites kõigi põllumajanduslike tööde kvaliteedi kontrollimine;

l) seemnekon'rolli-laboratooriumi töö juhtimine ja kontrollimine, samuti rajoonidevaheliste põllumajanduslike organisatsioonide (Põllumajanduse Ministeeriumi puukoolid, põllumajanduslike kultuuride karantiini inspektorid, maaparanduse valitsused), kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide ning kolhoosidevaheliste turbatootmise nõukogude töö kontrollimine ja kooskõlastamine.

III. Loomakasvatuse alal:

a) vajalike abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine loomade söötmis-, pidamis- ja hooldamistingimuste parandamise teel loomade arvu ja loomakasvatussaaduste tootmise suurendamiseks, samuti söötade ökonoomse ja õige kasutamise ning raiskamise vältimise kontrollimine;

b) rajooni kolhoosides, sovhoosides ja teistes majandites tõu-

aretustöö korraldamine ja juhtimine selleks, et suurendada tõuloomade arvu ning parandada nende toodanguvõimet ja tõulisi omadusi;

c) isastõuloomade võrgu komplekteerimine ja kunstliku seemendamise kasutusele võtmise juhtimine ning kontrollimine rajooni majandites;

d) jõudluskontrolli organiseerimine tõuloomi kasvatavates majandites;

e) majandite poolt loomade tõulise ja zootehnilise arvestuse pideva ja õige pidamise kontrollimine;

f) majandite juhatajate ja spetsialistide poolt kohustuslike zootehniliste ja veterinaareeskirjade täitmise kontrollimine ja ettepanekute tegemine nende eeskirjade täiendamiseks või muutmiseks, lähtudes rajooni kohalikest tingimustest;

g) rajoonidevahelisi loomakasvatusalaseid asutusi, nagu riiklikud tõulavad, haude-linnukasvatusjaamad, elusloomade ostu-müügi kontorid jt. ning teisi rajooni majandeid teenindavate zootehnikute töö kooskõlastamine ja kontrollimine.

IV. Veterinaarteenistuse alal:

a) veterinaaralase töö juhtimine rajooni kolhoosides, sovhoosides ning teistes majandites veterinaar-sanitaarsete ja tauditõrje abinõude läbiviimisel;

b) kolhooside, sovhooside ja teiste majandite ning individuaalvalduses olevate loomade ja lindude vajaliku veterinaarse teenindamise organiseerimine;

c) veterinaar-sanitaarse järelevalve organiseerimine ja läbiviimine rajoonis, mis kindlustaks heakvaliteediliste loomakasvatussaaduste ja tooraine tootmise ja realiseerimise;

d) riikliku veterinaarkontrolli teostamine rajoonis NSV Liidu veterinaarmäärustiku täitmise üle ja mittetäitmisel määrustikus ettenähtud abinõude rakendamine;

e) veterinaarvõrgu komplekteerimine ja tema töö juhtimine ning kontrollimine rajoonis.

V. Põllumajandussaaduste riikliku varumise alal:

a) osavõtt põllumajandussaaduste varumise riiklike plaanide koostamisest kolhoosidele, sovhoosidele, abi- ja üksikmajanditele, võttes arvesse seadusega ettenähtud soodustusi;

b) kolhooside, sovhooside ja teiste majandite poolt riiklike varumisplaanide täitmise kindlustamine seadusega kindlaksmääratud tähtaegadeks;

c) põllumajandussaaduste kokkuostuks kolhooside ja varumisorganisatsioonide vahel sõlmitavate lepingute õigsuse kontrollimine;

d) kontroll varumisorganisatsioonide (võitööstused ja piimavastuvõtupunktid, loomade varumise kontorid ja nende vastuvõtu-

punktid, tarbijaskooperatsiooni kokkuostupunktid) poolt kolhoosidelt ja teistelt majanditelt põllumajandussaaduste õige vastuvõtmise üle ning riikliku varumisdistsipliini rikkujate seaduslik vastutusele võtmine;

e) komisjoni moodustamine põllumajandussaaduste varumisel kvaliteedi määramisel tekkinud vaidluste lõplikuks lahendamiseks, vastavate spetsialistide osavõtuga selle komisjoni tööst.

VI. Maakorralduse ja maade riikliku arvestuse alal:

a) rajoni piirides olevate kõigi maade riikliku arvestuse ja maakasutuste registreerimine, iga-aastaste aruannete koostamine maade jaotuse kohta kõlvikute ja maakasutajate järgi ning maade kasutamise kohta vastavalt kehtestatud korrale;

b) kolhooside põllumajandussaaduste varumise riiklike plaanide arvutamise aluseks olevate kõlvikute pindalade arvestus ja selle õigsuse kontrollimine, individuaalsektori maakasutuste maade arvestus põllumajandusmaksu määramiseks;

c) maade ja metsade sihipärase kasutamise ja maakasutajate poolt maakorralduse projektide õige rakendamise kontrollimine ning ettepanekute tegemine ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks;

d) maakorraldus-, uurimis- ja mõõdistamistööde organiseerimine ja teostamine rajoonis olevate maakorralduse salkade ja rühmade spetsialistide osavõtul, põllumajanduslike artellide maa põlise kasutamise aktide, samuti ka teistele maakasutajatele maa kasutamise õiguse aktide koostamine ja kätteandmine;

e) kõigi maakasutajate ja kodanike poolt maakasutamisalastes küsimustes esitatud kaebuste ja avalduste läbivaatamine, ettepanekute ettevalmistamine ja nende õigeaegne esitamine rajooni täitevkomiteele läbivaatamiseks;

f) riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks maa eraldamise otsuste projektide ja seisukohtade esitamine rajooni täitevkomiteele;

g) kolhooside ühismaade ebaseadusliku kasutamise vältimise kontrollimine ja abinõude tarvitusele võtmine kolhoosimaade kasutamise korra rikkumiste viivitamatuks kõrvaldamiseks;

h) piirimärkide alalhoiu järelevalve ja mõõdistamise, uurimise, maakorralduse, maa arvestuse ning plaanilis-kartograafiliste materjalide ja dokumentide õige säilitamise kindlustamine.

VII. Maaparanduse alal:

a) osavõtt rajooni kolhoosides, sovhoosides ning majanditevahelistel objektidel maaparandustööde teostamise plaani koostamisest;

b) maaparandustööde plaani täitmise ning tööde kvaliteedi tehnilistele tingimustele vastavuse kontrollimine;

c) osavõtt maaparandusobjektide ekspluatatsiooni andmisest;

d) rajoonidevaheliste maaparanduse valitsuste ja territoriaalvalitsuste piirkondi teenindavate spetsialistide töö kooskõlastamine ja kontrollimine.

VIII. Metsamajanduse alal:

a) kontroll metsade õige majandamise ning kolhooside ja sovhooside metsade õige kasutamise üle;

b) liigsete heinamaade jaotamine kolhooside ja sovhooside vahel riigimetsades.

IX. Raamatupidamise ja aruandluse alal:

a) kõigi kolhooside abistamine raamatupidamise korraldamisel ja aruannete koostamisel, finantsmajandusliku tegevuse korraldamisel, riikliku statistika organite abistamine aruandluse autentsuse tagamisel sovhoosides, kolhoosides, remondi- ja tehnikajaamades ning teistes põllumajanduslikes organisatsioonides;

b) revisjonikomisjonide töö kindlustamine vastavalt kolhoosi põhikirjale ja nende tegevuse kontrollimine kolhoosides;

c) kolhooside tootmis-finantsplaanide läbivaatamine ja aasta-aruannete analüüsimine;

d) kokkuvõtete tegemine rajooni ulatuses kolhooside kvartali- ja aastaaruannete alusel ja nende esitamine kõrgemalseisvatele organitele.

6. Rajooni inspektsiooni poolt väljatöötatud abinõud põllumajanduse arendamiseks rajoonis vaatab läbi rajooni täitevkomitee.

7. Rajooni põllumajanduse inspektsioonil on õigus:

a) kontrollida remondi- ja tehnikajaamade, masina-maaparandusjaamade, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja ETKV Liidu varustusorganisatsioonide ja teiste organisatsioonide tööd põllumajanduse alal;

b) kokku kutsuda nõupidamisi, välja kutsuda rajooni põllumajanduslike ettevõtete töötajaid, saada neilt materjale ning anda juhtnööre nende poolt juhitavate ettevõtete ja asutuste töö parandamiseks.

8. Kohustuslike agro-zootehniliste eeskirjade süstemaatilise rikkumise eest, nagu:

a) põllumajanduslike kultuuride sordiseemnete segamine, sordidokumentide võltsimine, sordiseemnete rikkumine ja mittesihipärane kasutamine;

b) sellise seemnematerjali kasutamine põllumajanduslike kultuuride külviks, mille külviomadused ei vasta kehtivaile nõuetele;

c) puhtimata seemnete kasutamine külviks, juhul kui puhtimine on kohustuslik;

d) kultuurrohumaade (mitmeaastased heintaimed, seemnepõllud, kultuurheina- ja -karjamaad) hävitamine loomade ebaõige karjatamise teel;

e) taimehaiguste ja -kahjurite tõrjeks vajalike abinõude raken-

damata jätmine, mille tulemusena need võivad massiliselt levida;

f) mittetõuliste või segatõugu isas-suguloomade kasutamine emastõuloomade paaritamiseks;

g) kohustuslike zootehniliste eeskirjade jäme rikkumine noortõuloomade kasvatamisel, mille tulemusena noortõuloomade kvaliteet alaneb;

h) lehmade, emiste ja uttede massiline ahtrus üksikute töötajate süü läbi, mille tulemusena majandis vähenes loomakasvatussaaduste tootmine;

i) loomade produktiivsuse, päritolu ja vanuse andmete võltsimine esmase zootehnilise arvestuse dokumentides ja loomade müügil;

j) põllumajandusliku tehnika ebamajanduslik hoidmine — antakse rajooni põllumajanduse inspektsiooni juhatajale, peaagronoomile ja peazootehnikule õigus:

1) määrata ülalnimetatud rikkumiste eest, kui need ei sisalda kriminaalkuriteo tunnuseid, ameti-isikutele rahatrahvi kuni 100 rbl. ulatuses, milline summa nõutakse sisse vastuvaidlemata korras trahvitud isiku töötasust.

Trahvisummad laekuvad vabariikliku eelarve tuludesse.

Rajooni inspektsiooni juhataja, peaagronoomi ja peazootehniku otsusele trahvi määramise kohta võib eeskirju rikkunud isik kahe nädala jooksul otsuse kättesaamisest arvates edasi kaevata rajooni täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

Kaebused rajooni täitevkomiteele tuleb läbi vaadata 7 päeva jooksul nende saabumisest arvates;

2) agro- ja zootehniliste eeskirjade süstemaatilise ja jämeda rikkumise puhul anda materjalid süüdiolevate ameti-isikute kohta vastavatele organitele süüdlaste distsiplinaarsele, materiaalsele või kriminaalvastutusele võtmiseks ning taotleda vastavate asutuste ja organisatsioonide juhatajatelt nende isikute ametist vabastamist.

9. Rajooni põllumajanduse inspektsioonil on oma nimetusega nurgatempel ja Eesti NSV riigivapi kujutusega pitsat.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 12, art. 186

MASINATE, SEADMETE, MATERJALIDE JA MUUDE TOOTMISOTSTARBELISTE KAUPADE NOMENKLATUURIST, MILLISTE MÜÜK PANNAKSE REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADELE

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 249
12. JUULIST 1958

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 12. juuni määrusega nr. 629 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada nende masinate, seadmete, materjalide ja muude tootmisotstarbeliste kaupade nomenklatuur, milliste müük kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele pannakse remondi- ja tehnikajaamadele, vastavalt lisale.

2. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil organiseerida 1958. a. alates masinate, seadmete, materjalide ja muude tootmisotstarbeliste kaupade müüki kinnitatud nomenklatuuri järgi.

3. Teha Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile, Eesti NSV Rahandusministeeriumile ja ETKV Liidule ülesandeks 1. oktoobriks 1958. a. vastavalt muuta ja esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks 1958. a. turufondide jaotusplaanid ja jaekaubakäibe plaanid.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 9, art. 149

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
12. juuli 1958. a. määruse nr. 249
juurde

MASINATE, SEADMETE, MATERJALIDE JA MUUDE TOOTMISOTSTARBELISTE KAUPADE NOMENKLATUUR, MILLISTE MÜÜK PANNAKSE REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADELE

Traktorid ja iseliikuvad šassiid ning lisaseadmed neile.
Traktoriadrad.
Traktorikoorijad.
Traktori-randaaläkked.
Traktorikultivaatorid.
Traktori-külvimasinad.
Traktori-heinaniitjad.
Traktorirehad.
Kuhjatõstjad, kogujad-kuhjajad, press-kogujad, laadijad, mehaanilised heinapressid.
Teraviljakombainid ja seadeldised neile, kogujad ja reaslõikusmasinad.
Silokombainid ja maisikombainid.
Peedikombainid, peedikoristajad ja peedilaadijad.
Masinad lina ja kanepi koristamiseks ja esmaseks töötlemiseks.
Viljapeksumasinad (iga marki ja igaks otstarbeks).
Viljapuhastus- ja sorteerimismasinad.
Laadimismasinad, masinad mineraal- ja orgaaniliste väetiste ettevalmistamiseks ja põllule andmiseks.
Kastmismasinad ja -seadmed, pumbajaamad ning erineva süsteemi ja otstarbega pumbad.
Masinad põllumajandustaimede kahjurite ja haiguste tõrjeks ning seljaskantav aparatuur.
Masinad ja sisseseade loomakasvatusfarmide mehhaniseerimiseks.
Kõik muud traktorite ja hobustega veetavad põllutöömasinad.
Masinad ja seadmed puuvilja, köögivilja ja teiste põllumajandussaaduste töötlemiseks.
Veo-, sõidu- ja spetsiaalsed autod, rändtöökojad autodel, autokraanad.

Auto- ja traktori-järelvankrid (iga marki ja igaks otstarbeks).
Maakaevamis-, tee-ehitus- ja maaparandusmasinad ning seadeldised neile.
Traktorite, autode, põllutöömasinate, maakaevamis-, tee-ehitus- ja maaparandusmasinate ning seadmete tagavaraosad ja laagrid.
Auru-jõumasinad ja -seadmed, diisel-, nafta- ja bensiinimootorid, traktorite ja autode mootorid, tuulemootorid, liikuvad ja statsionaarsed elektrijaamad, akumulaatorid ja muud elektriseadmed.
Generaatorid, trafod, elektrimootorid, elektrimaterjalid ning kaablitooted remondi- ja ekspluatatsioonivajadusteks.
Tööpingid metalli töötlemiseks.
Saekaatrid, puidutööpingid, elektrisaed ja puidutööriistad.
Remondiseadmed.
Metalli- ning montaaži- ja lukksepatööriistad, abrassiivtooted.
Kaalud ja seadmed kaalumajandusele.
Mootorpaadid, kaatrid ja pargased tahke ja vedelkauba veoks.
Veskite sisseseaded.
Naftasaaduste taara ja tankimisinventar.
Teras-, malm-, asbest-tsementtorud ja muud torud.
Küttekatlad, radiaatorid, ribitorud ja armatuur.
Mustad ja värvilised metallid remondi- ja ekspluatatsioonivajadusteks, peenrauakaubad.
Naftasaadused masina- ja traktoripargi ning statsionaarsete mootorite tööks, naftabituumen ja sepasüsi.
Mineraal-, lubi- ja bakterväetised, mürkkemikaalid, mineraalsöödad.
Kemikaalid remondivajadusteks ning tehnilised kummitooted, kaasa arvatud autokummid.
Tuletõrjeseadmed.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 9, art. 149

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MATERIAALSE JA TEHNILISE VARUSTAMISE KORRAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 304
19. AUGUSTIST 1958

Kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 18. aprilli määrusega nr. 425 «Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Panna Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi remondi- ja tehnikajaamadele kolhooside, sealhulgas ka kalurikolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete materiaalne ja tehniline varustamine kõigi kaupadega Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1958. a. 12. juuli määrusega nr. 249 kinnitatud nomenklatuuri järgi.

2. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu hiljemalt 1. oktoobriks

1958. a. kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajanduslikud ettevõtted üle viima materjalide, naftasaaduste ja seadmetega varustamisele remondi- ja tehnikajaamade kaudu, välja arvatud Vastseliina rajooni kolhoosid ja masina-traktorijaamad (kuni masina-traktorijaamade reorganiseerimiseni remondi- ja tehnikajaamadeks) ning Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ettevõtted ja organisatsioonid nimestiku järgi vastavalt lisale nr. 1, keda ka edaspidi varustavad vabariiklikud hulgibaasid.

3. Kohustada ETKV Liitu üle andma Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusele 1958. a. IV kvartali fondid veo- ja sõiduautodele, autokummidele, tehnilistele kummitoodetele, mustadele ja värvilistele metallidele, mootorikütusele ja sepasöele kolhooside remondi- ja ekspluatatsioonivajadusteks.

4. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) 25. augustiks 1958. a. lõpetama remondi- ja tehnikajaamade varustusbaaside komplekteerimine kaadriga;

b) 1. jaanuariks 1959. a. reorganiseerima Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse rajoonidevahelised baasid hulgibaasideks, pidades seejuures silmas, et vabariigis säiliks mitte üle 3 iseseisva baasi, kaasa arvatud ka vabariiklik baas.

5. Kehtestada järgmine materiaalse ja tehnilise varustamise planeerimise kord:

kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajanduslikud ettevõtted ja organisatsioonid esitavad remondi- ja tehnikajaamadele kinnitatud vormi järgi ning koos vajalike arvestustega aastanõudelehed vajalikele materiaal-tehnilistele vahenditele;

Eesti NSV Haridusministeeriumi, Eesti NSV Tervishoiuministeeriumi, Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi ja Eesti NSV Kaubandusministeeriumi abimajandid, Tööjõureservide Valitsuse põllumajanduse mehhaniseerimise koolid ning teiste asutuste abimajandid esitavad remondi- ja tehnikajaamadele oma aastanõudelehed traktoritele ja põllutöömasinatele, nende tagavaraosadele, mineraalväetistele, mürkkemikaalidele ja mineraalsöödale. Nõudelehed ülejäänud materiaalsetele vahenditele esitavad need majandid ja koolid oma kõrgemalseisvatele organisatsioonidele.

Koondnõudelehed kogu rajooni osas esitab remondi- ja tehnikajaam pärast kooskõlastamist rajooni täitevkomiteega Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile;

põllumajanduse materiaalse ja tehnilise varustamise koondplaani projekti esitab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile, detsentraliseeritult planeeritava toodangu osas — vastavaile hankijaile;

Eesti NSV Riikliku Plaanikomisjoni poolt eraldatud fondid jaotab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium remondi- ja tehnikajaamade ning teiste põllumajanduslike ettevõtete vahel vastavalt nende tellimustele ja vajadustele.

6. Kehtestada alates 20. augustist 1958. a. ajutised piirjuurde-

hindlused ühtsetele hulgihindadele remondi- ja tehnikajaamade ning Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse baaside kaudu realiseeritavatele kaupadele, arvesse võttes 2% eraldamist ladude ehitamiseks, vastavalt lisale nr. 2.

Teha Eesti NSV Rahandusministeeriumile ülesandeks koos Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga kehtestada juurdehindluse ümberarvestamise kord masina-traktorijaamade ning remondi- ja tehnikajaamade poolt enne 15. augustit 1958. a. kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele realiseeritud kaupadele.

7. Kehtestada, et masinate, seadmete ja muude tootmisotstarbeliste kaupade müüki kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele teostab remondi- ja tehnikajaam nende tellimuste alusel ühtsete hulgihindade järgi koos käesoleva määrusega kehtestatud juurdehindlusega.

8. Lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil tsentraliseerida ja jaotada remondi- ja tehnikajaamade ning Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse baaside vahel 2% eraldisi ladude ehitamiseks ja sisustamiseks.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 10, art. 161

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
19. augusti 1958. a. määruse
nr. 304 juurde

EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI ORGANISATSIOONIDE LOETELU, KELLE MATERIAALSET JA TEHNILIST VARUSTAMIST TEOSTAVAD PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI MATERIAAL-TEHNILISE VARUSTUSE PEAVALITSUS, «ESTNEFTESNABSBÕTI» VABARIIKLIK KONTOR JA «ESTAVTOTRAKTOROSNABSBÕTI» VABARIIKLIK KONTOR

1. Ehitus- ja montaaživalitsus
2. Maaparanduse Trust (ilma masina-maaparandusjaamadeta)
3. Aianduse ja Mesinduse Valitsus
4. Kontor «Maaelekter»
5. «Põllumajandusprojekt»
6. Põllumajanduse Ministeeriumi Majandusvalitsus
7. Tartu Remonditehas
8. Viljandi rajoonidevaheline kapitaalremondi töökoda
9. Eesti Põllumajanduse Akadeemia

Lisa nr. 2
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
19. augusti 1958. a. määruse
nr. 304 juurde

AJUTISED PIIRJUURDEHINDLUSED ÜHTSETELE HULGIHINDADELE REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE NING EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI MATERIAAL-TEHNILISE VARUSTUSE PEAVALITSUSE BAASIDE KAUDU REALISEERITAVATELE KAUPADELE

1. Remondi- ja tehnikajaamade poolt realiseeritavatele kaupadele:

a) ladudest — masinad, seadmed, tagavaraosad, mineraalväetised ning muud kaubad ja materjalid, välja arvatud bensiin — 20%;

b) transiidikorras realiseeritavatele kaupadele tegelike kohaleveokulude tasumisega ostjate poolt — 4%.

2. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse baaside poolt realiseeritavatele kaupadele:

	Remondi- ja tehnika-jaamadele	Teistele ette-võtetele
a) ladudest: raskekaalulised kaubad (süsi, mineraalväetised, tsement, tellised), tegelike kohaleveokulude tasumisega ostja poolt	3%	5%
b) masinad, seadmed, tagavaraosad ja muud kaubad	10%	12%
c) transiidikorras realiseeritavatele kaupadele, tegelike kulude tasumisega ostja poolt	1%	3%
d) sovhoosidele realiseeritavale jõusöödale, tegelike kohaleveokulude tasumisega ostja poolt	—	0,5%

Märkus. Kaubad, millistele on kehtestatud jaehinnad, realiseeritakse ühtsete jaehindade järgi.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 10, art. 161

EESTI NSV REMONDI- JA TEHNIKAJAAMA PÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISEST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 371
14. OKTOOBRIST 1958

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 23. augusti määrusega nr. 957 «Remondi- ja tehnikajaama põhimääruse kinnitamisest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Kinnitada juurdelisatud Eesti NSV remondi- ja tehnikajaama põhimäärus.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 13, art. 202

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
14. oktoobri 1958. a. määrusega
nr. 371

EESTI NSV REMONDI- JA TEHNIKAJAAMA PÕHIMÄÄRUS

I. Üldeeskirjad

1. Eesti NSV remondi- ja tehnikajaam (RTJ) on riiklik ettevõte, kelle ülesandeks on tagada traktorite ja muude masinate remont, kolhooside tehniline teenindamine, uue tehnika, tagavaraosade, naftasaaduste, väetiste, mürkkemikaalide ja muude tootmisotstarbeliste kaupade müük kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ning organisatsioonidele, masinate laenutamise organiseerimine, spetsialiseeritud ja muude üksikute tööliikide täitmine lepingute järgi, kolhooside abistamine uue tehnika, teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamisel kolhoositootmisse masina- ja traktoripargi korrashoiu ja kasutamise alal, samuti mehhanisaatorite kaadri kvalifikatsiooni tõstmisel.

2. Remondi- ja tehnikajaam allub vahetult Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile.

3. Remondi- ja tehnikajaam tegutseb kooskõlas plaaniga isemajandamise alusel.

Remondi- ja tehnikajaam juhindub oma tegevuses kehtivast seadusandlusest, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi käskkirjadest ja juhenditest ning käesolevast põhimäärusest.

4. Remondi- ja tehnikajaam ning vajaduse korral selle osakonnad moodustatakse, reorganiseeritakse ja likvideeritakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu loal.

5. Remondi- ja tehnikajaama koosseisu kuuluvad põllumajandustehnika remondi töökojad, autode tehnilise teenindamise jaamad, kauplused, naftabaasid, põllutöömasinate, tagavaraosade, mineraalväetiste, mürkkemikaalide ja muude materjalide laod, autode, maaparandusmasinate, teedeehitusmasinate, ehitusmontaaži- ja muude masinatega ning põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste tõrjeks vajalike masinate ja aparaatidega varustatud salgad või brigaadid.

Vajaduse korral võib remondi- ja tehnikajaama koosseisus olla metsamelioratsiooni traktorisalk (brigaad) kaitsemetsa istutamise ja kasvatamise tööde ja maaparandustööde teostamiseks, samuti ka turba- ja lubjatootmise rühmad.

Remondi- ja tehnikajaamal võib olla põllutöömasinaid, nende

laenutamiseks kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ning organisatsioonidele, samuti nende kolhooside tootmistehniliseks teenindamiseks, kellel veel pole võimalik soetada endale neid masinaid.

Kolhooside tehniliseks abistamiseks remonttööde kiirel teostamisel võib remondi- ja tehnikajaamal olla liikuvad autoremonditöökojad.

Oma funktsioonide täitmiseks võib remondi- ja tehnikajaamal olla ka muid tootmis-majanduslikke alajaotusi.

6. Remondi- ja tehnikajaama koosseisus on riikliku tehnilise järelevalve inspektorid, kes kontrollivad masinate ja traktorite seisukorda remondi- ja tehnikajaama tegevuspiirkonna kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning organisatsioonides.

Remondi- ja tehnikajaama kulud töötasu maksmiseks põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste tõrje töötajaile ning masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve inspektoritele kaetakse Eesti NSV eelarvest.

7. Remondi- ja tehnikajaamale eraldatakse kehtiva korra kohaselt põhi- ja käibevahendid ning ta valdab, kasutab ja käsutab temale kinnistatud vara kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

8. Remondi- ja tehnikajaam sooritab oma tegevuse protsessis majandusoperatsioone ja sõlmib lepinguid kooskõlas temale pandud ülesannetega.

9. Remondi- ja tehnikajaam on juriidiline isik, tal on pitsat Eesti NSV riigivapi kujutusega ja oma nimetusega.

II. Remondi- ja tehnikajaama ülesanded ja tegevus

10. Remondi- ja tehnikajaamale pannakse:

a) kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele kuuluvate traktorite, mootorite ja muude agregaatide, kombainide, autode, põllutöömasinate, metsamajanduslike, rohumaade parandamise, mullakaevamise ja muude masinate ning riistade remont vastavate kolhooside, sovhooside, ettevõtete või organisatsioonide tellimuste kohaselt;

b) kolhooside abistamine masinate ja traktorite kasutamisel ning tehnilisel teenindamisel;

c) kolhoosidele, sovhoosidele ning muudele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele maaparanduse, planeerimise, teedeehituse ja mullakaevamise tööde, aedade ja muude mitmeaastaste istandike rajamiseks vajalike plantaažtööde, mehhaniseeritud turba- ja lubjatootmistööde jne. ning tiikide ja veekogude ehituse tööde teostamine;

d) kolhooside, sovhooside ning muude põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide abistamine hüdroturbiinide, diisel- ja naftamootorite ning elektrijaamade muude seadmete remontimisel, samuti dispetšerliku side organiseerimisel;

e) kolhooside, sovhooside ning muude põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide soovil neile selliste masinate laenutamine, milliste soetamine ei ole neile otstarbekohane seoses vähese töömahuga; kolhoosid, sovhoosid ning muud põllumajanduslikud ettevõtted ja organisatsioonid eraldavad vajaliku tööjõu töötamiseks neil masinatel;

f) kolhooside, sovhooside ning muude põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide, samuti metsamajandite materiaalne ja tehniline varustamine neile masinate, seadmete, tagavaraosade, tööriistade, materjalide, naftasaaduste, väetiste, mürkkemikaalide ja muude tootmiseks vajalike kaupade müümise teel;

g) nende kolhooside tootmistehniline varustamine, kes veel ei oma võimalust traktorite ja muude masinate ning riistade ostmiseks, ega saa tagada nende õiget kasutamist;

h) kolhooside ja sovhooside abistamine palju jõukulu nõudvate tööprotsesside mehhaniseerimisel ja elektrifitseerimisel loomakasvatuses ning nende majapidamise muudes harudes;

i) kolhooside abistamine masinate ja traktorite korrashoiu ja kasutamise alal uue tehnika komplekssе mehhaniseerimise, teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste juurutamisel põllumajanduslikku tootmisse, uue tehnika laialdane tutvustamine kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ning organisatsioonidele, samuti metsamajanditele teatmike, prospektide, kataloogide, hinnakirjade ja plakatite laialisaatmise teel, kuulutuste avaldamisega ajakirjanduses ning raadio kaudu, samuti riiklikud katsed läbiteinud ning oma majanduslikke ja konstruktiivseid eeliseid näidanud ja tootmisse vastuvõetud masinate demonstreerimise teel; kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide, samuti metsamajandite informeerimine remondi- ja tehnikajaamade ladudes ja kauplustes olevatest materiaalsetest ja tehnilistest vahenditest, uuest tehnikast ja materjalidest;

j) kolhooside abistamine nende mehhanisaatorite kaadri kvalifikatsiooni tõstmisel;

k) masinate ja traktorite seisukorra riiklik tehniline järelevalve jaama tegevuspiirkonna kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning oganisatsioonides;

l) põllumajanduslike taimede kahjurite ja haiguste tõrje tööde teostamine;

m) kolhooside ja sovhooside abistamine põllumajandussaaduste ja muude veoste transportimisel.

11. Remondi- ja tehnikajaam kooskõlas talle pandud ülesannetega:

a) töötab kehtestatud korras välja remondi- ja tehnikajaama tööplaanide projektid; tagab nende plaanide täitmise;

b) selgitab välja kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide, samuti metsamajandite vajadused masinate, seadmete, tagavaraosade, mootoriküttе, väetiste, materjalide ja muude materiaalsete ja tehniliste vahendite

järele, milleks korraldab tarbijate nõudeavalduste ja tellimuste vastuvõtmist; abistab kolhoose õigete arvestuste koostamisel, mis põhjendavad kolhooside vajadust traktorite, autode, põllutööma-sinate ja muude materiaalsete ja tehniliste vahendite järele;

c) vaatab läbi kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide, samuti metsamajandite poolt esitatud tellimused ja nõudeavaldused, teeb kindlaks oma tegevuspiirkonna vajadused materiaalsete ja tehniliste vahendite järele;

d) teeb kindlaks kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning organisatsioonides väljatöötatud nende arendamise perspektiivplaanide alusel, kui palju jaama tegevuspiirkond vajab lähematel aastatel põllumajanduslikku tehnikat;

e) esitab kõrgemalseisvatele organitele ja vastavatele turustus- ja varustusorganisatsioonidele materiaalse ja tehnilise varustuse kohta nõudeavaldused kinnitatud vormide järgi ja ettenähtud korras;

f) organiseerib traktorite, masinate, seadmete ja muude tootmiseks vajalike kaupade kohalevedu nii transiidikorras vahetult kolhoosidesse, sovhoosidesse, teistesse põllumajanduslikesse ettevõtetesse ja organisatsioonidesse ning metsamajanditesse kui ka oma ladudesse; sõlmib selleks lepingud hankijate ja tarbijatega, annab välja ärasaatmise jaotuskavad ja peab arveldusi hankijate ja tarbijatega;

g) võtab vastu jaama ladudesse saabuvad traktorid, masinad, seadmed ja muud tootmiseks vajalikud kaubad, kontrollib nende kvaliteeti, kogust ja komplektsust, koostab avastatud puudujääkide, toodangu halva kvaliteedi ja mittekomplektsuse kohta aktid ning esitab pretensioonid kehtestatud korras;

h) müüb tarbijaile traktoreid, masinaid, seadmeid ja muid tootmiseks vajalikke kaupu nii oma ladudest kui ka transiitsaadetisena; vajaduse korral kolhooside, sovhooside, teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide ning metsamajandite avalduste järgi toimetab nende kulul sihtkohta oma transpordiga nende poolt muretsetud masinad, seadmed ja muud tootmiseks vajalikud kaubad;

i) moodustab traktorite, autode ja keerukate põllutöömasinate, mootorite, agregaatide ja sõlmede vahetusfondi kuni 15% ulatuses remondi- ja tehnikajaamas ja selle tegevuspiirkonna kolhoosides ja sovhoosides olevast masinate arvust.

12. Oma tegevuse parandamiseks ja seatud ülesannete paremaks täitmiseks remondi- ja tehnikajaam:

a) tagab oma tootmistegevuse tehnilise taseme pideva tõstmise remondipraktikasse industriaalsete meetodite, teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste juurutamise teel, samuti tootmisvõimsuste parema kasutamise teel;

b) juurutab tooraine, materjalide, tagavaraosade, kütuse ja elektrienergia kulutamise progressiivseid norme;

c) tagab määratud kaubakäibe plaanide täitmise, vältides ülenormatiivsete kaubalis-materiaalsete väärtuste jääkide kujunemist;

d) töötab välja ja viib ellu abinõud isemajandamise tugevdamiseks, kokkuhoiurežiimist kinnipidamiseks, sisemiste reservide ärakasutamiseks, remonttööde ja muude tööde kõrge kvaliteedi tagamiseks ja maksumuse süstemaatiliseks alandamiseks, samuti ringluskulude vähendamiseks, akumulatsiooni ja eelarveliste maksete plaanide täitmiseks;

e) organiseerib leiutus- ja ratsionaliseerimistegevust;

f) tagab jaama töötajate tööviljakuse tõstmist, töö parema organiseerimise ja normeerimise, kehtestatud palgasüsteemide õige rakendamise, riikliku ja töödistsipliini tugevdamise, sotsialistlikust seaduslikkusest kinnipidamise, töö- ja elukondlike tingimuste parandamise, jaama töötajate kultuurilise taseme tõstmise ja nende erialaste teadmiste täiendamise;

g) tagab raamatupidamise, operatiivse ja statistilise arvestuse õige organiseerimise, kõigi riiklike aruannete õigeaegse koostamise ja esitamise kehtestatud korras;

h) tagab jaama ladudes olevate materiaalsete ja tehniliste vahendite kvaliteedi säilitamise.

13. Remondi- ja tehnikajaamade poolt traktorite, masinate ja seaduslikkusest kinnipidamise, töö- ja elukondlike tingimuste arveldused kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonidega traktorite, masinate ning seadmete remontimise eest, jaama poolt kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ning organisatsioonidele tehtud spetsialiseeritud tööde ja masinate laenutamise eest toimuvad Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud korras ja tingimustel.

14. Remondi- ja tehnikajaamade poolt traktorite, masinate, seadmete ja muude tootmiseks vajalike kaupade müümine kolhoosidele, sovhoosidele, teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning metsamajanditele toimub reeglina nende tellimuste alusel ühtsete hindadega, rakendades kehtestatud juurdehindlust.

15. Remondi- ja tehnikajaam abistab kolhoose ja sovhoose põllumajandussaaduste, masinate, tagavaraosade ja muude veoste transportimisel autovedudeks määratud tariifide järgi.

III. Remondi- ja tehnikajaama vahendid

16. Remondi- ja tehnikajaamale eraldatud põhi- ja käibevahendid moodustavad remondi- ja tehnikajaama põhikirjafondi; selle fondi suuruse kinnitab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium.

17. Remondi- ja tehnikajaama varustab omade käibevahenditega kehtestatud normatiivide järgi Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium.

18. Remondi- ja tehnikajaamalt võtab ära liigsed (üle normatiivi) käibevahendid Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium käibevahendite ümberjaotamise korras kooskõlas remondi- ja tehnikajaama finantsplaaniga ning ta aastaaruande järgi, samuti selle

käibevahendite normatiivi muutmisel seoses remondi- ja tehnikajaama tootmis-majandus- ja finantsplaani muutmisega.

19. Kapitaalremondiks ja põhivahendite taastamiseks arvestab remondi- ja tehnikajaam amortisatsiooni kindlaksmääratud suuruses.

20. Remondi- ja tehnikajaamas moodustatakse ettevõttefond töötajate kultuur-elukondlike tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks.

Nimetatud fondi eraldiste suuruse määrab kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu, fondi kasutamise kord aga määratakse põhimäärusega, mis on kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlastatult ÜAÜKN-i, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja asjaosaliste NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutustega.

21. Remondi- ja tehnikajaama plaaniline kasum, pärast eraldamisi ettevõttefondi töötajate kultuur- ja elukondlike tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks, kasutatakse isemajandavatele ettevõtetele ettenähtud korras ja suunatakse esmajärjekorras omade käibevahendite juurdekasvu, kapitaalmahutuste ja muude jaama kulutuste finantseerimiseks, kooskõlas plaaniga, ülejäänud osa aga, kuid mitte vähem kui 10%, kantakse eraldiste näol Eesti NSV eelarvesse.

22. Remondi- ja tehnikajaam saab kooskõlastatult kolhoosidega viimaste poolt traktorite, põllutöömasinate ja seadmete tellimisel neilt avanssi kuni 10% ulatuses tellitud traktorite, masinate ja seadmete maksumusest.

IV. Remondi- ja tehnikajaama juhtimine

23. Remondi- ja tehnikajaama juhib direktor.

Remondi- ja tehnikajaama direktori määrab ametisse ja vabastab ametist Eesti NSV põllumajanduse minister selleks ettenähtud korras.

24. Direktor juhib remondi- ja tehnikajaama ainujuhtimise alusel ja kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

Remondi- ja tehnikajaama direktor annab volituste piirides käskkirju; tegutseb jaama nimel ilma erivolituseta, esindab jaama kõigis asutustes ja organisatsioonides, sealhulgas ka kohtu- ja abitraažiorganites, käsutab kooskõlas seadusega ja remondi- ja tehnikajaama ülesannetega viimase vahendeid, materiaalse ja tehnilise varustuse limiite ja vara, avab krediidiasutustes kontosid ja käsutab neid, kirjutab alla tšekkidele, maksekäsunditele, aktsepteerib arveid, saab pangakrediite, annab välja ja võtab maksmiseks vastu kohustusi ning teostab muid seadusega ettenähtud operatsioone.

25. Remondi- ja tehnikajaama direktor võtab tarvitusele abinõud tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate loomingulise akiivsuse arendamiseks, mis on suunatud jaama töö parandamisele. Sellel eesmärgil organiseerib remondi- ja tehnikajaama

direktor koos ametiühinguorganisatsiooniga majandusplaanide projektide, töö- ja palgaküsimuste, ohutustehnika ja töötervishoiu, elamuehituse, tööliste ja teenistujate materiaalsete ja elutarbeliste tingimuste ning kultuurilise teenindamise parandamise küsimuste läbiarutamist, organiseerib jaama töötajate sotsialistlikku võistlust.

Remondi- ja tehnikajaama direktor abistab ametiühingu tööliskomiteed organiseerida alaliste tootmisnõupidamiste tööd, läbi viia tööliste ja teenistujate koosolekuid, tootmistehnilisi ja majanduskonverentse, tootmise eesrindlaste, ratsionaliseerijate ja leiutajate ning majandusaktiivi nõupidamisi. Remondi- ja tehnikajaama direktor lahendab ühiselt ametiühingu tööliskomiteega jaama majade elamispinna jaotamise küsimusi.

26. Remondi- ja tehnikajaama direktori asetäitja määratakse ametisse ja vabastatakse ametist Eesti NSV põllumajanduse ministri poolt.

27. Remondi- ja tehnikajaama pearaamatupidaja määratakse ametisse ja vabastatakse ametist ning ta tegutseb korras, mis on ette nähtud riiklike, kooperatiivsete, ühiskondlike asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete pea-(vanem-) raamatupidajate põhimääruses.

28. Remondi- ja tehnikajaama direktor määrab ja vabastab ametist jaama töötajaid, peale direktori asetäitja, pearaamatupidaja ning masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve inspektorite.

V. Remondi- ja tehnikajaama direktori õigused

29. Remondi- ja tehnikajaama direktoril on õigus:

a) kinnitada kehtestatud korras jaama tootmistehnilise finantsplaani ning kvartali- ja kuutööplaanid;

b) teha muudatusi remondi tehnoloogilises protsessis ja parandada seega remonttööde kvaliteeti ning alandada nende maksumust;

c) asendada kehtestatud korras ja kooskõlastatult ametiühinguorganisatsiooniga vananenud ja madaldatud töönorme uutega, pidades silmas tehniliselt põhjendatud normide igakülgset juurutamist;

d) seada sisse vajaduse korral kooskõlastatult ametiühinguorganisatsiooniga kuni kuueks kuuks töötasu maksmise progressiiv-tükitöösüsteemi uute tehnoloogiliste protsesside rakendamisel, tasudes nende tööde eest jaamale kindlaksmääratud palgafondi piirides;

e) kasutada kehtestatud korras eelmistes kvartalites saadud palgafondi kokkuhoidu töötasude maksmiseks sama aasta järgmistes kvartalites;

f) anda erandjuhtudel jaama töötajatele avanssi palga arvel ulatuses, mis ei ületa kümne päeva palka;

g) kinnitada kooskõlastatult ametiühingu tööliskomiteega

jaama töösisekorra eeskirjad, juhindudes seejuures ettevõtete tööliste ja teenistujate kohta kehtivaist töösisekorra tüüpeeskirjadest;

h) kehtestada ja muuta remondi- ja tehnikajaamade töötajate koosseisu ja palku töötajate arvulise koosseisu ja palgafondi piirides, juhindudes seejuures remondi- ja tehnikajaamale määratud ametipalkade skeemist ja tüüpkoosseisudest;

i) muuta administratiiv-valitsemiskulude määra üksikute artiklite järgi (välja arvatud kulud töötasudeks) kuni 10% võrra, jaama administratiiv-valitsemiskulude eelarve piirides;

j) ette näha jaama tootmistehnilises ja finantsplaanis assigneeringud tööde teostamiseks uue tehnika tutvustamise alal kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ning organisatsioonidele;

k) kinnitada kapitaalmahutuste aasta- ja kvartaliplaanid kinnitatud limiitide piirides, teatades sellest hiljem Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile;

l) kinnitada kehtestatud korras kapitaalehituste tiitelnimestikud remondi- ja tehnikajaamale selleks eraldatud assigneeringute piirides; kinnitada jaama objektide ehitusele täiendavad üksikhinded;

m) kinnitada ja muuta jaama objektide ehituse projekt-eelarvelist dokumentatsiooni Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud korras;

n) kinnitada hoonete, ehitiste ja seadmete, kaasa arvatud ka elamute ja kultuur-elukondlike objektide kapitaalremondi aasta-, kvartali- ja kuuplaanid, samuti seadmete moderniseerimise ja täiustamise ning üksikute agregaatide rekonstrueerimise plaanid selleks eraldatud vahendite piirides;

o) kinnitada uue tehnika juurutamise, tootmise tehnoloogia mehhaniseerimise ja parandamise, tootmisprotsesside ratsionaliseerimise ja intensiivistamise ürituste finants-eelarvelised arvestused ning nende kulutuste tasuvuse arveldused, kui kulutuste summa ulatub kuni 200 tuh. rublani ühe ürituse kohta;

p) üle anda lepingute järgi töö-ettevõtte organisatsioonidele ehitus- ja montaažtööd, samuti hoonete ja ehituste kapitaalremondi tööd, kui see on majanduslikult otstarbekas, eraldades vajaduse korral töötajate vastava arvulise limiidi, palgafondi ja vajalikud ehitusmaterjalid, teatades sellest hiljem Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile;

r) muretseda kohaliku tööstuse ja tööndusкooperatsiooni ettevõtete poolt toodetavaid ehitusmaterjale kehtivate hindadega, arvestades seda, et nende materjalide maksumus, kaasa arvatud transpordikulud, ei ületaks jaama objektide ehituseks eelarves selleks ettenähtud kulutusi;

s) muretseda käibevahendite arvel ülekande korras tasumisega inventari ja seadmeid, ühe üksuse maksumusega kuni 500 rubla;

t) üle anda jaama poolt klubide, kultuurimajade, spordilinnakeste, punanurkade, raamatukogude, ringide jaoks ja muuks ots-

tarbeks muretsetud inventari ametiühingute ja teistele ühiskondlikele organisatsioonidele tasuta, bilansist bilanssi kandmisega;

u) täita remonttööde tellimused, valmistada masinate detaile ja sõlmesid ning muid tooteid tellija toorainest ja materjalist või oma tootmise jäätmetest, kahjustamata põhiliste remonttööde ja toodangu väljalaske plaanide täitmist.

VI. Remondi- ja tehnikajaamade inspektorid kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve alal, nende kohused ja õigused

30. Remondi- ja tehnikajaamade inspektorid kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve alal määrab ametisse ja vabastab ametist Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium.

31. Kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete ning organisatsioonide masinate ja traktorite riikliku tehnilise järelevalve inspektorid alluvad remondi- ja tehnikajaama direktorile.

32. Masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve inspektorid on kohustatud:

a) kontrollima traktorite, kombainide ja muude põllutöömasinate kasutamise õigsust ning teostama pidevat järelevalvet masinate ja traktorite plaanilise profülaktilise remondi ja tehnilise teenindamise üle kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning organisatsioonides; kontrollima traktorite ja põllutöömasinate ning -riistade remondi kvaliteeti, tehnilist seisukorda ja õiget hoidmist;

b) teostama perioodiliselt, mitte harvem kui kaks korda aastas masinate ja traktorite tehnilist ülevaatust kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning organisatsioonides;

c) teostama järelevalvet naftamajanduse seisukorra, naftasaaduste ja tagavaraosade kulutamise ning nende õige hoidmise üle kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajanduslikes ettevõtetes ning organisatsioonides;

d) abistama kolhoose traktorite ja põllutöömasinate ning -riistade tehnilise hooldamise plaanide ja nende remondi plaanide koostamisel;

e) võtma osa mehhanisaatorite teadmiste ja praktiliste töökogemuste kontrollimisest, välja andma neile teadmiste ja praktiliste kogemuste kontrollimise komisjonide otsuste põhjal traktorite, kombainide ja muude keerukate põllutöömasinate juhi tunnistused;

f) kontrollima traktorite, kombainide ja muude põllutöömasi-

nate riikliku arvestuse seisukorda, samuti jälgima nende masinate kohta passide sisseseadmise õigeaegsust ja õigsust;

g) andma oma seisukohad mahakandmiseks esitatavate traktorite, kombainide ja muude põllutöömasinate tehnilise seisukorra kohta;

h) instrueerima mehhanisaatoreid ja teisi kolhooside masinate ja seadmete hooldamisega seotud töötajaid ohutustehnika, töökaitse ja tuletõrje eeskirjadest masinate ning traktorite kasutamisel.

33. Masinate ja traktorite seisukorra riikliku tehnilise järelevalve inspektoril on õigus:

a) nõuda remondi- ja tehnikajaama tegevuspiirkonna kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele ettevõtetele ja organisatsioonidele kuuluvate traktorite, põllutöömasinate ja -riistade, agregaatide ning muude seadmete ülevaatusele esitamist;

b) nõuda kolhoosidelt, sovhoosidelt ja teistelt põllumajanduslikelt ettevõtetelt ning organisatsioonidelt aruandluse esitamist masinate ja traktorite seisukorra ning mehhanisaatorite kaadri kohta, samuti andmete esitamist avariide ja õnnetusjuhtumite kohta;

c) keelata tehnilist hooldamist, ülevaatust ja remonti vajavate või niisuguste masinate kasutamine, milledel on ohtlik töötada, koostades selle kohta akti, mille üks eksemplar antakse vastava kolhoosi juhatuse esimehele, sovhoosi direktorile või muu põllumajandusliku ettevõtte või organisatsiooni juhatajale, teine eksemplar aga — remondi- ja tehnikajaama direktorile;

d) soovitada kolhoosi juhatusel, sovhoosi administratsioonil või muu põllumajandusliku ettevõtte ja organisatsiooni juhtkonnal kõrvaldada määratud tähtaegadeks masinate ja traktorite hoidmisel ja kasutamisel avastatud puudused ja väärnähtused;

e) viia madalamasse klassi traktoriste, kombainereid ja masiniste traktorite, kombainide ja põllutöömasinate tehnilise ekspluatatsiooni ning nende hoidmise eeskirjade rikkumise eest;

f) võtta traktoristidelt, kombaineritelt ja masinistidelt traktorite, kombainide ja muude põllutöömasinate juhtimise load ning kõrvaldada nad kuni 2 kuuks tööst traktoritel, kombainidel ja muudel põllutöömasinatel tehnilise ekspluatatsiooni eeskirjade ning ohutustehnika eeskirjade jämeda rikkumise eest;

g) määrata rahalisi tasendusmakseid masinate ja traktorite seisukorra eest vahetult vastutavatele kolhooside, sovhooside ja muude põllumajanduslike ettevõtete ja organisatsioonide juhtivatele töötajatele kuni 100 rubla suuruses selle eest, kui nad lubavad töötada masinatel juhiluba mitteomavatel mehhanisaatoritel, samuti riikliku tehnilise järelevalve inspektori poolt masinate ja traktorite tehnilise ekspluatatsiooni parandamise ning põllumajandusliku tehnika hoidmise kohta antud eeskirjade mittetäitmise eest.

Rahalise tasendusmakse akti kinnitab remondi- ja tehnikajaama direktor ja see antakse isikule, kes rikkus neid eeskirju, ning tema

töökoha raamatupidamisele; vastava kolhoosi, sovhoosi või muu põllumajandusliku ettevõtte (organisatsiooni) raamatupidamine nõuab süüdlastelt sisse tasendusmakse summa nende töötasust kinnipidamise teel.

Sissenõutud tasendusmakse summad makstakse NSV Liidu Riigipanga kohalikku osakonda ja kantakse Eesti NSV eelarve tuludesse.

34. Masinate ja traktorite seisukorra tehnilise järelevalve inspektorite otsuste peale töölt kõrvaldamise või rahalise tasendusmakse kohta (33. punkti alapunktid «f» ja «g») võib edasi kaevata rajooni täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

«Eesti NSV Teataja», 1958, nr. 13 art. 202

KOLHOOSIDE, SOVHOOSIDE, TÖÖSTUS-, TRANSPORDI-, EHITUS- JA MUUDE ETTEVÕTETE NING MAJANDUSORGANISATSIOONIDE OSAVÕTUST KOHALIKU TÄHTSUSEGA AUTOTEEDE EHITAMISEST JA REMONTIMISEST

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS 21. VEEBRUARIST 1959

Kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. a. 26. novembri seadlusega ning selleks, et parandada kohaliku tähtsusega autoteede ehitamist ja remontimist Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

1. Kehtestada, et kolhoosid, sovhoosid, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muud ettevõtted ning majandusorganisatsioonid, sõltumata nende ametkondlikust alluvusest, rakendatakse osa võtma kohaliku tähtsusega autoteede ehitamisest ja remontimisest.

2. Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks üle anda kolhoosidele, sovhoosidele ja muudele majandusorganisatsioonidele remontimiseks ja korrashoidmiseks üldkasutatavatest teedest nende majanditeni viivad juurdepääsuteed ning nende maavaldustel kulgevad teed, mis pole üldkasutatavad.

3. Kolhoosid, sovhoosid ning teised majandusorganisatsioonid vormistavad vajaliku tehnilise dokumentatsiooni ning ehitavad, remondivad ja hoiavad korras neile käesoleva seadluse 2. punkti alusel üleantavad autoteed selleks tootmis- ja finants- ning majandusplaanides ettenähtavate vahendite arvel, kasutades teetöödeks olemasolevaid mehhanisme, transpordivahendeid, materjale ja tööjõudu, samuti rakendades selleks tasu eest teiste organisatsioonide transpordivahendeid ja mehhanisme.

Seejuures ei tohi kohalike teede ehitamiseks ja remontimiseks kasutada kapitaalseid ja materiaalseid ressursse, mis on rahvamajandusplaani järgi määratud tähtsaimate tööstus- ja ehitustegevuse harude arendamiseks.

4. Üldkasutatavate kohalike autoteede ehitus, remont ja korrashoid toimub vabariikliku eelarve ning teedefondi summade eral-

damise arvel järgmises ulatuses: kolhoosidelt iga aasta 1% üldisest aastasest rahalisest tulust; ETKV Liidu ettevõtetelt ja majandusorganisatsioonidelt igas kvartalis 0,2% kogutoodangu ja jaekaubakäibe kvartalimahust, kaasa arvatud ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kaubakäive.

Lubada rajoonide täitevkomiteedel vajaduse korral ning olenevalt kohalikest tingimustest määrata üksikutele kolhoosidele eraldised teedefondi 0,5 kuni 1,5% ulatuses kolhoosi üldisest aastasest rahalisest tulust, vähendamata tervikuna kogu rajoonis käesoleva seadlusega määratud eraldamisprotsenti.

Eelarvelised assigneeringud kohalike teede ehituseks, remondiks ja korrashoiuks eraldatakse 0,2% ulatuses Eesti NSV Ministrite Nõukogule alluva tööstuse aastase kogutoodangu mahust.

5. Sovhoosid, remondi- ja tehnikajaamad, masina-maaparandusjaamad, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muud ettevõtted ning majandusorganisatsioonid annavad kohustuslikus korras Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi teedeorganite käsutusse tasu eest neile kuuluvad ekskavaatorid, buldooserid ning muud tee- ja ehitusmehhanismid koos neid teenindava personaliga, arvestusega aasta jooksul välja töötada 6 päevanormi, ning roomiktraktorid, arvestusega välja töötada 3 päevanormi.

6. Kehtestada, et kooskõlas käesoleva seadlusega moodustatavad teedefondi summad kasutatakse ära üksnes üldkasutatavate kohalike teede vajadusteks. Aasta lõpuks kasutamata jäänud teedefondi summad nähakse ette ärakasutamiseks järgmisel aastal samaks otstarbeks.

7. Juhul, kui kolhoosid, ettevõtted ning ETKV Liidu organisatsioonid ei eralda õigeaegselt rahalisi vahendeid teedefondi, nõutakse need eraldised sisse vastuvaidlematus korras.

Teetööks, vastavalt käesoleva seadluse 5. punktile, mehhanismide eraldamisest kõrvalehoidmise eest nõutakse ettevõtetelt ja majandusorganisatsioonidelt vastuvaidlematus korras sisse teostamata jäänud tööde eelarveline maksumus poolteisekordselt ning need summad kantakse teedefondi.

Kehtestatud teetööde plaani täitmisest kõrvalehoidmise eest kolhoosidele, sovhoosidele ning muudele majandusorganisatsioonidele üleantud teedel trahvitakse kolhooside esimehi ning nende organisatsioonide juhatajaid rajooni või linna täitevkomitee otsusel 300 kuni 500 rublaga, mis nõutakse sisse vastuvaidlematus korras.

8. Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks kinnitada abinõud, mis kindlustaksid kohaliku tähtsusega teede ehituse, remondi ja korrashoiu kooskõlas käesoleva seadlusega.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 12, art. 58

ABINÕUDE TÕHUSTAMISEST RONGIDE PEALESÕIDU VÄLTIMISEKS AUTO- JA HOBUTRANSPORDILE JA LOOMADELE

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 62 25. VEEBRUARIST 1959

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et Eesti Raudtee on teinud teatava töö selleks, et vältida rongide pealesõitu auto- ja hobutranspordile ning loomadele. 1958. aastal viidi valveta ülesõidukohtade kategooriast üle valvatavate ülesõidukohtade kategooriasse 30 ülesõidukohta, piki raudteed on rajatud 78 km ulatuses piirdeaedu ning kaevatud 99 km ulatuses piirdekraave. Viimastel aastatel on automaattõkkepuudega varustatud 7, tõkkesignalisatsiooniga 16 ja automaatsignalisatsiooniga 35 raudtee-ülesõidukohta. Raudtee administratsioon on koos autoinspektsiooniga iga aasta läbi viinud selgitustööd transpordivahendite juhtide ja loomade omanike seas.

Kuid rongide ning auto- ja hobutranspordi ohutu liikluse seisukord on ikka veel ebarahuldav.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu Metsa-, Puidu- ja Paberitööstuse Valitsus ja Ehitusvalitsus ning Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeerium ei kindlustanud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1957. a. 2. aprilli määruse nr. 112 täitmist. Jõgeva, Tartu ja Võru rajooni täitevkomitee ning Pärnu linna täitevkomitee abistavad vähe raudteetöötajaid selgitustöö organiseerimisel ja läbiviimisel kolhoosides, sovhoosides ja teistes organisatsioonides vajalikest ettevaatusabinõudest kinnipidamise kohta loomade karjatamisel ja ajamisel üle raudteeliini.

Eesmärgil vältida rongide pealesõitu auto- ja hobutranspordile ning loomadele Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni, Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi, Eesti Raudtee Valitsust, Tallinna ja Tartu linna täitevkomiteed ette nägema Tallinn—Narva ja Tallinn—Tartu—Võru autoteedel ning peamistel linnamagistraalidel raudteega ühepinnaliste ristumiskohtade likvideerimine 1959.—1965. a. jooksul viaduktide ja tunnelite ehitamise teel.

Kehtestada, et edaspidi tuleb I—III klassi autoteede ja raudteede ehitamisel ja rekonstrueerimisel ristumiskohti rajada üksnes erinevatel tasapindadel.

2. Kohustada Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi:

a) teostama 1959.—1965. a. jooksul vajalikud tööd autoteede ümberehitamise alal eesmärgiga likvideerida osa ülesõidukohti ja tagada normaalne nähtavus teedel;

b) ühe kuu jooksul koos Eesti Raudtee Valitsusega kindlaks määrama nende valveta ülesõidukohtade loetelu, kus on lubatud reisiautobusside liiklemine.

Edaspidi kooskõlastama Eesti Raudtee Valitsusega kõik ava-

tavad autobusside liiklusmarsruudid üle valvata raudtee-ülesõidukohtade.

3. Kohustada Eesti Raudtee Valitsust 1961. aastaks varustama kõik valvatavad ülesõidukohad Tallinn—Keila—Klooga ja Tallinn—Tapa raudteeliinidel automaatsete tõkkepuudega koos tõkkesignalisatsiooniga ning kõik valveta ülesõidukohad valgussignalisatsiooniga. Ülejäänud liinidel 1959.—1965. a. jooksul varustama automaatsete tõkkepuudega 38 ülesõidukohta ning automaat- ja helisignalisatsiooniga 66 ülesõidukohta.

4. Kohustada Eesti Raudtee Valitsust, Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi raudteeliinide ning maanteede ehitamisel või rekonstrueerimisel ühendama nende ristumiskohad vastavalt tehnilistele tingimustele.

5. Kohustada linnade ja rajoonide täitevkomiteesid koos Eesti Raudtee Valitsusega 1. maiks 1959. a. koostama tööde plaani 1959.—1965. a. raudtee piiramiseks vajalikes kohtades piirdeaedade ja tõkkeseadmetega. Raudtee piiramist Tallinna, Kohtla-Järve, Narva, Pärnu ja Tartu linna piires teostada linnade täitevkomiteede poolt, ülejäänud teelõikudel Eesti Raudtee Valitsuse poolt ning karjamaid läbivatel teelõikudel — kolhooside ja sovhooside poolt.

6. Kohustada Eesti Raudtee Valitsust ja Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi koos linnade ja rajoonide täitevkomiteede ning Eesti NSV Siseministeeriumiga 1. juuliks 1959. a. läbi viima kõigi raudtee-ülesõidukohtade järelevaatuse ning välja töötama konkreetsed abinõud, mis kindlustaksid rongide ning auto- ja hobutranspordi ohutu läbisõidu.

Kinnistada igale raudtee-ülesõidukohale vastutav isik, pannes sellele ülesõidukohtade ja nende juurdesõiduteede hooldamise ning hoiatusmärkide korrashoiu ja valgustamise öösel ja halva ilmaga.

7. Kohustada iseliikuvaid masinaid omavate ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid 1. maiks 1959. a. läbi viima masinate juhtide teadmiste kontrolli teedel ja raudtee-ülesõidukohtadel liiklemise eeskirjade tundmise alal.

Edaspidi mitte lubada juhtida iseliikuvaid masinaid, kui pole kontrollitud eeskirjade tundmist masinate juhtide poolt.

8. Kehtestada, et rongi iga pealesõidujuhtumi auto- ja hobutranspordile, iseliikuvatele masinatele või loomadele peab läbi vaatama rajooni või linna täitevkomitee ning eeskirjade otseste rikkujate kõrval tuleb kindlaks määrata ka autotransporti, masinaid või loomi valdavate ettevõtete ja asutuste juhatajate süümäär.

9. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ning teisi ministeeriume ja keskasutusi, samuti linnade ja rajoonide täitevkomiteesid koos Eesti Raudtee Valitsuse ja Eesti NSV Siseministeeriumi Riikliku Autoinspektsiooniga 1. maiks 1959. a. läbi viima automajandites, remondi- ja tehnikajaamades, masina-maaparandusjaamades, sovhoosides, kol-

hoosides ja teistes organisatsioonides selgitustöö eeskirjade range täitmise alal, auto- ja hobutranspordi liiklemisel ja loomade ajamisel üle raudtee-ülesõidukohtade.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 15, art. 70

SOODUSTUSTEST VABARIIGI KOLHOOSIDESSE JA SOVHOOSIDESSE ÜMBERASUJATELE

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 215
4. JUUNIST 1959

Kaasabi osutamiseks kolhoosnikutele, töölistele ja teenistujatele ümberasumisel vabariigi kolhoosidesse ja sovhoosidesse ning nende majapidamise sisseseadmise abistamiseks uues kohas ja kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 13. märtsi määrusega nr. 259 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid:

a) tegema süstemaatilist selgitustööd elanikkonna seas soodustustest, mis antakse isikutele, kes soovivad ümber asuda vabariigi kolhoosidesse ja sovhoosidesse;

b) välja selgitama kolhoosid ja sovhoosid, kus on puudus tööjõust ning töötama välja tööliste ja teenistujate perekondade ümberasumise plaani, kes avaldavad soovi linnadest, töölisasulatest ja rajoonikeskustest asuda ümber kolhoosidesse ja sovhoosidesse, samuti välja töötama plaani kolhoosnikute ümberasumiseks liigset tööjõudu omavatest kolhoosidest tööjõudu vajavatesse vabariigi kolhoosidesse.

2. Määrata kolhoosidesse ja sovhoosidesse ümberasuvatele perekondadele riigi arvel antava ühekordse rahalise toetuse, elumajade ja kõrvalhoonete ehitamiseks antava krediidi ning lehmade või teiste kariloomade ostmiseks (kolhoosidesse ümberasuvatele perekondale) antava krediidi määrad vastavalt lisale.

Ühekordset rahalist toetust ümberasujatele maksavad välja rajoonide või linnade täitevkomiteed vabariigi Ministrite Nõukogu poolt eraldatud vahendite arvel.

3. Määrata, et krediiti ümberasujate elumajade ja kõrvalhoonete ehitamiseks annab Põllumajanduspank kolhoosidele ja sovhoosidele, kustutamisega kümne aasta jooksul, alates kolmandast aastast pärast krediidi saamist, krediiti aga lehmade või teiste kariloomade ostmiseks kolhoosidesse ümberasujatele annab Põllumajanduspank kolhoosidele, kustutamisega kolme aasta jooksul, alates kolmandast aastast pärast krediidi saamist. Ümberasujad tasuvad oma osa krediidist kolhoosidele ja sovhoosidele käesoleva määrusega ettenähtud tähtaegadeks ja tingimustel, pärast seda lähevad ümberasujate jaoks ehitatud elumajad ja kõrvalhooned ning kariloomad üle nende isiklikuks omandiks.

Juhul, kui ümberasujate jaoks ehitatud maju või ostetud kari-

loomi kasutatakse muuks otstarbeks, nõutakse krediidid sisse enne-tähtaegselt.

4. Vabastada ümberasujate saabumiskohas:

a) kolhoosnikud-ümberasujad põllumajandusmaksust;

b) kolhoosid, kuhu asuvad ümberasujad, — tulumaksust vastuvõetud perekondade arvult;

c) sovhoosidesse tööle ümberasunud perekonnad — põllumajandusmaksust või elanikkonnalt põllumajanduslike tulude pealt võetavast tulumaksust.

Nimetatud soodustused antakse ümberasujatele ja kolhoosidele kaheks aastaks, alates maksude tasumise tähtaegadest, mis uude elukohta asumise ajaks ei olnud veel kätte jõudnud.

5. Soovitada neil kolhoosidel, kuhu kolhoosnikud ümber asuvad:

a) moodustada seoses ümberasumisega kolhoosidele antavate soodustuste tulemusena nende käsutusse jäävatest vahenditest kolhooside fond ümberasujate abistamiseks ning kulutada selle fondi vahendid ümberasujate majapidamise sisseseadmise kindlustamiseks ja abivajavate ümberasujate abistamiseks;

b) abistada ümberasujaid kartuli mahapanekul ja köögiviljakultuuride istutamisel õueaiamaade maatüki üleskündmise, seemne muretsemise ja vajaliku inventari andmise teel.

6. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid organiseerima vajalikku kontrolli ümberasujatele majade ehitamise ja selle ehituse varustamise üle materjalidega ja majade valmisdetailidega.

7. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid müüma kolhoosidele ümberasujate vajadusteks ehitusmaterjale neile eraldatud turufondide arvel.

8. Kohustada Eesti NSV Kaubandusministeeriumi ja ETKV Liitu eraldama rajoonide ja linnade täitevkomiteedele turufondi arvel müümiseks tarbijaskooperatsiooni kaudu ümberasujatele ümberasumise kohtades 1,5 tsentnerit jahu perekonnapea ja 0,5 tsentnerit jahu iga perekonnaliikme kohta. Jahu müüki teostada jaehindadega.

9. Määrata, et käesoleva määrusega ettenähtud soodustused ümberasumise puhul antakse nendele perekondadele, kes asuvad ümber vabariigi kolhoosidesse ja sovhoosidesse aastail 1959—1961, samuti nendele kolhoosidele, kuhu need perekonnad asuvad.

Kolhoosnikud ja muu elanikkond, kes asusid ümber enne käesoleva määruse kehtestamist, kasutavad ehituseks ja kariloomade ostmiseks Põllumajanduspanga krediiti tingimustel, mis on kehtestatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu otsustega, millede kohaselt toimus nende ümberasumine.

Dokumendiks, mis tõestab õigust soodustuste saamiseks, on ümberasumise tunnistus, mis antakse ümberasujale saabumiskoha rajooni või linna täitevkomitee poolt.

Ümberasumise tunnistus antakse välja:

a) rajooni või linna täitevkomitee poolt kinnitatud kolhoosni-

kute üldkoosoleku otsuse alusel saabuva ümberasuja perekonnaliikmete vastuvõtmise kohta kolhoosi liikmeks ning kolhoosnikute üldkoosoleku otsuse ärakirja alusel, millega anti luba kolhoosist lahkumiseks;

b) sovhoosi direktori poolt antud õiendi alusel saabuva ümberasuja perekonnaliikmete vastuvõtmise kohta tööle sovhoosi ning ümberasuja lahkumiskoha linna, asula või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt antud õiendi alusel väljakirjutamise kohta nende poolt varem kasutatud elamispinnalt.

10. Panna rajoonide ja linnade täitevkomiteedele kontroll kolhoosidesse ja sovhoosidesse ümberasujate arvestuse ja nende majapidamise sisseseadmise üle.

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
4. juuni 1959. a. määruse nr. 215
juurde

ÜMBERASUJATELE ANTAV ÜHEKORDNE RAHALINE TOETUS JA KREDIIT ELUMAJADE EHITAMISEKS NING LEHMADE VÕI TEISTE KARILOOMADE OSTUKS

Ühekordne rahaline toetus (rublades)		Krediit elumajade ja kõrvalhoonete ehitamiseks rublades (perekonna kohta)	Krediit lehmade või teiste kariloomade ostmiseks rublades (perekonna kohta)
perekonnapea kohta	perekonnaliikme kohta		
200	100	10 000	1 500

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 34, art. 179

ELAMUEHITUSEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 272
15. JUULIST 1959

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et tänu partei ja valitsuse poolt tarvitusele võetud abinõudele tugevnevad vabariigi kolhoosid ja sovhoosid organisatsiooniliselt, suurenevad tunduvalt kolhooside rahalised tulud, paraneb kolhoosnikute aineline elujärg. Kolhoosidel ja kolhoosnikutel on nüüd rohkem võimalusi elumajade ehitamiseks, kolhoosiasulate heakorrastamiseks.

Praegune kolhoosnikute asumine üksikutes talundites segab üha rohkem tööde õiget organiseerimist, ühismaade viimist ühtsetesse massiividesse, raskendab kõrge tootlikkusega tehnika kasutamist, kolhoosnikute tööviljakuse tõstmist. Kolhoosnikute talundite kaugus kolhooside tootmiskeskustest, koolidest, haiglatest,

kultuurhariduslikest ja kaubanduslikest asutustest raskendab maaelanike elutarbeliste tingimuste ja meditsiinilise ning kultuurilise teenindamise parandamist ning elumajade elektrifitseerimist ja radiofitseerimist.

Eesrindlikud kolhoosid nagu Harju rajooni «Edu» ja «Anija», Rapla rajooni «Uus Elu», Tartu rajooni «Avangard», Rakvere rajooni Eduard Vilde nimeline ja teised ehitasid 1958. aastal kolhoosnikutele 10—20 korterit igas kolhoosis ja kavandavad veel ulatuslikumalt ehitada elumaju kolhoosnikutele. Paljude kolhooside kolhoosnikud tegelevad visalt küsimusega elumajade ehitamise kohta kolhoosiasulatesse. Kui kolhoosnikud 1958. aastal ehitasid veidi üle 450 elumaja, siis 1959. aastal on eraldatud kolhoosiasulates kolhoosnikutele üle 1000 ehituskrundi.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu leiavad, et seni on vähe abistatud kolhoose ja kolhoosnikuid elumajade ehitamisel. Ehitajaid — kolhoosnikuid, sovhooside töölisi ja teenistujaid varustatakse halvasti ehitusmaterjalide ja detailidega, eriti katusekatmise materjalidega.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1954. a. 24. märtsi määrust «Taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvate Eesti NSV kolhoosnikute abistamise abinõudest» täidetakse paljudes rajoonides ebarahuldavalt, elumajade ehitus kulgeb äärmiselt aeglaselt.

Arvesse võttes NLKP XXI kongressi poolt seatud grandioosseid ülesandeid kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise, kolhoositootmise tulukuse suurendamise, kolhoosnikute ja sovhooside töötajate ainelise heaolu tõstmise alal ning omistades erilist tähtsust kolhoosnikute ja sovhooside tööliste elumajade ehitusele kui ühele tähtsale majanduslik-poliitilisele üritusele EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a v a d:

1. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi, partei linna- ja rajoonikomiteesid, rajoonide ja linnade täitevkomiteesid koos kolhooside juhatuste ja sovhooside direktoritega tagama 1. novembriks 1959. a. igas kolhoosis ja sovhoosis kolhoosnikute ning kolhooside ja sovhooside territooriumil elunevate tööliste ja teenistujate elumajade ehituse perspektiivplaani väljatöötamine selleks, et aastail 1959—1965 ehitada vähemalt 20 tuhat ja aastail 1966—1970 vähemalt 35 tuhat kolhoosnikute elumaja kolhoosikeskustes ja -asulates. Vastavalt sellele viia kolhoosnikute ümberasustamine talunditest kolhoosiasulatesse põhiliselt lõpule hiljemalt 1970. aastal.

Kolhoosnikute ja sovhooside tööliste elumajade ehituse perspektiivplaani väljatöötamisele rakendada kolhoosnikuid, sovhooside töötajaid, ehitusorganisatsioonide spetsialiste ja remondi- ja tehnikajaamade töötajaid. Väljatöötatud elamuehituse perspektiivplaanid peab kolhoosides kinnitama kolhoosnikute üldkoosolek.

Teha Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks välja töötada rajoonidest

saadud andmete alusel kolhoosnikute ja sovhooside töötajate elumajade ehituse koondplaan ja esitada see läbivaatamiseks EKP Keskkomiteele ja Eesti NSV Ministrite Nõukogule hiljemalt 1. detsembriks 1959. a.

2. Soovitada kolhoosidele ehitada kolhoosnikutele elumaju kapitaalmahutusteks eraldatavate vahendite arvel eraldiste korras jagamatute fondide täiendamiseks, müües valmisehitatud majad kolhoosnikutele järelmaksuga. Sel juhul teostavad elumajade ehitust reeglina kolhoosid, aga seal, kus on võimalik, ka ehitajad ise. Neil juhtudel, kui omadest vahenditest ei piisa, tuleb teostada elumajade ehitust ehitajate vahendite ja riikliku krediidi kaasatõmbamise teel.

Kolhooside poolt valmisehitatud majade eest tasumise tähtajad määrab kindlaks kolhoosnikute üldkoosolek, pidades silmas kolhooside ja maju ostvate kolhoosnikute võimalusi. Kolhoosi poolt ehitajale — kolhoosnikule antava laenu suuruse ja tasumise tähtaja määrab kindlaks kolhoosnikute üldkoosolek.

Soovitada kolhoosidele ehitada teed, elektri ja veevarustuse välisvõrgud kolhoosiasulates vahendite arvel, mis eraldatakse kapitaalmahutusteks jagamatute fondide täiendamise eraldiste korras.

3. Soovitada kolhoosnikutele ja sovhooside töötajatele kasutada elumajade ehitusel järgmisi konstruktsioonide põhitüüpe:

a) puitsõrestikmaju mineraalvatist või muudest kohalikest soojaisolatsioonimaterjalidest seinatäidisega;

b) mineraalvati või muude kohalike soojaisolatsioonimaterjalidega soojustatud monteeritavaid puitkilpmaju;

c) ühe tellise paksuste kergtellisseintega maju mineraalvatiisolatsiooniga;

d) vahtpõlevkivituha- ja vahtsilikaltsiitplokkidest ja -paneelidest maju.

Teede, elektri ja veevarustuse välisvõrkude ehituse kulutuste vähendamise ja elanikele maksimaalsete kultuurelutarbeliste mugavuste loomise eesmärgil soovitada kolhoosidele ja sovhoosidele ehitada ökonoomsemaid kahekorruselisi paljukorterilisi elumaju.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil tuleb hiljemalt 1959. a. detsembriks ette valmistada ning Eesti NSV Kultuuriministeeriumil masstiraažis välja anda plakatid mainitud konstruktsioonidega elumajade ehituse kohta.

4. Soovitada kolhooside juhatustele koos projekteerimisorganisatsioonidega valida välja kolhoosikeskuste ja brigaadiasulate asukohad, määrata kindlaks nende hoonestuse järjekorra. Kohustada rajoonide täitevkomiteesid kinnitama kolhoosikeskuste ja brigaadiasulate planeerimise skeemid, teostama kontrolli elumajade ja tootmisruumide ehituse käigu üle vastavalt kolhoosikeskuste ja brigaadiasulate planeerimise skeemile. Seal, kus see vajalik, tuleb uuesti läbi vaadata kolhoosi- ja brigaadikeskuste projektid.

5. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Pro-

jekteerimisinstituuti «Eesti Põllumajandusprojekt» 1959. a. jooksul töötama välja kolhoosnikute ja sovhooside töötajate individuaalelamute ja ühe- ning kahekorruseliste paljukorteriliste elumajade tüüpprojektide seeria. Projektide väljatöötamisel tuleb pidada silmas seda, et individuaalelamud projekteeritakse reeglina 2—3 toalised, kusjuures maja maksumus ei ületaks 25—35 tuh. rubla või 850—950 rubla elamispinna ühe ruutmeetri eest, samuti tuleb saavutada teatavat mitmekesisust hoonete arhitektuurilises kujundamises.

6. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Riiklikku Teaduslik-Tehnilist Komiteed korraldama 1959. aastal kolhooside ja sovhooside elumajade paremate projektide, kolhooside ja sovhooside monteeritavate sõrestikmajade makettide, monteeritavate sõrestikmajade makettide ja nende monteerimise meetodite ning teiste majade makettide rändnäituse sellel eesmärgil, et aasta jooksul korraldada rändnäitused igas kolhoosis ja sovhoosis.

Näituste läbiviimisel organiseerima kolhoosnikute, sovhooside tööliste ja teenistujate seas massilist selgitustööd elumajade ehituse tingimuste, paremate elumajade projektide, elumajade sisustamise, ehituse meetodite ja ehitusmaterjalide kohta.

7. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu organiseerima ehitusmaterjalide tootmise ettevõtetes monteeritavate majade ja ehitusdetailide komplektide valmistamise maal teostatavateks ehitusteks, koguses ja aastate kaupa vastavalt lisale.

Panna Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu Ehitusmaterjalide Tööstuse Valitsuse maju ehitavatele ettevõtetele monteeritavate sõrestikmajade ja kilpmajade šefmontaaži kolhooside ja sovhooside ehitusplatsidel, omades selleks maju ehitavates ettevõtetes spetsiaalsed vajalike mehhaniseerimisvahenditega varustatud brigaadid.

Määrata, et kolhoosnikute ja sovhooside tööliste poolt monteeritavate majade detailide komplektide ostmisel peavad Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu Ehitusmaterjalide Tööstuse Valitsuse maju ehitavad ettevõtted müüma neile kõik ehitusmaterjalid, mis on vajalikud majade täielikuks viimistluseks, toimetades need materjalid ehituspaikadesse.

Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil eraldada iga aasta Ehitusmaterjalide Tööstuse Valitsusele selle nõudeavalduste kohaselt vajalikud ehitusmaterjalid turufondi arvel.

8. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, Kohaliku Majanduse Ministeeriumil ja Põllumajanduse Ministeeriumil tagada kolhooside ja sovhooside elumajade ehituseks ehitusdetailide tootmise laiendamine säärase arvestusega, et katta täielikult nende tarvidus kolhoosides ja sovhoosides, tõsta nende kvaliteeti ja alandada valmistamise omahinda. Ehitusdetailide valmistamist kolhoosidele ja sovhoosidele teostada teenustöö korras tellija metsamaterjalist.

Moodustada puidutööstuse ettevõtetes ehitusdetailide vahetusfond selleks, et kolhoosidel ja sovhoosidel oleks võimalus saada

ehitusdetaile kohe pärast seda, kui nad metsamaterjali ettevõtetele üle annavad.

Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil teha 1959. a. kolmandas kvartalis kindlaks ehitusdetailide komplektide vajadus kolhoosides ja sovhoosides aastaiks 1960—1965 seitseaastaku aastate viisi.

Teha Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule ja Eesti NSV Kohaliku Majanduse Ministeeriumile ülesandeks koos Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga määrata kindlaks nende ettevõtete loetelu, millised hakkavad tootma ehitusdetaile individuaalehituseks ning töötama välja tarbepuidu kulunormid üksikute ehitusdetailide valmistamiseks.

9. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) ehitama aastail 1959—1960 Kilingi-Nõmme metsamajandis puidujäätmete kasutamise baasil fibroliitplaatide tootmise tsehh, aastase tootmismahuga 200 tuh. ruutmeetrit;

b) vaatama läbi ja lahendama küsimuse kohalike värvainete (rootsivärvi ja muude analoogiliste värvide) ja nende lahustite tootmise kohta ministeeriumi ettevõtetes selleks, et ulatuslikumalt abistada individuaalehitajaid ehitatud hoonete värvimisel.

10. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu valmistama oma ettevõtetes 1960. a. esimesel poolaastal Põllumajanduse Ministeeriumi tellimusel seadmed fibroplaatide tsehhi jaoks.

11. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni ette nägema iga aasta materiaalse ja tehnilise varustuse plaanide väljatöötamisel kohalike ehitusmaterjalide eraldamise rajoonide täitevkomiteedele ulatuses, mis tagaks kolhooside ja sovhooside tootmishoonete, kolhoosnikute ja sovhooside tööliste elumajade ehituse plaani täitmise, pidades seejuures silmas metsamaterjalide maksimaalset kokkuhoidu.

Kohustada rajoonide täitevkomiteesid varustama neile eraldatavate ehitusmaterjalide turufondide arvel esimeses järjekorras kolhoosnikuid ja sovhooside töölisi, kes ehitavad maju kolhoosiasulatesse ja sovhoosikeskustesse.

12. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi suurendama katuselaastude ja sindlite tootmist 1961. aastal 60—80 miljoni tükini ning tõsta nende kvaliteeti, organiseerima toodetavate katuselaastude ja sindlite antisepteerimise. Katuselaaste toota nii fondeeritavast kui ka tellija toorainest.

13. Teha Eesti NSV Kohaliku Majanduse Ministeeriumile ülesandeks vaadata läbi küsimus roogplaatide ja seinapapi tootmise suurendamise kohta.

14. Ulatuslikumalt rakendada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi remondi- ja tehnikajaamu kohalike ehitusmaterjalide (ehituskivi ja killustiku) tootmisele kolhooside, sovhooside ja individuaalehitajate jaoks.

Soovitada kolhooside juhatustele rakendada kolhoosnikute ja sovhooside töötajate elumajade ehitusele kolhoosidevahelisi ehitusorganisatsioone, seal aga, kus need organisatsioonid puuduvad,

luua kolhoosidevahelised ehitusorganisatsioonid ja rakendada need kohalike ehitusmaterjalide tootmisele.

Kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide ja sovhooside ehitusorganisatsioonide tugevdamiseks kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni ette nägema spetsialistide jaotamise plaanides vajalikul arvul inseneride ja ehitustehnikute eraldamise Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi kasutusse Tallinna Polütehnilise Instituudi ja Ehitustehnikumi lõpetajate hulgast.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 43, art. 233

Lisa
EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 15. juuli 1959. a. määruse nr. 272 juurde

Põllumajanduse vajadusteks standardsete elumajade ja ehitusdetailide komplektide tootmise plaan

Aasta	Standardsete elumajade tootmine tuh. m²	Ehitusdetailide komplektide tootmine tuh. m³
1960	10	2,5
1961	15	4,0
1962	20	8,0
1963	25	12,0
1964	25	16,0
1965	25	25,0
Kokku:	120	67,5

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 43, art. 233

ÜHTSE SÜSTEEMI SISSESEADMISEST AUTODE, TRAKTORITE JA PÕLLUTÖÖMASINATE TAGAVARAOSADE, SÕLMEDE JA AGREGAATIDE NING AUTODE JA TRAKTORITE ELEKTRISEADMETE JA NENDE MASINATE REMONDIKS VAJALIKE TOODETE MÜÜMISEL

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 289
27. JUULIST 1959

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 23. aprilli määruse nr. 442 täitmiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Panna Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusele:

a) autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade, sõlmede ja agregaatide, autode ja traktorite elektriseadmete, samuti autode, traktorite ja põllutöömasinate remondiks ettenähtud vilt-, kumm-, plastmass-, klaas-, kork- ja asbesttoodete müügi kindlustamine kõigile vabariigi organisatsioonidele oma kaubabaaside, spetsialiseeritud kaupluste ja remondi- ja tehnikajaamade kaudu;

b) kõigi vabariigi organisatsioonide vajaduste väljaselgitamine autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade, sõlmede ja agregaatide, autode ja traktorite elektriseadmete ning nende masinate remondiks vajalike toodete järele, nõudeavalduste esitamine ettenähtud tähtaegadeks ja nende kaitsmine NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuvas Autode, Traktorite, Põllutöömasinate ja nende Tagavaraosade Vabariikidevaheliste Hangete Peavalitsuses ning teistes neid jaotavates organisatsioonides;

c) autode, traktorite ja põllutöömasinate remondiks vajalike tagavaraosade, materjalide ja agregaatide kohta hinnakirjade, nomenklatuuride, nõudeavalduste vormide ja muude informatsioonimaterjalide väljaandmine.

2. Tarbijate edasiseks paremaks varustamiseks autode ja traktorite tagavaraosadega tuleb Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusel ette näha jaekaubandusvõrgu laiendamine, organiseerides selleks spetsialiseeritud kauplused Tallinnas, Tartus, Viljandis, Pärnus ja Kohtla-Järvel.

Teha mainitud linnade täitevkomiteedele ülesandeks koos Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusega leida kohased ruumid spetsialiseeritud kaupluste avamiseks.

3. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusel ette näha varustusplaanis alates 1960. aastast autode ja traktorite põhiliste tagavaraosade, sõlmede ja agregaatide hankimine Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ja Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi remonditehastele transiidikorras tehaste kvartalinõudeavalduste järgi, mis esitatakse Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusele kindlaksmääratud tähtaegadeks.

4. Kinnitada tööstuse hulgihindade juurdehindluste ajutised määrad remondi- ja tehnikajaamade ning Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse varustusoperatsioonide osas vastavalt lisale.

5. Kohustada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsust eraldama 1959.—1960. a. autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade kaubakäibe üldsummast 0,5% spetsialiseeritud kaupluste, ladude ja baaside ehituseks ja sisustamiseks.

6. Kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikku Plaanikomisjoni ette nägema materiaalse ja tehnilise varustuse plaanides ehitusmaterjalide ja vajalike seadmete eraldamise punktis 5 nimetatud otstarbeks.

7. Lubada Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusel kulutada 1959. aastal ringluskulude üldsumma piirides kuni 0,01 protsenti hulgikaubakäibe üldsummast reklaami organiseerimiseks,

samuti autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade kohta hinnakirjade, plakatite, makettide ja teiste informatsioonimaterjalide väljaandmiseks ja levitamiseks ostjate seas.

8. Määrata, et autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade, sõlmede ja agregaatide, autode elektriseadmete ja nende masinate remondiks vajalike toodete eest tasuvad riiklikud, kooperatiivsed ja ühiskondlikud ettevõtted, organisatsioonid ja asutused sularahata arvelduste korras; kaupade eest, millede maksumus on kuni 100 rubla, võib tasuda sularahas.

9. Määrata, et Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsus tagab paralleelselt autode ja traktorite tagavaraosade kaubastamisega traktorite ja põllutöömasinate ning nende sõlmede ja agregaatide vabariiklike fondide realiseerimise ja nende hankimise vabariigi tarbijatele transiitsaadetisena ja oma baaside kaudu.

10. Jätta kehtima kord autode, autojärelvankrite, komplekteerimiseks ja vahetusfondiks automootorite, mootorrataste ja motorollerite vabariiklike fondide realiseerimiseks Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi kaudu.

11. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsusel ühe kuu jooksul välja töötada ja esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks tagavaraosade kaubastamise põhieeskirjad.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 41, art. 218

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
27. juuli 1959. a. määruse nr. 289
juurde

TÖÖSTUSE HULGIHINDADE JUURDEHINDLUSTE AJUTISED MÄÄRAD REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE NING EESTI NSV PÕLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI REMONDI- JA TEHNIKAJAAMADE JA MATERIAAL-TEHNILISE VARUSTUSE PEAVALITSUSE VARUSTUSORGANISATSIOONIDE OSAS

Remondi- ja tehnikajaamade osas

Transiidioperatsioonidel osavõtuga arveldustest	0,5%
Laooperatsioonidel (kõigile organisatsioonidele)	13,0%

Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse osas

Transiidioperatsioonidel osavõtuga arveldustest	0,5%
Laooperatsioonidel:	
realiseerimisel remondi- ja tehnikajaamadele	4,6%

realiseerimisel kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajanduslikele organisatsioonidele 13,0%
autode ja traktorite tagavaraosade realiseerimisel teiste keskasutuste ja ministeeriumide organisatsioonidele, keda varustatakse vahetult Remondi- ja Tehnikajaamade ja Materiaal-Tehnilise Varustuse Peavalitsuse baaside kaudu 4,6%

Juurdehindlused kehtestatakse 1. juulist 1959. a.

Juurdehindlustes on arvestatud eraldised ladude ja baaside ehituseks kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 10. detsembri määrusega nr. 1569, 1958. a. 18. aprilli määrusega nr. 425 ja 1959. a. 23. aprilli määrusega nr. 442.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 41, art. 218

KULUNUD JA KASUTAMISKÕLBMATUKS MUUTUNUD TRAKTORITE, EKSKAVAATORITE, PÕLLUTÖÖMASINATE JA -RIISTADE VÄLJAPRAAKIMISE JA VANAMETALLIKS MAHAKANDMISE KORRAST

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS NR. 444
30. NOVEMBRIST 1959

Juhindudes NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1957. a. 29. augusti määrusest nr. 1041 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada juurdelisatud juhend traktorite, ekskavaatorite, põllutöömasinate ja -riistade väljapraakimise ja vanametalliks mahakandmise korra kohta.

2. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1957. a. 23. oktoobri määrus nr. 359.

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 312

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
30. novembri 1959. a. määrusega nr. 444

KULUNUD JA KASUTAMISKÕLBMATUKS MUUTUNUD TRAKTORITE, KOMBAINIDE, EKSKAVAATORITE, PÕLLUTÖÖMASINATE JA -RIISTADE VÄLJAPRAAKIMISE JA VANAMETALLIKS MAHAKANDMISE KORRA JUHEND

I. Väljapraakimise alused

1. Traktori, ekskavaatori, kombaini, põllutöömasina või -riista (alljärgnevalt nimetatud «masin») väljapraakimise aluseks on:

a) masina enamiku põhiagregaatide ja sõlmede äärmine kulumus. Masina agregaadi või sõlme äärmiseks kulumiseks loetakse seda, kui selle baasiline osa ja põhidetailid on edasiseks kasutamiseks ja remontimiseks täiesti kõlbmatud;

b) kui masin ei kõlba edasiseks kasutamiseks ning remontimiseks seoses avariiga, tulekahjuga või muude põhjustega, mille

tagajärjel masin on niisuguses seisukorras, et ei kõlba taastamiseks;

c) kui masina konstruktsioon on vananenud ning selle tootmine ja tagavaraosadega varustamine on lõpetatud ja kapitaalremont ei ole tasuv.

2. Masinate väljapraakimisel tuleb erilist tähelepanu pöörata nende amortisatsiooninormidele. Amortisatsiooninormid, mis on kindlaks määratud amortisatsioonieraldiste summa järgi, ei saa olla masinate väljapraakimise aluseks, väljapraakimise küsimuse läbivaatamisel aga on need normid aluseks masinate ebaõige kasutamise faktide väljaselgitamisel.

II. Komisjon ja selle kohustused

3. Väljapraakimisele ja mahakandmisele kuuluvate masinate tehnilise seisukorra kindlaksmääramiseks moodustatakse ettevõttes (organisatsioonis) komisjon järgmises koosseisus: ettevõtte peainsener või tehniline juhataja (kolhoosi esimees) — esimees, liikmetena — peamehaanik (kolhoosi mehaanik), töökoja juhataja, meister või brigadir ja tehnika õige kasutamise riikliku järelevalve inspektor.

4. Masinate väljapraakimise komisjon on kohustatud:

a) võtma iga väljapraakimisele kuuluv masin põhjalikule tehnilisele ülevaatusele, vajaduse korral üksikute agregaatide lahtivõtmisega;

b) aktis ära näitama avastatud defektid (murded, mõrad, kulumine, painded jt.), mis on masina mahakandmise küllaldaseks aluseks;

c) võrdlema antud masinal tegelikult olevaid agregaate, kontrollriistu jne. tehase — valmistaja spetsifikatsioonis ettenähtud loeteluga, ära näidates aktis puuduvad detailid ja agregaadid;

d) tegema kindlaks, missugused väljapraagitava masina detailid, sõlmed ja agregaadid on kasutamiskõlblikud ja fikseerima need aktis;

e) koostama iga väljapraakimiseks ettenähtud masina kohta pärast tehnilist ülevaatust ja tutvumist tehnilise passi ja muude dokumentaalsete andmetega masina väljapraakimise akti juurdelisatud vormi kohaselt.

5. Kui masinad on muutunud kõlbmatuks üksikute isikute süü läbi (lahtikomplekteerimine, murded, säilitamise mittekindlustamine jne.), märgib komisjon seda aktis. Neil juhtudel on ettevõtete või organisatsioonide juhatajad, kes kinnitavad mahakandmise aktid, kohustatud võtma süüdlasi vastutusele kehtestatud korras.

III. Mahakandmise kord

6. Väljapraagitud masina mahakandmine ettevõtte (organisatsiooni) bilansist toimub:

a) masinate puhul maksumusega kuni 1000 rbl. — ettevõtte

(organisatsiooni) direktori (juhataja) käskkirja põhjal väljapraakimise akti alusel, kolhoosides — üldkoosoleku otsuse põhjal väljapraakimise akti alusel, mis on koostatud juurdelisatud vormi kohaselt;

b) masinate puhul maksumusega üle 1000 rbl. — ministri või keskasutuse juhataja käskkirja põhjal, kolhoosides — pärast üldkoosoleku otsuse kinnitamist rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt;

c) masinate bilansist mahakandmise kuupäevaks on käskkirja, otsuse või akti kinnitamise kuupäev.

7. Mahakantud masinad ei kuulu taastamisele.

8. Väljapraagitud masinate lahtivõtmine agregaatideks ja osadeks peab toimuma alles pärast mahakandmise akti kinnitamist või kolhoosi üldkoosoleku otsuse jõustumist, kuid mitte hiljem kui 15 päeva jooksul.

9. Mahakantud masinate agregaadid, sõlmed, kontrollriistad ja detailid, mis on kõlblikud remontimiseks või ekspluatatsiooniks, kasutatakse vahetusfondi moodustamiseks, samuti masinate agregaatide remondiks.

Väljapraagitud ja mahakantud masinatelt saadud kasutamiskõlblikud detailid ja agregaadid võetakse arvele nende võimalikule kasutatavusele vastava hinnaga, mittekõlblikud võetakse arvele vanametalli hinnaga ja kuuluvad kohesele üleandmisele «Estvtormeti» ladudesse.

AKT

traktori
ekskavaatori, kombaini **väljapraakimise kohta**

Majandi (ettevõtte) nimetus .....

Aadress .....

„.....“ ..... 19..... a. komisjon järgmises koosseisus:

esimees .....

(ära näidata amet ja perekonnanimi)

liikmed .....

.....

vaatas üle traktori
ekskavaatori, kombaini mark .....

tehase nr. ....., mootori nr. ....., inventari nr. .....

Traktori
Ekskavaatori, kombaini selle agregaatide, sõlmede ja mehhanismide ülevaatuse ning dokumentidega (tehniline pass, inventariraamat) tutvumise tulemusena komisjon o t s u s t a s:

1. Traktor
Ekskavaator, kombain, tehas-valmistaja .....

välja lastud ..... aastal, on ekspluatatsiooni algusest välja töötanud ..... pk. ha (m^3, ha), pärast viimast kapitaalremonti ..... pk. ha (m^3, ha), tehtud kapitaalremonti ..... korda. jooksvat remonti ..... korda.

Amortisatsioonieraldiste summa ..... rubla.

2. Traktori / Ekskavaatori, kombaini väline seisukord .....

.....

.....

.....

.....

3. Traktoril / Ekskavaatoril, kombainil puuduvad järgmised sõlmed ja

.....

.....

.....

4. Traktori / Ekskavaatori, kombaini agregaatide ja detailide tehniline iseloomustus:

(lahtrites 2, 3 ja 4 märgitakse: ja, ei).

Agregaatide nimetus	Kasutamiskõlblikud	Taastamiskõlblikud	Kõlbmatud	Avastatud defektid
1	2	3	4	5
I. Mootor				
1. Plokk				
2. Plokikaas				
3. Väntvõll				
4. Hooratas				
5. Kepsud				
6. Nokkvõll				
7. Jaotusvõlli hammasrattad				
8. Olipump ja filter				
9. Veepump				
10. Käivitusmootor				
11. Sidur				
12. Sisse- ja väljalaske kollektor				
13. Karburaator				
14. Starter				
15. Dünamo				
16. Magneeto				
17. Küttepump				
II. Käigukast				
1. Käigukasti korpus				
2. Käigukasti võllid				

1	2	3	4	5
3. Käigukasti hammasrattad				
4. Lülitusmehhanism				
III. Tagasild, külgülekanded ja kardaanvõll				
1. Tagasilla korpus				
2. Tagasilla võll				
3. Diferentsiaal				
4. Külgülekande korpus				
5. Külgülekande hammasrattad				
6. Tähtrattad				
7. Kardaanvõll				
IV. Esisild ja juhtimisseade				
1. Esitelg				
2. Käändteljed				
3. Juhtimisseade				
V. Käiguosad				
1. Käruraam				
2. Kärurattad				
3. Balanssiirid				
4. Roomikud				
5. Juhtrattad				
6. Esirattad				
7. Tagarattad				
VI. Ekskavaatori tööorganid				
1. Nool				
2. Noolevars				
3. Kopp				
4.				
5.				
6.				
VII. Kombaini tööorganid				
1. Lõikusmasin:				
a) heeder				
b) tigu				
c) kaldtransportöör				
2. Peksumasin:				
a) peksumasina kere				
b) trummel				
c) peksukorv				
d) põhupuistaja				
e) sari				
3. Põhukoguja				
VIII. Muud				
1. Raam				
2. Kabiin				
3. Hüdrauliline tõstemehhanism				
4. Rihmaseib				
5. Tõstevintsid				
6. Reversid				
7. Kütusepaak				
8. Radiaator				
9.				
10.				

5. Komisjoni otsus traktori / ekskavaatori, kombaini ..... väljapraakimise või taastamise kohta .....

.....

.....

.....

Allkirjad: komisjoni esimees:

Majandi (ettevõtte) p. k.

komisjoni liikmed:

Tehnika õige kasutamise riikliku järelevalve inspektor:

Direktori seisukoht ..... (kõrgemalseisvatele organitele kinnitamiseks esitatavatel aktidel).

A K T

põllutöömasinate, mehhanismide ja teiste masinate väljapraakimise kohta

Majandi (ettevõtte) nimetus .....

Aadress .....

Põllutöömasin, mehhanism või muu masin .....

„.....“ ..... 19..... a., komisjon järgmises koosseisus:

esimees .....

(ära näidata amet ja perekonnanimi)

liikmed .....

ja tehnika õige kasutamise riikliku järelevalve inspektor .....

.....

vaatas üle põllutöömasina, mehhanismi või muu masina .....

mark ..... tüüp ..... Selle agregaatide, sõlmede ja mehhanismide ülevaatus ning dokumentidega (tehniline pass, inventariraamat, inventarinumber) tutvumise tulemusena komisjon otsustas:

1. Põllutöömasin, mehhanism või muu masin .....

välja lastud ..... aastal, on ekspluatatsiooni algusest välja töötanud ..... (hektari, tonni, tundi, m³), tehtud ..... remonti, ei tööta ..... aastast.

2. Põllutöömasina väline seisukord: .....

.....

3. Põllutöömasinal, mehhanismil või muul masinal .....

puuduvad järgmised sõlmed ja detailid .....

.....

.....

.....

.....

4. Põllutöömasina, mehhanismi või muu masina agregaatide ja detailide tehniline iseloomustus:
(lahtrites 2, 3 ja 4 märgitakse: ja, ei).

Agregaatide nimetus	Kasutamiskõlblikud	Taastamiskõlblikud	Kõlbmatud	Avastatud defektid
1	2	3	4	5
1. Raam				
2. Käiguosa				
3. Tööorganid				
4. Transmissioonülekanne				

5. Komisjoni otsus põllutöömasina, mehhanismi või muu masina väljapraakimise või taastamise kohta .....

.....

Majandi (ettevõtte) p. k.

Allkirjad: komisjoni esimees:
komisjoni liikmed:
Tehnika õige kasutamise riikliku järelevalve inspektor:

Direktori seisukoht .....

(kõrgemalseisvatele organitele kinnitamiseks esitatavatel aktidel).

«Eesti NSV Teataja», 1959, nr. 58, art. 312

SISUKORD

Saateks 3

I OSA

Põllumajanduse arendamise üldküsimusi

Maadekreet. Vastu võetud II ülevenemaalise nõukogude kongressi poolt 8. novembril (26. oktoobril) 1917 9

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsioon (Põhiseadus) 11

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon (Põhiseadus) . 12

Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omaduseks. Vastu võetud Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 12

NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 7. septembril 1953. a. sm. N. S. Hruštšovi ettekande põhjal 13

Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955 . . . 48

Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal . . . 53

Kolhoosikorra edasiarendamise ja masina-traktorijaamade reorganiseerimise seadus. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgul 31. märtsil 1958 58

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu seadus NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse «Remondi- ja Tehnikajaamade vabastamisest kolhoosidele ja sovhoosidele tootmisotstarbeliste kaupade müümise kohustustest» kinnitamise kohta 62

Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus määrus 18. aprillist 1958 62

Põllumajanduse arendamise tulemusi viimase viie aasta jooksul ja põllumajandussaaduste tootmise edasise suurendamise ülesanded. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 19. detsembril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal 76

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi resolutsioon seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965» põhjal. Vastu võetud ühel häälel 5. veebruaril 1959 96

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Üksmeelselt kinnitatud NLKP XXI kongressi poolt 5. veebruaril 1959 98

NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 25. detsembril 1959. a. Põllumajanduse edasiarendamisest 105

Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee IX pleenumi otsus, vastu võetud 25. jaanuaril 1960. Vabariigi parteiorganisatsiooni ülesannetest NLKP Keskkomitee 1959. aasta detsembripleenumi otsuse «Põllumajanduse edasiarendamisest» täitmisel 120

II OSA

Maakasutus ja -korraldus

Kaitseabinõudest kolhooside ühismaade laialijagamise vastu. ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu RKN-i määrus 27. maist 1939 . . . 129

Põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elutingimuste parandamise kohta. Eesti NSV RKN-i ja EK(b)P Keskkomitee määrus nr. KB 142/2 23. jaanuarist 1946 133

Alg- ja seitsmeaastaste koolide õpetajate soodustuste kohta. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 171 1. märtsist 1948 133

Veemajanduse organitele erivajadusteks antud maade põhimäärus. Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. novembri 1948 a. määrusega nr. 4405 134

Maal elavate tööliste, teenistujate, maaõpetajate, agronoomide ja teiste kolhoosiliikmeks mitteolevate isikute õueaiamaast. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 371 23. maist 1949 136

Veemajanduse organitele erivajadusteks antavatest maadest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 952 2. novembrist 1950 137

Maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklike aktide väljaandmisest põllumajanduslikele artellidele. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 634 31. juulist 1951 138

Põllumajanduslikele artellidele maa tähtajata (põlise) kasutamise riiklike aktide koostamise ja väljaandmise korra juhend. Lisa NSV Liidu RKN-i 7. juuli 1935. a. määruse nr. 1385 juurde 139

Kolhoosimaade nöörraamatute ja maade registreerimise riiklike maaraamatute sisseseadmisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 184 18. märtsist 1953 143

Eriotstarbeliste maade kasutamisest põllumajandusliku tootmise laiendamiseks. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 397 28. augustist 1954 143

Metsamajandite, metskondade, riiklike metsapuukoolide ja raudteetranspordi liinitöötajate ametimaadest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 349 6. augustist 1954 144

Riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks Eesti NSV Ministrite Nõukogu otsust nõudvate maade eraldamise küsimuste läbivaatamise korrast. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 555 10. detsembrist 1954 146

Määrustik Eesti NSV Ministrite Nõukogu kinnitust nõudvate maade riiklikeks, ühiskondlikeks ja muudeks vajadusteks eraldamise taotluste algatamise ja läbivaatamise korra kohta. Lisa nr. 1 Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1954. a. määruse nr. 555 juurde . 146

Eesti NSV Autotranspordi- ja Maanteede Ministeeriumi autoteede remondi- ja korrashoiu teenistuse töötajate ametimaadest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 595 31. detsembrist 1954 149

Maa eraldamise normidest autoteede jaoks. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 298 22. veebruarist 1955 150

Eesti NSV põllumajanduse taseme tõstmise abinõudest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1997 1. detsembrist 1955 151

Maa kasutamise õiguse akt. Kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 27. jaanuaril 1956 152

Juhendid maa kasutamise õiguse aktide koostamise ja maakasutajatele (peale põllumajanduslike artellide) väljaandmise kohta. Kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 23. veebruaril 1956 153

Instruktsioon riikliku maade arvestuse ja maakasutuste registreerimise korra kohta. Kinnitatud NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 23. veebruaril 1956 155

Vabariikide põllumajanduse ministeeriumide, kraide ja oblastite põllumajanduse valitsuste revident-maamõõtjate teenistuse põhimäärus . 170

Rajooni vanemmaakorraldaja põhimäärus 172

Kindralitele, admiralidele ja vanemohvitseridele individuaalelamu või suvila ehitamiseks eraldatavate maatükkide suuruse vähendamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 108 28. maist 1956 . . 174

Maakasutuse korraldamisest Eesti NSV linnades, rajoonikeskustes ja alevites. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 137 18. juunist 1956 174

Eesti NSV linnade, rajoonikeskuste ja alevite maade korraldamise põhimäärus 175

Eesti NSV maafondi ühtsest riiklikust arvestusest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 192 2. augustist 1956 187

Kuivendusvõrguga maade arvestusest ja nende põllumajanduslikust kasutamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 241 20. septembrist 1956 190

Tööliste ja teenistujate kollektiiv- ja individuaalaiapidamise edasiarendamise abinõudest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 221 18. juunist 1957 191

Mõnede küsimuste lahendamise üleandmisest Eesti NSV vabariikliku alluvusega linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteedele. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 125 12. aprillist 1957 194

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1957. a. määruse nr. 125 osalisest muutmisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 234 29. juunist 1957 195

NSV Liidu valitsuse vastavate määruste ja korraldustega tööliste ja teenistujate — mittekolhoosiliikmete üksikutele kategooriatele kindlaksmääratud maatükkide suurusest 196

Mõnede majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimuste lahendamise täiendava üleandmise kohta liiduvabariikide ministrite nõukogudele. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1041 29. augustist 1957 204

Piirtasunormide kinnitamise kohta põllumajanduslike maade riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks eraldamisel. Eesti NSV Ministrite Nõukogu korraldus nr. 1758-k 14. detsembrist 1957 205

Abinõudest maaparandustööde paremaks korraldamiseks vabariigis. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 405 28. detsembrist 1957 210

Maaparanduse valitsuse põhimäärus. Lisa nr. 1 Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. detsembri 1957. a. määruse nr. 405 juurde 214

Individuaalelamute ehituskruntide eraldamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 122 9. aprillist 1958 217

Maa eraldamise normidest magistraaltorujuhtmete alla. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 130 10. aprillist 1959 222

Magistraaltorujuhtmete valvuritele, kellel on teenistushobused, samuti valvuritele, kes omavad isiklikke kariloomi, teenistuslike heinamaatükkide eraldamisest ja nende piirsuurusest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 255 30. juunist 1959 224

III OSA

Sotsialistliku omandi kaitse. Rahandus, arvestus ja aruandlus

Vilja säilivuse tagamise, raiskamise, riisumise ja riknemise vältimise abinõudest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus nr. 1630 27. juulist 1946 227

Riikliku vilja säilivuse tagamisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus nr. 2362 25. oktoobrist 1946 . . . 228

Kriminaalvastutuse kohta riigi- ja ühiskonnavara riisumise eest. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 4. juunist 1947 228

Toidu- ja tööstuskaupade riisumises ja puudujäägis süüdi olevatelt isikutelt kahjutasu sissenõudmisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 248 10. veebruarist 1948 229

NSV Liidu Varumise ministeeriumi varumispunktides, baasides, elevaatorites ja ettevõtetes vilja säilitamise parandamise ja säilivuse tagamise abinõudest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2458 18. detsembrist 1954 229

Vilja säilivuse tagamise täiendavatest abinõudest vilja kaugpunktidest väljaveol. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrus nr. 25 7. jaanuarist 1955 232

Kriminaalvastutusest riikliku ja muu ühiskondliku vara väikese riisumise eest. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 10. jaanuarist 1955 233

Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 11. jaanuarist 1955 . 233

Kahju ja trahvi, mis määratakse vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1955. a. 11. jaanuari seadlusele «Vastutusest külvide kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides», sundkorras sissenõudmise korrast. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi otsus 25. detsembrist 1956 236

Kolhooside, sovhooside ja teiste riiklike ning ühismajandite kultuuride ja istanduste kahjustamise eest määratud trahvide ja kahjutasude sundkorras sissenõudmise korrast. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 238 18. septembrist 1956 236

Riiklikest fondidest vilja ja muude toiduainete loomasöödaks kulutamise vastu võitlemise abinõudest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1192 27. augustist 1956 239

Vene NFSV Tööseaduste Koodeks 245

Teravilja, jõusöötade ja muude põllumajandussaaduste puudujääkide ja kadude mahakandmise korrast. Eesti NSV põllumajanduse ministri käskkiri nr. 396 19. juulist 1958 247

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi sovhoosides teravilja, jõusöötade ja muud liiki põllumajandussaaduste puudujääkide ja kadude mahakandmise korra määrustik 248

Remondi- ja tehnikajaamade ning sovhooside töötajate materiaalsest vastutusest tööriistade ja tagavaraosade kaotamise ning mootorikütte ülekulu ja puudujäägi eest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 102 23. märtsist 1959 254

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus kriminaalvastutusest vara ettevaatamatu hävitamise või rikkumise eest 254

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustiku rakendamise kohta. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 92 15. veebruarist 1949 255

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustik 255

Pikaajaliste mahutuste pankade süsteemi reorganiseerimisest. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 7. aprillil 1959 265

Vabariigi partei-, nõukogude ja majandusorganite vastutuse suurendamisest raharingluse seisukorra eest, kaubakäibe kindlustamise eest vajalike kaubafondidega ning kontrolli tõhustamisest töötasufondide kasutamise üle. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 89 16. märtsist 1959 266

Ettevõtete, ehituste ja majandusorganisatsioonide juhtivate töötajate ametikohtade loetelu kinnitamisest, kes jäetakse preemiata seoses nende süü läbi tekkinud töötasufondi ülekuluga. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu määrus nr. 169 28. veebruarist 1959 . . 268

Põllumajanduspanga poolt kolhooside krediteerimise korra parandamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 76 7. märtsist 1955 269

Sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete krediteerimisest. NSV Liidu Riigipanga instruktsioon nr. 10. 29. jaanuarist 1955 273

Liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide remondi- ja tehnikajaamade krediteerimise ja finantseerimise korrast. NSV Liidu Riigipanga instruktsioon nr. 9 15. augustist 1958 296

Riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide raamatupidamisaruannete ja bilansside määrustiku rakendamise kohta. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 17. novembrist 1951 312

Riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide raamatupidamisaruannete ja bilansside määrustik 312

Mõningatest puudustest kolhooside rahaliste tulude kasutamises. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 298 26. novembrist 1956 . . 330

Põllumajanduslikus artellis kassaoperatsioonide teostamise eeskirjade ning põllumajandusliku artelli raamatupidaja ja revisjonikomisjoni põhimääruste kinnitamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 441 28. novembrist 1959 332

Kolhooside jaoks üldise arvelduste korra sisseseadmisest. NSV Liidu Riigipanga kiri nr. 626 16. juunist 1958 341

Üleriigilise statistilise aruandluse vähendamisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2294 29. augustist 1953 346

Arvestuse ja aruandluse vähendamisest ja korrastamisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1132 8. juunist 1954 346

Ministeeriumide ja ametkondade, ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide arvestuse ja aruandluse edasise lihtsustamise ja vähendamise abinõudest. Lisa nr. 8 NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. juuni 1954. a. määruse nr. 1132 juurde 347

Eesti NSV kolhooside, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning masina-traktorijaamade statistilise aruandluse ja põllumajandussaaduste varumise aruandluse tsentraliseerimisest NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse organites. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 241 9. juulist 1958 348

Kolhooside finantsmajandusliku tegevuse kohta 1959. aastal. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 216 7. juunist 1960 350

IV OSA

Kaadrid

Partei- ja nõukogude organite ülesannetest kolhooside esimeeste ja kolhooside teiste juhtivate töötajate kaadri edasiseks tugevdamiseks. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus nr. 2931 9. juulist 1950 357

Masina-traktorijaamade, spetsialiseeritud jaamade ja sovhooside jaoks kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamise parandamise abinõudest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2954 16. detsembrist 1953 360

Traktorijaamadele ja spetsialiseeritud jaamadele ning sovhoosidele kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaadri ettevalmistamise parandamise abinõudest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 6 5. jaanuarist 1954 361

Kvalifitseeritud tootmiskaadri ettevalmistamisest kolhoosidele tööjõureservide süsteemi koolides. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 786 22. aprillist 1955 364

Abinõudest kolhooside agrotehnilise ja zootehnilise teenindamise edasiseks parandamiseks. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1530 20. augustist 1955 366

Abinõudest põllumajanduse mehhanisaatorite ettevalmistamise edasiseks parandamiseks. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 276 2. novembrist 1956 371

Noorte spetsialistide kolhoosidesse tööle saatmisega seoses olevate kulude katmise korrast. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1505 21. novembrist 1956 373

Abinõudest põllumajanduse ja metsamajanduse kaadri paremaks ettevalmistamiseks. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 345 15. oktoobrist 1957 373

Kvalifitseeritud tootmiskaadri ettevalmistamisest kolhoosidele riiklike tööjõureservide süsteemi koolides. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 212 4. juunist 1958 375

Kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise töö parandamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 320 27. augustist 1958 . . . 375

Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest Eesti NSV-s. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus 24. aprillist 1959 386

Sovhooside ja kolhooside organisatsioonilisi küsimusi. Remondi- ja tehnikajaamad. Põllumajanduse materiaalne ja tehniline varustamine

Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus nr. 2157 19. septembrist 1946 . . . 397

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1946. a. 19. septembri määruse «Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest» täitmise kontrollimise tagajärgedest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2677 21. juulist 1948 402

Abinõudest kolhooside lasteasutuste töö parandamise kohta. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 2946 11. augustist 1951 403

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1946. a. 19. septembri määruse «Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest» täitmise käigust. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus nr. 698 8. veebruarist 1952 404

Asjaajamise venitamise faktidest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumise asjade uurimisel prokuratuuri organite poolt. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 3204 11. juulist 1952 407

Abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks vabariigi kolhoosides. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 630 30. juulist 1952 407

Taludest kolhoosiasulaisse ümberasuvate Eesti NSV kolhoosnikute abistamise abinõudest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa KP Keskkomitee määrus nr. 4 24. märtsist 1954 420

Eesti NSV põllumajanduse taseme tõstmise abinõudest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 1997 1. detsembrist 1955 424

NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhooside edasisest arendamisest ja nende rentaabluse tõstmisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrus nr. 727 15. aprillist 1954 425

Põllumajandusliku artelli põhikirjast ja kolhoosnikute initsiatiivi edasisest suurendamisest kolhoositootmise organiseerimisel ja artellide juhtimisel. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 312 6. märtsist 1956 434

Kolhoosnikute igakuulisest avansseerimisest ja kolhoosides tehtava töö eest lisatasu maksmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus nr. 311 6. märtsist 1956 439

Abinõudest ehitustegevuse parandamiseks vabariigi kolhoosides. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 85 29. aprillist 1956 . . . 442

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tüüppõhimäärus. Lisa Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. aprilli 1956. a. määruse nr. 85 juurde . . 444

Kolhoosidevahelise kohalike ehitusmaterjalide tootmise ettevõtte tüüppõhimäärus. Kinnitatud vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt antud ülesandele 15. augustist 1955. a. NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi poolt 16. novembril 1955. a. ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi poolt 21. novembril 1955. a. . . . 451

Kolhoosivara üleandmise korrast kolhooside reorganiseerimisel sovhoosideks. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrus nr. 495 3. maist 1957 458

Kolhooside reorganiseerimisel sovhoosideks kolhooside maa ja ühisvara sovhoosidele üleandmise korra ning kolhoosnikutega arvelduste pidamise korra määrustik. Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee määrusega nr. 495 3. maist 1957 . . 460

Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tüüppõhimääruse kinnitamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu korraldus nr. 441-k 8. aprillist 1958 464

Rajoonide põllumajanduse inspektuuride koosseisudest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 194 26. maist 1958 471

Eesti NSV rajoonide põllumajanduse inspektsioonide põhimääruse kinnitamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 329 2. septembrist 1958 471

Masinate, seadmete, materjalide ja muude tootmisotstarbeliste kaupade nomenklatuurist, milliste müük pannakse remondi- ja tehnikajaamadele. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 249 12. juulist 1958 478

Eesti NSV põllumajanduse materiaalse ja tehnilise varustamise korrast. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 304 19. augustist 1958 . 480

Eesti NSV remondi- ja tehnikajaama põhimääruse kinnitamisest. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 371 14. oktoobrist 1958 . . 483

Kolhooside, sovhooside, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muude ettevõtete ning majandusorganisatsioonide osavõtust kohaliku tähtsusega autoteede ehitamisest ja remontimisest. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 21. veebruarist 1959 494

Abinõude tõhustamisest rongide pealesõidu vältimiseks auto- ja hobutranspordile ja loomadele. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 62 25. veebruarist 1959 496

Soodustustest vabariigi kolhoosidesse ja sovhoosidesse ümberasujatele. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 215 4. juunist 1959 . . 498

Elamuehitusest kolhoosides ja sovhoosides. Eestimaa KP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 272 15. juulist 1959 . 500

Ühtse süsteemi sisseseadmisest autode, traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade, sõlmede ja agregaatide ning autode ja traktorite elektriseadmete ja nende masinate remondiks vajalike toodete müümisel. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 289 27. juulist 1959 505

Kulunud ja kasutamiskõlbmatuks muutunud traktorite, ekskavaatorite, põllutöömasinate ja -riistade väljapraakimise ja vanametalliks mahakandmise korrast. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 444 30. novembrist 1959 508

ДИРЕКТИВЫ, ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ И ВЕДОМСТВЕННЫЕ АКТЫ ПО СЕЛЬСКОМУ ХОЗЯЙСТВУ, ТОМ I

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja K. Tamjärv
Tehniline toimetaja Ü. Laul
Korrektorid E. Toots ja A. Kalberg

Ladumisele antud 19. V 1960. Trükkimisele antud 31. VIII 1960. Paber 60×92, 1/16. Trükipoognaid 32,75. Arvutuspoognaid 37,55. Trükiarv 4000. MB-06062. Tellimise nr. 5276. Hans Heidemanni nimeline trükikoda, Tartus, Ülikooli 17/19. III.

Hind rbl. 13 (rbl. 1.30)

4—1

7

A 1.
23418
7169958

Rbl. 13.—
1961. a. — rbl. 1.30

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00716995 8